

PRACA
WYSOKIEJ
JAKOŚCI I

www.premium-praca.pl

Praca Wysokiej Jakości

Mechanizmy, instrumenty i rozwiązania dla zwiększenia liczby dobrze płatnych miejsc pracy w Województwie Mazowieckim

Województwo Mazowieckie

Praca zbiorowa pod redakcją:
Mieczysława Bąka, Przemysława Kulawczuka, Anny Szcześniak

Praca Wysokiej Jakości

Mechanizmy, instrumenty i rozwiązania dla zwiększenia liczby dobrze płatnych miejsc pracy w Województwie Mazowieckim

Praca zbiorowa pod redakcją:
Mieczysława Bąka, Przemysława Kulawczuka, Anny Szcześniak

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
Nr umowy: UDA-POKL.08.01.02-14-046/08-00

W przypadku cytowania fragmentów należy umieścić przypis:

„Praca wysokiej jakości. Mechanizmy, instrumenty i rozwiązania dla zwiększania liczby dobrze płatnych miejsc pracy w Województwie Mazowieckim.”

Praca zbiorowa pod redakcją: Mieczysława Bąka, Przemysława Kulawczuka, Anny Szczesniak

Wszelkie uwagi i zapytania dotyczące niniejszej publikacji należy kierować pod adres wydawcy:
Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym (IBnDiPP)
ul. Trębacka 4, 00-074 Warszawa
tel.: (22) 630 98 01-04, faks: (22) 826 25 96
e-mail: iped@kig.pl, www.iped.pl

Autorzy:

Mieczysław Bąk
Paulina Bednarz
Ewa Kulawczuk
Przemysław Kulawczuk

Współpraca:

Ariadna Bednarz
Marta Danielczuk
Piotr Michalik

Projekt okładki:

Agnieszka Góralczyk

Skład i druk:

Rytter Investment
www.rytter.pl

Warszawa, 2010

ISBN: 978-83-927151-7-7

Elektroniczna wersja publikacji dostępna na stronach:

www.iped.pl

www.premium-praca.pl

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

©Copyright by: Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym.

Spis treści

Wstęp	7
1. Konstrukcja wzorca miejsc pracy wysokiej jakości.	11
1.1. Wprowadzenie do koncepcji wzorca miejsc pracy wysokiej jakości	11
1.2. Cechy – stymulanty pracy wysokiej jakości	13
1.3. Poziom agregacji i oddziaływania wzorca	13
1.4. Uzyskane wyniki preferencji w zakresie określenia wzorca miejsc pracy wysokiej jakości	15
1.5. Konstrukcja wzorca miejsc pracy wysokiej jakości dla Metropolii Stołecznej	18
1.6. Konstrukcja wzorca miejsc pracy wysokiej jakości dla Powiatów Mazowsza	19
2. Modyfikacja wzorców miejsc pracy wysokiej jakości z punktu widzenia optyki rozwoju regionalnego	23
2.1. Wprowadzenie do koncepcji wzorca miejsc pracy wysokiej jakości a optyka rozwoju regionalnego	23
2.2. Wzorce miejsc pracy wysokiej jakości uwzględniające doświadczenia rozwoju regionalnego	24
3. Kryteria determinacji dziedzin reprezentujących największe potencjały z punktu widzenia tworzenia miejsc PWJ	27
3.1. Ogólna koncepcja kryteriów determinacji branż o największych potencjałach PWJ	27
3.2. Kryteria determinacji dziedzin tradycyjnych i przyszłościowych	28
4. Trendy w zakresie kształtowania się pracy wysokiej jakości. Dwie ścieżki rozwoju?	31
4.1. Województwo – czy istnieją trendy rynku pracy dla Województwa Mazowieckiego?	31
4.2. Zatrudnienie ogółem jako miernik potencjału rynku pracy	32
4.3. Fundusz wynagrodzeń	35
4.4. Potencjały zatrudnieniowo - wynagrodzeniowe	37
4.5. Potencjały wzrostu działów (sekcji) PKD	40
4.6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia w działach (sekcjach) PKD	44
4.7. Wnioski z analizy trendów rozwoju rynku pracy w województwie mazowieckim – pierwsze przybliżenie	46
Aneks statystyczny do rozdziału 4	47
Metodyka obliczeń w taksonomii numerycznej	58
5. Wspieranie pracy wysokiej jakości	61
5.1. Podobieństwo i różnice w trendach rynku pracy	61
5.1.1. Stopa bezrobocia	61
5.1.2. Aktywność zawodowa	64
5.1.3. Wynagrodzenia	64
5.1.4. Struktura zatrudnienia	65
5.2. Mechanizmy przyczyniające się do utraty dobrze płatnych miejsc pracy	66
5.3. Mechanizmy wspierające tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości	67
6. Instytucje rozwoju gospodarczego w wybranych regionach metropolitarnych	75
6.1. Mazowsze	75
6.1.1. Opis i historia regionu	75
6.1.2. Gospodarka regionu	76
6.1.3. Rozwiązania instytucjonalne i regionalne programy wsparcia	80
6.1.4. Wybrane projekty realizowane w Województwie Mazowieckim	86
6.1.5. Podsumowanie	90

6.2.	Region Helsinek	90
6.2.1	Opis regionu	90
6.2.2.	Gospodarka regionu	91
6.2.3.	Filozofia rozwiązań instytucjonalnych	93
6.2.4.	Wybrane programy	94
6.3.	Region Madrytu	97
6.3.1.	Opis regionu	97
6.3.2.	Gospodarka	98
6.3.3.	Rozwiązania instytucjonalne	99
6.3.4.	Wybrane programy	101
6.3.5.	Podsumowanie	102
6.4.	Berlin i Brandenburgia	103
6.4.1.	Opis regionu	103
6.4.2.	Gospodarka i rynek pracy Berlina–Brandenburgii	104
6.4.3.	Filozofia rozwiązań instytucjonalnych w zakresie wspierania gospodarki i rynku pracy	105
6.4.4.	Wybrane przykłady programów rozwojowych w Berlinie i Brandenburgii	107
6.4.5.	Wnioski z polityki wspierania gospodarki i rynku pracy	107
7.	Rekomendacje	109
7.1.	Rekomendacje w zakresie rozwoju dziedzin „tradycyjnych” o dużych potencjałach	109
7.2.	Rekomendacje w zakresie rozwoju dziedzin przyszłości, załączkowych i niszowych	114
7.3.	Rekomendacje w zakresie przeciwdziałania utracie miejsc pracy w dziedzinach tradycyjnych	116
8.	Model rozwoju miejsc pracy wysokiej jakości na poziomie lokalnym	119
8.1.	Cele planu działań lokalnych w zakresie rozwoju PWJ	119
8.2.	Możliwe działania w zakresie rozwoju PWJ na szczeblu lokalnym. Rezultaty i produkty planu działań lokalnych	120
8.3.	Źródła finansowania działań	125
8.4.	Harmonogram i osoby odpowiedzialne	125
9.	Analiza agregatowych danych statystycznych w zakresie wyodrębnienia dziedzin zapewniających miejsca pracy wysokiej jakości w Województwie Mazowieckim	127
9.1.	Potencjały zatrudnieniowe. Analiza potencjałów zatrudnieniowych głównych działów i sekcji PKD gospodarki Mazowsza	127
9.1.1.	Zatrudnienie ogółem	127
9.1.2.	Przyjęcia i zwolnienia z pracy	133
9.2.	Potencjały wynagrodzeniowe i dochodowe w Województwie Mazowieckim. Analiza strumieni przychodów ze sprzedaży i kluczowych elementów wartości dodanej	136
9.2.1.	Wynagrodzenia miesięczne brutto na 1 pracownika	136
9.2.2.	Wynagrodzenia brutto	140
9.2.3.	Ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne (pracodawcy)	145
9.2.4.	Przychody ze sprzedaży	151
9.2.5.	Zysk brutto	157
9.3.	Komfort pracy. Analiza nakładów inwestycyjnych wspomagających kapitał ludzki	164
9.3.1.	Nakłady na nowe obiekty	164
9.3.2.	Nakłady na maszyny i urządzenia	172
9.3.3.	Nakłady na zestawy komputerowe	181

10. Analiza wskaźników pokazująca dziedziny najbardziej efektywne ekonomicznie i z punktu widzenia PWJ	193
10.1. Inwestycje w kapitał ludzki. Wskaźniki inwestycji w kapitał ludzki.	193
10.1.1. Świadczenia socjalne na 1 pracownika	193
10.1.2. Nakłady na szkolenia na 1 pracownika	197
10.2. Praca z nowymi technologiami, badawczo-rozwojowa, naukowa. Intensywność wykorzystania własności intelektualnej przez kapitał ludzki	202
10.2.1. Wartości niematerialne i prawne na 1 pracownika	202
10.2.2. Prawa autorskie i licencje na 1 pracownika	207
10.2.3. Wartość patentów i wynalazków na 1 pracownika	211
10.2.4. Koszty zakończonych prac rozwojowych na 1 pracownika	214
10.3. Trwałość miejsc pracy. Wskaźniki trwałości miejsc pracy i zmienności zatrudnienia	217
10.3.1. Wskaźnik przyjęć do pracy	217
10.3.2. Wskaźniki zwolnień z pracy	224
10.3.3. Wskaźniki przyrostów względnych	233
10.4. Wzrost branż. Wskaźniki przychodowości dziedzin gospodarki Mazowsza	238
10.4.1. Przychodowość majątku	238
10.4.2. Przychodowość kapitałów własnych	242
10.4.3. Przychodowość pracy	247
10.5. Kondycja ekonomiczna branż. Wskaźniki rentowności dziedzin gospodarki Mazowsza	252
10.5.1. Rentowność majątku	252
10.5.2. Rentowność kapitałów własnych	256
10.5.3. Rentowność sprzedaży	261
10.5.4. Rentowność pracy	265
11. Analiza wybranych danych statystycznych w podregionach Województwa Mazowieckiego	273
11.1. Potencjały zatrudnieniowe. Analiza potencjałów zatrudnieniowych głównych działów i sekcji PKD podregionów Mazowsza	273
11.1.1. Zatrudnienie ogółem	273
11.1.2. Przyjęcia i zwolnienia z pracy	274
11.2. Potencjały rozwojowe. Analiza rozwoju potencjałów ekonomicznych dziedzin gospodarki od strony kluczowych aktywów i kapitałów własnych	276
11.2.1. Majątek trwały	276
11.2.2. Aktywa obrotowe	278
11.2.3. Wartości niematerialne i prawne	279
11.2.4. Kapitały własne	280
11.3. Potencjały wynagrodzeniowe i dochodowe. Analiza strumieni przychodów ze sprzedaży i kluczowych elementów wartości dodanej	281
11.3.1. Wynagrodzenia brutto	281
11.3.2. Wynagrodzenia na 1 pracownika	283
11.3.3. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia socjalne	289
11.3.4. Przychody ze sprzedaży	292
11.3.5. Zysk brutto	296
12. Synteza wniosków z wybranych analiz statystycznych	303

Wprowadzenie

Praca wysokiej jakości jest ważną aspiracją życiową. Analizując indywidualne cele życiowe ludzi napotyka się na jasno sformułowane oczekiwania dotyczące zarówno charakteru jak i komfortu pracy. O ile każda osoba może indywidualnie formułować swoje oczekiwania, to jednak wśród dominujących można wymienić: dobre wynagrodzenie, satysfakcję z pracy, dobry klimat zatrudnienia i dobre warunki pracy. Te cechy, oraz szereg innych, stanowią charakterystyki pracy wysokiej jakości: pracy oczekiwanej, pracy dobrej a czasami nawet pracy marzeń. Gospodarka rynkowa, a raczej regulowana gospodarka rynkowa, w wielu krajach wymaga wspomagania rynku pracy poprzez stymulowanie tworzenia nowych miejsc pracy. Podobnie jest i w Polsce. Polska posiada wieloletnie, dobre i złe, doświadczenia ze wspierania rozwoju rynku pracy. Jednak nauka z tych działań jasno pokazuje, że stymulowanie powstawania nowych miejsc pracy bez względu na ich jakość, jest mało celowe. Pracownicy potrzebują pracy dającej perspektywę rozwoju, odpowiedni poziom zarobków, a także takiej, która odpowiada wyzwaniom przyszłości. Pracownicy nie akceptują nisko płatnej pracy, o czym świadczy skala emigracji zarobkowej.

Mazowsze jest terenem charakteryzującym się dużą polaryzacją rozwoju gospodarczego. Widoczne są znaczne różnice między warunkami i efektywnością pracy w centralnym rejonie warszawskim a innymi ośrodkami województwa. Obszary peryferyjne województwa dużo straciły na znaczeniu już w okresie transformacji gospodarczej, w związku z upadkiem przemysłu (np. Radom) oraz niską efektywnością rolnictwa (szczególnie wschodnia i północna część Mazowsza). Opisywane niekorzystne tendencje pogłębiły się dodatkowo wraz z reformą administracyjną, po której brzegowe ośrodki straciły część swoich dotychczasowych funkcji, nasilając dośrodkową migrację siły roboczej. Jednocześnie dzięki dostępowi imigracyjnej siły roboczej oraz korzystnej lokalizacji w okolicach warszawskiego obszaru metropolitarnego powstało wiele nowych zakładów produkcyjnych, z dużym udziałem kadry niewykwalifikowanej w strukturze zatrudnienia. W związku z powyższym, Województwo Mazowieckie potrzebuje wsparcia w zakresie przeprowadzania zmian adaptacyjnych. Wymaga to sformułowania mechanizmów wspierających tworzenie dobrze płatnych miejsc pracy. Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym podjął się realizacji projektu: *Praca wysokiej jakości (PWJ). System identyfikacji dziedzin o dużych potencjałach wzrostu zatrudnienia wysokiej jakości w Województwie Mazowieckim. Mechanizmy, instrumenty i rozwiązania*. Projekt był realizowany przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Zasadniczym celem realizowanego projektu było zbudowanie systemu pozwalającego na identyfikację dziedzin i przedsiębiorstw, które posiadają duży potencjał tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości w Województwie Mazowieckim i zaproponowanie działań mających na celu większe wykorzystanie tych potencjałów. Cel ten był realizowany poprzez następujące cele szczegółowe: 1) zidentyfikowanie zasadniczych trendów rozwojowych i mechanizmów wpływających na tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości w Województwie Mazowieckim i wybranych regionach porównawczych; 2) zidentyfikowanie mechanizmów prowadzących do utraty miejsc pracy wysokiej jakości; 3) opracowanie propozycji mechanizmów, narzędzi rozwojowych i rozwiązań mających na celu lepsze wykorzystanie istniejących potencjałów lub zbudowanie nowych przez partnerstwa na szczeblu powiatów. Cele te zostały w pełni zrealizowane w trakcie trwania projektu, a przedstawiony raport zawiera opis uzyskanych rezultatów.

* Pojęcia te zostaną wyjaśnione szczegółowo w dalszej części pracy.

Prezentowany raport składa się z dwunastu rozdziałów. W rozdziałach pierwszym, drugim i trzecim sformułowano koncepcję wzorca miejsc pracy wysokiej jakości w Województwie Mazowieckim, wyróżniając dwie jego modyfikacje: wzorzec dla Metropolii Stołecznej i wzorzec dla Powiatów Mazowsza*. Wzorce te zostały sformułowane w oparciu o współpracę z ekspertami rynku pracy na Mazowszu: pracownikami powiatowych urzędów pracy oraz pracownikami samorządowymi ze szczebla gmin, miast i powiatów. W ramach tej części pracy zostały również opracowane kryteria determinacji dziedzin tworzących miejsca pracy wysokiej jakości. W rozdziale czwartym omówiono zasadnicze trendy rozwoju rynku pracy, w tym pracy wysokiej jakości w Województwie Mazowieckim, pokazując ogromny dualizm rynku pracy na Mazowszu. Oba rynki pracy na Mazowszu mają inne problemy, dynamikę i charakterystyki. Zdefiniowany od strony statystycznej dualizm potwierdził przypuszczenie Instytutu, że w Województwie Mazowieckim niezbędne są dwa wzorce miejsc pracy wysokiej jakości: odrębny dla obszarów metropolii i odrębny dla pozostałych obszarów. Tak właśnie wskazali eksperci rynku pracy.

W rozdziale piątym przeprowadzono badanie porównawcze w zakresie wspierania pracy wysokiej jakości w Regionie Mazowieckim i trzech regionach porównawczych obejmujących: Region Helsinek, Region Madrytu, Region Berlina – Brandenburgii. W ramach tego rozdziału przeanalizowano: podobieństwa i różnice w trendach rynku pracy, mechanizmy przyczyniające się do utraty dobrze płatnych miejsc pracy oraz mechanizmy wspierające tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości. W rozdziale szóstym przedstawiono rozwiązania instytucjonalne w zakresie rozwoju regionalnego i rozwoju rynku pracy we wspomnianych regionach. Rozdział siódmy obejmuje rekomendacje dla polityki wspierania rynku pracy zmierzające do tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości. W rozdziale ósmym przedstawiono wzorcowy model rozwoju miejsc pracy wysokiej jakości na poziomie lokalnym, który w praktyce wykorzystywały zawiązane podczas projektu partnerstwa powiatowe na Mazowszu do budowy własnych planów działania. Rozdział dziewiąty jest prezentacją statystyczną zagregowanych danych statystycznych w zakresie różnych miar będących kryteriami determinacji dziedzin gospodarki oferujących miejsca pracy wysokiej jakości. W rozdziale dziesiątym przedstawiono analizy statystyczne wyliczonych miar wskaźnikowych. W rozdziale jedenastym przeprowadzono analizy statystyczne w podziale na podregiony. Rozdział dwunasty jest syntetycznym podsumowaniem analiz statystycznych. Warto dodać, że zakres przeprowadzonych analiz był mocno limitowany dostępnością danych statystycznych.

Według zespołu autorskiego Instytutu przedstawiony raport może stać się ważną podstawą do przeorientowania polityki wspierania rynku pracy na Mazowszu w kierunku większego wsparcia tych dziedzin, które tworzą miejsca pracy wysokiej jakości. Pracy oczekiwanej, pracy dobrej, pracy marzeń.

*Zespół autorski
Instytutu Badań nad Demokracją
i Przedsiębiorstwem Prywatnym*

1

1

Konstrukcja wzorca miejsc pracy wysokiej jakości

Przemysław Kulawczuk

1.1.

Wprowadzenie do koncepcji wzorca miejsc pracy wysokiej jakości

Polityka rynku pracy oparta na stymulowaniu tworzenia nowych miejsc pracy wydaje się być ważnym elementem tworzącym równowagę społeczną oraz budującym podstawy zrównoważonego społecznie rozwoju gospodarczego. Jednak dominująca w ramach tej polityki praktyka wspierania tworzenia jakichkolwiek miejsc pracy nie cieszy się dużym zainteresowaniem pracowników, którzy z reguły jak najszybciej chcą opuścić tymczasowe, niskopłatne czy też charakteryzujące się monotonią miejsca pracy. Dość powszechną obserwacją jest też niska trwałość tych miejsc pracy, co z reguły oznacza, że wkrótce po zakończeniu wsparcia, miejsca pracy niskiej jakości ulegają likwidacji.

Akcyjny i charytatywny charakter polityki stymulowania tworzenia miejsc pracy z reguły wywołuje efekty krótkotrwałe i nie polepsza sytuacji ekonomicznej samych beneficjentów (bezrobotnych). W opinii dużej części pracowników, problemem polityki rynku pracy nie jest brak miejsc pracy w ogóle, ale brak dobrych miejsc pracy, które oprócz tego, że są w stanie zapewnić dobre warunki materialne pracownikom, to również związane są z dużym komfortem pracy oraz rozwojem osobowym i zawodowym pracowników. Wychodząc z założenia, że rozwój rynku pracy wymaga w szczególności powstawania miejsc pracy wysokiej jakości, zespół Instytutu Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym Krajowej Izby Gospodarczej zainicjował projekt mający na celu zaproponowanie rozwiązań praktycznych, wchodzących w zakres polityki rynku pracy i polityki wspierania przedsiębiorczości. Do realizacji tego zamierzenia wybrano obszar Województwa Mazowieckiego.

Mazowsze jest regionem charakteryzującym się dużą polaryzacją rozwoju gospodarczego. Widoczne

są znaczne różnice między warunkami i efektywnością pracy w centralnym rejonie warszawskim a innymi częściami województwa. Obszary oddalone od centrum województwa dużo straciły na znaczeniu już w okresie transformacji gospodarczej, w związku z upadkiem przemysłu (np. Radom) oraz niską efektywnością rolnictwa (szczególnie wschodnia i północna część Mazowsza). Ważnym czynnikiem była też centralizacja kapitału, która polegała na przenoszeniu czynności decyzyjnych w jednostkach biznesowych z mniejszych miejscowości do Warszawy. Biznes w coraz większym stopniu likwidował swoje struktury oparte na podziale terytorialnym, przechodząc do bardziej sprawnych struktur opartych na liniach biznesowo-produktowych, czy też podziału według charakteru klientów (detaliczni, instytucjonalni czy korporacyjni). Po każdej istotniejszej zmianie tego rodzaju spadała liczba dobrze płatnych miejsc pracy na terenach peryferyjnych. Opisywane niekorzystne zjawiska (z punktu widzenia rynku pracy) pogłębiły się dodatkowo wraz z reformą administracyjną. W rezultacie oddalone od centrum ośrodki straciły część swoich dotychczasowych funkcji, nasilając dośrodkową migrację siły roboczej. Jednocześnie, dzięki dostępowi imigracyjnej siły roboczej oraz korzystnej lokalizacji w okolicach warszawskiego obszaru metropolitalnego, powstało wiele nowych zakładów produkcyjnych, z dużym udziałem kadry niewykwalifikowanej w strukturze zatrudnienia.

Obserwowane tendencje doprowadziły do zwiększenia różnic rozwojowych wewnątrz regionu, zwłaszcza w zakresie rozkładu dochodów (przychodów), liczby miejsc pracy oraz w innych kluczowych zakresach. Te dane zostaną zaprezentowane w kolejnych częściach raportu. Jak wydaje się, Województwo Mazowieckie potrzebuje wsparcia w zakresie przeprowadzania zmian adaptacyjnych prowadzących do dostosowania się do nowej sytuacji gospodarczej

i dużych aspiracji życiowych swoich mieszkańców. Wymaga to sformułowania mechanizmów wspierających tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości. Jednak pojęcie „miejsc pracy wysokiej jakości” może być rozumiane na wiele sposobów. Istotnego znaczenia nabrało więc zbudowanie wzorca miejsc pracy wysokiej jakości, czyli celu do którego można dążyć w ramach

prowadzenia polityki wspierania rynku pracy. Jednocześnie należy podkreślić, iż konstruowanie wzorca na podstawie tylko literatury przedmiotu wydaje się być obarczone zbyt wysokim ryzykiem niepowodzenia. Teoretyczne podejście może bowiem prowadzić do nietrafionych decyzji np. do wspierania tworzenia miejsc pracy, których pracownicy nie potrzebowali.

Tabela 1**Cechy oceniane przez menedżerów rynku pracy i pracowników samorządowych**

Cecha	Opis z punktu widzenia pracownika lub pracodawcy
1. Trwałość	Przeciętny okres trwania zatrudnienia na nowo tworzonym stanowisku w latach.
2. Dochód z pracy	Wypracowana stawka godzinowa na jedno miejsce pracy.
3. Rentowność pracy	Poziom kwoty zysku brutto na jedno stanowisko pracy rocznie, im wyższy tym większa skłonność do zatrudniania nowych pracowników.
4. Majątkochłonność pracy	Poziom wymaganego majątku trwałego (MT) i obrotowego (MO) dla utworzenia jednego miejsca pracy MT/L, MO/L, (MT + MO)/L.
5. Komfort pracy	Poziom warunków pracy zapewniany przez pracodawcę, w tym korzyści dodatkowe (<i>fringe benefits</i> = parking, stołówka, imprezy zakładowe, troska socjalna itp.).
6. Niska rotacyjność	Duży poziom przywiązania pracowników do miejsca pracy – odwrotność trwałości miejsc pracy.
7. Wysoka ocena pracodawcy	Pracownicy są skłonni pracować za średnie wynagrodzenie u pracodawców, którzy są wysoko cenieni. Obniżeniu ulega skłonność do uzyskiwania jak najwyższych wynagrodzeń.
8. Szybki wzrost branży	Szybki wzrost branży dający szanse na awans – pracownicy szukający możliwości awansu poszukują dziedzin niekoniecznie dających najwyższe zarobki, ale charakteryzujących się najwyższą dynamiką wzrostu.
9. Duże korzyści pozapłacowe ale finansowe	Stosowanie formuły ekstra wynagradzania opcjami na akcje jako metody na silne wiązanie pracowników z firmą.
10. Praca etatowa z Zus-em	Pracownicy preferują pracę stabilną z ZUS-em w odróżnieniu od pracy sezonowej, tymczasowej itp.
11. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy	Pracownicy preferują wykonywanie pracy, która przynosi odpowiedzialność za swoje działania i wymaga inicjatywy – w odróżnieniu od pracy automatycznej.
12. Praca wymagająca wykształcenia specjalistycznego	Pewność pracy - jest to stosunkowo najprostszy klucz kwalifikowania miejsc pracy w zależności od uzyskanego wykształcenia.
13. Praca w wolnych zawodach	Niezależność, dochody, prestiż.
14. Praca na stanowisku kierowniczym	Władza, pieniądze, satysfakcja z wyników.
15. Praca w charakterze przedsiębiorcy	Niezależność, dochodowość, etos przedsiębiorcy itp.
16. Praca naukowa i B+R	Niezależność, podróże, sława.
17. Praca dla kobiet w okresie wychowania dzieci	Godzenie obowiązków domowych z możliwością wychowywania dzieci.
18. Praca dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych	Możliwość podejmowania pracy w okresie niepełnosprawności – poczucie niezależności, bycia potrzebnym społeczeństwu.
19. Praca z Vip-ami i cudzoziemcami	Interesujące otoczenie osobowe, podróże.
20. Praca z najnowszymi technologiami	Rozwój zawodowy.
21. Praca w specjalistycznym przemyśle	Prestiż znanego wytwórcy, stabilność zatrudnienia.
22. Praca w sektorze publicznym	Stabilność zatrudnienia.
23. Inna, jaka?	

Źródło: Opracowanie własne.

1.2.

Cechy – stymulanty pracy wysokiej jakości

Dla skonstruowania wzorca miejsc pracy wysokiej jakości (PWJ) opracowano listę cech, które potencjalnie mogłyby spełniać oczekiwania pracowników, ale także spełniać kryteria nowoczesnego rozwoju gospodarczego. O ile te pierwsze można dość łatwo ustalić, np. w oparciu o oczekiwania pracowników, o tyle kryteria nowoczesnego rozwoju gospodarczego mogą budzić znacznie więcej kontrowersji. Przyjęto w uproszczeniu, że kryteria nowoczesnego rozwoju gospodarczego są w stanie spełnić miejsca pracy, które byłyby również korzystne dla sfery przedsiębiorczości. Potencjalne cechy, które mogłyby zawierać zbudowany wzorec miejsc pracy wysokiej jakości nazwano Stymulantami (Wysokiej Jakości), czyli cechami, których spełnienie zbliża dane miejsce pracy do wzorca.

Ponieważ zespół autorski Instytutu uważał, że nie jest możliwe zbudowanie wzorca miejsc pracy wysokiej jakości w oparciu tylko o oczekiwania pracowników, bez uwzględnienia interesów związanych z kreowaniem przedsiębiorczości i rozwoju gospodarczego, postanowiono, że wzorec będzie skonstruowany w oparciu o oceny menedżerów rynku pracy (specjalistów powiatowych urzędów pracy) i pracowników samorządowych Województwa Mazowieckiego. W sumie w ocenie cech – stymulant wzorca miejsc pracy wysokiej jakości wzięły udział 23 osoby. W tabeli 1 zaprezentowano listę cech, które potencjalnie mogły być elementem wzorca.

1.3.

Poziom agregacji i oddziaływania wzorca

Podczas pracy nad wzorcem zespół 23 ekspertów rynku pracy rozważał, jaki obszar terytorialny powinien być objęty wzorcem. W szczególności chodziło o odpowiedź na pytanie czy obszary Metropolii Stołecznej powinny być objęte tak samo skonstruowanym wzor-

cem, jak obszary peryferyjne w stosunku do centrum. Postawienie tego problemu uzmysłowiło, że oczekiwania w zakresie wzorca mogą istotnie różnić się w zależności od tego jaki obszar miał obejmować wzorec. Na obrzeżach województwa oczekiwania mogły być inne, ze względu na niższy poziom rozwoju gospodarczego i tam, jak spodziewano się, suma oczekiwań będzie w większym stopniu preferowała cechy stymulanty będące nośnikami rozwoju i przedsiębiorczości, a w nieco mniejszym stopniu - korzyści dla pracowników. Jak okazało się później zbudowany obraz oceny był znacznie bardziej złożony, niż początkowa hipoteza.

W ramach poszukiwania właściwego stopnia (poziomu) agregacji terytorialnej dla wzorca przetestowano kilka wariantów. Poproszono zatem 23 ekspertów rynku pracy o wskazanie, w ilu wariantach terytorialnych powinien być przygotowany wzorec. Podkreślono, że nie musi funkcjonować tylko jeden uniwersalny wzorec dla całego województwa, że możliwych jest kilka modeli z punktu widzenia różnych preferencji lokalnych. Badanym przedstawiono cztery alternatywy agregacji potencjalnych wzorców: 1) model unitarny – jeden dla całego województwa, 2) model floty – dwa wzorce, jeden dla Metropolii Stołecznej (jej zakres będzie omówiony w dalszej części opracowania) i drugi dla pozostałej części Województwa, 3) model dużego podziału obejmujący wzorce dla Metropolii, dawnych miast wojewódzkich i dla powiatów oraz 4) model detaliczny obejmujący jeszcze dodatkowo podział powiatów na rolnicze i nierolnicze. W przedstawionej poniżej tabeli 2 podano podział ideowy możliwości określania wzorca PWJ.

Zasadnicza linia dyskusji podczas wyboru stopnia agregacji wzorca dotyczyła dylematu na ile polityka rynku pracy powinna być dopasowana do warunków miejscowych, co w praktyce oznaczałoby bardzo dużą liczbę polityk, czy też powinna być to polityka jednolita, identyczna dla całego województwa. Pierwsze rozwiązanie byłoby bardzo dobre z punktu widzenia uwzględniania miejscowych warunków, natomiast

Tabela 2**Podział ideowy zakresu agregacji wzorca PWJ na Mazowszu**

Model dla:	Model unitarny	Model floty ¹	Model dużego podziału	Model detaliczny
Metropolii Warszawskiej		1	1	1
Dawnych miast wojewódzkich	1		2	2
Miast powiatowych		2	3	3
Terenów rolniczych				4

Źródło: Opracowanie własne.

¹ Nazwa „model floty” odwołuje się do przekonania, że na rynku pracy Województwa Mazowieckiego, „flagowym okrętem” jest Metropolia Stołeczna, natomiast pozostałe powiaty Mazowsza (zwane dalej Powiatami Mazowsza) pełnią rolę jednostek wspierających, ale bez których sytuacja Metropolii (okrętu flagowego) byłaby zagrożona ze względu na dośrodkowy ruch w zakresie dojazdów do pracy. Pojęcie to posiadało również pozytywny wydźwięk, ponieważ usuwało często dotychczas stosowane pojęcie „obszary peryferyjne” i podkreślało rolę poszczególnych jednostek w powodzeniu całej grupy. Stąd nazwa model floty.

bardzo różnicowałyby całe województwo. Drugie rozwiązanie oznaczałoby taką samą politykę wspierania dla całego województwa, co oznaczałoby jej istotne niedopasowanie do warunków miejscowych. Rozwiązanie to charakteryzowałyby się jednak prostotą i wysokim poziomem wykonalności. W trakcie dyskusji eksperci w większości opowiedzieli się za zróżnicowaną polityką. 15 osób opowiedziało się za modelem floty, 7 osób - za modelem dużego podziału i jedna osoba - za modelem detalicznym. Podstawową jednostką podlegającą analizie w zakresie wzorca był powiat. Wynikało to ze sposobu organizacji administracji rynku pracy funkcjonującej w formie powiatowych urzędów pracy.

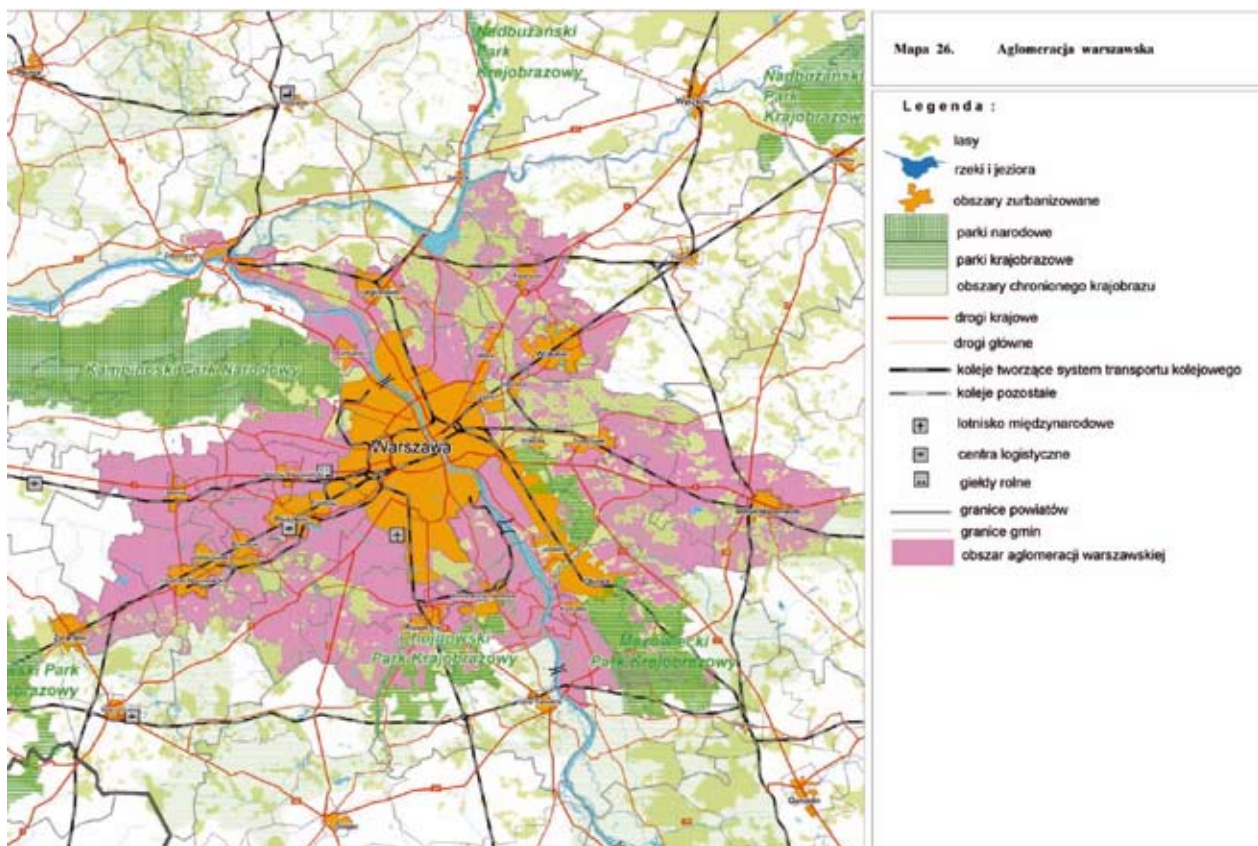
Model floty opierał się na podziale Województwa Mazowieckiego na dwa obszary: obszar Metropolii Stołecznej, który obejmował powiaty: warszawski, warszawski zachodni, legionowski, otwocki, miński, piaseczyński, pruszkowski, wołomiński, grodziski, nowodworski i żyrardowski – w sumie 11 powiatów. Konstruując listę powiatów zaliczanych do Metropolii Stołecznej kierowano się aktualnym *Planem*

*zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*² (do Metropolii Stołecznej w tym opracowaniu zaliczono wszystkie powiaty, których gminy wchodziły w skład Aglomeracji Warszawskiej, zgodnie z planem) oraz odległościami dojazdowymi do pracy (nie przekraczającymi jednej godziny). Pozostałe powiaty zostały zaliczone do drugiej kategorii, którą nazwano „Powiaty Mazowsza”. Na poniższym rysunku 1 przedstawiono delimitację Aglomeracji Warszawskiej w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*.

W relacji do Metropolii Warszawskiej, przewidzianej *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*, Metropolia Stołeczna określona w projekcie „Praca Wysokiej Jakości”, obejmuje obszar całych powiatów, z których gminy wchodzi do Aglomeracji Warszawskiej. Wynika to również z logiki prowadzenia polityki rynku pracy, która jest realizowana na poziomie wojewódzkim i powiatowym. Przyjęto nazwę Metropolia Stołeczna dla odróżnienia od Metropolii Warszawskiej, przewidzianej planem.

Rysunek 1

Agglomeracja Warszawska według Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

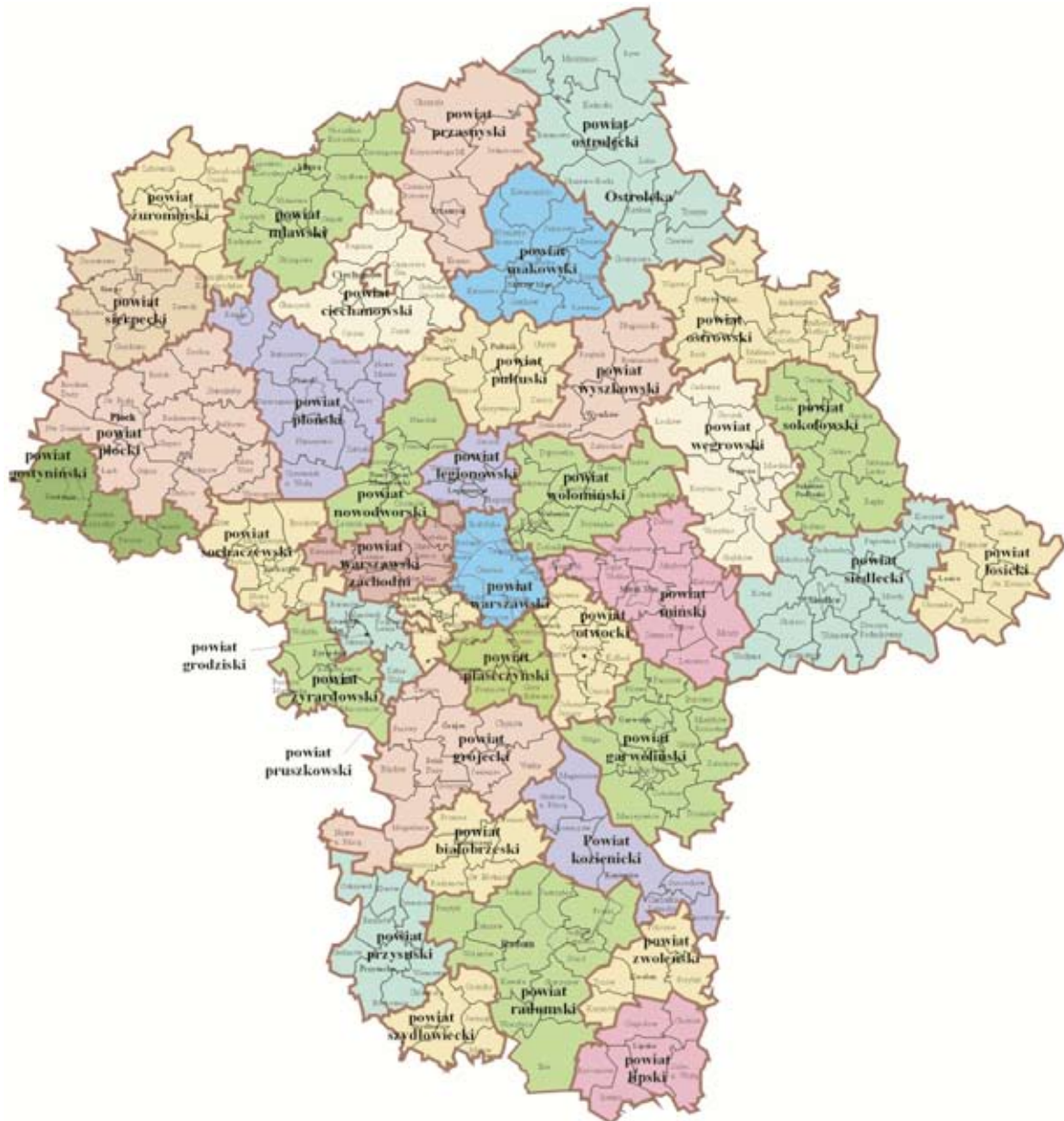

Źródło: *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*, Samorząd Województwa Mazowieckiego, Warszawa 2004, s. 60

² Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, Samorząd Województwa Mazowieckiego, Warszawa, 2004.

Rysunek 2

Powiaty Mazowsza. Metropolię Stołeczną dla projektu „Praca Wysokiej Jakości” obejmują powiaty: warszawski, warszawski zachodni, legionowski, otwocki, miński, piaseczyński, pruszkowski, wołomiński, grodziski, nowodworski i żyrardowski.

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Biuro Geodety Województwa Mazowieckiego
w: http://www.bgwm.pl/biuro_bgwm.htm

1.4. Uzyskane wyniki preferencji w zakresie określenia wzorca miejsc pracy wysokiej jakości

Badanym respondentom, ekspertom rynku pracy na Mazowszu zaproponowano, aby sumę 100 punktów rozdzielili na maksimum 8 najważniejszych cech spośród wymienionych w tabeli 1, bądź też podali swoje cechy. Jednocześnie pozwolono każdemu z oceniających na zastosowanie własnego systemu agregacji (z wyjątkiem systemu unitarnego). System ten pozwalał połączyć określenie priorytetów po-

szczególnych cech (relatywnych wag) oraz ich znaczenia (absolutnych ocen). Według tej propozycji można było każdy system oceny zagregować do modelu floty. Wykorzystując swoje doświadczenie eksperci nadali punkty tym 8 cechom, które według nich miały największe znaczenie z punktu widzenia jakości miejsc pracy oraz lokalnego i regionalnego rozwoju gospodarczego. Na następnej stronie zamieszczono trzy tabele, w których pokazano, jak oceniały ważność poszczególnych cech – stymulant dla wzorca pracy wysokiej jakości - trzy grupy ekspertów. Wyniki te omówiono łącznie.

Tabela 3**Średnie wyniki preferencji wzorca według modelu floty (15 respondentów)**

Cecha	Metropolia Stołeczna	Powiaty Mazowska
1. Trwałość	4,7	15,7
2. Dochód z pracy	17,5	15,7
3. Rentowność pracy	5,3	2,3
4. Majątkochłonność pracy	1,0	0,7
5. Komfort pracy	6,0	6,3
6. Niska rotacyjność	3,7	3,7
7. Wysoka ocena pracodawcy	5,9	5,1
8. Szybki wzrost branży	6,0	6,1
9. Duże korzyści pozapłacowe ale finansowe	2,7	1,0
10. Praca etatowa z ZUS-em	4,0	8,1
11. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy	6,7	6,5
12. Praca wymagająca specjalistycznego wykształcenia	2,7	3,1
13. Praca w wolnych zawodach	6,3	1,3
14. Praca na stanowisku kierowniczym	3,1	2,7
15. Praca w charakterze przedsiębiorcy	1,7	2,0
16. Praca naukowa i badawczo-rozwojowa	2,0	0,7
17. Praca dla kobiet w okresie wychowania dzieci	2,7	6,5
18. Praca dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych	1,7	2,7
19. Praca z VIP-ami i cudzoziemcami	3,1	0,0
20. Praca z najnowszymi technologiami	7,7	3,9
21. Praca w specjalistycznym przemyśle	1,6	1,0
22. Praca w sektorze publicznym	2,7	7,3

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 4**Średnie wyniki preferencji wzorca według modelu dużego podziału**

Cecha	Metropolia Stołeczna	Dawne miasta wojewódzkie	Pozostałe powiaty
1. Trwałość	1,4	10,0	15,0
2. Dochód z pracy	11,4	8,6	15,0
3. Rentowność pracy	2,9	6,4	4,3
4. Majątkochłonność pracy	0,0	1,4	1,4
5. Komfort pracy	10,0	12,1	4,3
6. Niska rotacyjność	0,0	2,1	2,1
7. Wysoka ocena pracodawcy	12,1	3,6	1,4
8. Szybki wzrost branży	12,1	7,9	3,6
9. Duże korzyści pozapłacowe ale finansowe	1,4	0,0	0,0
10. Praca etatowa z ZUS-em	5,7	12,9	20,0
11. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy	10,0	4,3	4,3
12. Praca wymagająca specjalistycznego wykształcenia	9,3	2,9	2,1
13. Praca w wolnych zawodach	0,7	2,9	5,7
14. Praca na stanowisku kierowniczym	2,1	0,0	0,0
15. Praca w charakterze przedsiębiorcy	0,0	2,1	6,4
16. Praca naukowa i badawczo-rozwojowa	2,1	0,0	0,0
17. Praca dla kobiet w okresie wychowania dzieci	2,1	5,0	3,6
18. Praca dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych	1,4	0,0	4,3
19. Praca z VIP-ami i cudzoziemcami	10,7	1,4	0,0
20. Praca z najnowszymi technologiami	5,0	2,1	0,0
21. Praca w specjalistycznym przemyśle	0,0	3,6	0,0
22. Praca w sektorze publicznym	0,0	9,3	6,4

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 5**Średnie wyniki preferencji wzorca według modelu detalicznego (1 respondent)**

Cecha	Metropolia	Dawne miasta woj.	Powiat nierolniczy	Powiat rolniczy
1. Trwałość	10	10	10	
2. Dochód z pracy	20	20	20	10
3. Rentowność pracy				20
4. Majątkochłonność pracy			10	10
5. Komfort pracy	10	10	10	
6. Niska rotacyjność			10	10
7. Wysoka ocena pracodawcy				
8. Szybki wzrost branży	10	10	10	
9. Duże korzyści pozapłacowe ale finansowe	10	10		
10. Praca etatowa z ZUS-em				10
11. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy				10
12. Praca wymagająca specjalistycznego wykształcenia	10	10	10	
13. Praca w wolnych zawodach				
14. Praca na stanowisku kierowniczym	10	10	10	
15. Praca w charakterze przedsiębiorcy				10
16. Praca naukowa i badawczo-rozwojowa	10	10		
17. Praca dla kobiet w okresie wychowania dzieci				
18. Praca dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych				
19. Praca z VIP-ami i cudzoziemcami				
20. Praca z najnowszymi technologiami				
21. Praca w specjalistycznym przemyśle				
22. Praca w sektorze publicznym				10

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 6**Sumaryczne wyniki preferencji w zakresie wzorca (23 ekspertów)**

Zakres objęcia odpowiedziami ekspertów – średnia ocena ekspertów	100%	30%	100%	4%
Cecha	Metropolia Stołeczna	Dawne miasta woj.	Powiaty Mazowska	Powiaty rolnicze
1. Trwałość	3,9	10,0	15,2	
2. Dochód z pracy	15,8	10,0	15,7	10,0
3. Rentowność pracy	4,3	5,6	2,8	20,0
4. Majątkochłonność pracy	0,7	1,3	1,3	10,0
5. Komfort pracy	7,4	11,9	5,8	
6. Niska rotacyjność	2,4	1,9	3,5	10,0
7. Wysoka ocena pracodawcy	7,6	3,1	3,8	
8. Szybki wzrost branży	8,0	8,1	5,5	
9. Duże korzyści pozapłacowe ale finansowe	2,7	1,3	0,7	
10. Praca etatowa z ZUS-em	4,4	11,3	11,4	10,0
11. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy	7,4	3,8	5,6	10,0
12. Praca wymagająca specjalistycznego wykształcenia	5,0	3,8	3,1	
13. Praca w wolnych zawodach	4,3	2,5	2,6	
14. Praca na stanowisku kierowniczym	3,1	1,3	2,2	
15. Praca w charakterze przedsiębiorcy	1,1	1,9	3,3	10,0
16. Praca naukowa i badawczo-rozwojowa	2,4	1,3	0,4	
17. Praca dla kobiet w okresie wychowania dzieci	2,4	4,4	5,4	
18. Praca dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych	1,5	0,0	3,1	
19. Praca z VIP-ami i cudzoziemcami	5,3	1,3	0,0	
20. Praca z najnowszymi technologiami	6,5	1,9	2,6	
21. Praca w specjalistycznym przemyśle	1,0	3,1	0,7	
22. Praca w sektorze publicznym	1,7	8,1	6,7	10,0

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 7

Ranking cech – stymulant wzorca według ekspertów rynku pracy dla Metropolii Stołecznej

	Cecha	Metropolia
Cechy bardzo ważne i ważne	1. Dochód z pracy	15,8
	2. Szybki wzrost branży	8,0
	3. Wysoka ocena pracodawcy	7,6
	4. Komfort pracy	7,4
	5. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy	7,4
	6. Praca z najnowszymi technologiami	6,5
	7. Praca z Vip-ami i cudzoziemcami	5,3
	8. Praca wymagająca specjalistycznego wykształcenia	5,0
Cechy średnio ważne	9. Praca etatowa z Zus-em	4,3
	10. Rentowność pracy	4,3
	11. Praca w wolnych zawodach	4,3
	12. Trwałość	3,9
	13. Praca na stanowisku kierowniczym	3,1
	14. Duże korzyści pozapłacowe ale finansowe	2,7
	15. Niska rotacyjność	2,4
	16. Praca naukowa i B+R	2,4
	17. Praca dla kobiet w okresie wychowania dzieci	2,4
Cechy mało ważne	18. Praca w sektorze publicznym	1,7
	19. Praca dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych	1,5
	20. Praca w charakterze przedsiębiorcy	1,1
	21. Praca w specjalistycznym przemyśle	1,0
	22. Majątkochłonność pracy	0,7

Źródło: Opracowanie własne.

Analizując uzyskane wyniki należy stwierdzić, iż na podstawie ocen ekspertów rynku pracy można było w pełni dokonać oceny wzorca dla Metropolii Stołecznej i Powiatów Mazowsza. Z tego też względu inne podziały pominięto w budowie wzorca. Porównując uzyskane na tym etapie wyniki ocen ekspertów rynku pracy, warto zwrócić uwagę na wyszczególnione poniżej cechy. Najważniejszą cechą decydującą o jakości miejsc pracy jest wysokość dochodu z pracy. Dotyczy to wszystkich grup (poza powiatami rolniczymi, gdzie była tylko jedna odpowiedź). W Powiatach Mazowsza i wchodzących w ich skład dawnych miastach wojewódzkich bardzo ważnym zagadnieniem jest trwałość miejsc pracy, natomiast w Metropolii Stołecznej i dawnych miastach wojewódzkich ważnym zagadnieniem jest szybki wzrost branży, który z kolei jest mniej ważny niż w Powiatach Mazowsza. Szczegółowe omówienie wyników dla Metropolii Stołecznej oraz Powiatów Mazowsza zawarto w kolejnych punktach.

1.5.

Konstrukcja wzorca miejsc pracy wysokiej jakości dla Metropolii Stołecznej

W zamieszczonej powyżej tabeli 7 przedstawiono ranking ważności cech – stymulant dla wzorca miejsc pracy wysokiej jakości dla Metropolii Stołecznej.

Opis jakościowy wzorca pracy wysokiej jakości dla Metropolii Stołecznej

Uzyskane wyniki badań preferencji działaczy samorządowych i menedżerów rynku pracy wskazują, że model miejsc pracy, który mógłby być zastosowany w Metropolii Stołecznej powinien akcentować takie cechy - stymulanty jak: dochód z pracy, szybki wzrost branży, praca u pracodawców o wysokim prestiżu, komfort pracy oraz praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy. Cechy te mogą być uważane za typowe dla preferencji w aglomeracjach stołecznych wielu krajów. Warto jednak zwrócić uwagę, że waga odpowiedniej wysokości dochodów jest dużo wyższa niż

Tabela 8**Wzorzec Miejsc Pracy Wysokiej Jakości w Metropolii Stołecznej i potencjalne konsekwencje zastosowania go dla rozwoju gospodarczego**

Cecha wzorca Miejsc Pracy Wysokiej Jakości	Możliwe konsekwencje zastosowania wzorca dla rozwoju gospodarczego Metropolii Stołecznej
1. Dochód z pracy	Preferowanie dziedzin o wysokiej efektywności gospodarowania i wysokich zarobkach.
2. Szybki wzrost branży	Przyciągnięcie do Metropolii dziedzin stanowiących bieguny wzrostu i lokowanie ich niekoniernie w centrum Metropolii.
3. Wysoka ocena pracodawcy	Dbanie o jakość nowych inwestycji, unikanie lokalizacji inwestycji o bardzo niskim prestiżu i dużej uciążliwości.
4. Komfort pracy	Dbłość o jak najlepsze warunki pracy i podniesienie komfortu pracy.
5. Praca wymagająca odpowiedzialności inicjatywy	Silna promocja przedsiębiorczości zwłaszcza na obrzeżach aglomeracji a w konsekwencji „rozlewanie się” rozwoju nawet w odległych od centrum obszarach Metropolii.
6. Praca z najnowszymi technologiami	Preferowanie rozwoju dziedzin oferujących miejsca pracy zapewniające dostęp do najnowszych technologii.
7. Praca z Vip-ami i cudzoziemcami	Dążenie do maksymalnego umiędzynarodowienia Metropolii Stołecznej poprzez przyciąganie central przedsiębiorstw międzynarodowych, agend organizacji międzynarodowych, promocję wielokulturowości i wielokulturowych instytucji naukowych, kulturalnych i religijnych.
8. Praca wymagająca specjalistycznego wykształcenia	Lokowanie w Metropolii tych przedsiębiorstw, które bezpośrednio mogą korzystać z absolwentów wyższych uczelni Metropolii.

Źródło: Opracowanie własne.

wszystkich innych wskaźników. Dobra praca w Metropolii Stołecznej to ponadto praca u prestiżowych pracodawców, co odpowiada istniejącym tendencjom lokalizacji w Metropolii central wielu przedsiębiorstw. Wśród ważnych cech wzorca pracy wysokiej jakości dla Metropolii warto również zwrócić uwagę na elementy komfortu pracy i poziomu umiędzynarodowienia. Ponadto poszukiwana jest praca dająca poczucie odpowiedzialności i inicjatywy. Warto też zwrócić uwagę na fakt, iż wśród ważnych cech znalazły się szybki wzrost branży, praca z najnowszymi technologiami oraz praca wymagająca specjalistycznego wykształcenia. Oznacza to, że Metropolia Stołeczna będzie tworzyła warunki do tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości wtedy, gdy rozpocznie starania o koncentrowanie u siebie dziedzin, które stanowią bieguny wzrostu. Powyżej w tabeli 8 wyspecyfikowano potencjalne konsekwencje przyjęcia wzorca pracy wysokiej jakości w Metropolii Stołecznej.

Przedstawione powyżej konsekwencje przyjęcia proponowanego wzorca miejsc pracy wysokiej jakości dla Metropolii Stołecznej oznaczają konieczność dokonania zasadniczej przemiany w polityce gospodarczej podmiotów Metropolii Stołecznej, głównie Miasta Stołecznego Warszawy, która do tej pory była nastawiona na ułatwianie rozwoju, jednak bez jasnego opowiedzenia się za konkretnymi działaniami prorozwojowymi. Możliwe działania prorozwojowe będą omówione jednak w dalszej części opracowania.

1.6. Konstrukcja wzorca miejsc pracy wysokiej jakości dla Powiatów Mazowsza

W zamieszczonej na następnej stronie tabeli 9 przedstawiono ranking ważności cech – stymulant dla wzorca miejsc pracy wysokiej jakości dla Powiatów Mazowsza.

Tabela 9

Ranking cech – stymulant wzorca według ekspertów rynku pracy dla Powiatów Mazowsza

	Cecha	Powiaty Mazowsza
Cechy bardzo ważne i ważne	1. Dochód z pracy	15,7
	2. Trwałość	15,2
	3. Praca etatowa z Zus-em	11,4
	4. Praca w sektorze publicznym	6,7
	5. Komfort pracy	5,8
	6. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy	5,6
	7. Szybki wzrost branży	5,5
	8. Praca dla kobiet w okresie wychowania dzieci	5,4
Cechy średnio ważne	9. Wysoka ocena pracodawcy	3,8
	10. Niska rotacyjność	3,5
	11. Praca w charakterze przedsiębiorcy	3,3
	12. Praca wymagająca specjalistycznego wykształcenia	3,1
	13. Praca dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych	3,1
	14. Rentowność pracy	2,8
	15. Praca w wolnych zawodach	2,6
	16. Praca z najnowszymi technologiami	2,6
	17. Praca na stanowisku kierowniczym	2,2
Cechy mało ważne	18. Majątkochłonność pracy	1,3
	19. Duże korzyści pozapłacowe ale finansowe	0,7
	20. Praca w specjalistycznym przemyśle	0,7
	21. Praca naukowa i B+R	0,4
	22. Praca z VIP-ami i cudzoziemcami	0,0

Źródło: Opracowanie własne.

Opis jakościowy wzorca miejsc pracy wysokiej jakości dla Powiatów Mazowsza

Wzorzec pracy dla Powiatów Mazowsza silnie akcentuje cechę dochodowości pracy. Istotnym elementem wzorca jest także trwałość miejsca pracy i praca etatowa z ZUS-em. Te dwie cechy, chociaż zbieżne, mają inne znaczenie. Trwałość miejsc pracy oznacza, że miejsce pracy będzie się charakteryzowało małą rotacyjnością, co z kolei jest związane z odpowiednim poziomem zarobków. Natomiast preferowanie pracy etatowej z ZUS-em oznacza, że stała praca jest dużą wartością na terenie Powiatów Mazowsza. Tak wysokie preferencje dla trwałości miejsc pracy oraz pracy etatowej mogą też oznaczać, że obecna możliwość realizacji tych cech na obszarze Powiatów Mazowsza jest bardzo ograniczona. Eksperti rynku pracy wskazywali również jako wysoko preferowane przez pracowników posiadanie pracy w sektorze publicznym.

Tego typu preferencja może oznaczać, że dobrze płatne miejsca pracy w sektorze prywatnym w Powiatach Mazowsza mogą być stosunkowo mało dostępne.

W ramach preferowanych cech eksperci rynku pracy wskazali również komfort pracy i możliwość pracy dla kobiet w okresie wychowania dzieci (cecha ta znalazła się dopiero na 17. miejscu w Metropolii Stołecznej). Cechy te mogą być utożsamiane z charakterem socjalnym. Z kolei do cech związanych z przedsiębiorczością zaliczyć można w szczególności: szybki wzrost branży i pracę wymagającą odpowiedzialności i inicjatywy. Cechy te zostały jednak znacząco niżej ocenione niż w przypadku Metropolii Stołecznej. Reasumując, należy stwierdzić, iż wzorzec pracy wysokiej jakości Powiatów Mazowsza posiada charakter znacznie bardziej „socjalny i prorodzinny” niż w przypadku Metropolii Stołecznej. Ocena tego rodzaju może wynikać z poczucia słabości obszarów pozametropolitarnych i wynikających stąd mniejszych oczekiwań np. w zakresie nowoczesności i umiędzynarodowienia miejsc pracy.

W przedstawionej na sąsiedniej stronie tabeli 10 określono potencjalne konsekwencje przyjęcia wzorca miejsc pracy wysokiej jakości dla rozwoju Powiatów Mazowsza.

Tabela 10

Wzorzec Miejsc Pracy Wysokiej Jakości w Powiatach Mazowsza i potencjalne konsekwencje zastosowania go dla rozwoju gospodarczego

Cecha wzorca Miejsc Pracy Wysokiej Jakości	Możliwe konsekwencje zastosowania wzorca dla rozwoju gospodarczego Powiatów Mazowsza
1. Dochód z pracy	Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i dziedzin o dużej efektywności ekonomicznej i możliwościach wypłacania wysokich zarobków.
2. Trwałość	Preferowanie tworzenia miejsc pracy o dużej trwałości, np. w przemyśle, średnich i dużych przedsiębiorstwach.
3. Praca etatowa z Zus-em	Preferowanie wspierania stałej pracy a nie pracy czasowej, w ograniczonym wymiarze itp. Jest to generalnie sprzeczne z polityką wspierania tzw. elastycznych form pracy.
4. Praca w sektorze publicznym	Preferowanie miejsc pracy w sektorze publicznym gwarantującym trwałość i pewność zatrudnienia. Pójście w tym kierunku mogłoby oznaczać konieczność outsourcingu sektora publicznego województwa w kierunku obszarów poza Metropolią Stołeczną.
5. Komfort pracy	Dbałość o zapewnienie pracownikom wysokiej jakości środowiska pracy zwłaszcza w specjalistycznych przemysłach.
6. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy	Silna promocja przedsiębiorczości na obszarze Powiatów Mazowsza.
7. Szybki wzrost branży	Przyciąganie do regionu dziedzin stanowiących bieguny wzrostu.
8. Praca dla kobiet w okresie wychowania dzieci	Miejsca pracy gwarantujące pogodzenie życia zawodowego z prywatnym, co wiąże się z koniecznością zapewnienia opieki dla dzieci.

Źródło: Opracowanie własne.

Przedstawione zasadnicze cechy wzorca miejsc pracy wysokiej jakości Powiatów Mazowsza, oparte na ocenach ekspertów rynku pracy, wskazują zarówno na konieczność podejmowania działań zgodnych z dotychczasową polityką stymulowania rynku pracy (np. w zakresie wspierania przedsiębiorczości, inwestycji, poprawy jakości życia), ale także działań zupełnie przeciwnych do dotychczas podejmowanych. Przykładowo Polska, idąc śladem zaleceń Komisji Europejskiej silnie promuje tzw. elastyczne formy zatrudnienia. Tymczasem pracownicy Powiatów Mazowsza, w opinii ekspertów rynku pracy, wcale nie poszukują elastycznych miejsc pracy, ale stałych miejsc pracy. Sytuacja ta jest sprzeczna z dotychczasową polityką rynku pracy prowadzoną zarówno w Polsce, jak i w regionach.

Po drugie, wbrew utrwalanej propagandzie, że to sektor prywatny jest w stanie zapewnić najlepsze miejsca pracy, okazuje się, że w obszarach peryferyjnych w relacji do Metropolii Stołecznej szczególnie szacunkiem cieszy się praca w sektorze publicznym. Powszechnie uważa się tam, że zapewnia ona stabilność zatrudnienia. To spojrzenie również jest niezgodne z istniejącą linią polityki. Warto zwrócić uwagę, że preferencja pracy w sektorze publicznym w Metropolii Stołecznej została zaliczona przez tych samych ekspertów jako cecha mało ważna. Oznacza

to, że wysokiej preferencji pracy w sektorze publicznym w Powiatach Mazowsza towarzyszy niska preferencja tego typu pracy w Metropolii Stołecznej. Preferencje te są więc komplementarne w opinii 23 ekspertów rynku pracy. Można z dużym prawdopodobieństwem założyć, że ocena ta potwierdziłaby się również, gdybyśmy o zdanie zapytali więcej ekspertów. Powstaje pytanie - na ile obserwacja ta sugeruje, aby outsourcingować niektóre usługi sektora publicznego województwa (np. niektóre agendy czy programy europejskie zajmujące się rozwojem) poza Metropolią Stołeczną?

Uzyskane wyniki w zakresie preferencji budujących wzorzec miejsc pracy wysokiej jakości w Powiatach Mazowsza z pewnością będą bardzo trudne do zrealizowania, zwłaszcza jeśli chodzi o oczekiwania w zakresie rozwoju sektora publicznego, dla zapewnienia w nim pracy. Duże oczekiwania Powiatów Mazowsza w zakresie stymulowania stałych miejsc pracy wydają się mocno uzasadnione, ale całkowicie zmieniają dotychczasową optykę działania powiatowych i wojewódzkiego urzędów pracy. Działania te muszą wspierać miejsca pracy oparte na nowych inwestycjach, zamiast popierania zatrudnienia tymczasowego, prac interwencyjnych, robót publicznych czy innych tego rodzaju działań. Problematyka ta zostanie jednak szeroko przeanalizowana w kolejnych częściach raportu.

2

2

Modyfikacja wzorców

miejsc pracy wysokiej jakości z punktu widzenia optyki rozwoju regionalnego³

Przemysław Kulawczuk

2.1.

Wzorce miejsc pracy wysokiej jakości a optyka rozwoju regionalnego

Określone w wyniku współpracy z ekspertami (specjalistami powiatowych urzędów pracy i pracownikami samorządowymi) wzorce miejsc pracy wysokiej jakości charakteryzują się istnieniem cech zbieżnych i rozbieżnych. Do cech zbieżnych zaliczyć można: dochód z pracy, szybki wzrost branży, pracę wymagającą inicjatywy i odpowiedzialności oraz komfort pracy. Cechy te są związane z głównym czynnikiem motywującym pracowników jakim jest dochód z pracy, ale także z przedsiębiorczością i wysokim komfortem miejsc pracy. Cechy te zostały pogrubione w tabeli 11.

Pojawienie się czterech identycznych cech w obydwu wzorcach może wskazywać na możliwość znacznej koordynacji polityk w obu analizowanych obszarach, które jednak w szczegółowych akcentach polityki stymulowania miejsc PWJ powinny być różne. Wspólnym elementem wzorców PWJ Metropolii Stołecznej i Powiatów Mazowska są czynniki związane z rozwijaniem przedsiębiorczości, wysokiego komfortu miejsc

pracy i wysokich wynagrodzeń. Wzorzec Metropolii, poza cechami wspólnymi, silnie akcentuje międzynarodowość, prestiż pracy, technologie oraz specjalistyczne wykształcenie. Wzorzec Powiatów Mazowska dodatkowo, poza cechami wspólnymi, silnie akcentuje stabilność zatrudnienia, wspieranie rodziny oraz walory pracy w sektorze publicznym.

Polityka rozwoju regionalnego akcentuje bardzo zróżnicowane cele. Najczęściej w literaturze przedmiotu spotyka się cele wyrównawcze i rozwojowe. Cele wyrównawcze są związane z wyrównywaniem poziomu rozwoju gospodarczego (dochodów) pomiędzy różnymi obszarami tego samego regionu. Ich realizacja doprowadza do zmniejszenia migracji wewnątrz regionalnych i prowadzi do zmniejszenia ruchu dojazdowego do pracy w Metropolii. Realizacja celów wyrównawczych jest więc bardziej korzystna dla obszarów peryferyjnych w relacji do Metropolii, niż dla niej samej. Czasami realizacja tych celów do tego stopnia zmniejsza strumień dojazdów do pracy, że Metropolia doznaje poważnego uszczerbku w liczbie chętnych do pracy w zawodach gorzej opłacanych, co prowadzi do powstania trudnego rynku usług. Realizując cele

Tabela 11

Porównanie zbieżności i rozbieżności we wzorcach PWJ Metropolii Stołecznej i Powiatów Mazowska

Metropolia Stołeczna – preferowane cechy wzorca PWJ	Powiaty Mazowska – preferowane cechy wzorca PWJ
1. Dochód z pracy	1. Dochód z pracy
2. Szybki wzrost branży	2. Trwałość
3. Wysoka ocena pracodawcy	3. Praca etatowa z Zus-em
4. Komfort pracy	4. Praca w sektorze publicznym
5. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy	5. Komfort pracy
6. Praca z najnowszymi technologiami	6. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy
7. Praca międzynarodowa	7. Szybki wzrost branży
8. Praca wymagająca specjalistycznego wykształcenia	8. Praca dla kobiet w okresie wychowania dzieci

Źródło: Opracowanie własne.

³ Praca wysokiej jakości będzie, począwszy od 2 rozdziału, określana skrótem PWJ.

wyrównawcze należy alokować maksimum pomocy rozwojowej w obszarach peryferyjnych.

Wspieranie tylko celów rozwojowych prowadzi z reguły do największych transferów do tych miejsc regionu, które charakteryzują się i tak największą efektywnością i dynamiką, co z reguły ma miejsce w metropolii. W efekcie wspierania tylko celów rozwojowych dochodzi do szybszego rozwoju metropolii i wolniejszego rozwoju peryferii, co prowadzi do zwiększania się różnic wewnątrz regionalnych. W efekcie, tego typu polityka wpływa na początku na nasilenie ruchu dojazdowego do pracy, do metropolii, a po pewnym czasie - do silnych migracji do metropolii. W efekcie powstaje konieczność ogromnych inwestycji w transport dojazdowy oraz z czasem - duża konieczność urbanizacji terenów podmiejskich. Polityka tego rodzaju generuje więc również duże koszty.

Polityka regionalna, która alokuje wszystkie albo większość środków w istniejących biegunach wzrostu wydaje się mało celowa. Bieguny wzrostu położone w obszarach centralnych regionu i tak będą się rozwijać bez pomocy rozwojowej. Problemem jest natomiast stymulowanie rozwoju poza typowymi obszarami nagromadzenia potencjałów rozwojowych. Praktyka pokazuje, że istnieje konieczność godzenia realizacji celów wyrównawczych i rozwojowych. Oznacza to konieczność tworzenia miejsc pracy, zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym, w przedsiębiorstwach i jednostkach, które zwiększają stopień wykorzystania miejscowych potencjałów rozwojowych.

Ponadto, obserwacje wielu zróżnicowanych wewnętrznie regionów wskazują także na konieczność zagospodarowywania dochodów, które powstają na danym biedniejszym obszarze, właśnie na tym obszarze. Obszary niedorozwinięte stanowią bardzo często główne źródło kapitałów, które transferowane są do obszarów metropolitalnych, tylko dlatego, że nie ma w nich odpowiednich koncepcji biznesowego wykorzystania powstających tam dochodów (np. poprzez

powstawanie centrów handlowo-usługowych, placówek kulturalnych, nowych przedsiębiorstw itp.).

Migracje do miast metropolii z obszaru peryferii wynikają także z chęci zapewniania sobie lepszej jakości życia, poprzez dostęp do szeregu usług niedostępnych na peryferiach (kulturalnych, sportowych, edukacyjnych, rekreacyjnych itp.). Jednak większa dbałość o zapewnienie wyższej jakości życia na obszarach peryferyjnych w połączeniu z mniejszym zagęszczeniem ludności i wynikającymi stąd problemami może skutecznie podnosić atrakcyjność zamieszkiwania poza metropolią.

Przedstawione rozważania analityczne zachęcają do uzupełnienia wzorców miejsc pracy wysokiej jakości zarówno Metropolii Stołecznej, jak i Powiatów Mazowsza o trzy dodatkowe cechy:

1. praca zwiększająca miejscowe potencjały,
2. praca eksploatująca miejscowe ideały,
3. praca zapewniająca wysoką jakość życia.

Te dodatkowe czynniki, możliwe do uwzględnienia w obu wzorcach, wynikające z podstaw polityki regionalnej, mogą istotnie skierować wysiłki rozwojowe w kierunku budowy trwałych i skutecznych mechanizmów rozwojowych, sprzyjających zarówno rozwojowi, jak i celom wyrównawczym.

2.2.

Wzorce miejsc pracy wysokiej jakości uwzględniające doświadczenia rozwoju regionalnego

Nowe, uzupełnione wzorce mogłyby przedstawiać się w sposób pokazany w tabeli 12.

Uzupełnienie obu wzorców o te trzy dodatkowe cechy pozwoli na wszechstronną analizę, jak można skutecznie eksploatować i zwiększać istniejące potencjały rozwojowe, jak zwiększać dochody regionu poprzez eksploatację miejscowych dochodów oraz jak budować atrakcyjność zamieszkania poza metropolią poprzez zapewnienie wysokiej jakości życia.

Tabela 12

Kompleksowe wzorce miejsc pracy wysokiej jakości Metropolii Stołecznej i Powiatów Mazowsza

Metropolia Stołeczna – preferowane cechy wzorca PWJ	Powiaty Mazowsza – preferowane cechy wzorca PWJ
1. Dochód z pracy	1. Dochód z pracy
2. Szybki wzrost branży	2. Trwałość
3. Wysoka ocena pracodawcy	3. Praca etatowa z Zus-em
4. Komfort pracy	4. Praca w sektorze publicznym
5. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy	5. Komfort pracy
6. Praca z najnowszymi technologiami	6. Praca wymagająca odpowiedzialności i inicjatywy
7. Praca międzynarodowa	7. Szybki wzrost branży
8. Praca wymagająca specjalistycznego wykształcenia	8. Praca dla kobiet w okresie wychowania dzieci
9. Praca zwiększająca miejscowe potencjały	9. Praca zwiększająca miejscowe potencjały
10. Praca eksploatująca miejscowe dochody	10. Praca eksploatująca miejscowe dochody
11. Praca zapewniająca wysoką jakość życia	11. Praca zapewniająca wysoką jakość życia

Źródło: Opracowanie własne.

3

3

Kryteria determinacji

dziedzin reprezentujących największe potencjały z punktu widzenia tworzenia miejsc PWJ

Przemysław Kulawczuk

3.1.

Ogólna koncepcja kryteriów determinacji branż o największych potencjałach PWJ

Aby wspierać rozwój dziedzin tworzących miejsca pracy wysokiej jakości trzeba sformułować kryteria ich determinacji. Teoretycznie rzecz biorąc najprościej byłoby sformułować kryteria oparte o wartość przeciętnych wynagrodzeń oraz dynamikę wzrostu danej branży. Rozwiązanie to nie daje jednak jednoznacznych odpowiedzi. Nawet jeżeli poszczególne branże charakteryzują się wysokimi wynagrodzeniami na jednego pracownika to mogą być **małe i niszowe** i w efekcie mogą nie reprezentować istotnego potencjału zatrudnieniowego, nawet pomimo wysokich stóp wzrostu. Jest to sytuacja, w której podstawa wzrostu jest mała lub bardzo mała. Nie można jednak tego typu dziedzin od razu traktować jako posiadających małe potencjały, ponieważ takich dziedzin może być wiele i dopiero ich suma może dać inne odpowiedzi. Często te dziedziny niszowe są „poukrywane” w większych działach czy sekcjach działalności gospodarczej.

Z drugiej strony funkcjonuje dość powszechne przekonanie, że **dziedziny zwyczajowo zaliczane do tradycyjnych już wyczerpały swoje potencjały** wzrostowe oraz, że nie ma sensu wspierać tych dziedzin, które się już rozwinęły. Nawet jeżeli statystycznie tradycyjne dziedziny mogą być w danym regionie rozwinięte, to stopień ich rozwoju może być istotnie różnicowany na danym obszarze. Oznacza to również, że koncentracji miejsc pracy w pewnych częściach regionu w określonych dziedzinach, umownie zaliczanych do tradycyjnych, w jednej części województwa, może towarzyszyć istotny niedorozwój w innych częściach województwa. Wówczas można te tradycyjne dziedziny rozwijać tworząc miejsca pracy wysokiej jakości tam gdzie istnieje szczególnie niedorozwój.

W polityce rozwoju regionalnego i nauce zarządzania często akcentuje się podejście do rozwoju poprzez **wykorzystanie aktywów i istniejących potencjałów**. Polega ono na tym, że dana organizacja czy obszar powinien przede wszystkim rozwijać się poprzez wykorzystanie posiadanych przez siebie aktywów i potencjałów. Tego typu podejście jest w pełni uzasadnione, może jednak nadmiernie utrwaląć dotychczasowe niekorzystne kierunki rozwoju działalności. W efekcie statyczne wykorzystywanie tylko istniejących miejscowych potencjałów może prowadzić do entropii, czyli zamierania organizacji czy obszaru. Często jednak opieranie się tylko na wewnętrznych potencjałach prowadzi do stagnacji obszaru.

Ważnym czynnikiem rozwoju gospodarczego jest **dyfuzja innowacji**, czyli rozprzestrzenianie się nowych idei i koncepcji gospodarowania. Dyfuzja innowacji wymaga **otwartości terytorialnej i łatwej adaptowalności** przenoszonych rozwiązań. Pierwsza cecha: otwartość terytorialna oznacza, że na danym obszarze istnieją jednostki, które chcą przyswoić sobie nowe techniki gospodarowania, teren jest otwarty na nowe przedsiębiorstwa, bariery wejścia są niskie oraz istnieje życzliwość w zakresie rozwijania rynku. Łatwa adaptowalność przynoszonych rozwiązań i sposobów gospodarowania wynika w zasadniczym stopniu z posiadania **kultury technicznej, biznesowej i pracowniczey**, która jest dopasowana do nadchodzących rozwiązań, technik i technologii.

Tworząc kryteria determinacji dziedzin reprezentujących duże potencjały, warto rozważyć trzy zakresy oddziaływania:

1. Duże branże rozwojowe o znaczących potencjałach, o których roli można sądzić na podstawie danych statystycznych.
2. Małe, niszowe branże załączkowe, których potencjały nie znajdują wystarczającego odzwierciedlenia w istniejących statystykach, które mogą być

delimitowane w wyniku obserwacji tendencji jakościowych, zarówno w danym regionie, kraju, jak i na świecie. Nie wyklucza to oczywiście wspomaganego wykorzystania statystyk krajowych czy regionalnych.

3. Znaczące branże tracące potencjały, o roli których można sądzić na podstawie danych statystycznych oraz kierunków oddziaływania na ich rozwój w oparciu o analizę polityk gospodarczych czy trendów w zakresie zarządzania.

Z punktu widzenia dążenia do uzyskania szybkich przyrostów dużej liczby miejsc pracy, najskuteczniejszym działaniem jest oddziaływanie na grupę pierwszą. Z punktu widzenia długookresowego oddziaływania na tworzenie miejsc pracy najwyższej jakości – celowym jest szczególne zainteresowanie dziedzinami załączkowymi lub niszowymi. Z punktu widzenia oddziaływania na rozwój regionów dotkniętych problemami strukturalnymi, ważnym zagadnieniem jest zmniejszanie tempa spadku liczby miejsc pracy w dziedzinach dotkniętych przemianami a jednocześnie dysponujących miejscami pracy wysokiej jakości.

3.2.

Kryteria determinacji dziedzin tradycyjnych i przyszłościowych

W przedstawionej poniżej tabeli 13 zaprezentowano przyjęte kryteria statystycznej determinacji dziedzin gospodarowania reprezentujących największe potencjały z punktu widzenia tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości. Zarówno kryteria, jak i mierniki spełnienia tych kryteriów zostały opracowane metodą ekspertów, która ponadto uwzględniała dostępność danych statystycznych. Kryteria determinacji zostały opracowane na podstawie przetłumaczenia wzorca PWJ (opracowanego w oparciu o oceny ekspertów rynku pracy i zalecenia polityki regionalnej, zarówno

dla Metropolii Stołecznej, jak i Powiatów Mazowsza), na wielkości ekonomiczno-statystyczne, możliwe do obliczenia za pomocą dostępnych danych statystycznych.

Przedstawiona na następnej stronie tabela 13 wskazuje zestaw agregatowych kryteriów determinacji oraz wskaźników wsadowych, które mogą służyć do wyliczenia agregatów. Dobór wskaźników wsadowych wynikał w dużym stopniu z celu miary agregatywnej oraz dostępności wskaźników wsadowych.

Z punktu widzenia wyznaczenia dziedzin przyszłościowych, załączkowych czy niszowych jako potencjalnie atrakcyjnych z punktu widzenia PWJ, do szczegółowych kryteriów determinacji dziedzin wiodących zaliczono:

1. **Możliwość wykorzystywania rezultatów badań naukowych.**
2. **Generowanie nisz rynkowych.**
3. **Wysoki poziom innowacyjności, inicjatywy i przedsiębiorczości.**
4. **Praca z nowoczesnymi technologiami.**
5. **Zgodność branży z krajowymi interesami ekonomicznymi i interesami Unii Europejskiej.**
6. **Kreatywność pracy.**
7. **Wysokie możliwości współpracy międzynarodowej.**
8. **Branża wykorzystująca specjalistyczne kwalifikacje.**

Przedstawione powyżej kryteria zostały określone metodą ekspertów, w oparciu o obserwację dotychczasowych trendów rozwojowych dziedzin innowacyjnych, czy związanych z nowoczesnymi technologiami. Zdecydowana większość wymienionych kryteriów posiada charakter jakościowy.

Kryteria determinacji dużych branż tracących na znaczeniu, jako potencjalnie atrakcyjnych w zakresie retencji miejsc PWJ objęły kryteria ujęte w tabeli 12 oraz dodatkowo kryterium możliwości prowadzenia programów retencji (utrzymania) miejsc PWJ.

Tabela 13**Kryteria statystycznej determinacji branż tworzących miejsca pracy wysokiej jakości**

Kryteria determinacji branż reprezentujących największe potencjały PWJ	Mienniki statystyczne (wielkości podstawowe w ostatnim roku oraz dynamika zmian w latach 1999-2007 lub 2002-2007)
Potencjały zatrudnieniowe	Zatrudnienie ogółem Przyjęcia i zwolnienia z pracy
Potencjały rozwojowe	Majątek trwały Aktywa obrotowe Wartości niematerialne i prawne Kapitały własne
Potencjały wynagrodzeniowe i dochodowe	Wynagrodzenia brutto ogółem Ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne (pracodawcy) Przychody ze sprzedaży Zysk brutto
Komfort pracy	Nakłady na nowe obiekty Nakłady na maszyny i urządzenia Nakłady na zestawy komputerowe
Inwestycje w Kapitał Ludzki	Wynagrodzenia na 1 pracownika Świadczenia społeczne i socjalne na 1 pracownika Nakłady na szkolenia na 1 pracownika
Praca z nowymi technologiami, B+R, naukowa	Prawa autorskie i licencje na 1 pracownika Wartość patentów i wynalazków na 1 pracownika Koszty zakończonych prac rozwojowych na 1 pracownika
Trwałość miejsc pracy	Wskaźniki przyjęć do pracy Wskaźniki zwolnień Wskaźniki przyrostów względnych
Atrakcyjność rozwojowa branż dla regionu	Podatek dochodowy z działalności gospodarczej na 1 pracownika Podatek VAT na 1 pracownika Składki na ubezpieczenia społeczne (pracodawców) na 1 pracownika
Wzrost branż	Przychodowość majątku Przychodowość kapitałów własnych Przychodowość pracy
Kondycja ekonomiczna branż	Rentowność majątku Rentowność kapitałów własnych Rentowność sprzedaży Rentowność pracy

Źródło: Opracowanie własne

4

4

Trendy w zakresie kształtowania się pracy wysokiej jakości. Dwie ścieżki rozwoju?

Przemysław Kulawczuk

4.1.

Województwo – czy istnieją trendy rynku pracy dla Województwa Mazowieckiego?

Tytuł tego rozdziału może wzbudzać zastanowienie, ponieważ poddaje w wątpliwość istnienie jednolitego rynku pracy na Mazowszu. Zespół autorski Instytutu nigdy jednak nie postawiłby tej wątpliwości już na samym początku rozdziału, gdyby nie narastające przekonanie, wynikające z analizy danych statystycznych, że rynek pracy województwa jest zdominowany przez ogromną przewagę Metropolii Stołecznej⁴ nad pozostałymi obszarami województwa. Jeżeli analizę rynku pracy Województwa Mazowieckiego rozpocznie się od porównania wielkości zatrudnienia ogółem w latach 2001-2007 w dwóch kluczowych obszarach to uzyskany wynik będzie świadczył o ogromnym rozwarstwieniu rynku pracy. Na przestrzeni lat 2001-2007 zatrudnienie w Województwie Mazowieckim wzrosło o 205 tys. pracowników z 1.454 tys. do 1.659 tys.⁵ W tym samym czasie zatrudnienie w Powiatach Mazowsza⁶ zmieniło się nieznacznie z 310 do 314 tys. pracowników, natomiast w Metropolii Stołecznej wzrosło z 1.143 tys. do 1.345 tys. pracowników, co oznacza wzrost o 201 tys. Niemal cały przyrost liczby nowych miejsc pracy w Województwie Mazowieckim dotyczył więc metropolii a nie pozostałej części województwa.

Jedenaście powiatów Metropolii Stołecznej, które w sumie liczyły 2,89 mln mieszkańców i 55,8% ogółu ludności województwa oferowało w 2007 r. 1.345 tys. miejsc pracy, czyli 81,1% wszystkich miejsc pracy w województwie. Z kolei 31 pozostałych Powiatów

Mazowsza, o zaludnieniu 2,29 mln mieszkańców (44,2% ludności Mazowsza), posiadało w 2007 r. tylko 18,9% miejsc pracy. Województwo Mazowieckie charakteryzowało się rażącą dysproporcją pomiędzy rozmieszczeniem ludności a rozmieszczeniem miejsc pracy.

Dane te oznaczają, że za wyniki Województwa Mazowieckiego w zakresie rynku pracy w ponad 80% odpowiadają wyniki dla Metropolii Stołecznej. Jak pokazują przedstawione dane, ogólne zatrudnienie w Powiatach Mazowsza miało na przestrzeni lat 2001-2007 charakter stagnacyjny, podczas gdy rynek pracy Metropolii Stołecznej charakteryzował się znaczącą dynamiką dodatnią. Analiza również innych danych wskazywała, że agregowanie wyników z całego województwa może dawać błędne i mylące wyniki, zwłaszcza wobec faktu, iż tak przemożny wpływ na wyniki Województwa Mazowieckiego w zakresie rynku pracy mają wyniki Metropolii.

Analiza tych i innych (podanych dalej) danych wskazywała, że z punktu widzenia rynku pracy Województwo Mazowieckie może być bez problemu zastąpione Metropolią Stołeczną a i tak około 80% wyników pokrywałoby się. Analiza całego województwa miałaby ponadto dodatkowy mankament, ponieważ ukrywałaby problemy peryferyjnych obszarów województwa w zakresie rynku pracy. Wnioski z tych rozważań wydają się oczywiste. Nie ma sensu prowadzenie analizy sytuacji rynku pracy w całym województwie, celem jest natomiast analizowanie wyników województwa w układzie dwuczłonowym: Metropolii Stołecznej i Powiatów Mazowsza, przedstawiając wyniki dla całego województwa jedynie w sposób ilustracyjny.

⁴ Obszar Metropolii Stołecznej obejmował powiaty: warszawski, warszawski zachodni, legionowski, otwocki, miński, piaseczyński, pruszkowski, wołomiński, grodziski, nowodworski, żyrardowski – w sumie 11 powiatów.

⁵ Wszystkie przedstawione dane dotyczą liczby zatrudnionych. Liczba pracujących w województwie była większa i wynosiła w 2007 r. około 2,2 mln osób. Liczba pracujących jest większa od liczby zatrudnionych między innymi o pracujących w rolnictwie indywidualnym.

⁶ 31 powiatów Województwa Mazowieckiego nie wchodzących w skład Metropolii Stołecznej.

Rozwiązanie tego rodzaju posiada ewidentne plusy: kieruje uwagę na rozwiązywanie istniejących problemów i wykorzystanie pojawiających się możliwości, zaostrza sposób widzenia problemów, ujawniając ich skalę tam, gdzie one naprawdę istnieją, a także pozwala na dopasowanie możliwych do zastosowania narzędzi do rzeczywistości istniejącej sytuacji na danym obszarze. W związku z powyższym, poniżej przedstawione zostaną zasadnicze trendy w rozwoju rynku pracy (pod kątem miejsc pracy wysokiej jakości) w Metropolii Stołecznej, Powiatach Mazowska oraz w aneksie statystycznym dane dla całego województwa i dla dziedzin o mniejszym znaczeniu, zarówno w Metropolii, jak i w Powiatach Mazowska. Prezentacji trendów dokonano w oparciu o przekroje tematyczne.⁷

4.2.

Zatrudnienie ogółem jako miernik potencjału rynku pracy

Informacje o wielkości zatrudnienia ogółem pokazują, gdzie istniały największe potencjały zatrudnienia. Oddziaływanie na dziedziny o największych potencjałach zatrudnieniowych z reguły daje największe rezultaty.

Metropolia Stołeczna

Analizę rynku pracy z punktu widzenia miejsc pracy wysokiej jakości można zacząć od analizy zmian w zasobach miejsc pracy w szczegółowych działach PKD na przestrzeni lat 2001-2007. W tym okresie w Metropolii Stołecznej zatrudnienie wzrosło o ponad 200 tys. pracowników, przy czym największe wzrosty odnotowano w transporcie lądowym (ponad 84 tys.), handlu detalicznym (39 tys.), edukacji (33 tys.) oraz w pośrednictwie finansowym (18 tys.). Spośród dziedzin, które w 2007 r. zatrudniały przynajmniej 15 tys. pracowników największe straty w zatrudnieniu odnotowały energetyka i ciepłownictwo (spadek o 15 tys.), produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (spadek o około 6 tys.), budownictwo (spadek o około 5 tys.) oraz ochrona zdrowia i opieka społeczna

(spadek również o około 5 tys.). Szczegółowe dane na temat działów PKD (lub sekcji PKD, jeżeli dane dla działów nie były dostępne), przedstawia tabela 14.

Analizując dane zwarte w powyższej tablicy warto zwrócić uwagę, iż spośród 25 dziedzin przedstawionych w tabeli, w 15 odnotowano na przestrzeni lat 2001-2007 wzrosty zatrudnienia a jedynie w 8 – spadki. Ponadto, największe wzrosty zatrudnienia dotyczyły w większości usług materialnych i niematerialnych oraz przemysłu spożywczego. Widoczny natomiast jest kryzys w zatrudnieniu w ochronie zdrowia i opiece społecznej, co wynikało z dużej racjonalizacji zatrudnienia w tej sferze. Radykalnie spadło zatrudnienie w energetyce i ciepłownictwie, co wynikało z automatyzacji czynności wytwórczych i modernizacji tych dziedzin. Spośród dziedzin przemysłowych w dwóch odnotowano wzrost a w czterech spadek zatrudnienia. Generalnie zmiany w zatrudnieniu ogółem w Metropolii Stołecznej odzwierciedlały typowe trendy rozwoju rynku pracy w wysoko rozwiniętych gospodarkach: dynamiczny rozwój usług materialnych i niematerialnych oraz spadek zatrudnienia w większości branż przemysłu, za wyjątkiem branż rozwojowych. Co charakterystyczne, w dziedzinach przemysłowych w największym stopniu wzrosło zatrudnienie w przemyśle spożywczym oraz w produkcji maszyn i urządzeń gdzie indziej nie sklasyfikowanych. Druga z wymienionych dziedzin może obejmować te rodzaje przemysłu, które łatwo nie poddają się klasyfikacji statystycznej, często nowe innowacyjne dziedziny.

Powiaty Mazowska

Powiaty Mazowska charakteryzowały się stagnacyjnymi tendencjami w zatrudnieniu ogółem, w odróżnieniu od Metropolii Stołecznej. Na przestrzeni lat 2001-2007 zatrudnienie wzrosło w nich o około 1%. Oznacza to, że duża część dziedzin musiała odnotowywać zarówno istotne spadki, jak i wzrosty zatrudnienia. W tabeli 15 przedstawiono zmiany liczebności zatrudnienia w działach PKD (lub sekcjach, jeżeli dane dla działów nie były dostępne) o wielkości zatrudnienia powyżej 5.000 pracowników w 2007 r.

⁷ Warto podkreślić, iż prezentacja trendów rynku pracy dotyczy jednostek gospodarki narodowej w zakresie danych bilansu i rachunku wyników oraz wszystkich działów w zakresie danych o zatrudnieniu. Urząd Statystyczny w Warszawie nie mógł, zgodnie z Ustawą o Statystyce udostępnić pewnej niewielkiej części danych, co powoduje, że analizy przedstawione w rozdziale muszą być oparte na pewnym poziomie ogólności. Rozdział ten dotyczy jednak trendów rynku pracy, więc mankament ten nie ma krytycznego znaczenia. Można podkreślić, iż wobec otrzymanych danych największe trudności interpretacyjne dotyczyły danych dotyczących edukacji, ochrony zdrowia i opieki społecznej. US Warszawa nie przedstawiał też żadnych danych na temat administracji państwowej.

Tabela 14**Zatrudnienie w dziedzinach o kluczowym znaczeniu dla Metropolii Stołecznej**

OPIS	2001	2007	Przyrost lub spadek
Ogółem	1143468	1345219	201751
Transport lądowy; transport rurociągowy	55118	139338	84220
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	115833	119829	3996
Działalność gospodarcza pozostała	105496	113302	7806
Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	67619	106910	39291
Pośrednictwo finansowe	64322	86546	22224
Edukacja	50422	84081	33659
Pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych	45125	63434	18309
Budownictwo	66275	61311	-4964
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	57776	53125	-4651
Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	46056	55102	9046
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	36938	43280	6342
Działalność badawczo-rozwojowa	32557	34015	1458
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna	34148	32692	-1456
Działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem	29948	33427	3479
Hotele i restauracje	28161	30672	2511
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	46381	30695	-15686
Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	31392	28743	-2649
Działalność wspomagająca transport; Działalność związana z turystyką	20271	23423	3152
Obsługa nieruchomości	28625	25526	-3099
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	29666	23340	-6326
Produkcja wyrobów chemicznych	23435	21882	-1553
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	15709	20311	4602
Informatyka	12352	17240	4888
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	10793	14968	4175
Ubezpieczenia oraz fundusze emerytalno-rentowe, bez gwarantowanej prawnej opieki społecznej	13801	15596	1795

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Tabela 15**Zatrudnienie w dziedzinach o kluczowym znaczeniu dla Powiatów Mazowsza**

OPIS	2001	2007	Przyrosty lub spadki
Ogółem	310929	314196	3267
Edukacja	20748	55239	34491
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	35208	33286	-1922
Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	35498	31746	-3752
Budownictwo	22061	15988	-6073
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	11884	12909	1025
Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	11856	12087	231
Transport lądowy; transport rurociągowy	8959	11467	2508
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	26279	11345	-14934
Produkcja metali i wyrobów z metali	9563	11310	1747
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	7755	9200	1445
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	9673	8744	-929
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	4006	7599	3593
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży	9625	7424	-2201
Produkcja wyrobów chemicznych	3910	7356	3446
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	6465	6932	467
Działalność gospodarcza pozostała	21736	6797	-14939
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	5281	6577	1296
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	7757	6459	-1298
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	6107	6017	-90
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	6057	5630	-427

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Pierwsza kluczowa obserwacja danych zaprezentowanych w tabeli 15 dotyczy ogromnego wzrostu zatrudnienia w edukacji, która na przestrzeni 7 lat zwiększyła zatrudnienie ponad 2,5 razy (według danych US Warszawa). W tym czasie zrealizowano reformę szkolną, wprowadzono gimnazja, upowszechniono szkolnictwo średnie i wyższe. Jednak dane na temat edukacji budzą pewne wątpliwości. Niewykluczone, że skokowy wzrost zatrudnienia w edukacji wynikał z korekty (obniżenia) innych danych. Jeżeli przyjąć, że dane po korekcie są już właściwe, to uzyskany wskaźnik zatrudnienia w edukacji wynoszący ponad 11% w 2007 r. w Powiatach Mazowsza wskazuje na ogromną rolę sektora publicznego jako pracodawcy. Warto też zwrócić uwagę, że dane US nie prezentowały zatrudnienia w administracji (dane te były zastrzeżone). Zatrudnienie w tej sferze również mogło

zwiększyć się skokowo (Instytut dysponuje takimi danymi dla Województwa Śląskiego) co mogłoby dodatkowo udowodniać wzrost zależności Powiatów Mazowsza od zasilania budżetowego. Obserwacje dotyczące kształtowania się opartego na przedsiębiorczości zatrudnienia są pesymistyczne. Nawet najsilniejszy w Powiatach Mazowsza przemysł spożywczy zanotował na przestrzeni lat 2001-2007 spadek zatrudnienia o niemal 4 tys. osób. Budownictwo odnotowało spadek o 6 tys. osób, usługi pomocnicze dla biznesu (w tym obsługa nieruchomości) o 14 tys. osób, pozostała działalność gospodarcza odnotowała również spadek o 14 tys. osób.

Jednak nie wszystkie dziedziny oparte na przedsiębiorczości zanotowały spadki. Zatrudnienie wzrosło w produkcji urządzeń elektrycznych i optycznych (o 3,6 tys. osób), w produkcji wyrobów chemicznych

(o 3,4 tys. osób) oraz w transporcie lądowym (o 2,5 tys. osób). W pozostałych dziedzinach zatrudnienie nie wzrosło więcej niż o 2 tys. osób. Warto podkreślić, iż wśród dziedzin gospodarki o większym niż 5.000 zatrudnieniu w 2007 r. jest kilkanaście, które zwiększyły zatrudnienie, ale nie w stopniu kompensującym utratę miejsc pracy w kluczowych działach gospodarki Mazowsza. Generalna obserwacja dotycząca kształtowania się zatrudnienia w Powiatach Mazowsza jest taką, że zatrudnienie spadało w sektorze gospodarczym o około 30 tys. osób i rosło w sektorze publicznym o podobną liczbę.

4.3. Fundusz wynagrodzeń

Informacje na temat ogólnego funduszu wynagrodzeń w poszczególnych dziedzinach pokazują z jaką siłą (mocą) poszczególne dziedziny gospodarki zasilają rynek pracy w wynagrodzenia, czyli realizują główny motyw podejmowania pracy przez pracowników. Działy gospodarki, które dysponują większymi możliwościami w tym zakresie znajdują się w lepszej sytuacji i są bardziej preferowanymi miejscami zatrudnienia przez pracowników.

Tabela 16

Fundusz wynagrodzeń w Metropolii Stołecznej w mln zł w działach (sekcjach) PKD w dziedzinach o większym znaczeniu

OPIS	2002	2007	Przyrosty lub spadki
Ogółem	36331,6	51808,5	15476,9
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	4200,6	6432,9	2232,4
Poczta i telekomunikacja	6293,7	6383,5	89,8
Działalność gospodarcza pozostała	2921,8	5441,7	2519,9
Transport lądowy; transport rurociągowy	3457,0	4425,8	968,7
Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	1681,0	3263,6	1582,6
Budownictwo	1630,1	2870,2	1240,1
Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	1284,0	2271,4	987,3
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna	1370,9	1789,2	418,4
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	1044,0	1706,6	662,6
Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	1291,5	1641,5	350,0
Informatyka	915,7	1461,7	546,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	1820,5	1443,9	-376,6
Pośrednictwo finansowe	660,5	1431,7	771,2
Produkcja wyrobów chemicznych	1045,3	1206,9	161,6
Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	834,9	1204,5	369,6
Obsługa nieruchomości	748,4	1058,4	310,0
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	1013,2	1003,2	-9,9
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	525,0	846,2	321,2
Hotele i restauracje	584,2	826,2	242,0
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	279,9	614,6	334,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Metropolia Stołeczna

W roku 2007 ogólny fundusz wynagrodzeń w Metropolii Stołecznej wyniósł 51,8 mld zł, co stanowiło 90,44% ogólnego funduszu płac na Mazowszu wynoszącego w sumie 57,3 mld zł. Udział ten wzrósł z 90,25% w roku 2002, czyli średniorocznie o około 0,04%. Oznacza to, że udział metropolii w podziale funduszu płac pomiędzy Metropolię Stołeczna a Powiaty Mazowsza stopniowo wzrasta. Po drugie, wśród dziedzin reprezentujących największe potencjały w zakresie funduszu płac można wymienić wszystkie główne usługi materialne: handel hurtowy, pocztę i telekomunikację, działalność gospodarczą pozostałą, transport lądowy i handel detaliczny. Dopiero na szóstej pozycji znalazło się budownictwo,

a pierwsza z dziedzin przemysłu znalazła się dopiero na siódmej pozycji i był to przemysł spożywczy. Analizując największe przyrosty funduszu wynagrodzeń warto wskazać na działalność gospodarczą pozostałą, handel hurtowy, handel detaliczny i budownictwo. Stagnacja funduszu wynagrodzeń była obserwowana w poczcie i telekomunikacji (telekomunikacja zalicza się do sektora ICT), produkcji urządzeń elektrycznych i optycznych (to dziedzina przyszłości). Natomiast największy spadek funduszu wynagrodzeń był obserwowany w energetyce i ciepownictwie. Dziedziny te podlegały w największym stopniu prywatyzacji na rzecz podmiotów zagranicznych. W pozostałych dziedzinach odnotowywano z reguły mniejsze lub większe wzrosty funduszu wynagrodzeń. W tabeli 16

Tabela 17

Fundusz wynagrodzeń w Powiatach Mazowsza w mln zł w działach (sekcjach) PKD w dziedzinach o większym znaczeniu

OPIS	2002	2007	Przyrosty lub spadki
Ogółem	3925,1	5476,0	1550,9
Produkcja artykułów spożywczych; Napojów i wyrobów tytoniowych	820,2	902,6	82,5
Budownictwo	335,7	455,2	119,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	323,5	361,7	38,2
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	183,8	325,0	141,1
Produkcja metali i wyrobów z metali	218,3	321,6	103,3
Transport lądowy; transport rurociągowy	214,4	311,5	97,1
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	197,2	279,9	82,7
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	X	271,2	bd
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	124,2	244,9	120,7
Produkcja wyrobów chemicznych	98,0	219,8	121,8
Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	148,2	217,2	69,0
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	109,8	214,1	104,3
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	121,8	179,6	57,9
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna	127,5	171,0	43,5
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	118,1	168,1	50,0
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	102,3	140,2	37,9
Działalność gospodarcza pozostała	88,0	139,1	51,1
Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	64,9	111,5	46,7
Obsługa nieruchomości	79,9	103,1	23,2
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży	89,4	100,0	10,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

przedstawiono wyszczególnienie dziedzin reprezentujących największe potencjały wynagrodzeniowe w Metropolii Stołecznej (dla działów lub sekcji o funduszu wynagrodzeń w 2007 r. wyższego niż 500 mln zł).

Analizując dane zawarte w tabeli 16, warto zwrócić uwagę na brak danych dotyczących edukacji i administracji publicznej, których to danych Urząd Statystyczny w Warszawie nie przedstawił (lub podał, jak np. dla edukacji, w sposób niepełny).

Powiaty Mazowsza

Jednostki gospodarki narodowej zlokalizowane w Powiatach Mazowsza miały w roku 2007 9,56% udziału w funduszu płac całego województwa w relacji do 9,75% w 2002 r.⁸ Oznacza to średnioroczny spadek udziału o około 0,04% i świadczy o zmniejszającej się roli Powiatów Mazowsza jako lokalizacji źródeł wynagrodzeń w Województwie Mazowieckim. Na przestrzeni lat 2002-2007 fundusz wynagrodzeń wzrósł w Powiatach Mazowsza o 39,5% (w porównaniu do 42,6% w Metropolii Stołecznej). Do najważniejszych źródeł wynagrodzeń w Powiatach Mazowsza zaliczyć można było w 2007 r. przemysł spożywczy, budownictwo, energetykę i ciepłownictwo, handel hurtowy, produkcję metali oraz transport lądowy. Bardzo niedorozwinięty był natomiast handel detaliczny, którego potencjał wynagrodzeniowy nie przekraczał 4% potencjału całego analizowanego obszaru. Charakterystycznym jest, że większość działów przemysłowych nie posiadała dużych kwot funduszu wynagrodzeń. Te działy przemysłu były jednak relatywnie bardzo liczne. Warto podkreślić, iż zespół autorski nie dysponował danymi na temat wynagrodzeń dotyczących edukacji i administracji. W tabeli 17 przedstawiono wartości funduszu wynagrodzeń w działach (sekcjach) gospodarki Powiatów Mazowsza o wartości powyżej 100 mln zł w 2007 r.

4.4.

Potencjały zatrudnieniowo - wynagrodzeniowe

Dla określenia roli poszczególnych branż w utrzymaniu miejsc pracy oraz generowaniu wynagrodzeń sformułowano koncepcję potencjału zatrudnieniowo – wynagrodzeniowego. Ta miara miała pokazywać jakie branże faktycznie utrzymują miejsca pracy i generują dochody pracownicze – dla zobrazowania ich znaczenia w Województwie Mazowieckim, Metropolii Stołecznej oraz Powiatach Mazowsza. Dlatego jako podstawowe przyjęto następujące cechy diagnostyczne:

- 1. zatrudnienie ogółem w branży** – według stanu na rok 2007 – z wagą 0,30,
- 2. przyrost zatrudnienia ogółem w branży w latach 2002-2007** – z wagą 0,20,
- 3. wynagrodzenia w 2007 r.** – z wagą 0,30,
- 4. przyrost wynagrodzeń w latach 2001-2007** – z wagą 0,20.

W efekcie powstała miara statycznie – dynamiczna, pokazująca potencjał poszczególnych dziedzin gospodarki z punktu widzenia ich faktycznego znaczenia dla regionu: liczby utrzymywanych przez te dziedziny miejsc pracy oraz generowanych przez te branże zarobków. Elementy statyczne tej miary miały łączną wagę równą 0,60, natomiast elementy dynamiczne (przyrostowe) miały sumaryczną wagę równą 0,40. Miare obliczono za pomocą metody taksonomii numerycznej, której istota sprowadza się do znalezienia odległości do wzorca idealnego, który powstaje w wyniku przyjęcia największych wartości cech uznanych za pozytywne. Uzyskany wynik taksonomii przedstawiony jest za pomocą liczby. Im mniejsza liczba, tym mniejsza odległość danego działu czy sekcji od wzorca idealnego i większy potencjał zatrudnieniowo-wynagrodzeniowy. Metodyka liczenia miar taksonomicznych została przedstawiona w aneksie statystycznym do rozdziału 4.

Metropolia Stołeczna

Wyniki taksonomii uszeregowane od dziedzin o największym potencjale zatrudnieniowo – wynagrodzeniowym do dziedzin o najmniejszych potencjałach (dla których były dostępne dane) zostały przedstawione w tabeli 18 na sąsiedniej stronie.

⁸ Na terenie Powiatów Mazowsza zamieszkiwało w 2007 r. około 44% ludności Województwa Mazowieckiego.

Tabela 18

Wyniki taksonomii w zakresie wykorzystania Potencjału Zatrudnieniowo – Wynagrodzeniowego (PZW) działów (sekcji) PKD Metropolii Stołecznej

Znaczenie potencjału	METROPOLIA STOŁĘCZNA-TAKSONOMIA RANKING PZW = (0,3 ZO + 0,2 PRZYR. ZO + 0,3 WYN. + 0,2 PRZYR WYN)	Wynik
Bardzo wysokie	Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	1,25
	Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	1,91
Wysokie	Pośrednictwo finansowe	2,42
	Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	2,72
Znaczące	Budownictwo	3,03
	Informatyka	3,50
Średnie	Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	3,60
	Poczta i telekomunikacja	3,62
	Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	3,67
	Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	3,67
	Hotele i restauracje	3,68
	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	3,77
	Obsługa nieruchomości	3,82
	Produkcja wyrobów chemicznych	3,84
	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	3,86
	Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	3,91
	Niskie	Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
Produkcja metali i wyrobów z metali		4,06
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń		4,07
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych		4,09
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne		4,11
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana		4,12
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru		4,15
Produkcja sprzętu transportowego		4,17
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana		4,21
Przetwarzanie odpadów		4,22
Włókiennictwo		4,24
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana		4,26
Produkcja metali		4,28
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży		4,31
Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania		4,31
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych		4,31
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich		4,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Analizując uzyskane wyniki taksonomii potencjału zatrudnieniowo – wynagrodzeniowego Metropolii Stołecznej warto w szczególności zwrócić uwagę na ogromną dominację handlu jako najważniejszego źródła zatrudnienia i wynagrodzeń w metropolii. Bardzo duże znaczenie posiadają usługi finansowe oraz przemysł spożywczy, a znaczące budownictwo oraz

niewiele słabsze informatyka. Istnieje duża liczba nowoczesnych dziedzin (głównie usług rynkowych) o średnim znaczeniu oraz duża liczba dziedzin (głównie produkcji przemysłowej) o niskim znaczeniu.

Przedstawione wyniki taksonomii wskazują na dominującą rolę handlu oraz części usług rynkowych, a także przemysłu spożywczego w tworzeniu miejsc

pracy i wynagrodzeń pracowników w Metropolii Stołecznej. Istnieje duża liczba dziedzin zaliczanych do usług rynkowych o średnim znaczeniu dla potencjału rynku pracy, które mogą się rozwinąć w najbliższych latach. Generalną obserwacją jest spadek roli produkcji przemysłowej (poza przemysłem spożywczym) jako kreatora rynku pracy na rzecz handlu i usług rynkowych. Obserwacja ta oznacza w praktyce odchodzić od dziedzin wytwórczości pierwszego rzędu

(*primary industries*) na rzecz usług i pośrednictwa (*secondary industries*). Sytuacja ta nie jest korzystna w długim okresie, ponieważ może pozbawić Metropolię Stołeczną wielu innowacyjnych przemysłów.

Powiaty Mazowska

W tabeli 19 przedstawiono wyniki taksonomii potencjału zatrudnieniowo – wynagrodzeniowego dla Powiatów Mazowska.

Tabela 19

Wyniki taksonomii w zakresie Potencjału Zatrudnieniowo – Wynagrodzeniowego (PZW) działów (sekcji) PKD Powiatów Mazowska

Znaczenie potencjału	POWIATY MAZOWSZA - TAKSONOMIA RANKING PZW = (0,3 ZO + 0,2 PRZYR. ZO + 0,3 WYN. + 0,2 PRZYR WYN)	Wynik
Bardzo wysokie	Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	1,86
Wysokie	Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	2,43
	Produkcja metali i wyrobów z metali	2,51
	Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2,71
	Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	2,87
	Produkcja wyrobów chemicznych	2,88
	Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	2,90
	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	2,91
	Budownictwo	3,00
Znaczące	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	3,15
	Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	3,26
	Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	3,35
	Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	3,46
	Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	3,49
Średnie	Produkcja sprzętu transportowego	3,51
	Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych	3,57
	Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	3,60
	Obsługa nieruchomości	3,64
	Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	3,67
	Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	3,68
	Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	3,69
	Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży	3,69
	Produkcja metali	3,80
	Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	3,82
	Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	3,87
	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	3,92
	Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	3,97
Niskie	Przetwarzanie odpadów	4,01
	Informatyka	4,03
	Hotele i restauracje	4,06
	Poczta i telekomunikacja	4,06
	Włókiennictwo	4,07
	Pośrednictwo finansowe	4,11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Pierwszą obserwacją dotyczącą roli poszczególnych dziedzin w zapewnianiu potencjałów zatrudnieniowo-wynagrodzeniowych w Powiatach Mazowsza jest ogromna dominacja różnych dziedzin przemysłu, co widać w tabeli 19. Na 9 działów, które według taksonomii posiadały bardzo wysokie i wysokie znaczenie, aż 6 to dziedziny wytwórczości przemysłowej (poza stałe trzy to budownictwo i handel hurtowy oraz detaliczny). Wśród dziedzin o średnim potencjale zatrudnieniowo-wynagrodzeniowym dominowały mniejsze branże przemysłu, natomiast wśród dziedzin o niskim znaczeniu - usługi. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na brak danych dla dziedzin zdominowanych przez sektor publiczny (edukacja i administracja) oraz niepełne dane dotyczące ochrony zdrowia.

Obserwacje dotyczące wyników taksonomii należy skonfrontować z danymi na temat potencjału ludnościowego, wielkości ogólnego zatrudnienia oraz wartości funduszu płac na tym terenie. Powiaty Mazowsza zamieszkuje około 44% ludności województwa, posiadają zatrudnienie obejmujące nieco ponad 18% ogółu zatrudnionych w województwie oraz dysponują funduszem wynagrodzeń, który wynosił nieco ponad 9% całkowitego funduszu wynagrodzeń. Oznacza to, że skromny rynek pracy Powiatów Mazowsza jest zdominowany przez dziedziny produkcyjne, przy istotnym niedorozwoju handlu i usług. Jest kwestią oczywistą, że duża część mieszkańców Powiatów Mazowsza pracuje w Metropolii Stołecznej, czyli suma funduszu wynagrodzeń osiągnięta przez mieszkańców Powiatów Mazowsza jest wyższa niż wypłacalna przez tamtejsze jednostki gospodarcze. Jednak niedorozwój handlu i usług w Powiatach Mazowsza powoduje, że mieszkańcy wydają dużą część dochodów w Metropolii, co w następstwie pogłębia problemy Powiatów Mazowsza w zakresie rynku pracy.

4.5.

Potencjał wzrostu działów (sekcji) PKD

Podobną metodę jak w odniesieniu do pomiaru potencjału zatrudnieniowo-wynagrodzeniowego zastosowano do sformułowania miary mającej na celu zmierzyć potencjał wzrostowy poszczególnych działów PKD z punktu widzenia rynku pracy. Ponieważ badanie miało na celu uporządkowanie poszczególnych branż (działów lub sekcji) w zakresie potencjału wzrostu branży przyjęto, że potencjał ten będzie mógł być określony za pomocą następujących kategorii składowych dotyczących poszczególnych branż szczegółowych (działów PKD):

1. **przychody ze sprzedaży** w 2007 r. (ostatni dostępny rok) – z wagą 0,25,
2. **przyrost przychodów ze sprzedaży** w latach 1999-2007 – z wagą 0,15,
3. **wynagrodzenia** w 2007 r. – z wagą 0,20,
4. **przyrost wynagrodzeń** w latach 2001-2007 – z wagą 0,10,
5. **przyjęcia do pracy** w 2007 r. – z wagą 0,15,
6. **przyrost przyjęć do pracy** w latach 2002-2007 – z wagą 0,05,
7. **zysk brutto** – z wagą 0,10.

Powyższe wielkości względne potraktowano jako cechy diagnostyczne będące stymulantami.⁹ Oznacza to, że im większa wartość cechy diagnostycznej, tym większy potencjał wzrostowy danej branży z punktu widzenia rynku pracy i efektywności gospodarowania. Podobnie jak w przypadku poprzedniej taksonomii, im mniejszy wynik liczbowy taksonomii, tym bliżej do wzorca idealnego. Miara ta obejmowała wielkości statyczne z roku 2007 określające osiągnięte potencjały branż z łączną wagą 0,70 oraz wzrost tych potencjałów z poziomu bazowego w latach 1999, 2001 i 2002 do poziomu roku 2007. Miara ta łączyła więc osiągnięty poziom rozwoju z dynamiką prowadzącą do osiągnięcia tego poziomu. Warto podkreślić, iż przedstawiona miara łączy w sobie elementy efektywności gospodarowania oraz ważne elementy rynku pracy.

Metropolia Stołeczna

W tabeli 20 przedstawiono wyniki obliczeń taksonomii potencjału wzrostowego branż z punktu widzenia cech określonych powyżej.

Analizując dane na temat potencjałów wzrostowych trzeba zwrócić uwagę na fakt, iż uzyskany ranking widoczny w tabeli 20 najbardziej wiarygodnie wskazuje wyniki liderów. Największe potencjały wzrostowe miały handel hurtowy i detaliczny oraz obsługa nieruchomości, znaczące - budownictwo, telekomunikacja oraz przemysł spożywczy. Średnie znaczenie miały dziedziny zaliczane do usług rynkowych oraz dwa działy produkcyjne: chemiczny oraz maszyn i urządzeń. Niskie znaczenie miały głównie działy produkcyjne oraz część usług rynkowych. O ile taksonomia może bardzo trafnie pokazać liderów danego porównania, to kolejność dziedzin w dolnej części tabeli nie daje zbyt jasnego obrazu wobec bardzo małych różnic pomiędzy jednostkami. Wzrost potencjału gospodarczego Metropolii Stołecznej napędzał więc handel oraz rynek nieruchomości (dane sprzed załamania rynku) i w mniejszym stopniu budownictwo, telekomunikacja i przemysł spożywczy. Pozostałe

⁹ Jak pisze W. Pluta: „(...) zmienne dzieli się na stymulanty i destymulanty. Kryterium podziału jest sposób oddziaływania każdej wyróżnionej zmiennej na stopień rozwoju badanych jednostek. Zmienne wywierające dodatni, stymulujący wpływ na poziom rozwoju jednostek nazwano stymulantami, w odróżnieniu od zmiennych działających hamująco, które noszą nazwę destymulant.”, Pluta W., Wielowymiarowa analiza ekonomiczna, s. 20.

Tabela 20

Wyniki taksonomii w zakresie Potencjału Wzrostowego (PW) działań (sekcji) PKD Metropolii Stołecznej

Znaczenie potencjału	TAKSONOMIA METROPOLIA – POTENCJAŁ WZROSTOWY	WYNIK	
Bardzo wysokie	Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	1,66	
Wysokie	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	2,31	
	Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	2,92	
Znaczące	Budownictwo	3,59	
	Poczta i telekomunikacja	3,60	
	Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	3,78	
Średnie	Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	4,02	
	Pośrednictwo finansowe	4,08	
	Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	4,34	
	Produkcja wyrobów chemicznych	4,38	
	Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	4,39	
	Informatyka	4,43	
	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	4,49	
	Niskie	Hotele i restauracje	4,51
		Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	4,61
		Produkcja metali i wyrobów z metali	4,62
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych		4,63	
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych		4,65	
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna		4,67	
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń		4,67	
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana		4,69	
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana		4,75	
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne		4,75	
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru		4,76	
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana		4,77	
Produkcja sprzętu transportowego		4,77	
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży		4,78	
Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków		4,78	
Przetwarzanie odpadów		4,79	
Włókiennictwo		4,79	
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich		4,79	
Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	4,80		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

dziedziny w mniejszym stopniu przyczyniały się do budowy tak zdefiniowanego potencjału wzrostowego.

Przedstawione w tabeli 20 dane pokazują, że duża część nowoczesnych dziedzin gospodarki znajduje się w metropolii jeszcze w stadium, które nie jest w stanie znacząco wpływać na rynek pracy. Poza handlem, nieruchomościami, finansami oraz przemysłem spożywczym inne branże, na których rozwoju można

byłoby oprzeć rozwój Metropolii Stołecznej wymagają wsparcia dla zwiększenia ich dynamiki rozwojowej.

Powiaty Mazowska

W tabeli 21 przedstawiono wyniki obliczeń taksonomii potencjału wzrostowego branż z punktu widzenia cech określonych powyżej.

Tabela 21

Wyniki taksonomii w zakresie Potencjału Wzrostowego (PW) działów (sekcji) PKD Powiatów Mazowska

Znaczenie Potencjału	TAKSONOMIA POWIATY – POTENCJAŁ WZROSTOWY	WYNIK
Bardzo wysokie	Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	1,24
	Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	1,72
Wysokie	Budownictwo	2,87
Znaczące	Produkcja wyrobów chemicznych	3,03
	Produkcja metali i wyrobów z metali	3,04
	Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	3,34
	Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3,45
	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	3,47
	Średnie	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
Niskie	Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	3,71
	Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	3,73
	Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	3,84
	Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	3,88
	Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	3,88
	Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	3,92
	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	4,06
	Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	4,07
	Produkcja sprzętu transportowego	4,10
	Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży	4,13
	Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	4,13
	Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	4,14
	Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	4,22
	Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	4,24
	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	4,28
	Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	4,32
	Poczta i telekomunikacja	4,37
	Hotele i restauracje	4,37
	Informatyka	4,38
	Przetwarzanie odpadów	4,39
Pośrednictwo finansowe	4,39	
Włókiennictwo	4,41	
Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków	4,47	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Jak wynika z tabeli 21, na terenie Powiatów Mazowsza wśród dziedzin reprezentujących największe potencjały wzrostowe można wymienić działalność kilku branż przemysłu (spożywczy, chemiczny, metalowy), handlu hurtowego i detalicznego, budownictwa oraz obsługi nieruchomości. Średnie znaczenie z punktu widzenia potencjału wzrostowego posiadają głównie dziedziny produkcyjne, natomiast niskie znaczenie – różne usługi rynkowe i działy przemysłu o mniejszym

znaczeniu. Przedstawiony ranking ponownie potwierdza niedorozwój usług rynkowych, pomimo rozwoju także handlu, wskazuje natomiast na decydującą rolę działalności przemysłowej jako źródła wzrostu rynku pracy i efektywności gospodarowania w Powiatach Mazowsza. Warto jednak zwrócić uwagę, że ogólny wzrost dziedzin gospodarki Powiatów Mazowsza następuje wolniej niż w Metropolii Stołecznej i rola Powiatów Mazowsza w tym zakresie powoli maleje.

Tabela 22

**Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w złotych w działach (sekcjach)
PKD Województwa Mazowieckiego**

METROPOLIA STOŁECZNA	2007
Poczta i telekomunikacja (dane dla województwa)	9896
Informatyka	7065
Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	4759
Produkcja wyrobów chemicznych	4596
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	4474
Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	4285
Działalność gospodarcza pozostała	4002
Budownictwo	3901
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	3582
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	3541
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	3472
Obsługa nieruchomości	3455
Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	3435
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	3422
Produkcja metali	3358
Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	3150
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	3118
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych	3106
Produkcja metali i wyrobów z metali	2794
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2710
Produkcja sprzętu transportowego	2691
Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	2544
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	2512
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	2450
Hotele i restauracje	2245
Przetwarzanie odpadów	1617
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	1537
Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1513
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	1511
Włókiennictwo	1497

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

4.6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia w działach (sekcjach) PKD

Dane o wysokości przeciętnych wynagrodzeń w poszczególnych dziedzinach gospodarki wskazują na jakość miejsc pracy z punktu widzenia motywacji finansowej pracowników. Jest to najważniejszy czynnik decydujący o podejmowaniu pracy przez pracowników. Dane na ten temat przedstawiono w podziale na Metropolię Stołeczną oraz Powiaty Mazowsza.

Metropolia Stołeczna

W tabeli 22 na poprzedniej stronie przedstawiono wyliczone na podstawie danych dostarczonych przez Urząd Statystyczny w Warszawie wartości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Metropolii Stołecznej. Ponieważ US Warszawa nie udostępnił danych sekcji PKD poczta i telekomunikacja dla Metropolii Stołecznej, wykorzystano dane dla województwa¹⁰. Zespół Instytutu wyszedł tutaj z założenia, że i tak ponad 90% funduszu wynagrodzeń województwa to fundusz Metropolii Stołecznej i dane dla województwa będą w przeważającej mierze pokrywały się w tej dziedzinie z danymi dla metropolii.

Tabela 23

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w złotych w działach (sekcjach) PKD Powiatów Mazowsza

POWIATY MAZOWSZA		2007
Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką		3731
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru		3186
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych		3103
Informatyka		3019
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana		2573
Przetwarzanie odpadów		2492
Produkcja wyrobów chemicznych		2490
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana		2488
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana		2488
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń		2457
Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji		2377
Budownictwo		2373
Obsługa nieruchomości		2371
Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych		2369
Produkcja metali i wyrobów z metali		2369
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych		2348
Produkcja sprzętu transportowego		2228
Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych		2112
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami		2098
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych		2082
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych		2019
Produkcja metali		1989
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw		1718
Działalność gospodarcza pozostała		1705
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne		1529
Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego		1497
Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania		1179
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich		1152
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży		1123
Włókiennictwo		922

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

¹⁰ Dane dla części dziedzin były niedostępne lub o niskim poziomie wiarygodności i dlatego je pomięto (np. dla pośrednictwa finansowego).

Analizując dane zawarte w tabeli 22 należy zwrócić uwagę na wysoką pozycję wynagrodzeń w dziedzinach opartych na nowoczesnych usługach rynkowych (telekomunikacja, informatyka, wydawnictwa, logistyka) oraz na relatywnie wysoki poziom wynagrodzeń w handlu hurtowym. Przeciętny poziom wynagrodzeń w budownictwie przewyższał średnie poziomy we wszystkich dziedzinach przemysłu poza przemysłem chemicznym i był również na wysokim poziomie. Wysokość przeciętnych wynagrodzeń w większości dziedzin przemysłu była na średnim poziomie, natomiast usług bytowych na niskim. Brakowało danych na temat ważnych dla Metropolii dziedzin edukacji, ochrony zdrowia i działalności badawczo-rozwojowej.

Uzyskane wyniki pokazują rosnącą rolę nowoczesnych usług rynkowych, w tym dla biznesu, ogromne znaczenie handlu hurtowego (w tym zagranicznego) i średni poziom wynagrodzeń w większości dziedzin przemysłu. 18 spośród analizowanych branż posiadało w 2007 r. wynagrodzenia powyżej 3.000 zł. Ogólnie można stwierdzić, iż przeciętny poziom wynagrodzeń w większości dziedzin gospodarki Metropolii Stołecznej był zadowalający.

Powiaty Mazowsza

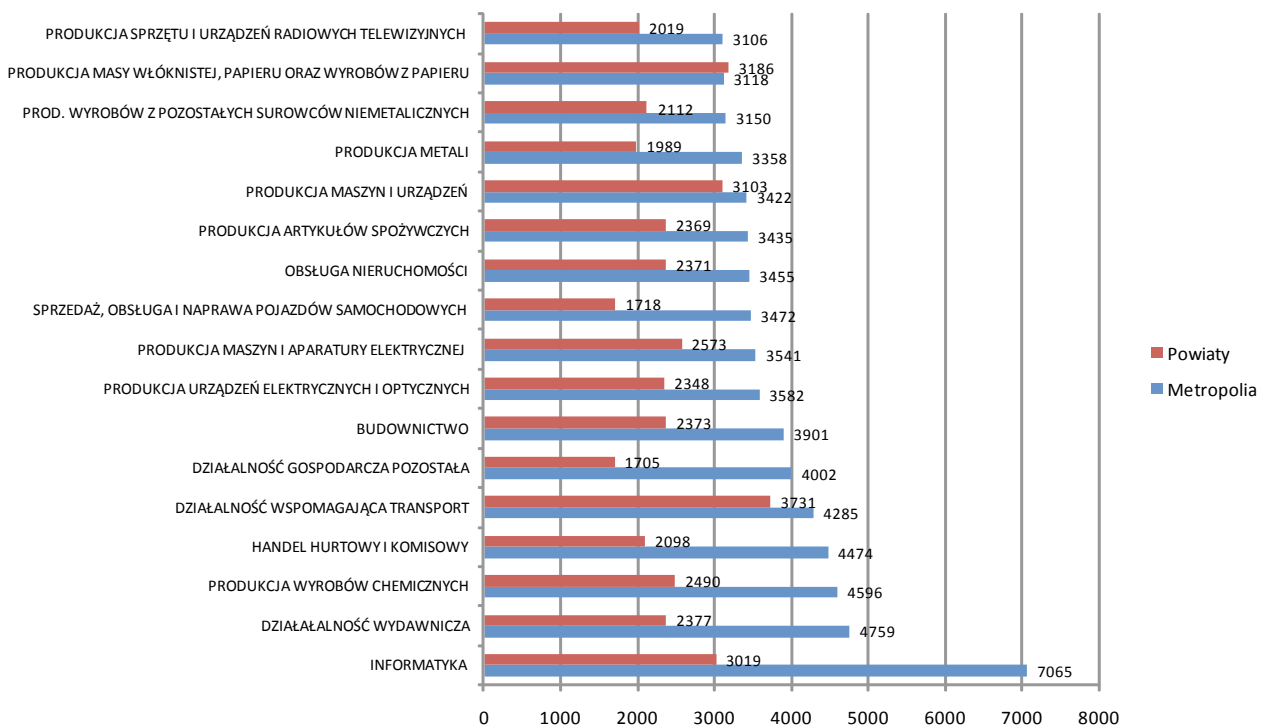
Tabela 23 przedstawia wyniki obliczeń dotyczących przeciętnych wynagrodzeń w dziedzinach gospodarki Powiatów Mazowsza w 2007 r.

Dane udostępnione przez US Warszawa umożliwiły obliczenie wysokości wynagrodzeń dla większości dziedzin Powiatów Mazowsza, które mają największe znaczenie dla rynku pracy tej części województwa. Spośród analizowanych dziedzin tylko 5 posiadało wynagrodzenia wyższe niż 3.000 zł, co widać w tabeli 23. W wielu porównywalnych dziedzinach wynagrodzenia w Powiatach Mazowsza są znacząco niższe niż w metropolii.

Analiza danych zawartych na wykresie 1 wskazuje, że we wszystkich (poza jedną) porównywanych dziedzinach gospodarki Metropolii Stołecznej i Powiatów Mazowsza poziom wynagrodzeń w metropolii jest wyższy. Średnio rzecz biorąc spośród 17 najwyższych opłacanych dziedzin, wynagrodzenia w Metropolii są wyższe o 60% niż analogiczne wynagrodzenia w Powiatach Mazowsza (3.924 zł w relacji do 2.445 zł). Powiaty Mazowsza posiadają więc znacznie niższy poziom wynagrodzeń niż stawki w analogicznych branżach Metropolii Stołecznej, co sprzyja rozwojowi „dojazdowego” rynku pracy. Mazowsze, jako całość, poza Metropolią Stołeczną bardzo potrzebuje rozwoju dziedzin, zapewniających lepiej płatne miejsca pracy.

Wykres 1

Porównanie przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w wybranych dziedzinach gospodarki Metropolii Stołecznej i Powiatów Mazowsza w 2007 r. w złotych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

4.7.

Wnioski z analizy trendów rozwoju rynku pracy w województwie mazowieckim – pierwsze przybliżenie

Analiza danych ogólnych dotyczących potencjałów zatrudnieniowych, wynagrodzeniowych oraz wzrostowych wskazuje, że na Mazowszu funkcjonuje dwupoziomowy rynek pracy. W Metropolii Stołecznej rynek pracy rozwija się dynamicznie i jest skoncentrowany wokół handlu i nowoczesnych usług rynkowych z istotną rolą przemysłu spożywczego. Ważną rolę pełnią również nowoczesne przemysły i dziedziny przyszłości, ale z punktu widzenia potencjałów rynku pracy znajdują się one jeszcze na nisko zaawansowanych etapach rozwoju. Wydaje się, że niezbędne jest wsparcie dla tych dziedzin, ponieważ poziom ich rozwoju nie jest jeszcze zadowalający.

W Powiatach Mazowsza rynek pracy jest znacznie uboższy, oparty jest na tradycyjnych przemysłach, w znacznie mniejszym stopniu na handlu i nowoczesnych usługach rynkowych. Niepełne dane wskazują również na fakt wzrostu zatrudnienia w sferze publicznej tej części Mazowsza, co pokazuje rosnące uzależnienie od finansowania budżetowego. Uzależnieniu

Powiatów Mazowsza od wytwórczości przemysłowej towarzyszy niedorozwój usług rynkowych i handlu. Duża część mieszkańców Powiatów Mazowsza dojeżdża do pracy w metropolii. Obszar Powiatów Mazowsza dostarcza tylko około jednej dziesiątej dochodów z pracy, podczas gdy zaludnia go 44% ludności Mazowsza.

Istnieje poważne rozwarstwienie w wysokości wynagrodzeń pomiędzy analizowanymi obszarami w tych samych dziedzinach gospodarki. Analizując 17 działów (sekcji) PKD o najwyższych wynagrodzeniach, w Metropolii Stołecznej były one przeciętnie o 60% wyższe niż w Powiatach Mazowsza. Różnica w poziomach wynagrodzeń w tych samych działach gospodarki jest silnym stymulatorem rozwoju „dojazdowego” rynku pracy.

Oba obszary wymagają interwencji zmierzającej w kierunku wzrostu roli dziedzin zapewniających miejsca pracy wysokiej jakości. Jak wydaje się sposoby oddziaływania muszą być jednak różne w obu obszarach. Zagadnieniu temu będą poświęcone kolejne rozdziały. Można przyjąć, iż znaczna większość obszaru Powiatów Mazowsza to obszary wysoce problemowe z punktu widzenia rynku pracy.

Aneks statystyczny do rozdziału 4

Tabela 1

Zatrudnienie w dziedzinach o kluczowym znaczeniu dla Województwa Mazowieckiego

OPIS	2001	2007	Przyrost lub spadek
Ogółem	1454397,0	1659415,0	205018,0
Transport lądowy; transport rurociągowy	64077,0	150805,0	86728,0
Edukacja	71170,0	139320,0	68150,0
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	127717,0	132738,0	5021,0
Działalność gospodarcza pozostała	127232,0	120099,0	-7133,0
Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	79475,0	118997,0	39522,0
Pośrednictwo finansowe	71486,0	90942,0	19456,0
Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	81554,0	86848,0	5294,0
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	92984,0	86411,0	-6573,0
Budownictwo	88336,0	77299,0	-11037,0
Pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych	50792,0	67690,0	16898,0
Poczta i telekomunikacja	41506,0	53911,0	12405,0
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	43403,0	50212,0	6809,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	56054,0	39439,0	-16615,0
Działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem	33648,0	37467,0	3819,0
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna	38261,0	37438,0	-823,0
Działalność badawczo-rozwojowa	33092,0	34452,0	1360,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (40)	50373,0	33042,0	-17331,0
Hotele i restauracje	30819,0	32302,0	1483,0
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	33672,0	30939,0	-2733,0
Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	32620,0	29821,0	-2799,0
Produkcja wyrobów chemicznych	27345,0	29238,0	1893,0
Obsługa nieruchomości	32326,0	29150,0	-3176,0
Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	21295,0	24985,0	3690,0
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	19033,0	24316,0	5283,0
Produkcja metali i wyrobów z metali	21214,0	22554,0	1340,0
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	16074,0	21545,0	5471,0
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	16965,0	18997,0	2032,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Tabela 2**Zatrudnienie w dziedzinach o mniejszym znaczeniu dla rynku pracy Województwa Mazowieckiego**

OPIS	2001	2007	Przyrost lub spadek
Informatyka	12593,0	17581,0	4988,0
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	13237,0	16500,0	3263,0
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży	22750,0	15882,0	-6868,0
Ubezpieczenia oraz fundusze emerytalno-rentowe, Bez gwarantowanej prawnej opieki społecznej	15289,0	15646,0	357,0
Prod. Wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	12856,0	14113,0	1257,0
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	18376,0	12519,0	-5857,0
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych	14073,0	12095,0	-1978,0
Produkcja sprzętu transportowego	12623,0	12032,0	-591,0
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	12813,0	11909,0	-904,0
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	12461,0	10049,0	-2412,0
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	10482,0	9425,0	-1057,0
Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków	7305,0	8140,0	835,0
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	6638,0	8112,0	1474,0
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	5641,0	7617,0	1976,0
Działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami	5405,0	7606,0	2201,0
Pobór , uzdatnianie i rozprowadzanie wody (41)	5681,0	6397,0	716,0
Produkcja drewna i wyrobów z drewna	6878,0	4743,0	-2135,0
Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	6878,0	4743,0	-2135,0
Produkcja metali	4249,0	3557,0	-692,0
Włókiennictwo	4374,0	3363,0	-1011,0
Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego	2482,0	2876,0	394,0
Przetwarzanie odpadów	352,0	1860,0	1508,0
Produkcja maszyn biurowych i komputerów	1812,0	1279,0	-533,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Tabela 3**Zatrudnienie w dziedzinach o mniejszym znaczeniu dla rynku pracy Metropolii Stołecznej**

OPIS	2001	2007	Przyrost lub spadek
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	10001	13189	3188
Produkcja metali i wyrobów z metali	11651	11244	-407
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	9210	9797	587
Produkcja sprzętu transportowego	9907	8335	-1572
Prod. Wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	8904	9711	807
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	8217	7308	-909
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży	13125	8458	-4667
Działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami	5396	7516	2120
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	4245	5982	1737
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych	13255	7659	-5596
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	6706	5892	-814
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	10619	6060	-4559
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	6404	4419	-1985
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	2756	3949	1193
Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	4945	2678	-2267
Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego	2416	2730	314
Włókiennictwo	2506	2398	-108
Produkcja metali	2441	1447	-994
Przetwarzanie odpadów	302	1473	1171

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Tabela 4**Zatrudnienie w dziedzinach o mniejszym znaczeniu dla rynku pracy Powiatów Mazowska**

OPIS	2001	2007	Przyrosty lub spadki
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna	4113	4746	633
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych	818	4436	3618
Prod. Wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	3952	4402	450
Pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych	5667	4256	-1411
Działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem	3700	4040	340
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	3324	4005	681
Produkcja sprzętu transportowego	2716	3697	981
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	2885	3668	783
Obsługa nieruchomości	3701	3624	-77
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	3236	3311	75
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	2393	2130	-263
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	2265	2117	-148
Produkcja metali	1808	2110	302
Produkcja drewna i wyrobów z drewna	1933	2065	132
Hotele i restauracje	2658	1630	-1028
Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	1024	1562	538
Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	1228	1078	-150
Włókiennictwo	1868	965	-903
Przetwarzanie odpadów	x	387	bd
Informatyka	241	341	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Tabela 5**Fundusz wynagrodzeń w Województwie Mazowieckim w milionach złotych według działów (sekcji) PKD**

OPIS	2002	2007	Przyrosty lub spadki
Ogółem	40256,6	57284,4	17027,8
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	4384,4	6757,9	2373,5
Poczta i telekomunikacja	6313,6	6402,3	88,7
Działalność gospodarcza pozostała	3009,8	5580,8	2571,0
Transport lądowy; transport rurociągowy	3671,5	4737,3	1065,8
Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	1829,2	3480,8	1651,5
Budownictwo	1965,8	3325,4	1359,6
Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	2104,2	3174,0	1069,8
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna	1498,3	1960,2	461,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	2144,0	1805,6	-338,4
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	1092,8	1763,6	670,8
Działalność badawczo-rozwojowa	1051,1	1741,6	690,5
Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	1316,6	1672,2	355,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (40)	1981,0	1584,1	-396,9
Informatyka	922,7	1474,1	551,4
Działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem	881,2	1452,1	570,9
Pośrednictwo finansowe	660,5	1433,6	773,1
Produkcja wyrobów chemicznych	1143,3	1426,7	283,4
Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	844,8	1274,4	429,6
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	1122,9	1217,3	94,4
Obsługa nieruchomości	828,3	1161,5	333,2
Pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych	426,5	999,6	573,1
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	574,0	928,8	354,8
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	404,1	859,5	455,4
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	404,1	859,5	455,4
Hotele i restauracje	588,9	834,2	245,3
Produkcja metali i wyrobów z metali	458,1	698,5	240,4
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	376,4	589,9	213,5
Prod. Wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	237,6	478,6	241,0
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	235,2	470,4	235,3
Działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami	234,1	434,0	200,0

OPIS	2002	2007	Przyrosty lub spadki
Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków	305,1	395,4	90,3
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych	551,6	392,9	-158,7
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	232,6	375,9	143,3
Produkcja sprzętu transportowego	264,7	368,0	103,3
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	145,1	360,7	215,7
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	193,2	288,3	95,2
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	181,7	288,0	106,3
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	177,5	248,2	70,7
Pobór , uzdatnianie i rozprowadzanie wody (41)	163,0	221,5	58,5
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	151,0	219,4	68,4
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży	182,3	196,0	13,6
Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego	94,9	176,2	81,3
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	142,8	142,2	-0,5
Edukacja	90,4	113,5	23,2
Produkcja metali	81,7	108,7	26,9
Produkcja drewna i wyrobów z drewna	79,3	77,8	-1,4
Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	79,3	77,8	-1,4
Działalność usługowa pozostała	38,2	69,9	31,7
Włókiennictwo	39,6	53,7	14,2
Produkcja maszyn biurowych i komputerów	33,7	53,1	19,4
Przetwarzanie odpadów	15,7	40,2	24,5
Działalność organizacji członkowskich gdzie indziej niesklasyfikowana	22,5	22,3	-0,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Tabela 6

Fundusz wynagrodzeń w Metropolii Stołecznej w milionach złotych w działach (sekcjach) PKD w dziedzinach o mniejszym znaczeniu

OPIS	2002	2007	Przyrosty lub spadki
Ogółem	36331,6	51808,5	15476,9
Działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami	x	432,1	bd
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	177,5	387,7	210,2
Produkcja metali i wyrobów z metali	239,8	377,0	137,1
Prod. Wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	172,7	367,0	194,3
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	x	318,6	bd
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	182,3	310,5	128,3
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	123,7	301,9	178,1
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych	x	285,4	bd
Produkcja sprzętu transportowego	218,1	269,1	51,0
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	116,8	180,3	63,5
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	79,4	147,8	68,4
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	71,4	108,7	37,3
Edukacja	70,6	102,0	31,4
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży	92,9	96,0	3,0
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	59,4	80,1	20,7
Produkcja metali	x	58,3	bd
Działalność usługowa pozostała	x	58,3	bd
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	61,4	52,9	-8,5
Produkcja drewna i wyrobów z drewna	69,4	48,6	-20,8
Włókiennictwo	31,5	43,1	11,5
Przetwarzanie odpadów	12,0	28,6	16,6
Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków	270,8	230,7	-40,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Tabela 7

Fundusz wynagrodzeń w Powiatach Mazowsza w milionach złotych w działach (sekcjach) PKD w dziedzinach o mniejszym znaczeniu

OPIS	2002	2007	Przyrosty lub spadki
Ogółem	3925,1	5476,0	1550,9
Produkcja sprzętu transportowego	46,6	98,9	52,2
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	81,3	89,3	8,0
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	57,7	82,7	25,1
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	49,0	82,6	33,6
Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	9,9	69,9	60,0
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	50,3	65,4	15,0
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	21,3	58,9	37,5
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	48,9	57,0	8,2
Produkcja metali	X	50,4	bd
Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków	34,3	39,1	4,8
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	34,2	39,1	4,9
Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	25,1	30,7	5,6
Produkcja drewna i wyrobów z drewna	9,9	29,2	19,3
Poczta i telekomunikacja	19,9	18,8	-1,1
Informatyka	7,0	12,4	5,4
Przetwarzanie odpadów	3,7	11,6	7,9
Edukacja	19,8	11,6	-8,2
Włókiennictwo	8,0	10,7	2,6
Hotele i restauracje	4,7	8,0	3,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Tabela 8**Wyniki taksonomii potencjału zatrudnieniowo - wynagrodzeniowego
Województwa Mazowieckiego**

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE - TAKSONOMIA RANKING PZW = (0,3 ZO + 0,2 PRZYR. ZO + 0,3 WYN. + 0,2 PRZYR WYN.)	Wynik
Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	1,35
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	1,82
Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	2,61
Pośrednictwo finansowe	2,68
Poczta i telekomunikacja	2,80
Budownictwo	3,21
Działalność badawczo-rozwojowa	3,49
Działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem	3,49
Informatyka	3,63
Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	3,69
Produkcja wyrobów chemicznych	3,74
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	3,74
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, Sprzedaż detaliczna paliw	3,75
Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	3,80
Hotele i restauracje	3,85
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	3,91
Obsługa nieruchomości	3,91
Produkcja metali i wyrobów z metali	3,96
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	3,98
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	4,00
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	4,01
Prod. Wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	4,07
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	4,20
Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków	4,21
Produkcja sprzętu transportowego	4,22
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	4,23
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	4,24
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	4,24
Pobór , uzdatnianie i rozprowadzanie wody (41)	4,28
Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego	4,31
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	4,32
Przetwarzanie odpadów	4,35
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych	4,36
Produkcja metali	4,37
Włókiennictwo	4,40
Produkcja maszyn biurowych i komputerów	4,40
Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), Wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	4,42
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży	4,43
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	4,44
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (40)	4,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Tabela 9**Wyniki taksonomii potencjału wzrostowego Województwa Mazowieckiego**

TAKSONOMIA WOJEWÓDZTWO	WYNIK
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	1,70
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	2,67
Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	3,24
Poczta i telekomunikacja	3,84
Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	3,84
Budownictwo	3,87
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	4,40
Pośrednictwo finansowe	4,49
Produkcja wyrobów chemicznych	4,65
Działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem	4,70
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (40)	4,71
Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	4,72
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	4,83
Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	4,83
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	4,85
Informatyka	4,86
Działalność badawczo-rozwojowa	4,93
Produkcja metali i wyrobów z metali	4,93
Hotele i restauracje	4,96
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	5,00
Prod. Wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	5,01
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	5,05
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	5,09
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych	5,10
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	5,12
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	5,14
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	5,15
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	5,16
Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków	5,17
Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego	5,17
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	5,19
Produkcja metali	5,20
Produkcja sprzętu transportowego	5,20
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży	5,21
Pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (41)	5,22
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	5,22
Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), Wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	5,24
Produkcja maszyn biurowych i komputerów	5,24
Przetwarzanie odpadów	5,24
Włókiennictwo	5,25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Tabela 10**Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w złotych w działach (sekcjach) PKD
Województwa Mazowieckiego**

WOJEWÓDZTWO	2007
Poczta i telekomunikacja	9896
Informatyka	6987
Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego	5106
Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	4673
Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	4251
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	4243
Działalność badawczo-rozwojowa	4213
Produkcja wyrobów chemicznych	4066
Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków	4048
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (40)	3995
Działalność gospodarcza pozostała	3872
Budownictwo	3585
Produkcja maszyn biurowych i komputerów	3460
Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	3325
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	3324
Obsługa nieruchomości	3321
Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	3279
Działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem	3230
Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, Sprzedaż detaliczna paliw	3183
Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	3151
Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	3046
Pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (41)	2886
Prod. Wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	2826
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych	2707
Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2588
Produkcja metali i wyrobów z metali	2581
Produkcja sprzętu transportowego	2549
Produkcja metali	2546
Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	2438
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	2376
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, Pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	2254
Hotele i restauracje	2152
Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	2058
Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	2018
Przetwarzanie odpadów	1799
Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), Wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1368
Włókiennictwo	1332
Pośrednictwo finansowe	1314
Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży	1028
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	947

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US Warszawa.

Metodyka obliczeń w taksonomii numerycznej

A. Potencjał wzrostowy branży

1. Określenie cech diagnostycznych

Ponieważ badanie ma na celu uporządkowanie poszczególnych branż w zakresie potencjału wzrostu branży przyjęto, że potencjał ten będzie mógł być określony za pomocą następujących kategorii składowych dotyczących poszczególnych branż szczegółowych (działów PKD):

1. przychody ze sprzedaży w 2007 r. (ostatni dostępny rok) – z wagą 0,25,
2. przyrost przychodów ze sprzedaży w latach 1999-2007 – z wagą 0,15,
3. wynagrodzenia w 2007 r. – z wagą 0,20,
4. przyrost wynagrodzeń w latach 1999-2007 – z wagą 0,10,
5. przyjęcia do pracy w 2007 r. – z wagą 0,15,
6. przyrost przyjęć do pracy w latach 2002-2007 – z wagą 0,05,
7. zysk brutto – z wagą 0,10.

Powyższe wielkości względne potraktowano jako cechy diagnostyczne będące stymulantami.¹¹ Oznacza to, że im większa wartość cechy diagnostycznej, tym większa ogólna efektywność podatkowa określonej grupy przedsiębiorstw (segmentu bazy podatkowej).

2. Uzasadnienie doboru cech diagnostycznych i ich wag

Były to dostępne dane statystyczne pokazujące kluczowe dla rynku pracy elementy określające potencjał i jego wzrost lub spadek:

- 1) przychody ze sprzedaży – pokazują siłę danej branży a ich przyrost wskazuje na tempo wzrostu,
- 2) wynagrodzenia obrazują kluczowy element rynku pracy a ich przyrost wskazuje na tempo wzrostu rynku od strony jakości pracy (poprzez wysokość wynagrodzeń),
- 3) przyjęcia do pracy są fundamentalną zmienną, która pokazuje stopień otwarcia branży na nowych pracowników a ich przyrost świadczy o dynamice tego zjawiska,
- 4) zysk brutto jest syntetyczną miarą efektywności gospodarowania w danej branży.

Wagi opracowano na podstawie ich znaczenia dla potencjału i wzrostu branż – zostały opracowane metodą ekspertów, w określeniu wag uczestniczyli eksperci z Instytutu Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym.

Obrazowo można przyjąć, iż cechy diagnostyczne to różne wymiary tego samego zjawiska, którym jest potencjał wzrostowy branży. Pomiar potencjału

wzrostowego branży opiera się na porównaniu rzeczywistej wartości cech diagnostycznych w stosunku do pewnego idealnego zestawu wartości cech diagnostycznych. Ten idealny zestaw to najwyższe wartości rzeczywiste poszczególnych cech diagnostycznych (stymulant). W rezultacie rzeczywisty potencjał wzrostowy danej branży to odległość od idealnego hipotetycznego potencjału wzrostowego, w którym cechy diagnostyczne będące stymulantami przyjmują najwyższe rzeczywiste wartości.

3. Budowa macierzy cech diagnostycznych

Kolejnym etapem procedury badawczej było zbudowanie macierzy cech diagnostycznych. Zawierała ona wartości absolutne analizowanych cech diagnostycznych.

4. Standaryzacja cech diagnostycznych

Dla uzyskania porównywalności poszczególnych cech diagnostycznych poddano je procedurze standaryzacji według następującego wzoru:

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie: $\bar{x}_j = \frac{\sum_{i=1}^m x_{ij}}{m}$, średnia cechy j

$$S_j = \left[\frac{\sum_{i=1}^m (x_{ij} - \bar{x}_j)^2}{m} \right]^{\frac{1}{2}}, \text{ odchylenia standardowe}$$

cechy j

z_{ij} – standardowa wartość j-tej zmiennej (cechy)

w i – tym obiekcie.¹²

W efekcie obliczeń zbudowano macierz standaryzowanych cech diagnostycznych.

5. Określenie pozytywnego wzorca rozwoju

W oparciu o przygotowaną macierz standaryzowanych cech diagnostycznych można wyznaczyć maksymalne wartości cech diagnostycznych dla hipotetycznego obiektu, który można nazywać pozytywnym wzorcem rozwoju. Współrzędne pozytywnego wzorca rozwoju można znaleźć wyodrębniając największe wartości dla wszystkich kolumn (z_{pj}). Uzyskany w ten sposób pozytywny wzorec rozwoju będzie miał postać:

$$[Z] = [\max z_{pj}]$$

¹¹ Jak pisze W. Pluta: „(...) zmienne dzieli się na stymulanty i destymulanty. Kryterium podziału jest sposób oddziaływania każdej wyróżnionej zmiennej na stopień rozwoju badanych jednostek. Zmienne wywierające dodatni, stymulujący wpływ na poziom rozwoju jednostek nazwano stymulantami, w odróżnieniu od zmiennych działających hamująco, które noszą nazwę destymulant”, Pluta W., Wielowymiarowa analiza ekonomiczna, s. 20.

¹² Por. L. Pawłowicz, Wybrane metody taksonomii numerycznej, s. 11.

6. Określenie odległości poszczególnych grup przedsiębiorstw od wzorca pozytywnego

Dla zbadania odległości poszczególnych branż od pozytywnego wzorca rozwoju zastosowano podstawową euklidesową metrykę odległości, która znajduje zastosowanie w taksonomii numerycznej. Metryka ta określana jest wzorem:

$$dpi = \left[\sum_{j=1}^n (z_{pj} - z_{ij})^2 \right]^{\frac{1}{2}} \quad (i = 1, 2, 3 \dots, 35)$$

gdzie dpi – odległość i – tego obiektu od wzorca pozytywnego.¹³

Ponadto przy poszczególnych wyrazach sumy elementów odległości umieszczono wagi poszczególnych zmiennych określone metodą ekspertów. Uzyskane wyniki obliczeń zaprezentowano na zamieszczonych listach. Im niższa liczba tym bliższa odległość od idealnego hipotetycznego najlepszego wzorca potencjału wzrostu branży.

B. Potencjał Zatrudnieniowo-Wynagrodzeniowy

Dla określenia roli poszczególnych branż w utrzymaniu miejsc pracy oraz generowaniu wynagrodzeń sformułowano koncepcję potencjału zatrudnieniowo – wynagrodzeniowego. Ta miara miała pokazywać jakie branże faktycznie utrzymują miejsca pracy i generują dochody pracownicze – dla zobrazowania ich znaczenia w Województwie Mazowieckim. Dlatego jako podstawowe przyjęto następujące cechy diagnostyczne:

1. zatrudnienie ogółem w branży – według stanu na rok 2007 – z wagą 0,30,
2. przyrost zatrudnienia ogółem w branży w latach 2002-2007 – z wagą 0,20,
3. wynagrodzenia w 2007 r. – z wagą 0,30,
4. przyrost wynagrodzeń w latach 1999-2007 – z wagą 0,20.

W efekcie powstała miara statycznie – dynamiczna, pokazująca potencjał poszczególnych branż z punktu widzenia ich faktycznego znaczenia dla regionu: liczby utrzymywanych przez te branże miejsc pracy oraz generowanych przez te branże zarobków.

¹³ L. Pawłowicz, Wybrane metody taksonomii ... , wyd. cyt. s. 13 i dalsze.

5

5

Wspieranie pracy wysokiej jakości w regionie mazowieckim i trzech regionach porównawczych

Mieczysław Bąk, Paulina Bednarz, Ewa Kulawczuk, Przemysław Kulawczuk

W ramach projektu „Praca Wysokiej Jakości. System identyfikacji dziedzin o dużych potencjałach wzrostu zatrudnienia wysokiej jakości w Województwie Mazowieckim. Mechanizmy, instrumenty i rozwiązania” działała grupa robocza ds. wsparcia partnerstw, która wskazała trzy regiony stołeczne o podobnych do Województwa Mazowieckiego tradycjach gospodarczych: Region Helsinek, Region Madrytu oraz Brandenburgię z Berlinem. Rozwój tych regionów, może mieć charakter pilotujący dla rozwoju Mazowsza i dać wiele wartościowych wskazań na przyszłość. W ocenie autorów raportu, regiony te mogą dostarczyć rozwiązań, mających zastosowanie przy tworzeniu trwałych miejsc pracy, dających szanse rozwoju pracownikom i godziwe wynagrodzenie. Poniżej przedstawione zostały informacje o rynkach pracy wymienionych regionów, a także mechanizmach przyczyniających się do utraty dobrze płatnych miejsc pracy oraz mechanizmach wspierających tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości. W rozdziale szóstym przedstawiono opis regionów, ich gospodarke, rozwiązania instytucjonalne wspierające tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości oraz wybrane programy, służące wspieraniu przedsiębiorczości, w tym programy wspierania innowacji i transformacji tradycyjnych dziedzin przemysłu w kierunku przemysłów zaawansowanych technologicznie.

5.1.

Podobieństwa i różnice w trendach rynku pracy

5.1.1

Stopa bezrobocia

Województwo Mazowieckie

Bezrobocie w Województwie Mazowieckim jest niższe w porównaniu do regionu Madrytu oraz Berlina z Brandenburgią, jednak wyższe, niż w regionie Helsinek. W lutym 2010 r. w Województwie Mazowieckim stopa bezrobocia wynosiła 9,8% (w czerwcu 2009 r. - 8,2%). W powiatowych urzędach pracy były zarejestrowane 247.133 osoby (pod koniec czerwca 2009 r. 200.533 osoby), w tym 115.238 kobiet (46,6% ogółu bezrobotnych). Liczba bezrobotnych w porównaniu ze styczniem 2010 r. zwiększyła się o 5.623 osoby (o 2,3%). Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: szydłowieckim - 35,7% oraz radomskim 30,1%. Najniższą stopę bezrobocia odnotowały: Warszawa - 3,3% oraz powiaty warszawski zachodni - 6,2% i pruszkowski - 6,8%¹⁴. Alarmującym jest fakt, iż ze względu na wielkość populacji województwa, na Mazowszu zamieszkuje najwięcej bezrobotnych (co ósmy bezrobotny w Polsce jest mieszkańcem Mazowsza). Niekorzystnym zjawiskiem jest również fakt, że rośnie grupa osób długotrwale pozbawionych pracy oraz, że w grupie tej jest coraz więcej osób młodych. Poważnym problemem Mazowsza jest także wysoki, liczący ponad 42% (w roku 2006), udział w liczbie bezrobotnych ludności wiejskiej.¹⁵ Ludność w wieku produkcyjnym liczyła w końcu 2008 r. 3.319,5 tys. osób, tj. 63,8% mieszkańców Mazowsza.¹⁶

¹⁴ <http://www.wup.mazowsze.pl/new/>

¹⁵ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 (aktualizacja), Warszawa, maj 2006, <http://www.mazovia.pl/uchwaly/S/0/66.pdf>

¹⁶ Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia 2010 dla województwa mazowieckiego, WUP, Warszawa 2009.

Dane zgromadzone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie¹⁷ pokazują, że na koniec I półrocza 2009 r. najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku: 25-34 lata - 59.030 osób (29,4% ogółu bezrobotnych) oraz 45-54 lata - 45.072 osoby (22,5%). Jednocześnie specjaliści wskazują, że nadal jedną z przyczyn utrudniających znalezienie pracy jest niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych. Na koniec czerwca 2009 r. wykształcenie niższe od średniego posiadały 113.073 osoby (56,4% ogółu bezrobotnych), w tym: 55.269 osób posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe, a 57.804 osoby posiadały wykształcenie gimnazjalne lub niższe.

Największe problemy z podjęciem pracy z powodu niskiego poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieli bezrobotni w powiatach: przysuskim i radomskim (65,9% ogółu bezrobotnych), płońskim (65,3%), szydłowieckim (63,7%), płońskim oraz węgrowskim (63,3%). W Warszawie wykształcenie niższe od średniego posiadało 39,9% ogółu bezrobotnych. Najmniej liczną grupę stanowili bezrobotni z wyższym wykształceniem - 9,6% ogółu bezrobotnych w województwie (19.185 osób) – pomimo najwyższego wzrostu tej populacji. Najwyższym udziałem bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe wyróżniały się miasta: Warszawa (22,5% ogółu bezrobotnych) i Siedlce (17,4%) oraz powiaty: przyski (13,5%), siedlecki (11,7%), legionowski (11,6%) oraz grodzki (11,5%).

Ze względu na staż pracy w końcu czerwca 2009 r., podobnie jak rok wcześniej, najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby, które nie posiadały stażu pracy - 45.909 osób (22,9% ogółu bezrobotnych) oraz osoby pracujące od 1 roku do 5 lat - 40.643 osoby (20,3% ogółu bezrobotnych). Najwyższym udziałem bezrobotnych bez stażu pracy wyróżniały się powiaty: łosicki (50,2% ogółu bezrobotnych), przyski (35,0%), makowski (34,4%), zwolenki (33,8%) oraz przasnyski (33,2%).

Spośród 51.107 ofert pracy zebranych ogółem w I półroczu 2009 r. w Województwie Mazowieckim (według miesięcznych sprawozdań MPiPS-01), najwięcej ofert pozyskano z zakładów sektora prywatnego - 34.946 ofert, tj. 68,4% ogółu zgłoszonych (rok wcześniej 51.830 ofert, tj. 74,6%). Z sektora publicznego pochodziło 16.161 ofert, tj. 31,6% ogółu zgłoszonych ofert pracy (rok wcześniej 17.698 ofert, tj. 25,4% ogółu ofert pracy). Spośród zgłoszonych do urzędów pracy ofert w I półroczu 2009 r., najwięcej ofert przeznaczonych było dla grupy zawodowej - pracownicy przy pracach prostych – 13.445 ofert pracy (26,6% ogółu) oraz dla grupy pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 8.525 (16,8%).

Biorąc pod uwagę relacje napływu ofert pracy oraz napływu do bezrobocia w grupach zawodów, w których liczba bezrobotnych na koniec czerwca 2009 r. wynosiła powyżej 500 osób, największe problemy ze znalezieniem zatrudnienia mieli w ciągu I półrocza 2009 r. bezrobotni w następujących grupach zawodów:

- bez zawodu (na 1 pozyskaną ofertę pracy przypadało 197 bezrobotnych, którzy zarejestrowali się w urzędach pracy w I półroczu 2009 r.),
- dietetycy i żywioniowcy (179 bezrobotnych),
- rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej (142 bezrobotnych),
- technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni (124 bezrobotnych),
- technicy mechanicy (123 bezrobotnych),
- filozofowie, historycy i politolodzy (99 bezrobotnych),
- technicy technologii żywności (57 bezrobotnych),
- archeolodzy, socjolodzy i pokrewni (46 bezrobotnych),
- ekonomiści (41 bezrobotnych),
- tkacze, dziewiarze i pokrewni (27 bezrobotnych),
- mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń (21 bezrobotnych),
- pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani.

Z kolei najwięcej bezrobotnych (na koniec czerwca 2009 r.) reprezentowało następujące zawody i specjalności:

- sprzedawca 13.376 osób (rok wcześniej 14.617 osób),
- pracownik biurowy 4.512 osób (rok wcześniej 4.492 osoby),
- ślusarz 4.475 osób (rok wcześniej 3.958 osób),
- asystent ekonomiczny 3.942 osoby (rok wcześniej 3.998 osób),
- robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym 3.723 osoby (rok wcześniej 4.105 osób),
- robotnik budowlany 3.573 osoby (rok wcześniej 3.015 osób),
- technik mechanik 3.369 osób (rok wcześniej 2.863 osoby),
- krawiec 3.227 osób (rok wcześniej 3.404 osoby),
- robotnik gospodarczy 3.163 osoby (rok wcześniej 3.156 osób),
- murarz 2.713 osób (rok wcześniej 2.523 osoby),
- sprzętacznik 2.562 osoby (rok wcześniej 2.872 osoby),
- szwaczka 2.537 osób (rok wcześniej 2.535 osób),
- kucharz 2.461 osób (rok wcześniej 2.667 osób),
- ekonomista 2.442 osoby (rok wcześniej 2.370 osób),
- robotnik placowy 2.208 osób (rok wcześniej 2.421 osób),
- magazynier 2.181 osób (rok wcześniej 1.730 osób),
- mechanik samochodów osobowych 1.893 osoby (rok wcześniej 1.894 osoby),
- kierowca samochodu ciężarowego 1.637 osób (rok wcześniej 1.179 osób),
- handlowiec 1.526 osób (rok wcześniej 1.310 osób),
- tokarz 1.440 osób (rok wcześniej 1.233 osoby).

Spośród pozostałych zawodów wymagających wykształcenia wyższego do najliczniej

¹⁷ Dane dotyczące struktury bezrobocia w województwie, Regionalny Plan Działań..., op. cit.

reprezentowanych przez bezrobotnych należeli:

- specjalista do spraw marketingu i handlu (sprzedaży),
- pedagog,
- specjalista administracji publicznej,
- pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani,
- politolog,
- specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych,
- pielęgniarka,
- nauczyciel nauczania początkowego.

Jak podkreślają autorzy Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia, jednym z dużych problemów rynku pracy jest brak kwalifikacji pracowników, niedopasowanie do nowych technologii, brak kompetencji i trudności w dostosowywaniu się do zmian systemu produkcyjnego, gdyż część bezrobotnych posiada kwalifikacje zdezaktualizowane i nie odpowiadające nowoczesnym standardom pracy. W związku z tym zjawiskiem występują również problemy z doborem odpowiednich kandydatów. Na przykład w skali Województwa Mazowieckiego wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu bezrobotnych) MAX (maksymalny) dotyczy 62 zawodów, w których zgłoszono po jednej ofercie, a nie zarejestrowano osób bezrobotnych, są to między innymi: inżynier spawalnik, normalizator, lekarz-medycyna pracy, lekarz – neurologia, lekarz - ortopedia i traumatologia narządu ruchu, lekarz – położnictwo i ginekologia, lekarz weterynarii – specjalista chorób trzody chlewnej, optometrysta, pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa opieki długoterminowej, pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa rodzinnego, nauczyciel akademicki – nauki chemiczne, nauczyciel techniki w szkole podstawowej, nauczyciel logopeda, nauczyciel psycholog, prokurator, notariusz oraz kurator sądowy.

W okresie styczeń – wrzesień 2009 r. 315 firm dokonało zwolnień grupowych w liczbie 8.141 osób (o 265 firm więcej oraz o 6.188 osób więcej niż w tym samym okresie poprzedniego roku). Zwolnienia dotyczyły najczęściej branży handlowo – usługowej, szeroko rozumianej produkcji, sektora przemysłowego oraz branży transportowo – logistycznej, usług na rzecz społeczeństwa, budowlanej, sprzedażowej, IT, bankowości oraz doradztwa finansowego. Firmy, które zgłosiły zamiar zwolnienia pracowników to m.in.: Kredyt Bank S.A., Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji „Warta” S.A. Centrala, PPUP Poczta Polska, Polskie Linie Lotnicze LOT, Bank DnB Nord Polska, Netia S.A., PKP Cargo S.A., Ruch S.A., Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie S.A. i Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.

Region Helsinek

Znacznie lepsza sytuacja na rynku pracy jest w regionie Helsinek. W 2008 r. stopa bezrobocia

wynosiła w tym regionie 4,8% przy dużej liczbie wolnych miejsc pracy. W regionie Uusimaa było wtedy 40% wolnych miejsc pracy spośród wszystkich zgłoszonych do urzędów pracy. Zmniejszyła się też liczba długotrwale bezrobotnych, ale widoczna była nadal grupa osób długotrwale bezrobotnych, których umiejętności nie pokrywały się z kwalifikacjami wymaganymi na rynku pracy. W 2009 r. stopa bezrobocia wzrosła do 5,3%, ale nadal pozostaje stosunkowo niska. Cechą charakterystyczną tego regionu jest również nieco wyższe bezrobocie w metropolii, w porównaniu do reszty regionu, wynoszące 5,6% dla regionu metropolitalnego i 4,3% dla reszty regionu¹⁸. W związku z ogólnoświatowym kryzysem zatrudnienie zaczęły zmniejszać głównie firmy nastawione na eksport. Bezrobocie najbardziej wzrosło wśród młodych osób poniżej 25-go roku życia. Zmniejszyła się też liczba wolnych miejsc pracy, zwłaszcza w sektorze inżynierii oraz w budownictwie mieszkaniowym. Pracodawcom łatwiej jest znaleźć pracowników, niemniej nadal brakuje osób do pracy w sektorze opieki medycznej (pielęgniarki, asystenci pielęgniarek), transporcie (kierowcy autobusów i taksówek) i usługach (kucharze, fryzjerzy, sprzątaczk). Przedsiębiorstwa prywatne również mają problemy z rekrutacją, głównie z powodu oferowania pracy z wynagrodzeniem prowizyjnym lub w niepełnym wymiarze czasu.

Region Brandenburgii z Berlinem

W regionie Brandenburgii i w Berlinie stopy bezrobocia są relatywnie wysokie i oscylowały w 2009 r. wokół 15%. Prawdopodobnie w poważnym stopniu jest to wynikiem funkcjonowania bardzo dużego wsparcia socjalnego dla bezrobotnych, co często zniechęca do podejmowania pracy. Bez wątpienia tak wysokie bezrobocie jest poważnym problemem, który władze starają się rozwiązywać poprzez wspieranie lokalizacji nowego biznesu, ale faktem jest też stabilizacja migracji, co oznacza, że z regionu już nie ubywa dużo ludzi poszukujących pracy (zwłaszcza do landów zachodnich). W Brandenburgii można zaobserwować, podobnie do sytuacji w Województwie Mazowieckim, silne, regionalne zróżnicowanie bezrobocia. Najniższa stopa bezrobocia jest w regionie Poczdamu, 12,4% w 2004 r., a najwyższa w Uckermark, sięgała 25,3%. Wysokie bezrobocie jest również w powiatach Elbe-Elster, Obersprewaald-Lausitz, Prignitz, Spree-Neisse i Frankfurcie nad Odrą. We wszystkich tych powiatach stopa bezrobocia przekracza 20%.¹⁹ W przeciwieństwie do Mazowsza, które obok województw wielkopolskiego i śląskiego, ma najniższą w kraju stopę bezrobocia, Brandenburgia i Berlin mają bezrobocie znacznie przewyższające średnią krajową dla Niemiec, wynoszącą na początku 2010 r., a więc już w szczytowym okresie kryzysu gospodarczego 8,2%.²⁰

¹⁸ The State of Helsinki Region 2009, European Comparison, 2009, s. 6.

¹⁹ Socio-economic analysis of land Brandenburg - recommendations for Intervention of European Structural Funds, 2005, s. 9.

²⁰ Finance markets, 21.04.2010, s.1.

Region Madrytu

Przed kryzysem gospodarczym bezrobocie w regionie Madrytu wynosiło 6,5% (2006 r.). Bezrobocie wzrosło w 2009 r. do 12,3%. Tym niemniej wzrost ten jest wolniejszy, niż w całej Hiszpanii (17,2%), dzięki dominującej roli usług, a także specjalizacji przemysłowej, w dziedzinach wysokich technologii. Najbardziej dotknięte kryzysem budownictwo wytwarza na terenie regionu tylko niecałe 9% PKB, co znajduje swoje odbicie w skali wzrostu bezrobocia w regionie. Najwięcej problemów ze znalezieniem pracy mają mężczyźni w wieku 25-34 lata, pracujący w budownictwie, ale spadek miejsc pracy jest odczuwalny również w przemyśle, zwłaszcza wśród imigrantów, a także w części usług. W sektorze usług bezrobocie zwiększyło się wśród kelnerów i barmanów oraz kierowców taksówek. Jednak w usługach w ostatnich dwóch latach, pomimo wzrostu bezrobocia w całej gospodarce, powstawało najwięcej nowych miejsc pracy. Spodziewany jest jednak dalszy wzrost liczby osób pozostających bez pracy w 2010 r. do około 19%.²¹

Pomimo kryzysu na rynku pracy brakuje osób mogących pracować w dziedzinach wytwórczości, opartych na wysokich technologiach. Poszukiwani są optycy i optometrycy, kwalifikowani operatorzy maszyn sterowanych komputerowo, maszyn przetwarzających kauczuk, maszyn drukarskich, a także graficy do wydawnictw i lekarze, jak również wykładowcy do prowadzenia zajęć z zakresu nauk lekarskich i ochrony zdrowia. Brakuje również finansistów, programistów komputerowych, projektantów systemów komputerowych i elektroników.²²

Ograniczaniu bezrobocia w regionie Madrytu sprzyjają reformy rynku pracy. W regionie, podobnie jak w całym kraju, na początku obecnego stulecia zreformowano funkcjonowanie rynku pracy, kładąc większy nacisk na aktywne formy zwalczania bezrobocia. W latach 90-tych, na aktywne polityki kierowano 0,76% PKB, podczas gdy obecnie na te cele przeznaczony jest 1% PKB. Nowe zasady ograniczyły też możliwość korzystania z pasywnych form (zasiłków). Pracownik jest zobowiązany do przyjęcia każdej pracy, która pojawia się w promieniu 50 km (poprzednio 30 km), o ile nie wymaga dłuższego dojazdu do pracy, niż 2 godziny i koszty dojazdu nie pochłaniają więcej niż 20% wynagrodzenia.²³

Z przedstawionych danych, dotyczących regionów porównawczych i Mazowsza wynika, że we wszystkich regionach nastąpił wzrost bezrobocia, w wyniku światowego kryzysu gospodarczego. Najbardziej odczuwalny był w regionie Madrytu i w Brandenburgii.

W mniejszym stopniu dotknął Mazowsze i region Helsinek. Mazowsze przypomina Brandenburgię pod względem dużego zróżnicowania stopy bezrobocia w skali regionu. Region Madrytu i Helsinek jest pod tym względem bardziej jednorodny, co wynika również ze stosunkowo niedużej powierzchni tych ostatnich. We wszystkich regionach problemem jest bezrobocie młodych ludzi do 25 lat.

5.1.2.

Aktywność zawodowa

Województwo Mazowieckie ma stosunkowo niski współczynnik aktywności zawodowej. W 2009 r. współczynnik ten wyniósł 58,3%, natomiast wskaźnik zatrudnienia wyniósł 54,6% i był najwyższy w całym kraju.²⁴ Stopa zatrudnienia w regionie Helsinek jest również najwyższa w kraju, ale jest znacznie wyższa niż na Mazowszu i wynosi 76,1% zdolnych do pracy w wielu 15-64 lata.²⁵

Stosunkowo wysoki jest współczynnik ludności aktywnej zawodowo w regionie Madrytu. W 2009 r. wynosił on dla regionu 64,66% i przewyższał średnią dla Hiszpanii o niemal 5 punktów procentowych (średnia dla całego kraju to 59,76%)²⁶, co w dużym stopniu jest rezultatem intensywnego napływu cudzoziemców w wieku największej aktywności zawodowej. W ostatnich dwóch latach napływ emigrantów ustabilizował się, ze względu na wzrost bezrobocia i trudności ze znalezieniem zatrudnienia i w 2010 r. wzrost liczby osób aktywnych zawodowo utrzyma się najprawdopodobniej na poziomie 0,8%. W Brandenburgii, łącznie z Berlinem, poziom aktywności zawodowej jest zbliżony do poziomu Mazowsza i wynosił w 2008 r. 53,22%. Wyraźnie niższy jest wskaźnik zatrudnienia wynoszący w 2008 r. 46,04%.²⁷ Omawiane regiony są bardzo zróżnicowane pod względem wskaźnika ludności aktywnej zawodowo. Dwa z nich, Helsinki i Madryt, charakteryzuje bardzo wysoki i wysoki współczynnik aktywności zawodowej, podczas gdy Mazowsze i Brandenburgia z Berlinem są znacznie mniej aktywne zawodowo.

5.1.3.

Wynagrodzenia

Województwo Mazowieckie charakteryzuje stosunkowo wysoki, w porównaniu do reszty Polski poziom wynagrodzeń, wynoszący przeciętnie 128,8% średniej krajowej. Przeciętne miesięczne

²¹ EURES,

<http://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=449&acro=Imi&lang=en&countryId=ES®ionId=ES3&nuts2Code=ES30&nuts3Code=null>

²² <http://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=449&Imi=Y&acro=Imi&lang=en&recordLang=en&parentId=&countryId=ES®ionId=ES3&nuts2Code=ES30&nuts3Code=null&mode=trends®ionName=Comunidad de Madrid>

²³ Martin S. G., An Overview of the Spanish Labour Market Reform 1985-2002, s. 4-5.

²⁴ Kwartałna informacja o rynku pracy - IV kwartał 2009 r., Główny Urząd Statystyczny, 2009.

²⁵ The State of Helsinki..., op. cit.

²⁶ http://www.ine.es/en/daco/daco42/daco4211/epapro0409_en.pdf

²⁷ Die kleine Brandenburg Statistik 2009, s. 29.

wynagrodzenie brutto w regionie wyniosło 4.053,17 zł, przy czym w sektorze publicznym 3.512,83 zł, a w sektorze prywatnym 4.217,22 zł. W obu sektorach odnotowano spadek wynagrodzeń w stosunku do grudnia 2009 r. Biorąc pod uwagę sekcje PKD najwyższe wynagrodzenie odnotowano w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – 7.014,64 zł oraz w budownictwie 4.676,27 zł.

W porównaniu do Mazowsza omawiane zagraniczne regiony metropolitalne charakteryzuje znacznie wyższy poziom zarobków. W Regionie Helsinek, przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło w 2008 r. 2.876 euro (około 10 tys. zł, według ówczesnego kursu wymiany). Najwyższe zarobki, 3.199 euro, oferował sektor publiczny. W prywatnych firmach zarobki miesięczne wynosiły przeciętnie 2.933 euro, najczęściej w przemyśle – 2.984 euro i nieco mniej w usługach – 2.897 euro.²⁸ W Brandenburgii, również w 2008 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło 2.732 euro. Najwyższe zarobki oferowały przedsiębiorstwa energetyczne, średnio miesięcznie 3.902 euro. Wysokie wynagrodzenia były również w sektorze usług finansowych (3.643 euro), w szkolnictwie wyższym i edukacji (3.621 euro) i w telekomunikacji (3.409 euro)²⁹

W regionie Madrytu średnie, miesięczne wynagrodzenie wynosiło w 2009 r. 2.291 euro, znacznie przewyższając średnią dla całej Hiszpanii, wynoszącą 1.993 euro³⁰. Wynagrodzenia w tym regionie są niższe, w porównaniu do Brandenburgii i Helsinek, jednak znacznie wyższe niż w regionie Mazowsza.

5.1.4. Struktura zatrudnienia

W końcu 2008 r. w Województwie Mazowieckim pracowało 2.252,5 tys. osób. Najwięcej w handlu i naprawach (18%), w przemyśle (15,6%), obsłudze nieruchomości (12,7%) i edukacji (6,6%).³¹ W sekcji przedsiębiorstw, zgodnie z danymi GUS,³² w styczniu 2010 r. przeciętne miesięczne zatrudnienie na Mazowszu wyniosło 1.290,4 tys. (por. w I kwartale 2009 r. 1.288,5 tys., w tym 300,5 tys. w sektorze publicznym (spadek w por. do I kwartału 2009 r. – 311,7 tys.) i 989,9 tys. w sektorze prywatnym (wzrost w por. do I kwartału 2009 r. – 976,8 tys.). Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób) w Województwie Mazowieckim ukształtowało się na poziomie około 1,29 mln osób. Biorąc pod uwagę wybrane sekcje PKD największy wskaźnik zatrudnienia odnotowano w przemyśle (sekcje B, C, D, E) – 24,6%, handlu i naprawie pojazdów samochodowych (23,2%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (20,7%). Zatrudnienie w regionie charakteryzuje się stosunkowo nowoczesną strukturą, gdyż przeważają tu pracujący w usługach (ponad 64%, w tym prawie 3/4 w usługach rynkowych). Jest to jednak głównie zasługa rynku pracy Warszawy, gdyż na większości obszarów peryferyjnych dominują pracujący w rolnictwie. W porównaniu z wybranymi regionami metropolitalnymi, omawianymi w opracowaniu, w usługach pracuje znacznie mniejszy odsetek mieszkańców Mazowsza.

Przedstawione w tabeli 24 dane pokazują, że w porównaniu do wybranych regionów, Województwo Mazowieckie ma najslabiej rozwinięty sektor

Tabela 24

Zatrudnienie według sekcji w Województwie Mazowieckim i regionach porównawczych

Region	Pracujący	Rolnictwo, leśnictwo (A, B)	Przetwórstwo przemysłowe, energia i woda (C-E)	Budownictwo(F)	Handel, hotele i restauracje, transport (G, H, I)	Pośrednictwo finansowe, obsługa nieruchomości (J, K)	Inne usługi (L-Q)
		w procentach					
Helsinki	660.462	0,5	12,2	5,4	28,3	22,0	31,6
Brandenburgia	1.047.100	3,6	14,1	8,8	24,7	14,4	34,4
Madryt	3.257.700	0,8	10,3	9,8	36,5	27,5	15,1
Mazowsze	2.252.500	14,2	15,6	5,7	17,3	17,1	30,2

Źródło: Oprac. własne na podst.: Statistics Finland, *Employment Statistics and urban and regional indicators za: Statistical Yearbook of the City of Helsinki 2007, City of Helsinki Urban Facts, Helsinki 2007; Die Kleine Brandenburg Statistik, 2009; danych Urzędu Statystycznego w Warszawie za 2008 r.; Encuesta de Población Activa. INE; Madrid Economy 2009.*

²⁸ Statistics Finland, 2009 Wages, Salaries and Labor Costs, http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_palkat_en.html

²⁹ Die Kleine Brandenburg Statistik, 2009, s. 24.

³⁰ http://www.ine.es/en/daco/daco42/etcl/etcl0409_en.pdf

³¹ Rocznik statystyczny województwa mazowieckiego 2009, http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/warsz/ASSETS_09wkladka_05.pdf

³² Rynek pracy w styczniu 2010, statystyka Mazowsza, Główny Urząd Statystyczny, 2010.

usług. W Brandenburgii w usługach pracuje 73,3% zatrudnionych, w regionie Helsinek 81,9%, w regionie Madrytu 79,1%, w Województwie Mazowieckim – tylko 64,6%. Jednocześnie Województwo Mazowieckie ma bardzo wysoki, w stosunku do regionów Unii Europejskiej odsetek osób zatrudnionych w rolnictwie, wynoszący w 2008 r. ciągle ponad 14%. W Województwie Mazowieckim, w dalszym ciągu są podregiony, jak np. ostrołęcko-siedlecki, gdzie liczba pracujących w rolnictwie sięga niemal 50%.

Zatrudnienie w przemyśle jest zbliżone do obserwowanego w regionach porównawczych, jednak i w tym przypadku Mazowsze ma większy odsetek pracujących w przemyśle, w porównaniu do regionów, które postawiły na rozwój usług, takich jak Madryt i Helsinki. Zestawienie pokazuje, że Województwo Mazowieckie może się rozwijać stawiając na rozwój usług, także poza aglomeracją warszawską. Na Mazowszu słabo rozwinięte są usługi finansowe, a także usługi związane z obsługą nieruchomości, w porównaniu do regionów porównawczych. Perspektywy rozwojowe są też przed usługami transportowymi, a także gastronomią, usługami hotelowymi i transportowymi.

5.2.

Mechanizmy przyczyniające się do utraty dobrze płatnych miejsc pracy

Podstawowym mechanizmem, wpływającym na spadek miejsc pracy jest spadek nakładów inwestycyjnych. Nowe inwestycje, realizowane w przedsiębiorstwach wpływają na powstawanie nowych miejsc pracy, natomiast inwestycje odtwarzające majątek przedsiębiorstwa, umożliwiają utrzymanie dotychczasowych miejsc pracy. W regionie Mazowsza w latach 2000-2008 w małym stopniu rosły nakłady inwestycyjne na handel. W 2008 r. w porównaniu do roku 2000 nakłady te, w cenach bieżących były wyższe tylko o 8,2%, co biorąc pod uwagę inflację oznacza ich spadek. Bardzo wyraźny był również spadek nakładów inwestycyjnych w dziale hoteli i restauracji. Nakłady te w roku 2008 stanowiły tylko 66,6% nakładów z 2000 r. Spadek nakładów inwestycyjnych można było zaobserwować również w zakresie usług finansowych. Nakłady w tej grupie przedsiębiorstw w 2008 r. stanowiły tylko niecałe 50% nakładów z 2000 r. Nie zmieniała się praktycznie wysokość nakładów na usługi magazynowe i transport, a także na obsługę nieruchomości i firm. W tym ostatnim przypadku nakłady w 2008 r. stanowiły tylko 83% nakładów z 2000 r. W obsłudze nieruchomości i firm tylko w 2008 r. utracono niemal 4.000 miejsc pracy.³³

Przedstawiony spadek nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach usługowych stanowi zagrożenie dla rozwoju nowoczesnych usług na Mazowszu.

Doświadczenia Madrytu i Helsinek pokazują, że usługi, zwłaszcza usługi wymagające kwalifikacji, jak np. usługi finansowe czy obsługa nieruchomości i firm są stosunkowo bardziej odporne na wahania koniunktury i dostarczają wysokiej jakości miejsc pracy. Rozwój wspomnianych usług na Mazowszu i osiągnięcie zatrudnienia w usługach na poziomie porównywanym metropolii wymaga zwiększenia nakładów inwestycyjnych, zwłaszcza poza metropolią warszawską. Zmniejszenie zatrudnienia w rolnictwie, do poziomu kilku procent, wymaga zbudowania miejsc pracy przede wszystkim w usługach. Do tego niezbędny jest wzrost nakładów inwestycyjnych.

Kolejnym czynnikiem sprzyjającym utracie miejsc pracy wysokiej jakości jest utrata konkurencyjności przez tradycyjne dziedziny wytwórczości. Przykładem może być przemysł motoryzacyjny, którego rozwój wymaga inwestowania w badania i rozwój i szukania przewag konkurencyjnych poprzez innowacyjne rozwiązania. W roku 2008, w porównaniu do roku 2000, wartość sprzedanych wytworów przemysłu motoryzacyjnego w cenach bieżących na Mazowszu spadła, w porównaniu do 2000 r. o niemal 15%. Spadek wartości sprzedanej przemysłu motoryzacyjnego można było zaobserwować także na terenie Madrytu. W Madrycie spadek wynikał ze zmniejszenia popytu na produkty przemysłu motoryzacyjnego, związanego z kryzysem gospodarczym. W Województwie Mazowieckim nastąpił przed wybuchem kryzysu, w 2005 r., głównie ze względu na produkcję mało zawansowanych technologicznie wyrobów, nie mogących konkurować z najnowszymi produktami, wytwarzanymi przez liderów światowych. Odzyskanie dobrych miejsc pracy w tradycyjnych dziedzinach wytwórczości jest często bardzo trudne. Rozwój aglomeracji takich jak Helsinki i Madryt, a także Berlin pokazuje, że właściwym kierunkiem jest zastępowanie miejsc pracy w tradycyjnych przemysłach, rozwojem usług. W Województwie Mazowieckim, w 2008 r. ponad 31% utraconych miejsc pracy przypada na przemysł, a ponad 17% na transport i gospodarkę magazynową.³⁴

Kolejnym mechanizmem, sprzyjającym utracie miejsc pracy wysokiej jakości jest zastępowanie zatrudnienia stałego, krótkoterminowymi kontraktami. Zjawisko to jest jednym z powodów utraty dobrych miejsc pracy w regionie Madrytu. W końcu XX w., w ramach tworzenia bardziej elastycznego rynku pracy, stworzono mechanizmy sprzyjające zatrudnieniu na krótkoterminowe kontrakty. Mechanizm ten wprowadził bezrobocie, ale równocześnie obniżył wydajność pracy. Na początku XXI stulecia wprowadzono zmiany w systemie ubezpieczeń społecznych, zmniejszając ich koszty, z myślą o stwarzaniu zachęt do stałego zatrudniania pracowników na umowę o pracę, co miało służyć poprawie wydajności pracy.³⁵ Zdaniem ekspertów OECD, w regionie w dalszym ciągu brakuje

³³ Urząd Statystyczny w Warszawie 2009, Nakłady inwestycyjne.

³⁴ Urząd Statystyczny w Warszawie 2009, r. http://www.stat.gov.pl/warsz/69_940_PLK_HTML.htm

jednak zachętę do trwałego zatrudniania, zwłaszcza młodych, dobrze wykształconych specjalistów. Władze regionalne powinny wprowadzić zachęty dla pracodawców, zwiększające ich zainteresowanie trwałym zatrudnianiem pracowników, co służyłoby podnoszeniu ich wydajności i kwalifikacji.³⁶

W Województwie Mazowieckim groźny może być trend zmniejszania liczby pracujących na podstawie umowy o pracę. Polska ustępuje jedynie Hiszpanii, biorąc pod uwagę odsetek osób zatrudnionych na czas określony. W 2008 r. na wspomnianych zasadach pracowało 27% Polaków, a odsetek ten szybko rośnie od 2000 r.³⁷ Zatrudnienie na określony czas nie sprzyja podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, inwestowaniu w pracownika, a także ogranicza identyfikację pracownika z firmą. Te zjawiska mogą wpływać niekorzystnie na budowę konkurencyjności przedsiębiorstwa, przede wszystkim obniżając motywację pracowników do uczenia się i wprowadzania innowacji.

Utrata wysokiej jakości miejsc pracy może być również wynikiem rozbieżności między potrzebami przedsiębiorstw a systemem kształcenia. Na takie rozbieżności wskazują badania przeprowadzone przez Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym w 2010 r.³⁸ Wynika z nich, że rozbieżności występują w zakresie takich cech i umiejętności, jak np. umiejętność pracy zespołowej, diagnozowania i rozwiązywania problemów, zarządzania czasem czy umiejętność komunikowania się. Podobne problemy pojawiają się w regionie Madrytu, gdzie pomimo szybkiego wzrostu liczby szkół wyższych i wprowadzania nowych kierunków, odczuwalne są rozbieżności pomiędzy systemem kształcenia a potrzebami przedsiębiorstw.³⁹ Potrzebny jest lepszy system transferu informacji o potrzebach firm do instytucji edukacyjnych. System taki jest tworzony w Madrycie.

Mazowsze może wykorzystywać doświadczenia rozwojowe porównywanych regionów. Niezbędne jest jednak zwiększenie nakładów inwestycyjnych w usługach, zwłaszcza w usługach opartych na nowych technologiach, które mogą się rozwijać poza metropolią warszawską, a także działania podnoszące konkurencyjność tradycyjnych dziedzin przemysłu, które ciągle jeszcze odgrywają istotną rolę w gospodarce regionu. Wskazane byłoby również stwarzanie zachęt dla przedsiębiorców do zatrudniania pracowników na czas określony i lepsze powiązanie systemu kształcenia z potrzebami przedsiębiorstw. Działania te powinny ograniczyć utratę miejsc pracy wysokiej jakości.

5.3.

Mechanizmy wspierające tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości

Wybrane regiony porównawcze odniosły sukces dzięki przedsiębiorstwom skutecznie konkurującym na globalnym rynku. W ocenie autorów, przedsiębiorstwa, które potrafią identyfikować nowe potrzeby klientów, tworzyć nisze rynkowe i odkryte nisze eksploatować w sposób innowacyjny, oferując nowe niepowtarzalne wartości, mogą najlepiej realizować programy budowy miejsc pracy wysokiej jakości. Tworzenie takich miejsc pracy wymaga rozwoju firm, potrafiących dostrzegać zmiany i dostosować się do tych zmian z odpowiednim wyprzedzeniem. Koncepcję takich przedsiębiorstw przedstawili J. Collins i J. Porras w interesującej pracy „Wizjonerskie organizacje”. W ich ocenie „(...) wizjonerskie firmy są w stanie nieprzerwanie wprowadzać coraz to nowe, nadzwyczajne produkty dlatego, że są nadzwyczajnymi organizacjami a nie na odwrót. (...) Wszystkie, nawet najbardziej wizjonerskie produkty, usługi i wielkie pomysły są z czasem zastępowane innymi. Tym, co nigdy nie może zostać zastąpione, jest wizjonerska organizacja zdolna nieustannie się zmieniać i ewoluować, nawet kiedy cykle życiowe jej pierwszych produktów dobiegną końca”⁴⁰. Koncepcja ta jest zbieżna z teorią uczących się organizacji Petera Senge. Dla polityki gospodarczej w regionach oznacza to, że najważniejszym mechanizmem tworzącym dobre miejsca pracy jest budowanie infrastruktury, wspierającej powstawanie wizjonerskich przedsiębiorstw. Przykłady tego typu rozwiązań można znaleźć w regionach porównawczych.

Elementem takiej infrastruktury jest mechanizm programowania badań naukowych, z myślą o korzystnych zmianach w życiu społeczeństwa i wykorzystaniu wyników tych badań w działalności gospodarczej. Samo zwiększanie nakładów na badania i rozwój, inwestowanie w tworzenie nowych placówek badawczych czy wyższych uczelni może się okazać niewystarczające. Bardzo wyraźnie pokazuje to przykład regionu Madrytu. Rozwojowi działalności przemysłowej, opartej na wiedzy miał służyć wzrost nakładów na działalność B+R, przekraczający średnią dla Hiszpanii, w stosunku do PKB. W Madrycie, inwestycje w B+R przekroczyły kwotę 3,58 mld euro (2007 r.), co stanowi ponad 26% nakładów w całej Hiszpanii. Inwestycje w B+R są niemal w 60% finansowane ze źródeł prywatnych firm. W sektorze B+R pracuje ponad 49 tys. osób, tj. 24% wszystkich pracowników badawczych Hiszpanii. Region inwestuje w badania i rozwój 1,93% PKB⁴¹. W zakresie inwestycji w B+R widać systematyczny

³⁵ Martin S. G., op. cit.

³⁶ OECD Territorial Overview, Madrid, Spain, January 2008, s. 5.

³⁷ <http://biznes.interia.pl/raport/praca-sezonowa/news/na-czas-okreslony-sezonowo-lub-dorywczco,1321404,6231>

³⁸ Badanie w ramach programu SKIFF, <http://skillsforthefuture.com/o-projekcie.html>

³⁹ OECD Territorial..., op. cit., s. 5-6.

⁴⁰ Collins J., Porras J., Wizjonerskie organizacje, MT Biznes, Warszawa 2008, s. 69.

⁴¹ Madrid Economy 2009, s. 6-18.

postęp, nakłady na B+R jeszcze kilka lat temu, w 2005 r., wynosiły 1,82% PKB, jednak ciągle jest to niewiele więcej niż średnia dla EU 27 (1,85% w 2007 r.).⁴² Systematyczne zwiększanie inwestycji w B+R rozpoczęło się w latach 90-tych XX w., jednak efekt tych działań stał się odczuwalny dopiero po wprowadzeniu nowoczesnych narzędzi, służących wymianie informacji między nauką a gospodarką, jak również mechanizmów, umożliwiających wpływanie przez grupy przedsiębiorców na kierunki prac badawczych. Taką możliwość dała utworzona z inicjatywy władz regionalnych w 2003 r. sieć Madri+d, zajmująca się stymulowaniem powstawania firm technologicznych, wzmacnianiem powiązań między przedsiębiorstwami a instytucjami badawczymi, zarządzaniem i upowszechnianiem regionalnego *know-how* wypracowanego przez instytucje badawcze i przedsiębiorstwa oraz pomocą ekspercką w definiowaniu regionalnych strategii w zakresie badań i ich wykorzystania. Sieć miała przeciwdziałać fragmentaryzacji prac B+R i poprawić koordynację programów badawczych licznych uniwersytetów i instytucji działających w regionie. Funkcjonowanie tej sieci zostało przedstawione w rozdziale 6.3.

Podobną rolę w Województwie Mazowieckim ma odgrywać sieć „InnoMazovia”. Mazowiecka platforma współpracy i komercjalizacji technologii”, realizowana przez firmę Ecorys.⁴³ Platforma ta jest jednak w stanie załawkowym, pomimo rozpoczęcia nad nią prac jeszcze w ramach poprzedniej perspektywy finansowej. Informacje o giełdach kooperacyjnych są z 2006 r. Materiał informacyjny ogranicza się do studiów przypadków i informacji o firmach *spin off*. Porównanie mazowieckiej platformy, z rozwiązaniami stosowanymi w regionach porównawczych wskazuje na konieczność zainwestowania w rozwój platformy i doprowadzenia do takiego stanu, aby rzeczywiście mogła służyć budowaniu relacji między nauką a gospodarką. Obecne rezultaty projektu są zbyt skromne w porównaniu do rezultatów sieci Madri+d.

Wsparcie działalności badawczo-rozwojowej zarówno poprzez asygnowanie funduszy na badania, jak i budowanie trwałych relacji pomiędzy naukowcami i przedsiębiorcami w wymiarze ponadnarodowym jest również jednym z mechanizmów sprzyjających tworzeniu wysokiej jakości miejsc pracy w regionie Helsinek. Działaniom tym towarzyszyło inwestowanie w infrastrukturę umożliwiającą wdrażanie idei społeczeństwa informacyjnego. Swoją pozycję region zawdzięcza stworzeniu wyjątkowo przyjaznych warunków dla rozwoju najnowszych technologii, zdolności przygotowania młodych i wykwalifikowanych zasobów ludzkich – osób otwartych na zmiany i gotowych podejmować wyzwania związane z nowymi technologiami, a także stworzeniu trwałych i bliskich powiązań pomiędzy

biznesem, jednostkami badawczymi oraz uczelniami wyższymi w celu wypracowania innowacyjnych rezultatów – koncepcji, produktów, procesów i usług. Region skupia 42% krajowych zasobów B+R, 2/5 wszystkich patentów zgłaszają jednostki z regionu, 38% mieszkańców ma wykształcenie wyższe. W regionie działają również wysoko oceniane sektorowe jednostki badawcze, jak np. *VTT Technical Research Centre of Finland* oraz *Geological Survey of Finland*. Planowane jest jeszcze otwarcie nowego centrum badawczego w regionie w zakresie badań nad medycyną molekularną, genetyką oraz epidemiologią. Ponad 50% firm i ekspertów *high-tech* ma siedzibę w Uusimaa.⁴⁴

Warunki dla współpracy nauki z przedsiębiorstwami są również podstawą sukcesu aglomeracji Berlina. Region ten stanowi centrum dla firm *high-tech*, nowoczesnych usług, oraz wysoko rozwiniętych technologicznie zakładów produkcyjnych. W konkurencji z innymi regionami o rozbudowę centrów kompetencji innowacyjnych technologii, takich jak techniki transportu, informacji i komunikacji, techniki medyczne, biotechnologii oraz technologii optycznych. W Berlinie, z innowacyjnych rozwiązań wypracowywanych wspólnie przez ośrodki badawcze i biznes korzystają również przedsiębiorstwa usługowe. Zapotrzebowanie na innowacje w usługach wzrasta bardzo szybko.⁴⁵

Działania związane z budowaniem relacji między przedsiębiorcami i instytucjami badawczymi są dostrzegane również na Mazowszu. Jednak większość prac w tym zakresie przewidziano dopiero na obecną perspektywę finansową. Województwo Mazowieckie dysponuje *Strategią e-Rozwoju*, zakładającą między innymi takie działania jak: stworzenie systemu usług *on-line* dla mieszkańców, zapewnienie mieszkańcom Województwa Mazowieckiego powszechnego dostępu do usług świadczonych drogą elektroniczną na całym obszarze regionu, pobudzanie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy bazującej na innowacyjnych rozwiązaniach ICT, stymulowanie zrównoważonego rozwoju i kreowanie podaży pracy poprzez działania inwestycyjne, doradcze, edukacyjne oraz promocyjne, przeciwdziałanie wykluczeniu informacyjnemu mieszkańców obszarów wiejskich oraz grup szczególnie narażonych na objęcie wykluczeniem informacyjnym, zarządzanie e-Rozwojem oraz kreowanie i pomnażanie kapitału ludzkiego, stworzenie regionalnego systemu: transferu wiedzy o praktycznym wykorzystaniu innowacyjnych rozwiązań ICT, zarządzania programowaniem, oraz wdrażaniem strategii dzięki powołaniu „centrów kompetencji” wspierających działania partnerów regionalnych realizujących projekty strategii, kreowaniem nowych kierunków studiów wyższych i badań związanych z e-Rozwojem.⁴⁶

Z punktu widzenia tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy szczególnie ważny jest priorytet

⁴² Eurostat news release, 12.07.2009, s. 1.

⁴³ <http://innomazovia.ecorys.pl/>

⁴⁴ Vänttinen M., Helsinki - the centre of Finnish research.

⁴⁵ <http://www.berlin-polska.pl/Gospodarka>

⁴⁶ E-Strategia województwa mazowieckiego 2005/6.

2, związany z budową gospodarki opartej na wiedzy. W ramach priorytetu przewidziano m.in. promowanie branżowej wiedzy i wymiany doświadczeń drogą elektroniczną. W ocenie autorów, wskazane byłoby uzupełnienie działań zaproponowanych w ramach priorytetu o system umożliwiający dotarcie nie tylko do „wiedzy branżowej” będącej rezultatem zakończonych badań, ale również do planowanych projektów badawczych, mogących mieć komercyjne znaczenie, a także do informacji o zasobach ludzkich (pracownikach badawczych), którzy mogą realizować projekty przydatne przedsiębiorcom. Ponadto, poza wymianą doświadczeń między przedsiębiorcami, a także możliwością dostępu do wiedzy, wskazane byłoby stworzenie możliwości dla działania grup „obserwatorów technologii” (*technology watch*) w poszczególnych dziedzinach, tak aby przedsiębiorcy mieli dostęp do najświeższych technologii i mogli wpływać na prace nad najnowszymi technologiami, sugerując, jakie są potrzeby gospodarki w wybranej dziedzinie.

Przykłady regionów porównawczych pokazują także, że mechanizmem sprzyjającym budowaniu infrastruktury dla wizjonerskich organizacji i tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości jest tworzenie klastrów. Działania związane z tworzeniem klastrów są widoczne zarówno w regionie Helsinek, Madrytu jak i Berlina, a także Brandenburgii. W ramach Centrum Specjalizacji Regionu Helsinki (*The Helsinki Region Centre of Expertise*), w latach 1999-2006 stworzono sześć istotnych dla regionu klastrów. Obecnie realizowany program obejmuje lata 2007-2013. Skoncentrowano się na zbliżeniu świata nauki do przedsiębiorców, a także rozwoju sektora publicznego dla otwarcia na innowacyjne, nowoczesne technologie i odważne strategie rozwoju. W 2007 r. program zweryfikowano, aby sprostać przyszłym wyzwaniom. Nowy model klastrów wymagał współpracy pomiędzy regionalnymi centrami specjalizacji. W latach 2007–2013 centrum regionalne Helsinki-Uusimaa obejmuje dziewięć klastrów. Podobnie, obecnie realizowany program rozwoju innowacji oraz technologii w regionie Madrytu, skupia się na tworzeniu klastrów. Program doprowadził do powstania ośmiu klastrów. Program wspierania innowacji działa również w Berlinie, skupiając się na tworzeniu klastrów w takich dziedzinach jak: technologie medyczne, biotechnologie, technologie transportu, energetyka, optyka. Klasy te zostały przedstawione w rozdziale 6.

Polityka tworzenia klastrów jest również widoczna na Mazowszu. We wrześniu 2007 r. na Mazowszu zidentyfikowany został klaster kosmiczny. Współpraca działających w regionie podmiotów związanych z sektorem technologii kosmicznych oraz technik sateli-

tarnych, dzięki zawiązaniu oficjalnego porozumienia kooperacyjnego, uzyskała nową – komplementarną do dotychczasowej – jakość organizacyjną i formalną. Klaster skupia obecnie 20 członków, w tym Agencję Rozwoju Mazowsza.⁴⁷ Od 2008 r. tworzony jest Mazowiecki Klaster Lotniczy Mazovia. Formalnie zawiązany został klaster ICT, a także klaster Kolorowa Kotlina. Mazowiecki Klaster Druku i Reklamy. Analiza aktywności tych klastrów, w oparciu o strony internetowe, pokazuje, że są one raczej na etapie formowania. Dobre kontakty z instytucjami badawczymi, głównie z Centralnym Ośrodkiem Badawczo-Rozwojowym Przemysłu Poligraficznego, a także wspólną promocją przedsiębiorstw członkowskich oferuje klaster „Kolorowa Kotlina”.⁴⁸

Czynnikiem sprzyjającym tworzeniu miejsc pracy wysokiej jakości jest też rozwój szkół wyższych i stymulowanie konkurencji między uczelniami. Takie rozwiązania zastosowano we wszystkich analizowanych regionach porównawczych. Niemal 20 szkół wyższych, tj. około 35% zasobów naukowych w kraju zlokalizowanych jest w regionie Helsinek. Uniwersytet Helsiński jest bardzo wysoko oceniany w europejskich środowiskach naukowych, m.in. dzięki wszechstronności oferowanych kierunków kształcenia. Z kolei Uniwersytet Technologiczny w Helsinkach stał się centrum największego w Europie Północnej klastra technologicznego usytuowanego w Otaniemi, Espoo. W regionie Helsinek wytworzono swoistą konkurencję pomiędzy uczelniami wyższymi, ale także mobilizowano je do współpracy. Podobnie w regionie Madrytu działa 15 uniwersytetów i szkół wyższych. Kształcą się w nich 268 tys. studentów, w tym 26% w zakresie studiów inżynierskich i architektury. Na terenie Berlina i Brandenburgii działa 7 uniwersytetów i 21 szkół politechnicznych (*Fachhochschule*), zapewniających wyższą edukację w zakresie wiedzy stosowanej.⁴⁹

W Województwie Mazowieckim, głównym ośrodkiem akademickim jest Warszawa, w której w roku akademickim 2008/2009 kształciło się 285 tys. studentów. Na terenie całego województwa liczba studentów przekracza 360 tys., co stanowi 1/5 liczby studentów w Polsce.⁵⁰ Biorąc pod uwagę liczbę studentów, osiągamy poziom znacznie większej aglomeracji, jaką jest Madryt. Jednak jakość studiów jest bardzo zróżnicowana, i jak przedstawiono powyżej, w zbyt małym stopniu dostosowana do potrzeb przedsiębiorców.

Wysokiej jakości miejsca pracy są tworzone w korporacjach technologicznych. Przyciąganie tych korporacji wpływa na rynek pracy i na pojawianie się atrakcyjnych ofert pracy. Region Helsinek - strategiczne miasto dla konkurencyjności Finlandii - skupia tego typu przedsiębiorstwa. W 2005 r. ponad 160 (65%

⁴⁷ <http://www.kosmos.gov.pl/index.php?link=110>

⁴⁸ <http://kolorowakotlina.pl/index.php/o-klastrze/>

⁴⁹ Brandenburg in comparison with Rother business locations, 2009, http://www.zab-brandenburg.de/files/documents/Der_Standort_Brandenburg_7__Auflage_Dezember_2009_englisch.pdf

⁵⁰ Rola nauki w budowaniu konkurencyjności regionów, Gdańsk, 2008, <http://www.studia.net/wydarzenia/1832-gus-podsumowuje-szkolnictwo-wyzsze>

wszystkich) wiodących firm branży ICT miało swoje siedziby w regionie. Ponad 95% fińskich inwestorów w sektorze B+R z listy 100 miało swoje siedziby w regionie. Najistotniejszym korporacyjnym centrum badawczym w regionie jest centrum Nokii w Ruoholahti w Helsinkach. Dzięki obecności Nokii powstał główny klaster technologii komunikacyjnych.

Madryt również przyciąga korporacje technologiczne. W zakresie przemysłu lotniczego i przestrzeni kosmicznej działają tu takie firmy jak: EADS, Airbus, Eurocopter, EADS Astrium CRISA, Thales – Alenia Space, Indra, Aernnova, ITP or Iberia Mantenimiento. W zakresie technologii czystej energii w Madrycie zlokalizowane są takie firmy jak: Gamesa, BP Solar, Made Tecnologías Renovables, Enertron, Isotofón, Rahmen i Soluciones Energéticas. W zakresie technologii komunikacyjnych i informacyjnych działają: British Telecom, Siemens, Alcatel-Lucent, Ericsson, Nortel Networks, Vodafone, France Telecom, Nokia, Cisco, Motorola, Avaya, Equant, 3COM, IBM, Google, Microsoft, Oracle, Sage, Philips, Telindus, LG, Dell, Sun Microsystems, Toshiba, NEC, HP, Yahoo!, Fujitsu, SAP, Unysis, NCR, Hitachi, Bull, Xerox i Lexmar. W Madrycie działają także centra B+R międzynarodowych firm, jak np.: Microsoft, Motorola, IBM, Vodafone, Alcatel-Lucent, Siemens, Atos Origin, HP, BT i Ericsson.⁵¹

W przeciwieństwie do Helsinek i Madrytu, region Berlina – Brandenburgii pomimo odzyskania statusu stołecznego przez Berlin nie jest głównym miejscem lokalizacji biznesu w Niemczech. Zdecydowana większość central dużych przedsiębiorstw znajduje się poza Berlinem, na Zachodzie Niemiec. Na terenie Berlina działają jednak takie firmy, jak: Daimler, Deutsche Bahn, Deutsche Telekom, Pfizer, Siemens, Sony i Vattenfall. Jednocześnie Berlin przyciąga średniej wielkości firmy technologiczne.⁵²

Na tle wymienionych Metropolii, region Mazowsza jest również skuteczny w przyciąganiu dużych korporacji. Na tle kraju Warszawa wyróżnia się jako lokalizacja firm informatycznych, firm związanych z nowoczesnymi mediami, a także banków i korporacji finansowych. Przyciąganiu firm opartych na najnowszych technologiach ma służyć projekt Warszawskiego Parku Technologicznego, zainicjowany przez Miasto Stołeczne Warszawę oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego jako instrument zwiększający konkurencyjność gospodarki Warszawy i Mazowsza. Docelowo park ma być ulokowany na łuku Siekierskim, jednak ciągle jeszcze pozostaje w tymczasowej lokalizacji. Park będzie działał głównie w obszarze takich dziedzin, jak telekomunikacja, techniki informacyjne, medycyna, biotechnologia, sektor farmaceutyczny, nanotechnologie, inżynieria elektroniczna, mechatronika, robotyka i optoelektronika, bankowość i finanse⁵³. Realizacja

parku przewidziana jest do końca 2015 r., a skuteczne przyciąganie firm technologicznych będzie możliwe po uruchomieniu parku.

Istotnym elementem wpływającym na tworzenie miejsc pracy jest infrastruktura komunikacyjna. Pod tym względem regiony porównawcze dysponują znacznie lepszymi rozwiązaniami w porównaniu do Mazowsza. Region Helsinek dysponuje międzynarodowym lotniskiem w Helsinkach i czterema dużymi, międzynarodowymi portami. Helsinki – największe miasto w regionie jest jednocześnie głównym centrum logistycznym w kraju. Miasto jest punktem krzyżowania się międzynarodowych szlaków ruchu i transportu pasażerskiego, jak i towarowego. W obszarze metropolitalnym Helsinek skoncentrowano większość krajowego handlu hurtowego i usług związanych z ich obsługą, jak np. usługi pocztowe i telekomunikacyjne, transport, usługi hotelowe i restauracje. Dla rozwoju miejsc pracy najważniejsze były znaczące inwestycje prywatne i publiczne w infrastrukturę (w tym w ICT).

W sukcesie Madrytu ogromny udział miał także ambitny plan polityki gospodarczej, stawiający na rozwój infrastruktury, zarówno autostrad, jak i dróg oraz linii kolejowych. Na terenie regionu rozwinął się jeden z największych portów lotniczych świata Madrid-Barajas (piąty co do wielkości, pod względem liczby obsługiwanych pasażerów port w Europie, największy pracodawca w regionie). Długość linii metra podwoiła się w latach 1984-2007. Rozbudowywano sieć autostrad i linii kolejowych.⁵⁴

Również Berlin i Brandenburgia dysponują nowoczesną siecią autostrad, linii kolejowych i dróg wodnych, które łączą region ze szlakami ponadregionalnymi.⁵⁵ Ponadto na terenie regionu działają dwa duże lotniska (Tegel i Schönefeld), które w 2011 r. będą uzupełnione nowym lotniskiem Berlin-Brandenburg International. Na tle wymienionych regionów, Mazowsze dysponuje znacznie skromniejszą infrastrukturą. Budowa drugiego lotniska, a także przekształcenie Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina w hub obsługujący Europę Wschodnią są ciągle w sferze planów. Budowa obwodnicy dopiero się rozpoczyna i tylko niewielka jej część będzie zbudowana w obecnej perspektywie finansowej. Sieć drogową, łączącą Warszawę z głównymi miastami region jest słabo rozwinięta i zbyt wolno modernizowana. W takiej sytuacji trudno np. o lokalizację części przedsiębiorstw, oferujących miejsca pracy wysokiej jakości, poza Warszawą.

Jednym z mechanizmów, sprzyjających tworzeniu miejsc pracy wysokiej jakości jest znajomość języków obcych, ułatwiająca komunikację z interesariuszami. Ciekawym rozwiązaniem, zastosowanym w regionie

⁵¹ <http://www.promomadrid.com/>

⁵² <http://www.gtai.com/homepage/business-location-germany/>

⁵³ <http://www.wpt.waw.pl/oferta.html/>

⁵⁴ OECD Territorial..., op. cit., s. 3-4.

⁵⁵ Tamże, s. 6.

Tabela 25

Mechanizmy wspierające tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości na Mazowszu i w regionach porównawczych

Zakres porównawczy	Mazowsze	Helsinki	Madryt	Berlin i Brandenburgia
PKB per capita	12.350 euro	29.500 euro	31.000 euro	23.700 euro
Nakłady na B+R	1,1% PKB	4,7% PKB	1,93% PKB	3,82% PKB (Berlin)
Liczba uczelni	105	20	15	28
Klasy	4	9	8	6
Odsetek pracujących w usługach	64%	81,9%	79,1%	73,3%
Relacje biznes nauka	Załączkowy stan budowy nowoczesnej sieci, ułatwiającej wykorzystanie nauki w gospodarce (InnoMazovia).	Funkcjonujące bliskie relacje biznes-nauka, utrzymywane przy pomocy nowoczesnych technik informacyjnych i realizowaniu wspólnych projektów.	Rozbudowana sieć informatyczna, ułatwiająca dostęp do wyników badań i do prowadzonych prac badawczych.	Funkcjonujące relacje biznes nauka, utrzymywane przy pomocy nowoczesnych technik informacyjnych.
Infrastruktura komunikacyjna	Port lotniczy, dostarczający pasażerów do dużych hubów europejskich. Słabo rozwinięta sieć drogową. Wolne połączenia kolejowe.	Duży, międzynarodowy port lotniczy, cztery porty morskie, dobrze rozwinięta sieć dróg, linii kolejowych i autostrad.	Jeden z największych portów lotniczych świata. Dobrze rozwinięta sieć szybkich połączeń kolejowych, dróg i autostrad.	Dwa duże porty lotnicze (trzeci w budowie). Dobrze rozwinięta sieć szybkich połączeń kolejowych, dróg i autostrad.
Przyciąganie korporacji technologicznych	Mało skuteczne. Opóźnienia w realizacji parku technologicznego.	Bardzo skuteczne. Lokalizacja licznych firm technologicznych.	Skuteczne. Lokalizacja firm technologicznych na obrzeżach regionu.	Skuteczne. Parki technologiczne i inkubatory biznesu przyciągają zwłaszcza małe i średnie firmy technologiczne.

Źródło: Opracowanie własne.

Helsinki jest wprowadzenie języka angielskiego jako języka roboczego w niektórych dziedzinach wymagających zaawansowanego *know-how*, zwłaszcza w działalności badawczo-rozwojowej, sektorze ICT oraz w międzynarodowych organizacjach. Podstawowym językiem jest język fiński, jednak angielski jest również stosowany w codziennych kontaktach. W porównaniu z innymi regionami Finlandii, w Uusimaa jest nawet łatwiej żyć używając na co dzień języka angielskiego, mieszka tutaj około 70 tys. cudzoziemców. Bardzo popularny jest również szwedzki, który w regionie obok fińskiego jest drugim oficjalnym językiem.⁵⁶ W Polsce coraz więcej osób aktywnych zawodowo zna języki obce. Z badań firmy Sedlak&Sedlak wynika, że język obcy zna ponad 32% pracujących i bezrobotnych.⁵⁷ Wzrost odsetka osób ze znajomością języków obcych na Mazowszu wymaga przede wszystkim zwiększenia możliwości nauki języków poza aglomeracją warszawską, także dla osób dorosłych.

Porównanie Mazowsza do trzech metropolii europejskich pokazuje szereg brakujących mechanizmów, służących tworzeniu miejsc pracy wysokiej jakości. Pierwszym z nich są niskie nakłady na B+R, a także ich struktura. Mazowsze jest wprawdzie liderem w kraju w nakładach na ten cel, jednak nakłady te są znacznie

niższe nie tylko w porównaniu do liderów, takich jak region Helsinki czy region Berlina, ale także w odniesieniu do Madrytu. Tak niski poziom finansowania prac badawczo rozwojowych wynika głównie z bardzo małego zaangażowania przedsiębiorstw w wymienioną działalność. Niemal dwukrotnie wyższe nakłady w regionie Madrytu wynikają głównie z 60-procentowego zaangażowania firm prywatnych w B+R.

Kolejnym problemem są zbyt niskie nakłady na rozwój usług. Konsekwencją tego jest słaby rozwój usług, poza aglomeracją warszawską i ich mały udział, w porównaniu do wybranych regionów, w rynku pracy. Wolny rozwój usług poza Warszawą jest też wynikiem stanu infrastruktury, a zwłaszcza stanu sieci drogowej i dostępnych połączeń kolejowych.

Zasadniczym problemem jest także brak trwałych relacji między nauką a biznesem. W regionach porównawczych, w budowie tych relacji wykorzystywane są nowoczesne technologie komunikacji, głównie Internet. Wprowadzenie podobnego rozwiązania na Mazowszu dotychczas nie przyniosło spodziewanych rezultatów. Nowoczesne sieci komunikacyjne pozwalają nie tylko na szybki dostęp do wyników badań, ale również na wpływanie na podejmowane tematy badawcze, tak aby można było rozwijać stosowane

⁵⁶ Helsinki-Uusimaa Region, Uusimaa Regional Council, Helsinki, 2009.

⁵⁷ <http://www.rynekpracy.pl/artukul.php/wpis.95#wykres1/>

technologie.

Mazowsze wyraźnie wyprzedza regiony porównawcze pod względem liczby wyższych uczelni. Jednak poziom uczelni jest bardzo nierówny, a system kształcenia odbiega od potrzeb rynku pracy i nie przygotowuje do twórczej pracy w przedsiębiorstwach. Duża liczba uczelni ułatwia wprawdzie dostęp do wyższych studiów, zwłaszcza młodzieży z mniejszych ośrodków, jednak niski poziom wielu uczelni, a także brak kierunków wymagających wysokich nakładów wpływa na kształcenie absolwentów, którzy mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia w wyuczonyj specjalizacji. Osobnym problemem jest małe zaangażowanie uczelni w prace badawcze, służące gospodarce,

a często w prace badawcze w ogóle. Prywatne uczelnie skupiają się na dydaktyce, jako na bardziej dochodowej i wymagającej niższych nakładów działalności, w porównaniu do prac badawczych.

Na Mazowszu brakuje również mechanizmu przyciągania korporacji technologicznych. Projekt parku technologicznego, który w założeniu miał oferować dobre warunki lokalizacyjne i dostęp do badań stosowanych i tym samym przyciągać firmy technologiczne, ciągle jest w bardzo wstępnej fazie. W rezultacie Mazowsze konkuruje w dalszym ciągu głównie kosztami pracy, co utrudnia tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości.

Rozdział szósty zawiera prezentacje Mazowsza

6

6

Instytucje rozwoju gospodarczego w wybranych regionach metropolitarnych

Mieczysław Bąk, Paulina Bednarz, Ewa Kulawczuk, Przemysław Kulawczuk

i wybranych do porównań regionów zagranicznych: Regionu Helsinek, Regionu Madrytu oraz Regionu Berlina – Brandenburgii. W prezentacjach tych zwrócono szczególną uwagę na tradycje rozwoju gospodarczego analizowanych regionów. Omówiono także główne instytucje odpowiedzialne za rozwój gospodarczy i zwiększenie konkurencyjności regionu, włączając również informacje o programach służących realizacji polityki gospodarczej, zmierzającej do tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy.

6.1.

Mazowsze

6.1.1.

Opis i historia regionu

Województwo Mazowieckie w obecnym kształcie zostało utworzone 1 stycznia 1999 r. jako jedno z 16 województw administracyjnych Polski. Historycznie Województwo Mazowieckie istniało także w latach 1526-1795 i 1816-1837. Mazowsze nazywane jest sercem Polski, głównie ze względu na położenie w centralnej części kraju oraz lokalizację stolicy Polski - Warszawy. Dodatkowo Mazowsze jest siedzibą wielu firm polskich i zagranicznych, najważniejszych urzędów Polski (jak Kancelaria Prezydenta, Kancelaria Premiera, ministerstwa, Sejm, Senat itd.) i wielu ośrodków akademicko-naukowych m.in. Uniwersytetu Warszawskiego, Szkoły Głównej Handlowej, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Politechniki Warszawskiej i wielu innych publicznych i prywatnych jednostek. Województwo jest także węzłowym punktem komunikacyjnym – tu krzyżują się szlaki

handlowe z południa na północ oraz ze wschodu na Zachód. Przez Województwo Mazowieckie ku Warszawie prowadzą główne szosy krajowe i przebiegające przez Polskę drogi międzynarodowe. Odległości pomiędzy stolicą a głównymi miastami Mazowsza wynoszą: do Ciechanowa – 100 km, Ostrołki – 115 km, Płocka – 111 km, Radomia – 102 km i do Siedlec – 89 km. Z Berlina przez Poznań, Sochaczew, Warszawę i Siedlce do granicy w Terespolu i dalej do Mińska biegnie jedna z najważniejszych dla Polski tras międzynarodowych, w przyszłości będzie to autostrada A2. Istotne znaczenie ma również droga nr 7: Gdańsk – Mława – Płońsk – Warszawa – Grójec – Radom – Kraków oraz droga nr 8 z Warszawy przez Rawę Mazowiecką, Tomaszów Mazowiecki do Wrocławia.⁵⁸ Także w Warszawie znajduje się najważniejszy polski port lotniczy, Okęcie. Województwo Mazowieckie zajmuje powierzchnię 35.558 km², na której w grudniu 2008 r. osiedlonych było 5.204,5 tys. osób mieszkańców (13,6% ludności Polski, gęstość zaludnienia 145 mieszkańców/km²)⁵⁹. Województwo Mazowieckie w obecnym kształcie administracyjnym zajmuje obszar ponad 11% terytorium całej Polski, graniczy z sześcioma województwami: na zachodzie z łódzkim i kujawsko-pomorskim, na północy z warmińsko-mazurskim, na wschodzie z podlaskim i lubelskim, a na południu ze świętokrzyskim. Liczba mieszkańców w stosunku do grudnia 2007 r. wzrosła o 16 tys. osób. Województwo mazowieckie składa się z 42 powiatów (37 ziemskich i 5 grodzkich). Powiaty dzielą się na 314 gmin – 35 miejskich, 50 miejsko-wiejskich i 229 wiejskich. W województwie jest 85 miast, z których największe to: Warszawa (stolica kraju, ponad 1,7 mln mieszkańców, 517,90 km²), Radom – ponad 226 tys. mieszkańców (111,71 km²), Płock – ponad 127 tys.

⁵⁸ Przewodnik inwestora po Mazowszu, PAIIZ, 2008 r.

⁵⁹ http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_L_ludnosc_stan_struktura_30_06_2009.pdf

Rysunek 3**Podział administracyjny Województwa Mazowieckiego**

Źródło: Wikipedia

mieszkańców (88,06 km²), Siedlce – ponad 76 tys. mieszkańców (31,87 km²), Pruszków – ponad 55 tys. mieszkańców (19,15 km²), Ostrołęka – ponad 53 tys. mieszkańców (29,00 km²), Legionowo – ponad 50 tys. mieszkańców (13,60 km²), Ciechanów – ponad 45 tys. mieszkańców (32,84 km²), Otwock – ponad 43 tys. mieszkańców (47,33 km²).

6.1.2.**Gospodarka regionu**

Statystycznie rzecz biorąc, Mazowsze jest liderem polskich przemian gospodarczych, rozwija się najszybciej w Polsce i przyciąga najwięcej inwestycji zagranicznych. Zgodnie z danymi GUS w 2007 r. na jednego mieszkańca Mazowsza przypadało 49,4 tys. zł dochodu narodowego rocznie. Co więcej, na Mazowszu wskaźnik zamożności rośnie najszybciej w kraju. Produkt krajowy na mieszkańca od roku 2000 do 2007 (w cenach bieżących) wzrósł o 68%

i w roku 2008 wynosił 12.350 euro, co stanowi około 160% przeciętnej krajowej. Województwo Mazowieckie wytwarza 21,6% krajowego PKB.

Mazowsze jest jednak także regionem najbardziej zróżnicowanym wewnątrz. Poziom Produktu Krajowego Brutto na mieszkańca w podregionie warszawskim jest ponad czterokrotnie wyższy niż w najbardziej ubogim subregionie ostrołęcko-siedleckim. Sama Warszawa, osiąga niemal 160% średniego PKB Unii Europejskiej. Pozostałe podregiony województwa nie przekraczają poziomu 75% średniej Unii Europejskiej.

Na Mazowszu transformacja rynkowa i gospodarka była najszybsza i najbardziej udana w stosunku do całego kraju, głównie dzięki szybkiej i sprawnej prywatyzacji. W regionie działa obecnie prawie pół miliona firm, co stanowi ponad 17% w skali całego kraju. Na Mazowszu znajdują się niemal wszystkie gałęzie przemysłu (oprócz górniczego, stoczniowego i koksowniczego), lecz nie ma branży dominującej. Główne sektory gospodarki to handel, telekomunikacja, usługi

finansowe, ubezpieczenia, IT, przemysł samochodowy i petrochemiczny. Sama Warszawa jest siedzibą 43 przedsiębiorstw z pierwszej setki największych polskich firm. Poza Warszawą duże znaczenie dla gospodarki ma rolnictwo.

Mazowsze odnosi także duże sukcesy na polu przyciągania inwestycji krajowych i zagranicznych. Mazowsze ma najlepiej rozwiniętą przedsiębiorczość w kraju, której jednak nie towarzyszy adekwatny przyrost zatrudnienia, zwłaszcza w sektorze MSP. Zgodnie z danymi WUP⁶⁰ na Mazowszu w końcu czerwca 2009 r. w rejestrze REGON było zarejestrowanych 647.324 podmiotów gospodarki narodowej (bez rolników indywidualnych). W porównaniu ze stanem w końcu grudnia 2008 r. liczba podmiotów gospodarczych zmniejszyła się o 2.030 podmiotów (o 0,3%), a w porównaniu ze stanem w końcu czerwca 2008 r. zwiększyła się o 8.450 podmiotów (o 1,3%). Podmioty sektora prywatnego w tym okresie stanowiły 98% (634.499 podmiotów, przed rokiem – 624.679 podmiotów), natomiast sektor publiczny stanowił 2% (12.825 podmiotów, przed rokiem 14.195 podmiotów). W sektorze prywatnym nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarczych (o 1,6%), a w publicznym spadek (o 9,7%). Najwięcej podmiotów funkcjonowało w miastach: Warszawa – 326.425 (50,4% ogółu podmiotów w województwie) i Radom – 24.818 (3,8%) oraz w powiatach: wołomińskim – 23.621 (3,7%) i pruszkowskim – 23.503 (3,6%). Z ogólnej liczby podmiotów 58,3% ma siedzibę w miastach na prawach powiatu. Wśród wszystkich podmiotów gospodarczych dominowały osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą – 72,2% ogólnej liczby podmiotów (467.291 podmiotów, w poprzednim roku – 461.814 podmiotów). Spółki z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 3,7% ogółu podmiotów w województwie (23.907 spółek, przed rokiem 23.121 spółek).

W regionie odnotowuje się najwięcej inwestycji przedsiębiorstw rodzimych (1/3 nakładów krajowych), a także największą aktywność podmiotów zagranicznych.⁶¹ Prawie 30% zainteresowanych Polską inwestorów zagranicznych wybrało Mazowsze, a w szczególności Warszawę, na siedzibę swojej firmy. Wśród firm, które zainwestowały w regionie ponad 1 mld USD są m.in. France Telecom, Citigroup, Gazprom, Vivendi, Europejskie Bank Odbudowy i Rozwoju, UniCredito Italiano i Nestle. Głównym magnesem przyciągającym inwestorów do regionu jest wielkość polskiego rynku, strategiczne dla działalności

produkcyjnej i usługowej położenie, dobra infrastruktura i sieć połączeń komunikacyjnych. Istotnym czynnikiem decydującym o lokalizacji inwestycji na Mazowszu był fakt, iż do czasu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej i wprowadzania przez UE zasady „otwartego nieba”, w Warszawie było zlokalizowane jedyne prawdziwie międzynarodowe lotnisko w Polsce.⁶² Czynnikiem ten po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej przestaje odgrywać istotną rolę wraz z rozwojem innych krajowych portów lotniczych. Znaczącym czynnikiem jest także dobrze wykształcona kadra. W regionie mieszka dużo osób z wyższym wykształceniem i wysokimi kwalifikacjami.

W Województwie Mazowieckim, głównie za sprawą dynamicznie rozwijającej się stolicy, szybko rozwijają się nowoczesne i innowacyjne branże z zakresu usług oraz przemysłu. Szybciej niż w kraju rosną w województwie nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle. Ponadto Mazowsze przoduje w zakresie innowacyjności koncentrując (w szczególności Warszawa) około 1/3 potencjału krajowego jednostek badawczo-rozwojowych i pracujących w nich kadr. Sferę badawczo-rozwojową na Mazowszu tworzą głównie ośrodki ulokowane w szkolnictwie wyższym, prowadzące badania naukowe oraz resortowe jednostki badawczo-rozwojowe (m.in. Instytuty: Biotechnologii i Antybiotyków, Chemii i Techniki Jądrowej, Fizyki Plazmy i Laserowej Mikrosyntezy, Mechaniki Precyzyjnej, Automatyki i Pomiarów, Systemów Elektronicznych, Technologii Elektronowej, Biologii Molekularnej i Komórkowej, Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej, Mechaniki Precyzyjnej, Optyki Stosowanej, Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii w Warszawie). W około 250 instytucjach tego typu, zatrudnionych jest prawie 34⁶³ tys. pracowników. Szacuje się, że udział nakładów na sferę B+R w PKB jest ponad dwukrotnie większy niż średni w kraju. Relacja nakładów na badania i rozwój do dochodu narodowego wynosi 1,25% (w Warszawie 1,8%, w Polsce 0,56%). Relatywnie większa niż przeciętna w Polsce jest aktywność mazowieckich ośrodków naukowych w pozyskiwaniu funduszy zagranicznych, które stanowią 5,9% ich budżetu (w Warszawie 6,1%, w Polsce 4,6%). Problemem jest jednak fakt, iż w dużej części nakłady finansowe pochodzą ze źródeł budżetowych (w ponad 60%), co jest istotną przyczyną stosunkowo słabej współpracy sektora B+R z biznesem.⁶⁴

Mazowsze posiada także największy w kraju

⁶⁰ Regionalny Plan Działań..., op. cit.

⁶¹ Kalinowski T., Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2005, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk, 2005.

⁶² Do tego czasu bardzo ograniczone liczebnie loty zagraniczne wykonywano z innych lotnisk w kraju a proces rozwoju międzynarodowego ruchu lotniczego z lotnisk krajowych był hamowany przez Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”. Wychodziło ono z założenia, że lotniska krajowe, poza Warszawą powinny pełnić funkcje lotnisk dolatowych do Okęcia, ze względu na interesy PLL LOT. Po wprowadzeniu zasady „otwartego nieba” przez UE, polityka „Portów Lotniczych” zaczęła ciążyć również na lotnisku w Warszawie a proces budowy Terminala 2 na Lotnisku Okęcie można zaliczyć do najbardziej długotrwałych i wadliwie zorganizowanych.

⁶³ Przewodnik inwestora..., op. cit.

⁶⁴ Strategia Rozwoju, op. cit.

potencjał intelektualny. Zarejestrowanych jest tu 105 uczelni wyższych (zarówno publicznych, jak i prywatnych), w których kształci się 368 tys. studentów, w tym 3 tys. cudzoziemców (18,1% studentów w Polsce).⁶⁵ W regionie znajduje się największy polski uniwersytet i największa politechnika. W Uniwersytecie Warszawskim studiuje 56 tys. osób, a w Politechnice Warszawskiej 30 tys. Ogromną renomą cieszą się także inne szkoły mające siedzibę w województwie tj.: Szkoła Główna Handlowa (11 tys. studentów) i Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego (23 tys.), Akademia Medyczna (9,5 tys.) i Akademia Teatralna (450 osób). W stolicy są również: Akademia Sztuk Pięknych, Akademia Muzyczna, Chrześcijańska Akademia Teologiczna, Szkoła Główna Służby Pożarniczej oraz Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Poza Warszawą szkolnictwo wyższe rozwija się we wszystkich większych miastach województwa.

Duże znaczenie dla gospodarki regionu ma turystyka. Mazowsze jest najczęściej odwiedzane w Polsce przez zagranicznych turystów (około 5 mln osób rocznie, prawie 30% ogólnej liczby odwiedzających Polskę cudzoziemców). Rozwojowi turystyki sprzyja dobra siatka połączeń z miastami europejskimi, wysoki poziom usług hotelowych, komunikacyjnych, telekomunikacyjnych i finansowych – a także łatwy dostęp do wielu atrakcji mazowieckiej ziemi. Na obszarach o dużych walorach wypoczynkowych rozwijają się różne formy turystyki i rekreacji, m.in. agroturystyka sprzyjająca wielofunkcyjności obszarów wiejskich oraz turystyka kwalifikowana (rowerowa czy sporty żeglarskie). Mazowsze jest także bardzo atrakcyjnym miejscem wypoczynku ze względu na występujące tu zróżnicowanie naturalnych krajobrazów – 20% obszaru zajmują ogólnodostępne lasy m.in. Puszcza Kampinoska, Puszcza Biała i Kozienska. Główną rzeką regionu jest Wisła z prawobrzeżnymi dopływami – Narwią i Bugiem.

Przedstawione powyżej dane pokazują, że pomimo bardzo dobrych wskaźników Mazowsze jest regionem dualnym. Warszawa oraz tereny ją okalające charakteryzują się ogromnym rozwojem rynku pracy i wzrostu gospodarczego w zakresie przemysłu i usług. Jednak poza Warszawą, dominuje rolnictwo, gdzie przeważają ciągle drobne, indywidualne gospodarstwa. Użytki rolne zajmują około 67% powierzchni województwa (13% terenów rolnych Polski). Na terenach leżących w pobliżu Warszawy dominuje ogrodnictwo i sadownictwo. Rozwój tych dziedzin możliwy jest m.in. dzięki bardzo chłonnemu rynkowi stołecznemu, ale produkcja ogrodnicza i sadownicza Mazowsza są również dobrze znane i cenione w innych częściach kraju i zagranicą. Produkcja rolna regionu jest także zapleczem dla rozbudowanego w województwie sektora przetwórstwa żywności. Problematycznymi dla tych obszarów są jednak niekorzystne zjawiska demograficzne tj. przeludnienie agrarne na niektórych

obszarach i proces starzenia się ludności wiejskiej oraz ubogi pozarolniczy rynek pracy na obszarach pozametropolitarnych.

Na terenie Mazowsza funkcjonują Specjalne Strefy Ekonomiczne:

- Tarnobrzeska Specjalna Strefa Ekonomiczna EURO-PARK WISŁOSAN,
- Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna,
- Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna,
- Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna,
- Specjalna Strefa Ekonomiczna „Starachowice”.

Na terenie Województwa Mazowieckiego funkcjonuje także **Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny (PPPT)**⁶⁶. Jest to obszar funkcjonalno-inwestycyjny zarządzany przez spółkę akcyjną Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny S.A. - wspólne przedsięwzięcie Miasta Płock i PKN ORLEN S.A., położony w północno-zachodniej części Województwa Mazowieckiego w odległości około 100 km od Warszawy, Torunia oraz Łodzi, w północnych granicach miasta Płocka - bezpośrednim sąsiedztwie zakładu rafinerijno-petrochemicznego i siedziby PKN ORLEN S.A. Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny znajduje się na liście 26 najważniejszych inwestycji samorządu Województwa Mazowieckiego i stanowi jeden z kluczowych projektów Regionalnego Programu Operacyjnego województwa na lata 2007-2013, w ramach którego planowane są inwestycje w sferze naukowo-badawczej, technologicznej i biznesowej o łącznej wartości blisko 240 mln zł. Czynnikiem wyróżniającymi PPPT spośród podobnych inicjatyw są: otoczenie biznesowe oraz baza surowcowo - produktowa jaką zapewnia Grupa ORLEN pozwalająca na prowadzenie działalności w różnych sektorach przemysłu, m.in. w branży chemicznej, tworzyw sztucznych, energetycznej, budowlanej, farmaceutycznej, papierniczej, gumowej, lakierniczej, otoczenia logistycznego i motoryzacyjnego oraz usług dla przemysłu. W listopadzie 2007 r. PPPT S.A. otrzymał pierwszą nagrodę w Województwie Mazowieckim w II Ogólnopolskim Konkursie „Grunt na medal” 2007, organizowanym przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIIIZ).

Tereny Płockiego Parku Przemysłowo-Technologicznego przeznaczone dla inwestorów podzielone są na strefy o profilu biurowo-usługowym, usługowo-produkcyjnym oraz produkcyjno-przemysłowym. Obszar inwestycyjny PPPT obejmuje powierzchnię około 200 hektarów i jest w całości objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Tereny przeznaczone pod inwestycje posiadają nowe drogi asfaltowe, a także system sieci magistralnych wodociągowych, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania oraz światłowodowej infrastruktury telekomunikacyjnej.

W ofercie terenów inwestycyjnych PPPT znajdują się:

⁶⁵ Przewodnik inwestora..., op. cit.

⁶⁶ <http://www.pppt.pl/>

- Tereny produkcyjno - przemysłowe stanowiące strefę I, II oraz VIII parku (łączna powierzchnia strefy I i II to około 60 ha gruntów inwestycyjnych, powierzchnia strefy VIII to 2,4 ha). Na terenach strefy I i II preferowaną aktywnością jest działalność przemysłowa, technologiczna, badawczo-wdrożeniowa ze szczególnym uwzględnieniem produkcji chemicznej, biochemicznej, przetwórstwa produktów ropy naftowej oraz surowców powstających z produkcji ropy naftowej. Strefy I i II zlokalizowane są na wschód od Zakładu Produkcyjnego PKN ORLEN S.A. w pobliżu węzła kolejowego rafinerii oraz spółki Basell ORLEN Polyolefins. Natomiast strefa VIII przeznaczona jest wyłącznie pod lokalizację inwestycji i działalności gospodarczej spółki PCC Rokita S.A., tj. budowę Wytwórni Etoksydatów.
- Tereny usługowo - produkcyjne stanowią strefy III, IV, V, VI PPPT o łącznej powierzchni około 106 ha gruntów inwestycyjnych. Preferowaną aktywnością tych terenów jest działalność przemysłowa, administracyjno-biurowa, naukowa, usługowa oraz technologiczna. Atutem tych terenów jest dogodny dojazd z centrum Płocka oraz mała odległość około 2,5 km. Ponadto, w obrębie tych terenów komunikację umożliwiają nowe drogi lokalne o łącznej długości ponad 9 km z pełną infrastrukturą. Tereny usługowo-produkcyjne oferowane inwestorom uzbrojone są w sieci wodociągowe, kanalizacyjne, centralnego ogrzewania, gazociągowe, telekomunikacyjne oraz energię elektryczną.

Na terenie Płockiego Parku Przemysłowo-Technologicznego znajdują się odrestaurowane i funkcjonalne obiekty administracyjne z kompletnym zapleczem socjalnym oraz nowoczesną infrastrukturą techniczną. Uzupelnieniem oferty inwestycyjnej parku jest nowoczesna i ogólnodostępna infrastruktura biurowa oraz szkoleniowo-konferencyjna.

W ofercie grupy kapitałowej PPPT S.A. znajdują się także usługi szkoleniowe świadczone przez spółkę Centrum Edukacji Sp. z o.o. w Płocku, oferującej szeroką listę szkoleń, warsztatów, kursów i studiów podyplomowych prowadzonych we współpracy ze Szkołą Główną Handlową, Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Uniwersyteciem Warszawskim, Uniwersyteciem Łódzkim czy Politechniką Krakowską.

Dzięki temu, że park jest wspólnym przedsięwzięciem Urzędu Miasta Płocka oraz PKN ORLEN S.A. inwestorzy mogą liczyć na indywidualną pomoc w kontaktach z urzędami oraz innymi ośrodkami administracyjnymi oraz sprawną obsługę przez te instytucje. Ponadto firmy, które zdecydują się zainwestować w Płockim Parku Przemysłowo-Technologicznym mogą liczyć na szerokie wsparcie w zakresie konsultacji technicznych, projektowania architektonicznego i technicznego, a także na kompleksową obsługę na

etapie przygotowania i realizacji inwestycji. Spółka zarządzająca ułatwia także inwestorom dostęp do funduszy UE w trakcie procesu aplikacyjnego a władze miejskie, jako jeden z akcjonariuszy PPPT S.A., oferują zwolnienia z podatku od nieruchomości dla podmiotów gospodarczych inwestujących w Płocku. PPPT wspólnie z Łódzką Specjalną Strefą Ekonomiczną podjął starania dla utworzenia pierwszego na Mazowszu tzw. regionalnego parku specjalnej strefy ekonomicznej, co umożliwi inwestorom korzystanie z dodatkowej ulgi w podatku dochodowym.

Na terenie Centrum Administracyjnego PPPT swoją działalność prowadzą takie firmy jak: Automatic System Engineering Sp. z o.o. (automatyka przemysłowa i elektrotechnika), Elektrobudowa S.A. (usługi budowlano-montażowe dla sektora wytwarzania i dystrybucji energii), Lumena Park Sp. z o.o. (usługi IT), ORLEN Administracja Sp. z o.o. (usługi administracyjne), ORLEN Księgowość Sp. z o.o. (usługi księgowe), ORLEN Ochrona Sp. z o.o. (ochrona osób i mienia) i PCC Rokita S.A. (branża chemiczna). Z powierzchni biurowych udostępnionych przez PPPT korzysta również Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości świadcząca kompleksowe usługi wsparcia dla młodych ludzi zainteresowanych prowadzeniem własnego biznesu. Do inwestorów realizujących procesy inwestycyjne w strefach inwestycyjnych PPPT należą: PCC Rokita S.A. (branża chemiczna), Laser-Met Sp. z o.o. (obróbka laserowa metali), Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjno Handlowe POLITECHNIK (obróbka mechaniczna i plastyczna metali), Henczke-Budownictwo Sp. z o.o. (usługi budowlane i projektowe), NEO-TEC Sp. z o.o. (modernizacja i remonty turbin i sprężarek przepływowych dla przemysłu chemicznego, rafineryjnego i energetycznego).

Obecnie na terenie Metropolii Warszawskiej powstaje także **Warszawski Park Technologiczny TechnoPort**⁶⁷. Projekt realizowany jest przez spółkę TechnoPort Warszawa S.A., której jedynym akcjonariuszem jest Miasto Stołeczne Warszawa. Inwestycja powstaje w rejonie Fortu Augustówka na Łuku Siekierkowskim, na nieruchomościach stanowiących własność spółki. Celem strategicznym projektu jest rozwój ekonomicznego regionu, rozwój nowych technologii oraz ich transfer pomiędzy sferą nauki a przemysłem. Warszawski Park Technologiczny TechnoPort to ośrodek naukowo-gospodarczy, w którym tworzone są dogodne warunki działania i rozwoju firm innowacyjnych, z dostępem do wspólnych urządzeń serwisowych i socjalnych, obsługi administracyjnej oraz pomocy doradczo-konsultingowej. Profil parku, zorientowany na zaawansowane, innowacyjne i ekologicznie bezpieczne technologie, zakłada obecność m.in. branż: telekomunikacji i informatyki, nanotechnologii i nowoczesnych materiałów, inżynierii elektronicznej, robotyki i optoelektroniki, bankowości

⁶⁷ <http://www.technoport.pl/>

i finansów.

Celem parku jest w szczególności:

- stworzenie infrastruktury dla zapewnienia przedsiębiorcom warunków do prowadzenia działalności gospodarczej,
- pomoc w tworzeniu, rozwoju i promowaniu podmiotów gospodarczych wykorzystujących nowoczesne technologie,
- transfer nowych technologii do podmiotów gospodarczych,
- komercjalizacja wyników badań naukowych,
- pozyskiwanie inwestorów zagranicznych.

Park będzie spełniać funkcje ułatwiające prowadzenie działalności gospodarczej

w innowacyjnym środowisku, m.in:

- inkubatora dla nowo powstających innowacyjnych firm,
- centrum zaawansowanych technologii,
- centrum transferu technologii,
- centrum konferencyjno-szkoleniowego,
- bazy hotelowej dla naukowców.

Inicjatywę wspiera Warszawskie Konsorcjum Naukowe, którego członkami są czołowe warszawskie uczelnie, ośrodki badawcze oraz Polska Akademia Nauk. Intencją TechnoPortu jest tworzenie atrakcyjnego klimatu dla biznesu, poprzez przyciągnięcie światowych liderów innowacji technologicznych i wspieranie tworzenia miejsc pracy w branżach wysokich technologii.

6.1.3.

Rozwiązania instytucjonalne i regionalne programy wsparcia

W wyniku przeprowadzonych w Polsce reform administracyjnych obecnie najważniejszymi ośrodkami władzy Województwa Mazowieckiego są:

1. Mazowiecki Urząd Wojewódzki, na czele którego stoi Wojewoda Mazowiecki sprawujący funkcje:
 - „przedstawiciela Rady Ministrów w województwie,
 - zwierzchnika zespolonej administracji rządowej,
 - organu nadzoru nad jednostkami samorządu terytorialnego,
 - organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów o postępowaniu administracyjnym, jeżeli ustawy szczególne tak stanowią,
 - reprezentanta Skarbu Państwa, w zakresie i na zasadach określonych w odrębnych ustawach.”⁶⁸
2. Organy Samorządu Województwa:
 - Sejmik Województwa Mazowieckiego będący organem stanowiącym i kontrolnym województwa. W jego skład wchodzi 51 radnych wybieranych w wyborach bezpośrednich na czteroletnią kadencję.
 - Zarząd Województwa będący organem

wykonawczym. W skład Zarządu, liczącego pięć osób, wchodzi Marszałek Województwa jako jego przewodniczący, Wicemarszałek lub dwóch Wicemarszałków i pozostali członkowie. Zarząd Województwa wybierany jest przez Sejmik w głosowaniu tajnym. Zarząd Województwa wykonuje zadania województwa przy pomocy Urzędu Marszałkowskiego i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych lub wojewódzkich osób prawnych. Do zadań Zarządu Województwa należy między innymi:

- „wykonywanie uchwał Sejmiku Województwa,
- gospodarowanie mieniem województwa, w tym wykonywanie praw z akcji i udziałów posiadanych przez województwo,
- przygotowywanie projektu i wykonywanie budżetu województwa,
- przygotowywanie projektów strategii rozwoju województwa, planu zagospodarowania przestrzennego i programów wojewódzkich oraz ich wykonywanie,
- organizowanie współpracy ze strukturami samorządu regionalnego w innych krajach i z międzynarodowymi zrzeszeniami regionalnymi,
- kierowanie, koordynowanie i kontrolowanie działalności wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, w tym powoływanie i odwoływanie ich kierowników.”⁶⁹

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego jest podstawową jednostką administracyjną określającą kierunki działań rozwojowych na Mazowszu. Został on utworzony z dniem 1 stycznia 1999 r. na podstawie art. 27 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - *Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną* (Dz. U. Nr 133, poz. 872 ze zm.). Siedziba urzędu znajduje się w Warszawie, jednak funkcjonuje także pięć delegatur w: Ciechanowie, Ostrołęce, Płocku, Radomiu i Siedlcach. Urząd Marszałkowski jest odpowiedzialny za opracowanie *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego wraz z kierunkami przyszłych działań*. Aktualna *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020* została uchwalona 29 maja 2006 r. przez Sejmik Województwa Mazowieckiego. Zakłada ona realizację celu nadrzędnego jakim jest wzrost konkurencyjności gospodarki i równowagę rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie jako podstawy do poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza, poprzez realizację celów strategicznych tj. budowę społeczeństwa informacyjnego i poprawę jakości życia, zwiększenie konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym oraz poprawę spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju. W strategii przyjęto szereg

⁶⁸ http://www.mazowieckie.pl/urząd/wojewoda_mazowiecki.html

⁶⁹ http://www.mazovia.pl/?a=jedn_o&id=1&gm=19&sm=21

działań, które mają przyczynić się do rozwoju kapitału społecznego województwa, wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki poprzez m.in. rozwój innowacyjnych MSP, wspieranie instytucji otoczenia biznesu oraz rozwój nowoczesnych technologii z wykorzystaniem potencjału B+R, stymulowanie rozwoju funkcji metropolitarnych Warszawy oraz aktywizację i modernizację obszarów pozametropolitarnych, a także rozwój społeczeństwa obywatelskiego i poprawę promocji inwestycyjnej w regionie. Urząd Marszałkowski jest także Instytucją Pośredniczącą w realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz jest odpowiedzialny za podział środków finansowych w zakresie priorytetów regionalnych takich jak m.in.: Priorytet VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* (poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia, inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich), Priorytet VIII *Regionalne kadry gospodarki* (rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie, transfer wiedzy) oraz Priorytet IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach* mający na celu wyrównanie szans edukacyjnych oraz poprawę jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego.

Strategia rozwoju Województwa Mazowieckiego realizowana jest między innymi w oparciu o dwa kluczowe dla województwa programy:

- *Strategię e-Rozwoju Województwa Mazowieckiego* zakładającą między innymi takie działania jak: stworzenie systemu usług *on-line* dla mieszkańców, zapewnienie mieszkańcom Województwa Mazowieckiego powszechnego dostępu do usług świadczonych drogą elektroniczną na całym obszarze regionu, pobudzanie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy bazującej na innowacyjnych rozwiązaniach ICT, stymulowanie zrównoważonego rozwoju i kreowanie podaży pracy poprzez działania inwestycyjne, doradcze, edukacyjne oraz promocyjne, przeciwdziałanie wykluczeniu informacyjnemu mieszkańców obszarów wiejskich oraz grup szczególnie narażonych na objęcie wykluczeniem informacyjnym, zarządzanie e-Rozwojem oraz kreowanie i pomnażanie kapitału ludzkiego, stworzenie regionalnego systemu transferu wiedzy o praktycznym wykorzystaniu innowacyjnych rozwiązań ICT, wdrażanie strategii dzięki powołaniu „centrów kompetencji” wspierających działania partnerów regionalnych realizujących projekty strategii, kreowanie nowych kierunków studiów wyższych i badań związanych z e-Rozwojem.
- *Regionalną Strategię Innowacji dla Mazowsza* zakładającą między innymi takie działania jak:
 - zwiększenie współpracy w procesach rozwoju innowacji i innowacyjności (rozwój współpracy biznes – nauka, wzrost aktywności małych i średnich podmiotów gospodarczych w sieciach kooperacji z najbardziej innowacyjnymi

firmami krajowymi i zagranicznymi poprzez działania podnoszące konkurencyjność MSP oraz promocję najlepszych MSP z Mazowsza, a także pobudzanie powstawania i rozwoju gron przedsiębiorczości (klastrów) i innych struktur sieciowych (w tym grup producenckich), intensyfikacja badań naukowych, których wyniki przyczynią się do wyznaczania obszarów współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie i w relacjach z otoczeniem);

- wzrost aktywności przedsiębiorstw Mazowsza na arenie międzynarodowej (wsparcie eksportu, sprzedaż licencji, import nowych technologii, stymulowanie międzynarodowych powiązań kooperacyjnych mazowieckich firm o charakterze innowacyjnym, wzrost bezpośrednich inwestycji zagranicznych z sektorów wysokich technologii gwarantujących współpracę ze środowiskiem lokalnym, wzrost liczby ośrodków badawczo-rozwojowych zakładanych przez inwestorów zagranicznych, wzrost liczby międzynarodowych projektów badawczych i rozwojowych realizowanych na Mazowszu, efektywny marketing Mazowsza jako regionu innowacyjnego);
- wzrost środków i efektywności finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie (utworzenie trwałych mechanizmów komercjalizacji działalności badawczej, wspieranie przygotowania firm z Mazowsza do wykorzystania krajowych i zagranicznych programów badawczych oraz funduszy strukturalnych, wspieranie firm z Mazowsza w realizacji projektów, których celem jest poprawa konkurencyjności poprzez stosowanie innowacyjnych rozwiązań, wzrost środków na innowacyjne projekty małych i średnich firm (w tym *spin-off* zakładanych przez absolwentów i pracowników uczelni);
- kształtowanie i promowanie postaw proinnowacyjnych oraz proprzedsiębiorczych w regionie (skuteczna promocja postaw przedsiębiorczych związanych z innowacyjnością, wspieranie inicjatyw promujących sukcesy we współpracy w procesach innowacyjnych oraz sukcesy firm i instytucji Mazowsza w efektywnym wykorzystaniu instrumentów wspierania innowacji).

Urząd Marszałkowski w zakresie realizacji polityki regionalnej w latach 1999-2006, zrealizował szereg projektów ze środków krajowych i zagranicznych. Największą część środków przeznaczono w tym okresie na inwestycje drogowe i infrastrukturalne m.in. w ramach Kontraktu Wojewódzkiego, ISPA Transport, programu SAPARD, ZPORR i INTERREG III. Ponadto w województwie zrealizowano wiele projektów i programów wspierających infrastrukturę edukacyjną, turystyczną, kulturalną, ochrony zdrowia oraz działania wspierające rozwój zasobów ludzkich. W Funduszu Pracy przeznaczono ponad 817,7 mln zł na

wsparcie działań mających na celu aktywizację osób bezrobotnych, w tym szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, staże, przygotowanie zawodowe, umowy absolwenckie, pożyczki, prace społecznie użyteczne, programy specjalne i inne, w których wzięło udział 256,6 tys. osób. Z kolei w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich na działania wspierania młodzieży i osób bezrobotnych na rynku pracy oraz długotrwale bezrobotnych, zrealizowano w tym zakresie 181 projektów na łączną kwotę 259,4 mln zł. W ramach kolejnego programu ZPORR Priorytet II *Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach* zawartych zostało 481 umów z beneficjentami na łączną kwotę dofinansowania 156.793.989,17 zł. Przy udziale Urzędu Marszałkowskiego zrealizowano także szereg projektów ze środków zagranicznych na rzecz przedsiębiorstw m.in. Programy PHARE – w latach 2000-2003 na wsparcie MSP wydatkowano 14 mln euro na realizację 2.185 projektów, Sektorowy Program Operacyjny Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, w ramach którego zostały podpisane na Mazowszu 793 umowy na kwotę 406.057.464,73 zł. W okresie programowania 2004–2006 głównym narzędziem finansowym realizacji działań mających na celu rozwój województwa mazowieckiego był Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006. Na jego realizację pozyskano środki finansowe w wysokości około 300 mln euro, co stanowi 10,9% całkowitej alokacji w ramach ZPORR dla Polski. Były one największe ze wszystkich województw. W ramach programu zrealizowano wiele projektów z zakresu doradztwa i wsparcia finansowego kierowanego do mikroprzedsiębiorstw oraz osób zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą. Dzięki realizacji wszystkich projektów w regionie zwiększył się popyt na usługi wykonawcze związane z podjętymi inwestycjami, co w konsekwencji doprowadziło do ożywienia gospodarczego, zwiększenia ilości ofert na rynku pracy, zwiększenia atrakcyjności gospodarczej i turystycznej terenów objętych inwestycjami, spadku stopy bezrobocia oraz poprawy komfortu życia mieszkańców.

Kolejną ważną instytucją wspierającą rozwój mazowieckiego rynku pracy jest **Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie** (WUP).⁷⁰ Funkcjonuje on jako wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna powołana Uchwałą Nr 29/30/2000 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 12 czerwca 2000 r. Do jego zadań należy m.in. określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy, podział posiadanych środków Funduszu Pracy na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych, opracowywanie analiz rynku pracy i badanie popytu na pracę, monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. W ramach

działającego przy WUP Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej urząd koordynuje i świadczy usługi poradnictwa i informacji zawodowej, opracowuje analizy i statystyki dotyczące mazowieckiego rynku pracy, a także organizuje międzynarodowe pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES.

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej⁷¹ świadczy pomoc w zakresie poradnictwa zawodowego dla osób dorosłych, które:

- zostały zwolnione i muszą znaleźć nowe miejsce pracy,
 - są absolwentami przygotowującymi się do podjęcia pracy zawodowej,
 - zamierzają dokonać zmiany zawodu /przekwalifikowania,
 - stoją przed koniecznością podjęcia decyzji dotyczących życia zawodowego,
 - zamierzają otworzyć własną działalność gospodarczą.
- Do podstawowych obszarów pomocy w poradnictwie zawodowym należą:
- pomoc w sytuacji podejmowania decyzji zawodowych,
 - kształtowanie postaw i umiejętności niezbędnych w sytuacji poszukiwania pracy,
 - emocjonalne wsparcie w sytuacjach trudnych związanych z życiem zawodowym,
 - udostępnianie informacji zawodowej.
- Poradnictwo zawodowe realizowane jest w następujących formach:
- poradnictwo indywidualne - konsultacje z doradcą zawodowym;
 - poradnictwo przez Internet;
 - zajęcia warsztatowe m.in. takie jak: „Wzloty i upadki, czyli jak radzić sobie w sytuacji pozostawania bez pracy”, „Wyspa skarbów - odkryj swój potencjał zawodowy”, „Być albo nie być - jak szukać pracy aby ją znaleźć”, „Poszukiwany... poszukiwana... - zasady przygotowywania dokumentów aplikacyjnych”, „W cztery oczy z pracodawcą - jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej”, „7 kroków do asertywności”;
 - informacja zawodowa - m.in. informacje charakteryzujące zawody, informacje edukacyjne, informacje dotyczące rynku pracy, informacje poszerzające umiejętności budowania i utrzymywania relacji interpersonalnych czy informacje o instytucjach świadczących pomoc osobom będącym w trudnej sytuacji;
 - spotkania informacyjne pt. „Pierwsze kroki we własnym biznesie”.

WUP jest także organizatorem i inicjatorem regionalnych i lokalnych programów, które mają na celu tworzenie nowych miejsc pracy oraz łagodzenie negatywnych skutków bezrobocia, a także udzielania pomocy pracownikom zwalnianym z przyczyn zakładu pracy. W urzędzie funkcjonuje klub pracy,

⁷⁰ <http://wup.mazowsze.pl>

⁷¹ <http://wup.mazowsze.pl/new/?phtml=1312583065>

w ramach którego prowadzone są bezpłatne szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy. Szkolenia przeznaczone są przede wszystkim dla osób, które nie posiadają doświadczenia w poszukiwaniu pracy lub nie mogą jej znaleźć, a także dla osób, które powracają na rynek pracy po długim okresie braku aktywności zawodowej. Szkolenia trwają trzy tygodnie. Przez pierwsze dwa tygodnie odbywają się sesje szkoleniowe, a w trzecim tygodniu uczestnicy, wykorzystując poznane metody i techniki, aktywnie poszukują pracy. Szczególną formą wsparcia oferowaną przez klub jest tzw. otwarty Klub Pracy, będący formą spotkań z byłymi uczestnikami szkoleń do czasu znalezienia przez nich zatrudnienia. Spotkania prowadzone są w formie indywidualnych konsultacji, na których lider wspiera uczestników w realizacji własnych planów poszukiwania pracy oraz grupowych spotkań, w trakcie których uczestnicy mogą wymieniać się doświadczeniami oraz ćwiczyć umiejętności przydatne przy poszukiwaniu pracy. Kluby pracy funkcjonują w powiatowych urzędach pracy oraz przy instytucjach i organizacjach z nimi współpracujących, tj. w urzędach gmin, stowarzyszeniach, ośrodkach pomocy społecznej itp.

Urząd prowadzi także rejestr agencji zatrudnienia i wydaje certyfikaty o dokonaniu wpisu, prowadzi rejestry instytucji szkoleniowych, współdziała także z wojewódzką radą zatrudnienia w określaniu i realizacji regionalnej polityki pracy. W 2001 r. Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie rozpoczął realizację programu mającego na celu współtworzenie **Mazowieckiej Sieci Biur Karier** kierując ofertę współpracy do władz wszystkich publicznych i niepublicznych uczelni Województwa Mazowieckiego. Takie działanie było konieczne ze względu na bardzo dużą koncentrację uczelni wyższych. Misją sieci jest wyznaczenie wysokich standardów działania dla zrzeszonych biur, współpracy, sprawnej wymiany informacji i doświadczeń oraz lepszego poznania otoczenia, w którym funkcjonują wyższe uczelnie. Pod koniec października 2008 r. do Mazowieckiej Sieci Biur Karier należało 51 biur karier działających przy uczelniach wyższych, z którymi WUP prowadzi stałą współpracę. W każdym powiecie w województwie funkcjonują ponadto Powiatowe Urzędy Pracy wypełniające misję urzędu na poziomie powiatu.

Na poziomie gmin funkcjonują natomiast Gminne Centra Informacji umożliwiające społeczności lokalnej dostęp do nowoczesnych technologii przekazu informacji, mające wpływ na rozwój inicjatyw lokalnych oraz promujące przedsiębiorstwa działające w regionie. Centra zajmują się m.in. pomocą w aktywnym poszukiwaniu pracy, pisaniu dokumentów (np.: CV, listu motywacyjnego itp.), informowaniem o dostępnych kursach i szkoleniach, doradztwem z zakresu prawa pracy oraz kojarzeniem pracodawców z osobami poszukującymi pracy. W Centrach można również uzyskać informacje o sytuacji na lokalnym, krajowym i europejskim rynku pracy, formach i zasadach

zakładania i prowadzenia małych i średnich przedsiębiorstw, otwartych aktualnie konkursach, grantach, przetargach, sieci Regionalnych Centrów Informacji Europejskiej, programach pomocowych Unii Europejskiej, polityce strukturalnej UE, programach wspólnotowych, a także skorzystać z usług biurowych. Pierwsze Gminne Centra Informacji pojawiły się na Mazowszu w 2001 r. Ich powstawanie i rozwój były wspierane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów: „Agroalternatywa 2000”, „Agroalternatywa 2001” oraz Aktywizacja Zawodowa Absolwentów „Pierwsza Praca”. W Województwie Mazowieckim w 2009 r. funkcjonowało 71 Gminnych Centrów Informacji.

W ramach WUP Mazowsze funkcjonują specjalne wydziały i zespoły odpowiedzialne za kontakt i współpracę z regionalnymi przedsiębiorcami. Do takich jednostek należy Wydział ds. Współpracy z Przedsiębiorcami, który rozpoczął pracę 1 października 2009 r. (w związku z wejściem w życie *Ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców* z dnia 1 lipca 2009 r. (Dz. U. Nr 125 poz. 1035)). Jego zadaniem jest wydawanie zaświadczeń potwierdzających spełnianie przez przedsiębiorców warunków do otrzymania pomocy określonej w ustawie m.in. na częściowe zaspokojenie wynagrodzeń pracowniczych za czas przestoju ekonomicznego, na częściowe zrekompensowanie obniżenia wymiaru czasu pracy, dofinansowanie kosztów szkoleń pracowników oraz dofinansowanie studiów podyplomowych skierowanych pracowników. Zgodnie z przepisami ustawy pomoc będzie udzielana do 31 grudnia 2011 r.

Kolejnym specjalnym wydziałem jest Zespół ds. Przedsiębiorców w Przejściowych Trudnościach Finansowych. Do jego zadań należy analiza wniosków przedsiębiorców przekazywanych przez Biuro Terenowe Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych do WUP oraz wydawanie zaświadczeń potwierdzających spełnienie warunków, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt. 1-6 wyżej wymienionej ustawy m.in. potwierdzających spadek obrotów gospodarczych, rozumianych jako sprzedaż, nie mniej jednak niż o 25%, liczony w ujęciu ilościowym lub wartościowym w ciągu 3 kolejnych miesięcy po dniu 1 lipca 2008 r. w porównaniu do tych samych 3 miesięcy w okresie od dnia 1 lipca 2007 r. do dnia 30 czerwca 2008 r. W ramach WUP funkcjonuje także Zespół ds. Promocji Przedsiębiorczości, którego zadaniem jest udzielanie kompleksowej informacji dotyczącej zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej i korzystania z instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców ze środków Funduszu Pracy w sytuacji zatrudnienia osób bezrobotnych, ze środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz ze środków m.in. Mazowieckiego Regionalnego Funduszu Pożyczkowego.

Jednym z zadań WUP jest także opracowywanie corocznego Regionalnego Planu Działań na Rzecz

Zatrudnienia (zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przez samorząd województwa na podstawie Krajowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia). Przygotowując Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia, WUP w Warszawie współpracuje z Urzędem Marszałkowskim w Warszawie, powiatowymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz partnerami społecznymi zrzeszonymi m.in. w Wojewódzkiej Radzie Zatrudnienia. Dokument przygotowywany jest na zasadzie partnerstwa i dialogu. Określa on najistotniejsze działania, które będą podejmowane w Województwie Mazowieckim w obszarze rynku pracy i wykraczają poza standardowe usługi i zadania instytucji rynku pracy i innych instytucji, związanych z rynkiem pracy. *Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia 2010* zakłada m.in. budowę aktywnej polityki rozwoju na rynku pracy poprzez takie czynności jak wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw, promocję elastycznych i alternatywnych form zatrudnienia - zwłaszcza w obszarze wsparcia dla osób zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą, popularyzowanie idei uczenia się przez całe życie oraz kształcenia ustawicznego. Zadania w ramach programu finansowane będą z budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego, Fundusz Pracy oraz Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych, a także z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Jedną z instytucji wspierających rozwój gospodarczy regionu jest **Agencja Rozwoju Mazowsza S.A.**⁷² Agencja nabyła osobowość prawną 26 stycznia 2006 r. Jedynym akcjonariuszem spółki jest Województwo Mazowieckie. Misją Agencji jest kreowanie i wspieranie rozwoju społeczno-ekonomicznego Mazowsza. Agencja działa na rzecz zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Mazowsza oraz oferuje usługi kojarzenia przedsiębiorców mazowieckich z zagranicznymi. Celami strategicznymi spółki są:

- rozwój kapitału społecznego,
- wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu,
- wzrost przedsiębiorczości mieszkańców regionu,
- wzrost inwestycji bezpośrednich w regionie oraz promocja gospodarcza regionu,
- aktywizacja i modernizacja obszarów poza metropolitarnych oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu,
- działanie na rzecz wyrównywania dysproporcji w rozwoju poszczególnych subregionów województwa.

Od 1 kwietnia 2007 r. w Agencji Rozwoju Mazowsza S.A. funkcjonuje Centrum Obsługi Inwestora (COI) powołane 22 marca 2005 r. na podstawie umowy partnerskiej pomiędzy Województwem Mazowieckim a Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. Głównym celem COI jest wspieranie

rozwoju regionalnego poprzez przyciąganie inwestorów z zagranicy. Zadaniem centrum jest zagwarantowanie profesjonalnej obsługi inwestora poprzez doradztwo w wyborze lokalizacji, pomoc prawną oraz nawiązanie kontaktów z partnerami krajowymi i zagranicznymi. Centrum wskazuje odpowiednie lokalizacje pod inwestycje, zapewnia pomoc w uzyskaniu pomocy publicznej oraz pomaga zagranicznym przedsiębiorcom w przejściu procedur administracyjnych. W przypadku rozpoczętych inwestycji, COI gwarantuje sprawną obsługę inwestora zagranicznego, oferując dostęp do polskich dostawców i podwykonawców. Inne główne zadania COI to:

- obsługa inwestorów:
 - administrowanie bazą regionalnych ofert inwestycyjnych,
 - obsługa inwestorów zagranicznych,
 - wspieranie przygotowania projektów inwestycyjnych;
- promocja Mazowsza:
 - promowanie województwa podczas targów, konferencji oraz innych krajowych i międzynarodowych imprez o charakterze gospodarczym,
 - opracowywanie artykułów, publikacji i materiałów promocyjnych z zakresu gospodarki województwa,
 - gromadzenie danych statystycznych o województwie,
 - organizacja konferencji gospodarczych z udziałem inwestorów i lokalnych władz;
- eksport:
 - promocja mazowieckich produktów, marek i przedsiębiorstw produkcyjnych skierowana na ułatwienie kontaktów handlowych z firmami zagranicznymi,
 - kojarzenie przedsiębiorstw krajowych i zagranicznych,
 - gromadzenie informacji o regionalnych podmiotach gospodarczych szukających inwestora (prezentacja informacji o eksporterach i ich produktach),
 - obsługa misji handlowych,
 - organizacja spotkań z przedsiębiorcami,
 - platforma informacyjna jako system komunikacji między sprzedającymi i kupującymi połączona z bazą danych producentów – eksporterów.

Jedną z instytucji wspierających mazowiecki rynek pracy jest także **Mazowieckie Obserwatorium Rynku Pracy**⁷³, którego celem działania jest bieżąca analiza zjawisk występujących na regionalnym rynku pracy, prowadzenie badań oraz harmonizacja działań podejmowanych w ramach polityk rynku pracy z funkcjonowaniem szeroko rozumianego sektora edukacyjnego, polityką społeczną, wspieraniem biznesu i wykorzystaniem funduszy strukturalnych. Obserwatorium

⁷² <http://www.armsa.pl/>

⁷³ <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

zapewnia stałą wymianę informacji pomiędzy instytucjami kreującymi regionalną politykę społeczno-gospodarczą dostarczając wyniki badań oraz analiz realizowanych w obszarze województwa.

Jak już wspomniano, Województwo Mazowieckie charakteryzuje się bardzo szeroko rozwiniętą siecią państwowych i prywatnych uczelni wyższych. Część z nich, wspierając rozwój regionalnej gospodarki, a także pomagając swym przedsiębiorczym absolwentom uruchomiło **Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości**. Organizacje te ułatwiają młodym osobom start w biznesie poprzez pomoc i wsparcie w innowacyjnym prowadzeniu własnej działalności między innymi poprzez możliwość uczestnictwa w programie preinkubacji, bez konieczności zakładania własnej działalności gospodarczej, co ogranicza koszty, biurokrację oraz ryzyko młodych przedsiębiorców i pozwala im skoncentrować się na rozwijaniu własnego biznesowego przedsięwzięcia. Najważniejsze inkubatory na Mazowszu to: Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Uniwersytecie Warszawskim (Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, www.aipuw.pl), Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Szkole Głównej Handlowej (Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, www.aipsggh.pl), Akademicki Inkubator Technologiczny przy Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego (Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, www.aipsggw.pl), Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Politechnice Warszawskiej (Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, www.aippw.pl), Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Wyższej Szkole Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarzkiego (Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, www.inkubatory.pl) oraz Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Wyższej Szkole Informatyki Stosowanej i Zarządzania (Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, www.aiptech.pl).

Na Mazowszu funkcjonuje także bardzo wiele **Centrów Transferu Technologii**, których celem jest zacieśnianie współpracy pomiędzy nauką i biznesem, wspieranie badań innowacyjnych oraz komercjalizacja wyników badań naukowych, są to m.in.: Centrum Innowacji i Transferu Technologii, działające przy Przemysłowym Instytucie Elektroniki w Warszawie (www.pie.edu.pl), Mazowieckie Centrum Usług Pomocniczych dla Innowatorów Indywidualnych, działające przy Instytucie Tele- i Radiotechnicznym w Warszawie (www.wynalazca.waw.pl), Centrum Transferu Technologii Politechniki Warszawskiej (www.ctt.pw.edu.pl), Centrum Transferu Technologii i Promocji Innowacji, działające przy Instytucie Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego w Warszawie (www.imbigs.org.pl), Fundacja Partnerstwa Technologicznego TECHNOLOGY PARTNERS w Warszawie (www.technologypartners.pl), Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii Uniwersytetu Warszawskiego (www.uott.uw.edu.pl).

pl), Fundacja Centrum Innowacji FIRE w Warszawie (www.innowacje.org.pl) oraz Fundacja Poszanowania Energii w Warszawie (www.fpe.org.pl).

Młodzi przedsiębiorcy rozpoczynający innowacyjną działalność na Mazowszu mogą także skorzystać z pomocy funkcjonujących tu funduszy kapitału zaangażowanego (*venture capital*), których celem są inwestycje w spółki posiadające innowacyjny projekt. Dzięki temu firma może osiągnąć trwały i dynamiczny rozwój oraz wzrost wartości rynkowej. Taka forma wsparcia jest szczególnie istotna dla przedsiębiorstw wchodzących na rynek, które ze względu na brak historii kredytowej nie są w stanie uzyskać kredytu bankowego ani żadnych innych źródeł finansowania. Niewątpliwą zaletą korzystania z tego rodzaju wsparcia jest fakt, iż kapitał oferowany przez fundusze *venture capital* jest długoterminowy, a korzystanie z niego nie jest obciążone bieżącą spłatą odsetek, co daje możliwość utrzymania płynności finansowej w pierwszej fazie rozwoju firmy. W zależności od potrzeb kapitałowych młodzi przedsiębiorcy mogą skorzystać na Mazowszu między innymi ze wsparcia oferowanego przez:

- BI Seed Fund Fundusz Kapitałowy SK (BBI Seed Fund Sp. z o.o., www.bbiseed.pl) oferujący wsparcie do 1,5 mln euro innowacyjnych projektów. Spółka w ramach inwestycji nie tylko dostarcza niezbędny kapitał finansowy na rozwój firmy, ale także obejmuje młode firmy swym wsparciem merytorycznym i możliwością współpracy z innymi powiązanymi z nią kapitałowo przedsiębiorstwami.
- AIP Seed Capital (Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, www.aipseedcapital.pl) realizuje model inwestycyjny, który łączy w sobie korzyści preinkubacji i inwestycji typu *seed capital*. Proces inwestycyjny składa się z dwóch faz: pierwsza realizowana na zasadach preinkubacji w AIP, w trakcie której w projekt inwestowane jest do 50 tys. zł oraz druga, jeżeli fundusz zdecyduje, że projekt rozwija się dobrze, w trakcie której tworzona jest spółka kapitałowa kontynuująca realizację projektu, która otrzymuje dalsze wsparcie kapitałowe.

Przedsiębiorcy rozwijający swoje pomysły mogą także skorzystać z pomocy Lewiatan Business Angels (LBA) (www.lba.pl) oferującego wsparcie prywatnych inwestorów w początkowej fazie ich działalności (*start-up*) w postaci środków finansowych, wiedzy, kontaktów i doświadczenia biznesowego. To co różni tę formę wsparcia od funduszy typu *venture capital* jest przede wszystkim indywidualne zaangażowanie danego inwestora. Najczęściej zaangażowanie Anioła (inwestora) w projekt trwa od 3 do 6 lat, zysk otrzymuje on „wychodząc z inwestycji”, czyli odsprzedając swoje udziały. Szacuje się, iż najczęstsza wysokość wsparcia nowych przedsięwzięć zamyka się w granicach od 100 tys., nawet do 5 mln zł.

6.1.4.**Wybrane projekty realizowane w Województwie Mazowieckim**

Województwo Mazowieckie jest jednym z regionów najlepiej wykorzystujących wsparcie finansowe Unii Europejskiej w postaci dotacji rozwojowych i grantów finansowych w ramach Programów Operacyjnych. W 2009 r. ponad 80 tys. bezrobotnych⁷⁴ z Województwa Mazowieckiego zostało objętych programami aktywizacji zawodowej. Co trzecia osoba bez pracy mogła skorzystać, np. ze szkolenia zawodowego, stażu u pracodawcy lub bezzwrotnej dotacji na utworzenie własnej firmy. Jednocześnie, dzięki środkom z Funduszu Pracy utworzono blisko 25 tys. nowych miejsc pracy, w tym prawie 7,5 tys. bezrobotnych rozpoczęło działalność gospodarczą, samorządy zatrudniły ok. 15 tys. osób w ramach prac interwencyjnych i społecznie użytecznych oraz robót publicznych, a około 2,5 tys. pracodawców skorzystało z refundacji na wyposażenie nowych stanowisk pracy.

W 2010 r. Mazowsze otrzymało około 447 mln zł z Funduszu Pracy na łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizację zawodową osób poszukujących pracy. Jest to o ponad 64 mln zł więcej niż w roku ubiegłym. Środki będą przeznaczone głównie na dofinansowanie działalności gospodarczej, staże u pracodawców i szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe. Na szczególną pomoc mogą liczyć: osoby bezrobotne do 25-go roku życia i powyżej 50-go roku życia, mieszkańcy wsi, kobiety powracające na rynek pracy, długotrwale bezrobotni i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przekazało już do mazowieckich powiatowych urzędów pracy 96 mln zł na kontynuowanie programów łagodzących skutki wzrostu bezrobocia. Największe transze otrzymały powiatowe urzędy pracy w: Radomiu - ok. 11,9 mln zł, Warszawie - 7 mln zł i Ostrołęce - 3,9 mln zł. WUP w Warszawie szacuje, że aktywnymi formami wsparcia objętych zostanie około 100 tys. bezrobotnych. W roku 2010 szczególnie promowana będzie przedsiębiorczość i samozatrudnienie.

Projekty, które w minionych latach zostały zrealizowane (ale także obecnie prowadzone) mające na celu rozwój i wsparcie rynku pracy można podzielić na trzy grupy:

- Aktywizacja bezrobotnych i podnoszenie kwalifikacji pracowników, w ramach tego działania przeprowadzono już szereg szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje bezrobotnych i zatrudnionych oraz dopasowujące je do bieżących potrzeb rynku (szkolenia ICT), w tym wszelkiego rodzaju badania i analizy w tym zakresie. Najczęstszymi grupami docelowymi były osoby młode do 25-go roku życia, osoby 45+ oraz kobiety, a także

mieszkańcy wsi i terenów około rolnych.

- Promocja przedsiębiorczości, w ramach tych projektów przewidziano wsparcie finansowe w postaci grantów na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz programów inwestycyjnych.
- Rozwój współpracy nauki z biznesem oraz komercjalizacja badań naukowych.

Aktywizacja bezrobotnych i podnoszenie kwalifikacji pracowników

„Rynek pracy czeka”⁷⁵ to projekt systemowy realizowany od stycznia 2008 r. przez Urząd Pracy m.st. Warszawy współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL. Celem projektu jest podniesienie aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia (w tym samozatrudnienia) osób pozostających w rejestrze Urzędu Pracy m.st. Warszawy oraz stworzenie warunków do rozwoju aktywności zawodowej. Projekt zakłada objęcie wsparciem 1.230 osób bezrobotnych w postaci staży, przygotowania zawodowego oraz przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanego z podjęciem tej działalności, w wysokości nie wyższej niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

W ramach projektu przeprowadzone zostaną szkolenia grupowe z takich zakresów jak:

- opieka nad dziećmi/ osobą starszą,
- prawo jazdy kat. D wraz z kwalifikacją wstępną,
- prawo jazdy kat. C wraz z kwalifikacją wstępną,
- obsługa komputera w zakresie podstawowym zakończona certyfikatem e-CITIZEN,
- ABC działalności gospodarczej,
- pracownik/ pracownica usług gastronomicznych wraz z obsługą cateringową.

„Coś dla poławiaczy pereł”⁷⁶ to realizowany na przełomie 2007 i 2008 r. przez Fundację Centrum Promocji Kobiet na zlecenie Urzędu Pracy m.st. Warszawy trzymiesięczny pilotażowy program szkoleniowy. Grupą docelową projektu były kobiety w wieku 50+, mieszkanki Warszawy zarejestrowane jako bezrobotne, w tym 60% długotrwale. Celem projektu była aktywizacja zawodowa i podniesienie kompetencji niezbędnych przy poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia. Program ten, składał się z warsztatów aktywizacyjno-integracyjnych, bilansu kompetencji, warsztatów aktywnego poszukiwania pracy, warsztatów z umiejętności psychospołecznych, a także zajęć komputerowych „nowoczesny pracownik”. Cały projekt składał się z dwóch kluczowych działań. Działanie I stanowił 7-modułowy sześciotygodniowy intensywny warsztat szkoleniowy, którego celem było wzbudzenie w uczestniczkach zainteresowania samopoznaniem

⁷⁴ Źródło: WUP w Warszawie.

⁷⁵ <http://rpc.up.warszawa.pl/>

⁷⁶ <http://www.promocjakobiet.pl/>

zawodowym, zrozumienie procesu wyboru zawodu, nabycie nowych umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy i podejmowaniem decyzji zawodowych oraz uzyskanie zatrudnienia zgodnego z predyspozycjami zawodowymi, możliwościami osobistymi i uznawanymi wartościami. Działanie II było poświęcone aktywnemu wyszukiwaniu ofert, kontaktom z potencjalnymi pracodawcami oraz odbywaniu rozmów kwalifikacyjnych prowadzących do zatrudnienia. W dniu zamykania programu w styczniu 2008 r. 70% uczestniczek miało podpisane umowy o pracę. Powodzenie pierwszego projektu dało podstawę do starania się o jego kontynuację i od końca maja 2008 r. rozpoczęła się realizacja programu „Coś dla poławiaczy perel 2”.

Projekt „Partnerstwo na rzecz adaptacyjności w regionie mazowieckim”⁷⁷ realizowany obecnie (2010 rok) przez Polską Izbę Firm Szkoleniowych jest odpowiedzią na rosnącą potrzebę wsparcia przedsiębiorstw w regionie. Projekt ma charakter badawczo-analityczny. Celami szczegółowymi projektu są:

- rozpoznanie i identyfikacja barier dotyczących zarządzania zmianą gospodarczą,
- rozpoznanie i identyfikacja szans i barier tworzenia strategii inwestowania w kapitał ludzki w kontekście zarządzania zmianą,
- podniesienie świadomości na temat standardów procesu szkoleniowego w kontekście zarządzania zmianą,
- upowszechnianie dobrych praktyk projektów wspierających procesy zmian poprzez szkolenia i doradztwo.

Ostatecznymi celami badań prowadzonych w ramach projektu są:

- wyłonienie czynników rozwoju wybranych branż oraz potencjalnych potrzeb inwestowania w kapitał ludzki,
- wyznaczenie dobrych praktyk związanych z kapitałem ludzkim w przedsiębiorstwach, które osiągnęły wyróżniający rozwój dla danej branży i które przekładają się na budowanie przewagi konkurencyjnej i generowanie zysków firmy,
- określenie potrzeb inwestowania w kapitał ludzki przedsiębiorstw MSP na Mazowszu,
- zdefiniowanie rekomendacji dotyczących inwestowania w kapitał ludzki dla MSP na Mazowszu.

Projekt zakłada zawiązanie partnerstwa na poziomie regionu między sektorem przedsiębiorstw, organizacji pracodawców, instytucji otoczenia biznesu, publicznych służb zatrudnienia oraz jednostek samorządu terytorialnego z terenu Województwa Mazowieckiego, w ramach którego zostaną zdefiniowane najlepsze praktyki z zakresu zarządzania i przewidywania zmianą gospodarczą oraz roli strategii szkoleń w tym zakresie. Zadaniem partnerstwa będą:

- śledzenie trendów rynkowych, prognozowanie zmian w skali makro, w skali danej branży i w skali lokalnego rynku;

- definiowanie potrzeb kapitału intelektualnego uwzględniających trendy rozwojowe;
- inspirowanie do zmian;
- pomoc w zakresie dostępu do innowacji, badań naukowych, praktyk innych branż dających się przenieść mogących benchmarków;
- pomoc w obszarze tworzenia strategii rozwoju i planowania zmiany;
- pomoc w zakresie pozyskiwania metod i narzędzi zarządzania zmianą;
- pomoc w obszarze pozyskiwania alternatywnych źródeł finansowania inwestycji i wdrażania zmian;
- pomoc w tworzeniu konsorcjów np. w zakresie pozyskania większych kontraktów, wspólnych inwestycji np. w platformy e-learningowe, w zakresie pozyskania zamówień publicznych, inwestycji w kapitał ludzki itp.;
- budowanie kapitału społecznego przez co tworzenie warunków do prowadzenia działalności (m.in. przez zaufanie, kooperację itd.).

Beneficjentami projektu będą m.in. przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pracodawców, samorządów zawodowych i gospodarczych, instytucji otoczenia biznesu, pracownicy jednostek samorządu terytorialnego oraz pracownicy publicznych służb zatrudnienia. W ramach projektu przewidziano zorganizowanie konferencji dla administracji i instytucji publicznych, konferencji dla przedsiębiorców i organizacji pracodawców oraz warsztatów dla przedstawicieli poszczególnych sektorów (organizacji pracodawców, izb gospodarczych, publicznych służb zatrudnienia). Celem tych działań jest popularyzacja wyników badań, popularyzacja dobrych praktyk związanych z zarządzaniem zmianą gospodarczą w kontekście strategii kapitału ludzkiego oraz popularyzowanie standardów usług szkoleniowych.

Promocja przedsiębiorczości

„Warszawa Stolicą Ambitnego Biznesu” to projekt realizowany wspólnie przez Urząd m.st. Warszawy oraz Akademię Leona Koźmińskiego w Warszawie w ramach programu PO KL, Działanie 6.2 *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia*, finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu jest promocja przedsiębiorczości oraz rozwój ambitnej przedsiębiorczości i samozatrudnienia wśród mieszkańców Warszawy, a także wsparcie kreatywnych i innowacyjnych pomysłów na biznes. Głównym założeniem projektu jest pomoc Warszawiakom w rozpoczęciu działalności gospodarczej stwarzającej przesłanki do dynamicznego rozwoju i wzrostu zatrudnienia i obrotów. Jak podkreślają wnioskodawcy, „priorytetowe potraktowanie ambitnych form przedsiębiorczości wynika z dwóch podstawowych przesłanek. Pierwsza to znaczenie młodych ambitnych, dynamicznych

⁷⁷ <http://www.partnerstwo.waw.pl/strona/o-projekcie.html/>

firm w zwiększeniu konkurencyjności gospodarki i dla zwiększenia zatrudnienia. Druga to specyfika Warszawy jako prężnej metropolii, z dużą populacją ludzi o zróżnicowanym wykształceniu, doświadczeniu, ludzi dynamicznych i kreatywnych. Tworzy to znakomite warunki dla ambitnych form przedsiębiorczości, co potwierdza doświadczenie dużych światowych metropolii, które konkurują ze sobą także w tej dziedzinie.”⁷⁸

Uczestnikami projektu mogą być osoby spełniające łącznie poniższe kryteria:

- ukończyły 18 lat,
- mieszkają w Warszawie,
- w okresie jednego roku przed przystąpieniem do projektu nie posiadały zarejestrowanej działalności gospodarczej,
- posiadały jeden z wymienionych statusów na rynku pracy: długotrwale bezrobotny/a, zatrudniony/a, nieaktywny/a zawodowo, w tym osoby uczące lub kształcące się.

W ramach realizacji projektu przewiduje się rekrutację 240 uczestników szkoleń, których końcowym efektem będzie opracowanie przez beneficjentów szczegółowych biznes planów. Projekt zakłada przeprowadzenie dwóch tur szkoleniowych, w wyniku których zostanie wyłoniona grupa 60 uczestników (30 osób z każdej tury). Otrzymają oni w dwóch transzach dotację na prowadzenie działalności gospodarczej w wysokości do 40 tys. zł, która następnie musi zostać wydatkowana i rozliczona na warunkach i w terminie określonym umową. W ramach projektu przewidziane są trzy rodzaje wsparcia:

- konsultacje grupowe,
- konsultacje indywidualne w zakresie opracowania indywidualnych biznes planów,
- szkolenia w blokach tematycznych: dlaczego własny biznes?, cechy i umiejętności liderów nowych przedsięwzięć, od pomysłu do wstępnej koncepcji biznesu, od wstępnej koncepcji do biznesplanu, źródła finansowania, wybór formy prawnej dla nowego przedsięwzięcia, system finansowo-księgowy, zespół założycielski, kadry, kultura organizacyjna firmy na starcie, jak zaistnieć na rynku?, franchising, przedsiębiorczość międzynarodowa, wykorzystanie potencjału Internetu, specyfika nowych przedsięwzięć technologicznych, a także uruchomienie firmy - i co dalej.

W wyniku naboru wniosków w ramach I tury projektu:

- złożonych zostało 121 wniosków o udzielenie jednorazowej dotacji na rozwój przedsiębiorczości, z których 118 wniosków przeszło pozytywnie ocenę formalną i zostało skierowanych do oceny merytorycznej;
- złożonych zostało 115 wniosków o przyznanie podstawowego wsparcia pomostowego; 34 osoby

otrzymały pozytywną ocenę przedstawionych biznes planów i zostały zakwalifikowane do uzyskania dotacji i wsparcia pomostowego.

Projekt „**Magnus – Warszawski pilotażowy program wspierania przedsiębiorczości wśród osób powyżej 50-go roku życia**” jest realizowany przez Miasto Stołeczne Warszawa. Celem programu jest zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców Warszawy powyżej 50-go roku życia poprzez wzrost liczby przedsiębiorstw w regionie, zakładanych przez osoby z grupy, która spotyka się z formą dyskryminacji na rynku ze względu na wiek. Beneficjentami projektu są osoby, które ukończyły 50 lat, długotrwale bezrobotne (powyżej 12 miesięcy) lub osoby zatrudnione, mieszkańcy Warszawy (bez konieczności stałego meldunku), które w okresie 12 miesięcy przed przystąpieniem do programu nie miały zarejestrowanej działalności gospodarczej.

W wyniku naboru zostanie wyłoniona grupa 50 uczestników szkoleń. Każdy uczestnik projektu przejdzie łącznie 75 godzin szkoleniowych oraz 10 godzin doradztwa - weźmie udział w kursach podnoszących i uaktualniających kwalifikacje zawodowe oraz w szkoleniach z zakresu planowania strategicznego i operacyjnego, zarządzania procesowego i projektowego, zewnętrznego finansowania przedsiębiorstwa, badań rynkowych, marketingu itp. Uczestnicy będą też uczestniczyć w warsztatach praktycznych, np. z przygotowania biznes planu i użytkowania komputerów oraz w wykładach interaktywnych i symulacjach sytuacyjnych z zakresu funkcjonowania firmy. Na zakończenie szkoleń, na podstawie przygotowanego biznes planu, wyłoniona zostanie grupa 15 osób. Otrzymają one dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości do 40 tys. zł wypłaconą w dwóch transzach. Razem z dotacją przyznawane będzie podstawowe wsparcie pomostowe w wysokości 1.100 zł przez pierwsze 6 miesięcy z możliwością przedłużenia do 12 miesięcy. Każda z nowo utworzonych działalności będzie monitorowana przez pierwszy rok działalności. Projekt jest w całości dofinansowany z funduszy europejskich, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 6.2 *Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia*. Wartość projektu to 1.302.600 zł, a jego realizacja potrwa do końca maja 2011 r.

Fundacja Gospodarcza im. Karola Marcinkowskiego w Ciechanowie prowadzi między innymi dwa projekty wspierające przedsiębiorczość i samozatrudnienie, współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Pierwszym z nich jest projekt „*Młodzi - przedsiębiorczy*”⁷⁹ skierowany do osób zamieszkujących na terenach wiejskich i w miastach poniżej 25 tys. mieszkańców powiatu ciechanowskiego. Uczestnikami projektu mogą być osoby zamieszkałe i zameldowane na terenie

⁷⁸ <http://www.wsab.edu.pl/>

⁷⁹ <http://www.dotacje.fg.org.pl/>

powiatu ciechanowskiego chcące rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, które w dniu podpisania umowy o świadczenie usług szkoleniowo - doradczych nie ukończyły 25-go roku życia oraz w okresie 12 miesięcy przed przystąpieniem do projektu nie posiadały zarejestrowanej działalności gospodarczej. W ramach projektu dotacje na start otrzyma 16 osób. Wsparcie pomostowe w wysokości 900 zł przez 6 pierwszych miesięcy otrzyma każdy z 16 uczestników. Wsparcie przez kolejne 6 miesięcy otrzyma 8 firm.

Celem projektu „Własny biznes w zasięgu ręki”⁸⁰ również realizowanego przez Fundację jest wsparcie przedsiębiorczości i rozwój samozatrudnienia na terenach wiejskich i w miastach poniżej 25 tys. mieszkańców powiatów: płońskiego, żuromińskiego i ciechanowskiego poprzez udzielanie pomocy szkoleniowo-doradczo-finansowej.

Uczestnikami projektu mogą być:

- osoby po 45-tym roku życia,
- osoby, które utraciły zatrudnienie z przyczyn niepracowniczych,
- kobiety powracające na rynek pracy po urodzeniu i wychowaniu dzieci. W ramach projektu planowane są działania takie jak:
 - świadczenie bezpłatnych usług szkoleniowo-doradczych: warsztaty z doradcą zawodowym, zorganizowanie szkolenia „ABC Przedsiębiorczości”, zorganizowanie szkolenia „Księgowość w małej firmie”, prowadzenie indywidualnych usług doradczych;
- udzielanie wsparcia finansowego: przyznanie uczestnikom projektu podstawowego wsparcia pomostowego w wysokości 900 zł miesięcznie wypłacanego przez 6 pierwszych miesięcy prowadzenia działalności oraz przyznanie każdemu uczestnikowi projektu jednorazowej dotacji inwestycyjnej na rozwój przedsiębiorczości w wysokości 35.000 zł.

Rozwój współpracy nauki z biznesem

„Foresight regionalny dla szkół wyższych Warszawy i Mazowsza - Akademickie Mazowsze 2030”⁸¹ jest projektem badawczym realizowanym przez sześć warszawskich uczelni. Jego głównym celem jest określenie wizji przyszłych dziedzin kształcenia i modeli ewolucji szkół wyższych w perspektywie 2030 r. i umożliwienie tym samym konstrukcji nowych programów kształcenia i programów badawczych. Wyniki projektu mają stanowić fundament ewolucji uczelni w kierunku lepszego dostosowania do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy dla Warszawy i Mazowsza.

Celami Projektu na poziomie ogólnym są:

- dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy;

- wzrost zasobu kadr nowoczesnej gospodarki, związanych ze strategicznymi kierunkami kształcenia;
- ukierunkowanie preferencyjnej polityki samorządu dla działań w zakresie kształcenia;
- wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw działających na Mazowszu, w oparciu o innowacje, poprzez zapewnienie właściwych zasobów kadrowych.

Ważną cechą projektu jest połączenie działań uczelni publicznych i niepublicznych, gdyż jest on realizowany w konsorcjum przez:

- Politechnikę Warszawską – lidera projektu,
- Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego,
- Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie,
- Polsko – Japońską Wyższą Szkołę Technik Komputerowych,
- Szkołę Główną Handlową,
- Akademię im. Leona Koźmińskiego.

W ramach projektu zostaną określone (w oparciu o analizę scenariuszy rozwoju regionu i zmian gospodarki polskiej w kierunku gospodarki opartej na wiedzy do roku 2030) kierunki rozwoju uczelni Warszawy i Mazowsza w zakresie kierunków kształcenia, modelu organizacji i działania szkół wyższych, kryteriów przyjęć na uczelnie oraz modelu absolwenta uczelni. W wyniku realizacji projektu zostanie przygotowany zestaw trzech scenariuszy określających przyszłość szkół wyższych Warszawy i Mazowsza oraz raport opisujący wyniki projektu. Projekt jest realizowany metodą *foresight*, która ma na celu wskazanie przyszłych potrzeb, szans i zagrożeń związanych z rozwojem społecznym i gospodarczym, z wykorzystaniem narzędzi takich jak: analiza danych (*desk research*), analiza SWOT, analiza PEST, panele eksperckie oraz metoda DELPHI. Wyniki uzyskane w ramach poszczególnych etapów będą szeroko konsultowane społecznie.

Budżet projektu wynosi 5,4 mln zł, projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Realizacja projektu rozpoczęła się we wrześniu 2009 r., a jego zakończenie jest planowane na styczeń 2012 r.

Z kolei projekt **INNOMAZOVIA Mazowiecka Platforma Współpracy i Komercjalizacji Technologii**⁸² realizowany przez ECORYS Polska Sp. z o.o. oraz Ośrodek Przetwarzania Informacji. Celem projektu jest stworzenie platformy, dzięki której przedstawiciele świata nauki i biznesu będą mogli poznać specyfikę funkcjonowania partnerów, zdefiniować konkretne obszary współpracy i zaplanować wspólne działania. Cechą charakterystyczną projektu InnoMazovia jest jego innowacyjność prezentowana na kilku płaszczyznach:

- innowacyjność w swoim pomysłach, próba zbliżenia trzech kluczowych uczestników (MSP, uczelni oraz JBR-ów), mających ogromny wpływ na rozwój

⁸⁰ <http://www.fg.org.pl/index.php?st=73/>

⁸¹ <http://www.akademickiemazowsze2030.pl/>

⁸² <http://www.innomazovia.ecorys.pl/>

innowacyjności i konkurencyjności regionu;

- możliwość poznania specyfiki funkcjonowania, otoczenia oraz oczekiwań uczestników wobec przyszłej współpracy.

Projekt składa się z dwóch części: badawczej oraz warsztatowej. Część pierwsza to badania i analizy pozwalające na poznanie oczekiwań i zainteresowań trzech uczestników życia gospodarczego, mających ogromny wpływ na rozwój innowacyjności regionu: przedsiębiorstw, uczelni i jednostek badawczo-rozwojowych. Wyniki tej części są punktem wyjścia do określenia i wyboru sektorów gospodarki w regionie, których przedstawiciele wykazują największe zainteresowanie budowaniem i rozwijaniem firm na bazie innowacyjnych przedsięwzięć. Rezultatem tej części jest określenie od dwóch do czterech sektorów współpracy przedsiębiorstw oraz uczelni i JBR. Część druga projektu to tzw. „Giełda Współpracy”, ma ona umożliwiać nawiązania rzeczywistej, komercyjnej współpracy między przedsiębiorstwami a uczelniami i JBR-ami, m.in. w zakresie możliwości kupna poszukiwanej technologii oraz sprzedaży wiedzy i umiejętności badawczych. Wsparciem tej części projektu jest specjalna platforma internetowa, która jest także forum wymiany myśli, opinii, dzielenia się doświadczeniami, sukcesami, jak również porażkami przedstawicieli poszczególnych sektorów i instytucji.

6.1.5.

Podsumowanie

Województwo Mazowieckie jest niewątpliwie jednym z najprężniej działających i rozwijających się regionów w Polsce. Corocznie odnotowuje się tu wysoki wskaźnik inwestycji, a co za tym idzie zatrudnienia. Warto jednak pamiętać, iż region ten jest także najczęstszym obiektem emigracji zarobkowej pracowników z innych rejonów Polski, dlatego odnotowywany jest tu także najwyższy wskaźnik bezrobocia w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców.

Jak pokazują statystyki i analizy, Mazowsze charakteryzuje się dualnością gospodarczą - obok bogatej Warszawy i przylegających do niej terenów, pozostała część województwa charakteryzuje się dominacją drobnej przedsiębiorczości i rolnictwa. Jest to niewątpliwie jeden z największych problemów regionu. Metropolia to tereny wysoko rozwinięte, na których dominują zaawansowane usługi. Tu też swoje siedziby mają główne ośrodki naukowo-badawcze oraz instytucje rynku pracy. Tereny wiejskie Województwa Mazowieckiego, pomimo wielu dedykowanych programów, nadal są słabo lub średnio rozwinięte i przeważają tu małe indywidualne gospodarstwa nie generujące nowych miejsc pracy.

Przedstawione w niniejszym opracowaniu programy wsparcia pokazują, że władze regionalne zdają sobie sprawę z istniejących barier i zagrożeń m.in. przewidując, iż pogarszająca się w 2009 r. sytuacja gospodarcza może być także powodem pogorszenia sytuacji przedsiębiorstw na Mazowszu. Celem bezpośrednim realizowanych w regionie projektów było i jest aktywne wspieranie zatrudnienia poprzez stymulowanie powstawania nowych mikroprzedsiębiorstw oraz zapewnienie nowo zarejestrowanym mikroprzedsiębiorcom pomocy w wykorzystaniu dostępnych funduszy i instrumentów wsparcia. Jednocześnie bardzo duża pomoc kierowana jest do sektora MSP, w szczególności na rozwój kompetencji i podwyższanie kwalifikacji zasobów ludzkich.

Priorytetem w rozwoju województwa jest także wsparcie działań innowacyjnych, które mają bezpośrednie przełożenie na tworzenie nowych miejsc pracy wysokiej jakości. Województwo przeznaczona wiele środków finansowych na badania i rozwój oraz wsparcie działań ośrodków naukowych. Na wyróżnienie zasługuje także szczególne wsparcie inicjatyw łączenia świata nauki z biznesem, w tym nastawionych na komercjalizację wyników badań naukowych oraz budowanie platformy współpracy pomiędzy jednostkami nauczania wyższego a przedsiębiorcami w celu tworzenia adekwatnych do sytuacji rynkowej programów nauczania.

6.2.

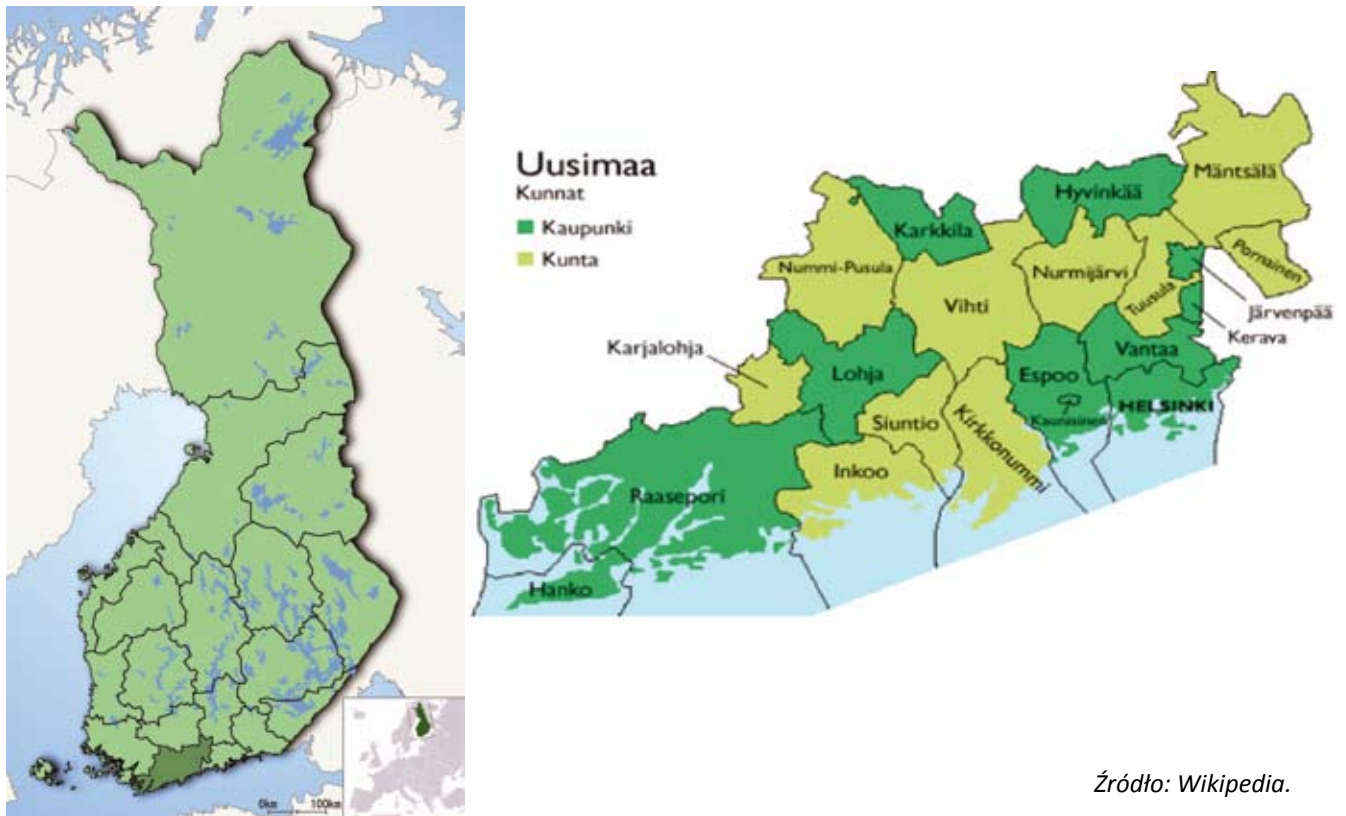
Region Helsinek

6.2.1

Opis regionu

Finlandia Południowa (*Etelä-Suomen lääni*) jest jedną z sześciu prowincji, które powstały w 1997 r. w wyniku reformy administracyjnej Finlandii. Finlandia Południowa nie jest największą fińską prowincją pod względem powierzchni, która wynosi 34.378 km², ale zamieszkuje ją najwięcej osób - prawie 2,2 mln z 5,3 mln populacji kraju. Także stopa bezrobocia jest tutaj najniższa w kraju i pomimo wzrostu, w styczniu 2010 r. wynosiła 7,6% (w październiku 2009 r. wynosiła 7%)⁸³. Finlandia Południowa obejmuje sześć (spośród 20) regionów (South Karelia, Päijänne Tavastia, Tavastia Proper, Uusimaa, Eastern Uusimaa, Kymenlaakso) i 88 (spośród 342) gmin. Gminy odpowiedzialne są za około 50% wydatków publicznych kraju. Regiony są administrowane przez partycypujące w nich gminy.

⁸³ Labour force survey 2010, January, Statistics Finland oraz Labour force survey 2009, October, Statistics Finland, http://stat.fi/til/tyti/2010/01/tyti_2010_01_2010-02-23_tau_017_en.html, http://stat.fi/til/tyti/2009/10/tyti_2009_10_2009-11-24_tie_001_en.html

Rysunek 4**Położenie Finlandii Południowej w kraju i podział administracyjny Helsinki-Uusimaa**

Źródło: Wikipedia.

Region Helsinki-Uusimaa, na którym chcemy skoncentrować się w niniejszym opracowaniu, ma powierzchnię 6.370 km², czyli zajmuje tylko 3% powierzchni Finlandii, ale skupia 25% ludności kraju (1,36 mln), obejmując 24 gminy. W tym regionie skoncentrowano 30% krajowego zatrudnienia poprzez stworzenie ponad 700 tys. miejsc pracy. Jest to również region o największej w kraju koncentracji konsumpcji. Helsinki-Uusimaa wypracowuje 35% PKB Finlandii. Koncentrują się tutaj funkcje centralne: poza ekonomicznymi, także administracyjne, wypoczynkowe i kulturalne. Uusimaa dysponuje również międzynarodowym lotniskiem w Helsinkach i czterema dużymi, międzynarodowymi portami. Jest tutaj niemal 20 szkół wyższych. Największym miastem w regionie jest stolica kraju – Helsinki z portem nad Zatoką Fińską. To strategiczne miasto dla konkurencyjności Finlandii jest centrum zaawansowanych technologii, głównym ośrodkiem przemysłu, kultury i administracji. W Helsinkach jest także najstarszy w kraju Uniwersytet założony w 1828 r. Samo miasto liczy 570 tys. mieszkańców, a aglomeracja, w skład której wchodzi też Espoo, Vantaa i Kauniainen - około 1,2 mln.

W ostatnich latach liczba mieszkańców Uusimaa wzrosła, co roku populacja regionu zwiększa się o około 13 tys. osób.⁸⁴ Ten pozytywny trend utrzymuje się, można nawet stwierdzić, że recesja przyczyniła

się do wzmożonego napływu osób z innych regionów Finlandii w poszukiwaniu pracy. To powoduje, że ceny nieruchomości w regionie są nadal bardzo wysokie. W najbliższych latach spodziewany jest duży odpływ pracowników odchodzących na emeryturę, co będzie się wiązało z dodatkowym zapotrzebowaniem na pracowników w takich sektorach, jak opieka socjalna i medyczna oraz usługi.

6.2.2. Gospodarka regionu

W prowincji Finlandia Południowa dominują usługi, przemysł elektroniczny, maszynowy, stoczniowy, *high-tech*, spożywczy, handel, finanse, ubezpieczenia, informatyka, przemysł drzewny i meblarski. W regionie Helsinki-Uusimaa rozwija się gospodarka oparta głównie na usługach (IT, działalność badawczo-rozwojowa, finanse i ubezpieczenia, inne usługi wspierające biznes, zaawansowane technologie informacyjne i komunikacyjne (Nokia), działalność wydawnicza, rozrywkowa i kulturalna), przemysł elektroniczny i elektrotechniczny, maszynowy i metalowy oraz stoczniowy. Ponad 50% firm i ekspertów *high-tech* ma siedzibę w Uusimaa. W 2005 r. ponad 320 firm z listy 500 największych firm fińskich miało swoje siedziby w regionie. Helsinki – największe miasto w regionie jest jednocześnie głównym centrum

⁸⁴ Helsinki-Uusimaa Region..., op. cit, s. 2.

logistycznym w kraju. Miasto jest punktem krzyżowania się międzynarodowych szlaków ruchu i transportu pasażerskiego, jak i towarowego. W obszarze metropolitalnym Helsinek skoncentrowano większość krajowego handlu hurtowego i usług związanych z ich obsługą, jak np. usługi pocztowe i telekomunikacyjne, transport, usługi hotelowe i restauracje. W regionie najwięcej osób znajduje zatrudnienie w usługach (ok. 81%), znacznie mniej w przetwórstwie przemysłowym (ok. 18%) i rolnictwie (0,5%).⁸⁵

Przed kilkudziesięciami laty Finlandia była biednym krajem, w którym ludzie żyli głównie z rolnictwa i leśnictwa. Na początku lat 90-tych struktura biznesu w regionie Helsinek była podobna, jak w innych miastach europejskich. Z powodu kryzysu znacznie zmniejszyła się liczba miejsc pracy w przemyśle i budownictwie, w mniejszym stopniu dotyczyło to usług. Bezrobocie wynosiło około 20%. Od 1993 r. liczba miejsc pracy i osób zdolnych do pracy w regionie stale rosła. Przykładowo Helsinki potrzebowały 7 lat stałego wzrostu, aby osiągnąć liczbę miejsc pracy sprzed kryzysu, zlikwidowanych w latach 1991-1993.⁸⁶ W 1997 r. region wypracowywał ponad 31% krajowego PKB.⁸⁷ Szybko rozwijał się nowy sektor – ICT, w którym bardzo szybko rosła liczba miejsc pracy, stając się wiodącym „pracodawcą” i źródłem regionalnego dobrobytu. Liczba osób zatrudnionych przez przedsiębiorstwa w sektorze IT w Helsinkach wzrosła o 80% w latach 1993-2000 podczas, gdy w innych sektorach wzrost wyniósł 21%.⁸⁸ W 2002 r. 84% miejsc pracy było w sektorze usług, przy czym udział usług socjalnych i prywatnych rósł i stanowił około 1/3 w usługach ogółem w regionie. Usługi w zakresie finansów, obsługi nieruchomości, wynajmu i badań także zwiększały swój udział w usługach ogółem do poziomu około 1/5 w 2002 r. Poszczególne branże tworzyły sieci i klastry. Telekomunikacja, produkcja żywności, medycyna i biotechnologie, opieka zdrowotna i przemysł stoczniowy stały się ważnymi klastrami w gospodarce regionu. Rozwój tych sektorów opierał się na umiejętnym wykorzystywaniu silnych stron regionu: wysokiego poziomu działalności badawczej, edukacji, kapitału ludzkiego oraz korzystnego położenia. Na początku obecnego stulecia, w regionie było więcej miejsc pracy niż osób poszukujących zatrudnienia.

Obecnie Finlandia to jeden z najbogatszych krajów Unii Europejskiej i jedna z najbardziej konkurencyjnych

gospodarek na świecie, w czym wydatny udział ma region Helsinki-Uusimaa. Świadczą o tym m.in. wysoki produkt krajowy brutto na osobę (29.500 euro w 2008 r.)⁸⁹ i czołowe miejsca na listach najbardziej konkurencyjnych gospodarek Europy i świata.⁹⁰ W Finlandii wiele lat temu uznano, że kluczowe znaczenie dla rozwoju ma wiedza i jej praktyczne zastosowanie i to nie tylko w wymiarze krajowym, ale globalnym. Duży nacisk położono na wsparcie działalności badawczo-rozwojowej zarówno poprzez asygnowanie funduszy na badania, jak i budowanie trwałych relacji pomiędzy naukowcami i przedsiębiorcami w wymiarze ponadnarodowym. Działaniom tym towarzyszyło inwestowanie w infrastrukturę umożliwiającą wdrażanie idei społeczeństwa informacyjnego. W rezultacie zbudowano gospodarkę, której lokomotywą stały się zaawansowane technologie oraz innowacyjne produkty i usługi oparte na wiedzy.

W ciągu ostatnich dwudziestu lat region Helsinki-Uusimaa stał się fińskim centrum wiedzy i innowacji. Na obszarze metropolitalnym Helsinek zlokalizowano 30 Centrów Doskonałości w zakresie badań (finansowanych przez Fińską Akademię), tj. ok. 60% wszystkich krajowych centrów.⁹¹ Tutaj swoje siedziby mają uniwersytety i politechniki stanowiące około 35% zasobów naukowych w kraju. Ponadto wszystkie innowacyjne przedsiębiorstwa działające w regionie (podobnie w innych regionach) regularnie współpracują z jednostkami naukowymi w dziedzinie badań i rozwoju w oparciu o umowy (w Unii Europejskiej około 8% firm regularnie współpracuje z naukowcami nad projektami B+R). Uniwersytet Helsiński jest bardzo wysoko oceniany w europejskich środowiskach naukowych, m.in. dzięki wszechstronności oferowanych kierunków kształcenia. Z kolei Uniwersytet Technologiczny w Helsinkach stał się centrum największego w Europie Północnej klastra technologicznego usytuowanego w Otaniemi, Espoo. Prowadzone w uniwersytecie pionierskie badania nad nowymi technologiami w połączeniu z potencjałem lokalnych firm *high-tech* przynoszą doskonałe rezultaty dzięki unikalnemu w skali światowej systemowi wspierania innowacji⁹². Ofertę w zakresie kształcenia na poziomie wyższym uzupełniają dwie uczelnie biznesowe posiadające międzynarodową akredytację: Hanken – Szwedzka Szkoła Ekonomii i Biznesu oraz Helsińska Szkoła Ekonomiczna, a także kilka uniwersytetów artystycznych należących do najlepszych w Europie

⁸⁵ Uusimaa Facts, <http://www.uudenmaanliitto.fi/index.phtml?l=en&s=1087>

⁸⁶ Main Trends in Helsinki and St Petersburg in 1990s, City of Helsinki Urban Facts, St. Petersburg Committee of State Statistics, Helsinki, 2004.

⁸⁷ The Core Indicators for Sustainable Development in Helsinki, Helsinki City Urban Facts Office, Helsinki, 2002/4.

⁸⁸ Main Trends..., op. cit.

⁸⁹ <http://www.investinfinland.fi/>

⁹⁰ Huggins R., Davies W., The European Competitiveness Index 2006-2007, Robert Huggins Associates, Wales, United Kingdom, 2006.

⁹¹ Vanttinen M., Helsinki - the centre of Finnish research, <http://www.helsinki.fi/en/index/tiedejatutkimus/tutkimuslaitokset/suomalaisentutkimuksenkeskus.html>

⁹² Marszałek J., Fiński model współdziałania nauki z przemysłem [w:] Romanowska M., Trocki M. red., Przedsiębiorstwo partnerskie, Difin, Warszawa, 2002.

– Uniwersytet Sztuki i Wzornictwa w Helsinkach, Akademia Sibeliusa, Akademia Teatralna i Akademia Sztuk Pięknych.

W regionie działają również wysoko oceniane sektorowe jednostki badawcze, jak np. *VTT Technical Research Centre of Finland* oraz *Geological Survey of Finland*. Planowane jest jeszcze otwarcie nowego centrum badawczego w regionie w zakresie badań nad medycyną molekularną, genetyką oraz epidemiologią. Najistotniejszym korporacyjnym centrum badawczym w regionie jest centrum Nokii w Ruoholahti w Helsinkach. Dzięki obecności Nokii powstał główny klaster technologii komunikacyjnych. Prace nad rozwojem cyfrowych mediów odbywają się m.in. w klastrze Virium Forum (więcej informacji o klastrach w regionie – w punkcie 6.2.4.). W regionie Helsinek działa także kilka firm biotechnologicznych prowadzących intensywną działalność badawczą.⁹³ W 2005 r. ponad 160 wiodących firm branży ICT (tj. 65% wszystkich) oraz ponad 95% fińskich inwestorów w sektorze B+R z listy 100 miało swoje siedziby w regionie.

W 2004 r. region został uznany za najbardziej konkurencyjny w Unii Europejskiej, w 2006 r. był na drugiej pozycji.⁹⁴ PKB w przeliczeniu na osobę wynosił w 2006 r. w regionie 44.792 euro.⁹⁵ Swoją pozycję region zawdzięcza stworzeniu wyjątkowo przyjaznych warunków dla rozwoju najnowszych technologii, zdolności przygotowania młodych i wykwalifikowanych zasobów ludzkich – osób otwartych na zmiany i gotowych podejmować wyzwania związane z nowymi technologiami, a także stworzeniu trwałych i bliskich powiązań pomiędzy biznesem, jednostkami badawczymi oraz uczelniami wyższymi w celu wypracowania innowacyjnych rezultatów – koncepcji, produktów, procesów i usług. Region należy do europejskiej czołówki, jeśli chodzi o wydatki na badania i rozwój (zarówno jako procent PKB, jak i w przeliczeniu na jednego mieszkańca), liczbę patentów (295,6 zgłoszonych aplikacji na 1000 mieszkańców) oraz liczbę osób zatrudnionych w sektorze B+R. Helsinki-Uusimaa należy także do wiodących w UE regionów pod względem liczby zatrudnionych w sektorze IT i produkcji komputerów (300,1 na 1000 mieszkańców). Helsinki-Uusimaa to region, który uosabia kreatywny, oparty na wiedzy rozwój uznawany w świecie za modelowy.

6.2.3.

Filozofia rozwiązań instytucjonalnych

Pomimo światowego kryzysu, rynek pracy w Finlandii, również w regionie Helsinki-Uusimaa, odznacza się dobrą kondycją w porównaniu z innymi krajami

i regionami w Unii Europejskiej. Jednak nie zawsze region miał tak dobrą sytuację na rynku pracy. Na początku lat dziewięćdziesiątych panowało wysokie bezrobocie (około 20%).⁹⁶ Wówczas rozpoczęto realizację programów skierowanych na rozwój innowacji, które wzmożono w roku 1995, kiedy Finlandia przystąpiła do Unii Europejskiej. Wówczas zmianie uległo także nastawienie władz do rynku pracy – podejście „jak przetrwać” zamieniono na „jak być bardziej konkurencyjnym”. Był to przełom dla rozwoju kraju, a zwłaszcza regionu Helsinki-Uusimaa, ponieważ zamiast administrować bezrobociem, zaczęto wspierać rozwój i tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości.

Trzeba podkreślić, że działania podejmowane przez władze regionalne wynikały z decyzji zapadających na szczeblu centralnym. Podniesienie konkurencyjności odnosiło się bowiem do gospodarki całego kraju i ważne było skoordynowanie działań na poziomie regionalnym dla uzyskania lepszych efektów. Uznano, że konieczna jest poprawa jakości edukacji dla zapewnienia specjalistów wysokiej klasy, a także podjęcie działań zmierzających do przygotowania pracowników, którzy zastąpią osoby opuszczające rynek pracy w związku z szybko postępującym starzeniem się społeczeństwa. Położono także duży nacisk na współpracę międzynarodową, powiązania ponadnarodowe i partnerstwa z państwami europejskimi, w tym przede wszystkim w działalności badawczo-rozwojowej. Władze motywowały aktorów lokalnych do zawiązywania partnerstw na poziomie regionalnym. Miały tworzyć je uniwersytety, parki naukowe, przedsiębiorstwa i samorządy gminne i regionalne. Skoncentrowano się na tworzeniu klastrów, zbliżeniu świata nauki do przedsiębiorców, a także rozwoju sektora publicznego dla otwarcia na innowacyjne, nowoczesne technologie i odważne strategie rozwoju. Postanowiono również przyciągać zagranicznych studentów i pracowników naukowych na uczelnie mające siedziby w regionie wychodząc z założenia, że będą oni najlepszymi promotorami regionu Helsinek, jako miejsca przyjaznego dla studentów, naukowców, przedsiębiorców i inwestorów. Wytworzono swoistą konkurencję pomiędzy uczelniami wyższymi skupionymi w regionie, ale także mobilizowano je do współpracy.

Głównym organem odpowiedzialnym za rozwój regionu Helsinki-Uusimaa jest Rada Regionalna (*The Uusimaa Regional Council*) reprezentująca interesy gmin tutaj zlokalizowanych. Obowiązki Rady określają ustawa o rozwoju regionalnym (*Regional Development Act*) oraz ustawa o użytkowaniu gruntów i budownictwie (*Land Use and Building Act*). Rada Regionalna jest odpowiedzialna za kształtowanie warunków życia i rozwój gospodarczy oraz za planowanie strategiczne

⁹³ Vanttinen M., op. cit.

⁹⁴ Huggins R., Davies W., op. cit.

⁹⁵ The State of Helsinki..., op. cit.

⁹⁶ Repo E., From shock to recovery, Finland Promotion Board, Ministry for Foreign Affairs, Department for Communications and Culture, <http://finland.fi/>, February 2010.

zgodnie z wizją uczynienia regionu Helsinki-Uusimaa najbardziej konkurencyjnym, bezpiecznym i atrakcyjnym regionem metropolitalnym w Europie Północnej. Rada Regionalna aktywizuje lokalnych aktorów i zasoby w celu optymalnego wykorzystania silnych stron regionu, ściśle współpracując m.in. z:

- Komitetem Doradczym Obszaru Metropolitalnego Helsinek (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen), który zatwierdza misję i strategię, ustala wspólne projekty w powiązaniu z budżetami poszczególnych miast.
- Zgromadzeniem Regionu Helsinki – organem współpracy 14 gmin w zakresie zapewnienia międzynarodowej konkurencyjności, zajmującym się takimi obszarami, jak: zagospodarowanie przestrzenne, mieszkalnictwo, transport oraz usługi regionalne.
- Centrum Rozwoju Gospodarczego, Transportu i Środowiska Naturalnego (wcześniej Centrum Zatrudnienia i Rozwoju Gospodarczego) – publiczną organizacją regionalną, aktywnie uczestniczącą w rozwoju regionu, która zajmuje się doradztwem i wsparciem (w tym finansowym) dla firm i osób fizycznych (działają departamenty: przedsiębiorczość, rozwój technologii, rynek pracy, rolnictwo).

1.01.2010 r. weszła w życie w Finlandii reforma administracyjna, w wyniku której kompetencje sześciu instytucji rządowych przejęły dwie: Regionalne Agencje Administracyjne (*Regional State Administrative Agencies*) – jest ich sześć oraz Centra Rozwoju Gospodarczego, Transportu i Środowiska Naturalnego (*Centres for Economic Development, Transport and the Environment*) – jest ich piętnaście. Reforma ma wzmocnić rolę Rad Regionalnych (*Regional Councils*) w zakresie koordynacji i harmonizacji działań na rzecz rozwoju regionalnego.

6.2.4.

Wybrane programy

Podnoszenie konkurencyjności regionu Helsinki-Uusimaa oraz wsparcie tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości odbywa się poprzez realizację działań nakierowanych na:

- rozwój innowacji,
- wspieranie przedsiębiorczości,
- wspieranie inwestycji zagranicznych.

Rozwój innowacji

Działania nastawione na rozwój innowacji są najwyższym priorytetem zarówno władz centralnych, jak i regionalnych w Finlandii. W niniejszej części przedstawiamy wybrane inicjatywy mające na celu podniesienie konkurencyjności regionu poprzez wzrost szeroko rozumianej innowacyjności. Wśród działań i programów realizowanych w regionie Helsinki-Uusimaa

na uwagę zasługują następujące inicjatywy:

- Partnerstwo sektora publicznego i prywatnego.
- Centrum Specjalizacji Regionu Helsinki (*The Helsinki Region Centre of Expertise*) - centrum doświadczenia, baza wiedzy, wsparcie dla działalności badawczo-rozwojowej.
- Centrum Rozwijania Technologii i Innowacji TEKES (*Finnish Funding Agency for Technology and Innovation*) wspierające innowacje w firmach, uczelniach wyższych i jednostkach badawczych.
- Fundacja ds. Fińskiej Wynalazczości (*The Foundation for Finnish Inventions*) wspierająca wynalazczość.

Ciekawym przykładem partnerstwa sektora publicznego i prywatnego jest **Program Centrum Specjalizacji OSKE**.⁹⁷ Jest to utworzony w 1994 r. program rządowy realizowany regionalnie, dla tworzenia nowych miejsc pracy i przyspieszenia rozwoju regionalnego w wybranych dziedzinach. Program odzwierciedla rządowe podejście do poprawy regionalnej konkurencyjności zgodnie z krajową i europejską polityką. Punktem wyjścia była lokalna współpraca i specjalizacja. Rząd wymagał, aby regionalni aktorzy wspólnie opracowali regionalne strategie przeznaczając stosunkowo niewielkie fundusze na zachętę, ale zapewniając im wysoki status w narodowej strategii innowacyjnej. Od początku zawiązała się dynamiczna współpraca pomiędzy środowiskiem akademickim, instytucjami naukowo-badawczymi, firmami oraz gminami. Program oferuje sieci i usługi dla przedsiębiorstw, uczelni wyższych, zespołów uniwersyteckich realizujących badania stosowane oraz instytucji naukowych i badawczych.

Cele Programu Centrum Specjalizacji są następujące:

- identyfikacja mocnych stron regionu i przyspieszenie wzrostu gospodarczego,
- zwiększenie zakresu konkurencyjności produktów, usług, przedsiębiorstw i miejsc pracy w oparciu o wiodące specjalizacje w regionie,
- podniesienie atrakcyjności regionu dla międzynarodowych inwestycji i przyciągnięcia wiodących ekspertów do regionu,
- stałe wzmocnianie i odnawianie wiedzy w regionie,
- osiągnięcie wskaźników ilościowych (w latach 2007-2013 to 10 tys. nowych miejsc pracy i 1 tys. nowych firm).

Powyższe cele są realizowane poprzez:

- tworzenie warunków dla innowacji i komercjalizacji,
- przekazywanie najnowszej wiedzy i doświadczeń przedsiębiorstwom,
- wspieranie współpracy pomiędzy różnymi stronami dla rozwoju badań i dla wykorzystywania wiedzy w działalności firm,
- wspieranie wzrostu efektywności zasobów ludzkich i edukacji,
- promowanie krajowej i międzynarodowej współpracy centrów specjalizacji,

⁹⁷ <http://www.oske.net/>

- integrowanie prorozwojowych działań regionalnych i krajowych.

Jednym z działań przewidzianych w programie było utworzenie **klastrów**. W ramach Centrum Specjalizacji Regionu Helsinki (*The Helsinki Region Centre of Expertise*), w latach 1999-2006 stworzono sześć istotnych dla regionu klastrów obejmujących następujące sektory:

- Materiały Adaptacyjne i Mikrosystemy (*Adaptive Materials and Microsystems*),
- Technologia Genetyczna i Biologia Molekularna (*Gene Technology and Molecular Biology*),
- Media Cyfrowe, Produkcja Treści i Usługi Edukacyjne (*Digital Media, Content Production and Learning Services*),
- Logistyka (*Logistics*),
- Technologie Medyczne (*Medical and Welfare Technologies*),
- Oprogramowanie dla Biznesu (*Software Product Business*).

Obecnie realizowany program obejmuje lata 2007-2013. W 2007 r. program zweryfikowano, aby sprostać przyszłym wyzwaniom. Nowy model klastrów wymagał współpracy pomiędzy regionalnymi centrami specjalizacji. W latach 2007–2013 centrum regionalne Helsinki-Uusimaa obejmuje dziewięć klastrów:

- Usługi i Produkty Cyfrowe (*DIGIBUSINESS Cluster*),
- Technologie Środowiskowe (*Environmental Technology Cluster*),
- Rozwój Przetwórstwa Żywności (*Food Processing Development Cluster*),
- Zdrowie (*HealthBIO - Health Cluster*),
- Życie (*Living Cluster*),
- Nanotechnologia (*Nanotechnology Competence Cluster*),
- Turystyka i Zarządzanie (*Tourism and Experience Management Cluster*),
- Wszegobecna Informatyka (*Ubiquitous Computing*),
- Dobrobyt (*Well-being Cluster*).

Istotną rolę w realizacji regionalnej polityki wspierającej rozwój innowacji, w tym w zarządzaniu Programem Centrum Specjalizacji w regionie Helsinek, odgrywa **Culminatum Innovation Ltd Oy**.⁹⁸ Jest to przedsiębiorstwo ds. rozwoju utworzone w 1995 r. przez 32 podmioty, m.in. Radę Regionalną Uusimaa, miasta: Helsinki, Espoo i Vantaa, uniwersytety, politechniki, instytuty badawcze i przedsiębiorstwa prywatne z regionu Helsinek. Culminatum Innovation Ltd Oy powstało dla wdrażania Programu Centrum Specjalizacji w regionie Helsinek oraz jako instrument wspierający rozwój regionalny w działaniach właścicieli firmy. Zadaniem przedsiębiorstwa jest poszukiwanie sposobów podniesienia międzynarodowej konkurencyjności regionu i zachęcanie biznesu do wykorzystywania w praktyce zasobów edukacyjnych i B+R skupionych w regionie. Culminatum jest odpowiedzialne również za opracowanie regionalnych

dokumentów strategicznych (m.in. regionalnej strategii rozwoju nauki i technologii) we współpracy ze środowiskiem naukowym i biznesem. Culminatum również tworzy i wdraża regionalne projekty rozwojowe wzmacniające międzynarodową konkurencyjność regionu, wspierające wzrost potencjału uczelni wyższych i wzmacniające relacje między naukowcami i parkami naukowymi.

Kolejną ważną inicjatywą wspierającą innowacje w firmach, uczelniach wyższych i jednostkach badawczych regionu Helsinki-Uusimaa jest **Centrum Rozwijania Technologii i Innowacji TEKES** (*Finnish Funding Agency for Technology and Innovation*) działające od 1983 r.⁹⁹ TEKES jest najważniejszą w Finlandii organizacją publiczną zajmującą się finansowaniem badań, rozwoju i innowacji. Wspiera projekty innowacyjne o wysokim stopniu ryzyka nastawione na odniesienie globalnego sukcesu marketingowego. Na początku 2010 r. realizował 29 programów badawczych i badawczo-rozwojowych. TEKES zachęca przedsiębiorców do kontaktowania się z ekspertami centrum w początkowym etapie planowania projektów badawczych, aby je lepiej dopracować. Projekty, które następnie pozytywnie przejdą ewaluację i zostają przyjęte do finansowania, otrzymują swoich opiekunów ze strony centrum. Finansowanie mogą otrzymać firmy (również nowopowstające i zagraniczne zarejestrowane w Finlandii) i inne podmioty aktywnie rozwijające nowe technologie, usługi i działalność operacyjną. Wśród klientów centrum są także instytucje i ciała regionalne. TEKES oferuje nisko oprocentowane kredyty lub dotacje, których wysokość uzależniona jest od stopnia innowacyjności i charakteru projektu:

- dotacje na projekty badawczo-rozwojowe – od 15 do 50% przewidywanych kosztów,
- kredyty na projekty badawczo-rozwojowe – od 45 do 70% przewidywanych kosztów.

Projekty przedkładane przez przedsiębiorstwa podlegają ocenie pod względem:

- biznesu, jaki projekt może generować,
- technologii, innowacyjności i kompetencji, które projekt ma wypracować,
- zasobów, którymi dysponuje zespół projektowy,
- przewidywanego modelu współpracy,
- społecznych i środowiskowych czynników dobrobytu promowanych przez projekt,
- wpływu finansowania przez Tekes i usług ekspertów.

Projekty przedkładane przez instytucje publiczne (np. uczelnie) podlegają ocenie pod względem:

- technologii i kompetencji, które projekt ma wypracować,
- przewidywanego modelu współpracy,
- sposobu wykorzystania wyników projektu,
- zasobów, którymi dysponuje zespół projektowy,
- społecznych i środowiskowych czynników dobrobytu promowanych przez projekt,
- wpływu finansowania przez Tekes i usług ekspertów.

⁹⁸ <http://www.culminatum.fi/>

⁹⁹ <http://www.tekes.fi/h>

TEKES nie jest instytucją dochodową ani nie zgłasza żadnych praw z tytułu własności intelektualnej do współfinansowanych przez siebie wynalazków. Dwa biura TEKES zlokalizowane są w regionie Helsinki-Uusimaa. Pośredniczą one w kontaktach z beneficjentami TEKES mającymi swoje siedziby w regionie. Co roku TEKES przeznaczają około 600 mln euro na wsparcie innowacyjnych projektów nastawionych na generowanie nowego *know-how*, nowych produktów, procesów, usług i koncepcji biznesowych. Co roku przedsiębiorstwa (głównie małe i średnie) uczestniczą w około 3.800 projektach, a uczelnie wyższe i jednostki badawcze – w około 1.500 projektach. Większość beneficjentów to podmioty zlokalizowane w regionie Helsinki-Uusimaa.

Następna inicjatywa istotna z punktu widzenia rozwoju innowacji w regionie Helsinki-Uusimaa to **Fundacja ds. Fińskiej Wynalazczości** (*The Foundation for Finnish Inventions*).¹⁰⁰ Utworzona w 1971 r. fundacja dla wsparcia i promocji rozwoju wynalazczości, zapewnia doradztwo prawne i wsparcie finansowe w działalności wynalazczej. Jej beneficjentami są indywidualni wynalazcy, naukowcy, małe i średnie firmy. Działania Fundacji można podzielić na sześć kategorii w sześciu fazach rozwoju wynalazku:

- promocja działalności wynalazczej,
- ocena wynalazków (potencjał rynkowy, innowacyjność, potencjał biznesowy itd.),
- usługi doradcze (porady dotyczące specyfiki wynalazku, ochrona własności intelektualnej),
- finansowanie ochrony wynalazku (patenty, prawa autorskie),
- finansowanie rozwoju produktów (planowanie i projektowanie, budowa prototypu, porady techniczne i rynkowe),
- finansowanie działań marketingowych (włączając porady dotyczące licencjonowania).

Fundacja ma siedzibę w Innopoli Technology Centre w Espoo. W regionie, oprócz pracowników fundacji, jej klientów obsługują menedżerowie innowacji w głównych uniwersytetach oraz Regionalne Centrum Rozwoju Gospodarczego, Transportu i Środowiska Naturalnego (wcześniej Regionalne Centrum Zatrudnienia i Rozwoju Gospodarczego). Fundacja finansuje rozwój i komercjalizację wynalazków, nie wymaga zabezpieczeń. Oferuje cztery rodzaje wsparcia finansowego:

- „Keksi”: finansowanie wczesnego stadium rozwoju wynalazku, maksymalnie 8 tys. euro. Nie ma konieczności zwrotu.
- Wspierające: finansowanie kosztów patentowania, rozwoju i komercjalizacji produktu. Obowiązek zwrotu jest uzależniony od powodzenia projektu i przychodów uzyskiwanych przez autora wynalazku. Odsetki nie są pobierane.

- Granty: mniejsze kwoty bez obowiązku zwrotu.
- Pożyczki: kapitał obrotowy w początkowej fazie komercjalizacji. Przyznawane wynalazcom oraz małym i średnim przedsiębiorstwom.

Główne kryteria warunkujące przyznanie finansowania to: potencjał rynkowy wynalazku, innowacyjność, zdolność patentowa oraz poziom zaawansowania technologicznego. Finansowanie waha się od 1.500 do 100.000 euro, zależnie od specyfiki wynalazku i jego potencjału biznesowego. Większość funduszy pochodzi z Ministerstwa Handlu i Przemysłu Finlandii. Co ciekawe – fundacja prowadzi forum (*The Invention Market*), gdzie przedsiębiorcy mogą znaleźć pomysły na nowe biznesy i produkty poprzez zakup licencji.¹⁰¹

Trzeba zaznaczyć, że wyszczególnione programy i inicjatywy przenikają się, tworzą wspólne sieci i współpracują. Dzięki tej synergii udaje się uzyskać lepsze rezultaty w zakresie podniesienia konkurencyjności gospodarki oraz podmiotów w regionie Helsinki-Uusimaa.

Wspieranie przedsiębiorczości

Podnoszenie konkurencyjności regionu Helsinki-Uusimaa oraz wsparcie tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości odbywa się także poprzez wspieranie przedsiębiorczości, czym zajmuje się **Regionalne Centrum Rozwoju Gospodarczego, Transportu i Środowiska Naturalnego** (*The Centres for Economic Development, Transport and the Environment*, wcześniej Regionalne Centrum Zatrudnienia i Rozwoju Gospodarczego).¹⁰² Jest ono odpowiedzialne za:

- rozwój gospodarczy, rynek pracy, rozwój kompetencji i działalność kulturalną,
- transport i infrastrukturę,
- środowisko i zasoby naturalne.

Centrum, w bliskiej współpracy z władzami regionalnymi Helsinki-Uusimaa, wspiera rozwój regionu z jednej strony poprzez wdrażanie działań rządu, a z drugiej strony – poprzez udział w kształtowaniu polityki prorozwojowej na bazie doświadczeń z realizowanych przedsięwzięć. Promuje też przedsiębiorczość, funkcjonowanie rynku pracy, rozwój kompetencji i działalność kulturalną. Zapewnia bezpieczny i sprawny transport, zdrowe środowisko i zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych w regionie i jest odpowiedzialne za zadania związane z imigracją pracowników.

W ramach działalności szkoleniowej, centrum dba o dopasowanie kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych do aktualnych potrzeb biznesu. Zapewnia też pomoc wspierającą zatrudnienie – finansuje projekty (skierowane do bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem) i inwestycje przedsiębiorstw dla utrzymania i tworzenia nowych miejsc pracy poprzez gminy,

¹⁰⁰ <http://www.innofin.com/>, <http://www.wipo.int/>

¹⁰¹ <http://www.innofin.com/>, <http://www.keksintoporssi.com/>

¹⁰² <http://www.ely-keskus.fi/>, <http://helsinki.trade.gov.pl/>

partnerstwa gmin i inne organizacje promujące tworzenie miejsc pracy. Centrum wspierając przedsiębiorczość, oferuje firmom:

- Pomoc inwestycyjną – głównie dla MSP, jej wysokość jest uzależniona od mapy pomocy regionalnej i liczby nowych miejsc pracy, które mają być utworzone.
- Pomoc restrukturyzacyjną – dla projektów rozwojowych, które mają w znacznym stopniu usprawnić działalność operacyjną firmy, sprzyjać rozwojowi *know-how* i pracom nad nowymi produktami oraz umiędzynarodowieniu. Maksymalnie do 50% zaakceptowanych wydatków.
- Dotacje na uruchomienie i rozszerzenie działalności dla nowo powstających firm w pierwszych 24 miesiącach, na pokrycie wydatków na wynagrodzenia przedsiębiorcy i jego pierwszych pracowników, wynajem pomieszczeń i zakup sprzętu. Maksymalnie do 50% poniesionych nakładów.
- Pomoc transportową dla MSP na pokrycie kosztów dostawy ich produktów na tereny rzadko zaludnione. Od 7 do 29% faktycznych kosztów transportu, zależnie od odległości.
- Subwencje energetyczne dla firm inwestujących w technologie energooszczędne i urządzenia wykorzystujące krajowe surowce odnawialne. Maksymalnie 30% poniesionych kosztów inwestycyjnych. Dodatkowo firmy mogą otrzymać do 40% zwrotu kosztów z tytułu zamówienia u licencjonowanej firmy ekspertyzy dotyczącej wprowadzania energooszczędnych technologii.

Kolejne inicjatywy wspierające przedsiębiorczość w regionie to nowy **scentralizowany punkt doradztwa dla przedsiębiorstw** rozpoczynających działalność i już działających - Przedsiębiorczość Helsinki (*Enterprise Helsinki*), zapewniający bezpłatne usługi dla zainteresowanych, a także **Regionalne Usługi Biznesowe dla Imigrantów** (*Regional Business Services for Immigrants*) - przy Enterprise Helsinki – jednostka zapewniająca doradztwo w językach: szwedzkim, angielskim, niemieckim, rosyjskim, arabskim i estońskim¹⁰³.

Wspieranie inwestycji zagranicznych

Podnoszenie konkurencyjności regionu oraz wsparcie tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości odbywa się również poprzez zachęcanie podmiotów zagranicznych do inwestowania w regionie Helsinki-Uusimaa. Zajmuje się tym agencja promująca Finlandię jako miejsce zagranicznych inwestycji bezpośrednich - **Invest in Finland**¹⁰⁴ oraz bank centralny Finlandii **The Bank of Finland**¹⁰⁵, oferujący informacje na temat rynków finansowych oraz inne użyteczne

publikacje. Władze Helsinek oferują podmiotom zagranicznym także pomoc w dostępie do sąsiednich rynków (w Rosji, krajach bałtyckich i Europie Centralnej). Dla władz regionu nie jest istotne pochodzenie kapitału, ale to, że inwestorzy zagraniczni stworzą nowe miejsca pracy w regionie lub w inny sposób przyczynią się do jego rozwoju.

W ciągu ostatnich 20 lat region Helsinki-Uusimaa stał się dynamicznym centrum wiedzy i innowacji. Władze regionalne mobilizują jednostki i zasoby rządowe, regionalne i lokalne dla osiągnięcia celów strategicznych, budują partnerstwa na szczeblu europejskim, regionalnym i lokalnym, a także nie obawiają się współpracy z państwami Basenu Morza Bałtyckiego i Rosją (Petersburgiem i Moskwą). Dzięki inwestycjom w działalność badawczo-rozwojową, ochronę własności intelektualnej, wspieraniu zatrudnienia w ICT w sektorze prywatnym i publicznym, wspieraniu konkurencyjności przedsiębiorstw, ułatwianiu prowadzenia działalności gospodarczej, bliskiej współpracy biznes-nauka-władze lokalne i podniesieniu poziomu edukacji udało się stworzyć setki tysięcy innowacyjnych miejsc pracy i spowodować, że region może być wzorem dla innych.

6.3.

Region Madrytu

6.3.1.

Opis regionu

Region Madrytu położony jest centralnie, wokół stolicy kraju i graniczy z dwoma dużymi regionami Hiszpanii, Kastylią Leon (największy region kraju, o powierzchni ponad 94 tys. km²) oraz Kastylią i Manchą (o powierzchni ponad 79 tys. km²). Powierzchnia regionu, w porównaniu do sąsiednich regionów, jest stosunkowo niewielka i wynosi 8.026 km². Region jest jednak gęsto zaludniony - zamieszkuje go ponad 6.360 tys. mieszkańców (2009 r.)¹⁰⁶, w tym ponad połowa z nich mieszka na terenie miasta Madryt. Stolica regionu jest jednocześnie drugim, co do wielkości po Berlinie, miastem Unii Europejskiej a aglomeracja regionu jest trzecią aglomeracją Unii, po Ile de France i aglomeracji Londynu.¹⁰⁷ Obserwowany w regionie Madrytu, szybki wzrost liczby mieszkańców to głównie efekt dużego napływu imigrantów, w 2007 r. było ich ponad 446 tys. Dodatni przyrost mieszkańców z tytułu migracji wyniósł w 2007 r. ponad 106 tys. osób.¹⁰⁸ Na terenie regionu mieszka ponad milion cudzoziemców, co stanowi około 17,5% mieszkańców, podczas gdy w 1999 r. było ich tylko

¹⁰³ <http://www.hel.fi/>

¹⁰⁴ <http://www.investinfinland.fi/>

¹⁰⁵ <http://www.bof.fi/>

¹⁰⁶ Madrid Economy 2009, s. 7.

¹⁰⁷ Madrid..., op. cit., s. 6.

¹⁰⁸ <http://www.madrid.org/iestadis/fijas/basicos/keyfig02.htm>

2,8%. Region należy do najzamożniejszych w Europie, z dochodami stanowiącymi 133,9% średniej dla całej Unii. PKB na mieszkańca, wytwarzany w regionie przekracza 34 tys. euro, co przekłada się na wysoką jakość życia. Potwierdza to m.in. przeciętna długość życia dla kobiet i mężczyzn wynosząca odpowiednio 84,9 i 78,3 lat.¹⁰⁹

Region Madrytu jest jednym z 17 niezależnych regionów Hiszpanii. W 1833 r., w wyniku wprowadzonego wówczas nowego podziału na prowincje Hiszpanii, wydzielono teren dzisiejszego regionu, jako prowincję Nowej Kastylii (Obecnie la Mancha). Długa debata na temat politycznej niezależności regionu Madrytu toczyła się aż do 1983 r. kiedy to formalnie utworzono dzisiejszy region, w oparciu o art. 144 Konstytucji Hiszpanii, która zezwala na tworzenie niezależnych regionów, nawet jeżeli poprzednio nie miały historycznej tożsamości.

Władza ustawodawcza w regionie należy do 120-osobowego parlamentu regionalnego, który również wybiera prezydenta regionu. Władzę wykonawczą sprawuje prezydent, dwóch wiceprezydentów i 13 ministrów. Za rozwój gospodarczy odpowiadają trzy ministerstwa: Ministerstwo Edukacji (*Consejería de Education*), Ministerstwo Gospodarki i Konsumentów (*Consejería de Economía y Consumo*) oraz Ministerstwo Zdrowia (*Consejería de Sanidad*).

6.3.2.

Gospodarka

Region Madrytu to najważniejszy ośrodek gospodarczy kraju, jedno z największych centrów finansowych świata, a także centrum handlu międzynarodowego. PKB regionu to niemal 200 mld euro i jest tylko o kilka miliardów euro niższy niż produkt

znacznie większej i mającej znacznie dłuższe tradycje przemysłowe Katalonii (2008 r.).¹¹⁰ Usługi wytwarzają aż 83,5% PKB. Sektor usług rozwijał się systematycznie w latach 1992-2007. W regionie dominują usługi ukierunkowane na obsługę firm, transport, komunikację, zarządzanie nieruchomościami, a także usługi turystyczne. Wiele miejsc pracy w usługach utworzono w dziedzinach wymagających stosunkowo niskich kwalifikacji, takich jak usługi hotelowe, gastronomiczne czy komunalne. Obok usług w gospodarce regionu starano się rozwijać przemysł, zwłaszcza przemysł oparty na średnio- i wysokozaawansowanych technologiach. W polityce gospodarczej nacisk kierowano na rozwój takich dziedzin, jak telekomunikacja, elektronika, przemysł farmaceutyczny, zbrojeniowy, lotniczy i środki transportu. W regionie działają klastry przemysłowe takie jak: klastr lotniczy i kosmiczny, audiowizualny, motoryzacyjny, biotechnologiczny, finansowy, firm logistycznych oraz ochrony zdrowia. Przemysł wytwarza jednak tylko 7,6% PKB, a budownictwo 8,8% PKB (2008 r.). Rolnictwo odgrywa marginalną rolę. Zapleczem badawczym dla firm opartych na wysokich technologiach są liczne centra badawczo-rozwojowe.

Szybki rozwój regionu trwa od połowy lat 90-tych XX wieku do ostatniego kryzysu gospodarczego. W latach 1995-2005 region rozwijał się w tempie 3,7% wzrostu PKB rocznie, podczas gdy w całej Hiszpanii wzrost wynosił 3,3%. W latach 2000-2006 utworzono ponad 760 tys. nowych miejsc pracy, a bezrobocie spadło z 11,6% do 6,5%. Rozwój regionu następował w wyniku otwarcia gospodarki, ale ogromny udział w sukcesie miał także ambitny plan polityki gospodarczej, stawiający na rozwój infrastruktury, zarówno autostrad, jak i dróg oraz linii kolejowych. Na terenie regionu rozwinął się jeden z największych portów

Rysunek 5

Podział administracyjny Hiszpanii

Źródło: Wikipedia.

¹⁰⁹ Madrid..., op. cit, s. 7.

¹¹⁰ Tamże, s. 10.

lotniczych świata Madrid-Barajas (piąty co do wielkości, pod względem liczby obsługiwanych pasażerów port w Europie, największy pracodawca w regionie). W latach 1984-2007 podwoiła się długość linii metra. Inwestowano także w rozwój szkolnictwa wyższego, co pozwala na funkcjonowanie w regionie 15 uniwersytetów i szkół wyższych. Plany wskazywały również na rozwój turystyki, jako jeden z kierunków rozwoju regionu, co spowodowało wzrost inwestycji w renowację zabytków, parków, jak również poprawę wyglądu przestrzeni miejskiej. Obecnie Madryt jest czwartym w Europie, po Paryżu, Londynie i Rzymie, miastem, przyciągającym najwięcej turystów.¹¹¹

W okresie boomu gospodarczego nie udało się jednak przezwyciężyć wielu problemów. Jednym z najważniejszych jest wydajność pracy, znacznie niższa niż w innych podobnych regionach, o 18% niższa niż średnia OECD dla regionów metropolitalnych powyżej 1,5 mln mieszkańców. Jednocześnie wzrost wydajności jest bardzo powolny, niższy niż przeciętny dla całej Hiszpanii.¹¹² W połączeniu z wysokimi dochodami, znacznie przekraczającymi średnią, tak niska wydajność stwarza zagrożenie dla konkurencyjności gospodarki. Jednym z powodów niskiej wydajności były korzystne dla pracodawców warunki dla zatrudniania pracowników na krótkoterminowe kontrakty. Nie sprzyjały one podnoszeniu kwalifikacji i ograniczały integrowanie pracowników z celami działania firmy. Te negatywne zjawiska, związane z zatrudnianiem na krótkoterminowe kontrakty starano się zmienić w trakcie licznych reform rynku pracy na początku stulecia, przedstawionych poniżej. Wymienione problemy spotęgowały negatywne skutki kryzysu gospodarczego i przyczyniły się do szybkiego wzrostu bezrobocia. Ucierpiało nie tylko budownictwo, ale również przemysł motoryzacyjny, a także elektroniczny, jak również część usług.

6.3.3.

Rozwiązania instytucjonalne

Zagadnienia związane z rozwojem gospodarczym leżą w gestii trzech ministerstw:

- Ministerstwo Gospodarki odpowiada za programy innowacyjne w przemyśle, głównie ukierunkowane na podnoszenie konkurencyjności i za budowę społeczeństwa informacyjnego. Współpracuje również z Ministerstwem Edukacji przy tworzeniu regionalnych planów B+R. W 1984 r. Ministerstwo powołało „Instituto Madrileño de Desarrollo” (IMADE) - instytut pełniący funkcje regionalnej agencji rozwoju.
- Ministerstwo Edukacji odpowiada m.in. za opracowanie i wdrażanie programów badań i rozwoju, przygotowywanie kadr dla innowacji, tworzenie regionalnych centrów badań i rozwoju, wspieranie współpracy nauki z gospodarką, wspieranie

innowacji, a także monitorowanie polityki w tym zakresie. Ministerstwo koordynuje również politykę regionalną w zakresie B+R z polityką kraju i Unii Europejskiej. Działaniami w wyżej wymienionym zakresie zajmuje się Dyrekcja Generalna ds. Uniwersytetów i Badań. W 2003 r. Ministerstwo powołało Fundację „Fundación para el Conocimiento” (FCm+d.), zajmującą się współdziałaniem uczelni z przedsiębiorcami oraz realizacją programów badawczych Unii Europejskiej. Fundacja jest członkiem sieci instytucji regionalnych wspierających B+R (tworzą ją Uniwersytety, centra B+R, organizacje Przedsiębiorców). W ramach Fundacji działają trzy główne działy: Biuro ds. badań Unii Europejskiej, Biuro ds. transferu technologii, a także Biuro ds. spółek *spin-off* i firm technologicznych. Fundacja zatrudnia 16 ekspertów, łącznie z niewielkim biurem w Brukseli.

- Ministerstwo odpowiada za przygotowanie regionalnych programów wspierania badań i rozwoju (PRICIT). Dotychczas zrealizowano pięć regionalnych planów na lata: 1990-1993 (z budżetem 18,83 mln euro), 1994-1997 (z budżetem 53,45 mln euro), 1998-1999 (z budżetem 46,14 mln euro), 2000-2003 (z budżetem 111,9 mln euro) oraz 2004-2008 (z budżetem 220 mln euro). Widoczny wzrost budżetów w ciągu 20 lat pokazuje determinację władz regionalnych w zwiększaniu roli badań i rozwoju w polityce gospodarczej regionu.
- Ministerstwo Zdrowia zajmuje się m.in. wspieraniem badań w zakresie ochrony zdrowia, koordynowaniem prac instytucji badawczych zajmujących się zagadnieniami z zakresu medycyny i ochrony zdrowia, a także akredytacją systemów jakości w zakresie ochrony zdrowia.

Na terenie regionu działa Regionalny Urząd Pracy zajmujący się dostarczaniem informacji o szkoleniach dostępnych dla osób zarejestrowanych, o rynku pracy i instytucjach rynku pracy, a także zajmujący się projektowaniem szkoleń, zwłaszcza na potrzeby osób wchodzących na rynek pracy i pomocą w rozpoczynaniu działalności gospodarczej.

Sieć Madri+d

Z inicjatywy władz regionalnych, a właściwie Generalnej Dyrekcji Badań i Szkół Wyższych, w 2003 r. powstała sieć Madri+d, zajmująca się stymulowaniem powstawania firm technologicznych, wzmocnieniem powiązań między przedsiębiorstwami a instytucjami badawczymi, zarządzaniem i upowszechnianiem regionalnego *know-how* wypracowanego przez instytucje badawcze i przedsiębiorstwa oraz pomocą ekspercką w definiowaniu regionalnych strategii w zakresie badań i ich wykorzystania. Sieć miała przeciwdziałać fragmentaryzacji prac B+R i poprawić koordynację programów badawczych licznych uniwersytetów i instytucji działających w regionie. Madri+d to zaawansowana

¹¹¹ OECD..., op. cit., s. 3-4.

¹¹² Tamże, s. 4.

technologicznie sieć komunikacyjna, pozwalająca na szybką wymianę informacji pomiędzy instytucjami badawczymi i ich transfer do gospodarki. W marcu 2010 r. członkami sieci było 45 instytucji, w tym 13 uniwersytetów i szkół wyższych, 24 instytucje i stowarzyszenia badawczo-rozwojowe, Izba Przemysłowo-Handlowa, stowarzyszenia pracodawców i parki przemysłowe. Sieć stanowi ogromne ułatwienie w komunikowaniu się instytucji badawczych, umożliwiając współpracę przy realizacji programów badań, także współpracę z ośrodkami zagranicznymi. Sieć daje m.in. możliwość organizowania kursów internetowych e-szkoleń, dostęp do bibliotek elektronicznych, organizowania video konferencji, e-seminariów, transmitowania programów radiowych i telewizyjnych, prowadzenia diagnostyki medycznej na odległość i dostarczania porad medycznych, prowadzenia wirtualnych laboratoriów, a także umożliwia kontrolę środowiska poprzez sieć satelitarną.¹¹³

Do zadań sieci należy m.in.:

- upowszechnianie *know-how* wypracowanego w regionalnych instytucjach poprzez technologie informacyjne, usprawnienie zarządzania własnością intelektualną,
- definiowanie wspólnych strategii i metodologii w wykorzystywaniu wyników badań naukowych,
- ułatwienie dostępu do kwalifikowanych pracowników badawczych oraz ułatwienie kontaktów pomiędzy badaczami a przedsiębiorstwami,
- stymulowanie powstawania firm wykorzystujących najnowsze technologie,
- umożliwianie dostępu do wiedzy wypracowanej w instytucjach badawczych mieszkańcom regionu z gwarancją jakości dostarczanych wiadomości.¹¹⁴

Trzon sieci stanowi system informacji o prowadzonych pracach badawczo-rozwojowych. Składają się na niego codziennie aktualizowane informacje z zakresu badań, nowych technologii, odkryć naukowych, a także tygodniowe biuletyny tematyczne. W poniedziałki publikowany jest biuletyn na temat najważniejszych odkryć w dziedzinie nauk przyrodniczych, dokonanych w ostatnim tygodniu na całym świecie. We wtorkowym biuletynie zawarte są monograficzne opracowania wybranych tematów, najczęściej odnoszą się one do aktualnych zagadnień dyskutowanych w mediach, takich jak np. efekt cieplarniany, biotechnologia, bioetyka czy nowe technologie. Biuletyn ukazujący się w środę zawiera informacje dotyczące kultury, głównie przegląd najciekawszych pozycji literackich, poezji, informacje o wystawach. W części dotyczącej kultury publikowane są również materiały na temat historii nauki, z położeniem nacisku na spuściznę hiszpańskich instytucji naukowych. W czwartki biuletyn poświęcony jest informacjom dla przedsiębiorstw i zawiera głównie informacje o wynikach prac

badawczych mogących mieć zastosowanie w gospodarce, a także o innowacjach stosowanych w przedsiębiorstwach. W piątki ukazuje się biuletyn przeznaczony dla pracowników naukowo-badawczych i zawiera informacje o dostępnych grantach badawczych i konkursach na przeprowadzenie badań, oferty udziału w projektach badawczych i informacje o poszukiwaniu partnerów, zmianach prawa dotyczącego B+R, jak również informacje o kongresach, wykładach, warsztatach, wystawach i konkursach.¹¹⁵

Sieć Madri+d jest włączona w realizację wizji Europejskiego Obszaru Badawczego, mającego poprawić wykorzystanie potencjału badawczego UE poprzez zapewnienie swobodnego obiegu wiedzy, pracowników badawczych, dostęp do światowej klasy infrastruktury badawczej, w tym do nowoczesnej infrastruktury komunikacji elektronicznej, skuteczne dzielenie się wiedzą, skoordynowanie programów i celów badawczych oraz otwarcie europejskiego obszaru badań na świat. Koordynację z działaniami podejmowanymi w Unii Europejskiej zapewniają Sieci Madri+d dwa biura Europejskiego Obszaru Badawczego, w Brukseli i Madrycie, dostarczające informacji o programach europejskich, polityce innowacyjnej, prowadzące doradztwo w zakresie pozyskiwania środków unijnych, oferujące pomoc w poszukiwaniu partnerów i w korzystaniu z VII programu ramowego.

W ramach sieci zapewniany jest powszechny dostęp do wyników badań naukowych. Portal *e-ciencia (e-nauka)* oferuje pracownikom naukowym, przedsiębiorcom, a także innym zainteresowanym, dostęp do wyników prac badawczych, prowadzonych na uniwersytetach i w innych placówkach badawczych w regionie. W marcu 2010 r. w bazie portalu znajdowały się opisy 15.935 wyników prac naukowych. W ramach portalu, obok opisów, dostępne są informacje o cytowaniach poszczególnych prac, wynikach prac zespołów badawczych i zestawienia statystyczne dotyczące poszczególnych dziedzin.¹¹⁶

W ramach sieci Madri+d, funkcjonuje specjalny portal, dedykowany przedsiębiorcom. Przedsiębiorstwa mogą zarejestrować się w sieci, co pozwala na otrzymywanie codziennych biuletynów z informacjami z dziedziny nauki i nowych technologii, a także umożliwia dostęp do wyspecjalizowanych usług w zakresie technik marketingu, poszukiwania odpowiedniej technologii, informacji o usługach laboratoryjnych, ekspertach wykonujących audyt technologiczny i firmach poszukujących partnerów do wspólnych przedsięwzięć. W serwisie dostępne są także studia przypadków firm technologicznych, które odniosły sukces, jak również linki do innych usług dla przedsiębiorców oferowanych w regionie Madrytu.¹¹⁷

¹¹³ <http://www.madrimasd.org/English/About-madrimasd/telematicNetwork/default.asp>

¹¹⁴ <http://www.madrimasd.org/English/About-madrimasd/default.asp>

¹¹⁵ <http://www.madrimasd.org/SistemaMadrimasd/Suscripcion/default.asp>

¹¹⁶ <http://www.madrimasd.org/English/RDinformation/escience/default.asp>

¹¹⁷ <http://www.madrimasd.org/English/Business-firms/finder/default.asp>

Przedsiębiorcy mogą również korzystać z serwisu „Recursos Humanos para la Innovación” (Zasoby ludzkie dla innowacji). Zawiera on informacje o pracownikach o wysokich kwalifikacjach, ze stopniem doktora, profesora, inżyniera, ale również informacje o studentach, którzy planują karierę w instytucjach badawczych i są zainteresowani innowacyjnością. Zasadniczym celem tej części portalu dla przedsiębiorców jest umożliwienie pracownikom badawczym pracy na rzecz przedsiębiorstw, jak również zapewnienie przedsiębiorstwom dostępu do pracowników mogących prowadzić projekty badawcze i wdrażać innowacje. Administrator portalu weryfikuje kwalifikacje kandydatów, co ułatwia wybór odpowiednich pracowników.¹¹⁸

Zakładanie i funkcjonowanie firm wykorzystujących najnowsze technologie, ma ułatwiać, działające w ramach sieci biuro firm technologicznych. Biuro dostarcza informacji i usług, potrzebnych zarówno przy konsolidacji firmy, jak i przy zakładaniu nowych przedsiębiorstw. Można tutaj uzyskać informacje o potencjalnych inwestorach, w tym informacje o aniołach biznesu, informacje o programach, zarówno regionalnych, jak i krajowych oraz unijnych, które mają wspierać firmy technologiczne, dostęp do usług okołobiznesowych, szkoleń i seminariów. Dostępne są także informacje o pomocy prawnej, w tym pomocy przy zabezpieczaniu praw do własności intelektualnej.¹¹⁹

Ułatwienia w transferze technologii są jednym z najważniejszych zadań sieci Madri+d. Transfer technologii jest promowany poprzez informacje o instytucjach badawczych w regionie, dostęp do Europejskiej sieci Enterprise Europe Network, a także poprzez funkcjonowanie internetowego rynku technologicznego, służącego wymianie własności intelektualnej, licencji oraz wyników badań. Sieć ułatwia także dostęp do specjalistów zajmujących się transferem technologii.¹²⁰

W ramach sieci działają również grupy innowacyjne dedykowane wybranym zagadnieniom najnowszych technologii. W marcu 2010 r. funkcjonowały cztery grupy:

- biotechnologia,
- materiałoznawstwo, technologie kosmiczne i lotnicze oraz nanotechnologie,
- ochrona środowiska i energii,
- technologie informacyjne i komunikacyjne.

Zadaniem grup jest przegląd technologii (*technology watch*) oraz identyfikowanie tych rozwiązań, które mogą być przydatne w przedsiębiorstwach. Działanie grup umożliwia również wpływ przedsiębiorców włączonych w prace grup, na realizację projektów badawczych. Przedsiębiorcy mogą rekomendować takie

planowanie projektów, aby ich wyniki można było jak najlepiej wykorzystać w działalności gospodarczej. Funkcjonowanie omawianych grup w Internecie, umożliwi firmom z regionu Madrytu, w tym również MSP, łatwy i stosunkowo tani dostęp do najnowszych technologii, informacji o patentach, realizowanych programach badawczych, firmach wykorzystujących dane technologie, a także pomoc w rozwiązywaniu ich problemów technologicznych w danym obszarze, poprzez dostęp do odpowiedzi *on-line* na problemy związane z daną technologią. Dostarczane są również informacje o kongresach, seminariach i targach.¹²¹

IMADE

Instytucją mającą największy wpływ na rozwój regionu jest związany z Ministerstwem Gospodarki, wymieniony powyżej, Instytut IMADE, który wspiera infrastrukturę służącą rozwojowi przedsiębiorczości, tworzeniu nowych firm, parków przemysłowych, jak również rewitalizację terenów przemysłowych. IMADE realizuje programy finansowego wsparcia firm. Instytut zatrudnia ponad 200 osób a roczny budżet, uzależniony od realizowanych programów, wynosi około 10 mln euro rocznie (bez budżetów programów realizowanych przez Instytut). IMADE koordynuje także funkcjonowanie klastrów i parków technologicznych, centrów logistycznych, centrów wspierania biznesu i prace nad rewitalizacją terenów przemysłowych.

6.3.4.

Wybrane programy

Regionalne programy wspierania badań i rozwoju oraz innowacji w gospodarce

Bieżący program PRICIT, stanowi kontynuację działań Ministerstwa Edukacji w zakresie programów rozwoju obszaru B+R, omówionych wcześniej. Jest on spójny z działaniami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (*European Research Area*) i jest wynikiem współpracy 300 ekspertów z 34 instytucji regionu, skupionych w sieci Madri+d. Bieżący program został przyjęty przez władze regionalne w 2005 r.

Program przewiduje rozwój instytucji badawczych. W ramach programu powstał projekt dalszego rozwoju instytucji badawczych, IMDEA, obejmujący tworzenie placówek badawczych w dziedzinie: gospodarki wodnej, biomedycyny, przetwórstwa żywności, energetyki, materiałoznawstwa, nanotechnologii, Internetu i programowania, jak również badań podstawowych – matematyki i nauk społecznych. Realizacja programu jest monitorowana przez Komitet Ewaluacyjny, złożony z przedstawicieli interesariuszy (głównie przedsiębiorców, instytucji badawczych oraz uczelni).¹²²

¹¹⁸ <http://www.madrimasd.org/empleo/default.asp>

¹¹⁹ <http://www.madrimasd.org/emprendedores/>

¹²⁰ <http://www.madrimasd.org/transferencia-tecnologia/default.aspx>

¹²¹ <http://www.madrimasd.org/biotecnologia/default.aspx>

¹²² http://cordis.europa.eu/madrid/strategy_en.html

Od 2005 r. regionalne programy badań i rozwoju są uzupełniane o plany rozwoju technologii i innowacji, tworzone przez Ministerstwo Gospodarki. Pierwszy plan na lata 2005-2007 miał na celu promowanie nowych inicjatyw generujących innowacje w przedsiębiorstwach, jak również promowanie inwestycji w przemysłach opartych na wysokich technologiach. W ramach planu, szczególny nacisk położono na rozwój klastrów w dziedzinach opartych na wiedzy. Klastry tworzone w drodze negocjowania i zawierania porozumień między władzami regionu, przedstawicielami przedsiębiorstw i instytucji badawczych. Przykładem może być klastery technologii lotniczych i kosmicznych, utworzony dzięki porozumieniu towarzystwa ATEMA (badania lotnicze) i Proespacio (przestrzeń kosmiczna) z firmami z wymienionych dziedzin. Podobnie, w ramach programu powstały klastry w zakresie biotechnologii i ICT.¹²³

Obecnie realizowany jest kolejny plan w zakresie technologii i innowacji w regionie, obejmujący lata 2008-2011, również skupiający się na tworzeniu klastrów. Do najbardziej zaawansowanych projektów należą następujące klastry:

- Biotechnologiczny obejmujący następujące przedsiębiorstwa i organizacje: Biotools, ZF Biolabs, Agrevec, Pharmamar, Genetrix, Ingenasa, IMADE.
- Lotniczy i Kosmiczny, w skład którego wchodzi m.in. ATECMA, EADS, Universidad Politécnica, IMADE.
- Platforma Logistyczna Madryt złożona z przedsiębiorstw zajmujących się logistyką, tworzących wspólnie Centrum Technologii Logistycznych.
- Madryckie Centrum Finansowe, skupiające największe firmy finansowe regionu: Banco Santander, BBA, Caja Madrid. Przedsiębiorstwa te wspólnie promują Madryt na rynkach finansowych świata.
- Bezpieczeństwa w sektorze ICT, skupiający instytucje certyfikujące: Fábrica de la Moneda y Timbre, Centro Criptológico Nacional, a także IMADE, AETIC, INDRA, GMV, AMPER, TELEFÓNICA I+D, SECUWARE.
- Audiowizualny, skupiający takie firmy i organizacje, jak: IMADE, Telemadrid, Philips, TSA, TVE, Grupo Árbol, Infinia, Grupo Kiss, UPM, AETIC ETSIT, FAPAE.¹²⁴

W funkcjonowaniu klastrów wiodąca rola przypada instytucji IMADE. Jako główna organizacja utworzona w celu wspierania rozwoju gospodarczego regionu, IMADE nawiązuje kontakty z przedsiębiorstwami i instytucjami badawczymi, pomagając w utworzeniu klastra, a później koordynuje wspólne działania promocyjne i prowadzenie prac badawczych. Poza koordynowaniem programu klastrów IMADE prowadzi również inne programy wspierania przedsiębiorstw w regionie.

Inne Programy IMADE

Plan de Innovación Empresarial (Program innowacyjności przedsiębiorstw) – obejmujący wspieranie innowacyjności w firmach w regionie Madrytu – zawiera trzy główne linie: tworzenie firm innowacyjnych, wspieranie badań w przedsiębiorstwach oraz dostarczanie usług zewnętrznych, niezbędnych dla innowacyjnych firm. Program jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

Programa InnoEmoresa to program wspierania współpracy małych i średnich przedsiębiorstw z instytucjami zewnętrznymi. Ułatwia on finansowanie zewnętrznych badań i programów unowocześniania linii technologicznych. Jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i przez Ministerstwo Przemysłu Hiszpanii.

6.3.5.

Podsumowanie

Władze regionalne realizują plan rozwoju w oparciu o promowanie innowacyjności. Regionalne strategie w zakresie wspierania innowacyjności są tworzone i monitorowane poprzez komitety sterujące złożone z przedstawicieli przemysłu i instytucji badawczych oraz władz regionalnych, co zapewnia uwzględnianie potrzeb gospodarki, zarówno na etapie opracowywania jak i realizacji strategii. Konsekwentnie rozwijana jest infrastruktura badawcza poprzez tworzenie nowych instytucji. Szybciej niż w całym kraju rosną również nakłady na B+R, przy czym zachowywane są korzystne proporcje tych nakładów, w ponad 60% pochodzących z firm prywatnych. Wprawdzie nakłady na badania tylko trochę przekraczają średnią dla Unii Europejskiej, ale systematycznie są zwiększane, a wzrostowi nakładów ze strony firm sprzyja polityka promowania korzyści z innowacyjności.

Bardzo dobrym rozwiązaniem jest powstanie w XXI wieku sieci Madri+d. Sieć ta umożliwi koordynację działań kilkudziesięciu instytucji badawczych w regionie, ułatwiając dotarcie do wyników badań i do prowadzonych prac. Dzięki niej można uniknąć dublowania wysiłków badawczych i lepiej wykorzystać potencjał badawczy. Sieć ułatwia także wykorzystanie badań w przedsiębiorstwach, a także poprzez grupy obserwatorów technologii, umożliwia, obok śledzenia zmian w zakresie technologii, również wpływanie przez przedsiębiorców na programy badań.

Dzięki inwestycjom w badania i rozwój oraz dobrej infrastrukturze instytucjonalnej, rozwojowi infrastruktury komunikacyjnej, a także programowi tworzenia klastrów, region Madrytu systematycznie rozwija dziedziny oparte na wiedzy, przy zachowaniu znaczenia sektora usług. Inwestycje te zmniejszają oddziaływanie kryzysu gospodarczego, chociaż podobnie jak w całej Hiszpanii, jest on wyraźnie odczuwalny. Bezrobocie rośnie wprawdzie wolniej niż w całym kraju,

¹²³ Tamże.

¹²⁴ http://cordis.europa.eu/madrid/strategy_en.html

ale jest dwa razy większe, niż przed wybuchem kryzysu finansowego. Jedną z przyczyn recesji jest ciągle słaba wydajność pracy, przy utrzymywaniu wysokiego poziomu płac, a także duży udział w gospodarce usług wymagających niskich kwalifikacji. Jednak systematyczne podnoszenie nakładów na B+R i skuteczny transfer wyników tych prac do gospodarki, zwłaszcza w ostatnich latach, ułatwi tworzenie innowacyjnych usług i dziedzin przemysłu opartych na wiedzy.

6.4.

Berlin i Brandenburgia

6.4.1.

Opis regionu

Brandenburgia i Berlin to dwa kraje związkowe (landy) Republiki Federalnej Niemiec. Berlin jest stolicą Niemiec, ale jednocześnie sam jest krajem

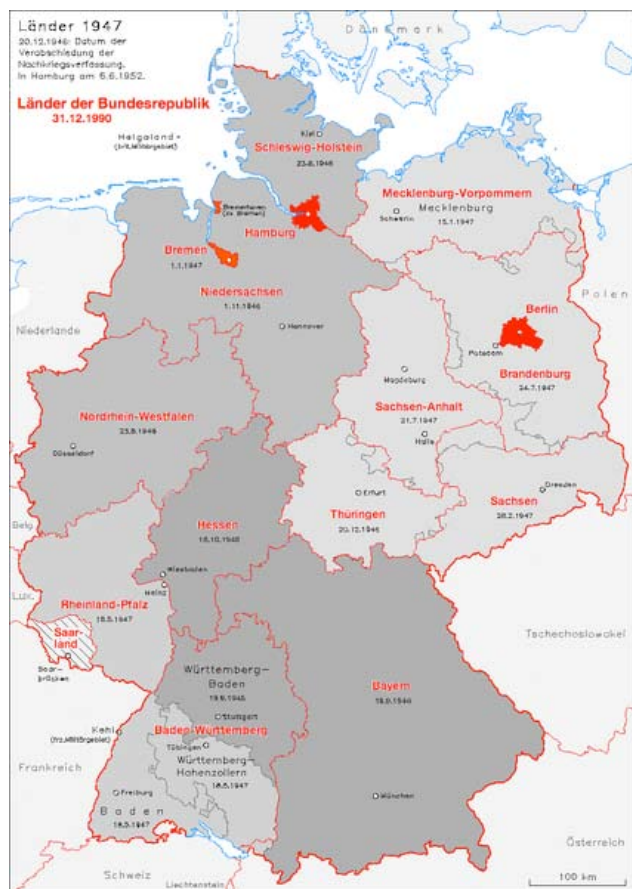
związkowym i w całości jest otoczony Brandenburgią. Oba landy zostały powołane w 1990 r. W latach 1947-52 na terenie byłej NRD funkcjonowały oba landy, jednak zostały zlikwidowane a ich terytorium przekształcone w kilka jednostek administracyjnych. Z punktu widzenia transportowego oba landy stanowią faktycznie jeden region. W 1995 r. władze obu krajów związkowych postanowiły połączyć oba landy, jednak mieszkańcy Brandenburgii w referendum w 1996 r. odrzucili decyzję o połączeniu. Land Berlin posiada powierzchnię 891 km² i liczy 3,41 mln mieszkańców, natomiast land Brandenburgia o powierzchni 29.478 km² skupia 2,52 mln mieszkańców. Stolicą Brandenburgii jest Poczdam. W sumie makroregion Berlina-Brandenburgia liczy nieco ponad 30 tys. km² i blisko 6 mln mieszkańców. Z punktu widzenia ludnościowego jest zbliżony do Mazowsza, jednak wielkość Berlina jest większa niż wielkość Aglomeracji Warszawskiej. Wielkość Brandenburgii jest mniejsza niż wielkość Mazowsza.

Tabela 26

Liczba central największych przedsiębiorstw (lista 500) ulokowanych w poszczególnych krajach związkowych RFN

	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06
S-H	9	9	9	10	12	10	13	12	11	11	11	9	9	10	9
HH	43	43	44	45	47	46	48	49	50	51	50	45	47	46	46
NSa	28	28	29	28	32	29	32	33	33	31	33	32	33	33	33
HB	8	8	9	8	8	8	8	8	8	7	7	6	6	7	7
NRW	164	164	158	165	166	167	174	171	184	187	194	174	165	175	170
HE	73	73	70	66	65	65	74	75	87	87	91	83	81	88	87
R-Pf	14	14	13	16	13	12	11	12	13	12	13	11	13	12	13
BaW	71	71	73	69	69	72	74	74	85	84	90	90	88	86	86
Bay	77	77	71	68	62	67	77	80	87	88	90	78	87	92	91
Saar	8	8	7	8	8	6	8	8	9	9	10	10	10	9	9
B	12	12	11	12	11	10	13	13	14	14	17	15	17	19	20
Brb	1	1	1	1	2	4	4	4	5	3	3	3	3	4	4
M-V	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0
Sa	4	4	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Sa-A	1	1	1	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	1
Th	0	0	1	1	2	2	2	3	2	3	3	2	3	3	3
Sum	513	513	500	500	500	500	540	545	594	593	618	563	567	589	582

Źródło: Kaufmann A., *In the Centre of Europe: the Berlin-Brandenburg Metropolitan Area within the Enhanced European Union*, Halle Institute for Economic Research Germany: 3rd Central European Conference in Regional Science – CERS, 2009.

Rysunek 6**Kraje związkowe Niemiec
w 1947 roku i w 1990 roku**

Źródło: <http://www.ieg-maps.uni-mainz.de/>

Według przedstawionej powyżej mapy granice obu landów uległy niedużej zmianie w relacji do sytuacji powojennej. Brandenburgia i Berlin położone są we wschodniej, mniej rozwiniętej części Niemiec. Po ponownym zjednoczeniu Niemiec w 1990 r. Berlin odzyskał funkcję stolicy.

Region Berlina i Brandenburgii położony jest na Nizinie Niemieckiej i charakteryzuje się dużą liczbą polodowcowych jezior, dużą liczbą cieków wodnych, znaczną lesistością oraz występowaniem licznych terenów rolniczych. Region ten posiada duże walory rekreacyjne i turystyczne. Centralnym punktem regionu jest Berlin, stolica Republiki Federalnej Niemiec, natomiast stolica Brandenburgii - Poczdam - położony jest na Zachód od Berlina. Poczdam jest drugim miastem w regionie jednak jest kilkunastokrotnie mniejszy pod względem liczby mieszkańców od Berlina.

**6.4.2.
Gospodarka i rynek pracy Berlina–Brandenburgii**

Region Berlina–Brandenburgii, pomimo odzyskania statusu stołecznego przez Berlin, nie jest głównym miejscem lokalizacji biznesu w Niemczech. Zdecydowana większość central dużych przedsiębiorstw znajduje się poza Berlinem, na Zachodzie Niemiec. Odzyskanie statusu stołecznego przez Berlin niewiele mu pomogło, o czym świadczą dane na temat lokalizacji największych niemieckich korporacji.

Pomimo wzrostu liczby przedsiębiorstw zaliczanych do największych w RFN, ulokowanych w Berlinie i Brandenburgii, z 13 w 1992 r. do 24 w 2006 r., stanowią one mniej niż 4% ogółu największych przedsiębiorstw w Niemczech. Powoduje to, że gospodarcze znaczenie Berlina dla Niemiec jest znacząco niższe od znaczenia Warszawy dla Polski.

Region Berlina–Brandenburgii, oprócz pełnienia funkcji administracyjnych dla całych Niemiec, jest bardzo ważnym ośrodkiem naukowym. Szacuje się,¹²⁵ że w regionie pracuje około 50.000 pracowników naukowych, z regionu wywodzi się 29 noblistów, znajduje się w nim 7 uniwersytetów oraz 21 innych wyższych uczelni. Ogólna liczba studentów w regionie wynosi około 180 tys.

W Berlinie i Brandenburgii krzyżują się transeuropejskie szlaki transportowe. Region stolicy Niemiec dysponuje nowoczesną siecią autostrad, linii kolejowych i dróg wodnych, które łączą region ze szlakami ponadregionalnymi.¹²⁶ Ponadto na terenie regionu działają dwa duże lotniska (Tegel i Schönefeld), które w 2011 r. będą uzupełnione nowym lotniskiem Berlin-Brandenburg International.

Położenie Berlina i Brandenburgii, w szczególności ekspozycja na wschód oraz dostęp do wysoko kwalifikowanego kapitału ludzkiego, jest silnym magnesem przyciągającym nowe przedsiębiorstwa. Centrum lokalizacji biznesu w Berlinie podkreśla, że pomiędzy rokiem 2001 a 2009 ponad 1.600 przedsiębiorstw ulokowało się w Berlinie¹²⁷, w szczególności w takich branżach jak technologiczna, usługowa, IT oraz medyczna. Wśród ściągniętych do stolicy Niemiec przedsiębiorstw wyszczególnia się firmy przedstawione w tabeli 27.

Pomimo znaczących sukcesów w przyciąganiu inwestycji z zewnątrz, w Berlinie lokują się głównie przedstawicielstwa lub centrale międzynarodowych przedsiębiorstw, w mniejszych zaś stopniu zakłady wytwórcze.

W tabeli 28 zawarto dane porównawcze Berlina i Brandenburgii dla roku 2007.

¹²⁵ Gebhardt-Hille R., Wsparcie gospodarki i zabezpieczenie wykwalifikowanych pracowników w Berlinie i Brandenburgii, prezentacja, Warszawa, 2010.

¹²⁶ Tamże, s. 6.

¹²⁷ <http://www.businesslocationcenter.de/en/Start/seite0.jsp>

Tabela 27**Międzynarodowe przedsiębiorstwa, przyciągnięte do Berlina w latach 2001-2009**

Branża	Przykłady przedsiębiorstw
Przemysł, transport i czyste technologie	MTU Aero Engines, Coca-Cola GmbH, Vattenfall Europe Generation, Corning Cable Systems GmbH & Co. KG, TNT Logistics Deutschland GmbH, Mahle Nockenwellen GmbH, ASKANIA Uhren AG, Rollei GmbH, Inventux Technologies AG, Global Solar Energy Deutschland GmbH, TAKATA-PETRI AG.
Sektor usług	Core connection GmbH & Co. KG, Daimler Financial Services AG, BASF Shared Services Europe GmbH, norisbank GmbH, Sitel GmbH, Skandia Versicherungen, DMS GmbH, Grupo Intercom Berlin GmbH, PHORMS Berlin GmbH, Miami Ad School Europe GmbH, MICE AG.
Media, IT i sektor komunikacyjny	Anschutz Entertainment Group, Jamba, Universal Music Group, MTV Networks Germany, Four Music Productions GmbH, BREAD & butter GmbH, SAP Deutschland AG & Co. KG, Hitachi Software Engineering Europe AG, Axel Springer Verlag AG, Bild Redaktion (Axel Springer Verlag), arvato AG, IMAX Corporation.
Medyczne	Scienion AG, Capsulation Pharma AG, Pfizer Pharma GmbH, LS Shire Deutschland.

Źródło: Berlin Partner GmbH, 2009.

Tabela 28**Wybrane dane porównawcze. Berlin i Brandenburgia, 2007 rok**

Rodzaj danych	Berlin	Brandenburgia
Powierzchnia km ²	891	29 479
Ludność w tys.	3410	2539
Gęstość zaludnienia na km ²	3827	86
PKB w mld euro	83,52	52,56
PKB na osobę w euro	24536	20678
Czynni zawodowo w tys.	1606	1034
Stopa bezrobocia w %	15,5	14,9
Udział poszczególnych gałęzi w produkcji dodanej w %		
Rolnictwo, leśnictwo	0,1	1,8
Przemysł wytwórczy	14,9	20,0
Budownictwo	3,2	5,6
Handel, transport, hotele	16,1	19,1
Przedsiębiorstwa usługowe	34,0	26,7
Sektor usług publicznych	31,7	26,9
Eksport w mld euro	12276	10365
Import w mld euro	8257	11638

Źródło: Wydział Ekonomiczny Ambasady RP w Berlinie.

Dane zawarte w tabeli 28 wskazują, że PKB *per capita* w Brandenburgii jest o około 20% niższy niż w Berlinie, co oznacza, że różnice pomiędzy tymi krajami związkowymi w zakresie PKB nie są zbyt duże. Bardzo charakterystycznym jest rozległy charakter sfery usług publicznych w obu landach, której udział w produkcji dodanej wynosi w Berlinie 31,7%, a w Brandenburgii 26,9%. Również silnie rozwinięte są usługi, z tym że w Berlinie znacznie silniej. Dla odmiany rola przemysłu jest większa w Brandenburgii.

Przedstawione dane wskazują, że pomimo zróżnicowania, pomiędzy obu krajami związkowymi nie ma przepaści w zakresie rozwoju gospodarczego. Przedstawione powyżej wskaźniki w zakresie rynku pracy uległy, wraz z kryzysem pewnemu pogorszeniu, zwłaszcza w Brandenburgii. Rynki pracy obu krajów

związkowych są jednak bardzo zróżnicowane, bogate w pracowników o zróżnicowanych kwalifikacjach, co jest związane z bardzo rozbudowanym szkolnictwem zawodowym i wyższym. Oba landy charakteryzują się wysoką stopą aktywności zawodowej ludności.

6.4.3.**Filozofia rozwiązań instytucjonalnych w zakresie wspierania gospodarki i rynku pracy**

„Region Berlina i Brandenburgii postrzegany jest na międzynarodowym rynku konkurencji jako najatrakcyjniejsze centrum dla firm *high-tech*, nowoczesnych usług, oraz wysoko rozwiniętych technologicznie zakładów produkcyjnych. W konkurencji z innymi regionami

o rozbudowę centrów kompetencji innowacyjnych technologii (technik transportu, informacji i komunikacji, medycznych, biotechnologii oraz technologii optycznych) procentują w regionie specyficzne cechy jako węzła łączącego wschód z zachodem, jako stolicy, regionu szybko rozwijającego się oraz otwartej metropolii kultury. Z mieszanki technologii przyszłości i unowocześniających się tradycyjnych branż Berlin jako obszar przemysłowy, oferuje dobre możliwości lokalizacji nowych firm dostawczych szukających kontaktu z branżami przyszłości. Rynek berliński postrzegany jest jako międzynarodowe centrum usług i logistyki. Branża usługowa posiada najwyższy wskaźnik wzrostu. Rynek z sześcioma milionami konsumentów stanowi idealny rynek testowy. Zapotrzebowanie na innowacje w usługach wzrasta bardzo szybko.¹²⁸

„Przemysł medialny i muzyczny, branże reklamowa, multimediów oraz IT sprawiły, iż region Berlina stał się najważniejszym centrum mediów w Niemczech. Zróżnicowanie kulturowe, silne powiązania i kreatywność to najważniejsze czynniki sukcesu tej branży.”¹²⁹

Profil przemysłowy stolicy zorientowany jest przyszłościowo. Obok branż tradycyjnych takich jak: elektrotechniczna, farmaceutyczna, budowa maszyn, energetyczna, chemiczna, spożywcza i papiernicza, wzrasta znaczenie branż wysokich technologii: biotechnologicznej, technik medycznych, energetyki i ochrony środowiska, transportowej, informacyjno-komunikacyjnej, geoinformacyjnej, laserowej oraz nanotechnologicznej z optyczną. Rozwój tych dziedzin dokonuje się w poważnym stopniu samoczynnie, chociaż nie da się ukryć, że władze obu landów starają się pomagać zwłaszcza w zakresie udzielenia pomocy lokalizacyjnej. Oba landy starają się koordynować swoje polityki rozwojowe, co przynosi dobre rezultaty. Berlin koncentruje się na promocji już posiadanych zasobów: uniwersytetów i uczelni wyższych, szkół zawodowych, kolegów zawodowych, szkół prywatnych, szkół artystycznych, instytucji badawczych oraz firm komercyjnych nastawionych na działalność badawczo-rozwojową.

W Berlinie szczególną wagę przywiązuje się do przyciągania i obsługi inwestorów. Zadanie to wykonywane jest przez Berlin Partner GmbH, jednostkę powołaną przez land specjalnie do tego celu. Oferuje ona pomoc dla inwestorów w lokalizacji biznesu, otwieraniu biur przedstawicielskich oraz współdziała przy tworzeniu wspólnych centrów serwisowych dla kilku firm. Ponadto Berlin Partner oferuje usługi w zakresie wspierania handlu międzynarodowego dla firm berlińskich oraz zajmuje się promocją Berlina.

Brandenburgia istotnie różni się od Berlina w zakresie polityki wspierania rozwoju. Posiadane aktywa i potencjały nie są w Brandenburgii tak duże jak w Berlinie i land ten w większym stopniu musi nastawiać się na pracę organiczną z przedsiębiorcami i inwestorami. Brandenburgia, jako dawny obszar Niemiec

Wschodnich, korzysta z obniżonego o 20% podatku od przedsiębiorstw. Ponadto przedsiębiorcy w Brandenburgii mogą korzystać z pakietu rozwiązań dostępnych dla obszarów byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Polityka w zakresie rynku pracy, w tym w szczególności wobec bezrobotnych jest w bardzo dużym stopniu podobna do polskiej i obejmuje pomoc szkoleniową oraz wsparcie dla przedsiębiorców zatrudniających osoby bezrobotne. W Brandenburgii istotną rolę pełnią urzędy pracy zorganizowane, podobnie jak w Polsce, na poziomie powiatowym.

Brandenburgia, podobnie jak Berlin, w polityce wspierania przedsiębiorczości kładzie silny nacisk na rozwój przedsiębiorczości technologicznej oraz na podniesienie jakości życia mieszkańców. W landzie po zjednoczeniu znacząco poprawiła się infrastruktura oraz wybudowano znaczną liczbę centrów handlowo-usługowych. W Brandenburgii dominuje instytucjonalne podejście do rozwoju gospodarczego. Oznacza to dominację przekonania, że o jakości rozwoju gospodarczego decyduje w poważnym stopniu jakość i zakres działania publicznych instytucji rozwojowych. W Brandenburgii do tego typu instytucji zaliczyć można Bank Inwestycyjny Kraju Brandenburgia – ILB oraz publiczną firmę *venture capital* BC Brandenburg Capital GmbH. Ponadto w Brandenburgii powołano Radę Rozwoju Gospodarczego, która koordynuje działania różnych partnerów w ramach projektu „Partnerstwo dla Przyszłości”.

Bank Inwestycyjny Brandenburgii oferuje:

- preferencyjne kredyty,
- granty rozwojowe,
- gwarancje,
- *venture capital* i kapitał własny.

Bank wspiera projekty firm komercyjnych i inwestorów, przedsiębiorstw rolnych, nowych firm, gmin i ich przedsiębiorstw, projekty społeczne, wspólnoty mieszkaniowe oraz zakup mieszkań przez rodziny i osoby indywidualne. ILB jest typowym regionalnym bankiem rozwojowym i współpracuje z mniejszymi bankami, w tym z komunalnymi. Ważnym zadaniem banku jest stymulowanie lokalnego rozwoju gospodarczego, stąd bank jest szczególnie zainteresowany finansowaniem inwestycji przedsiębiorstw.

BC Brandenburg Capital GmbH (BC) jest publiczną firmą oferującą kapitał wysokiego ryzyka na przedsięwzięcia technologiczne. Operuje ona sześcioma funduszami o łącznej wartości 170 mln euro. Do 2009 r. Brandenburg Capital było współzałożycielem ponad 40 przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwo operuje głównie wśród przedsiębiorstw technologicznych i planuje otwieranie nowych funduszy.

Ważnym partnerem w zakresie wspierania rozwoju gospodarczego jest **ZukunftsAgentur Brandenburg GmbH**, która prowadzi programy wspierania badań i rozwoju w małych i średnich przedsiębiorstwach, zapewnia MSP asystentów ds. innowacji, a także prowadzi

¹²⁸ <http://www.berlin-polska.pl/Gospodarka/>

¹²⁹ <http://www.berlin-polska.pl/Gospodarka/30/137/>

działania z zakresu udzielania MSP bonów innowacyjnych. Ponadto agencja udziela pożyczek, dotacji i obejmuje udziały w nowo tworzonych przedsięwzięciach.

6.4.4.

Wybrane przykłady programów rozwojowych w Berlinie i Brandenburgii¹³⁰

Poniżej wyszczególniono wybrane programy wspierania gospodarki i rynku pracy w regionie Berlina i Brandenburgii o charakterze landowym. W praktyce zdecydowana większość programów rozwoju MSP, innowacji czy badań i rozwoju posiada charakter federalny. Programy landowe są tylko uzupełnieniem programów federalnych. Przegląd inicjatyw w tym względzie wskazuje na znacznie mniejszą liczbę programów czy kierunków oddziaływania, ale również na większą orientację na rozwój technologii.

Poprawa regionalnej struktury gospodarki - wspieranie inwestycji rzemieślniczych w Berlinie

Zasadnicze cele:

- stworzenie i utrzymanie miejsc pracy we wszystkich rejonach Berlina przez wspieranie inwestycji w rzemiośle,
- wspieranie przede wszystkim inwestycji małych i średnich przedsiębiorstw,
- wspieranie innych inwestycji o ile mają szczególne znaczenie dla rynku pracy lub poprawy struktury gospodarki Berlina.

Zakładanie działalności gospodarczej

Rzemieślnicy z tytułem mistrzowskim, którzy w ciągu trzech lat od zdania egzaminu mistrzowskiego chcą rozpocząć samodzielną działalność gospodarczą mogą otrzymać pomoc w formie dopłaty, która jednak jest obwarowana warunkiem spłaty. Jednorazowa dopłata może sięgać 10.230 euro. W ciągu pierwszych trzech lat od założenia działalności istnieje konieczność zatrudnienia z obowiązkiem odprowadzania składek na ubezpieczenie socjalne przynajmniej jednej osoby przez okres co najmniej 12 miesięcy.

Wspieranie innowacji

Rozwój innowacyjnych produktów jest wspierany w ramach Programu Wspierania Innowacji w Berlinie ProFIT (*Berliner Innovationsförderprogramm ProFIT*) poprzez dopłaty, pożyczki i udziały dla przedsiębiorstw badawczych. Główne obszary wsparcia obejmują:

- media (w tym multimedia),
- *life sciences* (technika medyczna, biotechnologia, technologia ochrony środowiska),
- techniki informacyjne i komunikacyjne,
- transport i logistyka,
- usługi związane z produkcją,
- przemysł przetwórczy.

Model trzykolumnowy wspierania inwestycji

Celem prowadzonej przez miasto Berlin polityki wspierania inwestycji jest podniesienie innowacyjności i konkurencyjności berlińskiej gospodarki. Koncepcja wspierania inwestycji w Berlinie opiera się na „modelu trzykolumnowym”, co oznacza koncentrację na wspieraniu projektów w trzech obszarach:

- wspieranie inwestycji,
- pomoc w rekrutacji personelu i wspieranie zatrudnienia,
- wspieranie innowacji.

Działanie sieci kooperacji na rzecz perspektyw regionu (*Barnim oraz Uckermark*), Brandenburgia

Do głównych zadań tych sieci zaliczyć można:

- wzmocnienie gotowości zakładów do kształcenia pracowników młodocianych,
- intensyfikacja szkolenia i doskonalenia pracowników,
- polepszenie informacji pomiędzy uczestnikami rynku pracy,
- poprawę orientacji zawodowej młodzieży.

6.4.5.

Wnioski z polityki wspierania gospodarki i rynku pracy

Rola działań rozwojowych na rzecz ścisłej aglomeracji sprowadza się do silnej promocji i bezpośredniej pomocy lokalizacyjnej. Ponieważ potencjał intelektualny zgromadzony w aglomeracji jest bardzo znaczący, praktycznie nie udziela się istotniejszej pomocy rozwojowej w celu rozbudowy tego potencjału, natomiast inwestuje się w zwiększenie stopnia jego wykorzystania. W aglomeracji preferuje się rozwój wysokiej jakości usług i technologii.

Wspieranie rozwoju w regionie Brandenburgii oparte jest na instytucjach a mniej na programach. Instytucje rozwojowe są podstawą rozwoju i mają dużą swobodę w ustalaniu programów. W ramach programów zdecydowanie preferuje się instrumenty zwrotne a znacznie mniej granty i dotacje rozwojowe, jednocześnie zwrotność instrumentów powoduje stałe narastanie kapitału instytucji rozwojowych i wzmacnianie tych instytucji. Instytucje mają charakter publiczny lub publiczno-prywatny, z dominującym udziałem kapitału krajowego albo federalnego (KfW). Model wspierania jest zdecydowanie nastawiony na wysokie technologie.

Zakres tematyczny wsparcia rozwojowego przedsiębiorczości w Berlinie–Brandenburgii jest znacząco węższy niż w Województwie Mazowieckim i wsparcie jest bardziej ukierunkowane na rozwój technologiczny, co może być wskaźnikiem pilotującym dla Mazowsza. Województwo Mazowieckie może jednak w większym stopniu postawić na rozwój instytucjonalny, opierając się na rozwiązaniach Brandenburgii. Programy Berlina–Brandenburgii pełnią rolę uzupełniającą w stosunku do programów federalnych.

¹³⁰ <http://www.berlin-polska.pl/Gospodarka/> oraz Gebhardt-Hille R., op. cit.

7

7

Rekomendacje

Mieczysław Bąk, Paulina Bednarz, Przemysław Kulawczuk

Przedstawione poniżej rekomendacje zostały pogrupowane na trzy zakresy. W pierwszym zakresie przedstawiono rekomendacje odnoszące się do dziedzin o stwierdzonych wysokich potencjałach rozwojowych w podziale na Metropolię Stołeczną i Powiaty Mazowsza. Drugi zakres rekomendacji obejmuje te dziedziny, które co prawda w badaniach statystycznych nie zostały wskazane jako te, które już osiągnęły znaczące potencjały, ale które znajdują się w stadium rozwojowym od załóżkowego do średnio zaawansowanego i które zostały zdiagnozowane głównie metodami analizy porównawczej regionów Mazowsza, Helsinek, Madrytu i Berlina-Brandenburgii oraz najlepszych praktyk światowych. Trzecia lista obejmuje rekomendacje związane ze zmniejszeniem utraty dobrze płatnych miejsc pracy z dziedzin, które notują istotny spadek znaczenia jako ważne rynki pracy.

7.1.

Rekomendacje w zakresie rozwoju dziedzin „tradycyjnych” o dużych potencjałach

Sformułowanie „dziedziny gospodarki o dużych potencjałach” obejmuje te dziedziny, które w badaniu potencjałów zatrudnieniowo–wynagrodzeniowych oraz potencjału wzrostu zostały zakwalifikowane jako dziedziny o potencjałach bardzo wysokich czy wysokich, znaczących lub co najmniej średnich. Należy zdawać sobie sprawę, że podział ten jest umowny. Warto podkreślić, iż dziedziny o znaczących potencjałach to te, które: 1) mają istotny udział w tworzeniu miejsc pracy, 2) reprezentują znaczący potencjał wynagrodzeniowy, 3) generują duże przychody ze sprzedaży, 4) charakteryzują się istotną dynamiką przyjęć do pracy oraz 5) generują znaczące zyski. Dziedziny te zostały wyodrębnione w wyniku zastosowania dwóch taksonomii, omówionych w rozdziale 4. Do tego typu dziedzin w większości nie zaliczają się ani dziedziny

bardzo innowacyjne, ani załóżkowe, ponieważ są zbyt małe. Rekomendacje w zakresie wspierania tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości zostały pogrupowane na rekomendacje dla Metropolii Stołecznej i dla Powiatów Mazowsza.

Metropolia Stołeczna

Przedstawione poniżej rekomendacje dotyczą wszystkich podmiotów Metropolii Stołecznej: powiatów, gmin i miast. Ponieważ Metropolia Stołeczna nie jest zorganizowana z punktu widzenia prawnego, należy przyjąć, że najważniejsze obowiązki koordynacyjne z zakresu wspierania dziedzin tworzących miejsca pracy wysokiej jakości powinno przejąć Miasto Stołeczne Warszawa. Współpracować z nim powinny samorządy wchodzące w zakres Metropolii Stołecznej: 11 powiatów i gminy z ich obszaru. Tak zdefiniowana Metropolia Stołeczna, na wiosek Miasta Stołecznego Warszawy, powinna powołać Zespół Roboczy ds. Rozwoju Metropolii Stołecznej (ciało robocze o zmiennym składzie), w ramach którego eksperci samorządowi podjęliby prace koordynacyjne w zakresie wypracowania listy kluczowych zadań rozwojowych dla metropolii oraz zaleceń realizacyjnych dotyczących wdrożenia tych zadań. Zespół ten może powstać przy znaczącym współudziale i wsparciu Samorządu Województwa. Inicjatywa w zakresie powołania takiego zespołu zadaniowego mogłaby należeć do Marszałka Województwa Mazowieckiego oraz Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy.

Uczestnictwo pozostałych samorządów w tym zespole roboczym powinno być dobrowolne i oparte na poczuciu interesu i emocjonalnej przynależności do Metropolii Stołecznej. Zespół Roboczy, w skład którego wchodziłyby samorządy zainteresowane pełnieniem ważnych funkcji metropolitarnych, mogłby sporządzić listę zadań kluczowych w zakresie rozwoju Metropolii Stołecznej, obejmujących również

działania rozwojowe zmierzające do wspierania tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości. Przyjmując jako założenie, że zainteresowane samorządy Metropolii Stołecznej byłyby w stanie zbudować pewną roboczą formę współpracy dla realizacji celów rozwoju całej metropolii, poniżej przedstawiono rekomendacje dotyczące budowy rynku pracy wysokiej jakości wraz ze wskazaniem, które samorządy mogłyby je podjąć.

Rekomendacje

1. Dynamizacja nowoczesnego handlu detalicznego.

W Metropolii Stołecznej kluczową rolę na rynku pracy pełni handel hurtowy i detaliczny. Sformułowanie „hurtowy” jest jednak mylące, ponieważ obejmuje zagraniczne biura przedstawicielskie, centra dystrybucyjne, przedsiębiorstwa handlu międzynarodowego i inne jednostki handlowe o dużym formacie. W poważnym stopniu zaliczają się one do sfery handlu zagranicznego. Z drugiej strony sformułowanie „handel detaliczny” obejmuje zasadniczo handel zorganizowany w nowoczesnych centrach handlowych oraz handel internetowy, które są synonimami nowoczesności w tym zakresie. Samoczynny i spontaniczny do tej pory rozwój handlu detalicznego powinien być zdynamizowany, ponieważ istnieją w tym zakresie znaczące możliwości rozwoju. Przede wszystkim wskazane byłoby zbadanie nasycenia nowoczesnymi placówkami handlowymi całego obszaru Metropolii Stołecznej i wytypowanie obszarów wymagających poprawy w tym zakresie. Zainteresowane gminy i powiaty mogłyby opracować listę możliwych lokalizacji nowoczesnych centrów handlowo-usługowych i zostałaaby stworzona lista nowych lokalizacji centrów handlowo-usługowych na terenie słabiej dotychczas obsługiwanych gmin i powiatów metropolii. Opracowana lista nowych lokalizacji powinna być promowana przez zainteresowane samorządy oraz Samorząd Województwa. Nowoczesne centra handlowo-usługowe tworzą miejsca pracy dla kobiet i osób często o niższym wykształceniu, które podczas pracy często uzupełniają wykształcenie i mogą aspirować do kolejnych szczebli kariery. Dla aktywizacji wykorzystania istniejących centrów handlowych warto rozważyć powołanie okrężnej linii autobusowej, która łączyłaby wszystkie wielkie centra handlowe metropolii i umożliwiałaby miłośnikom zakupów sprawne przemieszczanie się.

2. Warszawa jako centrum handlu międzynarodowego. Jeżeli chodzi o handel hurtowy to należy zdać sobie sprawę, że posiada on w zasadniczym stopniu charakter międzynarodowy. W związku z tym zasadniczym celem działań samorządów Metropolii Stołecznej powinno być dążenie do maksymalnego umiędzynarodowienia metropolii. Cel ten może być osiągnięty poprzez podjęcie kroków, które radykalnie przyspieszyłyby otwarcie drugiego lotniska w metropolii zlokalizowanego w Modlinie. Duża światowa

metropolia pilnie potrzebuje dwóch lotnisk międzynarodowych. Czynnikiem ten będzie budował zdrową konkurencję pomiędzy lotniskami oraz pomiędzy liniami lotniczymi z nimi związanymi. Jednocześnie rozwiązanie to wielokrotnie zwiększy liczbę możliwości lotnicze dla pasażerów, powodując, że Warszawa znacznie wreszcie obsługiwać loty międzykontynentalne w większym zakresie. W tym aspekcie bardzo korzystnym rozwiązaniem byłaby likwidacja Przedsiębiorstwa Państwowego „Porty Lotnicze” i komunalizacja jego mienia na rzecz samorządów, na terenie których leżą lotniska.

3. Język angielski jako pomocniczy język biznesu. Dla promocji umiędzynarodowienia Metropolii Stołecznej warto rozważyć wprowadzenie możliwości składania dokumentów urzędowych związanych z inwestycjami i zakładaniem biznesu w języku angielskim. Wzorem regionu Helsinek, w którym język angielski nabrał znaczenia drugiego języka biznesowego, warto rozważyć wprowadzenie prawnej możliwości ograniczonego zastosowania języka angielskiego w kontaktach urzędowych. W tym zakresie Samorząd Warszawy, wsparty przez samorządy innych jednostek metropolii, powinien zwrócić się z inicjatywą wprowadzenia odpowiednich nowelizacji do przepisów prawnych opartych na zasadzie zdrowego rozsądku. W żadnym stopniu nie zmniejszałyby to rangi języka polskiego jako podstawowego, ale pozwoliłyby na zastosowanie języka angielskiego jako pomocniczego języka roboczego dla osób, dla których zastosowanie języka polskiego stanowiłoby poważny kłopot.

4. Usługi lokalizacyjne. W Warszawie, wzorem Berlina (Berlin Partner GmbH), warto byłoby rozważyć powołanie Centrum Lokalizacji Biznesu, publicznej jednostki, której celem byłoby udzielanie konkretnej pomocy lokalizacyjnej przedsiębiorstwom krajowym i zagranicznym w ulokowaniu swojej działalności w Metropolii Stołecznej. Zadaniem centrum mogłoby być analizowanie potrzeb zgłaszających się przedsiębiorstw, formułowanie wielowariantowych propozycji lokalizacyjnych, poszukiwanie personelu administracyjnego, umożliwianie odbywania spotkań i konferencji związanych z lokalizacją w Metropolii Stołecznej przedstawicielstw i przedsiębiorstw oraz pełnienie w początkowym okresie roli centrum inkubacji dla nowych innowacyjnych przedsiębiorstw pragnących ulokować się w Metropolii Stołecznej. Koncepcja ta mogłaby być zrealizowana poprzez znaczne poszerzenie usług Centrum Obsługi Inwestora (COI), istniejącego przy Agencji Rozwoju Mazowsza, o usługi lokalizacyjne w już gotowych obiektach biurowych, przemysłowych, inkubatorach technologicznych i parkach przemysłowych. Konieczne jest również sformułowanie jasnych kryteriów efektywności tego typu działalności (podobnie jak w Berlinie). COI nie podaje, które inwestycje zostały zrealizowane przy jego pomocy. Wydaje się jednak, że Warszawę

stać aby posiadać własną firmę prowadzącą promocję miasta oraz usługi lokalizacyjne dla biznesu i nie polegać na agencji powołanej dla rozwoju całego Mazowsza.

5. Nowoczesne kształcenie dla handlu międzynarodowego. Dla silniejszego wsparcia budowy roli Metropolii Stołecznej jako centrum handlu międzynarodowego niezbędne jest wspieranie kształcenia w zakresie handlu zagranicznego i języków, w tym zwłaszcza azjatyckich. Powoływanie makrokierunków takich np. jak: handel zagraniczny - sinologia, handel zagraniczny – japonistyka, handel zagraniczny – język malajski, tajski itp., powinno być wspierane przez samorządy metropolii poprzez stypendia dla studentów, wsparcie finansowe w budowie programów, granty dla szkół wyższych.

6. Nowoczesne centrum wystawiennicze. Warszawa powinna czynić starania, aby wzmocnić swoją rolę jako centrum wystawienniczego. W tym celu należy wspierać inicjatywy w zakresie budowy znaczących obiektów wystawienniczych, zwłaszcza odblokować przestrzeń dla lokalizacji nowych obiektów w tym zakresie. Nie muszą być to tereny w centralnych miejscach aglomeracji.

7. Nowoczesne konstrukcje i harmonia z tradycją. Obsługa nieruchomości i biznesu stanowi bardzo ważny segment rynku pracy Metropolii Stołecznej, który oferuje wiele dobrze płatnych miejsc pracy. Rozwój tego sektora wynika w poważnym stopniu z przyjętej polityki zagospodarowania przestrzennego i tworzonego ram urbanizacyjnych. Sfera nieruchomości może być szybko rosnącym komponentem rynku pracy pod warunkiem zaakceptowania przez społeczność odważnych wizji wielkogabarytowych obiektów biurowych, handlowych i mieszkaniowych w nowoczesnym centrum. Sprzyjać temu będzie doprowadzenie do większego otwarcia na odważne koncepcje architektoniczne oraz odblokowanie przestrzeni dla dużych projektów. Działania te wymagają zapewnienia harmonii z poszanowaniem dziedzictwa kulturowego i architektonicznego w sytuacjach, w których dziedzictwo to jest magnesem atrakcyjności oraz odrzucenia tych historycznych nabytków, pochodzących zwłaszcza z okresu gospodarki planowej, które stanowią poważne obciążenie dla metropolii. W tym zakresie władze Miasta Stołecznego Warszawy powinny tworzyć wizje urbanistyczne, konsultować je ze społecznością oraz systematycznie wcielać je w życie.

8. Ociążenie centrum od nadmiaru funkcji. Ważnym czynnikiem zdynamizowania sfery nieruchomości w Warszawie byłoby odciążenie centrum miasta od pełnienia wielu funkcji administracyjnych, szczególnie rządowych. Dotyczy to zwłaszcza obecnej, uciążliwej lokalizacji wielu ministerstw i urzędów,

które nie tylko nie są w stanie w sposób nowoczesny realizować swoich funkcji, ale także pełnią funkcje państwowe poważnie zakłócają ruch i komunikację w stolicy poprzez przejazdy wysokich urzędników państwowych, chronionych kordonami policji. Dlatego warto rozważyć budowę w Warszawie dzielnicy rządowej, wzorem innych nowoczesnych metropolii, w pobliżu dogodnych węzłów komunikacyjnych i odblokować dużą część terenów centrum pod nowe funkcje. Działania tego rodzaju mogą okazać się korzystne finansowo, ponieważ odblokowane tereny w centrum posiadają dużą wartość. Inicjatywa w tym względzie powinna należeć do Miasta Stołecznego Warszawy.

9. Nowoczesne gmachy publiczne. Polskie władze publiczne w sposób bardzo oszczędny wspierały inwestycje publiczne w obiekty użyteczności publicznej (ostatnią w tym zakresie inwestycją w Warszawie był gmach Sądu Najwyższego). Władze Warszawy powinny zwrócić się do polskiego rządu z propozycją lepszych lokalizacji obiektów użyteczności publicznej w celu nadania prestiżu władzy państwowej i stworzenia jej prawidłowych warunków do działania. Dzięki realokacji instytucji władzy państwowej do nowoczesnych obiektów można też odblokować wiele obiektów zabytkowych i należących do sfery kultury narodowej i przywrócić im pierwotne funkcje lub wprowadzić funkcje zwiększające atrakcyjność turystyczną Warszawy.

10. Odkrycie Pragi. Władze Warszawy powinny w większym stopniu poprowadzić prace nad zagospodarowaniem przestrzennym Pragi, wycofać z niej niektóre funkcje przemysłowe i poszerzyć funkcje o szeroko rozumiane usługi publiczne i rynkowe.

11. Dzielnicą finansową. W zakresie wspierania rozwoju pośrednictwa finansowego: szerokiej sfery bankowości, ubezpieczeń i instytucji finansowych, szczególnie warto dążyć do zachowania narodowego charakteru giełdy papierów wartościowych i nie dopuścić do przyłączenia jej do innych większych giełd światowych. Jest to zadanie dla władz państwowych. Przyciąganie do Metropolii Stołecznej instytucji finansowych zarządzanych z zagranicy (organizowanych w formie oddziałów) nie ma większego sensu. W takim przypadku wszystkie dobrze płatne miejsca pracy tworzone są zagranicą, pozostawiając stronie polskiej sprzedaż usług. Z tego też względu Metropolia Stołeczna powinna wspierać lokalizację tych instytucji finansowych, które w metropolii utworzą przynajmniej regionalne centra czy centrale. Miasto Stołeczne Warszawa powinno również pracować nad koncepcją lokalizacji dzielnicy finansowej, czyli miejsca silnej koncentracji usług finansowych, gdzie w odległości pieszej byłyby zlokalizowane ważne instytucje finansowe.

12. Parki przemysłowe Metropolii Stołecznej. Przemysł spożywczy (ważne źródło miejsc pracy i funduszu wynagrodzeń) w Metropolii Stołecznej zlokalizowany jest w dużym zakresie poza Warszawą. Należy spodziewać się, że proces wyprowadzania tego przemysłu z samej Warszawy (w celu odblokowania dobrych gruntów) będzie stopniowo nasilał się. Dla Metropolii Stołecznej kluczowym wyzwaniem jest niedopuszczenie do sytuacji, w której przemysł ten byłby przenoszony poza region Mazowsza. Z punktu widzenia interesów Metropolii Stołecznej celowym działaniem byłoby stworzenie na obszarach brzegowych metropolii parków przemysłowych, do których mogłyby być realokowane uciążliwe przemysły. Jednocześnie zakłady te byłyby lokowane w pobliżu Powiatów Mazowsza, czyli miejsca dojazdu pracowników. Tego typu rozwiązanie ograniczałoby dojazdy do pracy do centrum metropolii. Oczywiście parki przemysłowe metropolii powinny być otwarte dla wszystkich nowoczesnych dziedzin przemysłu, nie tylko dla przemysłu spożywczego.

13. Wzmocnienie polskich marek. Dla wzmocnienia tej części przemysłu spożywczego, który działa pod polskimi markami warto byłoby uruchomić program wspierania polskich marek przez samorządy Metropolii Stołecznej poprzez dofinansowanie doradztwa technicznego, konsultingu i działalności marketingowej polskich przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.

14. Zwiększenie możliwości rozwoju transportu. Rola Metropolii Stołecznej jako miejsca lokalizacji wielu przedsiębiorstw międzynarodowych może znacząco zwiększyć się, jeżeli dokona się bardzo kosztowych inwestycji komunikacyjnych: drogowych, kolejowych i lotniczych. Jednak wiele udoskonaleń można dokonać stosunkowo niskimi nakładami i szybko. Władze samorządowe gmin i miast Metropolii Stołecznej powinny sporządzić listę zadań o relatywnie niskich kosztach i dużych możliwościach uzyskania poprawy w zakresie transportu pasażerskiego (np. odnowienie dworców kolejowych, uruchomienie połączeń pomiędzy węzłami) i transportu towarowego. Jak wydaje się Warszawa wkrótce bardzo dużo zyska w wyniku doprowadzenia do niej autostrady z kierunku zachodniego i już teraz warto prowadzić prace studialne jak można byłoby wykorzystać szanse wynikające z pojawienia się lepszego połączenia od strony zachodniej.

15. Zwiększenie atrakcyjności stolicy jako miejsca turystyki. Atrakcyjność turystyczna Warszawy w poważnym stopniu decyduje o rozwoju hoteli i gastronomii. Czynnikiem ten współgra co prawda z rozwojem transportu, ale nie da się ukryć, że atrakcyjność turystyczna stolicy może być oceniana jako mniejsza niż Krakowa czy Trójmiasta. Tymczasem stolica dysponuje potencjałem większym, pozwalającym na dynamiczny rozwój gastronomii czy hotelarstwa.

Niestety w tej dziedzinie panuje regres i dziedziny te tracą na znaczeniu. Wydaje się, że czynnikiem, który zwiększyłby zainteresowanie rozwojem hotelarstwa i gastronomii byłoby zwiększenie liczby atrakcji, w tym ulokowanie na terenie Metropolii Stołecznej centrów rozrywki i wypoczynku oraz parków tematycznych zwiększających atrakcyjność stolicy jako miejsca odwiedzin. Ważnym czynnikiem byłoby też odblokowanie wielu obiektów zabytkowych, zajmowanych przez administrację na cele kulturalne.

Przedstawione powyżej rekomendacje, dotyczące dziedzin „tradycyjnych”, o dużych potencjałach zatrudnieniowych, mogą sprzyjać przyspieszeniu procesu tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości w Metropolii Stołecznej. Nawet jeżeli niektóre z proponowanych działań podjęto by szybko, efekty wcale nie muszą być natychmiastowe. Jednak biznes, w tym międzynarodowy, posiada dużą zdolność antycypowania skutków zmian i wcześniej dostosowuje się do zmian, zanim one faktycznie nastąpią. Przykładowo pomimo oddania tylko 100 km autostrady A1 (z ogółem 600 km), w Gdańsku ulokowano głębokowodny terminal kontenerowy (DCT), w którym rozładowywane są wielkie kontenerowce i z Gdańska kontenery są rozwożone do innych portów na Bałtyku mniejszymi statkami. Jednak główną przyczyną decyzji o inwestycji DCT było antycypowanie, że wkrótce w Polsce będzie wygodna trasa transportu ładunków na Południe Europy i dzięki temu warto wcześniej inwestować w DCT. Podobne skutki można sobie wyobrazić w wyniku doprowadzenia do Warszawy autostrady A2 w zakresie rozwoju centrów logistycznych na obrzeżach metropolii. Kiedy powstaną centra logistyczne, w pobliżu będzie można też lokalizować parki przemysłowe. Biznes potrzebuje jasnej perspektywy zmian na lepsze i jest w stanie wynagrodzić Metropolię Stołeczną nowymi inwestycjami, które będą tworzyły nowe miejsca pracy.

Powiaty Mazowsza

Powiaty Mazowsza są bez wątpienia obszarem wysoce problemowym i trudno wyobrazić sobie uzyskanie znaczącej poprawy na tym obszarze bez zaangażowania poważnych środków budżetowych we wsparcie gospodarki. Im szybciej informacja o powadze sytuacji dotrze do decydentów i to nie tylko na szczeblu samorządu województwa, ale także na szczeblu rządu – tym lepiej. Funkcjonowanie obszarów gospodarczo zacofanych w województwie o bardzo silnej roli centralnej metropolii w sposób naturalny wysysa siłę roboczą, kapitał i umiejętności z obszarów brzegowych do centrum. Sprzyja temu stopniowa poprawa transportu dojazdowego i skracanie odległości komunikacyjnych na Mazowszu. Czynnikiem ten prowadzi do sytuacji, w której w miarę upływu czasu coraz większa liczba pracowników pracuje w znacznym oddaleniu od miejsca zamieszkania, czyli znajduje się w drodze.

Istnieją dwie drogi rozwoju rynku pracy wysokiej jakości Powiatów Mazowsza. Pierwsza droga to w pewnym stopniu kontynuacja tendencji obecnych, jednak realizowana z większym poszanowaniem mieszkańców peryferyjnych powiatów. Polega ona na maksymalizacji inwestycji w transport dojazdowy (komfort i szybkość), tworzeniu systemów łączenia transportu indywidualnego (samochodowego) z publicznym i zmierza do zmniejszenia uciążliwości dojazdów do pracy z Powiatów Mazowsza do Metropolii Stołecznej. Proces ten postępuje obecnie, ale bardzo powoli. Modyfikacją obecnych działań powinno być zainwestowanie w zakup szybkich i komfortowych pociągów dojazdowych, zbudowanie dużych parkingów dla samochodów indywidualnych przy stacjach i rozciągnięcie regularnej komunikacji publicznej do 120 km od centrum. Wymaga to przyjęcia koncepcji, że racjonalne i do przyjęcia odległości dojazdowe nie powinny przekraczać 2 godzin w jedną stronę. Koncepcja ta ma duże szanse powodzenia przy relatywnie ograniczonych kosztach inwestycyjnych.

Konsekwencją przyjęcia tej koncepcji jest spędzanie w podróży dojazdowych przez mieszkańców Powiatów Mazowsza dużej części swojego życia oraz stopniowe narastanie tendencji do przenoszenia się do metropolii. Proces ten będzie oznaczał wyludnianie się obszarów peryferyjnych i stałe narastanie tam trudności gospodarczych. Sytuacja tego rodzaju będzie pogłębiała zróżnicowanie dochodowe i prowadziła do stałego spadku roli Powiatów Mazowsza w gospodarce regionu. Ponieważ nie wszystkie obszary Powiatów Mazowsza da się sprawnie skomunikować z szybkim transportem do stolicy to obszary znajdujące się poza tymi możliwościami będą w sposób naturalny upośledzone, co może, ale nie musi prowadzić do powstawania pasa biedy. Pas biedy mogą tworzyć obszary województwa na tyle oddalone od szybkiego publicznego transportu, że nie jest możliwe przyjechanie do pracy, pozostanie w niej przez 8 godzin i powrót do domu jeszcze tego samego dnia.

Drugą drogą rozwoju rynku pracy Powiatów Mazowsza jest dokonanie istotnej interwencji publicznej, zarówno ze strony władz samorządowych jak i rządu, idącej w kierunku tworzenia miejsc pracy na miejscu - w Powiatach Mazowsza. Stwarzanie wrażenia, że można tego dokonać poprzez rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, jak to się dzieje obecnie na tych obszarach, jest złudne. Miejscowa ludność zdaje sobie w pełni sprawę, że tego typu polityka jest całkowicie nieskuteczna a problemy pogłębiają się.

Aby dokonać znaczącej i skutecznej interwencji rozwojowej na obszarach peryferyjnych należy radykalnie zmienić politykę rozwoju regionalnego i skierować ją na wsparcie lokalizacji średnich i dużych przedsiębiorstw w powiatach brzegowych i oddalonych od centrum. Tylko kilka krajów do tej pory uruchomiło programy silnego wsparcia dla obszarów peryferyjnych, o zróżnicowanych efektach. Pierwsza

metoda polega na tworzeniu gotowej infrastruktury parków przemysłowych na obszarach problemowych, które są wyposażane w obiekty kubaturowe (np. hale i budynki biurowe) bez uprzedniej wiedzy komu te obiekty będą służyć. Tego typu rozwiązanie stosuje norweska agencja rozwoju przemysłowego. O ile rozwiązanie to nie przyniosło zbyt pomyślnych efektów w Norwegii (głównie ze względu na bardzo wysoki poziom kosztów pracy), wcale nie znaczy, że tego typu przedsięwzięcia okażą się nietrafione w Powiatach Mazowsza.

Rekomendacje

1. Parki przemysłowe Mazowsza. Ponieważ Powiaty Mazowsza posiadają w bardzo dużym stopniu specjalizację przemysłowo-rolniczą, rozsądnym działaniem byłoby wsparcie w tworzeniu powiatowych parków przemysłowych. Działanie tego typu można prowadzić przy wsparciu Samorządu Województwa, dostarczając środki w pierwszej kolejności na czynności planistyczne, następnie na wykup terenów a w następnej kolejności na wyposażenie infrastrukturalne. Jak wydaje się celowym byłoby sformułowanie jednolitej dla całego województwa strategii promocyjnej parków przemysłowych i być może promowanie ich pod szyldem najsilniejszego obszaru Mazowsza jakim jest Warszawa. Można sobie zatem wyobrazić promowanie parku przemysłowego zlokalizowanego w Ciechanowie jako Parku Przemysłowego Warszawa-Ciechanów. Kierunek działań prowadzących do tworzenia lokalizowanych w powiatach parków przemysłowych nie powinien budzić większych wątpliwości. Wymaga jednak bardzo pokaźnego wsparcia. W wyniku lokalizacji na terenie Powiatów Mazowsza parków przemysłowych stopniowo będą one wypełniane przez średnie i duże przedsiębiorstwa.

2. Nowoczesny handel i usługi – wyższa jakość życia. Na obszarze Powiatów Mazowsza obserwowany jest znaczący niedorozwój handlu i usług. Dotyczy to zarówno handlu detalicznego, jak i hurtowego. Wydaje się, że władze samorządowe na szczeblu gmin i powiatów powinny silnie zaangażować się w wyznaczenie lokalizacji pod budowę dużych centrów handlowo-usługowych. Działanie to powinno nie tylko tworzyć nowe miejsca pracy, ale także zachęcać ludność do wydawania dochodów w miejscu zamieszkania a nie w Metropolii Stołecznej. Nowoczesne centra handlowe mogą również sprzyjać podniesieniu jakości życia mieszkańców, dla których coraz więcej udogodnień byłoby dostępnych na miejscu.

3. Pomoc dla rodziny jako stymulator dobrego rozwoju. Władze samorządowe Powiatów Mazowsza, zarówno gminne jak i powiatowe, powinny dokładać maksymalnych starań aby zapewnić możliwość opieki przedszkolnej oraz żłobków dla wszystkich rodziców pragnących pracować zawodowo. Opieka ta powinna

być tania i dostępna dla wszystkich zainteresowanych. Wydaje się, że w ramach wyrównywania poziomów życia, dotacje państwowe do opieki powinny być podwyższone na obszarach problemowych, tak aby rodzice byli zmotywowani do podejmowania nawet nisko płatnej pracy (bo taka jest dostępna). Państwo stać na tego typu działanie, tym bardziej, że dodatkowe podatki od drugiego rodzica skompensują w całości lub w większości ten dodatkowy wydatek państwa.

4. Lepsze życie poprzez sport i rekreację. Na terenie Powiatów Mazowsza powinno się w maksymalnym stopniu rozwijać te walory, które występują w dostatku. Takim zasadniczym walorem jest przestrzeń. W Powiatach Mazowsza istnieją znacznie większe możliwości organizowania publicznych boisk, kortów tenisowych, pól golfowych, pływalni oraz innych tego typu obiektów, niż w Metropolii Stołecznej. W tworzeniu tych elementów infrastruktury sportu i rekreacji powinno w znacznie większym stopniu pomagać państwo, dając obszarom problemowych znacznie większe dotacje niż obszarom zamożniejszym. Czynnikiem ten będzie nie tylko podnosił jakość życia mieszkańców Powiatów Mazowsza, ale także wpłynął na tworzenie nowych miejsc pracy w usługach.

5. Przedsiębiorcze gminy i powiaty. Bardzo duże efekty w zakresie wspierania rozwoju gospodarczego mogą przynieść proprzedsiębiorcze inicjatywy władz gminnych i powiatowych. W tym zakresie gminy i powiaty mogą realizować następujące działania:

- polepszenie jakości lokalnego środowiska biznesowego poprzez polepszenie procedur obsługi biznesu i inwestorów w gminie/powiecie,
- odblokowanie przestrzeni lokalnej dla wykorzystania do celów inwestycyjnych i biznesowych poprzez osiągnięcie znaczącego postępu w planowaniu przestrzennym, w tym obejmującym wydzielenie terenów pod cele inwestycyjne i gospodarcze,
- przygotowanie konkretnej oferty lokalizacyjnej dla nowych i już działających przedsiębiorstw,
- zbliżenie oferty szkolnictwa zawodowego i technicznego do rzeczywistych potrzeb przedsiębiorstw poprzez stworzenie stałego systemu wymiany informacji pomiędzy placówkami edukacyjnymi i działami kadrowymi przedsiębiorstw,
- promowanie zawodów technicznych i rzemieślniczych wśród młodzieży poprzez pokazywanie ich znaczenia i wartości w gospodarce gminy/powiatu,
- polepszenie wymiany informacji i uruchomienie wzajemnej pomocy rozwojowej pomiędzy biznesem a samorządem w zakresie tworzenia nowych zdolności produkcyjnych i nowych miejsc pracy.

Ponadto przedsiębiorcze gminy i powiaty mogą uruchomić bezpośrednie wsparcie dla jednostek tworzących miejsca pracy wysokiej jakości, takie jak:

- identyfikacja tych rodzajów już prowadzonej

działalności w gminie/powiecie, które potrzebują wsparcia dla zachowania miejsc pracy wysokiej jakości,

- dokonanie wyboru tych dziedzin wiodących, które mogłyby poszerzyć potencjał już istniejących (komplementarnych) oraz całkowicie nowych dziedzin, których lokalizację na terenie gminy/powiatu warto wspierać,
- wsparcie rozwoju zarówno dziedzin istniejących, tworzących miejsca pracy wysokiej jakości oraz przewidzianych do lokalizacji na terenie gminy/powiatu obiecujących w tym zakresie poprzez pomoc techniczną, działania organizacyjne oraz wsparcie finansowe i wsparcie tych jednostek w zakresie ubiegania się o pomoc finansową z innych źródeł,
- zapewnienie dostępu do przeszkolonej kadry dla nowo uruchamianych zakładów produkcyjnych poprzez budowę oferty kursów i szkoleń oraz konstruowanie wsparcia dla tej pomocy,
- tworzenie partnerstw lokalnych dla rozwiązywania problemów małych i średnich przedsiębiorstw,
- uruchomienie bezpośredniej pomocy edukacyjno-szkoleniowej dostosowanej do potrzeb konkretnych przedsiębiorstw.

Powyższe formy wsparcia mogą być elementem lokalnych planów działania, o czym szerzej traktuje rozdział 8.

Uzyskanie znaczącego postępu w poziomie rynku pracy i gospodarki Powiatów Mazowsza wymaga dużych funduszy, ale proponowane kierunki oddziaływania wydają się znacznie prostsze niż w przypadku Metropolii Stołecznej. Do tej pory Samorząd Województwa bardzo silnie wspierał rozwój transportu integrującego Metropolię Stołeczną z Powiatami Mazowsza. Tego typu działanie niewątpliwie cywilizuje relacje, ale nie niweluje różnic, zmniejsza poziom dolegliwości dojazdowych, ale problem pozostaje. Z tego też względu polityka regionalna powinna być w większym stopniu nastawiona na kreowanie potencjałów dochodowych a nie tylko na polepszenie dostępu do potencjałów już istniejących.

7.2.

Rekomendacje w zakresie rozwoju dziedzin przyszłości, załączkowych i niszowych

Rozwój dziedzin o dużych potencjałach zatrudnieniowo-wynagrodzeniowych może przynieść stosunkowo szybki przyrost miejsc pracy wysokiej jakości. Jednak, obok dziedzin mających wysoki potencjał, rozwój regionu wymaga również wspierania dziedzin, które obecnie mają stosunkowo niski potencjał, ale mogą być traktowane jako dziedziny przyszłości i ich wzrost może okazać się kluczowy dla rozwoju gospodarczego w nadchodzących latach. W ocenie zespołu autorskiego rozwojowi dziedzin przyszłości mogą pomóc następujące działania:

1. Zbudowanie trwałych relacji pomiędzy nauką a przedsiębiorstwami, tak aby z jednej strony przedsiębiorcy mieli możliwość szybkiego dotarcia do wyników badań i prowadzonych prac, a z drugiej strony mieli możliwość wpływania/sugerowania tematów badawczych, ważnych dla firm. Wiele niezbędnych działań z tego zakresu zostało zawartych w *Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza*, kładącej duży nacisk na likwidowanie barier dla współpracy między nauką a biznesem. Jednak dla zbudowania wspomnianych relacji niezwykle ważne jest pełne zrealizowanie portalu InnoMazovia. Uważamy, że portal powinien zawierać przynajmniej następujące usługi:

- informacje o prowadzonych w placówkach Mazowsza pracach badawczo-rozwojowych,
- informacje o najnowszych odkryciach i nowych technologiach w dziedzinie kluczowych dla Mazowsza przemysłów, informacje o dostępnych patentach i licencjach,
- informacje o dostępnych grantach/programach badawczych wraz z informacjami o poszukiwanych partnerach do realizacji projektów,
- przegląd kongresów, seminariów i warsztatów z dziedzin istotnych dla gospodarki Mazowsza,
- informacje na temat pracowników badawczych, zainteresowanych realizacją programów badań, ekspertyz oraz szkoleń prowadzonych dla firm,
- informacje o laboratoriach uczelni, instytutów i firm prywatnych zainteresowanych usługami dla biznesu,
- fora dla obserwatorów technologii w kluczowych dla Mazowsza dziedzinach,
- studia przypadków firm technologicznych, które odniosły sukces,
- informacje o źródłach finansowania nowych przedsięwzięć w zakresie biznesu technologicznego.

Zbudowanie takiej sieci wymaga, stworzenia rzeczywistych powiązań firm i instytucji badawczych. Powinna być to sieć członkowska, otwarta i dająca możliwość przystąpienia zarówno przedsiębiorstwom, jak i instytucjom badawczym. Powinna oferować członkom korzyści wynikające z prowadzenia badań dla firm a firmom dostęp do najnowszych technologii.

2. Rozwój dziedzin przyszłości wymaga wzrostu nakładów na badanie przede wszystkim ze strony przedsiębiorstw. Uważamy, że do tego niezbędny jest nowy system zachęt. Biorąc pod uwagę brak możliwości stosowania zachęt podatkowych na szczeblu regionu, uważamy za wskazane jest utworzenie specjalnego funduszu, oferującego pokrycie do 30% kosztów wynagrodzeń pracowników badawczych, prowadzących prace w działach badań przedsiębiorstw. W pierwszym etapie rekomendujemy ustalenie 2-3 dziedzin kluczowych dla gospodarki, które takie wsparcie mogłyby otrzymać.

3. Rozwój klastrów. Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że oddolne tworzenie klastrów, zakładane w *Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza* przynosi bardzo skromne rezultaty. Sytuację może poprawić poprzez wypracowanie jednolitej procedury tworzenia klastrów, obejmującej takie zagadnienia jak:

- analiza dziedziny przeszłości, które mają szansę rozwijać się na Mazowszu,
- identyfikacja kluczowych firm w tych dziedzinach,
- zachęcanie firm przez Agencję Rozwoju Mazowsza, do przystąpienia do klastra,
- wypracowanie strategii rozwoju danej dziedziny,
- zaproszenie instytucji badawczych,
- określenie programu działania,
- formalne zawiązanie klastra,
- określenie sposobu zarządzania działaniem klastra.

4. Wsparcie innowacji usługowych, zakładane w *Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza*, wymaga określenia, jakie dziedziny usług rynkowych mogą się rozwijać poza aglomeracją Warszawy przy obecnym poziomie rozwoju infrastruktury, z uwzględnieniem zmian w zakresie dostępu do szerokopasmowego Internetu. Na rozwój tych usług powinny być kierowane środki przeznaczone na wspieranie przedsiębiorczości.

5. Promocja inwestycji firm technologicznych. Lokowanie firm technologicznych wymaga dokończenia projektu parku technologicznego w Warszawie, a także położenia większego nacisku na przyciąganie firm technologicznych do Parku Płockiego. Wskazane jest promowanie współpracy gmin przy zakładaniu kolejnych parków technologicznych w tych lokalizacjach, gdzie istnieje odpowiednia infrastruktura drogowa, np. wzdłuż trasy S8. Tereny te mogłyby być konkurencyjne przy przyciąganiu zagranicznych inwestycji wysokich technologii, a zwłaszcza ośrodków badawczych zagranicznych korporacji, pod warunkiem zapewnienia szybkiego transportu do aglomeracji Warszawy i wysokiej jakości życia dla pracowników przedsiębiorstw technologicznych i towarzyszących instytucji badawczych, którzy zdecydują się na przeprowadzkę.

6. Promowanie zakładania nowych firm technologicznych. Uczelnie Mazowsza, a także instytucje badawcze powinny wypracować zasady wykorzystania własności intelektualnej przez pracowników realizujących projekty badawcze, tak aby częściowe prawo do wypracowanej własności motywowało do podejmowania tematów badań, które mogą być wykorzystane w nowych przedsięwzięciach, zakładanych z udziałem pracowników badawczych. Pracownicy ci powinni mieć dostęp do partnerów, którzy mają odpowiednie doświadczenie biznesowe. Kombinacja doświadczeń badawczych z biznesowymi ułatwi sukces nowym przedsięwzięciom.

7. Promowanie wzbogacania produktów wytwarzanych na Mazowszu wartościami intelektualnymi.

Opracowanie wspólnie z instytucjami otoczenia biznesu programu, pokazującego możliwości wzmocnienia pozycji na rynku poprzez wyszukiwanie nisz, wymagających nowych rozwiązań, nowego wzornictwa oraz pomysłów na nowe produkty. Dotychczasowe doświadczenia Krajowej Izby Gospodarczej pokazują, że przedsiębiorcy są zainteresowani budową tożsamości firmy w oparciu o własności intelektualne, jednak brakuje im wiedzy, jak to robić.

7.3.

Rekomendacje w zakresie przeciwdziałania utracie miejsc pracy w dziedzinach tradycyjnych

Do dziedzin, które w latach 2001-2007 traciły najwięcej miejsc pracy w Województwie Mazowieckim zaliczyć można: 1) produkcję przemysłową różnych rodzajów, 2) energetykę i ciepłownictwo, 3) budownictwo, 4) działalność gospodarczą pozostałą oraz 5) ochronę zdrowia i pomoc społeczną.

Rekomendacje

1. Spadek roli przemysłu jako miejsca zatrudnienia pracowników można tłumaczyć wzrostem wydajności pracy i wyposażenia technologicznego a remedium na ten proces wydaje się dosyć proste. Proces spadku zatrudnienia w tych dziedzinach można zahamować poprzez znaczące polepszenie usług lokalizacyjnych dla nowych jednostek przemysłowych zlokalizowanych na obszarach brzegowych Metropolii Stołecznej oraz w Powiatach Mazowsza. Zagadnienia te zostały omówione we wcześniejszych częściach rekomendacji.

2. Wydaje się, że niewiele można uczynić w zakresie ograniczania zatrudnienia w energetyce i ciepłownictwie. Sfera ta podlegała bardzo dużym procesom prywatyzacyjnym i restrukturyzacji zatrudnienia ze

względu na dążenie do wzrostu produktywności. Pewnym rozwiązaniem mogłoby być wsparcie dla rozwoju nowej energetyki opartej na źródłach odnawialnych i tego typu preferencja powinna znaleźć swoje znaczące odzwierciedlenie w regionalnym programie operacyjnym dla nowej perspektywy finansowej.

3. Spadek zatrudnienia w budownictwie nie znajduje uzasadnienia. Zarówno Metropolia Stołeczna jak i Powiaty Mazowsza pilnie oczekują na większe inwestycje. Dotyczy to sfery mieszkaniowej, biznesowej i publicznej. Rekomendacje w zakresie rozwijania tych sfer zostały przedstawione wcześniej. Jeżeli w Województwie Mazowieckim zmiany będą szły w kierunku zdynamizowania rozwoju, również zatrudnienie w budownictwie wzrośnie.

4. Sfera działalności gospodarczej pozostałej obejmuje różnego rodzaju usługi, np. bytowe. Wydaje się, że nowoczesne usługi rynkowe stanowią dużą konkurencję dla tego typu usług, również rola części usług, np. naprawczych – spada. Trudno w tym zakresie sformułować propozycje zmian, ponieważ wynikają one ze zmiany rynku.

5. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna to dziedzina przeżywająca znaczący kryzys w całym kraju i charakteryzująca się szybką nieformalną komercjalizacją, ogromnym wzrostem kosztów i silnymi redukcjami zatrudnienia. Wydaje się, że kryzys tej dziedziny może być przewyższony tylko w wyniku podjęcia działań przez władze państwowe i samorządy nie są w stanie wiele zrobić w tym zakresie. Dopiero kiedy finanse ochrony zdrowia zostaną właściwie zorganizowane – wówczas powstaną warunki do wzrostu zatrudnienia w tej dziedzinie. Nie zmienia to faktu, że władze samorządowe powinny silnie wspierać lokalizację na ich terenie zdrowych ekonomicznie placówek służby zdrowia, zarówno publicznych jak i prywatnych, co powinno znajdować swoje odzwierciedlenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

8

8

Model rozwoju miejsc pracy wysokiej jakości na poziomie lokalnym

Mieczysław Bąk, Paulina Bednarz, Przemysław Kulawczuk, Ewa Kulawczuk

W rozdziale tym przedstawiono możliwe rozwiązania z zakresu konstrukcji planu działań lokalnych, którego celem jest wskazanie kierunkowych działań władz samorządowych szczebla gminnego/powiatowego, działań wspólnych różnych samorządów, a także działań samorządu województwa ukierunkowanych na polepszenie jakości lokalnych rynków pracy w drodze wsparcia procesu tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości (PWJ). Przedstawiony model jest wzorem, z którego mogą korzystać samorządy szczebla gminnego i powiatowego, a także powiatowe urzędy pracy oraz ich partnerzy społeczni. Przedstawiony model zawiera zestaw wielu przykładowych elementów, które można zmieniać, uzupełniać czy konstruować od nowa w oparciu o inspirację zawartą w przedstawionym modelu. Model ten oparty został o koncepcję zrównoważonego rozwoju społeczno-zawodowego, zakładającego stopniowy wzrost możliwości rodzin w zakresie realizacji celów indywidualnych, społecznych i ekonomicznych.

8.1.

Cele planu działań lokalnych w zakresie rozwoju PWJ

W punkcie 8.1. przedstawiono przykładowe cele planu działań lokalnych w zakresie rozwoju miejsc pracy wysokiej jakości na poziomie gminy lub powiatu.

Cele ogólne:

- stworzenie warunków do tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości,
- ograniczenie utraty dobrze płatnych miejsc pracy.

Cele szczegółowe:

Jakość życia i rynek pracy przyjazny pracownikom

- Stymulowanie wzrostu jakości życia w gminie / powiecie poprzez popieranie tworzenia centrów handlowo-usługowo-kulturalnych.

- Stymulowanie warunków do zatrudniania co najmniej dwóch osób z rodziny poprzez zapewnienie taniej opieki przedszkolnej oraz żłobków – dla zaspokojenia pełnych potrzeb w tym zakresie.
- Stymulowanie pozyskania terenów pod jednorodzinne/zbiorowe budownictwo mieszkaniowe dla wykorzystania potencjałów przestrzennych danej gminy/powiatu w tym zakresie.
- Rozwijanie sfery spędzania wolnego czasu pracowników poprzez szeroką promocję rozwoju funkcji sportowych, rekreacyjnych, turystycznych i rozrywkowych.

Jakość środowiska biznesowego i rynek pracy przyjazny przedsiębiorcom

- Polepszenie jakości lokalnego środowiska biznesowego poprzez polepszenie procedur obsługi biznesu i inwestorów w gminie/powiecie.
- Odblokowanie przestrzeni lokalnej dla wykorzystania do celów inwestycyjnych i biznesowych poprzez osiągnięcie znaczącego postępu w planowaniu przestrzennym, w tym obejmującym wydzielenie terenów pod cele inwestycyjne i gospodarcze.
- Przygotowanie konkretnej oferty lokalizacyjnej dla nowych i już działających przedsiębiorstw.
- Zbliżenie oferty szkolnictwa zawodowego i technicznego do rzeczywistych potrzeb przedsiębiorstw poprzez stworzenie stałego systemu wymiany informacji pomiędzy placówkami edukacyjnymi i działami kadrowymi przedsiębiorstw.
- Promowanie zawodów technicznych i rzemieślniczych wśród młodzieży poprzez pokazywanie ich znaczenia i wartości w gospodarce gminy/powiatu.
- Polepszenie wymiany informacji i uruchomienie wzajemnej pomocy rozwojowej pomiędzy biznesem a samorządem w zakresie tworzenia nowych zdolności produkcyjnych i nowych miejsc pracy.

Bezpośrednie wsparcie dla jednostek tworzących miejsca pracy wysokiej jakości

- Identyfikacja tych rodzajów już prowadzonej działalności w gminie/powiecie, które potrzebują wsparcia dla zachowania miejsc pracy wysokiej jakości.
- Dokonanie wyboru tych dziedzin wiodących, które mogłyby poszerzyć potencjał już istniejących (komplementarnych) oraz całkowicie nowych dziedzin, których lokalizację na terenie gminy/powiatu warto wspierać.
- Wsparcie rozwoju zarówno dziedzin istniejących, tworzących miejsca pracy wysokiej jakości oraz przewidzianych do lokalizacji na terenie gminy / powiatu obiecujących w tym zakresie poprzez pomoc techniczną, działania organizacyjne oraz wsparcie finansowe i wsparcie tych jednostek w zakresie ubiegania się o pomoc finansową z innych źródeł.
- Zapewnienie dostępu do przeszkolonej kadry dla

nowo uruchamianych zakładów produkcyjnych poprzez budowę oferty kursów i szkoleń oraz konstruowanie wsparcia dla tej pomocy.

- Tworzenie partnerstw lokalnych dla rozwiązywania problemów małych i średnich przedsiębiorstw.
- Uruchomienie bezpośredniej pomocy edukacyjno-szkoleniowej dostosowanej do potrzeb konkretnych przedsiębiorstw.

8.2.**Możliwe działania w zakresie rozwoju PWJ na szczeblu lokalnym. Rezultaty i produkty planu działań lokalnych**

W punkcie 8.2. wskazano możliwe działania, które mogą odpowiadać określonym w punkcie 8.1. celom szczegółowym planu działań lokalnych w zakresie rozwoju PWJ, a także wskazano możliwe rezultaty i produkty, które mogą być osiągnięte w wyniku realizacji tych działań.

Tabela 29**Zestawienie możliwych działań a także rezultatów i produktów w odniesieniu do celów planu działań lokalnych w zakresie rozwoju PWJ**

Cel szczegółowy	Działania	Rezultaty i produkty
Stymulowanie wzrostu jakości życia w gminie /powiecie poprzez popieranie tworzenia centrów handlowo – usługowo – kulturalnych.	<ul style="list-style-type: none"> – Ustalenie zakresu konsumpcji, usług i wydatków, które mieszkańcy gminy/powiatu muszą dokonywać poza jej/jego terytorium z braku możliwości realizacji na własnym terenie. – Ustalenie potrzeb mieszkańców znajdujących swoje odzwierciedlenie w dokonywaniu wydatków, których nie można zaspokoić na terenie gminy/powiatu. – Sformułowanie atrakcyjnej oferty terenów dla lokalizacji centrów handlowo–usługowych i kulturalnych o funkcjach co najmniej powiatowych, które te potrzeby mogłyby zaspokajać. – Zaprojektowanie założeń inwestycji i ogłoszenie konkursu na jej realizację. – Pilotowanie realizacji inwestycji. 	<ul style="list-style-type: none"> – Lista potrzeb zaspokajanych poza obszarem lokalnym. – Lista i wartość wydatków dokonywanych poza obszarem lokalnym. – Oferta lokalizacyjna dla funkcji handlowych, usługowych i kulturalnych. – Założenia projektu inwestycyjnego. – Konkurs w zakresie zagospodarowania terenu. – Realizacja inwestycji. – Nowe obiekty handlowe, usługowe i kulturalne.
Stymulowanie warunków do zatrudniania co najmniej dwóch osób z rodziny poprzez zapewnienie taniej opieki przedszkolnej oraz żłobków.	<ul style="list-style-type: none"> – Ustalenie aktualnych i przewidywanych potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej i żłobków poprzez wywiady z młodymi rodzinami oraz badanie preferencji zawodowych młodych matek. – Opracowanie planu inwestycyjnego lub systemu wsparcia dla młodych rodzin aby zapewnić tanią opiekę małym dzieciom dla rodzin mieszkających w danej gminie/powiecie. – Promowanie dużej aktywności zawodowej wśród młodych rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> – Gotowa analiza preferencji młodych rodzin i młodych matek w zakresie sposobów opieki nad dziećmi. – Plan inwestycyjny lub plan wsparcia finansowego w zakresie zapewnienia taniej opieki nad dziećmi. – System promocji aktywności zawodowej kobiet, w tym zwłaszcza młodych matek.

Cel szczegółowy	Działania	Rezultaty i produkty
Stymulowanie pozytywnego rozwoju terenów pod budownictwo mieszkaniowe dla wykorzystania potencjałów przestrzennych danej gminy/powiatu w tym zakresie.	<ul style="list-style-type: none"> - Ustalenie wizji rozwoju jakości życia w zakresie mieszkalnictwa w gminie/powiecie. - Ustalenie na ile istniejące możliwości terenowe pozwalają na realizację tej wizji. - Podjęcie działań zmierzających do uchwalenia nowych lub aktualizacji starych planów zagospodarowania przestrzennego, tak aby zwiększyć liczbę terenów pod budownictwo mieszkaniowe. - Zapewnienie dobrej informacji o możliwościach inwestowania w budownictwo mieszkaniowe w gminie/powiecie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowana strategia rozwoju mieszkalnictwa na terenie gminy /powiatu. - Plan aktualizacji planów zagospodarowania przestrzennego. - Aktualizacja planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem mieszkalnictwa. - Pisemna, ustna i internetowa informacja o możliwościach inwestowania w mieszkalnictwo w gminie/powiecie.
Rozwijanie sfery spędzania wolnego czasu pracowników poprzez szeroką promocję rozwoju funkcji sportowych, rekreacyjnych, turystycznych i rozrywkowych.	<ul style="list-style-type: none"> - Ustalenie preferencji mieszkańców gminy/powiatu w zakresie spędzania wolnego czasu. - Ustalenie wiodących światowych preferencji w zakresie spędzania wolnego czasu. - Zbudowanie koncepcji spędzania wolnego czasu godzącej preferencje mieszkańców z wiodącymi tendencjami światowymi. - Wydzielenie, zakup lub pozyskanie terenów pod przestrzeń życia publicznego: parki, stadiony, tereny rekreacyjne, amfiteatry, miejsca spotkań, jarmarki, deptaki, centra kulinarne, ośrodki rozrywki itp. - Staranne zaprojektowanie wykorzystania przestrzeni życia publicznego dla tworzenia miejscowego klimatu i wysokiej kultury życia w danym powiecie i gminie. - Systematyczna organizacja wydarzeń kulturalnych, festiwalów, uroczystości religijnych, imprez turystycznych czy rozrywkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Raport na temat preferencji mieszkańców w zakresie spędzania wolnego czasu z uwzględnieniem kierunków światowych w tym zakresie. - Opracowany dokument „Preferencje i kierunki rozwoju sfery rekreacji i wypoczynku w gminie/powiecie” określający kierunki działań w tym zakresie. - Sporządzony plan budowy przestrzeni publicznej dla celów rekreacji i wypoczynku oraz kultury. - Ogłoszone konkursy na zabudowę/urządzenie przestrzeni publicznej. - Realizacja planu budowy przestrzeni publicznej w perspektywie planu inwestycyjnego gminy/powiatu. - Zorganizowane wydarzenia i uroczystości gminnych /powiatowych o charakterze festiwalów, uroczystości religijnych, kulturalnych czy turystycznych.
Polepszenie jakości lokalnego środowiska biznesowego poprzez polepszenie procedur obsługi biznesu i inwestorów w gminie /powiecie.	<ul style="list-style-type: none"> - Dokonanie przeglądu terminowości i szybkości realizacji procedur inwestycyjnych w gminie/powiecie. - Usprawnienie obsługi inwestycji poprzez powołanie centrów obsługi inwestora lub zapewnienie dedykowanej opieki gminy/powiatu dla średnich i dużych inwestycji. - Uzyskanie certyfikacji „Gmina Fair Play” <ul style="list-style-type: none"> - Certyfikowana Lokalizacja Inwestycji. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa terminowości i szybkości realizacji procedur inwestycyjnych w gminie. - Działające komórki (centra obsługi inwestora) zapewniające dedykowaną pomoc średnim i większym inwestorom. - Potwierdzenie jakości obsługi inwestycji poprzez uzyskanie certyfikatu „Gmina Fair Play” <ul style="list-style-type: none"> - Certyfikowana Lokalizacja Inwestycji.

Cel szczegółowy	Działania	Rezultaty i produkty
Odblokowanie przestrzeni lokalnej dla wykorzystania do celów inwestycyjnych i biznesowych poprzez osiągnięcie znaczącego postępu w planowaniu przestrzennym, w tym obejmującym wydzielenie terenów pod cele inwestycyjne i gospodarcze.	<ul style="list-style-type: none"> – Dokonanie przeglądu jakości i skali oferty terenów pod inwestycje na terenie gminy i porównanie ich do przodujących gmin województwa – wybór liderów porównania. – Określenie braków w ofercie terenowej w relacji do liderów rynkowych w tym zakresie. – Zmiana, aktualizacja lub uchwalenie nowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających tereny pod biznes. – Wyznaczenie, zakup lub pozyskanie terenów publicznych lub prywatnych, które mogłyby być przeznaczone pod inwestycje – indywidualnie przez gminę/powiat lub wspólnie z innymi jednostkami. – Zbudowanie formuły promocji pozyskanych terenów, tak aby oferta mogła osiągnąć potencjalnych inwestorów (również jako parki przemysłowe czy strefy intensywnego inwestowania). 	<ul style="list-style-type: none"> – Zidentyfikowanie stanu oferty terenowej w relacji do porównywalnych gmin/powiatów i liderów regionalnych. – Zaktualizowane (uchwalone) plany zagospodarowania przestrzennego. – Zwiększenie podaży terenów inwestycyjnych na terenie gminy /powiatu. – Wdrożony system promocji inwestycyjnej w gminie.
Przygotowanie konkretnej oferty lokalizacyjnej dla nowych i już działających przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> – Rozpoznanie potrzeb lokalizacyjnych przedsiębiorstw już działających na terenie powiatu/gminy, a także przedsiębiorstw z zewnątrz. – Przygotowanie i plasowanie konkretnych propozycji lokalizacyjnych do konkretnych inwestorów. 	<ul style="list-style-type: none"> – Lista konkretnych potrzeb lokalizacyjnych biznesu na terenie gminy/powiatu. – Oferta lokalizacyjno-rozwojowa dla miejscowych i nowych przedsiębiorstw.
Zbliżenie oferty szkolnictwa zawodowego i technicznego do rzeczywistych potrzeb przedsiębiorstw poprzez stworzenie stałego systemu wymiany informacji pomiędzy placówkami edukacyjnymi i działami kadrowymi przedsiębiorstw.	<ul style="list-style-type: none"> – Zbudowanie systemu badania potrzeb kadrowych przedsiębiorstw i przekazywania go do placówek edukacyjnych. – Powołanie wspólnego zespołu ds. realizacji potrzeb kadrowych przedsiębiorstw w powiecie. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opracowane dokumenty na temat potrzeb kadrowych jednostek gospodarczych w gminie /powiecie. – Opracowane plany działania placówek edukacyjnych w zakresie zaspokajania potrzeb edukacyjnych. – Ocena stopnia zaspokojenia potrzeb kadrowych przedsiębiorstw w powiecie.
Promowanie zawodów technicznych i rzemieślniczych wśród młodzieży poprzez pokazywanie ich znaczenia i wartości w gospodarce gminy /powiatu.	<ul style="list-style-type: none"> – Organizacja konkursów, turniejów, zwiedzania, dni kariery itp. mających na celu popularyzację zawodów technicznych i rzemieślniczych. – Przyznawanie stypendiów gminnych czy powiatowych dla młodzieży, która podejmuje naukę i pracę w rzadkich zawodach. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększona atrakcyjność zawodów technicznych i rzemieślniczych w powiecie. – Zwiększona liczba młodzieży dążąca do wykonywania zawodów technicznych i rzemieślniczych w powiecie.
Polepszenie wymiany informacji i uruchomienie wzajemnej pomocy rozwojowej pomiędzy biznesem a samorządem w zakresie tworzenia nowych zdolności produkcyjnych i nowych miejsc pracy.	<ul style="list-style-type: none"> – Budowa organizacyjnych form współpracy pomiędzy samorządem a biznesem. – Organizacja powiatowych izb gospodarczych dla integracji środowisk biznesu pod patronatem samorządu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zorganizowana Rada Współpracy, Rada Gospodarcza gminy lub powiatu. – Powołana Powiatowa Izba Gospodarcza.

Cel szczegółowy	Działania	Rezultaty i produkty
Identyfikacja tych rodzajów już prowadzonej działalności w gminie/powiecie, które potrzebują wsparcia dla zachowania miejsc pracy wysokiej jakości.	<ul style="list-style-type: none"> – Dokonanie przeglądu zakładów pracy z punktu widzenia ich zdolności do oferowania miejsc pracy wysokiej jakości. – Zapoznanie się z sytuacją ekonomiczną tych zakładów oraz z ich potrzebami rozwojowymi. – Zaoferowanie wsparcia w tych dziedzinach, w których gmina lub powiat mogą być pomocne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Lista zakładów pracy oferujących miejsca pracy wysokiej jakości – z szacunkiem ich liczby. – Przegląd możliwości wsparcia rozwoju zakładów pracy oferujących miejsca pracy wysokiej jakości. – Oferta wsparcia dla istniejących zakładów pracy oferujących miejsca pracy wysokiej jakości.
Dokonanie wyboru tych dziedzin wiodących, które mogłyby poszerzyć potencjał już istniejących (komplementarnych) oraz całkowicie nowych dziedzin, których lokalizację na terenie gminy/ powiatu warto wspierać.	<ul style="list-style-type: none"> – Analiza dziedzin komplementarnych do już istniejących na terenie gminy/powiatu – budowa długiej listy. – Dokonanie wyboru dziedzin komplementarnych do już istniejących. – Wskazanie tych dziedzin, których rozwój jest możliwy co wynika z analizy potrzeb konsumpcyjnych mieszkańców powiatu/gminy zaspokajanych poza nimi. – Wybór dziedzin szybko rozwijających się na świecie, które mogłyby być potencjalnie lokowane na terenie gminy/powiatu. – Opracowanie planu działań wspierających dla każdej z dziedzin wskazanych do wspierania w zakresie możliwości gminy/powiatu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Lista dziedzin biznesu komplementarnych do już istniejących w gminie. – Wybór dziedzin komplementarnych jako przedmiotu wsparcia. – Lista dziedzin niedorozwiniętych, które mogłyby się rozwinąć w gminie. – Lista dziedzin szybko rozwijających się, które mogłyby być ulokowane w gminie wraz ze wskazaniem ich jako dziedzin wsparcia. – Plan działań wspierających dla dziedzin biznesu oferujących miejsca pracy wysokiej jakości. – Realizacja planu wsparcia. – Lokalizacja i wzmocnienie na terenie gminy zakładów pracy oferujących miejsca pracy wysokiej jakości.
Wsparcie rozwoju zarówno dziedzin istniejących, tworzących miejsca pracy wysokiej jakości oraz przewidzianych do lokalizacji na terenie gminy/powiatu obiecujących w tym zakresie poprzez pomoc techniczną, działania organizacyjne oraz wsparcie finansowe i wsparcie tych jednostek w zakresie ubiegania się o pomoc finansową z innych źródeł.	<ul style="list-style-type: none"> – Organizacja opieki nad nowymi inwestycjami. – Monitorowanie potrzeb rozwojowych kluczowych zakładów pracy. – Poszukiwanie źródeł wsparcia w korzystaniu z pomocy z programów UE. – Włączanie przedstawicieli kluczowych zakładów pracy do wizyt i misji zagranicznych władz samorządowych. – Pomoc doradcza przy ubieganiu się o fundusze z UE. 	<ul style="list-style-type: none"> – Lista inwestycji i zakładów pracy objętych opieką dedykowaną. – Wdrożony system opieki nad kluczowymi inwestorami. – Uzyskane wsparcie od samorządu województwa dla promocji inwestycji. – Zwiększona współpraca zagraniczna miejscowych przedsiębiorstw – zwiększenie się ich rynków zbytu. – Większa skuteczność miejscowych przedsiębiorstw w ubieganiu się o środki unijne. – Wartość dodatkowo pozyskanych środków unijnych.

Cel szczegółowy	Działania	Rezultaty i produkty
Zapewnienie dostępu do przeszkolonej kadry dla nowo uruchamianych zakładów produkcyjnych poprzez budowę oferty kursów i szkoleń oraz konstruowanie wsparcia dla tej pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> – Rozpoznanie szczegółowych potrzeb kadrowych wraz z określeniem niezbędnych kwalifikacji. – Sformułowanie listy kursów zawodowych, które mogą być zorganizowane i sfinansowane przez władze samorządowe. – Pozyskanie firm szkoleniowych dla realizacji kursów potrzebnych dla zakładów pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Większe zaspokojenie potrzeb kadrowych miejscowych przedsiębiorstw i nowych inwestorów. – Liczba przeszkolonych i zatrudnionych osób. – Liczba umów o współpracy z firmami szkoleniowymi i doradczyimi.
Tworzenie partnerstw lokalnych dla rozwiązywania problemów małych i średnich przedsiębiorstw.	<ul style="list-style-type: none"> – Budowa tematycznych sieci współpracy sponsorowanych lub wspieranych przez samorząd. – Tworzenie przy współpracy samorządu województwa tematycznych parków przemysłowych. – Identyfikacja problemów rozwojowych i budowa systemu wymiany informacji w zakresie ich rozwiązywania. – Promocja efektów współpracy samorządowej w celu przyciągnięcia do niej innych samorządów. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych tematycznych sieci współpracy. – Liczba spotkań i kontaktów w ramach sieci, liczba podjętych tematów współpracy. – Liczba efektów działania sieci współpracy. – Organizacja tematycznego (wyspecjalizowanego) parku przemysłowego. – Zorganizowany system przekazywania informacji pomiędzy samorządem a biznesem. – Liczba samorządów spoza projektu „PWJ. System identyfikacji dziedzin o dużych potencjałach wzrostu zatrudnienia wysokiej jakości w woj. mazowieckim. Mechanizmy, instrumenty, rozwiązania”, które przyłączyły się do realizacji jego celów.
Uruchomienie bezpośredniej pomocy edukacyjno-szkoleniowej dostosowanej do potrzeb konkretnych przedsiębiorstw.	<ul style="list-style-type: none"> – Rozpoznanie potrzeb szkoleniowych konkretnych przedsiębiorstw. – Organizacja konsorcjów czy partnerstw dla zaspokojenia potrzeb szkoleniowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedsiębiorstw, których potrzeby kadrowe zostały zaspokojone przy pomocy gminy /powiatu. – Liczba przeszkolonych i zatrudnionych pracowników. – Liczba pozyskanych środków na szkolenia i doskonalenie kwalifikacji.
Inne cele	Inne działania	Inne rezultaty i produkty

Źródło: Opracowanie własne.

8.3.**Źródła finansowania działań**

Poniżej przedstawiono możliwy do wykorzystania formularz do planowania źródeł finansowania działań.

Tabela 30**Formularz do planowania źródeł finansowania działań**

Działanie /wybrać z tabeli powyżej/	Źródła finansowania /opisać od najbardziej prawdopodobnego, określić jego udział, jeżeli byłby mniejszy od docelowego, przejść do źródła 2 itd./		
	Źródło 1 /ustalić sposób postępowania/	Źródło 2 /ustalić sposób postępowania/	Źródło 3 /ustalić sposób postępowania/

Źródło: Opracowanie własne.

8.4.**Harmonogram i osoby odpowiedzialne**

Poniżej przedstawiono możliwy do wykorzystania harmonogram wraz z określeniem osób odpowiedzialnych.

Tabela 31**Harmonogram z uwzględnieniem działań i osób odpowiedzialnych**

Działanie / Osoba odpowiedzialna	III kw. 2010	IV kw. 2010	I kw. 2011	II kw. 2011	III kw. 2011	IV kw. 2011	I kw. 2012	II kw. 2012	III kw. 2012	IV kw. 2012	I kw. 2013	II kw. 2013
Działanie 1:												
Osoba odpowiedzialna:												
Działanie 2:												
Osoba odpowiedzialna:												
Działanie 3:												
Osoba odpowiedzialna:												
itd.												

Źródło: Opracowanie własne.

9

9

Analiza agregatowych danych statystycznych w zakresie

wyodrębnienia dziedzin zapewniających miejsca pracy wysokiej jakości w Województwie Mazowieckim

Mieczysław Bąk, Paulina Bednarz, Ewa Kulawczuk, Przemysław Kulawczuk

9.1.

Potencjały zatrudnieniowe. Analiza potencjałów zatrudnieniowych głównych działów i sekcji PKD gospodarki Mazowsza

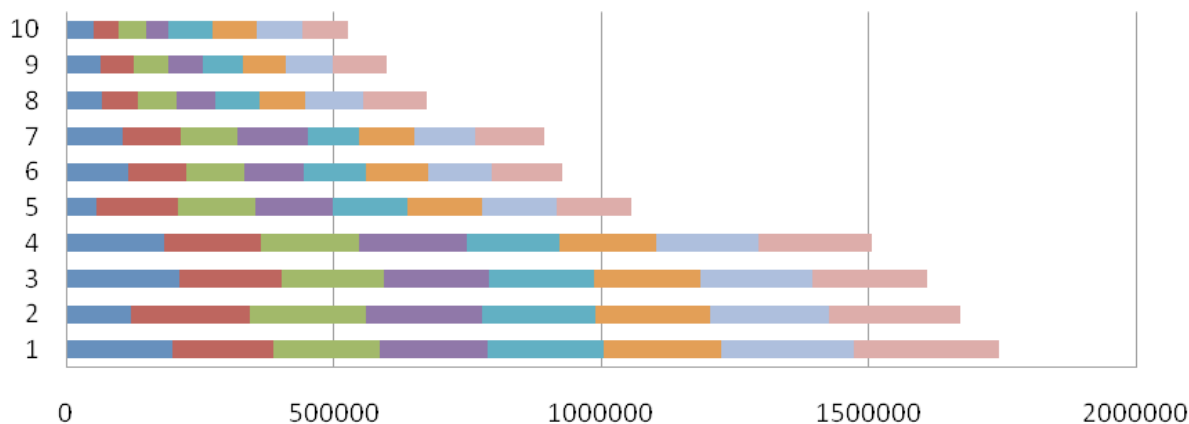
Znaczącą rolę w procesie analizy zagadnienia pracy wysokiej jakości odgrywa kwestia zatrudnienia. Co prawda nie jest to zmienna, która wskazuje dziedzinę gospodarki o największym potencjale, jednak dość jasno wskazuje, które branże odgrywają największe znaczenie dla gospodarki, z punktu widzenia liczby pracowników pracujących w danym sektorze (dziale) gospodarki. Analiza zostanie przeprowadzona w podziale na Metropolię Stołeczną i Powiaty Mazowsza.

9.1.1.

Zatrudnienie ogółem

Metropolia Stołeczna

W ramach analizy zatrudnienia ogółem zostały zebrane dane z lat 2001-2008. Zestawienie największych działów gospodarki pokazuje wykres 1. Prezentuje on sumaryczne wartości dla kluczowych sekcji i działów PKD w analizowanym okresie. Warto podkreślić, iż przedstawione zestawienie nie jest rankingiem (łączy w sobie jednostki należące do różnych kategorii). Zamieszczono w nim (i dalszych wykresach) jednostki różnych kategorii w jednym zestawieniu aby równocześnie unaocznic różnice pomiędzy kluczowymi sekcjami PKD oraz działami. Czytanie prezentowanych zestawień wymaga więc zdolności prowadzenia równoczesnej analizy w dwóch typach podziału. Jednak podejście tego typu posiada istotny walor oszczędzania i dawkowania tylko najważniejszych danych.

Wykres 1**Zatrudnienie ogółem w Metropolii Stołecznej w latach 2001-2008 – największe sekcje i działy PKD**

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
■ 2001	199161	121246	211281	181446	55118	115833	105496	67619	64322	50422
■ 2002	188803	222134	190777	181782	152456	107036	107700	66828	62312	47698
■ 2003	197306	217399	192740	184369	146860	110802	105985	70440	63959	51644
■ 2004	201291	214999	194713	200600	142424	110231	131030	73905	64516	40245
■ 2005	217303	212323	196663	174640	139844	116420	97592	82368	75050	83356
■ 2006	220117	215989	199912	179266	139677	115266	102200	85543	81029	83169
■ 2007	247050	221785	208761	192813	139338	119829	113302	106910	86546	84081
■ 2008	273120	244460	214475	211831	141212	132049	129651	119927	99851	86085

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

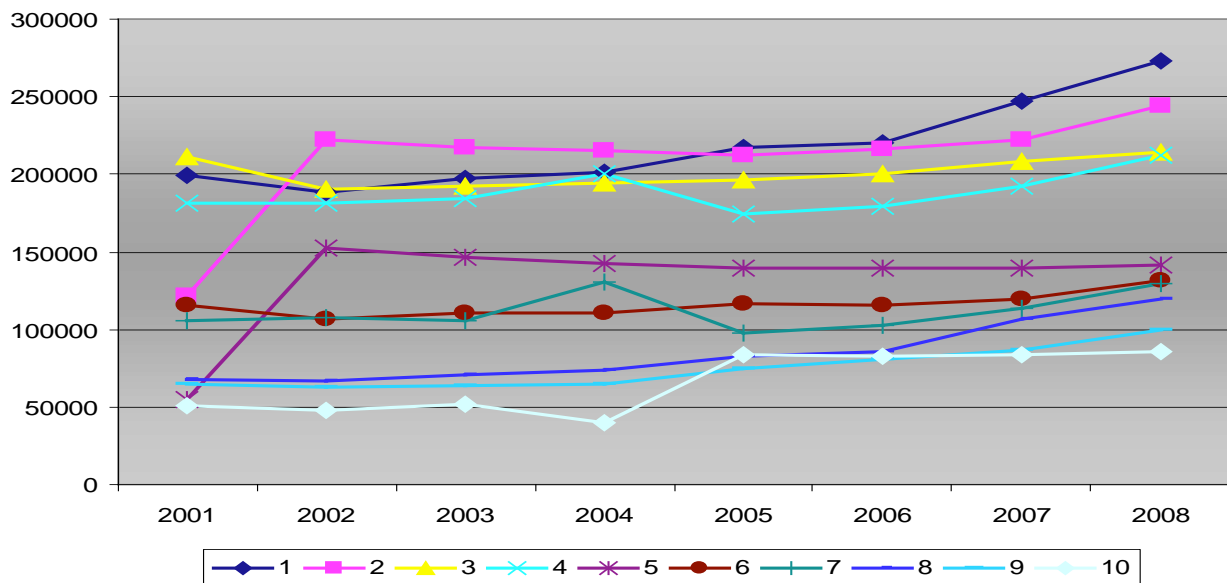
- 1 - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 2 - Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 3 - Przetwórstwo przemysłowe
- 4 - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 5 - Transport lądowy; transport rurociągowy
- 6 - Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 - Działalność gospodarcza pozostała
- 8 - Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 - Pośrednictwo finansowe
- 10 - Edukacja

Jak widać na wykresie 1, sekcją gospodarki, w której zatrudnienie w Warszawie i powiatach metropolii jest największe to handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego.

Jeszcze lepszym obrazem tendencji i zmian jakie miały miejsce na przestrzeni analizowanego okresu jest wykres 2.

Wykres 2

Zatrudnienie w Metropolii Stołecznej w latach 2001-2008 – największe sekcje i działy PKD w roku 2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 2 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 3 – Przetwórstwo przemysłowe
- 4 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 5 – Transport lądowy, transport rurociągowy
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Działalność gospodarcza pozostała
- 8 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Pośrednictwo finansowe
- 10 – Edukacja

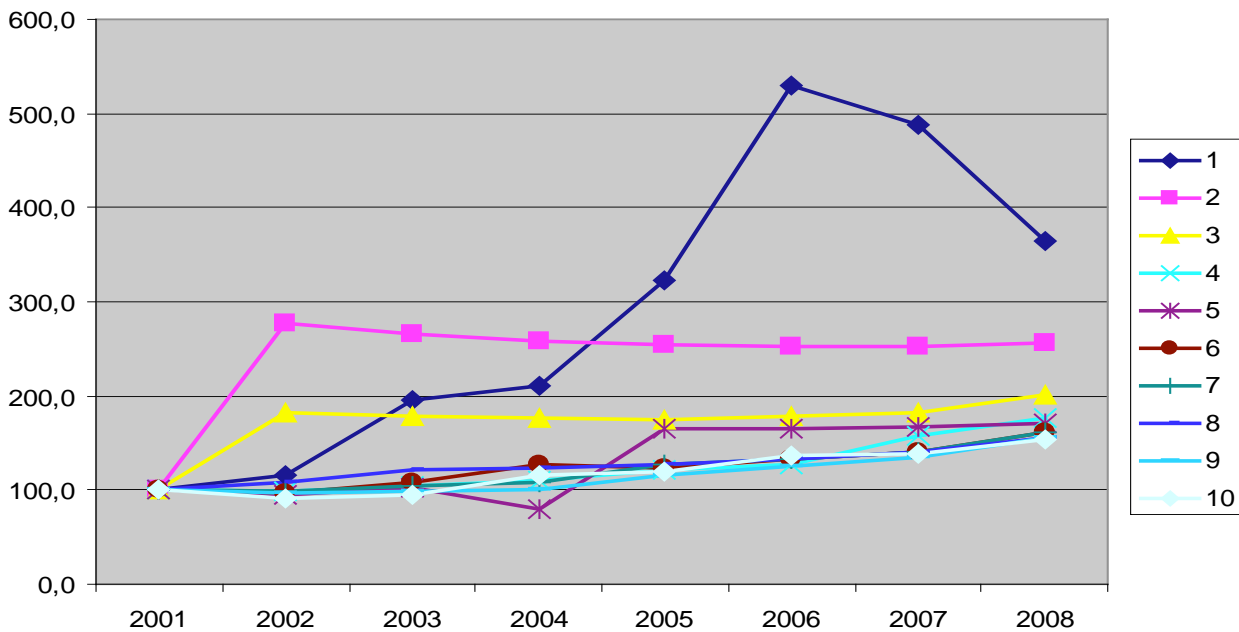
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	199161	188803	197306	201291	217303	220117	247050	273120
2	121246	222134	217399	214999	212323	215989	221785	244460
3	211281	190777	192740	194713	196663	199912	208761	214475
4	181446	181782	184369	200600	174640	179266	192813	211831
5	55118	152456	146860	142424	139844	139677	139338	141212
6	115833	107036	110802	110231	116420	115266	119829	132049
7	105496	107700	105985	131030	97592	102200	113302	129651
8	67619	66828	70440	73905	82368	85543	106910	119927
9	64322	62312	63959	64516	75050	81029	86546	99851
10	50422	47698	51644	40245	83356	83169	84081	86085

Wykres 2 pokazuje m.in., że handel hurtowy i detaliczny pozycję lidera zdobył pod koniec analizowanego okresu. Kolejne trzy sekcje PKD (transport, gospodarka magazynowa i łączność; przetwórstwo przemysłowe; obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej) odgrywają również bardzo znaczącą rolę i są na dość zbliżonym poziomie (zatrudnienie od 211-244 tys. osób).

Analizując dynamikę zatrudnienia można jednak zauważyć, że najszybciej liczba zatrudnionych pracowników wzrosła (o ponad 350%) w dziale przetwarzania odpadów. Wysoką dynamiką charakteryzował się także transport lądowy i rurociągowy (ponad 250%). Dziesięć działów gospodarki, w których zatrudnienie najszybciej rośnie w okresie 2001-2008 pokazuje wykres 3.

Wykres 3

Zatrudnienie ogółem w Metropolii Stołecznej w latach 2001-2008 – sekcje i działy PKD o najwyższej dynamice (rok 2001=100)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

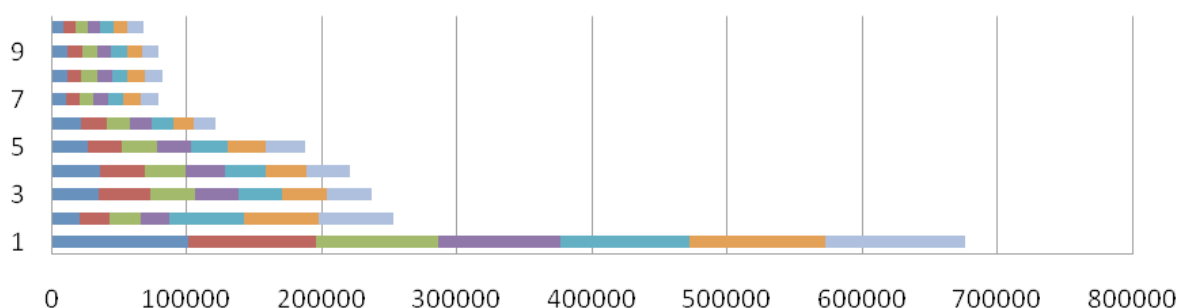
- 1 – Przetwarzanie odpadów
- 2 – Transport lądowy, transport rurociągowy
- 3 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 4 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Edukacja
- 6 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne
- 7 – Pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych
- 8 – Informatyka
- 9 – Pośrednictwo finansowe
- 10 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	100,0	115,2	196,4	210,3	321,9	530,1	487,7	365,2
2	100,0	276,6	266,4	258,4	253,7	253,4	252,8	256,2
3	100,0	183,2	179,3	177,3	175,1	178,1	182,9	201,6
4	100,0	98,8	104,2	109,3	121,8	126,5	158,1	177,4
5	100,0	94,6	102,4	79,8	165,3	164,9	166,8	170,7
6	100,0	96,3	107,5	127,3	124,3	132,1	140,9	162,2
7	100,0	99,4	105,3	108,4	127,0	133,7	140,6	160,6
8	100,0	108,3	122,3	123,7	127,2	132,9	139,6	155,9
9	100,0	96,9	99,4	100,3	116,7	126,0	134,6	155,2
10	100,0	91,0	95,1	115,6	119,4	136,6	138,7	154,0

Powiaty Mazowsza

Jeżeli chodzi o Powiaty Mazowsza została przeprowadzona analiza zatrudnienia ogółem w latach 2001-2007. Zestawienie największych sekcji i działów PKD

gospodarki pod tym względem pokazuje wykres 4. Prezentuje on sumaryczne wartości dla poszczególnych branż (zbiorowych i indywidualnych) dla badanego okresu.

Wykres 4**Zatrudnienie ogółem w Powiatach Mazowsza w latach 2001-2007 – największe sekcje i działy PKD**

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
■ 2001	100694	20748	35208	35498	27064	22061	10497	11884	11856	8959
■ 2002	95186	22644	37445	33855	24503	19202	9999	10235	10907	8525
■ 2003	90687	23125	33517	29617	26081	16966	10350	11306	10918	8860
■ 2004	90359	20824	31992	29216	25785	15651	10681	11248	10605	9202
■ 2005	95214	55223	32841	29987	27384	15915	11370	11790	11430	10249
■ 2006	99942	55233	32826	30406	28117	15397	12650	12337	11654	10678
■ 2007	103639	55239	33286	31746	29001	15988	13439	12909	12087	11467

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

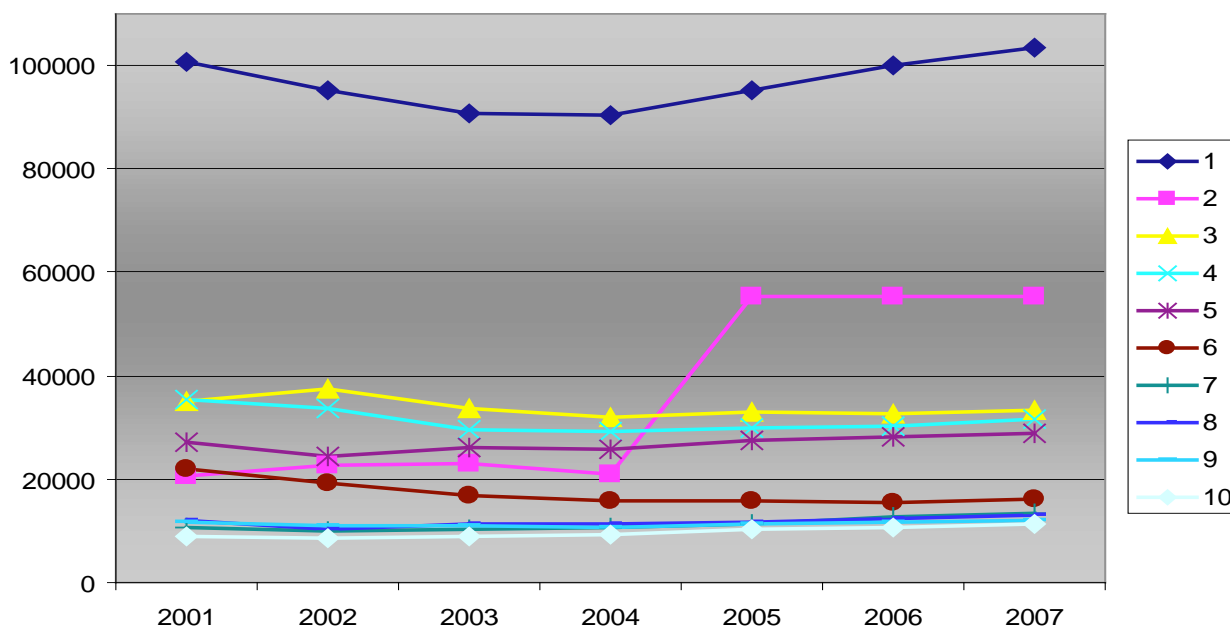
- 1 - Przetwórstwo przemysłowe
- 2 - Edukacja
- 3 - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 4 - Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 5 - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 6 - Budownictwo
- 7 - Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 8 - Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 9 - Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 - Transport lądowy; transport rurociągowy

Jak widać na wykresie 4, sekcją PKD gospodarki, w której zatrudnienie jest największe jest przetwórstwo przemysłowe.

Jeszcze lepszym obrazem tendencji i zmian jakie miały miejsce na przestrzeni analizowanego okresu jest wykres 5.

Wykres 5

Zatrudnienie w Powiatach Mazowsza w latach 2001-2007 – największe sekcje i działy PKD według roku 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Edukacja
- 3 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 4 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 5 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 6 – Budownictwo
- 7 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 8 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Transport lądowy; transport rurociągowy

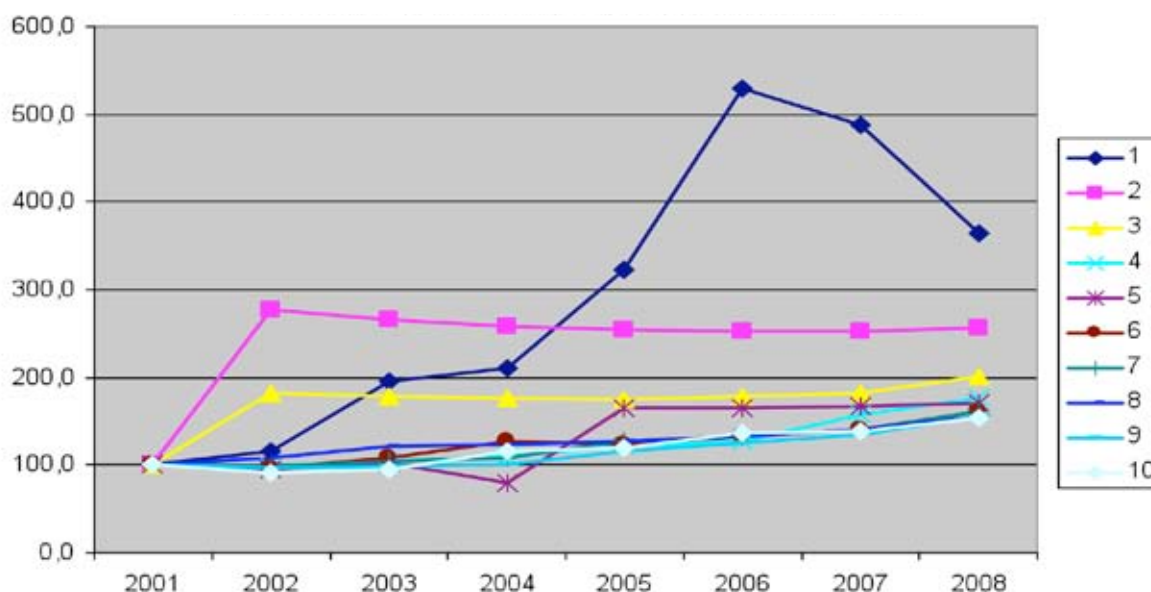
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	100694	95186	90687	90359	95 214	99 942	103639
2	20748	22644	23125	20824	55 223	55 233	55239
3	35208	37445	33517	31992	32 841	32 826	33286
4	35498	33855	29617	29216	29 987	30 406	31746
5	27064	24503	26081	25785	27 384	28 117	29001
6	22061	19202	16966	15651	15 915	15 397	15988
7	10497	9999	10350	10681	11 370	12 650	13439
8	11884	10235	11306	11248	11 790	12 337	12909
9	11856	10907	10918	10605	11 430	11 654	12087
10	8959	8525	8860	9202	10 249	10 678	11467

Wykres 5 pokazuje m.in., że bardzo dynamicznie wzrosła liczba pracowników zatrudnionych w edukacji (wzrost ten dotyczy okresu lat 2004-2005, w tym okresie liczba osób zatrudnionych w edukacji wzrosła o 165%). W przypadku pozostałych sekcji i działów gospodarki zmiany nie są tak znaczące.

Analizując dynamikę zatrudnienia w Powiatach Mazowsza można jednak zauważyć, że najszybciej liczba zatrudnionych pracowników wzrosła (o ponad 540%) w dziale produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych. Dziesięć działów gospodarki, w których zatrudnienie najszybciej rośnie w latach 2001-2007 pokazuje wykres 6.

Wykres 6

Zatrudnienie ogółem w Powiatach Mazowsza w latach 2001-2007 – sekcje i działy PKD o najwyższej dynamice (rok 2001=100)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych
- 2 – Edukacja
- 3 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 4 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 5 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
- 6 – Informatyka
- 7 – Produkcja sprzętu transportowego
- 8 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 9 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 10 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru

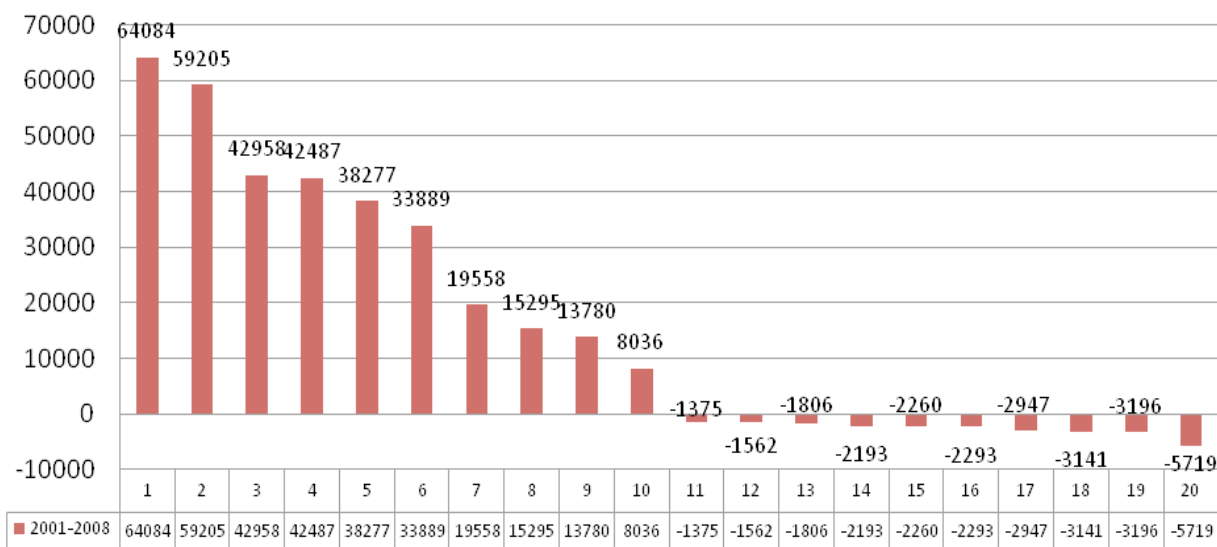
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	100,0	115,2	196,4	210,3	321,9	530,1	487,7	365,2
2	100,0	276,6	266,4	258,4	253,7	253,4	252,8	256,2
3	100,0	183,2	179,3	177,3	175,1	178,1	182,9	201,6
4	100,0	98,8	104,2	109,3	121,8	126,5	158,1	177,4
5	100,0	94,6	102,4	79,8	165,3	164,9	166,8	170,7
6	100,0	96,3	107,5	127,3	124,3	132,1	140,9	162,2
7	100,0	99,4	105,3	108,4	127,0	133,7	140,6	160,6
8	100,0	108,3	122,3	123,7	127,2	132,9	139,6	155,9
9	100,0	96,9	99,4	100,3	116,7	126,0	134,6	155,2
10	100,0	91,0	95,1	115,6	119,4	136,6	138,7	154,0

9.1.2.

Przyjęcia i zwolnienia z pracy

Metropolia Stołeczna

Przeprowadzona została również analiza dotycząca liczby osób zwalnianych i zatrudnianych w danym roku. Saldo zmian liczby pracowników: dla okresu 2001-2008 dla poszczególnych branż zostało stworzone poprzez zsumowanie liczby osób zatrudnianych i zwalnianych z pracy. Saldo to pokazuje, jakie branże gospodarki charakteryzują się rosnącym zatrudnieniem w Metropolii Stołecznej, a jakie malejącym. Wykres 7 pokazuje wyniki tej analizy.

Wykres 7**Saldo zmian zatrudnienia w Metropolii Stołecznej w latach 2001-2008 w głównych sekcjach i działach PKD (w osobach)**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

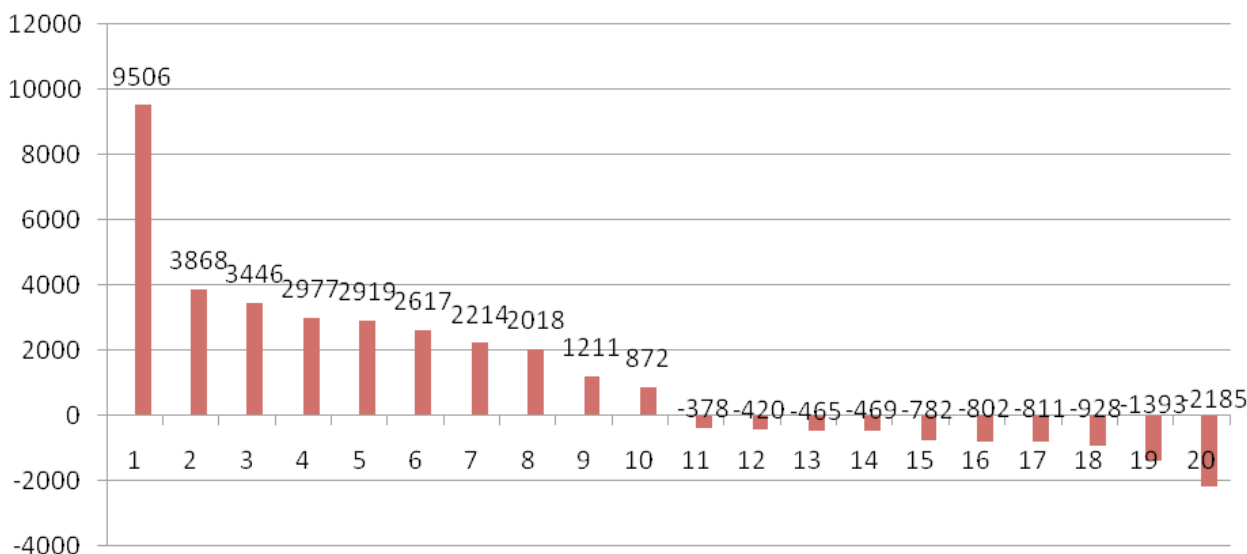
Legenda:

- 1 - Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 2 - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 - Transport lądowy; transport rurociągowy
- 4 - Pośrednictwo finansowe
- 5 - Pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych
- 6 - Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 - Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 8 - Działalność gospodarcza pozostała
- 9 - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 10 - Poczta i telekomunikacja
- 11 - Działalność badawczo-rozwojowa
- 12 - Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana
- 13 - Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków
- 14 - Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich
- 15 - Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży
- 16 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 17 - Hotele i restauracje
- 18 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (40)
- 19 - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 20 - Obsługa nieruchomości

Jak wynika z wykresu 7 największym pozytywnym saldem (większa liczba przyjętych nad zwolnionymi) w analizowanym okresie charakteryzował się transport, gospodarka magazynowa i łączność (wzrost zatrudnienia o ponad 64 tys. osób). Znacząco wzrosło również zatrudnienie w handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów mechanicznych oraz artykułów użytku osobistego i domowego. Na drugim biegunie znalazła się z kolei obsługa nieruchomości, gdzie na przestrzeni analizowanych lat prawie 6.000 więcej osób zwolniono aniżeli zatrudniono.

Powiaty Mazowsza

Przeprowadzona została również analiza dotycząca liczby osób zwalnianych i zatrudnianych w danym roku w Powiatach Mazowsza. Saldo zmian liczby pracowników dla okresu 2001-2007 w poszczególnych sekcjach i działach zostało stworzone poprzez zsumowanie liczby osób zatrudnianych i zwalnianych z pracy. Saldo to pokazuje, jakie branże gospodarki charakteryzują się rosnącym zatrudnieniem, a jakie malejącym w Powiatach Mazowsza. Wykres 8 pokazuje wyniki tej analizy.

Wykres 8**Saldo zmian zatrudnienia w Powiatach Mazowsza w latach 2001-2007 w głównych sekcjach i działach PKD (w osobach)**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 - Przetwórstwo przemysłowe
- 2 - Produkcja metali i wyrobów z metali
- 3 - Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń
- 4 - Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych
- 5 - Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 6 - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 7 - Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 8 - Produkcja wyrobów chemicznych
- 9 - Działalność gospodarcza pozostała
- 10 - Transport lądowy; transport rurociągowy
- 11 - Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży
- 12 - Obsługa nieruchomości
- 13 - Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich
- 14 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 15 - Edukacja
- 16 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (40)
- 17 - Pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych
- 18 - Pośrednictwo finansowe
- 19 - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 20 - Budownictwo

Jak wynika z wykresu 8, w Powiatach Mazowsza największym pozytywnym saldem (większa liczba przyjętych nad zwolnionymi) w analizowanym okresie charakteryzowało się przetwórstwo przemysłowe. Na drugim biegunie znalazło się z kolei budownictwo, gdzie na przestrzeni analizowanych lat ponad 2.000 więcej osób zwolniono aniżeli zatrudniono.

9.2.

Potencjały wynagrodzeniowe i dochodowe w Województwie Mazowieckim.

Analiza strumieni przychodów ze sprzedaży i kluczowych elementów wartości dodanej

W Metropolii Stołecznej i w Powiatach Mazowska dochód z pracy jest najważniejszą cechą miejsc pracy wysokiej jakości (PWJ). Stąd istotne jest zidentyfikowanie dziedzin gospodarki zapewniających możliwie najwyższe wynagrodzenia oraz posiadających potencjały wzrostu wynagrodzeń i dochodów z pracy. Uzyskane wyniki dla Powiatów Mazowska są odmienne od wyników dla Warszawy i otaczających ją powiatów. Poniżej prezentujemy wyniki obliczeń związanych z potencjałami wynagrodzeniowymi i dochodowymi w dwóch przekrojach - analizy dotyczące wynagrodzeń brutto, ubezpieczeń społecznych i świadczeń socjalnych, przychodów ze sprzedaży oraz zysku brutto.

9.2.1.

Wynagrodzenia miesięczne brutto na 1 pracownika

Metropolia Stołeczna

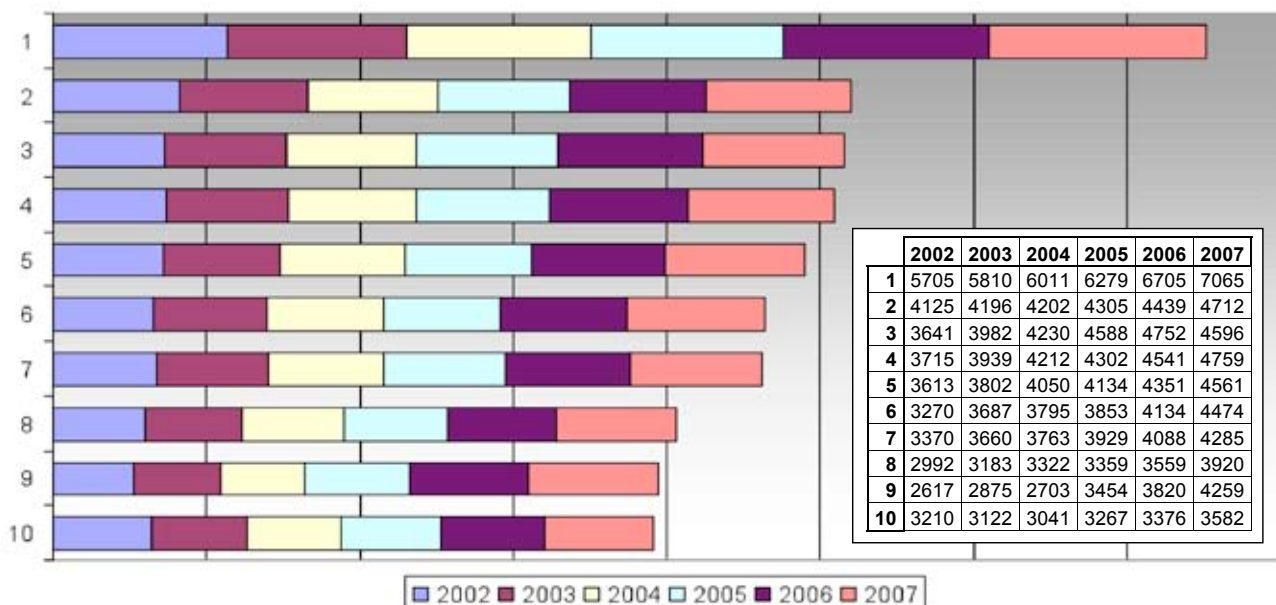
Uzyskane dane statystyczne pozwoliły na przeprowadzenie analizy wynagrodzeń w Metropolii Stołecznej w latach 2002-2007. Dziesięć działów, sekcji i podsekcji PKD oferujących najwyższe wynagrodzenia w tym okresie prezentuje wykres 9. Jak widać, najwyższe zarobki w analizowanym okresie w Warszawie i powiatach metropolii można było uzyskać pracując w informatyce (K72) – ponad 7 tys. zł brutto miesięcznie i było to wynagrodzenie znacznie przewyższające zarobki (o 60-70%) w innych wiodących dziedzinach. Na kolejnych miejscach znalazła się cała sekcja – transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), a także podsekcja - produkcja wyrobów chemicznych (DG). Wśród dziesięciu sekcji, podsekcji i działów oferujących najwyższe wynagrodzenia, cztery oferowały miejsca pracy w przetwórstwie

przemysłowym, do którego należy również wymieniona produkcja wyrobów chemicznych, a ponadto: na czwartym miejscu działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22), na piątym miejscu produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE) i na dziesiątym - produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL). Najlepiej opłacane miejsca pracy do 2007 r. oferowano jeszcze w handlu hurtowym i komisowym, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), działalności wspomagającej transport; działalności związanej z turystyką (I63), a także ogólnie w sekcji E – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w sekcji K – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, w której zawiera się informatyka wiodący dział PKD pod względem wynagrodzeń w Warszawie i powiatach metropolii. Jeżeli pominiemy w analizie sekcje i podsekcje PKD, uzyskamy ranking następujących działów, w których pracownicy mieli najwyższe wynagrodzenia w Warszawie i powiatach metropolii w omawianym okresie:

1. informatyka (K72),
2. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
5. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
6. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
7. budownictwo (F45),
8. działalność gospodarcza pozostała (K74),
9. obsługa nieruchomości (K70),
10. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21).

Wykres 9

Sekcje, podsekcje i działy PKD w Metropolii Stołecznej oferujące najwyższe miesięczne wynagrodzenia brutto na 1 pracownika w latach 2002-2007, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Informatyka
- 2 – Transport, Gospodarka magazynowa i łączność
- 3 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 4 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 5 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Działalność wspomagająca transport; Działalność związana z turystyką
- 8 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 9 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 10 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych

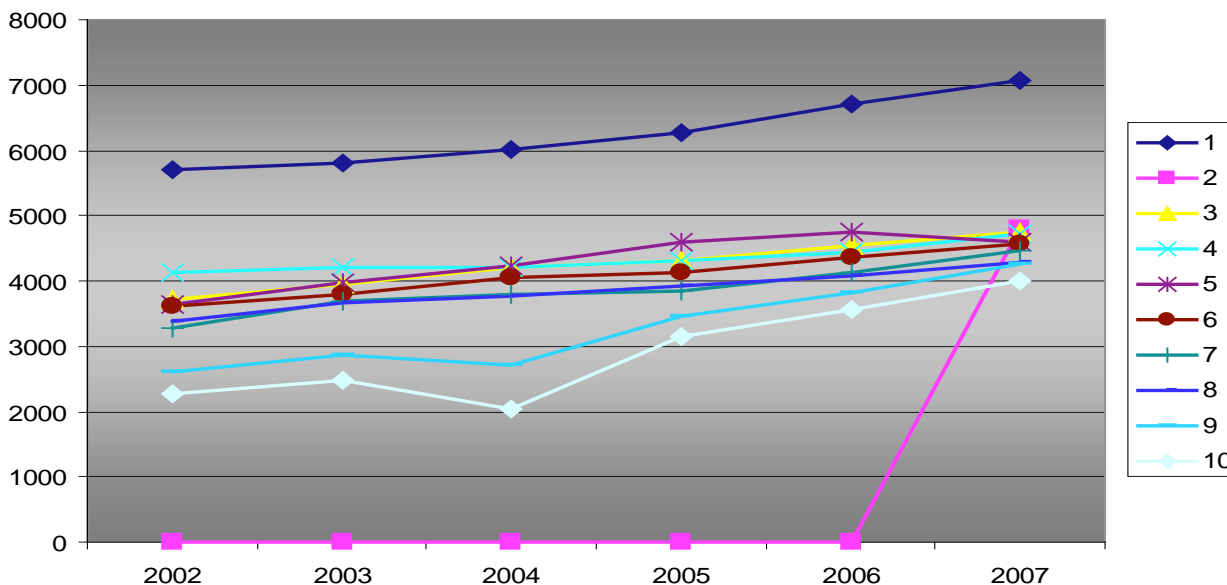
Jeżeli weźmiemy pod uwagę średnie wynagrodzenia oferowane w poszczególnych dziedzinach jedynie w ostatnim analizowanym roku (2007), ranking dziesięciu działów i sekcji (podsekcji) PKD oferujących najwyższe wynagrodzenia jest nieco inny, przedstawia go wykres 10. Powtarza się osiem dziedzin, z których swoją pozycję zachowała informatyka (K72) oraz obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K). Zamiast wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E) i produkcji urządzeń elektrycznych i optycznych (DL), na listę miejsc pracy z najwyższymi wynagrodzeniami w 2007 r. wskoczyły działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami (J67) – na drugim miejscu i działalność gospodarcza pozostała (K74) – na dziesiątym. Wszystkie dziedziny z dziesięciu przedstawionych na wykresie 10 oferowały miejsca pracy gwarantujące wynagrodzenie miesięczne brutto w wysokości ponad 4 tys. zł,

pozostałe dziedziny zapewniały niższe zarobki. Wyłączając z analizy dane dotyczące sekcji i podsekcji, uzyskaliśmy nieco inny ranking obejmujący wyłącznie działy PKD:

1. informatyka (K72),
2. działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami (J67),
3. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
4. handel hurtowy i komisowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
5. działalność wspomagająca transport; działalności związanej z turystyką (I63),
6. działalność gospodarcza pozostała (K74),
7. budownictwo (F45),
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
9. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
10. obsługa nieruchomości (K70).

Wykres 10

Działy PKD Metropolii Stołecznej oferujące najwyższe miesięczne wynagrodzenia brutto na 1 pracownika w 2007 r., w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Informatyka
- 2 – Działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami
- 3 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 4 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 5 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 6 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 7 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 8 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
- 9 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 10 – Działalność gospodarcza pozostała

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	5705	5810	6011	6279	6705	7065
2	x	x	x	x	x	4791
3	3715	3939	4212	4302	4541	4759
4	4125	4196	4202	4305	4439	4712
5	3641	3982	4230	4588	4752	4596
6	3613	3802	4050	4134	4351	4561
7	3270	3687	3795	3853	4134	4474
8	3370	3660	3763	3929	4088	4285
9	2617	2875	2703	3454	3820	4259
10	2261	2480	2027	3160	3561	4002

Powiaty Mazowsza

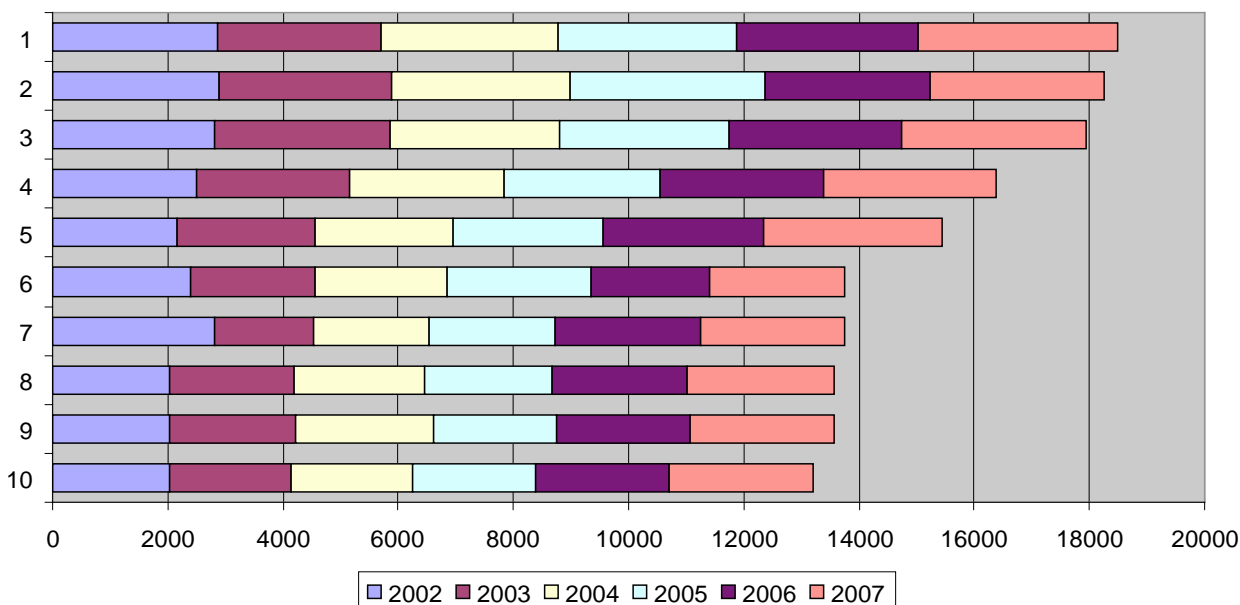
Dzie sięć sekcji (podsekcji) i działów PKD oferujących najwyższe średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w przeliczeniu na 1 pracownika w Powiatach Mazowsza w latach 2002-2007 prezentuje wykres 11, a należały do nich: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E), informatyka (K72), produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21), produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE), produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL), przetwarzanie odpadów (D37), przetwórstwo przemysłowe (D), produkcja wyrobów chemicznych (DG), a także transport, gospodarka magazynowa i łączność (I). Różnice w oferowanych wynagrodzeniach pomiędzy kolejnymi rodzajami działalności nie są zbyt wysokie. Po wyłączeniu sekcji i podsekcji, do działów oferujących najwyższe wynagrodzenie miesięczne brutto w przeliczeniu na 1 pracownika w całym analizowanym okresie należały:

1. informatyka (K72),
2. przetwarzanie odpadów (D37),
3. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
6. obsługa nieruchomości (K70),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
9. budownictwo (F45),
10. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51).

Warto zauważyć, że podmioty zajmujące się handlem hurtowym i komisowym, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami w latach 2002-2007 oferowały wynagrodzenie na poziomie 57% wynagrodzenia zapewnianego w informatyce.

Wykres 11

Sekcje, podsekcje i działy PKD w Powiatach Mazowsza oferujące najwyższe miesięczne wynagrodzenia brutto na 1 pracownika w latach 2002-2007, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 2 – Informatyka
- 3 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 4 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 5 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 6 – Produkcja maszyn i urządzeń elektrycznych i optycznych
- 7 – Przetwarzanie odpadów
- 8 – Przetwórstwo przemysłowe
- 9 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 10 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	2867	2825	3080	3100	3167	3448
2	2901	2979	3112	3375	2868	3019
3	2825	3027	2948	2950	2995	3186
4	2503	2663	2669	2715	2827	3002
5	2159	2395	2392	2618	2785	3103
6	2393	2172	2284	2488	2064	2348
7	2823	1695	2027	2184	2524	2492
8	2036	2160	2275	2214	2332	2556
9	2020	2197	2391	2132	2330	2490
10	2036	2117	2101	2118	2339	2482

Na wykresie 12 pokazano dziedziny (sekcje, podsekcje i działy PKD), w których oferowano najwyższe wynagrodzenie miesięczne brutto w 2007 r. W powiatach Mazowsza były to następujące dziedziny: działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),

1. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
2. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
3. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
4. informatyka (K72),
5. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
7. przetwórstwo przemysłowe (D),
8. przetwarzanie odpadów (D37),
9. produkcja wyrobów chemicznych (DG).

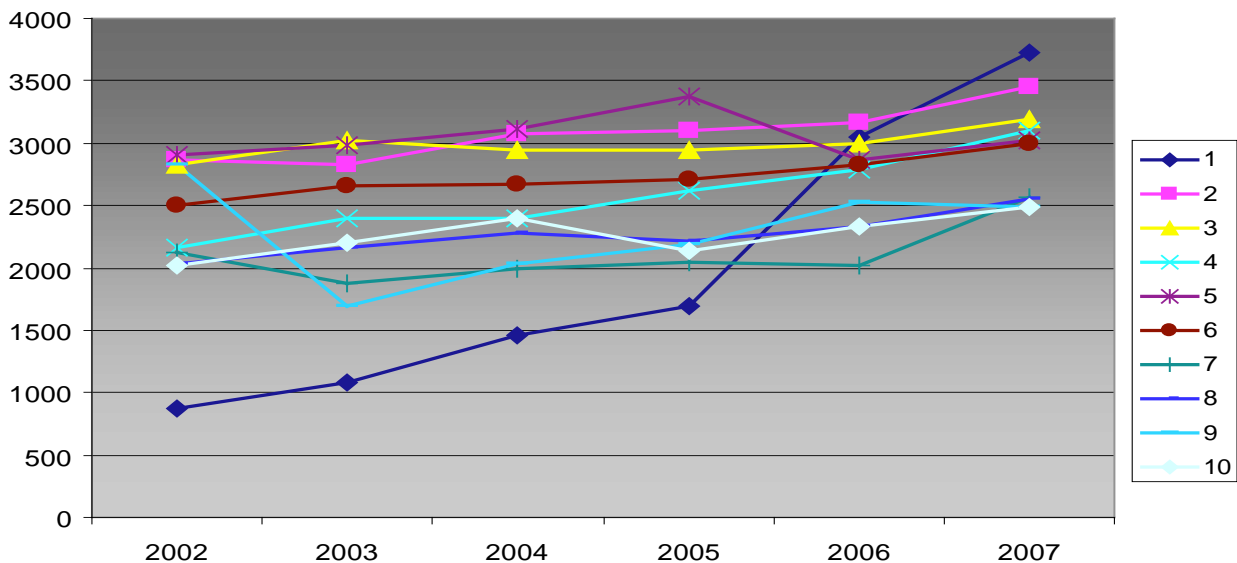
Widać, że ranking dotyczący 2007 r. przedstawia się nieco inaczej, niż wyniki dotyczące całego badanego okresu – lat 2002-2007. Po wyłączeniu sekcji i podsekcji, najwyższe wynagrodzenia w 2007 r.

oferowano w następujących działach:

1. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
2. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
3. informatyka (K72),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
5. przetwarzanie odpadów (D37),
6. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
7. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
8. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
9. budownictwo (F45),
10. obsługa nieruchomości (K70).

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto oferowane w działalności wspomagającej transport; działalności związanej z turystyką wynosiło ponad 3.700 zł, podczas, gdy w obsłudze nieruchomości również należącej do najbardziej popłatnych działalności już tylko około 2.300 zł, czyli ponad 1.300 zł średnio miesięcznie mniej.

Wykres 12

Działy PKD w Powiatach Mazowsza oferujące najwyższe miesięczne wynagrodzenia brutto na 1 pracownika w 2007 r., w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
- 2 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 3 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 4 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 5 – Informatyka
- 6 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 7 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 8 – Przetwórstwo przemysłowe
- 9 – Przetwarzanie odpadów
- 10 – Produkcja wyrobów chemicznych

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	870	1087	1457	1689	3046	3731
2	2867	2825	3080	3100	3167	3448
3	2825	3027	2948	2950	2995	3186
4	2159	2395	2392	2618	2785	3103
5	2901	2979	3112	3375	2868	3019
6	2503	2663	2669	2715	2827	3002
7	2122	1875	1997	2052	2024	2573
8	2036	2160	2275	2214	2332	2556
9	2823	1695	2027	2184	2524	2492
10	2020	2197	2391	2132	2330	2490

9.2.2.**Wynagrodzenia brutto****Metropolia Stołeczna**

Dane dotyczące wynagrodzeń brutto w poszczególnych dziedzinach gospodarki narodowej informują o wielkości funduszu płac. Z przeprowadzonej analizy wynika, że największe kwoty przeznaczano na wynagrodzenia, w latach 2002-2007 w Warszawie i powiatach metropolii, w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (I), handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), a także w obsłudze nieruchomości, wynajmie i usługach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (K). Na dalszych miejscach i już ze zmniejszonym funduszem na wynagrodzenia (poniżej 8,6 mld zł w 2007 r.) znalazły się przetwórstwo przemysłowe (D), poczta i telekomunikacja (I64), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), transport lądowy; transport rurociągowy (I60), działalność gospodarcza

pozostała (K74) i handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52). Stawkę zamyka budownictwo (F). Przedstawia to wykres 13. Uzyskane dane oznaczają, że we wskazanych dziedzinach jest najwięcej miejsc pracy i są wśród nich te najwyżej opłacane. Jeżeli chodzi o bardziej szczegółowe dziedziny, najwyższe wynagrodzenia brutto w badanym okresie oferowano w następujących działach:

1. poczta i telekomunikacja (I64),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. budownictwo (F45),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),

8. informatyka (K72),
9. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
10. obsługa nieruchomości (K70).

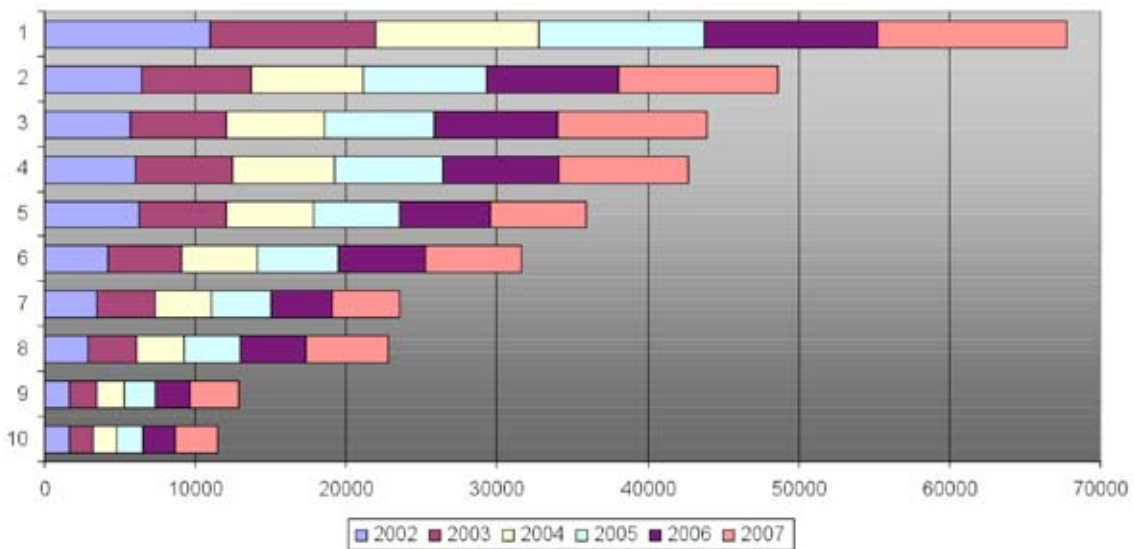
Jeśli uszeregujemy dziedziny według najwyższych wynagrodzeń brutto w 2007 r., ranking dziesięciu dziedzin nie zmienia się, jedynie w niektórych przypadkach zmienia się kolejność danej sekcji czy działu. Kolejność przedstawia wykres 14. Po wyłączeniu sekcji i podsekcji, dziesięć działów o najwyższych wynagrodzeniach brutto to:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. poczta i telekomunikacja (I64),

3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. budownictwo (F),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. informatyka (K72),
9. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
10. obsługa nieruchomości (K70).

Wykres 13

Wynagrodzenia brutto ogółem w latach 2002-2007 w Metropolii Stołecznej – największe sekcje i działy PKD, w mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

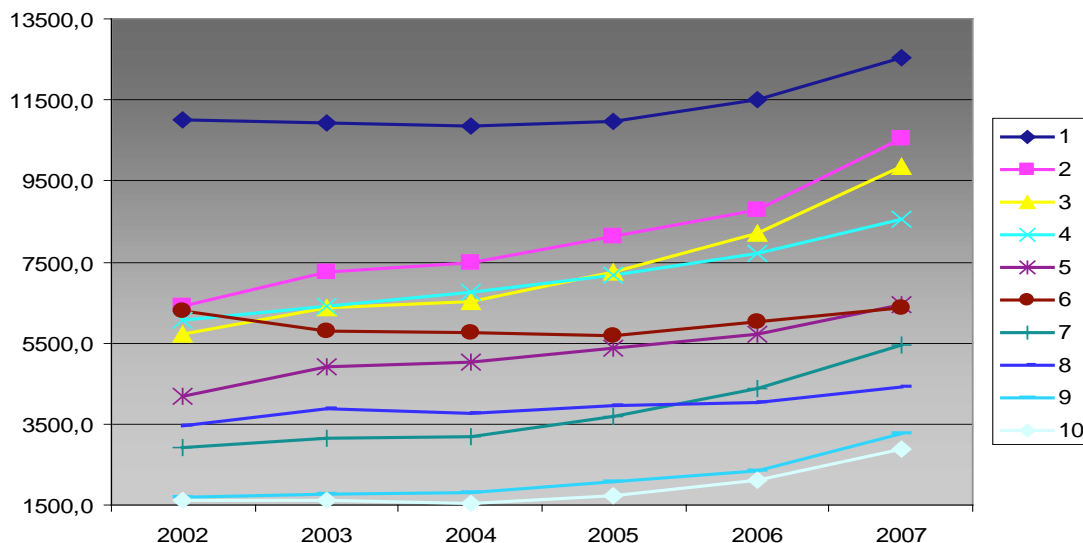
Legenda:

- 1 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 4 – Przetwórstwo przemysłowe
- 5 – Poczta i telekomunikacja
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 8 – Działalność gospodarcza pozostała
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych, motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Budownictwo

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	10994,9	10947,7	10840,7	10968,5	11506,5	12540,7
2	6406,6	7258,3	7469,2	8137,7	8798,3	10542,8
3	5709,6	6360,1	6505,8	7238,5	8218,5	9854,2
4	6056,0	6419,6	6736,0	7164,8	7719,3	8557,3
5	6293,7	5797,7	5743,7	5683,1	6007,1	6383,5
6	4200,6	4901,7	5019,3	5382,6	5718,7	6432,9
7	3457,0	3862,9	3776,1	3944,4	4042,6	4425,8
8	2921,8	3153,8	3187,4	3700,6	4367,3	5441,7
9	1681,0	1760,5	1811,6	2063,6	2334,8	3263,6
10	1630,1	1622,4	1531,1	1748,2	2100,1	2870,2

Wykres 14

Wynagrodzenia brutto w latach 2002-2007 w Metropolii Stołecznej – działy PKD o najwyższych wynagrodzeniach w 2007 r., w mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 4 – Przetwórstwo przemysłowe
- 5 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 6 – Poczta i telekomunikacja
- 7 – Działalność gospodarcza pozostała
- 8 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Budownictwo

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	10994,9	10947,7	10840,7	10968,5	11506,5	12540,7
2	6406,6	7258,3	7469,2	8137,7	8798,3	10542,8
3	5709,6	6360,1	6505,8	7238,5	8218,5	9854,2
4	6056,0	6419,6	6736,0	7164,8	7719,3	8557,3
5	4200,6	4901,7	5019,3	5382,6	5718,7	6432,9
6	6293,7	5797,7	5743,7	5683,1	6007,1	6383,5
7	2921,8	3153,8	3187,4	3700,6	4367,3	5441,7
8	3457,0	3862,9	3776,1	3944,4	4042,6	4425,8
9	1681,0	1760,5	1811,6	2063,6	2334,8	3263,6
10	1630,1	1622,4	1531,1	1748,2	2100,1	2870,2

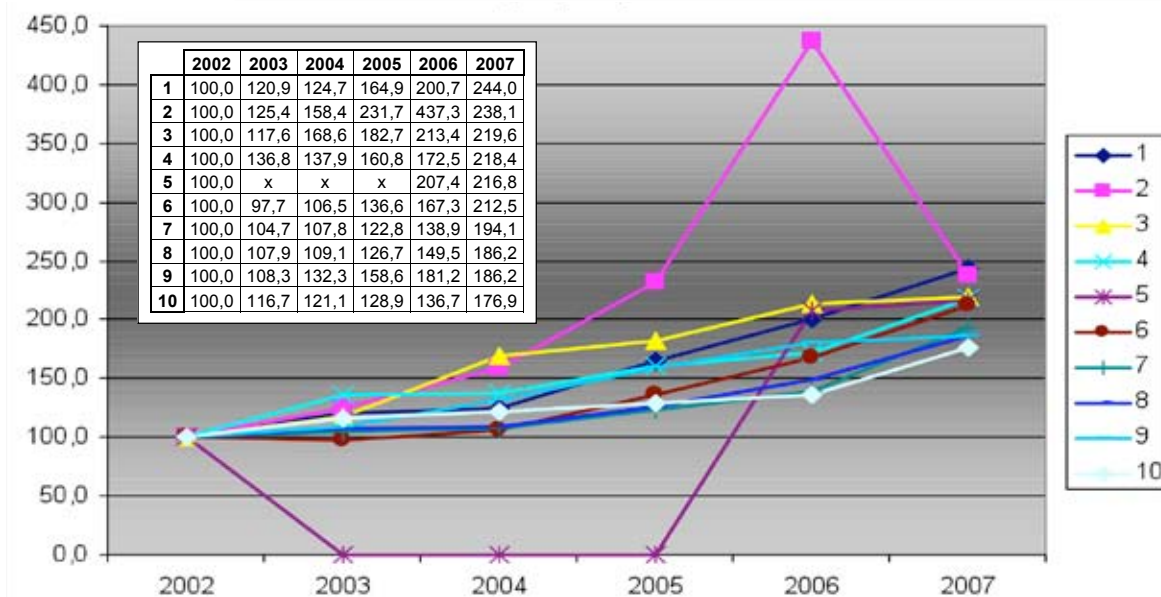
Jeżeli przyjrzymy się dynamice wynagrodzeń w Warszawie i powiatach metropolii w latach 2002-2007, co przedstawiono na wykresie 15, widać, że fundusz wynagrodzeń najszybciej rósł w ochronie zdrowia i pomocy społecznej (N), przetwarzaniu odpadów (D37) oraz produkcji maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK). Żadna z tych dziedzin nie znalazła się wśród oferujących najwyższe wynagrodzenia, raczej reprezentują one biegun przeciwny (czyli posiadały niską podstawę wzrostu). Dziesiątkę dziedzin, w których odnotowano największą dynamikę wzrostu wynagrodzeń w latach 2002-2007 uzupełniają produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH), pośrednictwo finansowe (J), produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI), handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52), działalność gospodarcza pozostała (K74), produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21), a także produkcja artykułów

spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA). Ranking działów PKD, w których najszybciej rósł fundusz wynagrodzeń w latach 2002-2007 w Warszawie i powiatach metropolii, po odrzuceniu sekcji i podsekcji, kształtuje się następująco:

1. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
2. przetwarzanie odpadów (D37),
3. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (D26),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. działalność gospodarcza pozostała (K74),
6. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
7. budownictwo (F45),
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
9. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
10. informatyka (K72).

Wykres 15

Dynamika wynagrodzeń w Metropolii Stołecznej w latach 2002-2007 (rok 2002=100) – dziedziny o najwyższej dynamice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 2 – Przetwarzanie odpadów
- 3 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 4 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 5 – Pośrednictwo finansowe
- 6 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 7 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 8 – Działalność gospodarcza pozostała
- 9 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 10 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych

Powiaty Mazowsza

Z przeprowadzonej analizy danych wynika, że największe kwoty na wynagrodzenia w latach 2002-2007 w Powiatach Mazowsza przeznaczano w takich sekcjach, podsekcjach i działach PKD, jak:

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
4. budownictwo (F),
5. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
6. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
7. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
8. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
9. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
10. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ).

Wykres 16 przedstawia szczegóły.

Jeżeli chodzi o bardziej szczegółowe dziedziny, najwyższe wynagrodzenia brutto w badanym okresie oferowano w następujących działach:

1. budownictwo (F45),
1. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
6. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
7. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
8. działalność gospodarcza pozostała (K74),
9. obsługa nieruchomości (K70).

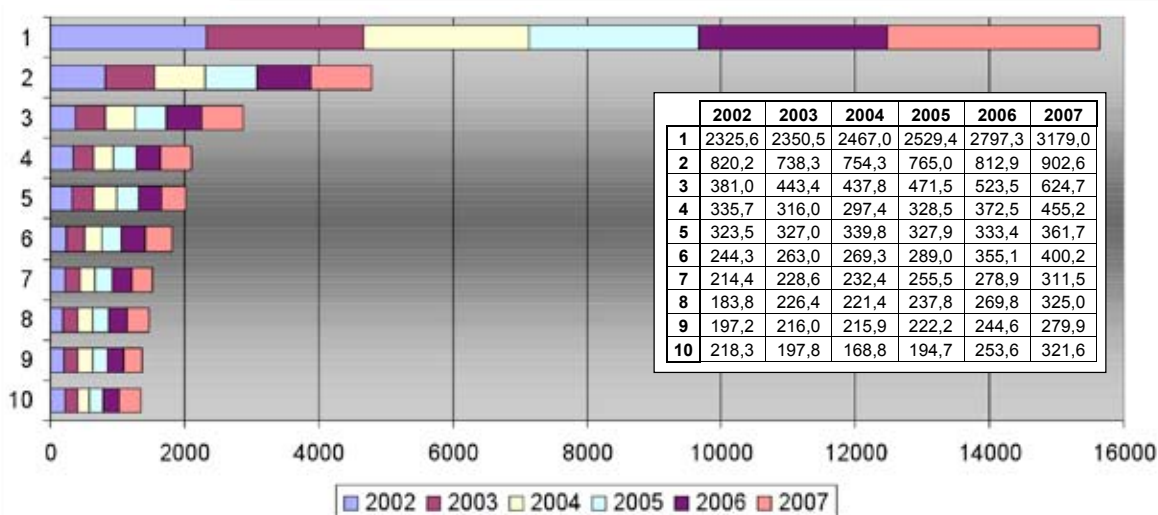
Jeśli uszeregujemy dziedziny według najwyższych wynagrodzeń brutto w 2007 r., ranking dziesięciu dziedzin nie zmienia się, jedynie w niektórych przypadkach zmieniała się kolejność danej sekcji czy działu. Po wyłączeniu sekcji i podsekcji, dziesięć działów PKD o najwyższych wynagrodzeniach brutto w 2007 r. to:

1. budownictwo (F45),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),

5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
7. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
8. działalność gospodarcza pozostała (K74),
9. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
10. obsługa nieruchomości (K70).

Wykres 16

Wynagrodzenia brutto ogółem w latach 2002-2007 w Powiatach Mazowsza – największe sekcje, podsekcje i działy PKD, w mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

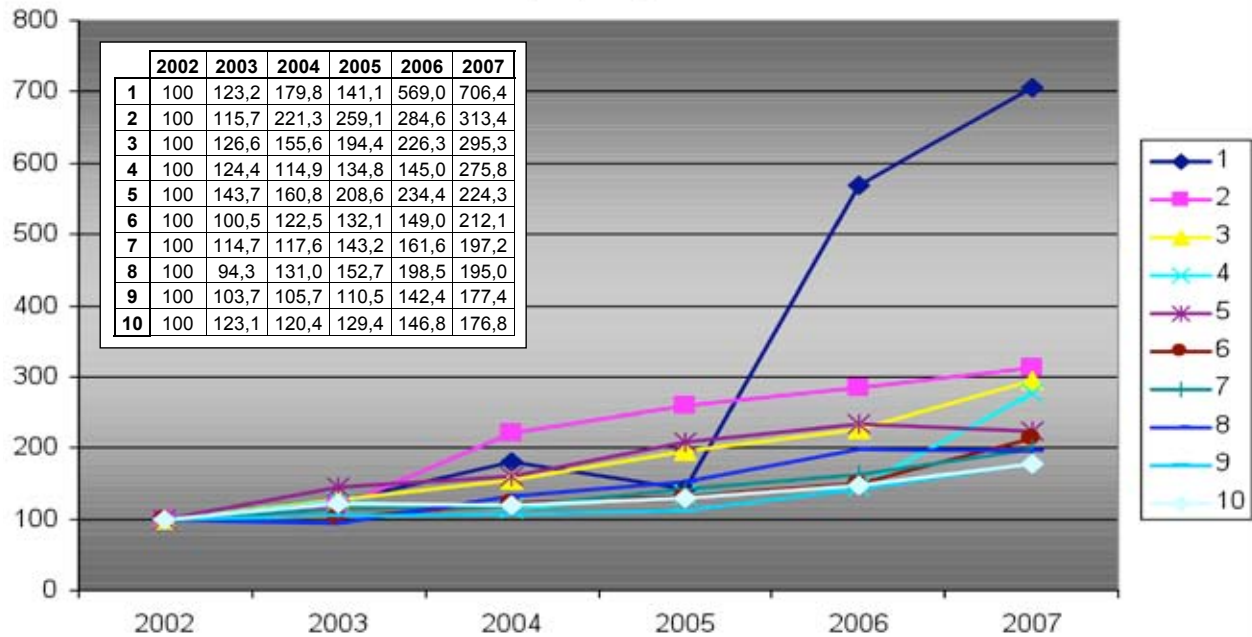
- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Budownictwo
- 5 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 6 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 7 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 8 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 9 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 10 – Produkcja metali i wyrobów z metali

Jeżeli przyjrzymy się dynamice wynagrodzeń w Powiatach Mazowsza w latach 2002-2007, co przedstawiono na wykresie 17, widać, że fundusz wynagrodzeń najszybciej rósł w takich obszarach, jak: działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63), przetwarzanie odpadów (D37), produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD), ochrona zdrowia i pomoc społeczną (N), produkcja wyrobów chemicznych (DG), produkcja sprzętu transportowego (DM), produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL), informatyka (K72),

a także handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G52). Wyłączając sekcje i podsekcje, ranking działów PKD kształtuje się następująco:

1. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
2. przetwarzanie odpadów (D37),
3. ochrona zdrowia i pomoc społeczną (N85),
4. informatyka (K72),
5. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),

6. hotele i restauracje (H55),
7. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
8. działalność gospodarcza pozostała (K74),
9. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
10. transport lądowy; transport rurociągowy (I60).

Wykres 17**Dynamika wynagrodzeń w Powiatach Mazowsza w latach 2002-2007 (rok 2002=100) – działy PKD o najwyższej dynamice**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Działalność wspomagająca transport
- 2 – Przetwarzanie odpadów
- 3 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna
- 4 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 5 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 6 – Produkcja sprzętu transportowego działalność związana z turystyką
- 7 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 8 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 9 – Informatyka
- 10 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami

9.2.3.

Ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne (pracodawcy)

Metropolia Stołeczna

Na potencjały wynagrodzeniowe i dochodowe może także wskazywać wielkość funduszy wydawanych na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne leżące po stronie pracodawcy. Wykres 18 przedstawia dziesięć sekcji i działów, które w latach 2002-2007 miały największe wydatki na te obszary. Jak widać, są to te same dziedziny, które przodowały pod względem funduszy na wynagrodzenia, jedynie ich kolejność jest minimalnie zmieniona. Zatem do dziedzin, w których ponoszono największe wydatki na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne

w Warszawie i powiatach metropolii należą transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), przetwórstwo przemysłowe (D), poczta i telekomunikacja (I64), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), transport lądowy; transport rurociągowy (I60), działalność gospodarcza pozostała (K74) oraz handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52) i budownictwo (F). Po pominięciu sekcji i podsekcji ranking działów PKD, w których wydawano

najwyższe kwoty na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne, leżące po stronie pracodawcy, kształtuje się następująco:

1. poczta i telekomunikacja (I64),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. budownictwo (F45),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
9. obsługa nieruchomości (K70),
10. informatyka (K72).

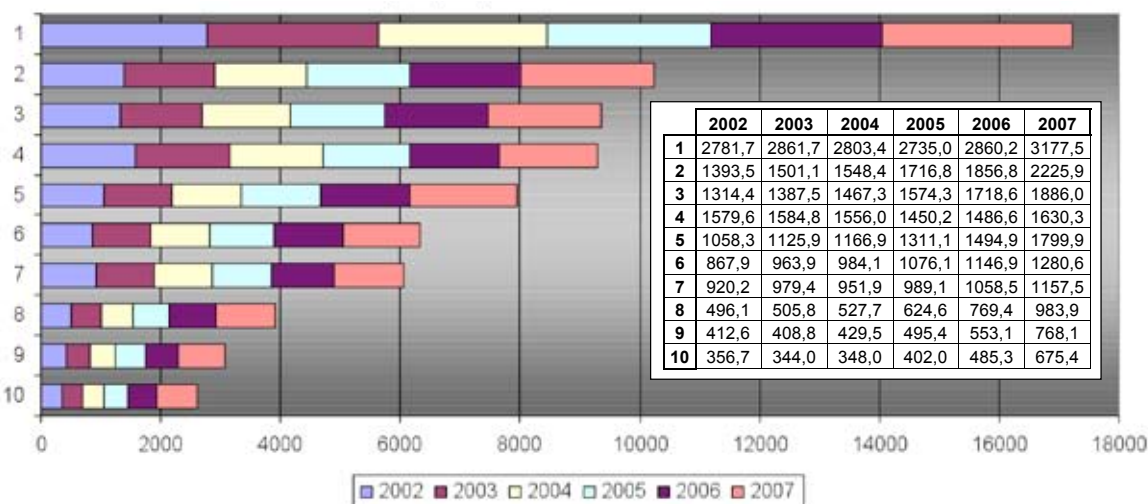
Wykres 19 prezentuje dziedziny, w których najczęściej wydawano na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne w 2007 r. Zasadniczo są to te same dziedziny, w których odnotowano najwyższe wydatki na wynagrodzenia w 2007 r., a także te

same, w których najwięcej wydano na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne w latach 2002-2007, jedynie miejscami w rankingu zamieniły się poczta i telekomunikacja (I64) oraz obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K). Działy, w których wydawano na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne najwyższe kwoty w 2007 r., to:

1. poczta i telekomunikacja (I64),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. budownictwo (F45),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
9. informatyka (K72),
10. obsługa nieruchomości (K70).

Wykres 18

Ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne ogółem w latach 2002-2007 – największe sekcje i działy PKD w Metropolii Stołecznej, w mln zł

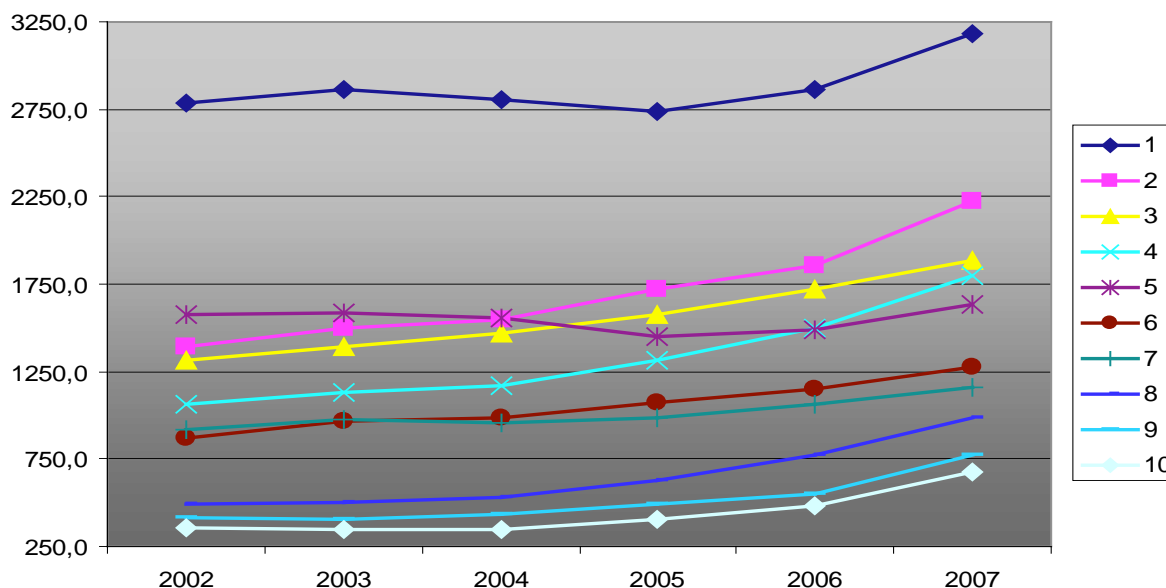
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Przetwórstwo przemysłowe
- 4 – Poczta i telekomunikacja
- 5 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 8 – Działalność gospodarcza pozostała
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Budownictwo

Wykres 19

Działy PKD Metropolii Stołecznej o najwyższych wydatkach na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne w 2007 r., w mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Przetwórstwo przemysłowe
- 4 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 5 – Poczta i telekomunikacja
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 8 – Działalność gospodarcza pozostała
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Budownictwo

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	2781,7	2861,7	2803,4	2735,0	2860,2	3177,5
2	1393,5	1501,1	1548,4	1716,8	1856,8	2225,9
3	1314,4	1387,5	1467,3	1574,3	1718,6	1886,0
4	1058,3	1125,9	1166,9	1311,1	1494,9	1799,9
5	1579,6	1584,8	1556,0	1450,2	1486,6	1630,3
6	867,9	963,9	984,1	1076,1	1146,9	1280,6
7	920,2	979,4	951,9	989,1	1058,5	1157,5
8	496,1	505,8	527,7	624,6	769,4	983,9
9	412,6	408,8	429,5	495,4	553,1	768,1
10	356,7	344,0	348,0	402,0	485,3	675,4

Jeśli weźmiemy pod uwagę dynamikę ubezpieczeń społecznych i świadczeń socjalnych w latach 2002-2007, największą odnotowano w ochronie zdrowia i pomocy społecznej (N) – podobnie, jak to zaobserwowaliśmy w dynamice wynagrodzeń brutto. Oprócz jeszcze kolejnych siedmiu dziedzin, w których także odnotowano wysoką dynamikę wynagrodzeń brutto oraz ubezpieczeń społecznych (produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), pośrednictwo finansowe (J), produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI), produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH), produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21), działalność gospodarcza pozostała (K74), handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52)), wysoką dynamikę wzrostu wydatków na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne zaobserwowano w budownictwie (F) oraz produkcji maszyn

i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowanej (D31). Może to świadczyć o wzroście liczby zawieranych umów o pracę i innych umów w tych dziedzinach objętych ZUS. Ranking dziesięciu sektorów przedstawia wykres 20.

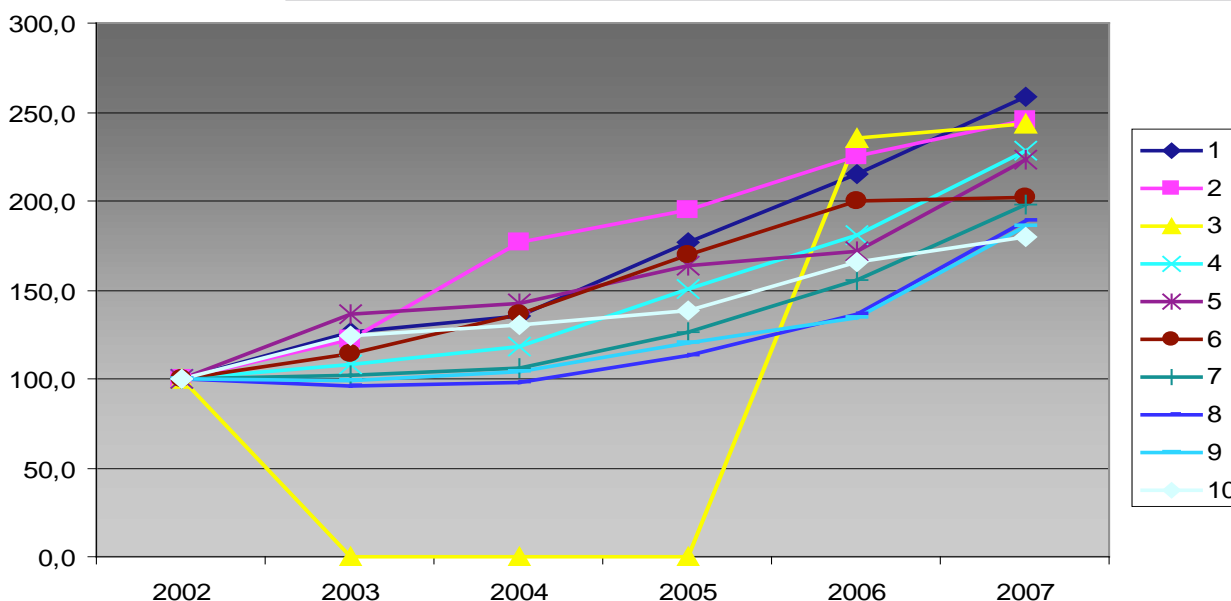
Ranking dziesięciu działów, w których odnotowano najwyższą dynamikę ubezpieczeń społecznych i świadczeń socjalnych w latach 2002-2007 w Warszawie i powiatach metropolii, przedstawia się jak poniżej:

1. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
2. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. budownictwo (F45),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

7. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
8. informatyka (K72),
9. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
10. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90).

Wykres 20

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice ubezpieczeń społecznych i świadczeń socjalnych w latach 2002-2007 (rok 2002=100) w Metropolii Stołecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 2 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 3 – Pośrednictwo finansowe
- 4 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 5 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 6 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 7 – Działalność gospodarcza pozostała
- 8 – Budownictwo
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	100,0	126,3	135,7	176,5	215,0	259,0
2	100,0	122,0	176,7	194,6	225,0	245,8
3	100,0	x	x	x	235,0	243,8
4	100,0	108,4	118,0	150,5	181,0	228,1
5	100,0	136,1	142,1	163,5	171,9	222,8
6	100,0	113,7	136,2	169,4	200,4	202,3
7	100,0	102,0	106,4	125,9	155,1	198,3
8	100,0	96,4	97,6	112,7	136,1	189,4
9	100,0	99,1	104,1	120,1	134,1	186,2
10	100,0	124,5	130,6	138,8	166,1	179,9

Powiaty Mazowsza

Wykres 21 przedstawia dziesięć sekcji, podsekcji i działów PKD, które w latach 2002-2007 miały największe wydatki ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne. Jak widać w Powiatach Mazowsza były to:

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
4. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
5. budownictwo (F),
6. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),

7. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
8. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
9. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
10. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K).

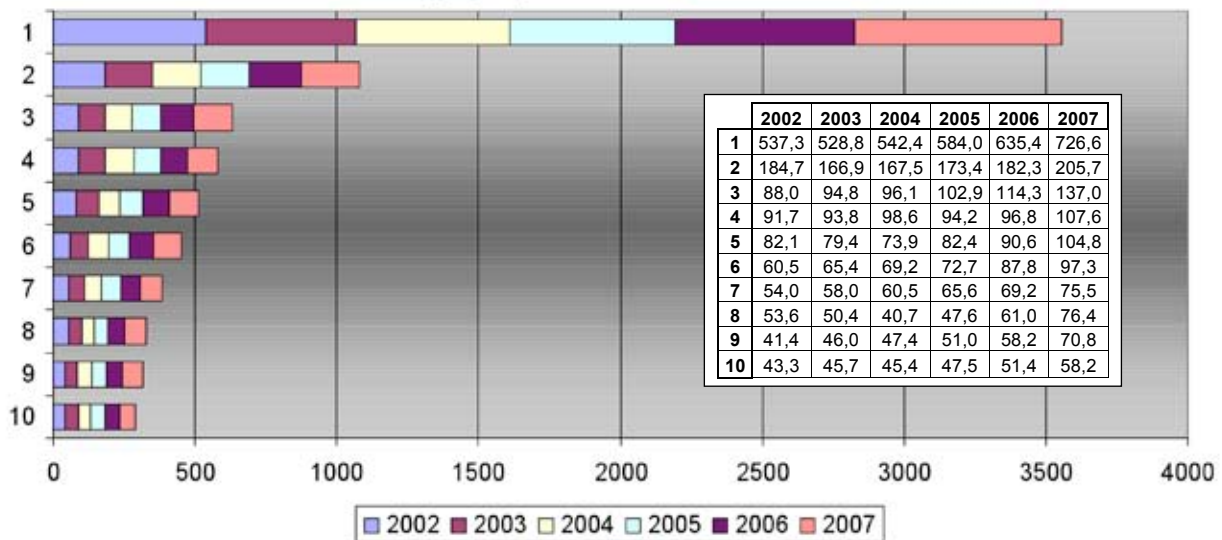
Po pominięciu sekcji i podsekcji ranking branż, w których wydawano najwyższe kwoty na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne leżące po stronie pracodawcy kształtuje się następująco:

1. budownictwo (F45),
2. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. działalność badawczo-rozwojowa (K73),

5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
7. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
8. działalność gospodarcza pozostała (K74),
9. obsługa nieruchomości (K70),
10. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18).

Wykres 21

**Ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne ogółem w latach 2002-2007
– największe sekcje, podsekcje i działy PKD w Powiatach Mazowsza, w mln zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 5 – Budownictwo
- 6 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 7 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 8 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 9 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 10 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej

Wykres 22 prezentuje dziedziny, w których najczęściej wydawano na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne w 2007 r. Zasadniczo są to niemal te same dziedziny, w których odnotowano najwyższe wydatki na wynagrodzenia w 2007 r. – ich kolejność jest nieco inna, a także zamiast obsługi nieruchomości, wynajmu i usług związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (K), tutaj pojawiła się produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28):

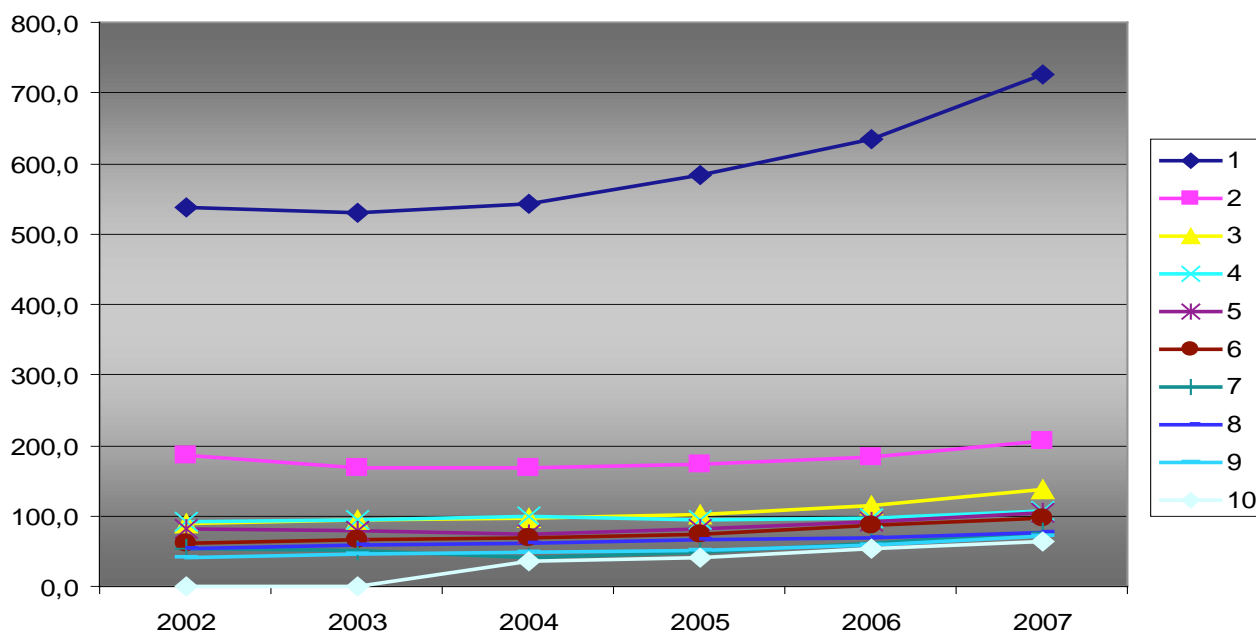
1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),

4. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
5. budownictwo (F),
6. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
7. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
8. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
9. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
10. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28).

Działy PKD w Powiatach Mazowsza, w których wydawano na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne najwyższe kwoty w 2007 r., to:

1. budownictwo (F45),
2. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),

3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
 4. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
 5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
 6. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
 7. działalność gospodarcza pozostała (K74),
 8. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
 9. obsługa nieruchomości (K70),
 10. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18).
- Powyższe zestawienia wskazują na branże oferujące pracę etatową z ZUS-em, która należy do trzech najważniejszych cech miejsc pracy wysokiej jakości w Powiatach Mazowsza.

Wykres 22
Sekcje, podsekcje i działy PKD Powiatów Mazowsza o najwyższych wydatkach na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne w 2007 r., w mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 5 – Budownictwo
- 6 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 7 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 8 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 9 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 10 – Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	537,3	528,8	542,4	584,0	635,4	726,6
2	184,7	166,9	167,5	173,4	182,3	205,7
3	88,0	94,8	96,1	102,9	114,3	137,0
4	91,7	93,8	98,6	94,2	96,8	107,6
5	82,1	79,4	73,9	82,4	90,6	104,8
6	60,5	65,4	69,2	72,7	87,8	97,3
7	53,6	50,4	40,7	47,6	61,0	76,4
8	54,0	58,0	60,5	65,6	69,2	75,5
9	41,4	46,0	47,4	51,0	58,2	70,8
10	X	X	34,5	41,2	52,4	64,8

9.2.4.

Przychody ze sprzedaży

Metropolia Stołeczna

Poszukując dziedzin tworzących miejsca pracy wysokiej jakości, o których będą świadczyć m.in. takie czynniki, jak potencjały wynagrodzeniowe i dochodowe, można się spodziewać, że im wyższe przychody ze sprzedaży w danej branży, tym wyższych wynagrodzeń mogą oczekiwać pracownicy. Zatem dziedziny o najwyższych przychodach ze sprzedaży można uznać za warte wspierania, ponieważ zapewniają one pożądane przez pracujących miejsca pracy. Wykres 23 przedstawia dziesięć sekcji i działów o najwyższych przychodach ze sprzedaży ogółem w Warszawie i powiatach metropolii w latach 1999-2007.

Jak widać, w ciągu 9 analizowanych lat, najwyższe przychody ze sprzedaży w Metropolii Stołecznej odnotowały przedsiębiorstwa działające w sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego. Wszystkie działy tej sekcji znalazły się w czołówce, wręcz handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) osiągnął wyższe przychody ze sprzedaży niż podmioty z sekcji przetwórstwo przemysłowe (D), transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K) czy budownictwo (F). Wśród liderów znalazły się ponadto poczta i telekomunikacja (I64), a także pozostałe działy sekcji G: handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52) i sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50). Jeśli chodzi o działy PKD, które uzyskiwały najwyższe przychody ze sprzedaży, były to:

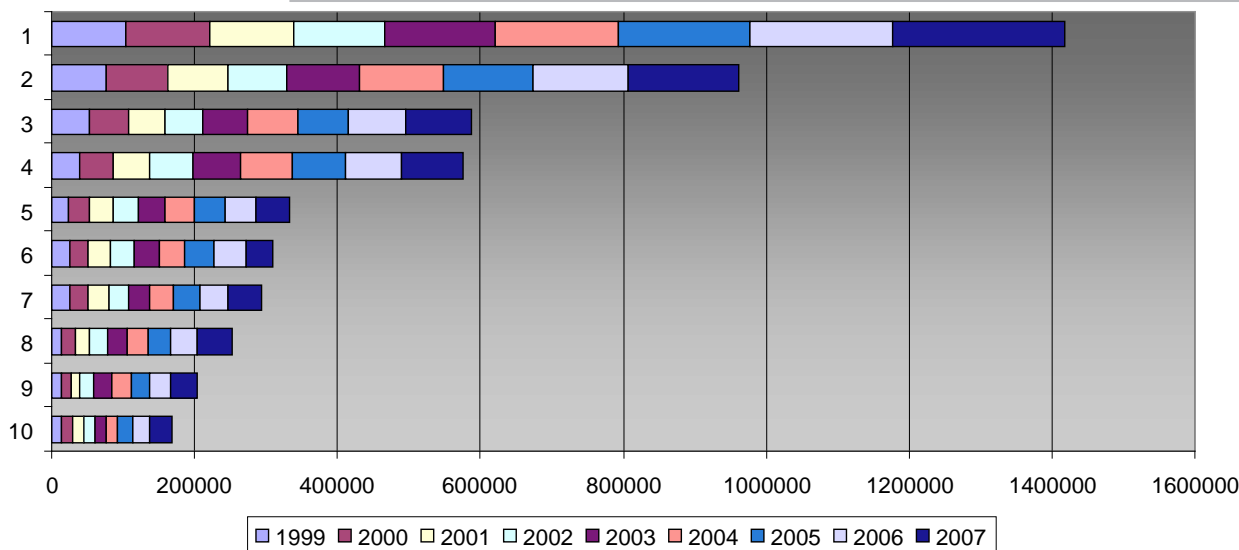
1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. poczta i telekomunikacja (I64),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),

4. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
5. budownictwo (F45),
6. działalność gospodarcza pozostała (K74),
7. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
8. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
10. obsługa nieruchomości (K70).

Biorąc pod uwagę dziedziny, które osiągnęły najwyższe przychody ze sprzedaży w 2007 r. – ranking praktycznie się nie zmienia, co widać na wykresie 24, jednak jeśli w analizie pominiemy sekcje i podsekcje, a uwzględnimy jedynie działy, w pierwszej dziesiątce działalności uzyskujących najwyższe przychody ze sprzedaży w 2007 r. w Metropolii Stołecznej znajdują się podmioty z następujących działów:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) - 153922,3 mln zł,
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52) - 49714,3 mln zł,
3. poczta i telekomunikacja (I64) – 46387,9 mln zł,
4. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50) - 37578,8 mln zł,
5. budownictwo (F45) - 32060,7 mln zł,
6. działalność gospodarcza pozostała (K74) - 24237,1 mln zł,
7. transport lądowy; transport rurociągowy (I60) - 21982,6 mln zł,
8. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63) - 12169,6 mln zł,
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22) - 8712,0 mln zł,
10. obsługa nieruchomości (K70) - 8175,8 mln zł.

W powyższym zestawieniu widać wyraźnie, jak ogromną przewagę w przychodach ze sprzedaży w 2007 r. odnotowały podmioty działające w handlu hurtowym i komisowym, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami.

Wykres 23**Sekcje i działy PKD o najwyższych przychodach ze sprzedaży ogółem w latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej, mln zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

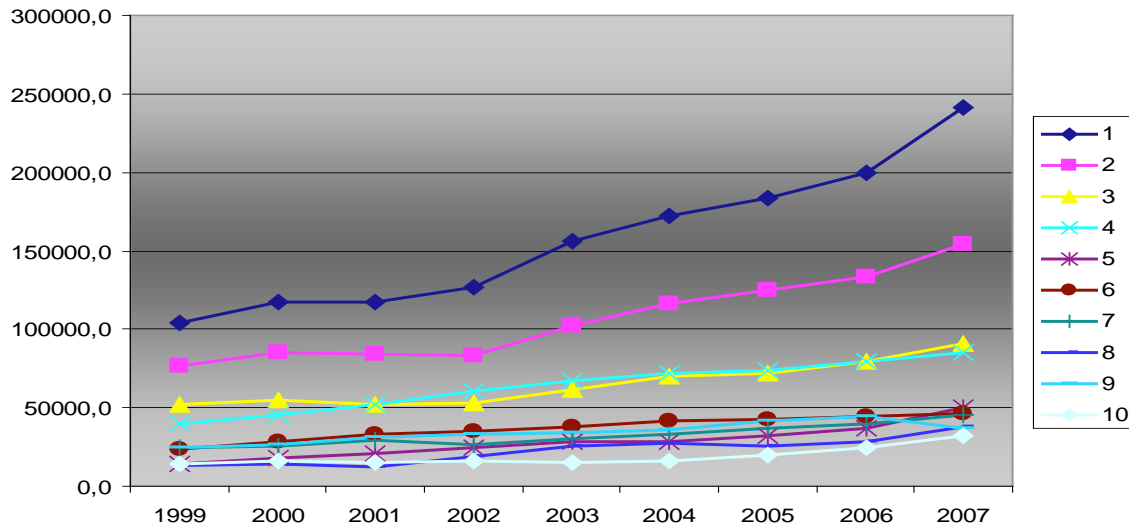
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	104355,7	117628,6	117067,1	126940,3	155758,8	171887,0	183566,8	199355,3	241215,4
2	76673,6	85381,3	84355,2	82934,3	102424,4	116103,0	125316,8	133830,0	153922,3
3	52060,3	54679,8	52410,7	53208,8	61086,2	70273,6	72387,7	79920,9	91282,7
4	40007,1	45192,9	51816,2	60365,0	67098,2	71836,5	74216,1	79702,8	85022,6
5	23640,1	28693,5	32973,8	35487,1	37669,4	41360,6	42256,8	44336,5	46387,9
6	24930,5	26757,7	30992,0	33236,0	34211,0	36084,6	41231,0	44915,6	36509,3
7	24964,8	25863,3	29367,2	26834,1	30087,0	33102,3	37209,1	39886,6	45702,9
8	14267,9	18235,9	20504,4	25074,6	27936,9	28400,9	32470,5	36881,4	49714,3
9	13414,1	14011,4	12207,5	18931,4	25397,4	27383,0	25779,5	28643,9	37578,8
10	14087,2	15842,7	15136,6	15682,0	15526,0	16116,3	20246,2	24217,7	32060,7

Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 2 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 3 – Przetwórstwo przemysłowe
- 4 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 5 – Poczta i telekomunikacja
- 6 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 7 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 8 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 10 – Budownictwo

Wykres 24

Sekcje i działy o najwyższych przychodach ze sprzedaży w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 2 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 3 – Przetwórstwo przemysłowe
- 4 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 5 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 6 – Poczta i telekomunikacja
- 7 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 8 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 9 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 10 – Budownictwo

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	104355,7	117628,6	117067,1	126940,3	155758,8	171887,0	183566,8	199355,3	241215,4
2	76673,6	85381,3	84355,2	82934,3	102424,4	116103,0	125316,8	133830,0	153922,3
3	52060,3	54679,8	52410,7	53208,8	61086,2	70273,6	72387,7	79920,9	91282,7
4	40007,1	45192,9	51816,2	60365,0	67098,2	71836,5	74216,1	79702,8	85022,6
5	14267,9	18235,9	20504,4	25074,6	27936,9	28400,9	32470,5	36881,4	49714,3
6	23640,1	28693,5	32973,8	35487,1	37669,4	41360,6	42256,8	44336,5	46387,9
7	24964,8	25863,3	29367,2	26834,1	30087,0	33102,3	37209,1	39886,6	45702,9
8	13414,1	14011,4	12207,5	18931,4	25397,4	27383,0	25779,5	28643,9	37578,8
9	24930,5	26757,7	30992,0	33236,0	34211,0	36084,6	41231,0	44915,6	36509,3
10	14087,2	15842,7	15136,6	15682,0	15526,0	16116,3	20246,2	24217,7	32060,7

Analiza dynamiki przychodów ze sprzedaży w latach 1999-2007 wykazała, że najwyższą dynamikę w tym zakresie odnotowały podmioty działające w następujących obszarach: ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N), przetwarzanie odpadów (D37), produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego, produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI), produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH), działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63), produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA), sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż

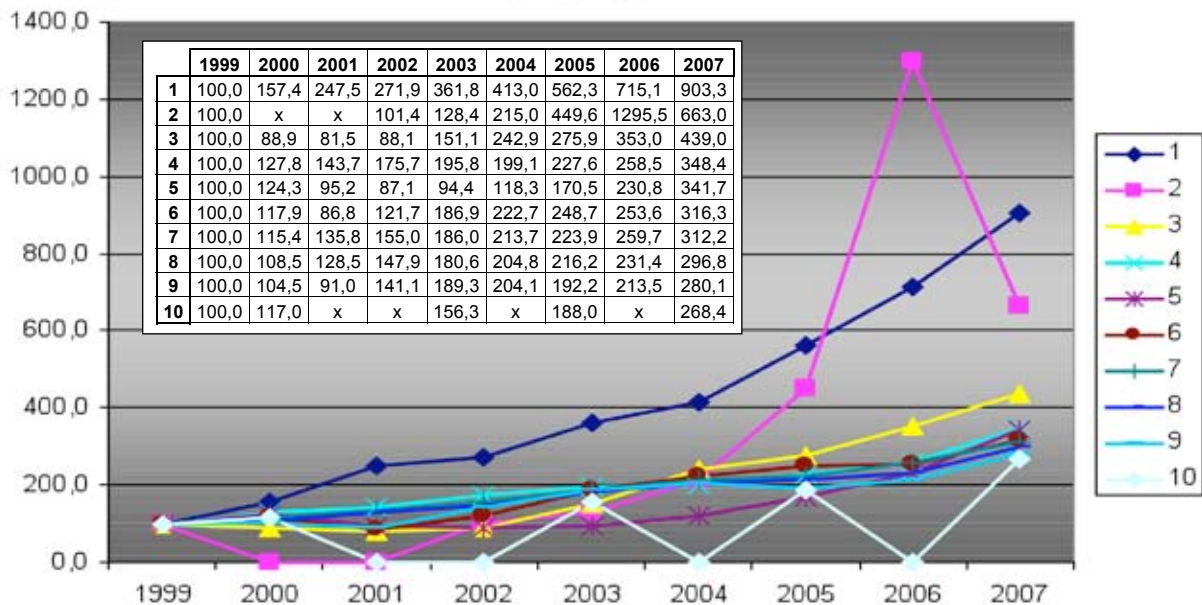
detaliczna paliw (G50) oraz produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28). Dokładne dane przedstawiono na wykresie 25. Jak widać ten ranking jest inny niż ranking dziedzin, w których podmioty uzyskały najwyższe przychody ze sprzedaży w badanym okresie. Jeśli pod uwagę weźmiemy jedynie dane dotyczące poszczególnych działów PKD, ranking w zakresie dynamiki przychodów przedstawia się następująco:

1. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85) - 903,3 (dynamika w roku 2007, rok 1999 = 100),
2. przetwarzanie odpadów (D37) - 663,0,
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52) - 348,4,

4. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63) - 312,2,
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50) - 280,1,
6. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28) - 268,4,
7. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21) - 239,8,
8. budownictwo (F45) - 227,6,
9. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90) - 219,0,
10. edukacja (M80) - 210,3.

Wykres 25

Działy PKD o najwyższej dynamice przychodów ze sprzedaży w latach 1999-2007 (rok 1999=100) w Metropolii Stołecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 2 – Przetwarzanie odpadów
- 3 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 4 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 6 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 7 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
- 8 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 9 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 10 – Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń

Powiaty Mazowsza

Wykres 26 przedstawia dziesięć sekcji, podsekcji i działów o najwyższych przychodach ze sprzedaży w powiatach Mazowsza w latach 1999-2007.

Jak widać, w ciągu 9 analizowanych lat, najwyższe przychody ze sprzedaży w powiatach Mazowsza odnotowały przedsiębiorstwa działające w sektorach:

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
3. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
4. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
5. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
6. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
7. budownictwo (F),
8. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
9. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
10. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I).

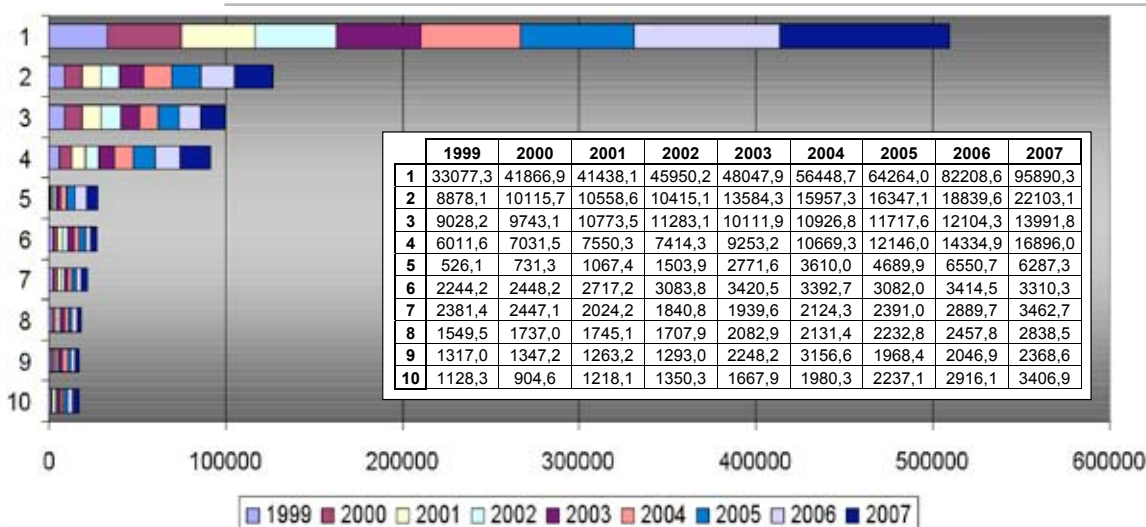
Jeśli chodzi o działy, które uzyskiwały najwyższe przychody ze sprzedaży, były to:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. budownictwo (F45),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),

5. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
6. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
7. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
8. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
9. obsługa nieruchomości (K70),
10. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18).

Wykres 26

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych przychodach ze sprzedaży ogółem w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 4 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 5 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 6 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 7 – Budownictwo
- 8 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 10 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność

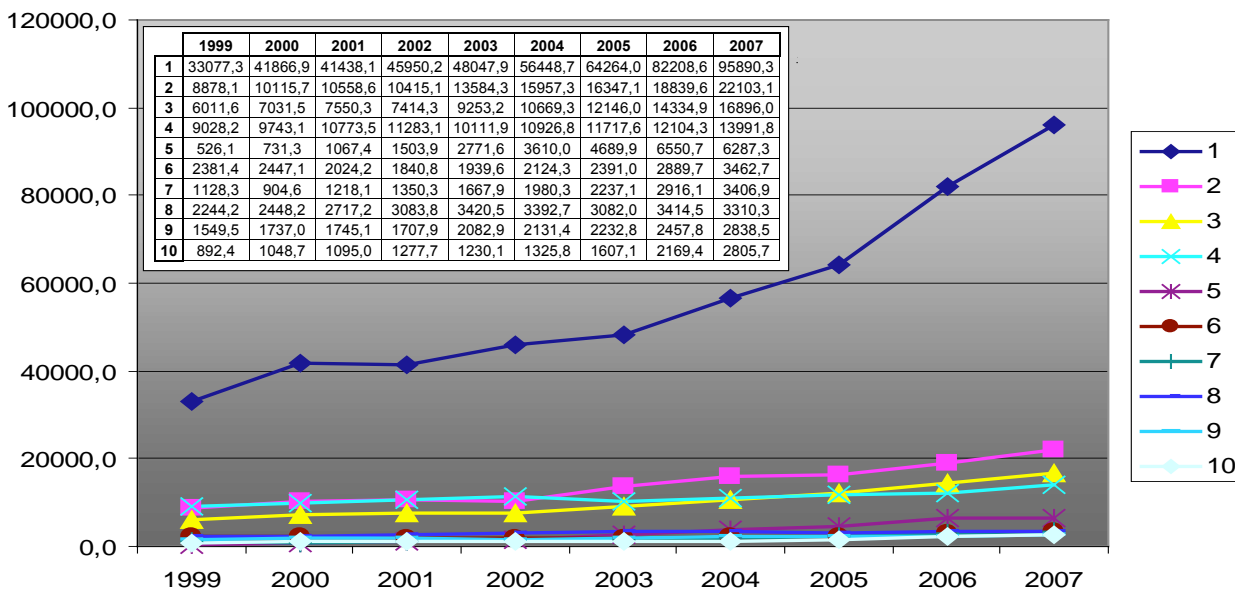
Biorąc pod uwagę dziedziny, które osiągnęły najwyższe przychody ze sprzedaży w 2007 r. – ranking prawie się nie zmienia, co widać na wykresie 27. Jeśli w analizie pominiemy sekcje i podsekcje, a uwzględnimy jedynie działy, w pierwszej dziesiątce działalności uzyskujących najwyższe przychody ze sprzedaży w 2007 r. w Powiatach Mazowsza znalazły się podmioty z nieco innych działów:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. budownictwo (F45),

3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
6. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
7. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
8. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie

- indziej niesklasyfikowana (D36),
 9. działalność wspomagająca transport; działalność
 związana z turystyką (I63),
 10. produkcja metali (D27).

W powyższym zestawieniu widać wyraźnie, jak ogromną przewagę w przychodach ze sprzedaży w 2007 r. odnotowały podmioty działające w handlu hurtowym i komisowym, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami.

Wykres 27
Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych przychodach ze sprzedaży w 2007 r. w Powiatach Mazowsza, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 4 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 5 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 6 – Budownictwo
- 7 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 8 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Produkcja metali i wyrobów z metali

Analiza dynamiki przychodów ze sprzedaży w latach 1999-2007 wykazała, że najwyższą dynamikę w tym zakresie odnotowały podmioty działające w następujących obszarach:

1. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
2. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
3. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
4. przetwarzanie odpadów (D37),
5. produkcja metali (D27),
6. hotele i restauracje (H),
7. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
8. produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD),
9. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),

10. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I).

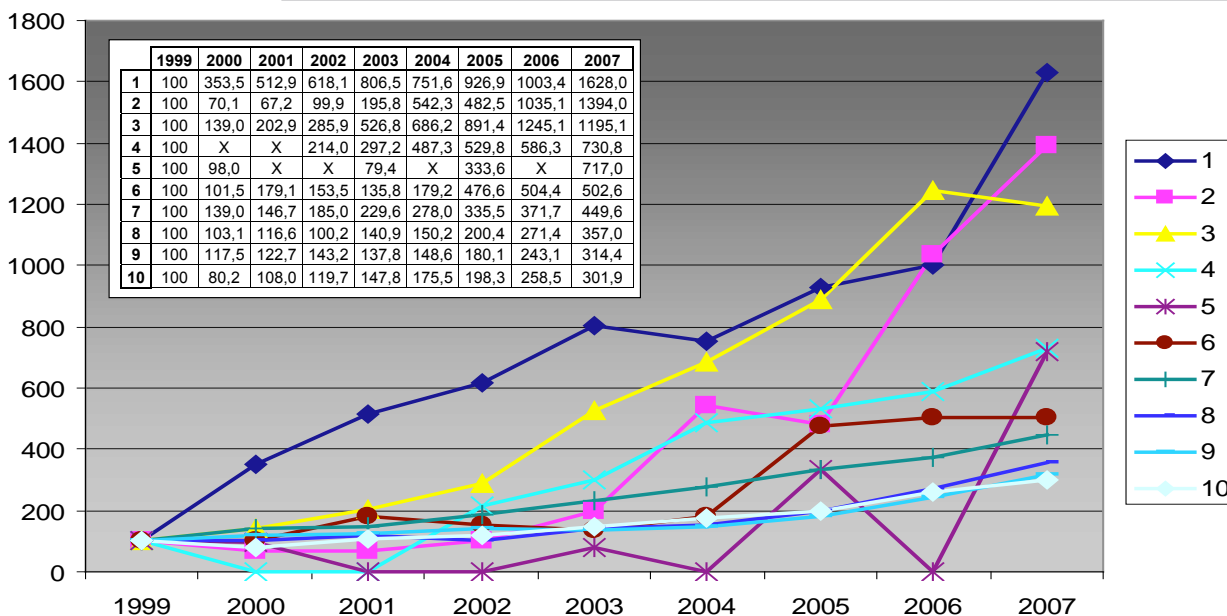
Dokładne dane przedstawiono na wykresie 28. Jeśli pod uwagę weźmiemy jedynie dane dotyczące poszczególnych działów, ranking w zakresie dynamiki przychodów przedstawia się następująco:

1. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
2. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
3. przetwarzanie odpadów (D37),
4. produkcja metali (D27),
5. hotele i restauracje (H55),
6. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
7. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),

8. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
 9. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
 10. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90).

Wykres 28

Działy PKD o najwyższej dynamice przychodów ze sprzedaży w latach 1999-2007 (rok 1999=100) w Powiatach Mazowsza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
 2 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
 3 – Produkcja wyrobów chemicznych
 4 – Przetwarzanie odpadów
 5 – Produkcja metali
 6 – Hotele i restauracje
 7 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
 8 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna
 9 – Produkcja metali i wyrobów z metali
 10 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność

9.2.5.

Zysk brutto

Metropolia Stołeczna

Perspektyw tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości można oczekiwać również od podmiotów, które osiągają najwyższe zyski. W latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej, najwyższy zysk brutto odnotowały podmioty działające w takich dziedzinach, jak: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), przetwórstwo przemysłowe (D), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K), poczta i telekomunikacja (I64), transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), działalność gospodarcza pozostała (K74), wytwarzanie

i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E), obsługa nieruchomości (K70) oraz handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52). Trzeba zwrócić uwagę, że w niektórych latach brakuje danych i w przypadku, gdybyśmy dysponowali pełnymi, ten ranking mógłby wyglądać nieco inaczej. Przedstawiono to na wykresie 29. Poniżej prezentujemy ranking działów, z pominięciem sekcji i podsekcji:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. poczta i telekomunikacja (I64),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. obsługa nieruchomości (K70),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),

6. budownictwo (F45),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
9. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
10. informatyka (K72).

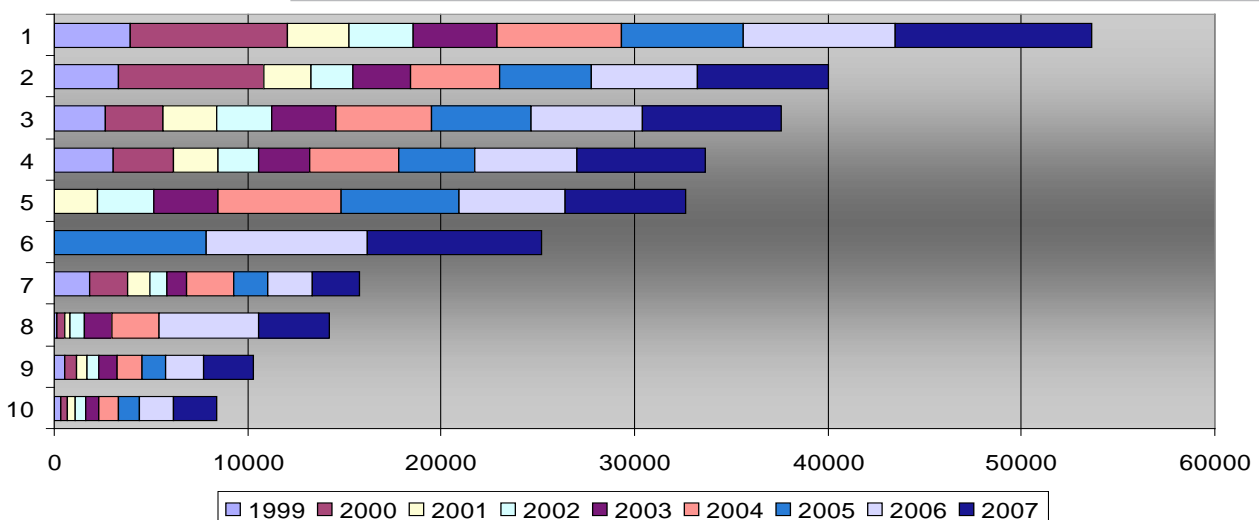
Rozpatrując zysk uzyskany przez podmioty działające w poszczególnych obszarach jedynie w 2007 r. (wykres 30), ranking jest podobny, jak dla okresu 1999-2007, wyłączając sekcje i podsekcje, widzimy, że rok 2007 okazał się najlepszy pod względem wysokości zysku brutto dla podmiotów, które w Warszawie i powiatach metropolii działały w następujących działach PKD:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu

2. poczta i telekomunikacja (I64),
3. obsługa nieruchomości (K70),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
7. budownictwo (F45),
8. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
9. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G52),
10. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22).

Wykres 29

Sekcje i działy PKD o najwyższych zyskach brutto ogółem w latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

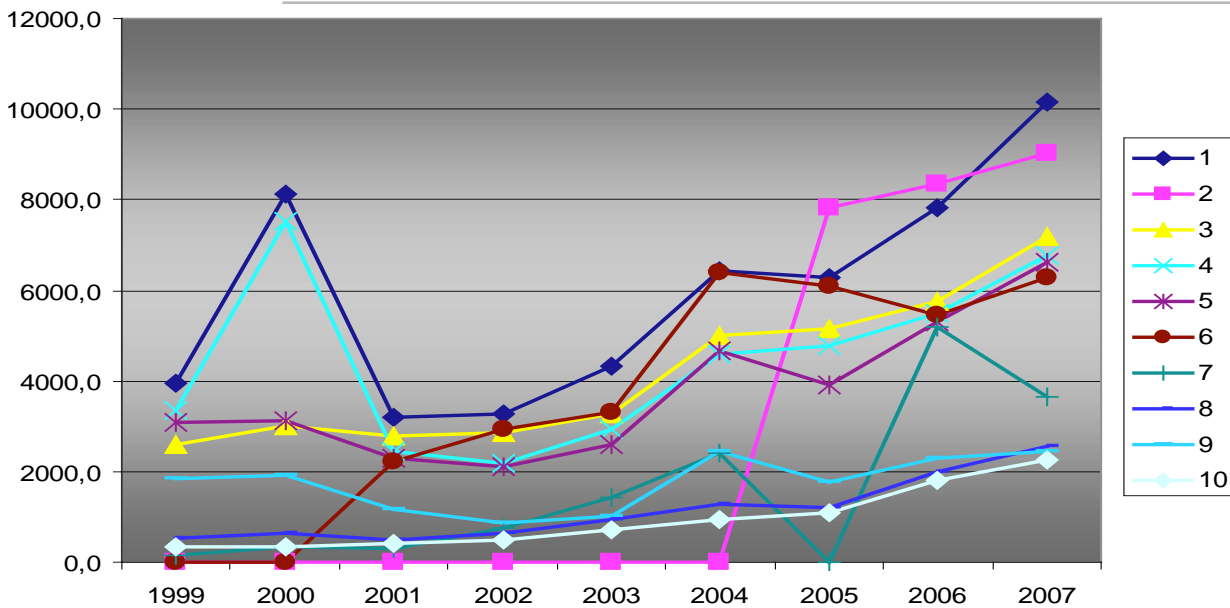
Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 2 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 3 – Przetwórstwo przemysłowe
- 4 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 5 – Poczta i telekomunikacja
- 6 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 7 – Działalność gospodarcza pozostała
- 8 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 9 – Obsługa nieruchomości
- 10 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	3933,7	8132,0	3203,2	3283,4	4329,5	6442,6	6295,2	7823,9	10166,3
2	3335,6	7516,2	2446,4	2175,0	2950,9	4579,5	4784,3	5491,1	6765,8
3	2610,9	3016,7	2771,4	2869,6	3267,7	4992,8	5139,4	5749,2	7191,9
4	3078,5	3103,8	2291,9	2114,6	2587,2	4647,5	3914,3	5300,3	6612,0
5	x	x	2205,8	2935,4	3302,3	6382,8	6101,6	5467,4	6263,4
6	x	x	x	x	x	x	7840,6	8354,5	9028,4
7	1841,7	1918,3	1173,4	876,4	1026,1	2450,6	1754,5	2311,7	2430,6
8	165,9	344,2	304,6	765,2	1423,6	2399,5	x	5179,9	3663,9
9	543,0	638,7	505,4	629,9	931,1	1289,6	1195,4	1997,0	2543,4
10	339,3	350,9	426,7	494,3	717,1	959,1	1104,5	1790,9	2245,9

Wykres 30

Sekcje i działy PKD o najwyższych zyskach brutto w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 2 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 3 – Przetwórstwo przemysłowe
- 4 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 5 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 6 – Poczta i telekomunikacja
- 7 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 8 – Obsługa nieruchomości
- 9 – Działalność gospodarcza pozostała
- 10 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	3933,7	8132,0	3203,2	3283,4	4329,5	6442,6	6295,2	7823,9	10166,3
2	x	x	x	x	x	x	7840,6	8354,5	9028,4
3	2610,9	3016,7	2771,4	2869,6	3267,7	4992,8	5139,4	5749,2	7191,9
4	3335,6	7516,2	2446,4	2175,0	2950,9	4579,5	4784,3	5491,1	6765,8
5	3078,5	3103,8	2291,9	2114,6	2587,2	4647,5	3914,3	5300,3	6612,0
6	x	x	2205,8	2935,4	3302,3	6382,8	6101,6	5467,4	6263,4
7	165,9	344,2	304,6	765,2	1423,6	2399,5	x	5179,9	3663,9
8	543,0	638,7	505,4	629,9	931,1	1289,6	1195,4	1997,0	2543,4
9	1841,7	1918,3	1173,4	876,4	1026,1	2450,6	1754,5	2311,7	2430,6
10	339,3	350,9	426,7	494,3	717,1	959,1	1104,5	1790,9	2245,9

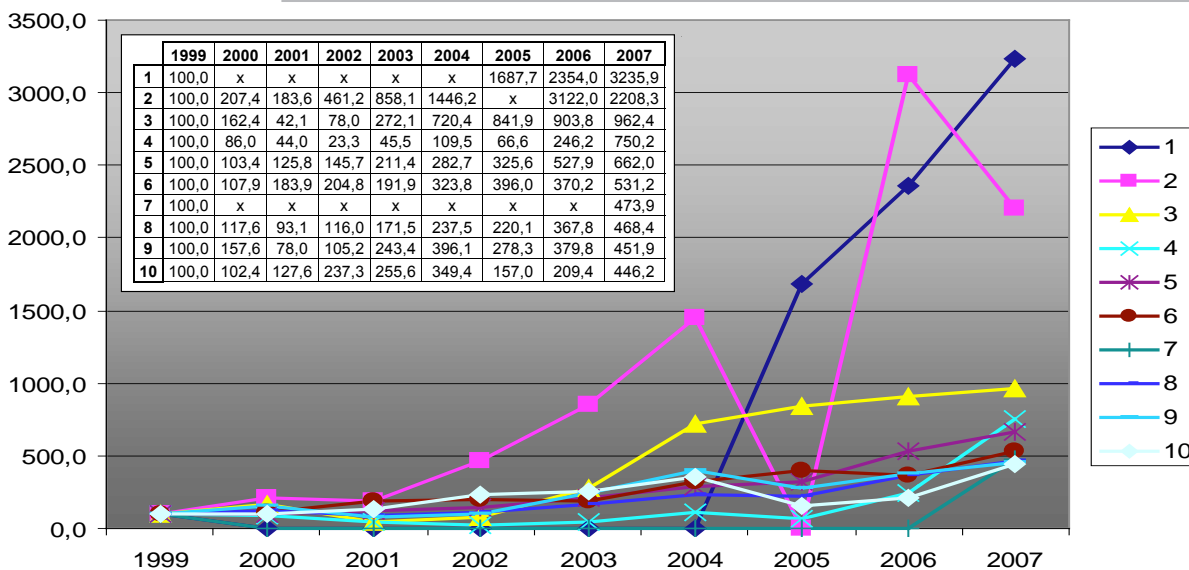
Na wykresie 31 widzimy dynamikę zysku brutto w latach 1999-2007, przy czym rok 1999 = 100. Po wyłączeniu z analizy sekcji i podsekcji, działy, w których odnotowano najwyższą dynamikę zysku brutto były następujące:

1. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
2. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71)

3. obsługa nieruchomości (K70),
4. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50)
5. edukacja (M80)
6. budownictwo (F45),
7. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
8. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90)
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22).

Wykres 31

Działy PKD o najwyższej dynamice zysków brutto w latach 1999-2007 (rok 1999=100) w Metropolii Stołecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 2 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 3 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 4 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 5 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 6 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 7 – Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego
- 8 – Obsługa nieruchomości
- 9 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 10 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw

Powiaty Mazowsza

W latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza najwyższy zysk brutto odnotowały podmioty działające w takich dziedzinach, jak: przetwórstwo przemysłowe (D),

1. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
2. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. budownictwo (F),
5. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
6. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
7. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
8. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
9. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK).

Trzeba zwrócić uwagę, że w niektórych latach brakuje danych i w przypadku, gdybyśmy dysponowali pełnymi danymi, ten ranking mógłby wyglądać nieco inaczej. Widać, że połowę najbardziej zyskowych dziedzin stanowi przetwórstwo przemysłowe. Przedstawiono to na wykresie 32. Poniżej prezentujemy ranking działów, z pominięciem sekcji i podsekcji:

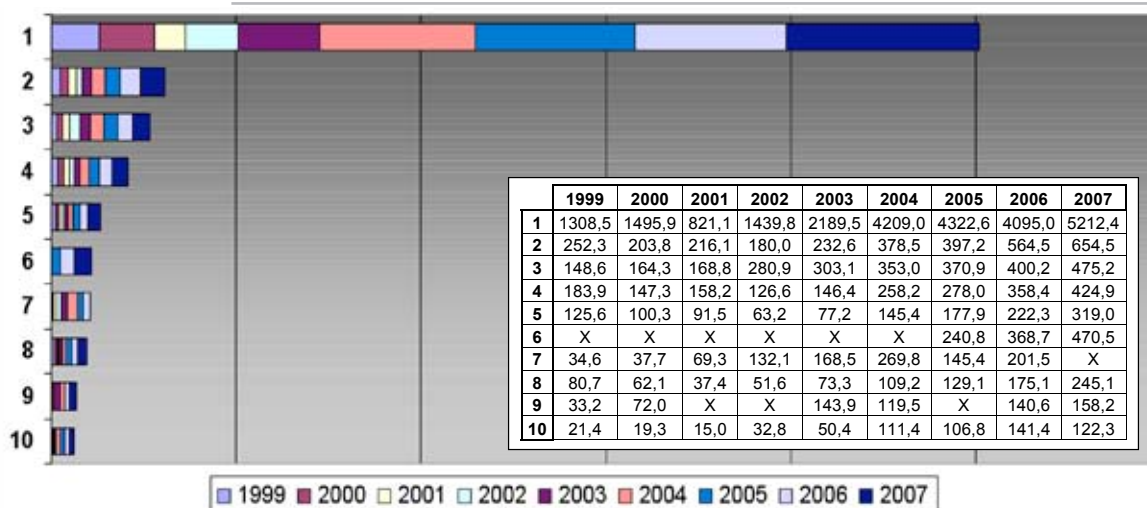
1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. budownictwo (F45),
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
6. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
7. działalność badawczo-rozwojowa (K73),

8. poczta i telekomunikacja (I64),
9. działalność gospodarcza pozostała (K74),
10. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną,

- gaz, parę wodną i gorącą wodę (E40),
11. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

Wykres 32

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych zyskach brutto ogółem w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 4 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 5 – Budownictwo
- 6 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 7 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 8 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 9 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 10 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych

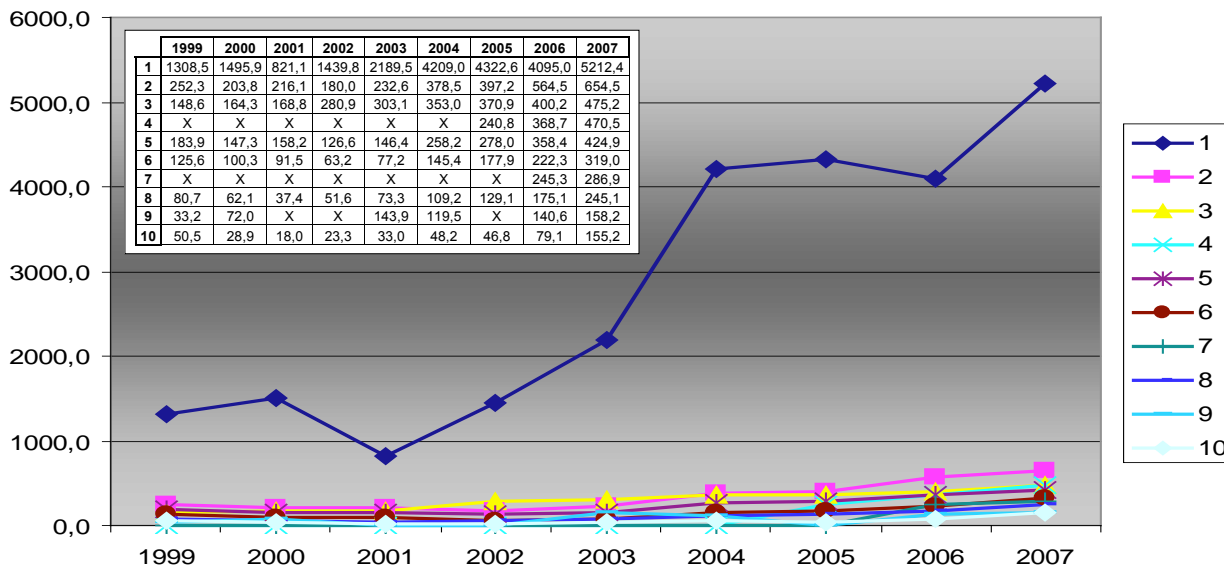
Rozpatrując zysk brutto uzyskany przez podmioty działające w poszczególnych obszarach jedynie w 2007 r. (wykres 33), ranking jest podobny, jak dla całego okresu 1999-2007, wyłączając sekcje i podsekcje, widzimy, że rok 2007 okazał się najlepszy pod względem wysokości zysku brutto dla podmiotów, które w Powiatach Mazowsza działały w następujących działach:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. budownictwo (F45),
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną,

- gaz, parę wodną i gorącą wodę (E40),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
7. poczta i telekomunikacja (I64),
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
9. działalność gospodarcza pozostała (K74),
10. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90).

Wykres 33

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych zyskach brutto w 2007 r. w Powiatach Mazowsza, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 4 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 5 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 6 – Budownictwo
- 7 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 8 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 9 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 10 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych

Na wykresie 34 widzimy dynamikę zysku brutto w latach 1999-2007, przy czym rok 1999 = 100. Najwyższą dynamikę wykazały następujące dziedziny w Powiatach Mazowsza:

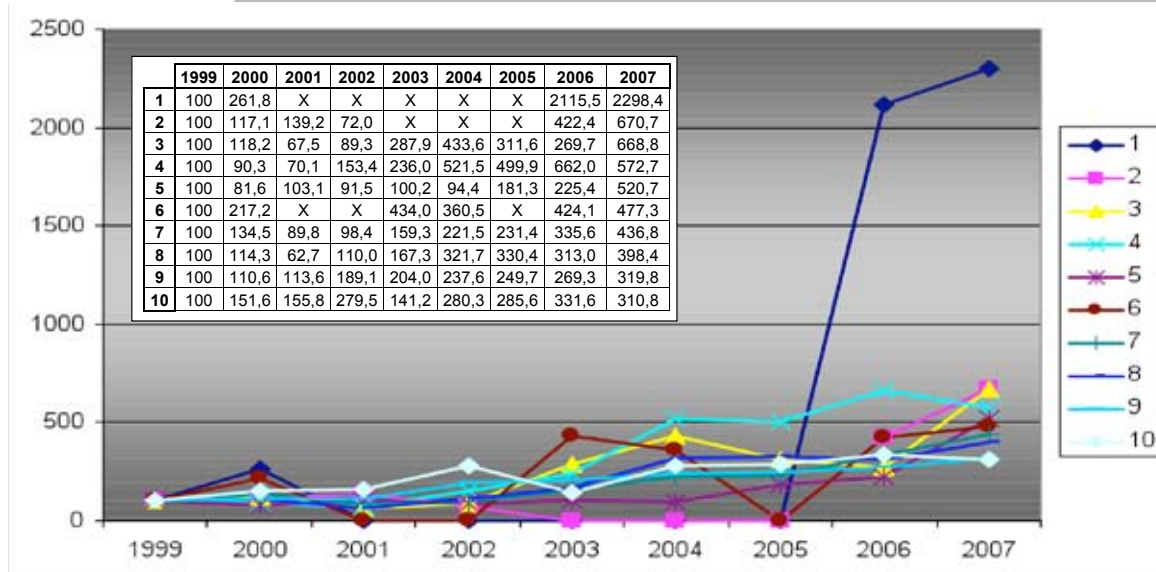
1. produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN),
2. produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD),
3. produkcja sprzętu transportowego (DM),
4. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
5. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
6. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
8. przetwórstwo przemysłowe (D),
9. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
10. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22).

Jak widać, w powyższym zestawieniu dominują

podmioty z przetwórstwa przemysłowego. Po wyłączeniu z analizy sekcji i podsekcji, działy, w których odnotowano najwyższą dynamikę zysku brutto były następujące:

1. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
4. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
5. budownictwo (F45),
6. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
7. obsługa nieruchomości (K70).

W rankingu działów znalazło się jedynie siedem pozycji, w pozostałych przypadkach brakowało danych.

Wykres 34**Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice zysków brutto w latach 1999-2007 (rok 1999=100) w Powiatach Mazowsza**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana
- 2 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna
- 3 – Produkcja sprzętu transportowego
- 4 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 5 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, napojów i wyrobów tytoniowych
- 6 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 7 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 8 – Przetwórstwo przemysłowe
- 9 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 10 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji

Analiza danych statystycznych z lat 1999-2007 wskazujących na potencjały wynagrodzeniowe i dochodowe, pozwala stwierdzić, że do dziedzin, które zapewniają miejsca pracy wysokiej jakości w Metropolii Stołecznej należą takie działy, jak:

Pierwsza grupa:

1. budownictwo (F45),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),

Druga grupa:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. działalność gospodarcza pozostała (K74),
3. obsługa nieruchomości (K70),
4. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
5. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),

Trzecia grupa:

1. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),

2. informatyka (K72),
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. poczta i telekomunikacja (I64).

Z kolei w Powiatach Mazowsza do dziedzin, które zapewniają miejsca pracy wysokiej jakości należą takie działy, jak:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. budownictwo (F45),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52) oraz transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
5. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21) oraz obsługa nieruchomości (K70),
6. działalność gospodarcza pozostała (K74),
7. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50) oraz produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36).

Powyżej prezentowane zestawienia obejmują dziedziny, które w rankingach części 9.2. pojawiały się najczęściej. Podkreślenia wymaga fakt, że nie wszystkie dane w omawianych przekrojach (Metropolia Stołeczna i Powiaty Mazowsza) były dostępne, ich brak mógł zniekształcić w pewnym stopniu prezentowane tutaj zestawienia.

9.3.

Komfort pracy. Analiza nakładów inwestycyjnych wspomagających kapitał ludzki

Nakłady inwestycyjne wspomagające kapitał ludzki są bardzo ważną cechą miejsc pracy wysokiej jakości gdyż, z jednej strony pozwalają na sprawne i szybsze wykonywanie powierzonych obowiązków, a z drugiej strony podnoszą komfort pracy i zadowolenie pracowników.

9.3.1.

Nakłady na nowe obiekty

Metropolia Stołeczna

Pierwszym z analizowanych elementów nakładów inwestycyjnych są nakłady poniesione przez firmy na nowe obiekty. Biorąc pod uwagę okres 1999–2007, niekwestionowanym liderem w Warszawie i powiatach metropolii w tym zakresie była sekcja I - transport, gospodarka magazynowa i łączność, która w tym czasie przeznaczyła na ten cel ponad 68 mld zł. Kolejne dziedziny w zestawieniu obejmującym dziesięć największych sekcji, podsekcji i działów to:

1. handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G),
2. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
3. przetwórstwo przemysłowe (D),
4. obsługa nieruchomości (K70),

5. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
6. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E), handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
7. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
8. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA).

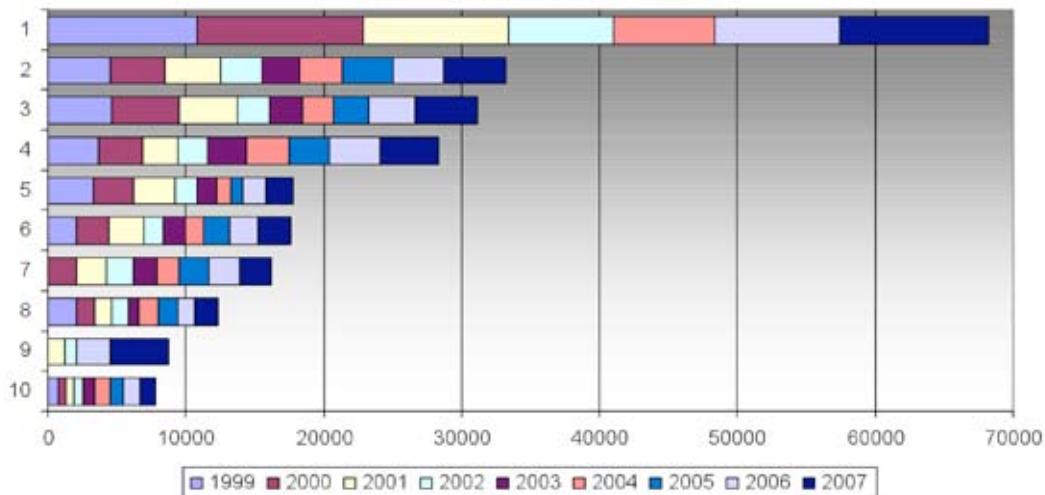
Jak widać, wszystkie branże, z wyjątkiem transportu lądowego; transportu rurociągowego (I60) przeznaczały co roku środki na nowe obiekty. Warto także zauważyć, iż ostatnia dziedzina w rankingu przeznaczyła ponad ośmiokrotnie mniej środków niż pierwsza sekcja w zestawieniu. Szczegóły przedstawiono na wykresie 35.

Wyłączając z zestawienia sekcje i podsekcje największej nakładów na nowe obiekty w okresie 1999–2007 poczyniły następujące działy:

1. obsługa nieruchomości (K70),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. działalność gospodarcza pozostała (K74),
6. poczta i telekomunikacja (I64),
7. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
8. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
10. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

Wykres 35

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na nowe obiekty ogółem w latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport, Gospodarka Magazynowa i Łączność
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 4 – Przetwórstwo przemysłowe
- 5 – Obsługa nieruchomości
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 8 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Transport lądowy; Transport rurociągowy
- 10 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	10810	12025	10542	7600	x	7388	x	8994	10827
2	4517	3932	4053	3058	2706	3137	3607	3707	4456
3	4590	4888	4249	2406	2279	2289	2563	3400	4449
4	3707	3169	2555	2187	2768	3090	2956	3649	4198
5	3332	2875	2978	1624	1400	1012	929	1612	1976
6	2094	2306	2554	1460	1564	1346	1804	2095	2403
7	x	2106	2091	2023	1657	1644	2166	2227	2277
8	2078	1285	1218	1239	776	1440	1351	1245	1660
9	x	x	1203	824	x	x	x	2450	4241
10	785	546	543	620	890	1110	991	1163	1187

Biorąc pod uwagę jedynie nakłady na nowe obiekty poczynione w ostatnim roku poddawanych analizie (2007) w zestawieniu pojawia się nowa sekcja, tj. pośrednictwo finansowe (J), a ubywa podsekcja produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych (DA). Ostateczne zestawienie (przedstawione na wykresie 36) wygląda następująco:

1. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K), transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
2. przetwórstwo przemysłowe (D), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
4. pośrednictwo finansowe (J), obsługa nieruchomości (K70),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52).

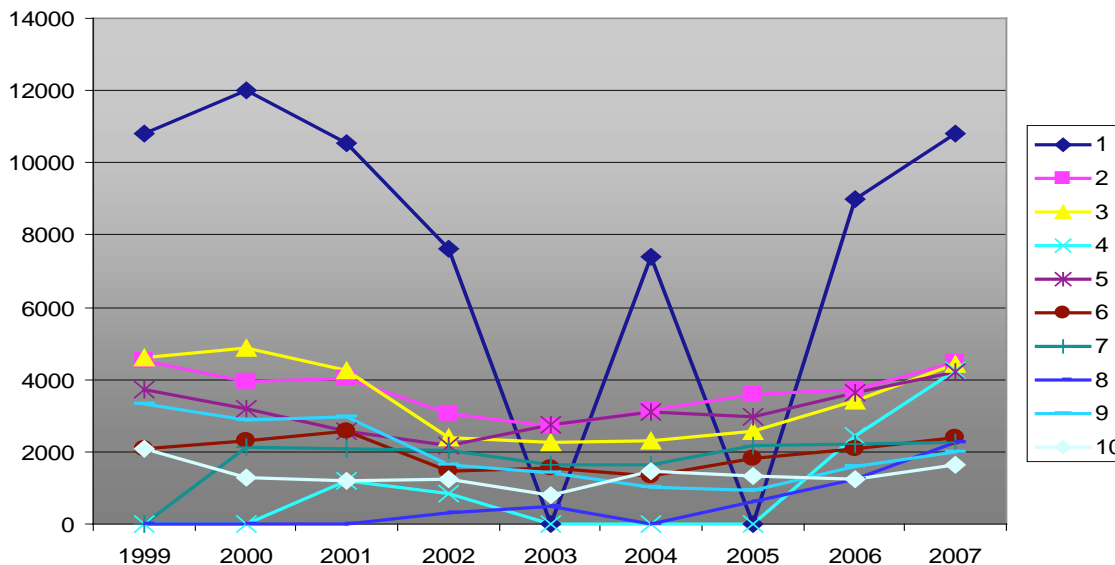
Wyłączając z zestawienia sekcje i podsekcje ranking działów wygląda następująco:

1. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. obsługa nieruchomości (K70),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. działalność gospodarcza pozostała (K74),
6. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
7. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
8. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
9. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
10. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

Tylko pierwsze cztery działy znajdowały się w zestawieniu uwzględniającym sekcje i podsekcje, pozostałe sześć są nowe w zestawieniu.

Wykres 36

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na nowe obiekty w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 4 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 5 – Przetwórstwo przemysłowe
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 8 – Pośrednictwo finansowe
- 9 – Obsługa nieruchomości
- 10 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	10810	12025	10542	7600	x	7388	x	8994	10827
2	4517	3932	4053	3058	2706	3137	3607	3707	4456
3	4590	4888	4249	2406	2279	2289	2563	3400	4449
4	x	x	1203	824	x	x	x	2450	4241
5	3707	3169	2555	2187	2768	3090	2956	3649	4198
6	2094	2306	2554	1460	1564	1346	1804	2095	2403
7	x	2106	2091	2023	1657	1644	2166	2227	2277
8	x	x	x	302	471	x	631	1239	2255
9	3332	2875	2978	1624	1400	1012	929	1612	1976
10	2078	1285	1218	1239	776	1440	1351	1245	1660

Dynamika nakładów na nowe obiekty w okresie 1999–2007 pokazuje natomiast zupełnie inne zestawienie sekcji, podsekcji oraz działów PKD (wykres 37). Biorąc pod uwagę sekcje, podsekcje i działy gospodarki zestawienie największych jednostek przedstawia się następująco:

1. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
2. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
3. działalność usługowa pozostała (O93),
4. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
5. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
6. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
7. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
8. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),

9. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
10. produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych (DA).

Jak widać jednostki grupowania, które odnotowały najwyższe wzrosty nakładów w omawianym okresie nie są tożsame z tymi, które zainwestowały największe kwoty na nowe obiekty. Co więcej, wykres 37 pokazuje, że pierwsza grupa jednostek w zestawieniu, sekcja N (ochrona zdrowia i pomoc społeczna) odnotowała ogromny wzrost nakładów w latach 2002 (12-krotny wzrost w stosunku do 1999 r.) oraz 2003 (ponad 25-krotny wzrost), a także w latach: 2006 - 10-krotny wzrost i 2007 - 11-krotny wzrost. Poziom wyjściowy sekcji N był jednak bardzo niski. W pozostałych grupach jednostek następował stabilny wzrost nakładów na nowe obiekty.

Biorąc pod uwagę jedynie działy gospodarki wyodrębnić można sześciu liderów:

1. działalność usługowa pozostała (O93),

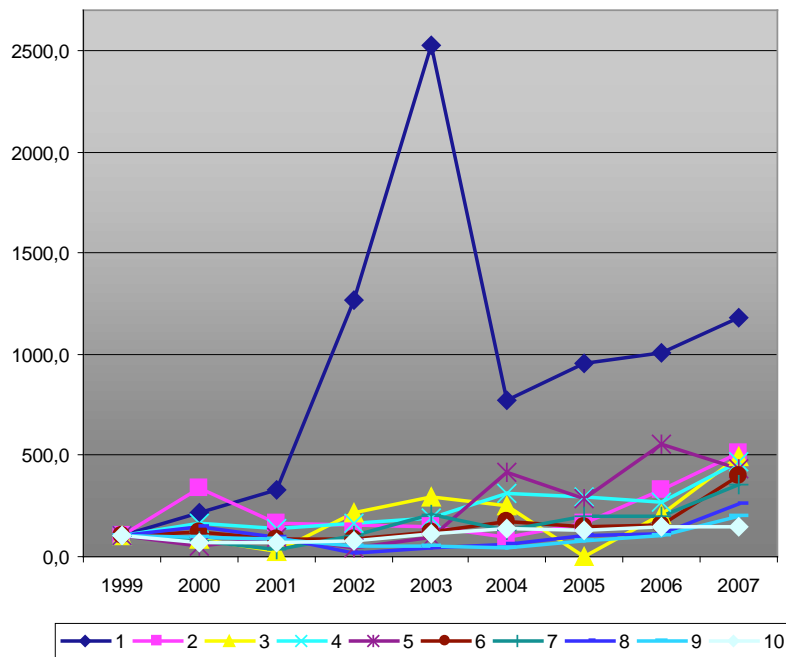
2. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
3. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
6. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50).

Analiza danych statystycznych w zakresie nakładów na nowe inwestycje pokazuje, że największe inwestycje w omawianym okresie poczyniono w takich

dzielinach jak: transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G) oraz obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K), natomiast największą dynamikę wzrostu nakładów w stosunku do roku 1999 charakteryzowała się ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N). Biorąc pod uwagę jedynie działy gospodarki największe inwestycje na nowe obiekty dokonały firmy z branż: obsługa nieruchomości (K70), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) oraz transport lądowy; transport rurociągowy (I60).

Wykres 37

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice nakładów na nowe obiekty w latach 1999-2007 (rok 1999=100) w Metropolii Stołecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 2 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 3 – Działalność usługowa pozostała
- 4 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 5 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 6 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 7 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne
- 8 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 9 – Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków
- 10 – Produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	100,0	220,1	332,2	1268,9	2526,4	773,6	951,7	1003,7	1181,9
2	100,0	334,9	166,4	153,5	151,5	97,2	166,2	326,3	512,4
3	100,0	84,6	22,1	219,3	297,6	249,0	x	211,9	493,5
4	100,0	164,0	138,5	165,5	189,6	309,8	297,7	273,0	468,6
5	100,0	54,0	95,0	44,3	99,1	416,4	285,3	557,2	436,4
6	100,0	122,5	88,3	89,7	119,3	175,6	148,6	159,2	396,0
7	100,0	75,9	38,8	101,5	204,7	130,4	199,9	197,6	359,1
8	100,0	146,6	95,0	15,3	46,3	56,9	107,7	110,4	256,5
9	100,0	92,8	84,9	48,8	50,8	45,6	78,2	104,5	203,5
10	100,0	69,5	69,2	79,0	113,4	141,4	126,2	148,2	151,3

Powiaty Mazowsza

Zestawienie dziedzin z Powiatów Mazowsza, które w okresie 1999–2007 dokonały największych inwestycji na nowe obiekty, znacznie różni się od listy dziedzin Metropolii Stołecznej. Sekcją, która zainwestowała najwięcej w omawianym okresie jest przetwórstwo przemysłowe (D), w sumie firmy z tej branży przeznaczyły ponad 20 mld zł na nowe obiekty, pokazuje to wykres 38. Kolejne sekcje, podsekcje i działy PKD to:

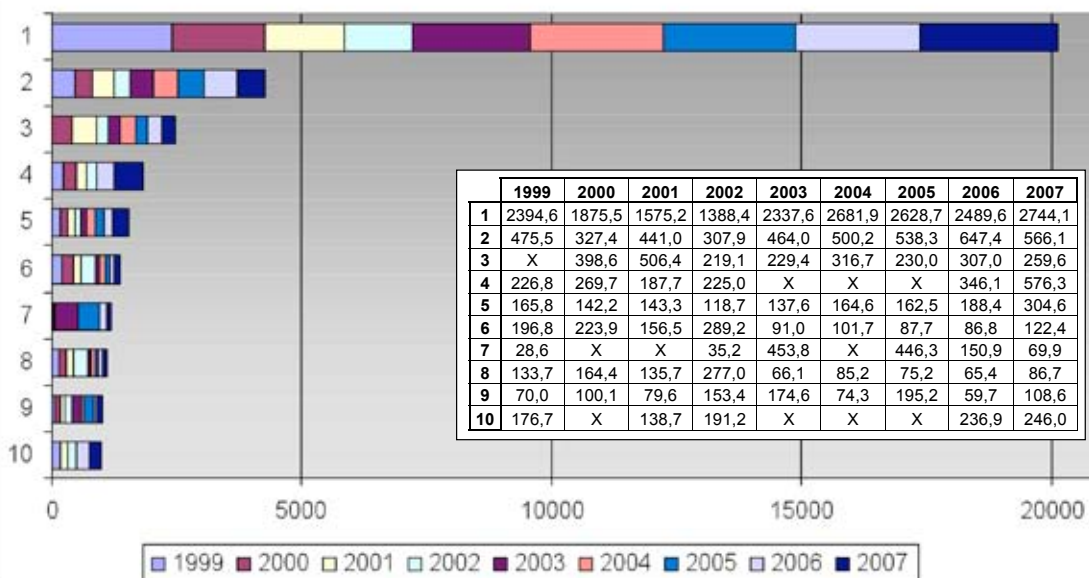
1. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
 2. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E), transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K), produkcja wyrobów chemicznych (DG),
 3. obsługa nieruchomości (K70), produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
 4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60).
- Natomiast działami PKD, które w omawianym

okresie dokonały największych nakładów inwestycyjnych na nowe obiekty są:

1. obsługa nieruchomości (K70),
2. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
6. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
8. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
9. działalność gospodarcza pozostała (K74),
10. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36).

Wykres 38

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na nowe obiekty ogółem w latach 1999–2007 w Powiatach Mazowsza, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych
- 3 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 4 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 5 – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 6 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 7 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 8 – Obsługa nieruchomości
- 9 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru, działalność publikacyjna i poligraficzna
- 10 – Transport lądowy, transport rurociągowy

Biorąc pod uwagę jedynie ostatni rok poddawany analizie, tj. rok 2007, zestawienie dziedzin gospodarki nie ulega znacznym zmianom (co widać na wykresie 39) i wgląda następująco:

1. przetwórstwo przemysłowe (D), transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
3. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
6. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
7. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
8. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90).

W porównaniu do analizy okresu 1999–2007 nowymi w zestawieniu są branże produkcja metali i wyrobów z metali (DJ), działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90). Warto zwrócić uwagę, że także w analizie nakładów poczynionych jedynie roku 2007

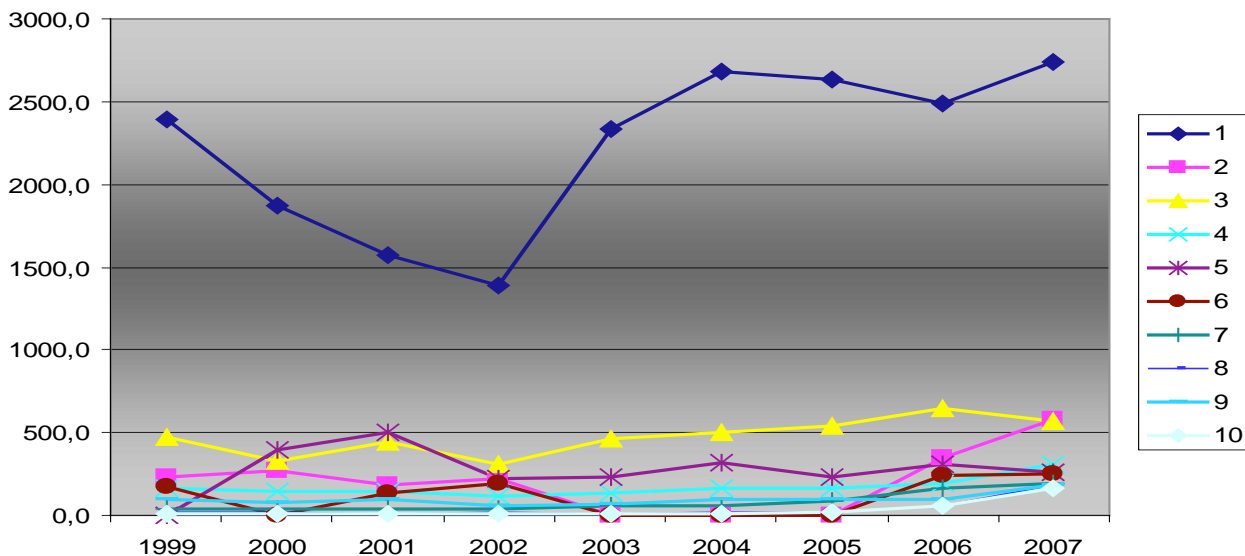
przetwórstwo przemysłowe (D) jest niekwestionowanym liderem. Nakłady poczynione przez firmy z tej branży były prawie pięciokrotnie wyższe niż drugiej branży z zestawienia, tj. sekcji I - transport, gospodarka magazynowa i łączność.

Podobnie wyniki analizy danych dotyczących tylko działów gospodarki – są one zbieżne z wynikami za okres 1999–2007. W zestawieniu uwzględniającym największe nakłady poczynione w roku 2007 pojawiły się tylko trzy nowe dziedziny, tj: produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18), działalność usługowa pozostała (O93) oraz produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31). Cały ranking wygląda następująco:

1. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
4. obsługa nieruchomości (K70),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
7. działalność gospodarcza pozostała (K74),
8. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
9. działalność usługowa pozostała (O93),
10. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

Wykres 39

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na nowe obiekty w 2007 r. w Powiatach Mazowsza, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 3 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 4 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 6 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 7 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 8 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 9 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 10 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	2394,6	1875,5	1575,2	1388,4	2337,6	2681,9	2628,7	2489,6	2744,1
2	226,8	269,7	187,7	225,0	X	X	X	346,1	576,3
3	475,5	327,4	441,0	307,9	464,0	500,2	538,3	647,4	566,1
4	165,8	142,2	143,3	118,7	137,6	164,6	162,5	188,4	304,6
5	X	398,6	506,4	219,1	229,4	316,7	230,0	307,0	259,6
6	176,7	X	138,7	191,2	X	X	X	236,9	246,0
7	39,0	34,3	40,9	36,2	53,4	56,3	85,7	159,8	196,9
8	15,5	19,3	13,1	14,5	13,5	17,3	23,1	56,9	181,5
9	100,5	75,9	94,8	62,0	70,0	100,9	95,7	101,2	181,0
10	8,6	10,4	10,2	9,9	9,7	9,2	20,9	54,2	168,7

Biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu inwestycji na nowe obiekty można wyodrębnić cztery sekcje i działy PKD, które odnotowały bardzo duże wzrosty. Są to: działalność usługowa pozostała (O93), w której w porównaniu do roku 1999 nakłady na nowe obiekty wzrosły prawie 28-krotnie. Warto zauważyć, iż branża ta odnotowała także ogromne wzrosty nakładów w stosunku do roku 2006 – prawie sześciokrotny wzrost. Kolejne branże, które odnotowały bardzo duże wzrosty inwestycji to: odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90) – ponad 19-krotny wzrost w stosunku do roku 1999 oraz działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O) – ponad 11-krotny wzrost. Całe zestawienie sekcji, podsekcji i działów PKD (widoczne na wykresie 40) wygląda następująco:

1. działalność usługowa pozostała (O93),

2. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
3. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
4. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
5. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
6. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
7. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
8. działalność gospodarcza pozostała (K74),
9. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
10. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH).

Warto zauważyć, iż podobnie jak w przypadku analizy danych dla Warszawy i powiatów metropolii ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N) odnotowała ogromne wzrosty inwestycji na nowe obiekty w latach 2002-2003. Pozostałe dziedziny odnotowały natomiast znaczny wzrost inwestycji na nowe obiekty w roku 2007. Ranking dynamiki działań po odjęciu sekcji i podsekcji wygląda następująco:

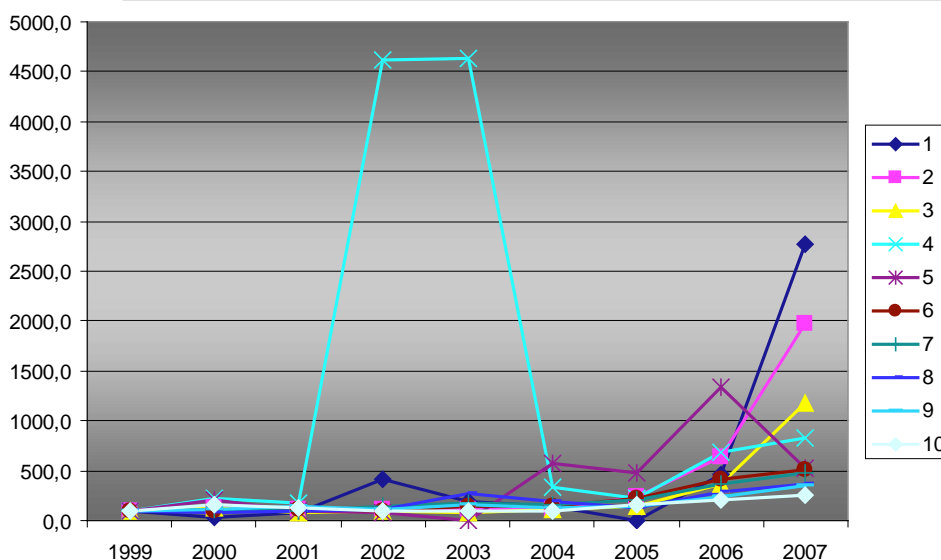
1. działalność usługowa pozostała (O93),
2. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),

6. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
7. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
8. transport lądowy; transport rurociągowy (I60).

Przedstawione wyniki pokazują, że w Powiatach Mazowsza z wyłączeniem obszarów metropolitarnych największe nakłady inwestycyjne na nowe obiekty poczyniły firmy z trzech grupowań, obejmujących: przetwórstwo przemysłowe (D), produkcję artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA) oraz transport, gospodarkę magazynową i łączność (I). Natomiast w zakresie działań gospodarki są to: obsługa nieruchomości (K70), transport lądowy; transport rurociągowy (I60) oraz handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51).

Wykres 40

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice nakładów na nowe obiekty w latach 1999-2007 (rok 1999=100) w Powiatach Mazowsza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Działalność usługowa pozostała
- 2 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne
- 3 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 4 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 5 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 6 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 7 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 8 – Działalność gospodarcza pozostała
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	100,0	31,0	75,2	414,0	185,0	143,4	X	468,8	2766,5
2	100,0	121,4	118,8	115,7	113,6	107,4	243,5	633,4	1970,7
3	100,0	124,7	84,3	93,8	87,2	111,7	149,5	367,8	1172,2
4	100,0	217,4	172,1	4613,5	4638,6	330,1	220,2	691,5	822,5
5	100,0	206,5	100,7	75,3	X	575,6	476,3	1339,4	529,6
6	100,0	88,0	104,9	92,9	136,9	144,4	219,7	409,6	504,9
7	100,0	118,9	102,4	144,9	179,5	157,0	208,4	369,4	475,8
8	100,0	75,0	89,3	103,9	264,0	192,1	121,6	287,4	365,4
9	100,0	111,9	140,1	117,3	153,7	125,5	146,2	234,6	357,7
10	100,0	164,8	120,5	93,0	99,3	91,7	152,3	206,0	262,7

9.3.2.

Nakłady na maszyny i urządzenia

Metropolia Stołeczna

Drugim z analizowanych elementów nakładów inwestycyjnych są nakłady poczynione przez firmy na maszyny i urządzenia. Biorąc pod uwagę okres 1999–2007, największą sekcją PKD w Warszawie i powiatach metropolii w tym zakresie była sekcja transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), w której łącznie przeznaczono na ten cel ponad 43 mld zł (szczegóły na wykresie 41). Kolejne sekcje, podsekcje i działy o najwyższych wskaźnikach w omawianym okresie to:

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. handel hurtowy i detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych, Motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
5. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
6. poczta i telekomunikacja (I64),
7. handel detal. z wył. sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa art. użytku osobistego i domowego (G52),
8. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
9. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE).

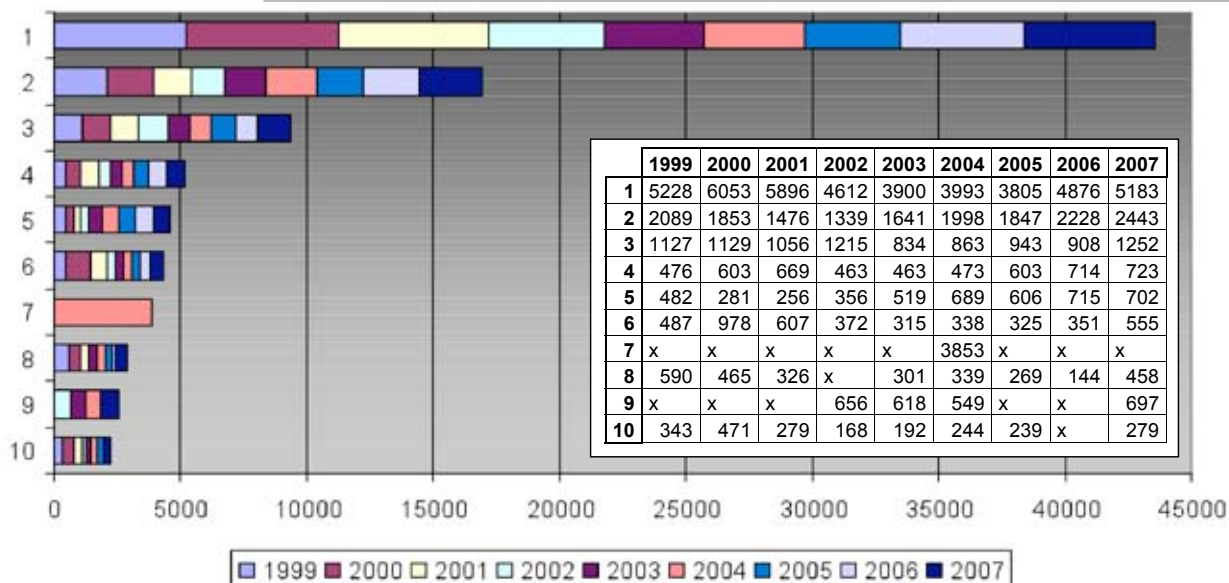
Warto zwrócić uwagę na to, że poczta i telekomunikacja (I64) znalazła się w zestawieniu najwyższych nakładów pomimo dostępności danych jedynie za rok 2004.

Biorąc pod uwagę jedynie działy PKD ranking wygląda następująco:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. poczta i telekomunikacja (I64),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
6. obsługa nieruchomości (K70),
7. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
9. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
10. działalność badawczo-rozwojowa (K73).

Wykres 41

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na maszyny i urządzenia ogółem w latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport, Gospodarka magazynowa i łączność
- 2 – Przetwórstwo przemysłowe
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych, Motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 5 – Produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych
- 6 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 7 – Poczta i telekomunikacja
- 8 – Handel detal. z wył. sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa art. użytku osobistego i domowego
- 9 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 10 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna

Sekcje, podsekcje i działy PKD, w których firmy poczyniły największe nakłady na maszyny i urządzenia w roku 2007 różnią się nieco od wyników za cały okres 1999-2007, jednak nadal największą sekcją jest transport, gospodarka magazynowa i łączność (I). Firmy z tej sekcji zainwestowały ponad dwa razy więcej niż druga w rankingu sekcja, co widać na wykresie 42. Całe zestawienie wygląda następująco:

1. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
2. przetwórstwo przemysłowe (D),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
4. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
5. produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych (DA),

6. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
7. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
8. handel detal. z wył. sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa art. użytku osobistego i domowego (G52),
9. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
10. budownictwo (F).

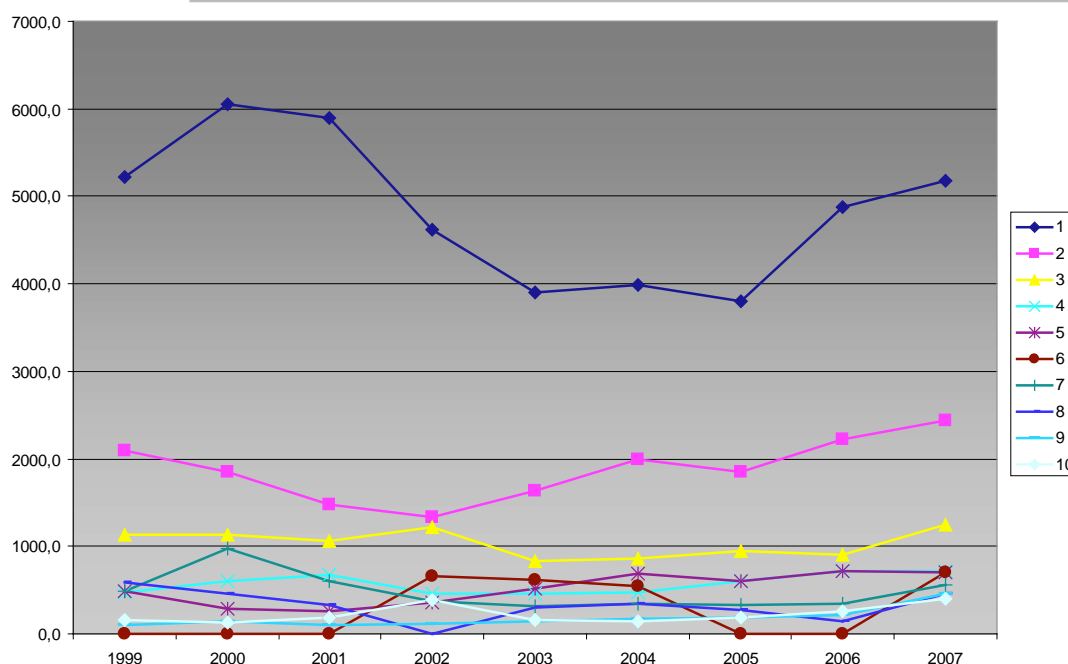
Natomiast wynik analizy danych za rok 2007 wyłącznie dla działów PKD znacznie różni się od analizy dla całego okresu 1999-2007. W obu zestawieniach powtarzają się jedynie handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) oraz handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego

i domowego (G52), pozostałe działy są nowe. Cały ranking wygląda następująco:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
6. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
7. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
8. obsługa nieruchomości (K70),
9. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
10. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90).

Wykres 42

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na maszyny i urządzenia w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport, gospodarka magazynowa i tączność
- 2 – Przetwórstwo przemysłowe
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 5 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 6 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 7 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 8 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 10 – Budownictwo

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	5228,2	6052,7	5895,6	4612,4	3900,2	3993,2	3804,8	4876,1	5183,3
2	2089,3	1852,6	1476,3	1339,5	1640,6	1997,9	1847,4	2227,9	2443,1
3	1126,5	1129,2	1055,7	1215,3	834,4	862,9	942,9	907,7	1252,0
4	475,8	602,8	668,8	463,3	462,7	473,2	603,2	714,0	722,8
5	482,2	280,9	255,8	355,5	519,4	689,2	606,1	714,9	701,6
6	x	x	x	655,9	617,8	548,5	x	x	696,6
7	487,1	977,9	606,9	372,2	315,0	337,8	325,1	351,0	555,0
8	590,4	464,9	326,3	x	300,8	338,9	268,9	144,2	457,8
9	105,1	140,5	104,5	117,2	140,8	170,3	185,9	217,0	456,6
10	161,5	123,5	180,6	389,2	158,7	139,5	188,1	252,1	397,7

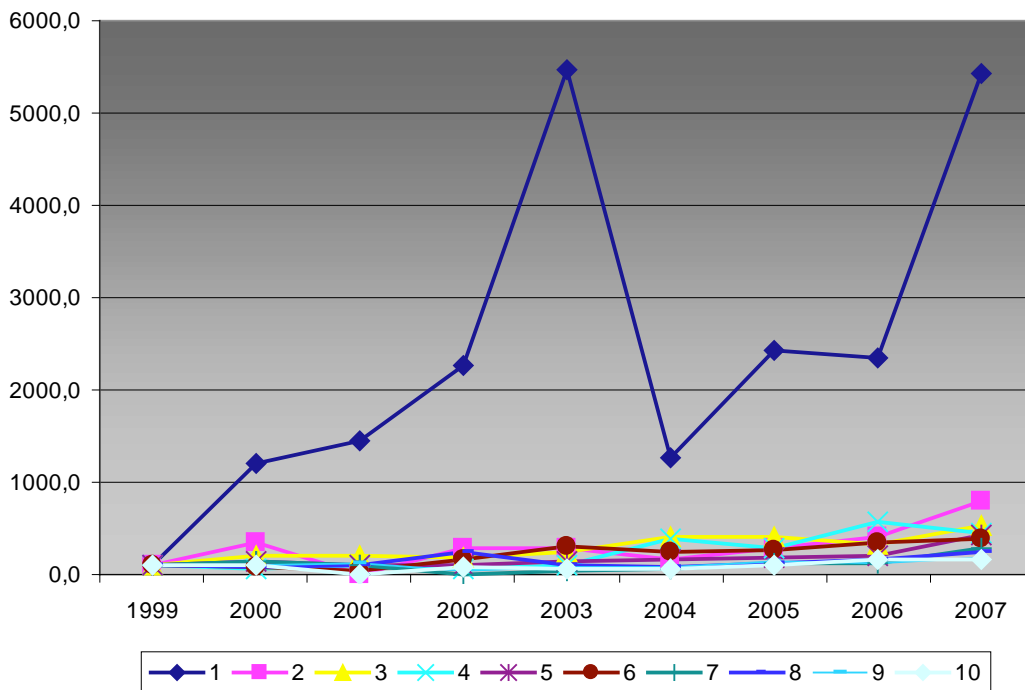
Dynamika nakładów na nowe maszyny i urządzenia podobnie jak dynamika nakładów na nowe obiekty, pokazuje ogromny wzrost w ochronie zdrowia i pomocy społecznej (N), widać to na wykresie 43. W sekcji tej nakłady w roku 2007 w stosunku do roku 1999 były ponad 54-krotnie wyższe. Ponadto, widać także, ogromny wzrost inwestycji w roku 2003 (podobnie, jak w przypadku nakładów na nowe obiekty). Pozostałe dziedziny odnotowały znacznie mniejszy, lecz stabilny wzrost nakładów w stosunku do roku 1999:

1. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
2. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
3. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
4. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
5. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
6. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
7. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
8. budownictwo (F),
9. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
10. produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN).

Natomiast w zakresie działań PKD, dostępne dane pozwoliły na wyodrębnienie jedynie pięciu liderów:

1. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
2. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50).

Wyniki analizy nakładów na maszyny i urządzenia pokazują, że największymi w omawianym okresie były następujące sekcje i działy PKD: transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), przetwórstwo przemysłowe (D) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), a także działy: handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) oraz handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52).

Wykres 43**Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice nakładów na maszyny i urządzenia w latach 1999-2007 (rok 1999=100) w Metropolii Stołecznej**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 2 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 3 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 4 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 5 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 6 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne
- 7 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 8 – Budownictwo
- 9 – Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków
- 10 – Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	100,0	1201,4	1440,8	2263,1	5475,5	1267,6	2432,8	2345,5	5438,1
2	100,0	345,4	x	278,6	287,8	170,8	293,3	399,7	787,5
3	100,0	196,7	197,7	192,0	235,6	399,9	414,5	323,7	529,5
4	100,0	54,1	102,2	56,0	102,7	383,4	293,7	575,6	457,6
5	100,0	133,7	99,4	111,6	134,1	162,1	176,9	206,6	434,6
6	100,0	83,4	48,9	155,5	299,2	251,0	270,4	353,9	381,1
7	100,0	140,0	93,0	9,6	36,7	57,2	122,3	132,3	291,4
8	100,0	76,5	111,9	241,0	98,3	86,4	116,5	156,1	246,3
9	100,0	93,2	120,4	48,4	79,9	81,1	143,7	115,2	178,4
10	100,0	94,1	x	78,0	55,0	69,2	108,9	172,9	156,0

Powiaty Mazowsza

Zestawienie sekcji, podsekcji i działów PKD z Powiatów Mazowsza, które w okresie 1999-2007 dokonały największych nakładów na maszyny i urządzenia, znacznie różni się od odpowiedniego zestawienia dla Metropolii Stołecznej, poza liderem poniższego zestawienia: przetwórstwem przemysłowym (D), które w zestawieniu dla Metropolii Stołecznej osiągnęło jeden z najwyższych wskaźników w tym zakresie (drugie miejsce). W całym badanym okresie firmy z tej branży przeznaczyły na maszyny i urządzenia ponad 9 miliardów złotych. Całe zestawienie (przedstawione na wykresie 44) wygląda następująco:

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),

3. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
4. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
5. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
6. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
7. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
8. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
9. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
10. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL).

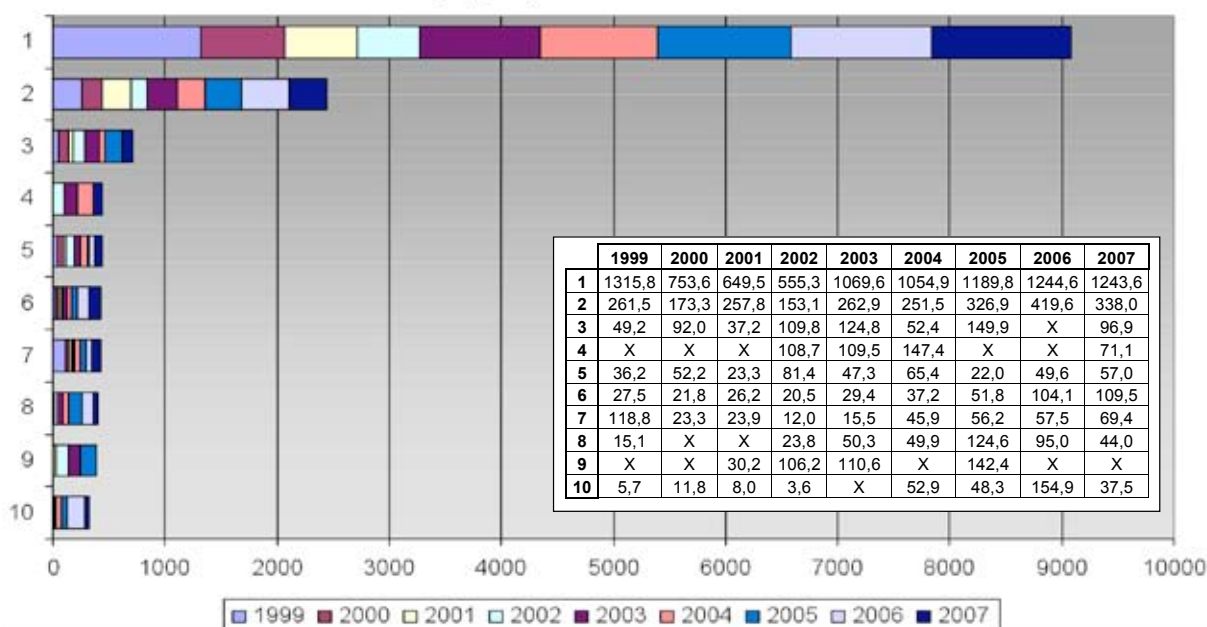
Jak widać z powyższego zestawienia, głównymi sektorami w Powiatach Mazowsza jest produkcja

i przemysł. Jednak już w rankingu działów gospodarki pojawiają się sektory handlowo-usługowe. Ranking dla działów wygląda następująco:

1. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli,
5. naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. transport lądowy; transport rurociągowy (I60), sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
7. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
8. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
10. obsługa nieruchomości (K70).

Wykres 44

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na maszyny i urządzenia ogółem w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowska, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych
- 3 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru, działalność publikacyjna i poligraficzna
- 4 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 5 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 6 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 7 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 8 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 9 – Produkcja masy włóknistej oraz wyrobów z papieru
- 10 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych

Zestawienie uwzględniające najwyższe nakłady w ostatnim badanym roku, tj. 2007, nieznacznie różni się od zestawienia za cały badany okres. Pojawiły się w nim dwie nowe sekcje i jedna podsekcja: produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), budownictwo (F) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G). Natomiast największa w tym zakresie sekcja Metropolii Stołecznej: transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), znalazła się na przedostatnim miejscu na liście pod względem wartości omawianej cechy (prezentuje to wykres 45). Całe zestawienie wygląda następująco:

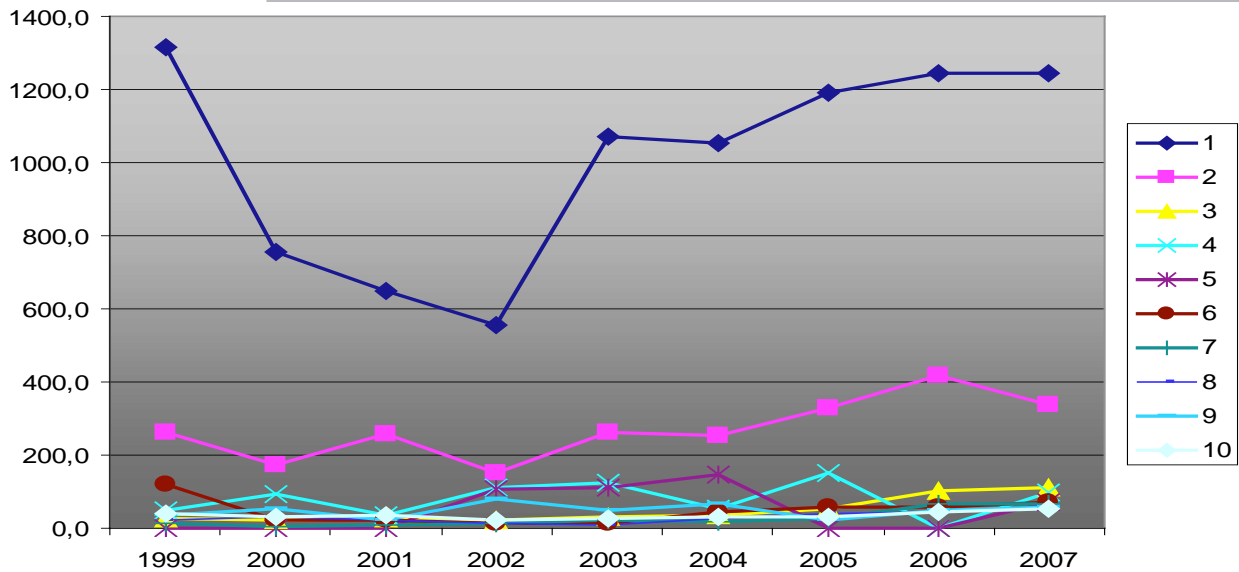
1. przetwórstwo przemysłowe(D),
2. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
3. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
4. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
5. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
6. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
7. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
8. budownictwo (F),
9. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
10. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G).

Jak widać, w powyższym zestawieniu nie uplasował się ani jeden dział gospodarki. Ranking dla samych działów w zakresie dokonanych nakładów w roku 2007 nie różni się znacznie od zestawienia obejmującego cały badany okres. Pojawiły się tylko trzy nowe działy: działalność gospodarcza pozostała (K74), produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31) oraz produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33). Całe zestawienie wygląda następująco:

1. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
6. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
7. działalność gospodarcza pozostała (K74),
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
9. obsługa nieruchomości (K70),
10. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33).

Wykres 45

Sekcje i podsekcje PKD o najwyższych nakładach na maszyny i urządzenia w 2007 r. w Powiatach Mazowsza, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 3 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 4 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 5 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 6 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 7 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 8 – Budownictwo
- 9 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 10 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	1315,8	753,6	649,5	555,3	1069,6	1054,9	1189,8	1244,6	1243,6
2	261,5	173,3	257,8	153,1	262,9	251,5	326,9	419,6	338,0
3	27,5	21,8	26,2	20,5	29,4	37,2	51,8	104,1	109,5
4	49,2	92,0	37,2	109,8	124,8	52,4	149,9	X	96,9
5	X	X	X	108,7	109,5	147,4	X	X	71,1
6	118,8	23,3	23,9	12,0	15,5	45,9	56,2	57,5	69,4
7	11,4	6,5	11,0	14,7	20,3	18,6	27,1	64,8	68,0
8	20,3	33,3	20,8	13,3	10,8	25,9	38,0	46,6	59,3
9	36,2	52,2	23,3	81,4	47,3	65,4	22,0	49,6	57,0
10	40,6	30,1	35,0	22,8	28,5	31,4	33,3	42,8	53,8

Dynamika nakładów na maszyny i urządzenia pokazuje, że największy wzrost inwestycji w stosunku do roku 1999 nastąpił w dziale odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90). Firmy z tej branży przeznaczyły w roku 2007 ponad 21 razy więcej środków niż w roku 1999, co przedstawiono na wykresie 46. Warto zwrócić także uwagę na branżę ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N), która ponownie (tak jak w przypadku Metropolii Stołecznej) odnotowała ogromne wzrosty nakładów w latach 2002 (prawie 43-krotny wzrost) i 2003 (ponad 55-krotny wzrost). Widać także, że firmy z branży produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL) zwiększyła nakłady na maszyny i urządzenia w roku 2006. Całe zestawienie wygląda następująco:

1. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
2. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),

3. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
 4. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
 5. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
 6. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
 7. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
 8. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
 9. budownictwo (F),
 10. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52).
- Natomiast po wyodrębnieniu działów PKD kolejność wygląda następująco:

1. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży

pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),

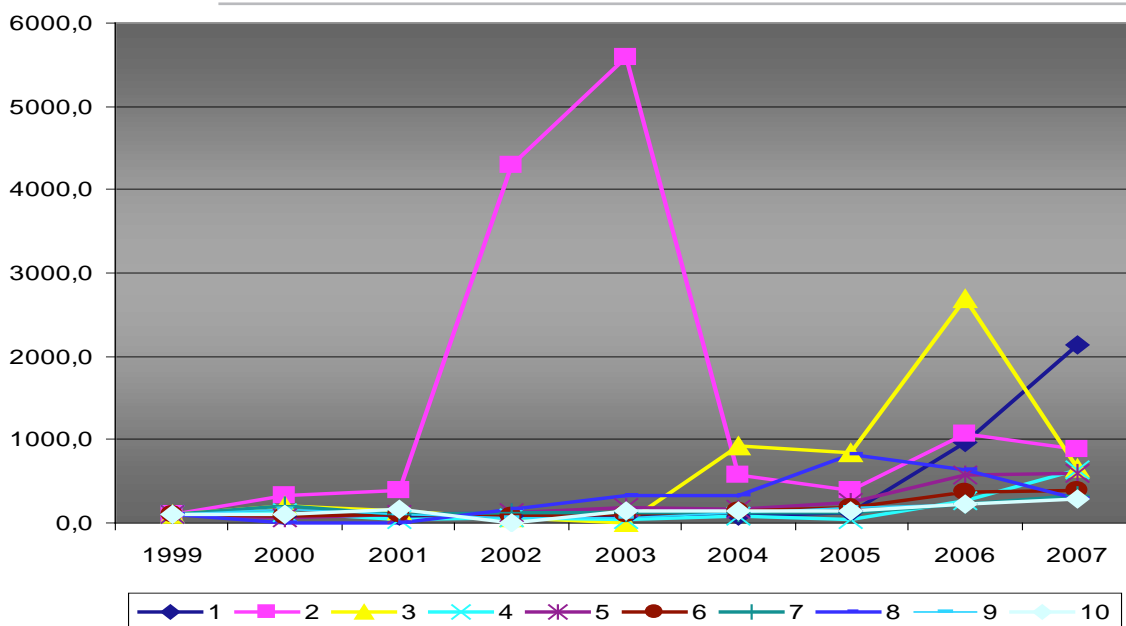
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
5. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

Zaprezentowane dane pokazują, że liderami w zakresie nakładów na maszyny i urządzenia były w omawianym roku trzy sekcje i podsekcje:

przetwórstwo przemysłowe (D), produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA) oraz produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE), a także trzy działy: produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90).

Wykres 46

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice nakładów na maszyny i urządzenia w latach 1999-2007 (rok 1999=100) w Powiatach Metropolii

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne
- 2 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 3 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 4 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 5 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 6 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 7 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 8 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 9 – Budownictwo
- 10 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	100,0	72,5	89,0	85,8	89,5	87,9	133,4	959,6	2146,8
2	100,0	332,5	396,9	4292,7	5585,4	584,4	394,8	1067,7	875,0
3	100,0	205,7	140,2	62,8	X	922,3	841,1	2698,8	653,8
4	100,0	118,6	38,5	53,0	32,1	72,0	39,3	273,2	638,3
5	100,0	57,0	96,5	129,0	178,1	163,2	237,8	567,9	596,5
6	100,0	79,2	95,2	74,7	107,0	135,3	188,3	378,5	398,3
7	100,0	199,3	109,9	116,8	133,0	122,8	132,2	233,5	318,7
8	100,0	X	X	157,9	334,2	331,5	827,8	630,8	291,9
9	100,0	163,5	102,1	65,5	52,9	127,2	186,8	229,2	291,5
10	100,0	106,3	160,6	X	143,9	146,3	138,1	232,6	280,7

9.3.3.**Nakłady na zestawy komputerowe****Metropolia Stołeczna**

Trzecim z analizowanych elementów nakładów inwestycyjnych są nakłady poczynione przez firmy na zestawy komputerowe. Biorąc pod uwagę okres 2001–2007, niekwestionowanym liderem w Warszawie i powiatach metropolii w tym zakresie była sekcja transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), która przeznaczyła na zestawy komputerowe ponad 3,8 mld zł. Warto zwrócić uwagę, że w zestawieniu (przedstawionym na wykresie 47) ponownie pojawia się poczta i telekomunikacja (I64), pomimo dostępności danych jedynie za jeden rok (2004). Całe zestawienie przedstawia się następująco:

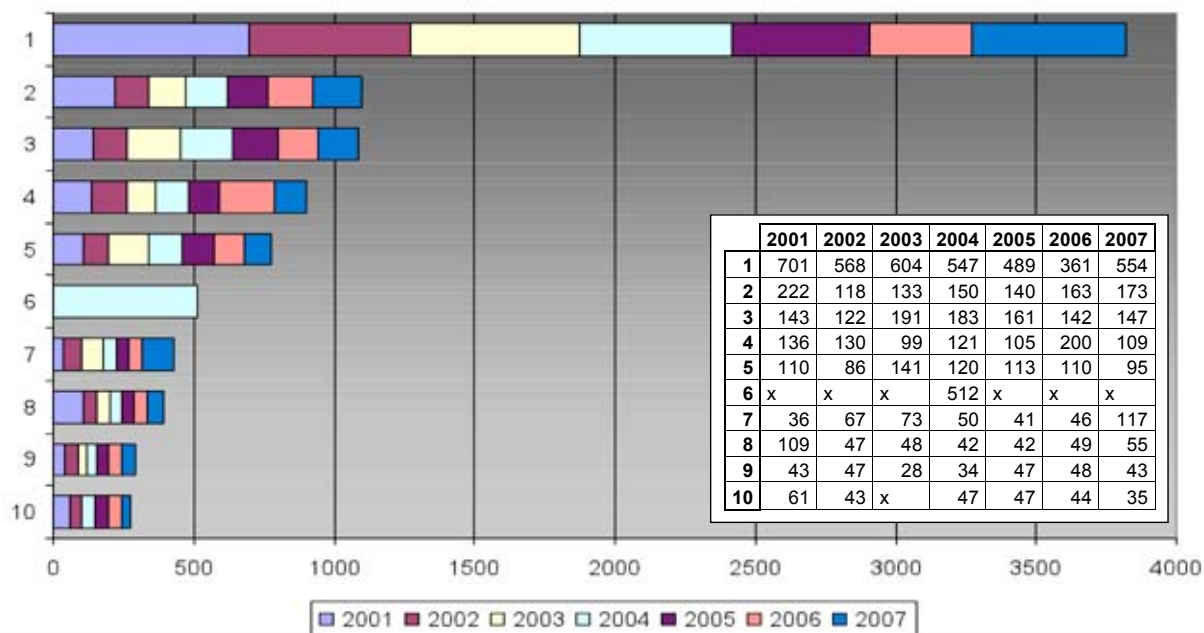
1. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
2. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
4. przetwórstwo przemysłowe (D),
5. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
6. poczta i telekomunikacja (I64),
7. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),

8. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22).

Podobna analiza dla działów pozwoliła na wyodrębnienie dziesięciu o najwyższych wskaźnikach:

10. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
11. poczta i telekomunikacja (I64),
12. działalność gospodarcza pozostała (K74),
13. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
14. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
15. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
16. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
17. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
18. obsługa nieruchomości (K70),
19. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

Warto zauważyć, iż w zestawieniu pojawiła się na miejscu szóstym działalność badawczo-rozwojowa (K73).

Wykres 47**Sekcje i działy o najwyższych nakładach na zestawy komputerowe ogółem w latach 2001-2007 w Metropolii Stołecznej, mln zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport, Gospodarka magazynowa i łączność
- 2 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Przetwórstwo przemysłowe
- 5 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 6 – Poczta i telekomunikacja
- 7 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 8 – Działalność gospodarcza pozostała
- 9 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 10 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji

Zestawienie sekcji i działów uwzględniające najwyższe nakłady na zestawy komputerowe w roku 2007 (pokazane na wykresie 48) jest zbliżone do klasyfikacji za cały okres 2001-2007. W rankingu pojawiły się tylko dwa nowe sektory: pośrednictwo finansowe (J) i handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52). Warto zauważyć, iż lider zestawienia odnotował bardzo wysokie wskaźniki w roku 2001, które w następnych latach stopniowo malały, a znacznie wzrosły w ostatnim badanym roku 2007. Całe zestawienie wygląda następująco:

1. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
2. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
4. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
5. przetwórstwo przemysłowe (D),
6. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
7. pośrednictwo finansowe (J),
8. działalność gospodarcza pozostała (K74),
9. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży

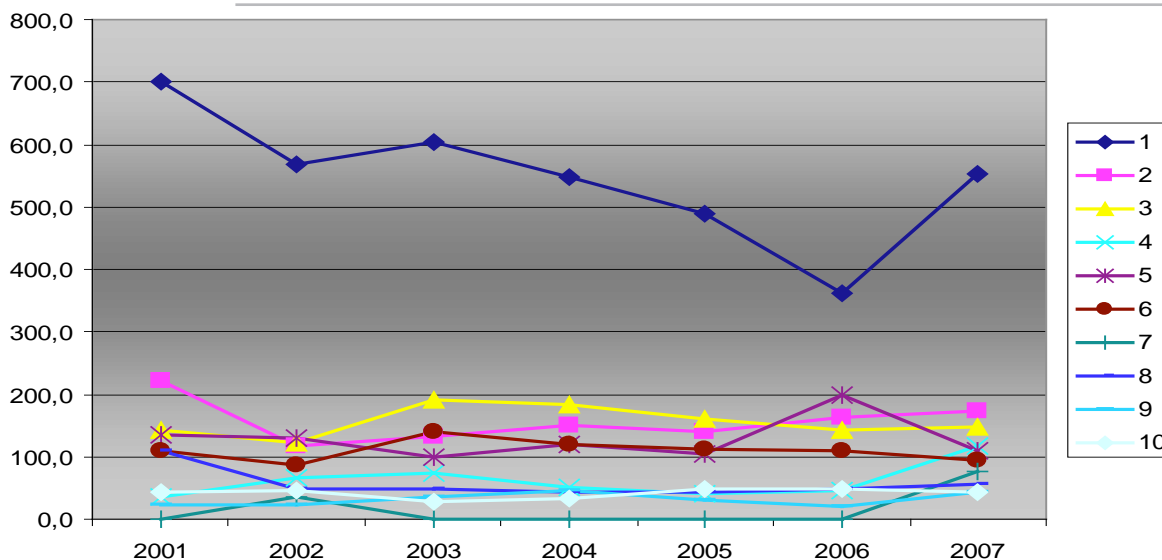
pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
 10. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E).

Podobnie po wyodrębnieniu jedynie działów gospodarki zestawienie niewiele różni się od tego za cały omawiany okres. Jedynie na miejscu dziesiątym pojawił się nowy dział - produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21). Całe zestawienie wygląda następująco:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. działalność gospodarcza pozostała (K74),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
5. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
6. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
7. obsługa nieruchomości (K70),
8. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
9. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
10. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21).

Wykres 48

Sekcje i działy o najwyższych nakładach na zestawy komputerowe w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 2 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 5 – Przetwórstwo przemysłowe
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Pośrednictwo finansowe
- 8 – Działalność gospodarcza pozostała
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	701,3	568,1	603,6	546,6	489,0	360,8	554,1
2	221,6	118,4	133,0	149,8	140,2	163,0	173,1
3	142,6	122,1	190,5	182,9	161,4	142,4	147,0
4	36,5	66,5	73,5	50,4	40,9	46,3	117,3
5	135,5	129,9	99,1	120,6	105,1	199,9	108,8
6	110,3	86,5	140,7	120,2	112,5	110,0	95,4
7	x	36,7	x	x	x	x	76,7
8	108,6	47,2	48,0	42,1	42,2	48,7	55,2
9	22,3	23,7	34,7	46,8	30,0	21,2	43,8
10	43,0	46,7	28,3	34,3	47,2	48,2	43,3

Dynamika nakładów na zestawy komputerowe pokazuje dość duże zmiany w całym omawianym okresie (co widać na wykresie 49), nie przekraczające jednak sześciokrotnego zwiększenia. Podobnie jak we wcześniej omawianych dynamikach najwyższy wzrost nastąpił w sekcji N - ochrona zdrowia i pomoc społeczna w roku 2003. Zestawienie sekcji, podsekcji i działów uszeregowanych ze względu na wartość nakładów wygląda następująco:

1. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała(O),
2. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
3. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
4. hotele i restauracje (H),
5. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),

6. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
7. włókiennictwo (D17),
8. obsługa nieruchomości (K70),
9. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
10. produkcja wyrobów chemicznych (DG).

Ranking wyodrębnionych działów jest z kolei następujący:

1. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. włókiennictwo (D17),
4. obsługa nieruchomości (K70),
5. działalność badawczo-rozwojowa (K73),

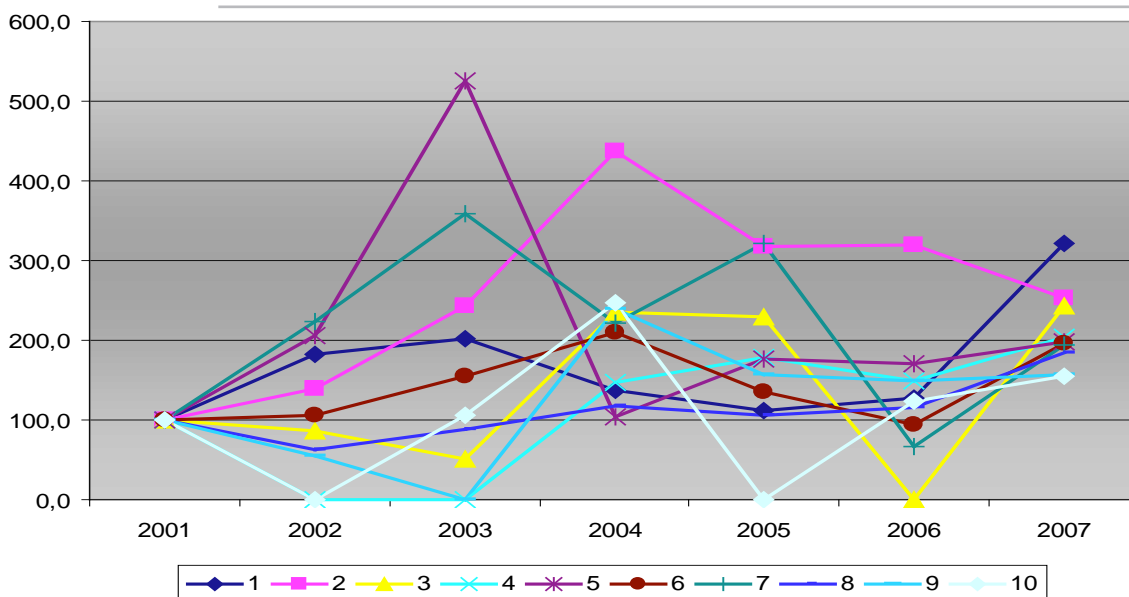
6. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
7. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
8. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
9. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51).

Przedstawione wyniki analizy pokazują, że największe nakłady na zestawy komputerowe w Metropolii

Stołecznej poczyniły firmy z sekcji transport, gospodarka magazynowa i łączność (I), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), a także działów: handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) oraz działalność gospodarcza pozostała (K74).

Wykres 49

Sekcje, podsekcje i działy o najwyższej dynamice nakładów na zestawy komputerowe w latach 2001-2007 (rok 2001=100) w Metropolii Stołecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 2 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne
- 3 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 4 – Hotele i restauracje
- 5 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 6 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 7 – Włókiennictwo
- 8 – Obsługa nieruchomości
- 9 – Działalność badawczo-rozwojowa
- 10 – Produkcja wyrobów chemicznych

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	100,0	182,4	201,4	138,2	112,3	126,8	321,6
2	100,0	138,2	243,2	437,6	317,2	319,9	252,4
3	100,0	86,0	51,4	236,0	230,2	x	243,8
4	100,0	x	x	147,1	178,0	149,6	203,3
5	100,0	206,5	525,2	103,2	177,4	170,8	198,2
6	100,0	106,1	155,3	209,6	134,5	95,1	196,2
7	100,0	224,5	359,7	221,9	321,4	66,3	193,9
8	100,0	62,4	88,4	118,4	106,2	115,2	183,9
9	100,0	54,1	x	238,7	156,3	149,4	157,3
10	100,0	x	106,8	246,4	x	123,3	155,7

Powiaty Mazowsza

Zestawienie dziedzin z Powiatów Mazowsza, które w latach 2001-2007 dokonały największych nakładów na zestawy komputerowe, znacznie różni się od listy Metropolii Stołecznej, gdyż dominujące są sektory przemysłowo-produkcyjne. Niekwestionowanym liderem inwestycji w zestawy komputerowe jest przetwórstwo przemysłowe (D). Firmy z tej sekcji zainwestowały łącznie ponad 336 mln zł, prawie ośmiokrotnie więcej niż drugi w zestawieniu sektor (ponad 42 mln zł). Pełne zestawienie dziesięciu największych sekcji, podsekcji i działów PKD (widoczne na wykresie 50) wygląda następująco:

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
4. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
5. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
6. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
7. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
8. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej

(K),

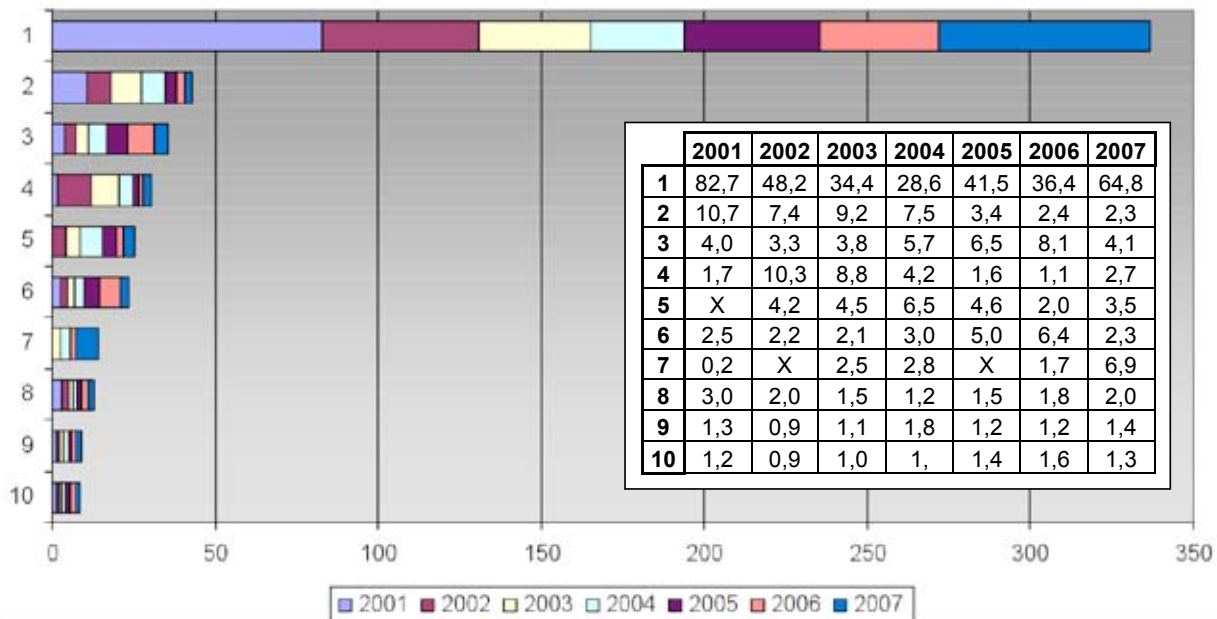
9. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
10. budownictwo (F).

Natomiast w zestawieniu działów, które zainwestowały najwięcej w całym okresie jest znacznie więcej działalności handlowo-usługowych:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. obsługa nieruchomości (K70),
6. działalność gospodarcza pozostała (K74),
7. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
8. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
10. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

Wykres 50

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na zestawy komputerowe ogółem w latach 2001-2007 w Powiatach Mazowska, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 5 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 8 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Budownictwo

Biorąc pod uwagę wskaźniki za ostatni analizowany rok, tj. 2007, zestawienie niewiele się zmienia, gdyż pojawiły się tylko dwie nowe pozycje: transport lądowy; transport rurociągowy (I60) oraz produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE). Podobnie jak w przypadku całego analizowanego okresu, także w roku 2007 przetwórstwo przemysłowe (D) jest niekwestionowanym liderem w tym zakresie pomimo znacznego spadku nakładów w latach 2002-2004 (szczegóły przedstawia wykres 51). Całe zestawienie wygląda następująco:

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),

4. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
5. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
6. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
7. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
8. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
9. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
10. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE).

Także ranking działów niezbyt różni się od zestawienia dla całego analizowanego okresu. Nowe działalności pojawiły się na miejscu dziewiątym

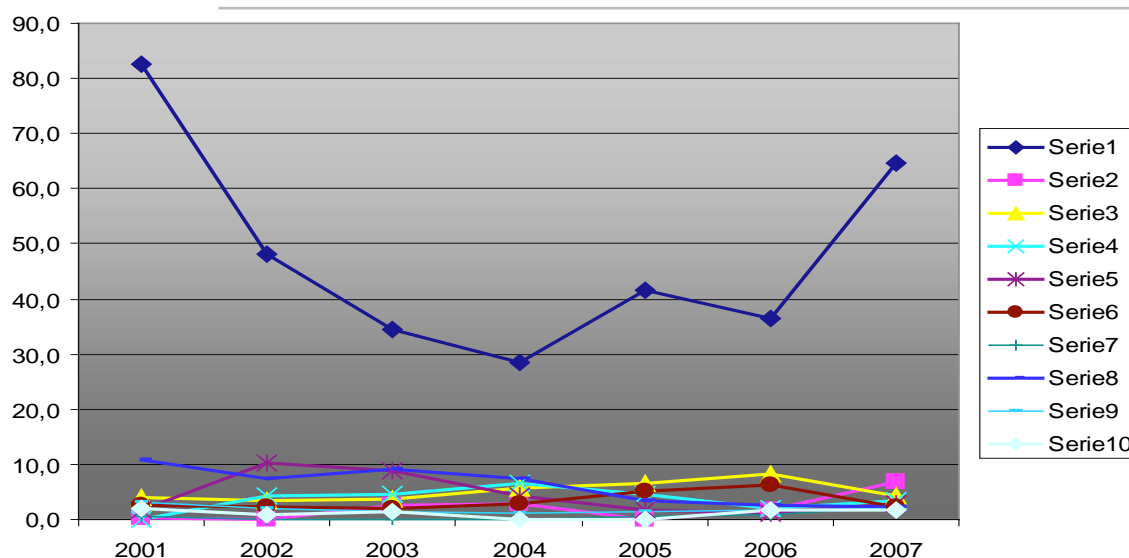
i dziesiątym, tj. działalność badawczo-rozwojowa (K73) oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90):

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
3. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa

- artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. obsługa nieruchomości (K70),
6. działalność gospodarcza pozostała (K74),
7. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
8. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
9. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
10. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90).

Wykres 51

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na zestawy komputerowe w 2007 r. w Powiatach Mazowsza, mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 5 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 8 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 9 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 10 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	82,7	48,2	34,4	28,6	41,5	36,4	64,8
2	0,2	X	2,5	2,8	X	1,7	6,9
3	4,0	3,3	3,8	5,7	6,5	8,1	4,1
4	X	4,2	4,5	6,5	4,6	2,0	3,5
5	1,7	10,3	8,8	4,2	1,6	1,1	2,7
6	2,5	2,2	2,1	3,0	5,0	6,4	2,3
7	0,4	X	X	X	0,7	0,9	2,3
8	10,7	7,4	9,2	7,5	3,4	2,4	2,3
9	3,0	2,0	1,5	1,2	1,5	1,8	2,0
10	2,0	0,9	1,4	X	X	1,7	1,6

Dynamika nakładów na zestawy komputerowe (przedstawiona na wykresie 52) pokazuje, że największe wzrosty wartości odnotowała produkcja wyrobów chemicznych (DG), która już w roku 2003 zwiększyła nakłady ponad czternastokrotnie, a w roku 2007 firmy z tej podsekcji zainwestowały ponad 38 razy więcej na zestawy komputerowe niż w roku 2001. Ponownie w zestawieniu dynamiki pojawia się ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N), w której widać znaczne wzrosty wartości w latach 2002 i 2003. Całe zestawienie wygląda następująco:

1. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
2. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
3. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
4. obsługa nieruchomości (K70),
5. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
6. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
7. hotele i restauracje (H),
8. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
9. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
10. produkcja sprzętu transportowego (DM).

Natomiast po wyodrębnieniu działów gospodarki ranking wygląda następująco:

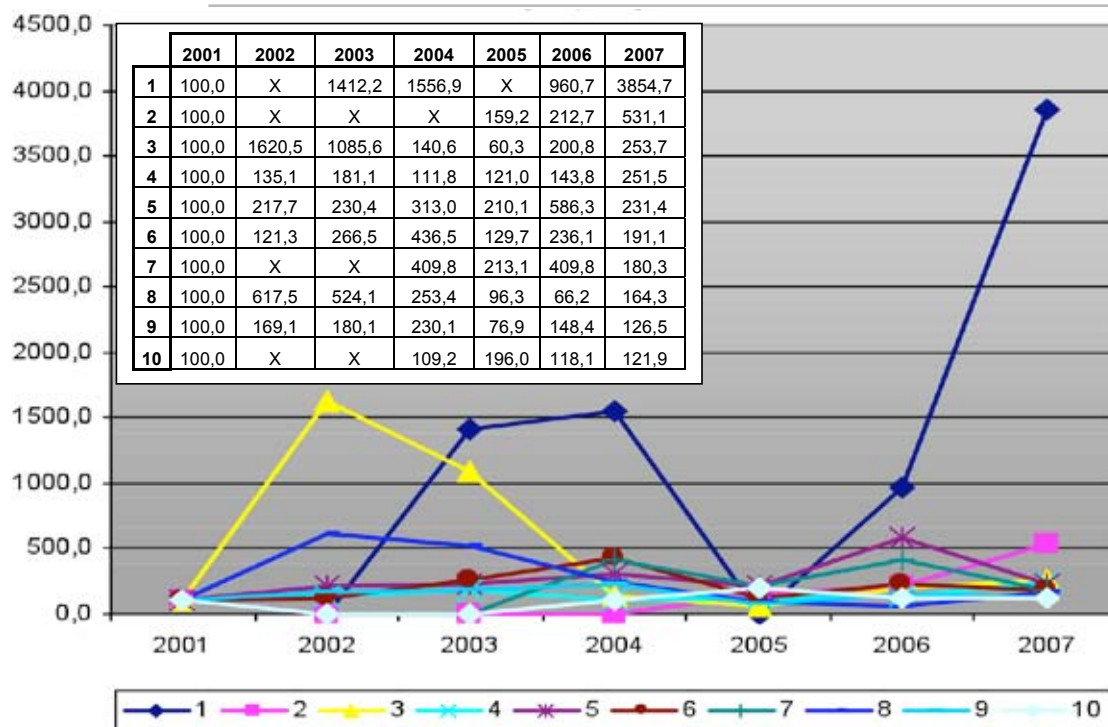
1. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),

2. obsługa nieruchomości (K70),
3. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
6. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
7. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
8. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21).

Jak widać z przeprowadzonych analiz dziedzinami, które najbardziej wyróżniają się w zakresie inwestycji na zestawy komputerowe w Powiatach Mazowsza są: przetwórstwo przemysłowe (D) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), a w zakresie działów: handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21) oraz transport lądowy; transport rurociągowy (I60).

Wykres 52

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice nakładów na zestawy komputerowe w latach 2001-2007 (rok 2001=100) w Powiatach Metropolii

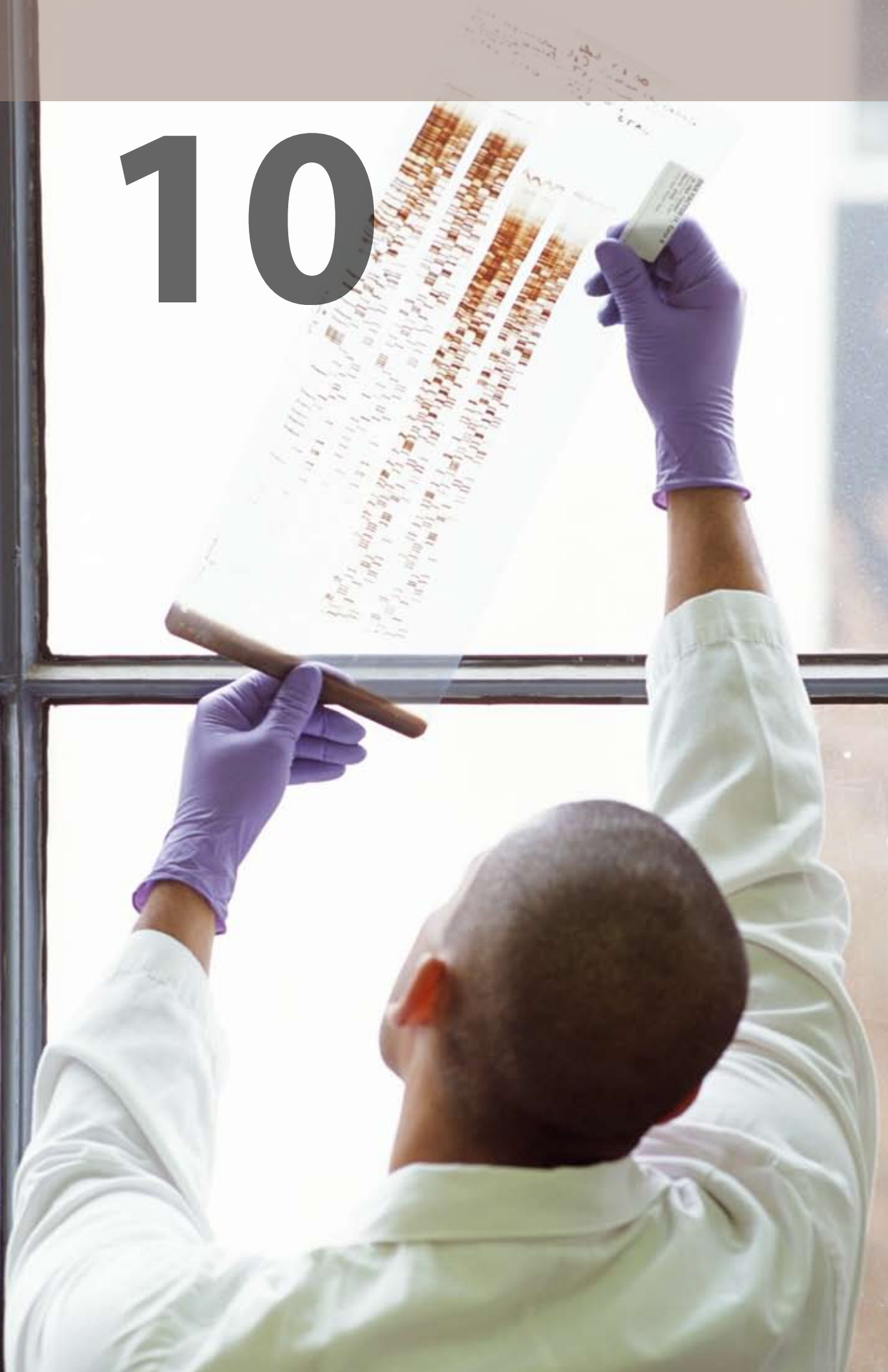

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie

Legenda:

- 1 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 2 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 3 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 4 – Obsługa nieruchomości
- 5 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 6 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 7 – Hotele i restauracje
- 8 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 9 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 10 – Produkcja sprzętu transportowego

10

10

Analiza wskaźnikowa

pokazująca dziedziny najbardziej efektywne ekonomicznie i z punktu widzenia PWJ

Mieczysław Bąk, Paulina Bednarz, Ewa Kulawczuk, Przemysław Kulawczuk

10.1.

Investycje w kapitał ludzki.

Wskaźniki inwestycji w kapitał ludzki

Inwestycje w kapitał ludzki są jednym z podstawowych elementów miejsca pracy wysokiej jakości. W tym zakresie liczy się nie tylko wysokość wynagrodzenia (przedstawiona w punkcie 9.2.), ale także wysokość poniesionych świadczeń socjalnych oraz nakładów na szkolenia kadry, które wpływają na zadowolenie pracowników z wykonywanej pracy oraz podnoszą ich kwalifikacje i umożliwiają rozwój zawodowy.

10.1.1.

Świadczenia socjalne na 1 pracownika

Metropolia Stołeczna

Biorąc pod uwagę wysokość świadczeń socjalnych w przeliczeniu na jednego pracownika (średniomiesięcznie) dokonywanych przez firmy z Warszawy i powiatów metropolitalnych w okresie 2002-2007, największe wskaźniki odnotowały trzy sekcje i podsekcje: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E), transport, gospodarka magazynowa i łączność (I) oraz produkcja wyrobów chemicznych (DG), co przedstawia wykres 53. Pozostałe dziedziny (włączając w to działy PKD) kształtują się na podobnym poziomie i są to:

1. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
2. informatyka (K72),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu

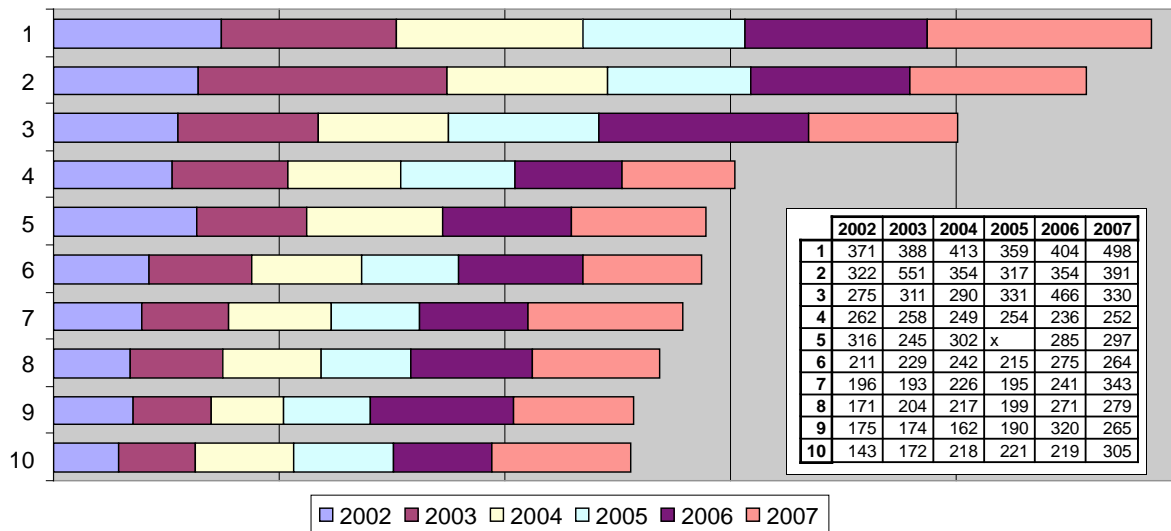
4. pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. budownictwo (F),
5. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
6. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
7. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK).

Po wyodrębnieniu działów gospodarki najwyższe wskaźniki świadczeń socjalnych w przeliczeniu na jednego pracownika odnotowały:

1. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
2. informatyka (K72),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
5. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
6. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
8. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
9. działalność gospodarcza pozostała (K74),
10. transport lądowy; transport rurociągowy (I60).

Wykres 53

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych miesięcznych świadczeniach społecznych na 1 pracownika ogółem w latach 2002-2007 w Metropolii Stołecznej, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 2 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 3 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 4 – Działalność wspomagająca transport, działalność związana z turystyką
- 5 – Informatyka
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Budownictwo
- 8 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej nie sklasyfikowana
- 9 – Działalność wydawnicza, poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 10 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nie sklasyfikowanych

Wyniki analizy danych w zakresie ostatniego roku, tj. 2007, są bardzo zbliżone do wyników obejmujących cały badany okres. W zestawieniu pojawił się nowy dział PKD - działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami (J67), dla którego dane są dostępne jedynie za rok 2007. Można więc przypuszczać, że wskaźniki tego działu są równie wysokie za cały omawiany okres. Warto zwrócić uwagę na duży wzrost wartości świadczeń społecznych w roku 2003 w sekcji transport, gospodarka magazynowa i łączność (I). Pozostałe dziedziny (włączając w to sekcje i podsekcje) odnotowują podobne wartości w każdym roku, co przedstawia wykres 54. Całe zestawienie wygląda następująco:

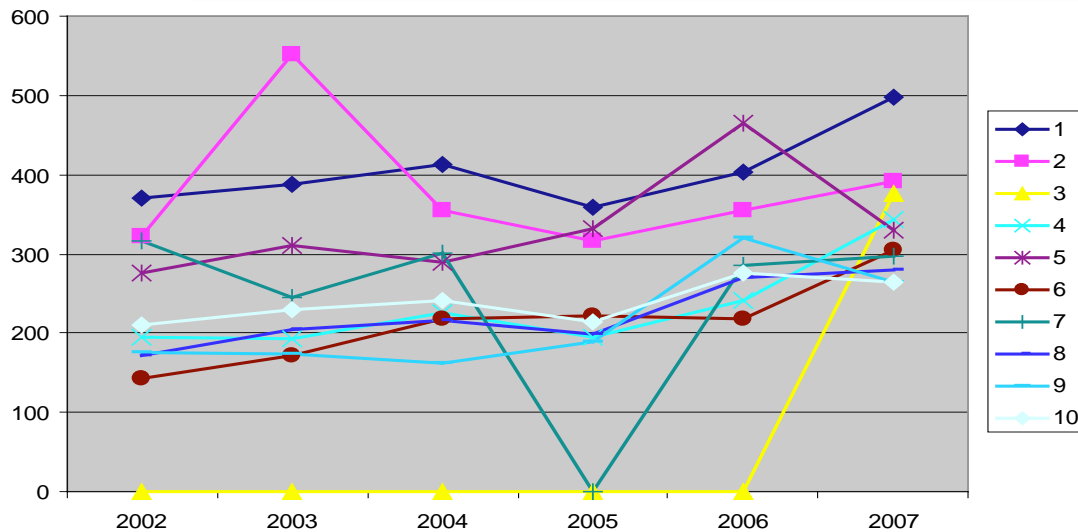
1. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E), transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
2. działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami (J67),
3. budownictwo (F),
4. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
5. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
6. informatyka (K72),
7. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
8. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja

zapisanych nośników informacji (D22),
 9. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51).
 Nieco inaczej prezentuje się zestawienie dla działów gospodarki, gdyż pojawiło się aż sześć nowych działalności (punkty 6-10). Całe zestawienie wygląda następująco:

1. działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami (J67),
2. informatyka (K72),
3. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
4. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
5. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
6. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
8. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
9. działalność gospodarcza pozostała (K74),
10. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50).

Wykres 54

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych miesięcznych świadczeniach społecznych na 1 pracownika w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 2 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 3 – Działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami
- 4 – Budownictwo
- 5 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 6 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 7 – Informatyka
- 8 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 9 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 10 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	371	388	413	359	404	498
2	322	551	354	317	354	391
3	x	x	x	x	x	376
4	196	193	226	195	241	343
5	275	311	290	331	466	330
6	143	172	218	221	219	305
7	316	245	302	x	285	297
8	171	204	217	199	271	279
9	175	174	162	190	320	265
10	211	229	242	215	275	264

Powiaty Mazowska

Zestawienie dziedzin gospodarki Powiatów Mazowska (obejmujących sekcje, podsekcje i działy PKD), które w latach 2002-2007 odnotowały najwyższe wskaźniki średniomiesięcznych świadczeń społecznych w przeliczeniu na jednego pracownika nie różni się znacznie się od listy opracowanej dla Metropolii Stołecznej, gdyż także tu sekcją reprezentującą największe wartości jest wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E). Co ciekawe, drugą grupą (działem PKD) w zestawieniu, która odnotowała najwyższe wskaźniki jest informatyka (K72), uznawana za domenę Metropolii Stołecznej. Na wykresie 55 widać, że obie dziedziny znacząco wyróżniają się na tle pozostałych. Pełne zestawienie wygląda następująco:

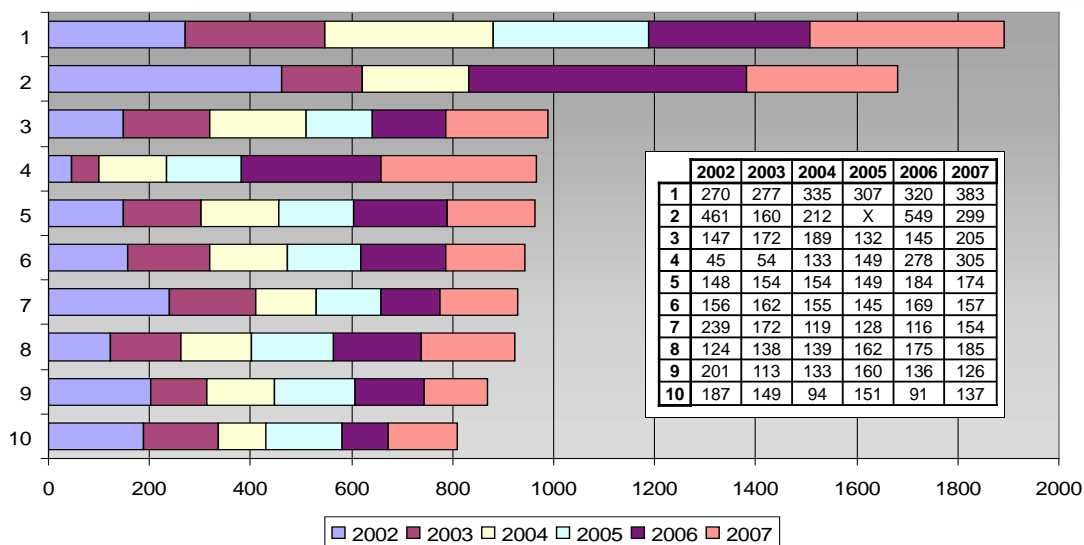
1. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
2. informatyka (K72),
3. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
4. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
5. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
6. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
7. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

8. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
 9. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
 10. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL).
- Po wyodrębnieniu działów gospodarki ranking wygląda następująco:

1. informatyka (K72),
2. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
5. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
6. obsługa nieruchomości (K70),
7. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
8. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
9. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
10. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36).

Wykres 55

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych miesięcznych świadczeniach socjalnych na 1 pracownika ogółem w latach 2002-2007 w Powiatach Mazowsza, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 2 – Informatyka
- 3 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 4 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
- 5 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 6 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 7 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 8 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 9 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 10 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych

Zestawienie dziedzin, które odnotowały najwyższe wskaźniki świadczeń socjalnych w przeliczeniu na jednego pracownika w roku 2007 niewiele różni się od zestawienia za cały omawiany okres. W zestawieniu pokazanym na wykresie 56 pojawiły się dwie nowe podsekcje: produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN) i produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH). Warto zwrócić uwagę na wskaźniki działu informatyka (K72), w którym nastąpił bardzo duży wzrost (ponad dwukrotny) między rokiem 2004 i 2006. Całe zestawienie wygląda następująco:

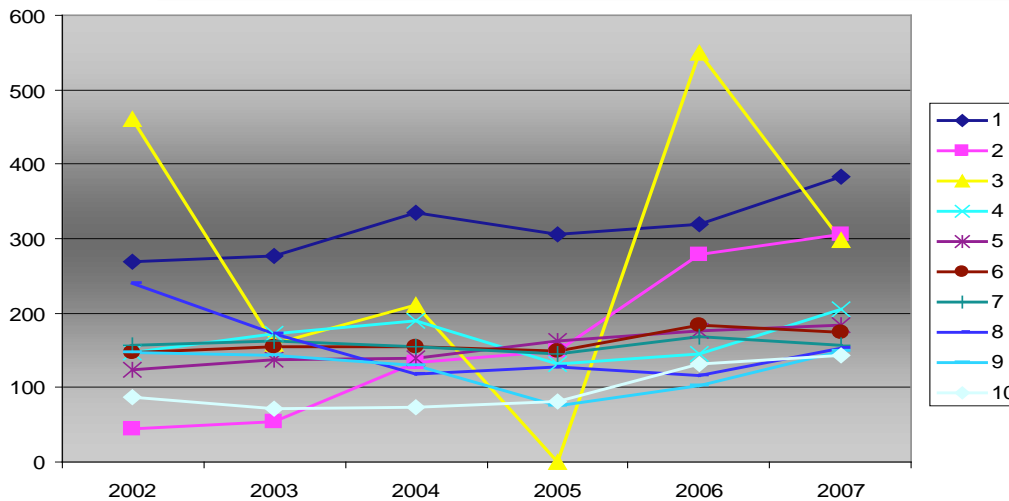
1. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
2. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
3. informatyka (K72),
4. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
5. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
6. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
7. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
9. produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN),
10. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH).

W rankingu działów gospodarki, które osiągnęły najwyższą wartość świadczeń socjalnych w przeliczeniu na jednego pracownika w roku 2007 również nie nastąpiły drastyczne zmiany w stosunku do rankingu dotyczącego całego omawianego okresu. Pojawiły się trzy nowe działy: produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32), produkcja metali (D27) oraz sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50). Całe zestawienie wygląda następująco:

1. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
2. informatyka (K72),
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
5. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
6. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
7. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
8. obsługa nieruchomości (K70),
9. produkcja metali (D27),
10. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50).

Wykres 56

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych miesięcznych świadczeniach społecznych na 1 pracownika w 2007 r. w Powiatach Mazowsza, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 2 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
- 3 – Informatyka
- 4 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 5 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 6 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 7 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 8 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 9 – Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana
- 10 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	270	277	335	307	320	383
2	45	54	133	149	278	305
3	461	160	212	X	549	299
4	147	172	189	132	145	205
5	124	138	139	162	175	185
6	148	154	154	149	184	174
7	156	162	155	145	169	157
8	239	172	119	128	116	154
9	148	144	129	75	103	150
10	87	71	73	82	131	143

10.1.2.

Nakłady na szkolenia na 1 pracownika

Metropolia Stołeczna

Drugim omawianym wskaźnikiem inwestycji w kapitał ludzki są nakłady na szkolenia w przeliczeniu na jednego pracownika. W Warszawie i powiatach metropolitalnych widać, że branżą, która jest zdecydowanym liderem w kształceniu pracowników w okresie 2005-2007 jest produkcja wyrobów chemicznych (podsekcja DG), która przeznaczyła na ten cel prawie półtora razy więcej niż druga w zestawieniu produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (dział D31). Pełne zestawienie prezentuje wykres 57, a wygląda on następująco:

1. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
2. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), działalność gospodarcza pozostała (K74), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
4. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
5. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów

użytku osobistego i domowego (G),

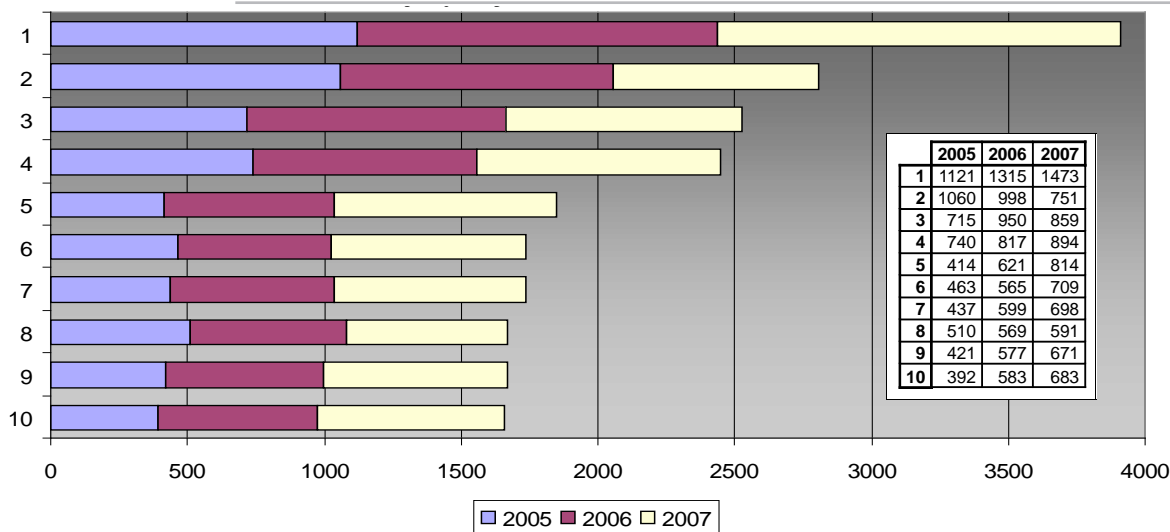
6. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
7. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK).

Z kolei ranking dla wyodrębnionych działów gospodarki wygląda następująco:

1. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
6. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
7. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
8. obsługa nieruchomości (K70),
9. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
10. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52).

Wykres 57

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na szkolenia na 1 pracownika ogółem w latach 2005-2007 w Metropolii Stołecznej, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 2 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 3 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 4 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 5 – Działalność gospodarcza pozostała
- 6 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 7 – Działalność wydawnicza, poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 8 – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 10 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych

Biorąc pod uwagę najwyższe nakłady na szkolenia w ostatnim analizowanym roku, tj. 2007, zestawienie dziedzin nie ulega dużej zmianie, gdyż w zestawieniu pojawiła się tylko jedna nowa pozycja na miejscu dziesiątym: sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50). Cały zestawienie (przedstawione na wykresie 58) wygląda następująco:

1. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
6. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
9. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),

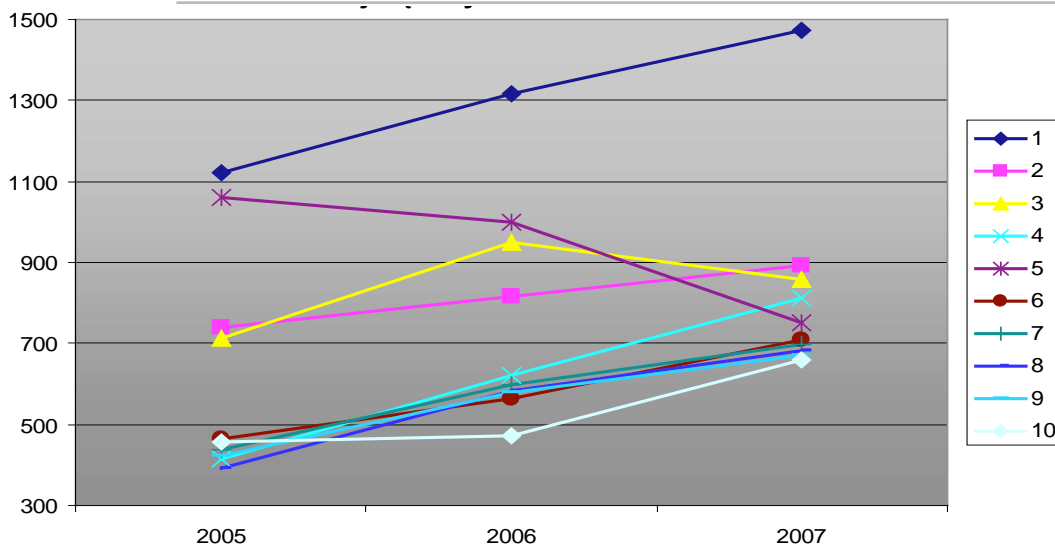
10. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50).

Ranking działów gospodarki za rok 2007 także niewiele różni się od rankingu obejmującego cały omawiany okres, gdyż pojawiły się tylko dwa nowe działy na miejscu dziewiątym i dziesiątym. Całe zestawienie wygląda następująco:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
6. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
7. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
8. obsługa nieruchomości (K70),
9. produkcja metali (D27),
10. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65).

Wykres 58

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na szkolenia na 1 pracownika w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 2 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 3 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 4 – Działalność gospodarcza pozostała
- 5 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 6 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 7 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 8 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 9 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 10 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw

	2005	2006	2007
1	1121	1315	1473
2	740	817	894
3	715	950	859
4	414	621	814
5	1060	998	751
6	463	565	709
7	437	599	698
8	392	583	683
9	421	577	671
10	457	474	660

Powiaty Mazowsza

W porównaniu z wynikami Metropolii Stołecznej, wyniki pozostałych obszarów Mazowsza w zakresie nakładów na szkolenia w przeliczeniu na jednego pracownika nieco się różnią. Zdecydowana większość najczęściej inwestujących w tym zakresie branż w okresie 2005-2007 w Powiatach Mazowsza to dziedziny produkcji. Warto zauważyć, że lider zestawienia, produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (dział D21) przeznaczyl w omawianym okresie prawie dwa razy więcej środków średnio niż ostatnia w zestawieniu sekcja przetwórstwo przemysłowe (D). Całe zestawienie (przedstawione na wykresie 59) wygląda następująco:

1. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
2. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
3. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
4. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
5. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

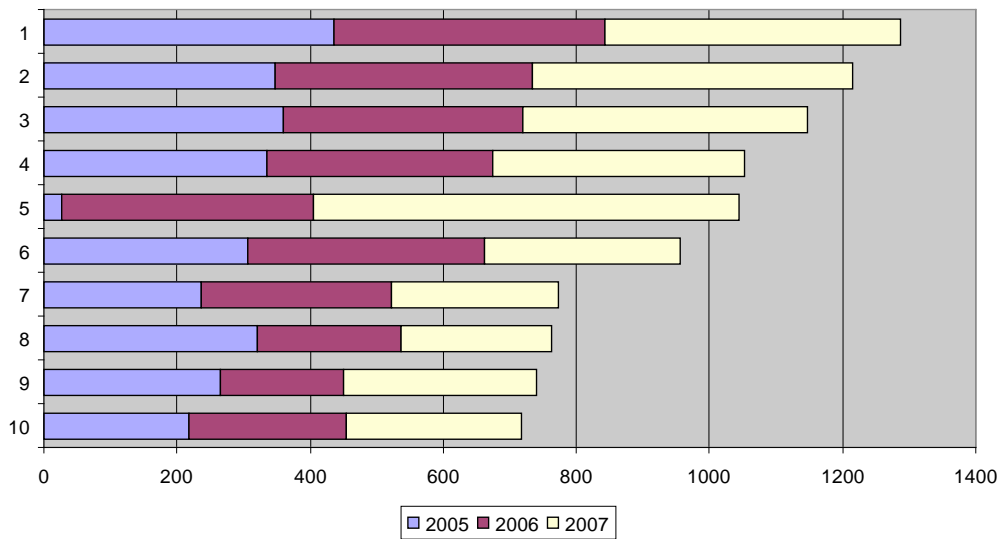
7. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
8. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
9. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
10. przetwórstwo przemysłowe (D).

Biorąc pod uwagę jedynie działy gospodarki ranking tych, które w okresie 2005-2007 przeznaczyły najczęściej środków na szkolenia, w przeliczeniu na jednego pracownika, wygląda następująco:

1. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
2. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
3. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
4. obsługa nieruchomości (K70),
5. działalność gospodarcza pozostała (K74),
6. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
7. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
8. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
9. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
10. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22).

Wykres 59

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na szkolenia na 1 pracownika ogółem w latach 2005-2007 w Powiatach Mazowsza, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 2 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 3 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 4 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 5 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
- 6 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 7 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 8 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 9 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 10 – Przetwórstwo przemysłowe

	2005	2006	2007
1	435	407	444
2	347	386	482
3	359	361	427
4	335	339	379
5	28	378	639
6	307	356	293
7	236	285	251
8	322	214	226
9	266	186	290
10	218	237	263

Wyniki analizy nakładów na szkolenia w przeliczeniu na jednego pracownika w roku 2007 (pokazane na wykresie 60) różnią się nieznacznie od wyników dotyczących całego omawianego okresu. W zestawieniu pojawiły się dwie nowe dziedziny: obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (sekcja K) oraz produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (dział D28). Warto zauważyć, że pierwsza dziedzina w zestawieniu, działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63) zwiększyła ponad 22 razy swoje nakłady na szkolenia w odniesieniu do roku 2005. Całe zestawienie wygląda więc następująco:

1. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
2. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
3. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
4. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
5. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

7. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
8. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
9. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
10. przetwórstwo przemysłowe (D),
11. działalność gospodarcza pozostała (K74).

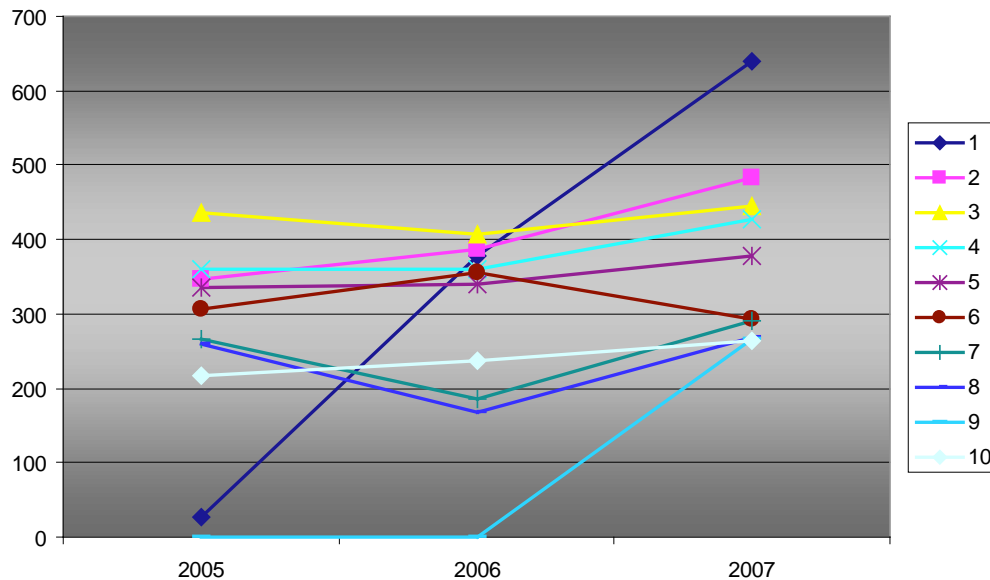
Zestawienie uwzględniające jedynie działy gospodarki w zakresie nakładów na szkolenia w roku 2007 także uległo niewielkim zmianom w porównaniu do tego za cały omawiany okres, gdyż pojawiły się tylko dwa nowe działy: na miejscu czwartym - produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28) oraz na miejscu dziewiątym - handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51). Cały ranking wygląda następująco:

1. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
2. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
3. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
4. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
5. działalność gospodarcza pozostała (K74),

6. obsługa nieruchomości (K70),
 7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
 8. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
 9. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
 10. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90).

Wykres 60

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na szkolenia na 1 pracownika w 2007 r. w Powiatach Mazowsza, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
 2 – Produkcja wyrobów chemicznych
 3 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
 4 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
 5 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
 6 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
 7 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
 8 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
 9 – Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń
 10 – Przetwórstwo przemysłowe

	2005	2006	2007
1	28	378	639
2	347	386	482
3	435	407	444
4	359	361	427
5	335	339	379
6	307	356	293
7	266	186	290
8	260	169	269
9	X	X	265
10	218	237	263

10.2.

Praca z nowymi technologiami, badawczo-rozwojowa, naukowa. Intensywność wykorzystania własności intelektualnej przez kapitał ludzki

Dużą rolę w tworzeniu miejsc pracy wysokiej jakości odgrywa intensywność wykorzystania własności intelektualnej przez firmy oraz nakłady jakich firmy dokonują w obszarze nowych technologii, prac badawczo-rozwojowych oraz działalności naukowej. Poniżej prezentujemy zestawienia sekcji, podsekcji i działów PKD o najwyższych parametrach dotyczących nakładów na ochronę własności intelektualnej w ogóle, w tym praw autorskich i licencji, wartości patentów i wynalazków oraz poniesionych kosztów zakończonych prac rozwojowych w przeliczeniu na jednego pracownika.

10.2.1.

Wartości niematerialne i prawne na 1 pracownika

Metropolia Stołeczna

Z analizy uzyskanych danych statystycznych wynika, że w latach 2001–2007 największy wskaźnik wartości niematerialnych i prawnych (zarówno ich wartości, jak i poczynionych nakładów) odnotowały firmy z sekcji transport, gospodarka magazynowa i łączność (I). Sekcja ta jest zdecydowanym liderem w tym zakresie. Drugą sekcją o największych nakładach jest działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O). Kolejnymi dziedzinami, w których odnotowano wysoki wskaźnik nakładów na wartości niematerialne i prawne są sekcje, podsekcje i działy: obsługa nieruchomości (K70), działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych

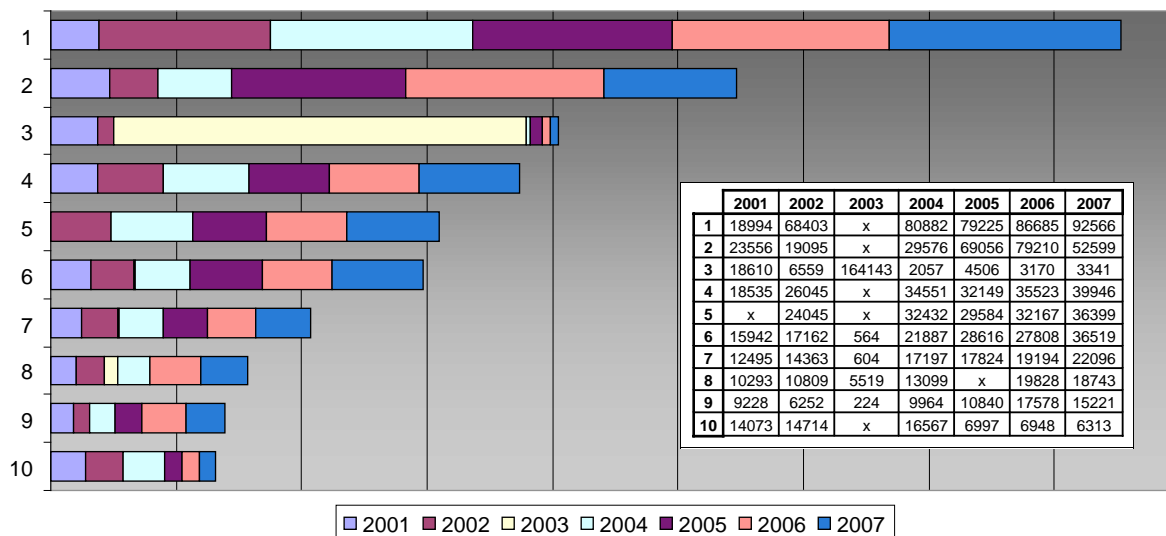
nośników informacji (D22), produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE), produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA), przetwórstwo przemysłowe (D), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52), produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK). Warto zwrócić uwagę na fakt, że wysoka pozycja działu obsługa nieruchomości wynika przede wszystkim z bardzo dużych nakładów poczynionych w roku 2003. Szczegóły przedstawia wykres 61.

Po wyłączeniu z analizy sekcji i podsekcji PKD, działami, które odnotowały najwyższy wskaźnik wartości niematerialnych i prawnych w okresie 2001-2007 są:

1. obsługa nieruchomości (K70),
2. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
5. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
6. działalność gospodarcza pozostała (K74),
7. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
8. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
9. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
10. włókiennictwo (D17).

Wykres 61

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na wartości niematerialne i prawne na 1 pracownika ogółem w latach 2001-2007 w Metropolii Stołecznej, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 2 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 3 – Obsługa nieruchomości
- 4 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 5 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 6 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 7 – Przetwórstwo przemysłowe
- 8 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych

Wykres 62 pokazuje, które z analizowanych dziedzin posiadały najwyższe wskaźniki dotyczące wartości niematerialnych i prawnych w ostatnim roku poddawanych analizie, tj. w roku 2007. W Warszawie i powiatach metropolii były to następujące sekcje, podsekcje i działy:

1. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
2. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
3. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
4. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
5. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
6. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
7. przetwórstwo przemysłowe (D),
8. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
9. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),

10. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E).

Porównując dane za okres 2001-2007 oraz dane dotyczące tylko 2007 roku widać, że w takich dziedzinach jak: obsługa nieruchomości oraz produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej nie sklasyfikowanych, w ostatnim analizowanym roku wskaźnik wartości niematerialnych i prawnych znacząco spadł. Warto także zauważyć, iż na miejscu szóstym znalazła się, wcześniej nie występująca produkcja wyrobów chemicznych.

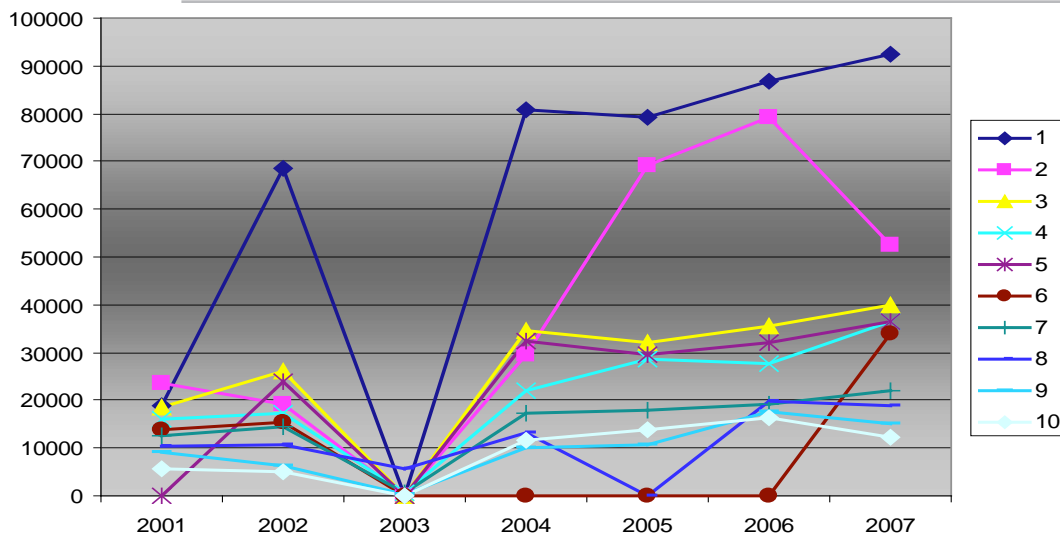
Porównując lata 2001-2007 oraz tylko rok 2007 widać, że w wyodrębnionych działach (z wyłączeniem sekcji i podsekcji) sytuacja nie uległa znacznej zmianie. Działami o najwyższym wskaźniku wartości niematerialnych i prawnych w Metropolii Stołecznej w roku 2007 były:

1. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),

4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
5. działalność gospodarcza pozostała (K74),
6. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
7. obsługa nieruchomości (K70),
8. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
9. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
10. włókiennictwo (D17).

Wykres 62

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na wartości niematerialne i prawne na 1 pracownika w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 2 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 3 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 4 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 5 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 6 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 7 – Przetwórstwo przemysłowe
- 8 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	18994	68403	x	80882	79225	86685	92566
2	23556	19095	x	29576	69056	79210	52599
3	18535	26045	x	34551	32149	35523	39946
4	15942	17162	564	21887	28616	27808	36519
5	x	24045	x	32432	29584	32167	36399
6	13737	15470	x	x	x	x	33840
7	12495	14363	604	17197	17824	19194	22096
8	10293	10809	5519	13099	x	19828	18743
9	9228	6252	224	9964	10840	17578	15221
10	5581	4971	x	11493	13990	16199	12143

Powiaty Mazowsza

Uzyskane dane pozwoliły także na analizę największych sekcji, podsekcji i działów PKD z Powiatów Mazowsza, które odnotowały najwyższe wskaźniki wartości niematerialnych i prawnych w przeliczeniu na jednego pracownika w okresie 2001-2007. Wyniki pokazują, iż niekwestionowanym liderem w tym zakresie jest produkcja wyrobów chemicznych (DG) - pomimo dostępności danych tylko za 3 lata. W omawianym okresie podsekcja ta odnotowała ponad półtora razy większe wartości niż średnio dla całego przemysłu przetwórstwo przemysłowe (D). Warto zauważyć, że w roku 2003 firmy albo odnotowały niewielkie wskaźniki wartości niematerialnych i prawnych lub było ich bardzo mało w poszczególnych branżach, o czym świadczy brak danych dla poszczególnych

sekcji, podsekcji i działów (pokazuje to wykres 63). Cała klasyfikacja wygląda następująco:

1. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
2. przetwórstwo przemysłowe (D),
3. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
4. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
5. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I)
6. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
7. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
8. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej

- niesklasyfikowanych (DK),
9. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
 10. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G).

Biorąc pod uwagę wyniki wyodrębnionych działów zestawienie wygląda następująco:

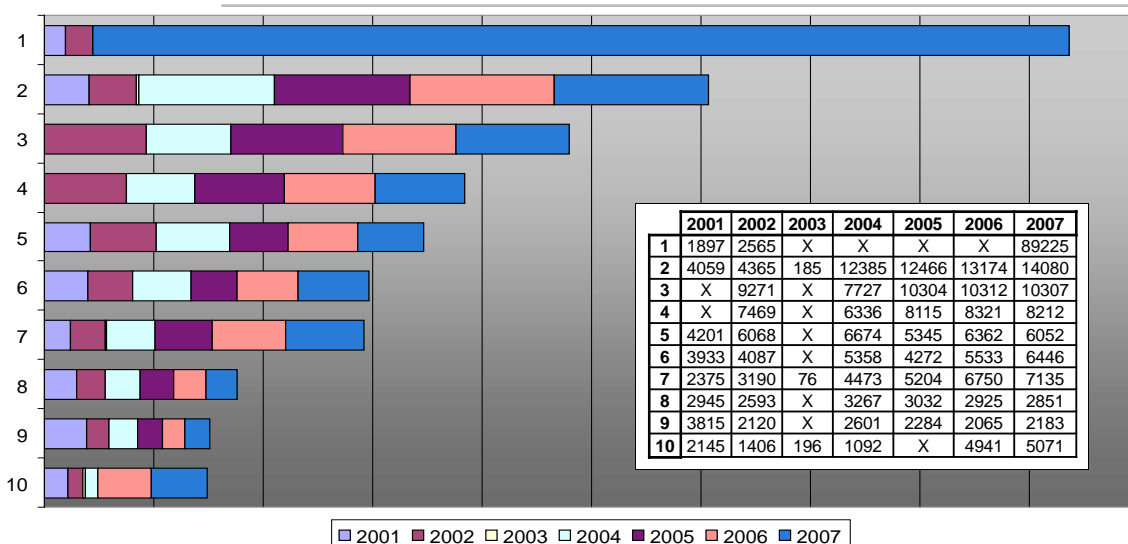
1. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
2. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
3. obsługa nieruchomości (K70),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

5. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
6. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
7. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
8. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
9. działalność gospodarcza pozostała (K74),
10. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52).

Warto zauważyć, że na miejscu piątym pojawiła się także działalność badawczo-rozwojowa (K73).

Wykres 63

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na wartości niematerialne i prawne na 1 pracownika ogółem w latach 2001-2007 w Powiatach Mazowsza, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 2 – Przetwórstwo przemysłowe
- 3 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 4 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 5 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 6 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 7 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 8 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 9 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 10 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego

Biorąc pod uwagę wskaźniki wartości niematerialnych i prawnych jedynie za rok 2007 zestawienie branż (przedstawione na wykresie 64) w zasadzie w ogóle nie ulega zmianie, gdyż pierwsze cztery jednostki grupowania są dokładnie takie same jak w zestawieniu za cały omawiany okres. W zestawieniu pojawiły się tylko dwie nowe dziedziny na dwóch ostatnich miejscach. Warto wspomnieć o tym, jak duży wzrost wartości odnotowała lider zestawienia - produkcja wyrobów chemicznych (DG) – ponad 34-krotny wzrost

wskaźników w 2007 r. w odniesieniu do roku 2002. Podsekcja ta odnotowała ponad sześciokrotnie większe wskaźniki za 2007 r. niż reprezentujące średnie wyniki dla całego przemysłu przetwórstwo przemysłowe (D).

Całe zestawienie przedstawia się następująco:

1. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
2. przetwórstwo przemysłowe (D),
3. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),

4. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
5. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
6. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
7. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
8. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
9. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
10. działalność badawczo-rozwojowa (K73).

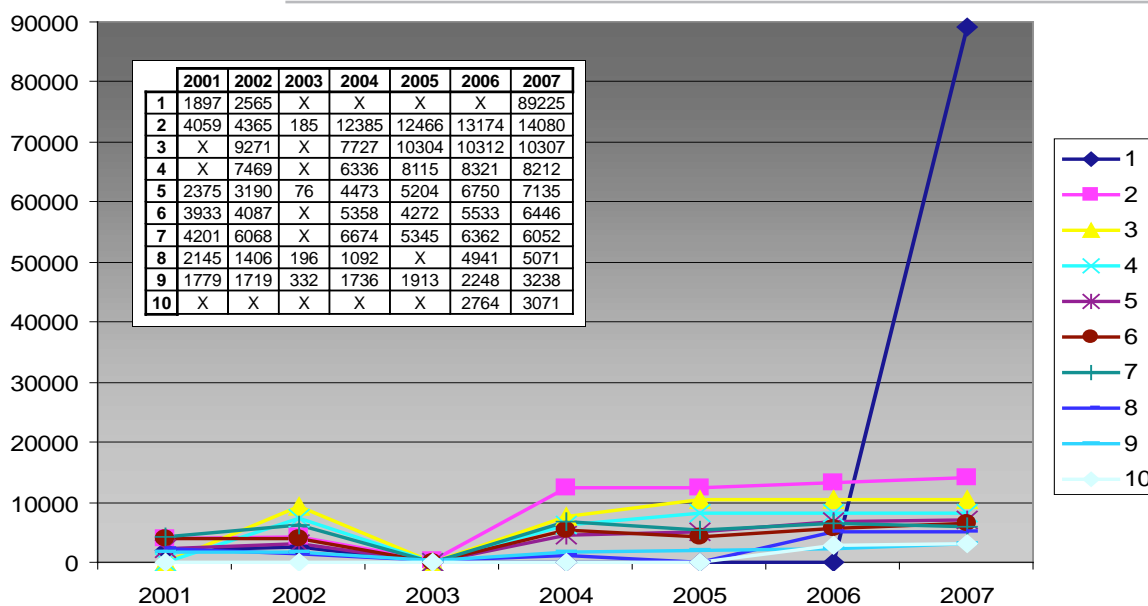
Ciekawą zmianą w rankingu działów PKD jest zdecydowanie wyższa pozycja działalności badawczo-rozwojowej (K73) – z piątego w skali całego omawianego okresu na drugie miejsce w wynikach analizy za rok 2007. Ponadto zestawienie nie zmienia się znacząco, gdyż pojawiły się tylko dwa nowe działy

na dwóch ostatnich miejscach. Cały ranking wygląda następująco:

1. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
2. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
3. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
4. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
7. działalność gospodarcza pozostała (K74),
8. obsługa nieruchomości (K70),
9. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
10. wókiennictwo (D17).

Wykres 64

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych nakładach na wartości niematerialne i prawne na 1 pracownika w 2007 r. w Powiatach Mazowsza, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 2 – Przetwórstwo przemysłowe
- 3 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 4 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 5 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 6 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 7 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 8 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 10 – Działalność badawczo-rozwojowa

10.2.2.

Prawa autorskie i licencje na 1 pracownika

Metropolia Stołeczna

Biorąc pod uwagę wartość posiadanych przez firmy praw autorskich i licencji w przeliczeniu na jednego pracownika najwyższy wskaźnik w sumie w latach 2003-2007 odnotowano w następujących sekcjach i podsekcjach PKD:

1. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
2. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
3. przetwórstwo przemysłowe (D),
4. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
5. produkcja sprzętu transportowego (DM),
6. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
7. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
8. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
9. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
10. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ).

Warto zaznaczyć, iż działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (sekcja O) odnotowała najwyższą wartość praw autorskich i licencji w przeliczeniu na jednego pracownika we wspomnianym okresie pomimo dostępności danych

jedynie z dwóch lat: 2004 i 2007 r., szczegóły przedstawia wykres 65.

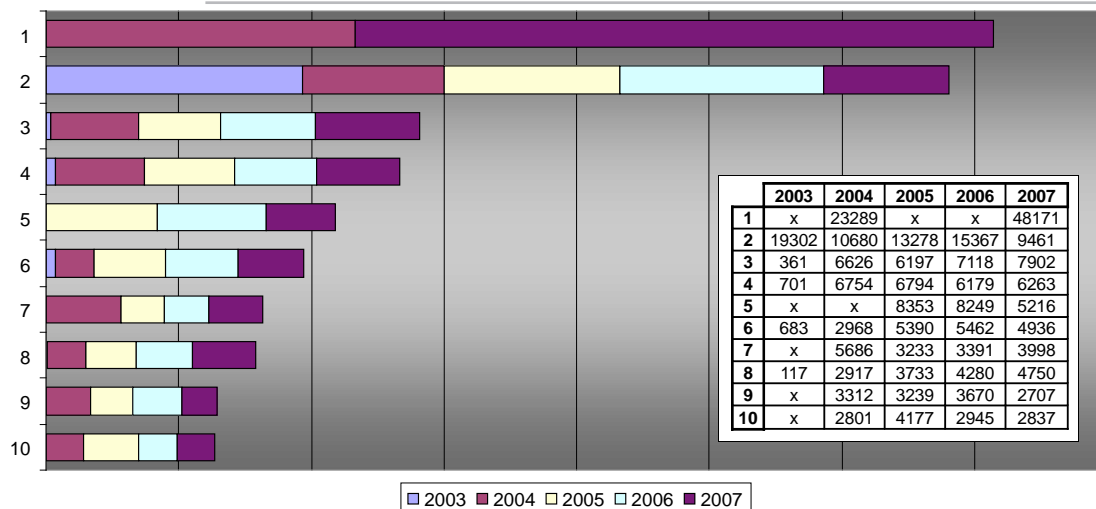
Analizując dane działów PKD najwyższy wskaźnik wartości praw autorskich i licencji w przeliczeniu na jednego pracownika w okresie 2003-2007 osiągnęły:

1. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. obsługa nieruchomości (K70),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
6. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
7. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
8. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
9. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
10. włókiennictwo (D17).

Z powyższych zestawień widać, że po eliminacji sekcji i podsekcji znacząco zmienia się zestawienie dziedzin posiadających najwyższe wskaźniki wartości praw autorskich i licencji w przeliczeniu na jednego pracownika. W drugim zestawieniu pojawiły się nowe działy PKD, m.in. działalność badawczo-rozwojowa (K73), produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18) oraz włókiennictwo (D17).

Wykres 65

Sekcje i podsekcje PKD o najwyższej wartości praw autorskich i licencji na 1 pracownika ogółem w latach 2003-2007 w Metropolii Stołecznej, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 2 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 3 – Przetwórstwo przemysłowe
- 4 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 5 – Produkcja sprzętu transportowego
- 6 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 7 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 8 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 9 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 10 – Produkcja metali i wyrobów z metali

Biorąc pod uwagę dane dotyczące ostatniego poddanego analizie roku (2007), 10 sekcji, podsekcji i działów PKD posiadających najwyższe wskaźniki wartości praw autorskich i licencji w przeliczeniu na jednego pracownika, można przedstawić następujące zestawienie:

1. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
2. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
3. przetwórstwo przemysłowe (D),
4. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
5. produkcja sprzętu transportowego (DM),
6. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
7. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
8. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
9. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
10. działalność gospodarcza pozostała (K74).

Jak widać także na wykresie 66, góra uszeregowania pozostaje bez zmian w porównaniu z okresem 2003-2007, jednak miejsca od siódmego do dziesiątego zajmują zupełnie nowe podsekcje i działy. Biorąc

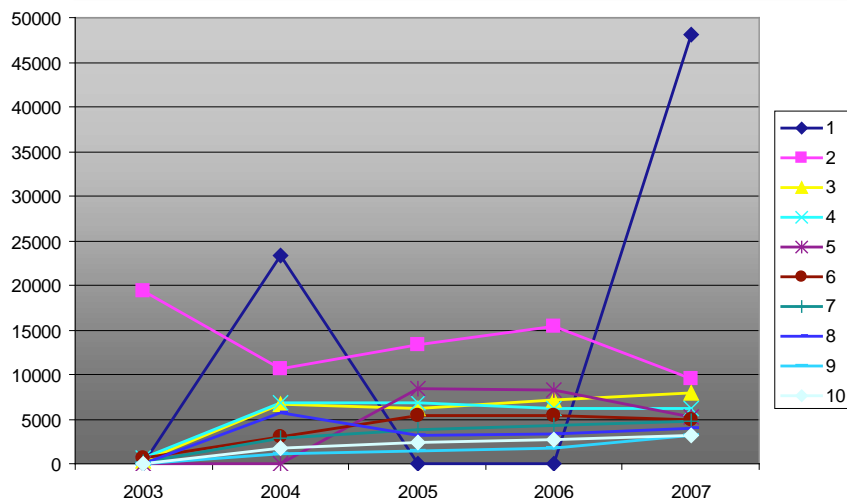
pod uwagę jedynie działy gospodarki ranking branż posiadających najwyższe wartości praw autorskich i licencji w przeliczeniu na jednego pracownika w roku 2007 przedstawia się następująco:

1. działalność gospodarcza pozostała (K74),
2. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
5. obsługa nieruchomości (K70),
6. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
7. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
8. włókiennictwo (D17),
9. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
10. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22).

W porównaniu z zestawieniem za okres 2003-2007 zmianie uległo pierwsze miejsce w zestawieniu - działalność gospodarcza pozostała (K74), która nie była obecna w rankingu sumującym, oraz miejsca dziewiąte i dziesiąte.

Wykres 66

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej wartości praw autorskich i licencji na 1 pracownika w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 2 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 3 – Przetwórstwo przemysłowe
- 4 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 5 – Produkcja sprzętu transportowego
- 6 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 7 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 8 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 9 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 10 – Działalność gospodarcza pozostała

	2003	2004	2005	2006	2007
1	x	23289	x	x	48171
2	19302	10680	13278	15367	9461
3	361	6626	6197	7118	7902
4	701	6754	6794	6179	6263
5	x	x	8353	8249	5216
6	683	2968	5390	5462	4936
7	117	2917	3733	4280	4750
8	x	5686	3233	3391	3998
9	x	1158	1504	1692	3240
10	x	1704	2370	2666	3127

Powiaty Mazowsza

Uzyskane dane pozwoliły także na analizę największych sekcji, podsekcji i działów PKD z powiatów pozametropolitalnych, które odnotowały najwyższe wskaźniki wartości praw autorskich i licencji w przeliczeniu na jednego pracownika w okresie 2003-2007. Wyniki przedstawione na wykresie 67 pokazują, że było dwóch niekwestionowanych liderów w tym zakresie, tj. przetwórstwo przemysłowe (sekcja D) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E). Warto zaznaczyć, iż obie branże znalazły się także na bardzo wysokich miejscach w analizie dla Metropolii i powiatów metropolitalnych, a sekcja (E) była tam także jednym z dwóch liderów. Obie sekcje odnotowały bardzo wysokie wskaźniki. Wartości praw autorskich i licencji przetwórstwa przemysłowego (D) były w omawianym okresie ponad 10-krotnie większe niż ostatniej dziedziny w zestawieniu, natomiast wartości odnotowane przez zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E) były ponad trzy i pół razy wyższe niż kolejnej w zestawieniu podsekcji - produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK). Całe zestawienie wygląda następująco:

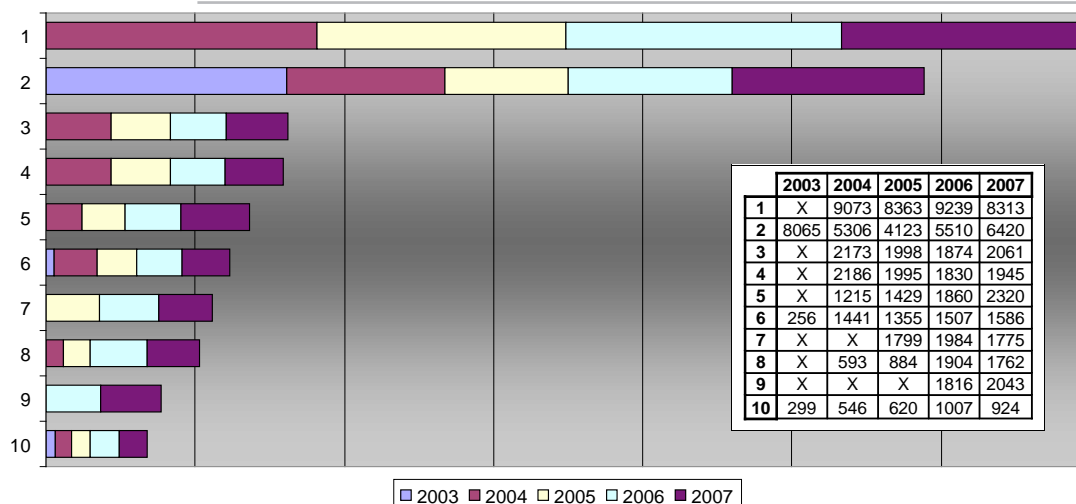
1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię

- elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
3. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
4. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
5. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
6. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
7. produkcja sprzętu transportowego (DM), produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
8. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
9. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI).

Wyniki analizy danych dla wyodrębnionych działów także wyłoniły lidera wartości praw autorskich i licencji w przeliczeniu na jednego pracownika, tj. działalność badawczo-rozwojową (K73) – po raz pierwszy zajmującą pierwsze miejsce w rankingu. Całe zestawienie wygląda następująco:

1. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
2. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. obsługa nieruchomości (K70),
5. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne

- i pokrewne (O90),
6. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
 7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
 8. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
 9. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
 10. włókiennictwo (D17).

Wykres 67
Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej wartości praw autorskich i licencji na 1 pracownika ogółem w latach 2003-2007 w Powiatach Mazowsza, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 3 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 4 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 5 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 6 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 7 – Produkcja sprzętu transportowego
- 8 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 9 – Działalność badawczo-rozwojowa
- 10 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych

Wyniki analizy wartości praw autorskich i licencji w roku 2007 potwierdzają dużą przewagę dwóch sekcji - liderów z zestawienia za cały omawiany okres. Firmy z branży przetwórstwo przemysłowe (D) odnotowały w roku 2007 ponad ośmiokrotnie większe wartości w przeliczeniu na jednego pracownika niż ostatni w zestawieniu dział PKD - produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31) - nowy w zestawieniu. Warto zauważyć, że drugie w zestawieniu wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E) odnotowało znaczny spadek wartości w roku 2004 i 2005, a w roku 2007 nie osiągnęło wartości z roku 2003. Wykres 68 pokazuje szczegóły. Całe zestawienie wygląda następująco:

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
3. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
4. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej

5. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
6. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
7. produkcja sprzętu transportowego (DM),
8. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
9. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
10. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

Wyniki analizy dla wyodrębnionych działów uwzględniające wartości na koniec 2007 r. nie różnią się praktycznie wcale od zestawienia za cały omawiany okres. W oparciu o wyniki za rok 2007 udało się wyodrębnić ośmiu liderów:

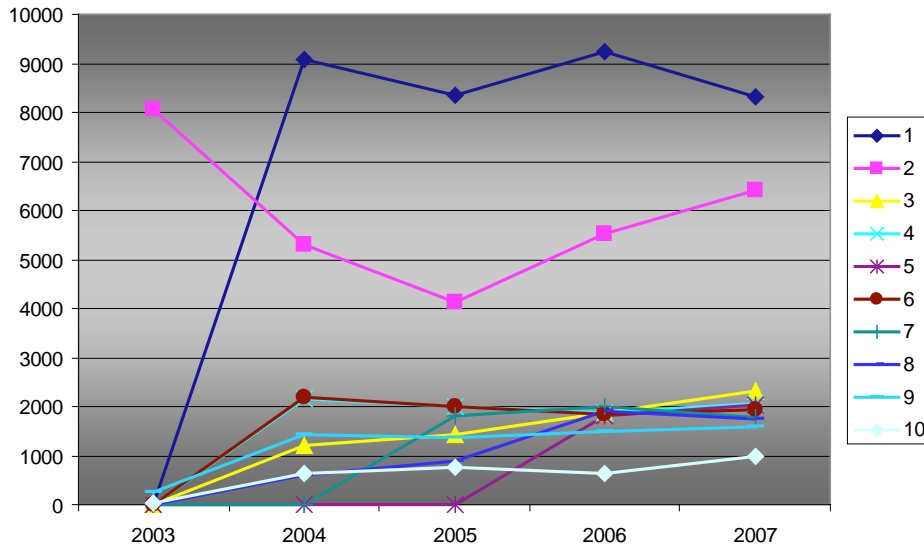
1. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
2. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. obsługa nieruchomości (K70),

5. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
6. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży

- pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
7. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
8. włókiennictwo (D17).

Wykres 68

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej wartości praw autorskich i licencji na 1 pracownika w 2007 r. w Powiatach Mazowsza, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 3 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 4 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 5 – Działalność badawczo-rozwojowa
- 6 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 7 – Produkcja sprzętu transportowego
- 8 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 9 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 10 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana

	2003	2004	2005	2006	2007
1	X	9073	8363	9239	8313
2	8065	5306	4123	5510	6420
3	X	1215	1429	1860	2320
4	X	2173	1998	1874	2061
5	X	X	X	1816	2043
6	X	2186	1995	1830	1945
7	X	X	1799	1984	1775
8	X	593	884	1904	1762
9	256	1441	1355	1507	1586
10	32	630	767	650	994

10.2.3.

Wartość patentów i wynalazków na 1 pracownika

Metropolia Stołeczna

Zebrane dane pozwalają także na wyodrębnienie dziedzin, które posiadały najwyższą wartość patentów i wynalazków w przeliczeniu na jednego pracownika. Wartości te świadczą o innowacyjności działań podejmowanych przez firmy oraz poczynionych inwestycjach, m.in. w rozwój nowych technologii. Biorąc pod uwagę okres 2003-2007 dziedzinami, które wykazały najwyższą wartość posiadanych patentów i wynalazków były następujące sekcje, podsekcje i działy PKD:

1. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
2. produkcja wyrobów chemicznych (D24),
3. przetwórstwo przemysłowe (D),
4. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
5. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (D25),

6. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
7. obsługa nieruchomości (K70),
8. hotele i restauracje (H55),
9. włókiennictwo (D17),
10. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL).

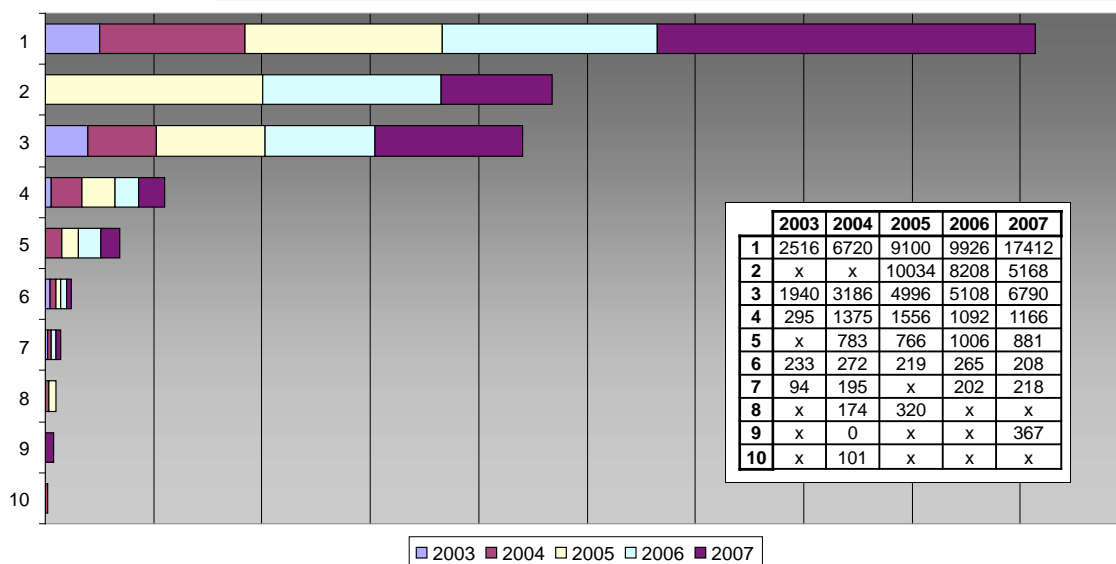
Analizując wykres 69 można zauważyć, że trzy sekcje, podsekcje i działy PKD: produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA), produkcja wyrobów chemicznych (D24) oraz przetwórstwo przemysłowe (D) sukcesywnie, od lat zwiększają wartość patentów i wynalazków w bardzo dużym stopniu. Biorąc pod uwagę dane poszczególnych działów najwyższą wartość patentów i wynalazków w okresie 2003–2007, można wyodrębnić sześciu liderów w tym zakresie:

1. produkcja wyrobów chemicznych (D24),
2. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (D25),

3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. obsługa nieruchomości (K70),
5. hotele i restauracje (H55),
6. włókiennictwo (D17).

Wykres 69

Sekcje, podsekcje i działy o najwyższej wartości patentów i wynalazków na 1 pracownika ogółem w latach 2003-2007 w Metropolii Stołecznej, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 2 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 3 – Przetwórstwo przemysłowe
- 4 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 5 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 6 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 7 – Obsługa nieruchomości
- 8 – Hotele i restauracje
- 9 – Włókiennictwo
- 10 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych

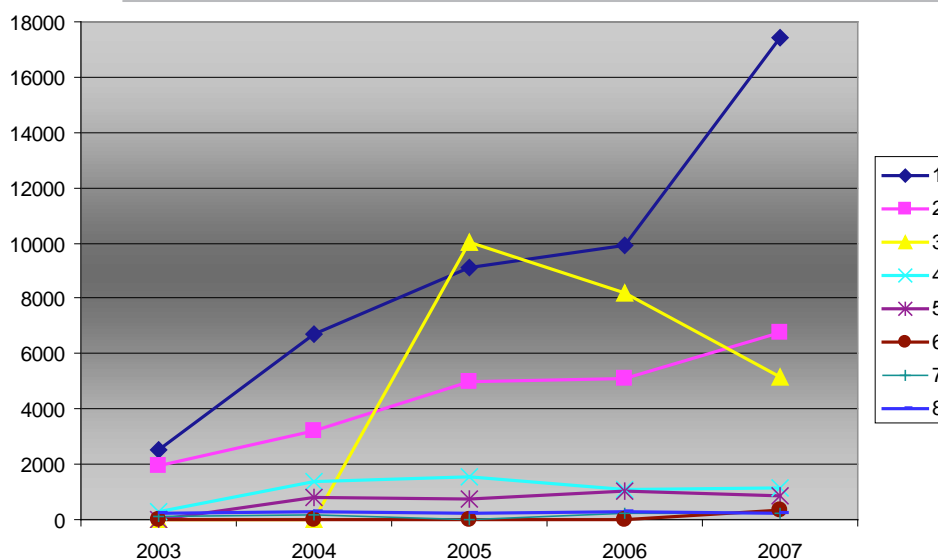
Analiza wartości posiadanych przez firmy patentów i wynalazków w przeliczeniu na jednego pracownika tylko w roku 2007 niewiele różni się od wskaźników za okres 2003–2007. Uszeregowanie jest nieco inne, jak widać na wykresie 70, lecz poszczególne dziedziny są ciągle takie same. W roku 2007 największe wartości omawianego wskaźnika osiągnęły następujące sekcje, podsekcje i działy PKD:

1. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
2. przetwórstwo przemysłowe (D),
3. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
4. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
5. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
6. włókiennictwo (D17),
7. obsługa nieruchomości (K70),
8. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52).

Pierwsza ze wskazanych podsekcji (DA) w okresie od 2003 do 2007 r. zwiększyła wartość posiadanych patentów i wynalazków prawie siedmiokrotnie. Wyodrębnienie wskaźników poszczególnych działów pokazuje, że w roku 2007 było jedynie pięciu liderów w tym zakresie:

1. produkcja wyrobów chemicznych (D24),
2. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (D25),
3. włókiennictwo (D17),
4. obsługa nieruchomości (K70),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52).

Warto zauważyć, że wartość patentów i wynalazków lidera działów - produkcji wyrobów chemicznych była prawie sześciokrotnie większa od drugiego działu w rankingu - produkcji wyrobów gumowych i tworzyw sztucznych.

Wykres 70**Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej wartości patentów i wynalazków na 1 pracownika w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, w zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 2 – Przetwórstwo przemysłowe
- 3 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 4 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 5 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 6 – Włókiennictwo
- 7 – Obsługa nieruchomości
- 8 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego

	2003	2004	2005	2006	2007
1	2516	6720	9100	9926	17412
2	1940	3186	4996	5108	6790
3	x	x	10034	8208	5168
4	295	1375	1556	1092	1166
5	x	783	766	1006	881
6	x	0	x	x	367
7	94	195	x	202	218
8	233	272	219	265	208

Powiaty Mazowsza

Biorąc pod uwagę wartości patentów i wynalazków w powiatach pozametropolitarnych w okresie 2003-2007 udało się wyodrębnić dziewięć dziedzin (sekcji, podsekcji i działów PKD), posiadających najwyższe wskaźniki. Jak widać na wykresie 71, lider zestawienia, przetwórstwo przemysłowe (D), odnotował bardzo dużą wartość patentów i wynalazków w przeliczeniu na jednego pracownika w roku 2003, w kolejnym roku wartość spadła dziesięciokrotnie i uległa nieznacznemu wzrostowi w roku 2007. Natomiast druga w zestawieniu, produkcja wyrobów chemicznych (DG), zawdzięcza swą pozycję dzięki wartościom odnotowanym w ostatnim omawianym roku, tj. 2007. Sekcje, podsekcje i działy o najwyższych wartościach w omawianym zakresie to:

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
3. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
4. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
5. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
6. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa

- artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
8. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
9. obsługa nieruchomości (K70).

Warto zaznaczyć, iż dwie ostatnie dziedziny (sekcja N i dział K70) nie znalazły się na wykresie ze względu na dostępność danych jedynie za rok 2003. Ze względu na brak danych statystycznych (co świadczy o znikomej liczbie firm odnotowujących wartości patentów i wynalazków) udało się wyodrębnić jedynie dwa działy PKD:

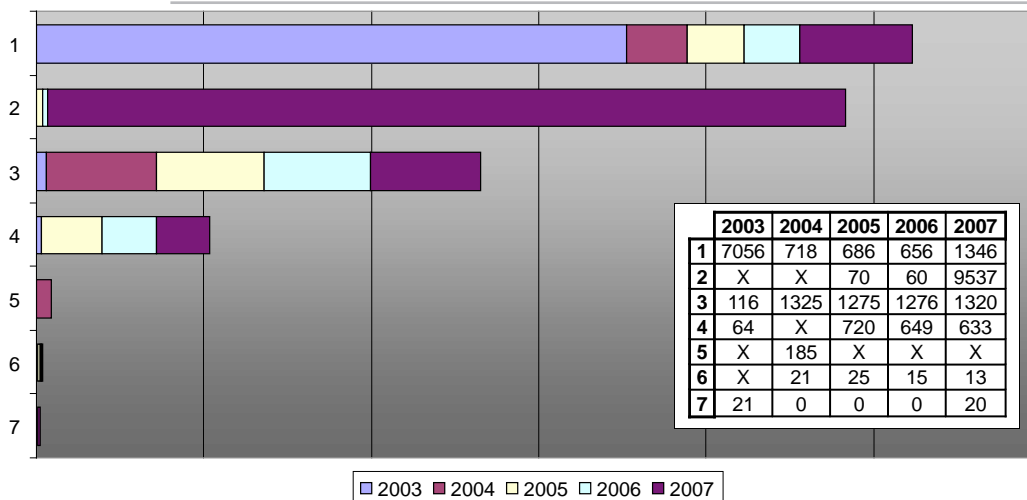
1. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
2. obsługa nieruchomości (K70).

Z kolei zestawienie uwzględniające najwyższe wartości ostatniego roku, tj. 2007, jest niemal identyczne jak to za cały omawiany okres:

1. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
2. przetwórstwo przemysłowe (D),
3. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
4. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH).

Wykres 71

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej wartości patentów i wynalazków na 1 pracownika ogółem w latach 2003-2007 w Powiatach Mazowsza, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 3 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 4 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 5 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 6 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 7 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego

10.2.4.

Koszty zakończonych prac rozwojowych na 1 pracownika

Metropolia Stołeczna

Poniesione koszty na prace rozwojowe są wskaźnikiem pokazującym zarówno inwestycje w rozbudowę infrastruktury firm, jak i podnoszenie jakości pracy oraz innowacyjności. Działem PKD, który w okresie 2001-2007 odnotował najwyższe koszty zakończonych prac rozwojowych w przeliczeniu na jednego pracownika jest informatyka (K72), nawet pomimo dostępności danych tylko z 3 lat. Kolejne dziedziny to: przetwórstwo przemysłowe (sekcja D), produkcja wyrobów chemicznych (podsekcja DG), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K), produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL), działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami (J67), działalność badawczo-rozwojowa (K73), produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI), produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31). Warto zauważyć, że największe koszty zakończonych prac rozwojowych odnotowano we wszystkich branżach w latach 2003 i 2006, widać to na wykresie 72.

Biorąc pod uwagę jedynie działy, największe koszty zakończonych prac rozwojowych w przeliczeniu na jednego pracownika odnotowały:

1. informatyka (K72),
2. działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami (J67),
3. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (31),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. działalność gospodarcza pozostała (K74),
7. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
8. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51).

Biorąc pod uwagę jedynie ostatni rok poddawany analizie – 2007, zestawieni dziedzin ulega znacznej zmianie w stosunku do całego okresu 2001-2007, przedstawia to wykres 73. Najwyższe koszty zakończonych prac rozwojowych odnotowano w roku 2007 w następujących dziedzinach:

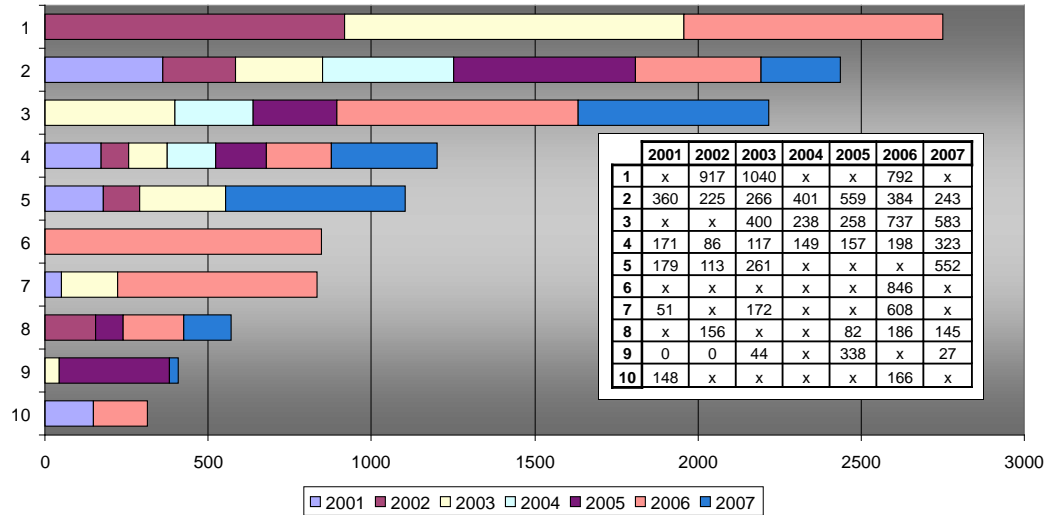
1. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
2. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
3. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
4. przetwórstwo przemysłowe (D),

5. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
6. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),

7. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI).

Wykres 72

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych kosztach zakończonych prac rozwojowych na 1 pracownika ogółem w latach 2001-2007 w Metropolii Stołecznej, w zł

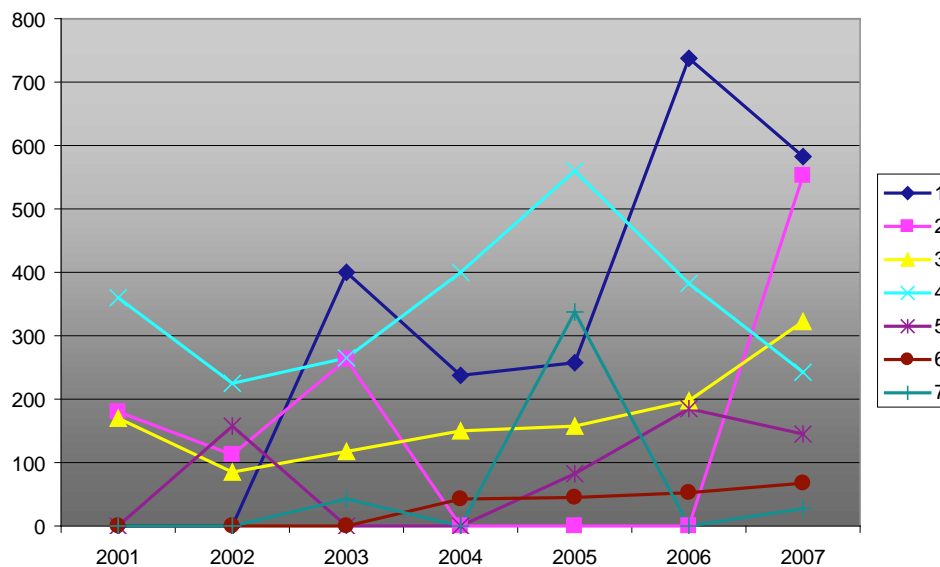
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Informatyka
2 – Przetwórstwo przemysłowe
3 – Produkcja wyrobów chemicznych
4 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
5 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
6 – Działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami
7 – Działalność badawczo-rozwojowa
8 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
9 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
10 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana

Wykres 73

Sekcje i podsekcje PKD o najwyższych kosztach zakończonych prac rozwojowych na 1 pracownika w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 2 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 3 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 4 – Przetwórstwo przemysłowe
- 5 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 6 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 7 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	x	x	400	238	258	737	583
2	179	113	261	x	x	x	552
3	171	86	117	149	157	198	323
4	360	225	266	401	559	384	243
5	x	156	x	x	82	186	145
6	0	0	x	42	46	53	67
7	0	0	44	x	338	x	27

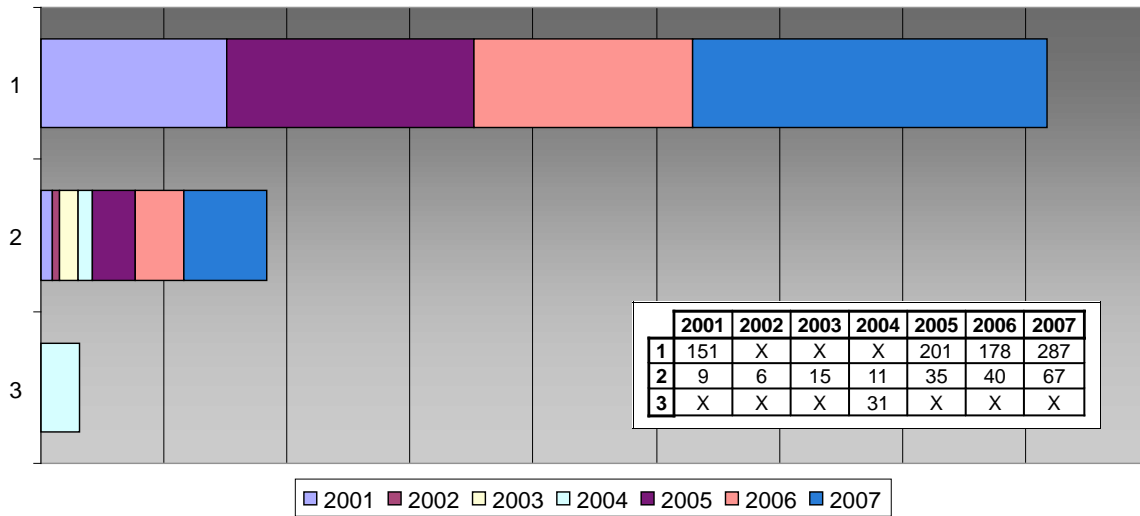
Powiaty Mazowska

W Powiatach Mazowska, ze względu na brak danych statystycznych udało się wyodrębnić jedynie trzy dziedziny, które odnotowały koszty zakończonych prac rozwojowych w przeliczeniu na jednego pracownika, co świadczy o znikomej liczbie firm prowadzących te prace. Są to:

1. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
 2. przetwórstwo przemysłowe (D),
 3. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K).
- Powyższe wyniki przedstawia wykres 74.

Wykres 74

Sekcje i podsekcje PKD o najwyższych kosztach zakończonych prac rozwojowych na 1 pracownika ogółem w latach 2001-2007 w Powiatach Mazowsza, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

1 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych

2 – Przetwórstwo przemysłowe

3 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej

10.3.

Trwałość miejsc pracy. Wskaźniki trwałości miejsc pracy i zmienności zatrudnienia

Trwałość miejsc pracy to jeden z kluczowych wskaźników pracy wysokiej jakości. Świadczy on o stabilności zatrudnienia i rozwoju zawodowego. Jednocześnie wskaźniki przyjęć i zwolnień do pracy pokazują jak bardzo rozwija się dana branża lub uwiadaczają kryzys zatrudnieniowy oraz rozwojowy.

10.3.1.

Wskaźnik przyjęć do pracy

Metropolia Stołeczna

Uzyskane dane statystyczne pozwalają stwierdzić, że w latach 2001-2008 sekcją, która zatrudniła największą liczbę nowych pracowników był handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), pokazuje to wykres 75. W tej dziedzinie w omawianym okresie zatrudniono prawie 530 tys. nowych pracowników. Podobnie wysoki wskaźnik przyjęć do pracy (prawie 500 tys. osób) miała sekcja obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K). Kolejne dziedziny (sekcje i działy PKD), w których w okresie 2001-2008 przyjęto do pracy największą liczbę osób to:

1. działalność gospodarcza pozostała (K74),
2. przetwórstwo przemysłowe (D),
3. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),

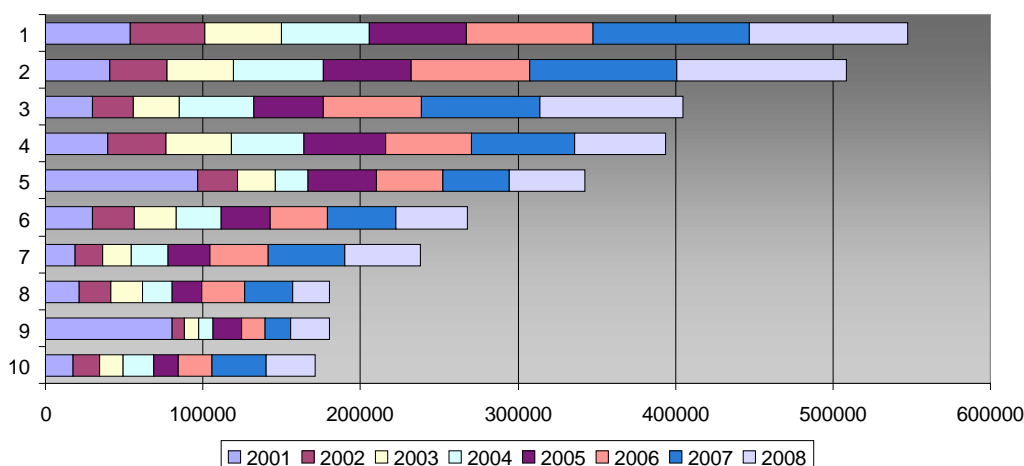
4. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. budownictwo (F),
7. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
8. pośrednictwo finansowe (J).

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż dziesiąta w zestawieniu sekcja, pośrednictwo finansowe, przyjęła w omawianym okresie ponad 170 tys. nowych pracowników, a więc prawie trzykrotnie mniej niż branża wiodąca. Biorąc pod uwagę jedynie działy PKD najwyższe wskaźniki przyjęć do pracy osiągnęły:

1. działalność gospodarcza pozostała (K74),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
6. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
7. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
8. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
9. działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem (O92),
10. obsługa nieruchomości (K70).

Wykres 75

Sekcje i działy PKD o najwyższej liczbie osób przyjętych do pracy ogółem w latach 2001-2008 w Metropolii Stołecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 2 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 3 – Działalność gospodarcza pozostała
- 4 – Przetwórstwo przemysłowe
- 5 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 8 – Budownictwo
- 9 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 10 – Pośrednictwo finansowe

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	53788	47486	48774	55722	61 532	80 069	99560	100333
2	41003	36448	41644	57612	55 262	75 491	93192	107860
3	29627	26137	29444	47251	43 910	62 562	75026	91042
4	39332	37350	41343	46066	52 101	54 602	65096	57760
5	96382	25623	23652	21168	43 264	42 287	42116	47836
6	29816	26938	26593	28336	30 898	36 286	43333	45755
7	18940	17138	18433	23094	26 613	37 163	48714	47955
8	21195	20367	19804	19259	18 646	27 255	30659	23240
9	80461	7581	9464	8573	18 161	15 497	16147	24463
10	17194	16961	14940	19892	15 164	21 374	34446	31380

Biorąc pod uwagę dane za ostatni badany rok, tj. rok 2008, widać, że wszystkie dziedziny, które odnotowały najwyższe wskaźniki przyjęć w okresie 2001-2008 powtarzają się także w tym zestawieniu, ale w nieco innej kolejności (pokazuje to wykres 76). Zestawienie za rok 2008 przedstawia się następująco:

1. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. przetwórstwo przemysłowe (D),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
7. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
8. pośrednictwo finansowe (J),
9. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
10. budownictwo (F).

Warto zwrócić uwagę na to, iż wszystkie wymienione dziedziny odnotowały spadek przyjęć do pracy w roku 2002, po którym we wszystkich z nich wskaźnik sukcesywnie się zwiększał. W roku 2008 sekcja obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej zatrudniła ponad czterokrotnie więcej nowych pracowników niż sekcja budownictwo. Natomiast po wyodrębnieniu działów PKD oraz analizie pod względem wskaźnika przyjęć nowych pracowników w roku 2008 ranking działów PKD wygląda następująco:

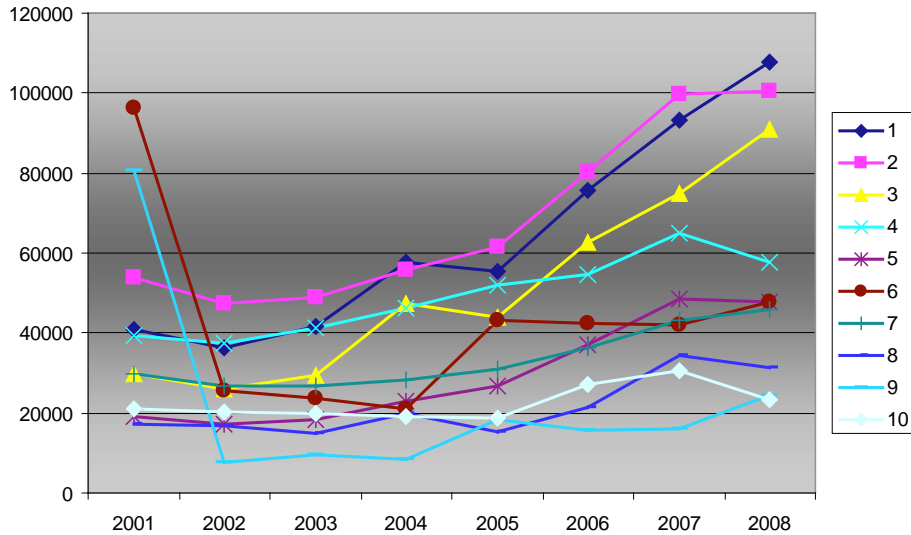
1. działalność gospodarcza pozostała (K74),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
6. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),

7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem (O92),

9. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
10. informatyka (K72).

Wykres 76

Sekcje i działy PKD o najwyższej liczbie osób przyjętych do pracy w 2008 r. w Metropolii Stołecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Działalność gospodarcza pozostała
- 4 – Przetwórstwo przemysłowe
- 5 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 6 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 7 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 8 – Pośrednictwo finansowe
- 9 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 10 – Budownictwo

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	41003	36448	41644	57612	55 262	75 491	93192	107860
2	53788	47486	48774	55722	61 532	80 069	99560	100333
3	29627	26137	29444	47251	43 910	62 562	75026	91042
4	39332	37350	41343	46066	52 101	54 602	65096	57760
5	18940	17138	18433	23094	26 613	37 163	48714	47955
6	96382	25623	23652	21168	43 264	42 287	42116	47836
7	29816	26938	26593	28336	30 898	36 286	43333	45755
8	17194	16961	14940	19892	15 164	21 374	34446	31380
9	80461	7581	9464	8573	18 161	15 497	16147	24463
10	21195	20367	19804	19259	18 646	27 255	30659	23240

Analiza dynamiki przyjęć w poszczególnych jednostkach grupowania (sekcjach i działach PKD) gospodarki pozwoliła na wyodrębnienie dziedzin, które odnotowały największy wskaźnik przyjęć w latach 2002-2008 w stosunku do roku 2001 (pierwszy rok badania). W roku 2008 dziedziny, które uzyskały największy wskaźnik przyjęć do pracy w stosunku do roku 2001 to:

1. przetwarzanie odpadów (D37),
2. pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41),
3. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
4. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),

5. działalność gospodarcza pozostała (K74),
6. hotele i restauracje (H),
7. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
8. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
9. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
10. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O).

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż z wyjątkiem dwóch pierwszych dziedzin dynamika przyjęć do pracy jest stabilna z tendencją wzrostową. Jedynie w przypadku działu przetwarzanie odpadów (D37)

obserwowany jest bardzo duży wzrost przyjęć do pracy w roku 2006 (wzrost 13-krotny w odniesieniu do roku 2001, a prawie dwukrotny w odniesieniu do roku 2005), a także w dziale pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41) widoczny jest znaczny wzrost w roku 2004 (prawie 2,5-krotny w stosunku do roku 2003) i spadek w roku 2008 (w stosunku do roku 2007). Biorąc pod uwagę jedynie działy PKD, ranking wygląda następująco:

1. przetwarzanie odpadów (D37),
2. pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41),
3. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
4. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
5. działalność gospodarcza pozostała (K74),
6. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
7. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
8. działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem (O92),
9. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
10. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65).

Powiaty Mazowsza

Uzyskane dane statystyczne pozwalają stwierdzić, że w latach 2001-2008 w Powiatach Mazowsza, sekcją PKD, która zatrudniła najwięcej nowych pracowników było przetwórstwo przemysłowe (D). Firmy z tej sekcji zatrudniły w omawianym okresie w sumie prawie 170 tys. pracowników, czyli ponad 3,2 razy więcej niż druga w zestawieniu sekcja handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G) – w sumie ponad 52 tys. Dla porównania ostatni w zestawieniu dział PKD zatrudnił w tym okresie nieco

ponad 17 tys. pracowników, szczegóły przedstawia wykres 77. Całe zestawienie wygląda następująco:

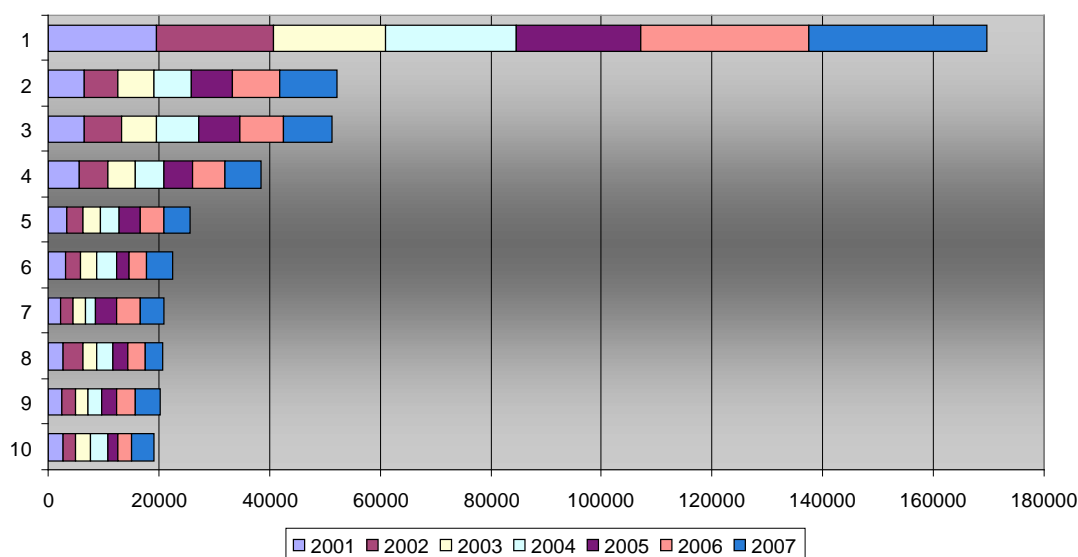
1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
3. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
4. budownictwo (F),
5. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
6. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
7. edukacja (M),
8. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
9. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52)
10. działalność gospodarcza pozostała (K74).

Biorąc pod uwagę wyniki działów PKD zestawienie dziedzin z najwyższym wskaźnikiem przyjęć w latach 2001-2008 wygląda następująco:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
5. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
6. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
7. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
8. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
9. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
10. działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem (O92).

Wykres 77

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej liczbie osób przyjętych do pracy ogółem w latach 2001-2008 w Powiatach Mazowsza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 4 – Budownictwo
- 5 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 6 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 7 – Edukacja
- 8 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Działalność gospodarcza pozostała

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	19477	21326	20073	23832	22 320	30 515	32127
2	6571	5949	6599	6837	7 285	8 534	10392
3	6543	6777	6228	7601	7 424	8 044	8613
4	5728	4983	5141	5128	5 080	5 952	6417
5	3307	2906	3176	3514	3 698	4 232	4792
6	3098	2705	2952	3588	2 330	2 991	4932
7	2262	2282	2141	1962	3 773	4 190	4381
8	2761	3471	2545	2863	2 869	2 937	3289
9	2534	2313	2387	2384	2 781	3 285	4529
10	2699	2349	2525	3182	1 954	2 379	4090

Biorąc pod uwagę wskaźnik przyjęć za rok 2007 w powiatach pozametropolitarnych zestawienie nieznacznie różni się od danych za cały omawiany okres, widać to na wykresie 78. Nadal na pierwszym miejscu znajduje się przetwórstwo przemysłowe (D), które w 2007 r. przyjęło do pracy ponad trzykrotnie więcej pracowników, niż druga w zestawieniu sekcja. W zestawieniu za rok 2007 pojawiły się ponadto trzy nowe sekcje i podsekcje (miejsca 8, 9 i 10), tj. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ), edukacja (M) oraz produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL). Całe zestawienie wygląda następująco:

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
3. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
4. budownictwo (F),
5. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),

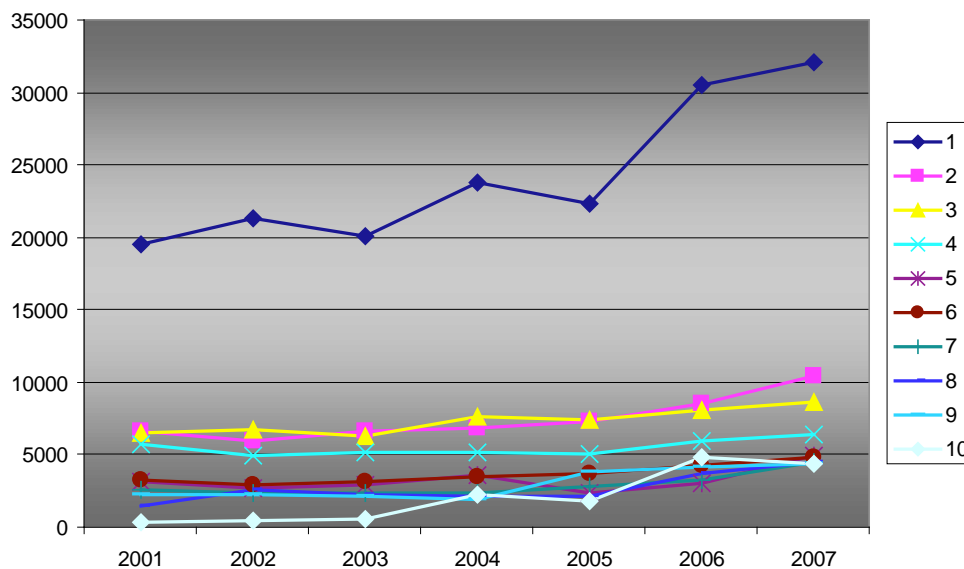
6. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
8. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
9. edukacja (M),
10. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL).

Ranking dla działów za rok 2007 nie różni się bardzo od rankingu działów dla całego omawianego okresu. W zestawieniu pojawiła się nowa pozycja na miejscu dziewiątym, tj. produkcja metali (D27). Całe zestawienie wygląda następująco:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),

5. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
6. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
7. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
8. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie

- indziej niesklasyfikowana (D36),
9. produkcja metali (D27),
10. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50).

Wykres 78
Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej liczbie osób przyjętych do pracy w 2008 r. w Powiatach Mazowska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 4 – Budownictwo
- 5 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 8 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 9 – Edukacja
- 10 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	19477	21326	20073	23832	22 320	30 515	32127
2	6571	5949	6599	6837	7 285	8 534	10392
3	6543	6777	6228	7601	7 424	8 044	8613
4	5728	4983	5141	5128	5 080	5 952	6417
5	3098	2705	2952	3588	2 330	2 991	4932
6	3307	2906	3176	3514	3 698	4 232	4792
7	2534	2313	2387	2384	2 781	3 285	4529
8	1458	2621	2188	2182	2 129	3 733	4443
9	2262	2282	2141	1962	3 773	4 190	4381
10	347	402	523	2241	1 799	4 799	4340

Dynamika przyjęć do pracy w Powiatach Mazowska pokazuje, że największe zmiany w analizowanym okresie nastąpiły w trzech dziedzinach, tj. w produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32), produkcji urządzeń elektrycznych i optycznych (DL) oraz produkcji metali (D27). W dwóch pierwszych dziedzinach zanotowano ogromny wzrost przyjęć w roku 2004 oraz 2006 i lekkie spadki w kolejnych latach – 2005 i 2007 r. W trzecim wymienionym dziale odnotowano bardzo duże wzrosty przyjęć w roku 2006 i 2007. Zestawienie pozostałych dziedzin wygląda następująco (szczegóły na wykresie 79):

1. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
2. informatyka (K72),
3. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
4. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
5. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
6. produkcja metalowych wyrobów gotowych

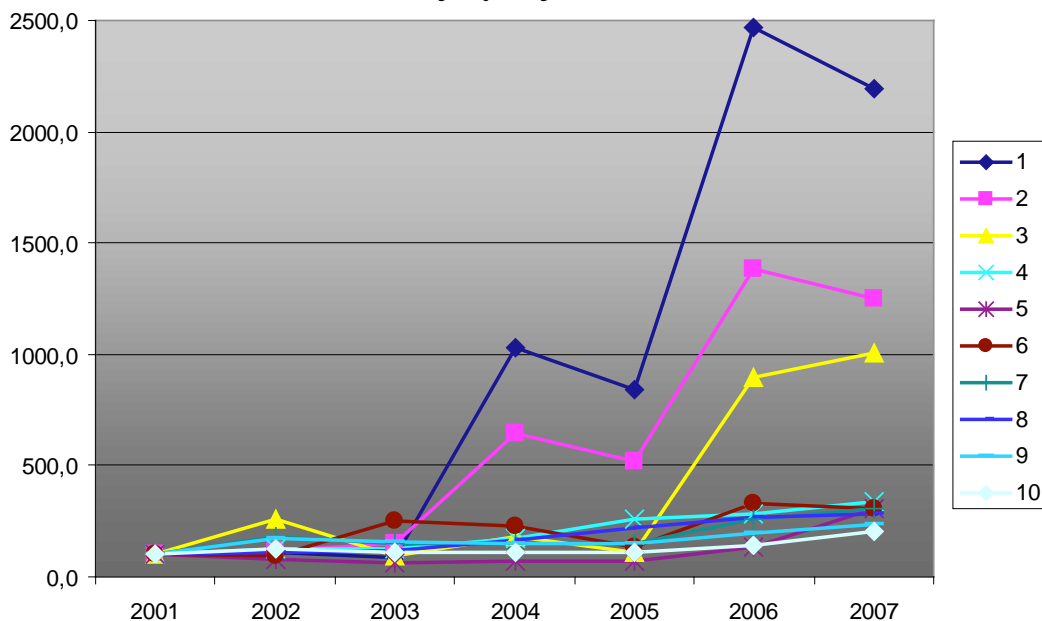
- z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28)
7. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21).

W działach PKD największy przyrost przyjęć do pracy w roku 2007 odnotowano w produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32), a następnie w następujących działach:

1. produkcja metali (D27),
2. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
3. informatyka (K72),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
5. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
6. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
7. pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41),
8. obsługa nieruchomości (K70),
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22).

Wykres 79

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice przyjęć do pracy w 2007 r. w Powiatach Mazowska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych
- 2 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 3 – Produkcja metali
- 4 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 5 – Informatyka
- 6 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 7 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 8 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 9 – Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń
- 10 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	100,0	111,6	89,0	1032,0	840,7	2469,8	2195,9
2	100,0	115,9	150,7	645,8	518,4	1383,0	1250,7
3	100,0	261,4	96,1	177,2	110,2	898,4	1008,7
4	100,0	123,4	128,1	175,9	259,2	286,7	340,7
5	100,0	76,5	60,8	70,6	72,5	135,3	309,8
6	100,0	96,4	250,0	231,8	136,4	333,6	308,2
7	100,0	179,8	150,1	149,7	146,0	256,0	304,7
8	100,0	108,5	117,7	166,9	217,9	263,6	279,4
9	100,0	172,0	155,2	147,0	149,4	194,7	237,6
10	100,0	124,9	107,5	112,3	111,5	139,6	205,9

10.3.2.**Wskaźniki zwolnień z pracy****Metropolia Stołeczna**

Biorąc pod uwagę cały okres 2001-2008 największy wskaźnik zwolnień w Warszawie i powiatach metropolitalnych odnotowany został w następujących sekcjach i działach PKD:

1. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. przetwórstwo przemysłowe (D),
5. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
6. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
8. budownictwo (F),
9. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
10. pośrednictwo finansowe (J).

Najwyższy wskaźnik zwolnień w latach 2001-2008 odnotowano w obsłudze nieruchomości, wynajmie i usługach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (K) i wyniósł on 493.217 osób w całych analizowanym okresie (widać to na wykresie 80), natomiast najniższe wskaźniki zwolnień odnotowano w następujących dziedzinach (9 z prezentowanych poniżej to działy PKD):

1. przetwarzanie odpadów (D37) – 1.702 zwolnień,
2. pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41) – 1.814 zwolnień,
3. produkcja metali (D27) – 3.357 zwolnień,
4. włókiennictwo (D17) – 6.161 zwolnień,
5. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21) – 6.328 zwolnień,
6. produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD) – 7.618 zwolnień,
7. działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami (J67) – 8.092 zwolnień,
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31) – 8.635 zwolnień,
9. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90) – 8.672 zwolnień,
10. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36) – 12.647 zwolnień.

Biorąc pod uwagę jedynie działy PKD najwięcej osób zwalniano z pracy w następujących dziedzinach:

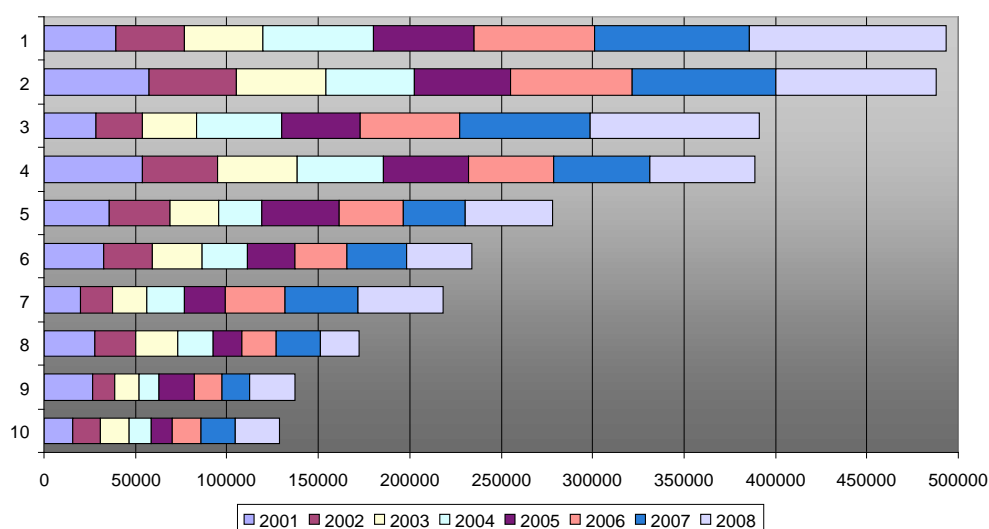
1. działalność gospodarcza pozostała (K74),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
6. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
7. obsługa nieruchomości (K70),
8. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
9. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
10. działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem (O92).

Przedstawione zestawienia pokazują, że dziedziny, które w okresie 2001-2008 przyjęły największą liczbę pracowników, jednocześnie odnotowały największą liczbę pracowników zwolnionych. Jednak analiza wskaźników zwolnień i przyjęć do pracy pokazuje, że każda z wyżej wymienionych dziedzin odnotowała dodatni bilans zatrudnienia, tj. liczba przyjęć pracowników była wyższa niż liczba zwolnień. Największy przyrost zatrudnienia netto odnotował transport, gospodarka magazynowa i łączność (I) – 64.084 zatrudnienia netto, oraz obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K) - zatrudnienia netto - 59.205 osób. Pozostałe dziedziny odnotowały następujące wskaźniki przyrostów:

1. transport lądowy; transport rurociągowy (I60) – zatrudnienie netto: 42.958,
2. pośrednictwo finansowe (J) – zatrudnienie netto: 42.487,
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) – zatrudnienie netto: 33.889,
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52) – zatrudnienie netto: 19.558,
5. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G) – zatrudnienie netto: 15.295,
6. działalność gospodarcza pozostała (K74) – zatrudnienie netto: 13.780,
7. budownictwo (F) – zatrudnienie netto: 8.036,
8. przetwórstwo przemysłowe (D) – zatrudnienie netto: 5.120.

Wykres 80

Podsekcje i działy PKD o najwyższej liczbie osób zwolnionych z pracy ogółem w latach 2001-2008 w Metropolii Stołecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Działalność gospodarcza pozostała
- 4 – Przetwórstwo przemysłowe
- 5 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 8 – Budownictwo
- 9 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 10 – Pośrednictwo finansowe

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	39285	37600	42885	60409	54 920	65 727	85126	107265
2	57336	47742	49024	48472	52 665	66 184	79030	87606
3	28429	25260	29649	46576	43 144	54 266	71288	92607
4	53724	41142	43340	47660	46 140	46 769	52774	56981
5	35708	33231	26810	23299	42 409	34 757	34396	47634
6	32449	26830	27096	24663	26 118	28 700	32492	35718
7	20090	17299	18750	20369	22 811	32 228	40434	46511
8	27812	22507	22621	19288	16 121	18 638	23975	21427
9	26549	12261	13146	10669	19 531	15 384	15110	24739
10	15963	14824	15650	11988	11 784	15 479	18620	24556

Biorąc pod uwagę wskaźniki zwolnień w roku 2008, najwięcej osób zwolniono w następujących sekcjach i działach PKD (pokazuje to wykres 81):

1. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
2. działalność gospodarcza pozostała (K74),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
4. przetwórstwo przemysłowe (D),
5. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
6. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
7. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
8. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
9. pośrednictwo finansowe (J),
10. budownictwo (F).

Natomiast najniższy wskaźnik zwolnień w roku 2008 odnotowano w podsekcjach i działach PKD:

1. przetwarzanie odpadów (D37) – 280 zwolnień,
2. pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41) – 366 zwolnień,
3. produkcja metali (D27) – 452 zwolnień,
4. włókiennictwo (D17) – 830 zwolnień,
5. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21) – 884 zwolnień,
6. produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD) – 930 zwolnień,
7. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18) – 1.463 zwolnień,
8. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36) – 1.507 zwolnień,
9. produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN) – 1.787 zwolnień,
10. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90) – 1.619 zwolnień,
11. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31) – 1.716 zwolnień.

Biorąc pod uwagę jedynie działy PKD najniższe wskaźniki zwolnień z pracy w roku 2008 osiągnęły:

1. działalność gospodarcza pozostała (K74),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
6. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. obsługa nieruchomości (K70),
9. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
10. działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem (O92).

Ponownie, przedstawione zestawienia pokazują, że dziedziny, które w roku 2008 przyjęły największą liczbę pracowników, jednocześnie odnotowały największą liczbę pracowników zwolnionych. W tym przypadku jednak tylko część wymienionych dziedzin odnotowała dodatni bilans zatrudnienia, w niektórych jednostkach grupowania (sekcjach i działach PKD) liczba przyjęć pracowników była niższa niż liczba zwolnień to znaczy, że na stałe utracono część miejsc

pracy. Najwięcej zwolnień z pracy było w następujących sekcjach i działach:

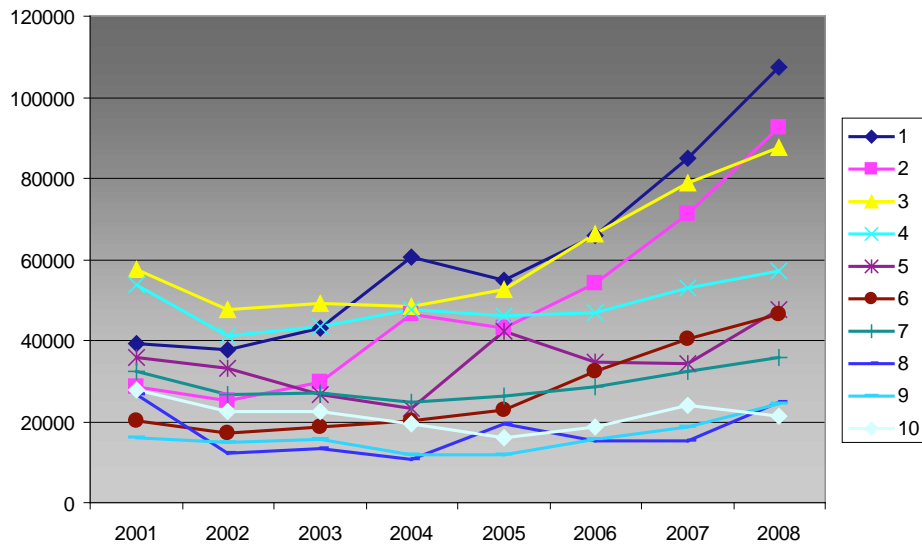
1. transport lądowy; transport rurociągowy (I60) – zatrudnienie netto: 21.016,
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G) – zatrudnienie netto: 12.727,
3. budownictwo (F) – zatrudnienie netto: 1.813,
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52) – zatrudnienie netto: 1.444,
5. przetwórstwo przemysłowe (D) – zatrudnienie netto: 779,
6. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K) – zatrudnienie netto: 597,
7. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I) – zatrudnienie netto: 202.

Sekcje i działy PKD, które utraciły stanowiska pracy to:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) – 4.338 trwale utraconych miejsc pracy
2. działalność gospodarcza pozostała (K74) – 1.565 trwale utraconych miejsc pracy,
3. pośrednictwo finansowe (J) – 93 trwale utracone miejsca pracy.

Wykres 81

Sekcje i działy PKD o najwyższej liczbie osób zwolnionych z pracy w 2008 r. w Metropolii Stołecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 2 – Działalność gospodarcza pozostała
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Przetwórstwo przemysłowe
- 5 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 6 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 7 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 8 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 9 – Pośrednictwo finansowe
- 10 – Budownictwo

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	39285	37600	42885	60409	54920	65727	85126	107265
2	28429	25260	29649	46576	43144	54266	71288	92607
3	57336	47742	49024	48472	52665	66184	79030	87606
4	53724	41142	43340	47660	46140	46769	52774	56981
5	35708	33231	26810	23299	42409	34757	34396	47634
6	20090	17299	18750	20369	22811	32228	40434	46511
7	32449	26830	27096	24663	26118	28700	32492	35718
8	26549	12261	13146	10669	19531	15384	15110	24739
9	15963	14824	15650	11988	11784	15479	18620	24556
10	27812	22507	22621	19288	16121	18638	23975	21427

Analiza dynamiki zwolnień z pracy w poszczególnych dziedzinach gospodarki pozwoliła na wyodrębnienie branż, które odnotowały najwyższe wskaźniki w analizowanym zakresie w latach 2002-2008 w stosunku do roku 2001 (pierwszy rok badania), a były to:

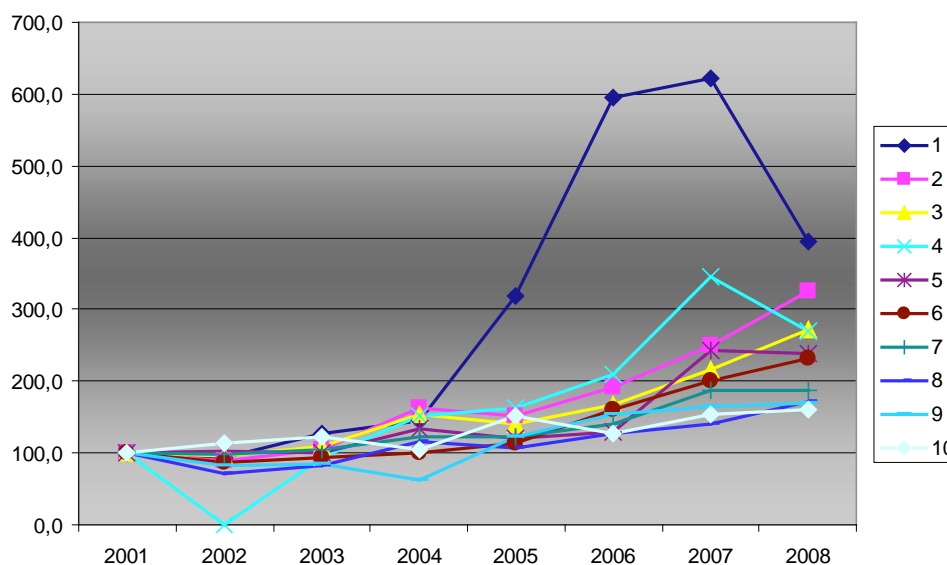
1. przetwarzanie odpadów (D37),
2. działalność gospodarcza pozostała (K74),
3. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
4. pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41),
5. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
6. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
7. hotele i restauracje (H),
8. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
9. edukacja (M),
10. informatyka (K72).

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż z wyjątkiem dwóch dziedzin dynamika zwolnień była ujemna tylko w roku 2002, a w edukacji była ujemna aż do 2004 r.

W dziale przetwarzania odpadów od roku 2003 do 2007 obserwowany był ogromny wzrost zwolnień (sześciokrotny), który został prawie dwukrotnie ograniczony w roku 2008, widzimy to na wykresie 82.

Biorąc pod uwagę jedynie działy, ranking wygląda następująco:

1. przetwarzanie odpadów (D37),
2. działalność gospodarcza pozostała (K74),
3. pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41),
4. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
7. informatyka (K72),
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
9. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
10. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28).

Wykres 82**Sekcje i działy PKD o najwyższej dynamice zwolnień w 2008 r. (rok 2001=100) w Metropolii Stołecznej**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwarzanie odpadów
- 2 – Działalność gospodarcza pozostała
- 3 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 4 – Pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody
- 5 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
- 6 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 7 – Hotele i restauracje
- 8 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne
- 9 – Edukacja
- 10 – Informatyka

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	100,0	93,0	128,2	145,1	318,3	595,8	622,5	394,4
2	100,0	88,9	104,3	163,8	151,8	190,9	250,8	325,7
3	100,0	95,7	109,2	153,8	139,8	167,3	216,7	273,0
4	100,0	x	94,1	151,5	163,2	210,3	345,6	269,1
5	100,0	102,4	100,3	133,3	121,0	128,9	242,0	239,1
6	100,0	86,1	93,3	101,4	113,5	160,4	201,3	231,5
7	100,0	98,1	103,7	122,7	121,8	140,9	187,4	186,5
8	100,0	71,2	83,4	115,5	107,5	126,6	139,8	170,8
9	100,0	83,6	85,4	62,1	122,9	153,5	165,3	170,0
10	100,0	112,6	122,1	105,2	151,0	128,2	154,6	160,6

Powiaty Mazowsza

Najwyższe wskaźniki zwolnień w Powiatach Mazowsza w okresie 2001-2007 odnotowano w następujących sekcjach, podsekcjach i działach PKD (pokazano je na wykresie 83):

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
4. budownictwo (F),
5. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
6. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
7. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
8. edukacja (M),
9. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
10. działalność gospodarcza pozostała (K74).

Z kolei najniższe wskaźniki zwolnień w okresie 2001-2007 odnotowano w następujących sekcjach i działach:

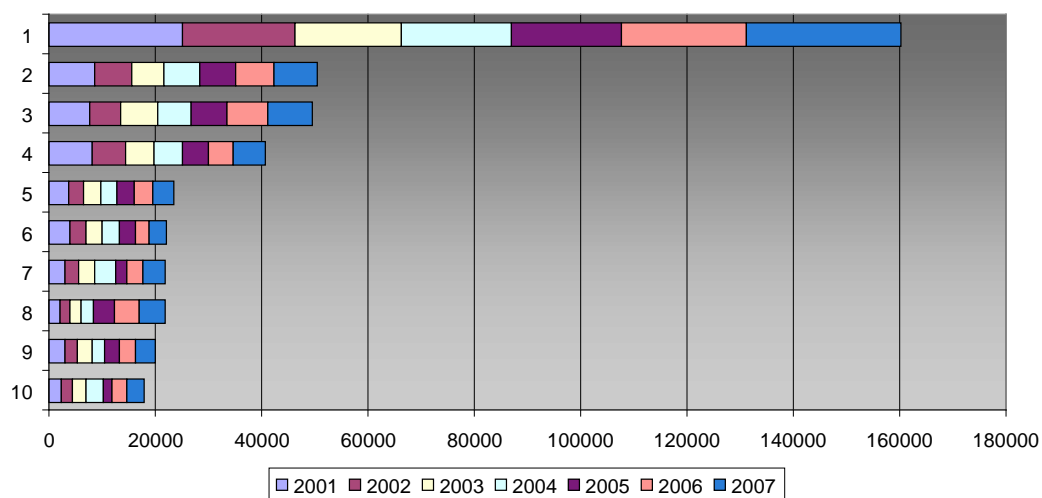
1. działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami (J67) – 98 zwolnień,
2. informatyka (K72) – 324 zwolnień,
3. przetwarzanie odpadów (D37) – 384 zwolnień,
4. ubezpieczenia oraz fundusze emerytalno-rentowe, bez gwarantowanej prawnej opieki społecznej (J66) – 1.806 zwolnień,
5. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31) – 1.841 zwolnień,
6. pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41) – 1.939 zwolnień,
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22) – 2.373 zwolnień,
8. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63) – 2.390 zwolnień,
9. włókiennictwo (D17) – 2.668 zwolnień,
10. hotele i restauracje (H) – 2.758 zwolnień.

Biorąc pod uwagę jedynie działy PKD, najwyższe wskaźniki zwolnień miały następujące dziedziny:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
5. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
6. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
7. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
8. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
9. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
10. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65).

Przedstawione zestawienia pokazują, że dziedziny, które w okresie 2001-2007 przyjęły największą liczbę pracowników, jednocześnie odnotowały największą liczbę pracowników zwolnionych. Jednak analiza wskaźników zwolnień i przyjęć do pracy pokazuje, że większość z wyżej wymienionych dziedzin odnotowała dodatni bilans zatrudnienia, tj. liczba przyjęć pracowników była wyższa niż liczba zwolnień. Największy przyrost zatrudnienia netto odnotowały:

1. przetwórstwo przemysłowe (D) – zatrudnienie netto: 9.506,
 2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G) – zatrudnienie netto: 2.617,
 3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) – zatrudnienie netto: 2.214,
 4. działalność gospodarcza pozostała (K74) – zatrudnienie netto: 1.211,
 5. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA) – zatrudnienie netto: 739,
 6. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K) – zatrudnienie netto: 623.
 7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52) – zatrudnienie netto: 274.
- Sekcje, które utraciły stanowiska pracy to:
1. budownictwo (F) – 2.185 utraconych miejsc pracy,
 2. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N) – 1.393 utracone miejsca pracy,
 3. edukacja (M) – 782 utracone miejsca pracy.

Wykres 83**Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej liczbie osób zwolnionych z pracy ogółem w latach 2001-2008 w Powiatach Mazowsza**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Budownictwo
- 5 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 6 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 7 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 8 – Edukacja
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Działalność gospodarcza pozostała

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	25151	21076	20102	20651	20 585	23 543	29056
2	8534	6964	6091	6877	6 748	7 123	8154
3	7732	5852	6766	6338	6 763	7 642	8457
4	8027	6446	5230	5375	4 953	4 639	5944
5	3773	2632	3293	3032	3 284	3 487	3910
6	3871	3164	3020	3264	2 851	2 725	3233
7	2980	2524	3164	3887	2 018	3 175	4225
8	2026	1972	2123	2141	4 163	4 630	4718
9	3031	2400	2630	2419	2 679	3 157	3623
10	2350	2173	2534	3229	1 625	2 737	3319

Biorąc pod uwagę wskaźniki zwolnień w roku 2007, najwięcej osób zwolniono w następujących sekcjach, podsekcjach i działach PKD (pokazuje to wykres 84):

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
3. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
4. budownictwo (F),
5. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
6. edukacja (M),
7. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
8. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
9. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
10. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa

artykułów użytku osobistego i domowego (G52). Natomiast najmniej zwolnień odnotowano w następujących dziedzinach (sekcjach i działach PKD):

1. ubezpieczenia oraz fundusze emerytalno-rentowe, bez gwarantowanej prawnej opieki społecznej - 4 zwolnienia,
2. działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami (J67) – 53 zwolnienia,
3. przetwarzanie odpadów (D37) – 74 zwolnienia,
4. informatyka (K72) – 104 zwolnienia,
5. włókiennictwo (D17) – 185 zwolnień,
6. pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41) – 277 zwolnień,
7. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63) – 283 zwolnienia,
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31) – 304 zwolnienia,
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22) – 308 zwolnień,

10. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E40) - 340 zwolnień,

11. hotele i restauracje (H) – 441 zwolnień.

Jak widać, większość z wymienionych powyżej jednostek grupowania (poza jedną sekcją – hotele i restauracje (H)) stanowią działy PKD. Biorąc pod uwagę najwyższe wskaźniki zwolnień, ranking działów wygląda następująco:

1. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
6. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
7. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
8. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
9. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
10. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65).

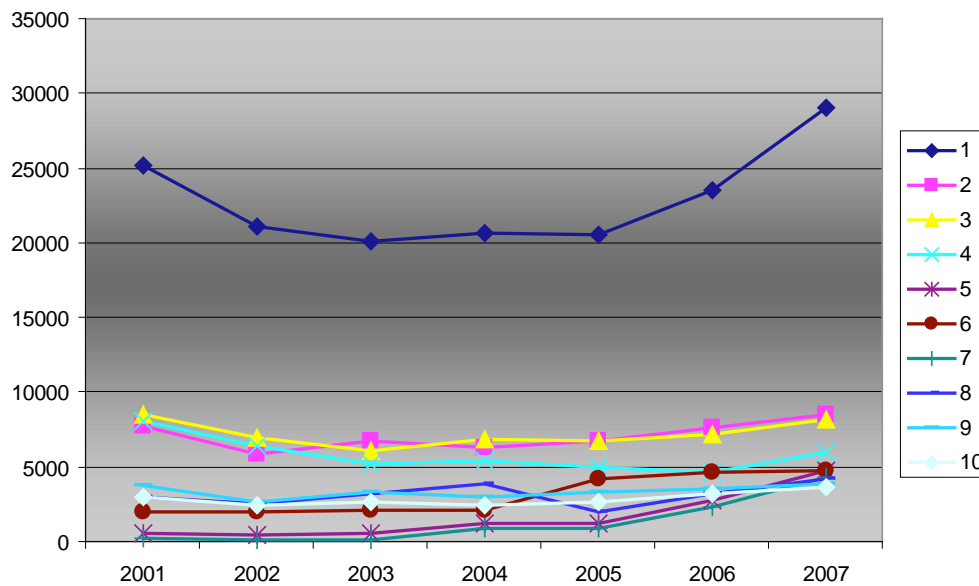
Przedstawione zestawienia pokazują, że dziedziny, które w roku 2007 przyjęły największą liczbę pracowników, jednocześnie odnotowały największą liczbę pracowników zwolnionych. Jednak analiza wskaźników zwolnień i przyjęć do pracy pokazuje,

że większość z wyżej wymienionych dziedzin odnotowała dodatni bilans zatrudnienia, tj. w większości sektorów liczba przyjęć pracowników była wyższa niż liczba zwolnień. Największy przyrost zatrudnienia netto odnotowały:

1. przetwórstwo przemysłowe (D) – zatrudnienie netto: 3.071,
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G) – zatrudnienie netto: 1.935,
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52) – zatrudnienie netto: 906,
4. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) – zatrudnienie netto: 882,
5. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K) – zatrudnienie netto: 707,
6. budownictwo (F) – zatrudnienie netto: 473,
7. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA) – zatrudnienie netto: 459.

Dziedziny, które na trwałe utraciły stanowiska pracy to:

1. edukacja (M) – 337 utraconych miejsc pracy,
2. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32) – 423 utracone miejsca pracy.

Wykres 84**Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej liczbie osób zwolnionych z pracy w 2007 r. w Powiatach Mazowsza**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 4 – Budownictwo
- 5 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 6 – Edukacja
- 7 – Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych
- 8 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 9 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 10 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	25151	21076	20102	20651	20 585	23 543	29056
2	7732	5852	6766	6338	6 763	7 642	8457
3	8534	6964	6091	6877	6 748	7 123	8154
4	8027	6446	5230	5375	4 953	4 639	5944
5	583	462	517	1268	1 210	2 729	4763
6	2026	1972	2123	2141	4 163	4 630	4718
7	218	109	80	893	835	2 371	4280
8	2980	2524	3164	3887	2 018	3 175	4225
9	3773	2632	3293	3032	3 284	3 487	3910
10	3031	2400	2630	2419	2 679	3 157	3623

Analiza dynamiki przyjęć w poszczególnych sekcjach, podsekcjach i działach PKD gospodarki pozwoliła na wyodrębnienie dziedzin, które w Powiatach Mazowsza odnotowały najwyższą dynamikę w badanym obszarze w latach 2002 -2007 w stosunku do roku 2001 (pierwszy rok badania), a były to:

1. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
2. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
3. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
4. edukacja (M),
5. informatyka (K72),
6. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
7. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
8. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
9. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),

10. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K).

Warto zwrócić uwagę na fakt, że we wszystkich analizowanych jednostkach grupowania dynamika zwolnień była ujemna tylko w roku 2002, a w informatyce była ujemna aż do 2005 r. włącznie – widać to na wykresie 85. W dziale produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32) od roku 2004 do 2007 obserwowany był ogromny wzrost zwolnień (dziewiętnastokrotny) Biorąc pod uwagę jedynie działy PKD, ranking wygląda następująco:

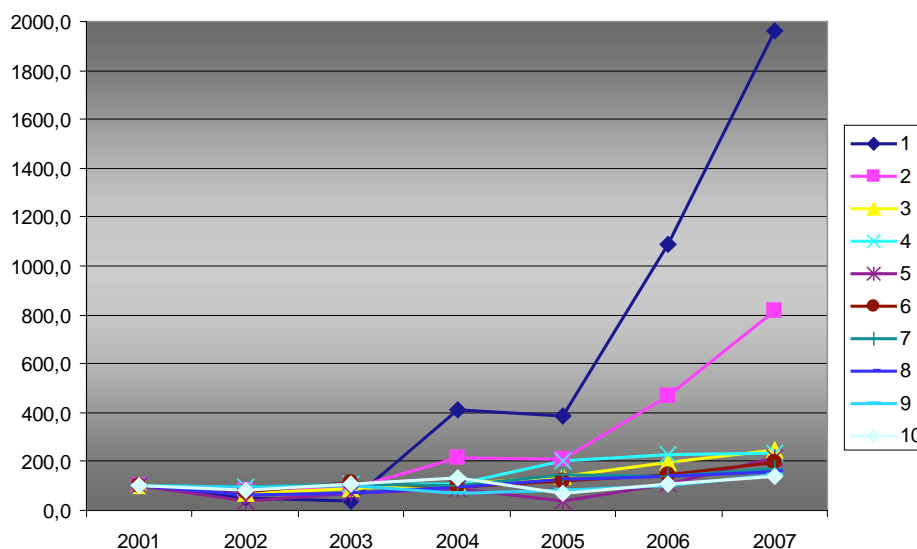
1. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
2. informatyka (K72),
3. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),

6. działalność gospodarcza pozostała (K74),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa

- artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
9. pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41),
10. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65).

Wykres 85

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice zwolnień z pracy w 2007 r. (rok 2001=100) w Powiatach Mazowsza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych
- 2 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 3 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 4 – Edukacja
- 5 – Informatyka
- 6 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 7 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 8 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 9 – Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń
- 10 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	100,0	50,0	36,7	409,6	383,0	1087,6	1963,3
2	100,0	79,2	88,7	217,5	207,5	468,1	817,0
3	100,0	67,6	88,3	110,5	142,0	193,3	248,8
4	100,0	97,3	104,8	105,7	205,5	228,5	232,9
5	100,0	38,8	69,4	89,8	40,8	110,2	212,2
6	100,0	77,2	111,0	97,1	118,7	143,8	193,4
7	100,0	94,4	107,1	98,8	144,8	139,2	172,7
8	100,0	63,6	70,0	94,2	126,2	141,3	158,6
9	100,0	92,4	102,0	70,7	80,7	103,0	142,7
10	100,0	84,7	106,2	130,4	67,7	106,5	141,8

10.3.3.

Wskaźniki przyrostów względnych

Metropolia Stołeczna

Biorąc pod uwagę wskaźniki przyrostów względnych w latach 2001-2008 w Warszawie i powiatach metropolii działem PKD o największych przyrostach rocznych jest przetwarzanie odpadów (D37). Dział ten do roku 2006 zwiększał znacznie zatrudnienie, jednak od roku 2007 obserwowany jest jego duży spadek. Pozostałe dziedziny, które w omawianym okresie odnotowały najwyższe wskaźniki przyrostów zatrudnienia to:

1. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
2. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
3. edukacja (M),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży

- pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
6. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
7. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
8. pośrednictwo finansowe (J),
9. informatyka (K72).

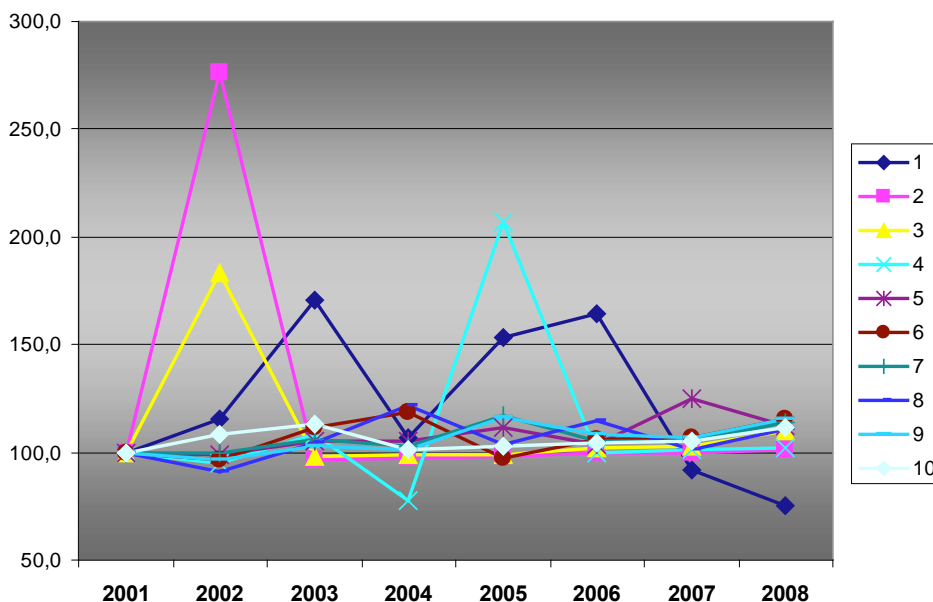
Warto zauważyć, że wszystkie wymienione powyżej sekcje, podsekcje i działy PKD (przedstawione także na wykresie 86), poza ostatnią, odnotowały zarówno spadki, jak i wzrosty zatrudnienia. Jedynie informatyka (K72) nie odnotowała spadku

zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego. Natomiast klasyfikacja dla wyodrębnionych działów PKD wygląda następująco:

1. przetwarzanie odpadów (D37),
2. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
5. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
6. informatyka (K72),
7. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
8. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
9. działalność gospodarcza pozostała (K74),
10. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28).

Wykres 86

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przyrostów względnych zatrudnienia w latach 2001-2008 (dynamika zatrudnienia ogółem, rok do roku) w Metropolii Stołecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwarzanie odpadów
- 2 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 3 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 4 – Edukacja
- 5 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 6 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne
- 7 – Pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych
- 8 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 9 – Pośrednictwo finansowe
- 10 – Informatyka

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	100,0	115,2	170,4	107,1	153,1	164,7	92,0	74,9
2	100,0	276,6	96,3	97,0	98,2	99,9	99,8	101,3
3	100,0	183,2	97,9	98,9	98,8	101,7	102,7	110,2
4	100,0	94,6	108,3	77,9	207,1	99,8	101,1	102,4
5	100,0	98,8	105,4	104,9	111,5	103,9	125,0	112,2
6	100,0	96,3	111,6	118,4	97,6	106,3	106,7	115,1
7	100,0	99,4	106,0	102,9	117,2	105,3	105,1	114,3
8	100,0	91,0	104,5	121,6	103,2	114,4	101,5	111,1
9	100,0	96,9	102,6	100,9	116,3	108,0	106,8	115,4
10	100,0	108,3	112,9	101,1	102,8	104,5	105,0	111,7

Biorąc pod uwagę przyrosty względne zatrudnienia w roku 2008 w Warszawie i powiatach metropolii dziedzinami o największych przyrostach były produkcja metali (dział D27) oraz produkcja sprzętu transportowego (podsekcja DM), co widać na wykresie 87. Kolejne w zestawieniu branże także zwiększyły

wskaźnik zatrudnienia, lecz w nieco mniejszym stopniu. Pełne zestawienie wygląda następująco:

1. produkcja metali (D27)
2. produkcja sprzętu transportowego (DM),
3. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
4. pośrednictwo finansowe (J),

5. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
6. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
7. działalność gospodarcza pozostała (K74),
8. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
9. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
10. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

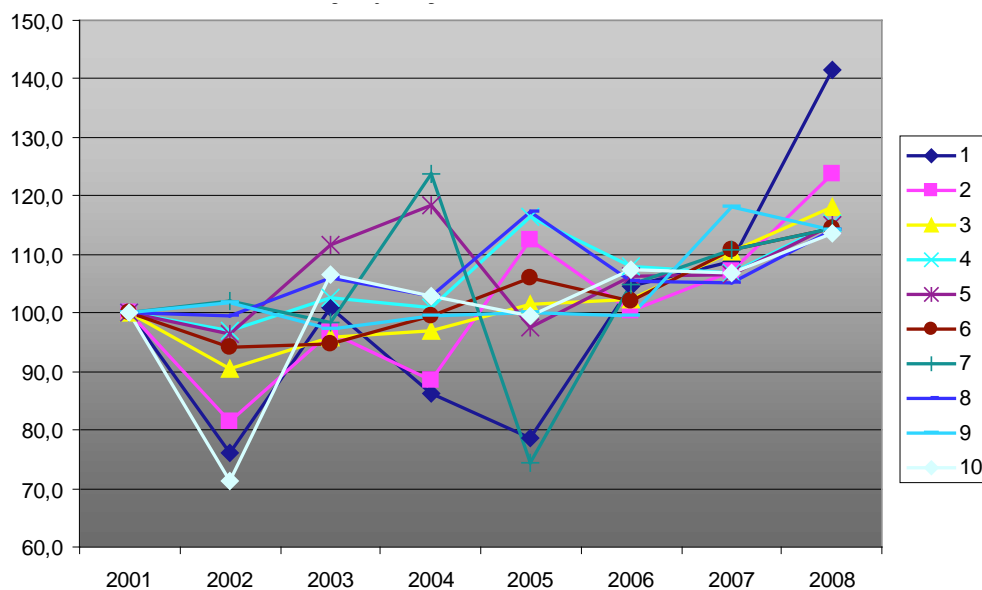
Biorąc pod uwagę jedynie działy PKD ranking wygląda następująco:

1. produkcja metali (D27),
2. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne

- i pokrewne (O90),
3. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
6. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
7. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
8. informatyka (K72),
9. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
10. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51).

Wykres 87

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przyrostów względnych zatrudnienia w 2008 r. (dynamika zatrudnienia ogółem, rok 2007=100) w Metropolii Stołecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja metali
- 2 – Produkcja sprzętu transportowego
- 3 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 4 – Pośrednictwo finansowe
- 5 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne
- 6 – Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń
- 7 – Działalność gospodarcza pozostała
- 8 – Pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych
- 9 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
- 10 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	100,0	76,0	101,0	86,3	78,5	104,6	108,9	141,6
2	100,0	81,3	96,6	88,6	112,4	100,4	107,2	123,6
3	100,0	90,4	95,9	97,1	101,4	102,4	110,4	118,0
4	100,0	96,9	102,6	100,9	116,3	108,0	106,8	115,4
5	100,0	96,3	111,6	118,4	97,6	106,3	106,7	115,1
6	100,0	94,2	94,8	99,5	105,9	102,1	110,7	114,5
7	100,0	102,1	98,4	123,6	74,5	104,7	110,9	114,4
8	100,0	99,4	106,0	102,9	117,2	105,3	105,1	114,3
9	100,0	101,8	97,1	99,5	99,9	99,5	118,2	114,3
10	100,0	71,3	106,5	102,9	99,4	107,4	106,7	113,6

Powiaty Mazowska

Biorąc pod uwagę dynamikę zatrudnienia w latach 2001-2007 liczoną rok do roku w Powiatach Mazowska, działem o największych przyrostach rocznych jest produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32). Dział ten do roku 2006 zwiększał znacznie zatrudnienie, jednak w roku 2007 obserwowany jest jego duży spadek, co pokazuje wykres 88. Pozostałe sekcje, podsekcje i działy PKD, które w omawianym okresie odnotowały najwyższe wskaźniki przyrostów zatrudnienia to:

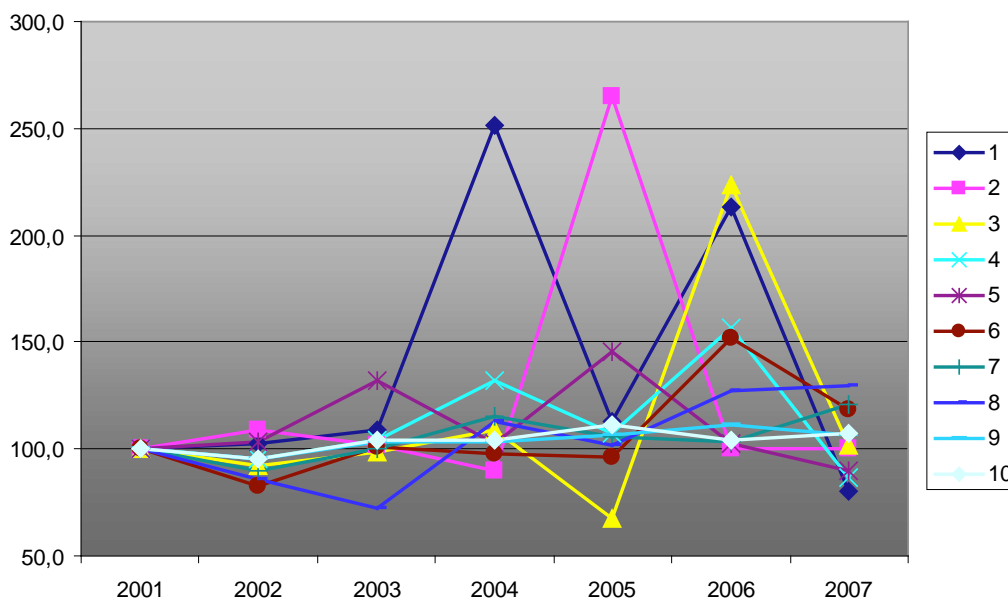
1. edukacja (M),
2. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
3. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
4. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
5. informatyka (K72),
6. produkcja sprzętu transportowego (DM),
7. produkcja metali (D27),
8. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
9. transport lądowy; transport rurociągowy (I60).

Warto zauważyć, że wszystkie wymienione powyżej dziedziny, odnotowały zarówno spadki, jak i wzrosty zatrudnienia. Klasyfikacja dla wyodrębnionych działów PKD wygląda następująco:

1. produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32),
2. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
3. informatyka (K72),
4. produkcja metali (D27),
5. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
6. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
7. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
8. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
9. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
10. działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem (O92).

Wykres 88

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przyrostów względnych zatrudnienia w latach 2001-2007 (dynamika zatrudnienia ogółem, rok do roku) w Powiatach Mazowska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych
- 2 – Edukacja
- 3 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
- 4 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 5 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 6 – Informatyka
- 7 – Produkcja sprzętu transportowego
- 8 – Produkcja metali
- 9 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 10 – Transport lądowy; transport rurociągowy

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	100,0	102,9	108,7	251,7	112,8	213,2	80,1
2	100,0	109,1	102,1	90,0	265,2	100,0	100,0
3	100,0	92,6	98,6	108,9	67,7	223,7	101,4
4	100,0	95,4	103,9	132,1	106,9	156,8	86,4
5	100,0	103,4	132,1	102,8	145,5	102,8	89,5
6	100,0	83,0	101,0	97,5	96,4	151,6	118,4
7	100,0	89,9	99,8	115,1	105,8	103,3	120,5
8	100,0	85,7	71,9	112,6	102,0	127,1	129,8
9	100,0	95,3	103,5	103,2	106,5	111,3	106,2
10	100,0	95,2	103,9	103,9	111,4	104,2	107,4

Biorąc pod uwagę dynamikę zatrudnienia w roku 2008 w powiatach pozametropolitarnych dziedzinami o największych przyrostach zatrudnienia były produkcja metali (dział D27) oraz produkcja sprzętu transportowego (podsekcja DM), pokazuje to wykres 89. Kolejne w zestawieniu branże także zwiększyły wskaźnik zatrudnienia, lecz w nieco mniejszym stopniu. Pełny ranking branż wygląda następująco:

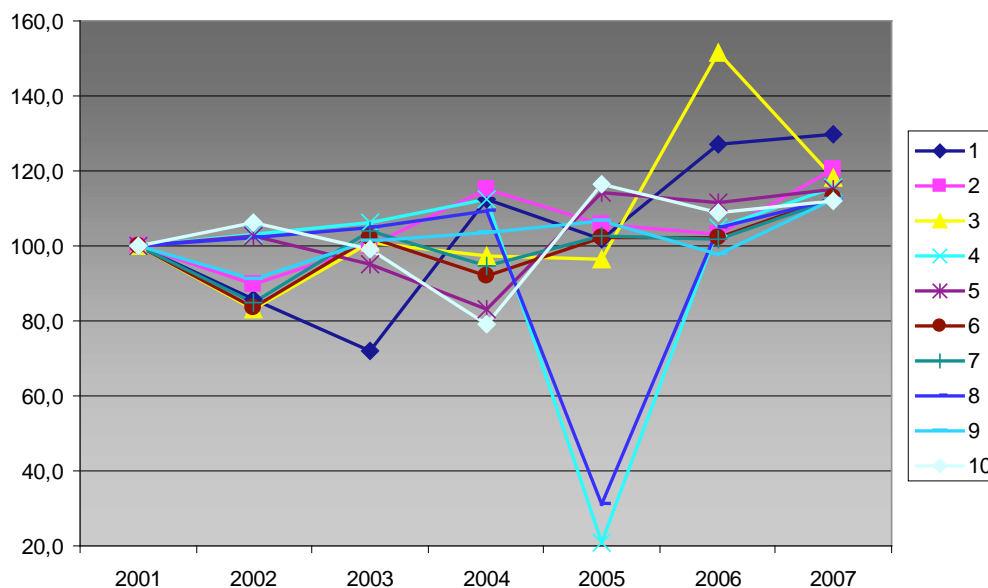
1. produkcja metali (D27),
2. produkcja sprzętu transportowego (DM),
3. informatyka (K72),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
6. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
7. produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN),
8. obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K)
9. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
10. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28).

Warto zauważyć, że dziedziny: działalność gospodarcza pozostała (K74) oraz obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K) odnotowały ogromny spadek zatrudnienia w roku 2005. Biorąc pod uwagę jedynie działy PKD ranking wygląda następująco:

1. produkcja metali (D27),
2. informatyka (K72),
3. działalność gospodarcza pozostała (K74),
4. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
5. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
6. przetwarzanie odpadów (D37),
7. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
8. działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami (J67),
9. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
10. obsługa nieruchomości (K70).

Wykres 89

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przyrostów względnych zatrudnienia w 2007 r. (dynamika zatrudnienia ogółem, rok 2006=100) w Powiatach Mazowsza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja metali
- 2 – Produkcja sprzętu transportowego
- 3 – Informatyka
- 4 – Działalność gospodarcza pozostała
- 5 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 6 – Produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana
- 7 – Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana
- 8 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 9 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 10 – Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	100,0	85,7	71,9	112,6	102,0	127,1	129,8
2	100,0	89,9	99,8	115,1	105,8	103,3	120,5
3	100,0	83,0	101,0	97,5	96,4	151,6	118,4
4	100,0	103,2	106,4	112,3	20,9	104,8	115,5
5	100,0	102,4	95,0	83,1	114,1	111,6	115,0
6	100,0	83,8	102,3	91,9	102,3	102,4	112,7
7	100,0	84,9	104,2	94,5	102,8	101,9	112,6
8	100,0	102,1	104,9	109,5	31,2	104,9	112,5
9	100,0	91,1	101,1	103,6	106,6	97,6	112,2
10	100,0	106,4	99,3	79,1	116,4	108,9	112,0

10.4.

Wzrost branż. Wskaźniki przychodowości dziedzin gospodarki Mazowsza

Kolejna grupa danych statystycznych odnosi się do wzrostu branż i jest bardzo ważna w niniejszej analizie, ponieważ szybki wzrost branży to druga co do wagi cecha wskazująca na miejsce pracy wysokiej jakości w Metropolii Stołecznej, w Powiatach Mazowsza była to cecha o mniejszej randze. Branże charakteryzujące się najszybszym wzrostem będziemy mogli zidentyfikować dzięki analizie przychodowości majątku, przychodowości kapitałów własnych oraz przychodowości pracy.

10.4.1.

Przychodowość majątku

Metropolia Stołeczna

Analiza danych statystycznych z Warszawy i powiatów metropolii z lat 1999-2007 wykazała, że najwyższą przychodowość majątku odnotowano w następujących sekcjach, podsekcjach i działach PKD: sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50), handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85), produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31), działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O), produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych (DA), produkcja wyrobów chemicznych (DG) oraz produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD). Pokazuje to wykres 90. Po wyłączeniu z analizy danych dotyczących sekcji i podsekcji, najwyższą przychodowość majątku w latach 1999-2007 odnotowały podmioty działające w Warszawie i powiatach metropolii w następujących działach PKD:

1. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
5. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

6. budownictwo (F45),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
9. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
10. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90).

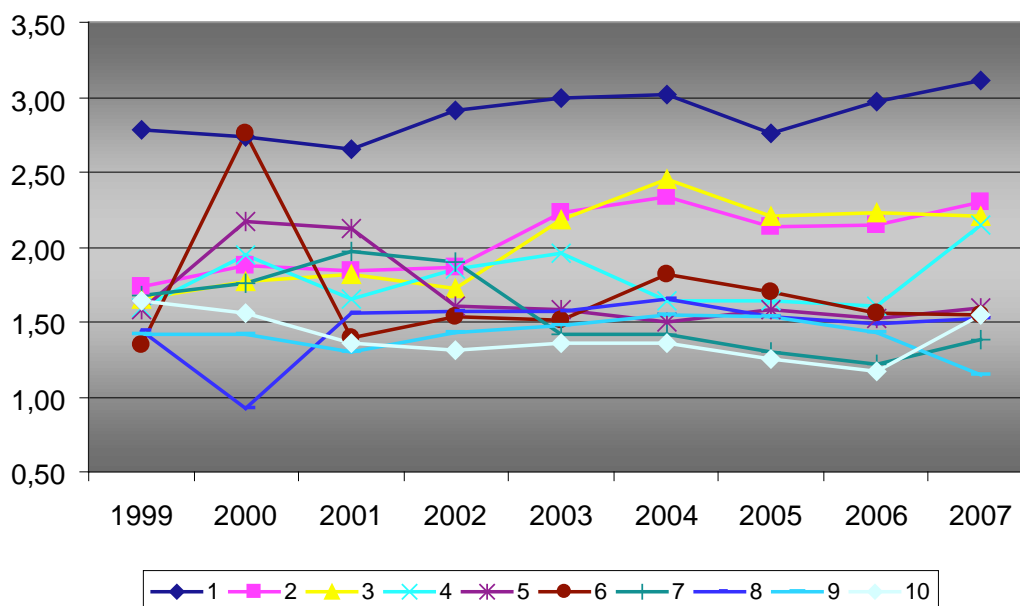
Na wykresie 91 przedstawiono obszary, który odnotowały najwyższą przychodowość majątku w 2007 r. Są to: sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52), produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N), produkcja metali i wyrobów z metali (DJ), produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD) oraz produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31). Dziesięć działów PKD po pominięciu sekcji i podsekcji, które można zaliczyć do najbardziej efektywnych to:

1. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
5. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
6. budownictwo (F45),
7. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
8. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (D26),
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
10. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33).

Z zaprezentowanych zestawień wynika, że praktycznie te same dziedziny osiągały najwyższą przychodowość majątku zarówno w ciągu 9 lat, jak i w ostatnim poddanym analizie roku 2007.

Wykres 90

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przychodowości majątku w latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej w zł na 1 zł wartości majątku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

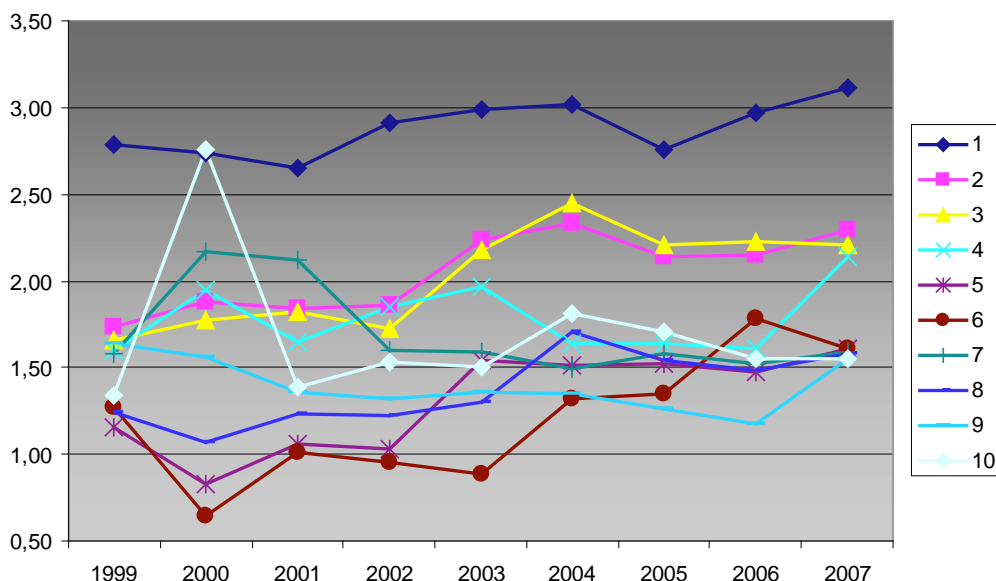
Legenda:

- 1 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 4 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 6 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 7 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 8 – Produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych
- 9 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 10 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	2,79	2,73	2,65	2,91	2,99	3,02	2,76	2,97	3,11
2	1,74	1,88	1,84	1,86	2,24	2,33	2,14	2,15	2,30
3	1,66	1,77	1,82	1,73	2,18	2,45	2,21	2,23	2,21
4	1,60	1,95	1,65	1,85	1,96	1,64	1,64	1,61	2,14
5	1,58	2,17	2,12	1,60	1,59	1,50	1,58	1,52	1,59
6	1,34	2,76	1,39	1,54	1,51	1,81	1,70	1,55	1,55
7	1,67	1,75	1,97	1,90	1,42	1,42	1,30	1,21	1,38
8	1,44	0,92	1,55	1,57	1,57	1,65	1,53	1,48	1,53
9	1,41	1,41	1,30	1,42	1,48	1,55	1,53	1,43	1,15
10	1,64	1,56	1,36	1,32	1,36	1,35	1,26	1,17	1,55

Wykres 91

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przychodowości majątku w 2007 r. w Metropolii Stołecznej w zł na 1 zł wartości majątku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 4 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 6 – Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana
- 7 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 8 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 9 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna
- 10 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	2,79	2,73	2,65	2,91	2,99	3,02	2,76	2,97	3,11
2	1,74	1,88	1,84	1,86	2,24	2,33	2,14	2,15	2,30
3	1,66	1,77	1,82	1,73	2,18	2,45	2,21	2,23	2,21
4	1,60	1,95	1,65	1,85	1,96	1,64	1,64	1,61	2,14
5	1,15	0,83	1,06	1,03	1,54	1,51	1,52	1,47	1,61
6	1,27	0,65	1,01	0,96	0,89	1,32	1,35	1,78	1,61
7	1,58	2,17	2,12	1,60	1,59	1,50	1,58	1,52	1,59
8	1,24	1,07	1,23	1,23	1,30	1,71	1,54	1,49	1,58
9	1,64	1,56	1,36	1,32	1,36	1,35	1,26	1,17	1,55
10	1,34	2,76	1,39	1,54	1,51	1,81	1,70	1,55	1,55

Powiaty Mazowsza

Analiza danych statystycznych z Powiatów Mazowsza z lat 1999-2007 wykazała, że najwyższą przychodowość majątku odnotowano w następujących dziedzinach (sekcjach, podsekcjach i działach PKD):

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
5. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
6. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
7. budownictwo (F),
8. przetwórstwo przemysłowe (D),
9. produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD),

10. działalność gospodarcza pozostała (K74).

Pokazuje to wykres 92. Po wyłączeniu z analizy danych dotyczących sekcji i podsekcji, najwyższą przychodowość majątku w latach 1999-2007 odnotowały podmioty działające w Powiatach Mazowsza w następujących działach PKD:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
4. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
5. budownictwo (F45),
6. działalność gospodarcza pozostała (K74),
7. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
9. edukacja (M80),
10. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja

zapisanych nośników informacji (D22).

Na wykresie 93 przedstawiono obszary, który odnotowały najwyższą przychodowość majątku w 2007 r. Są to:

1. pośrednictwo finansowe (J),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
6. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
7. produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD),
8. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
9. budownictwo (F),

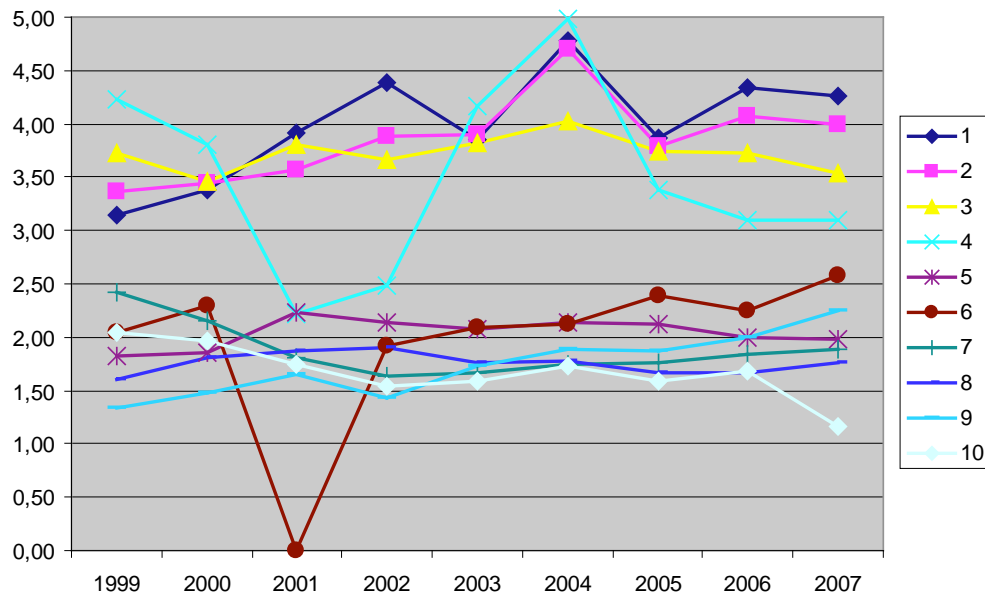
10. przetwórstwo przemysłowe (D).

Dziesięć działów PKD, po pominięciu sekcji i podsekcji, które można zaliczyć do najbardziej efektywnych to:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
4. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
5. budownictwo (F45),
6. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
9. hotele i restauracje (H55),
10. działalność usługowa pozostała (O93).

Wykres 92

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przychodowości majątku w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza w zł na 1 zł wartości majątku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

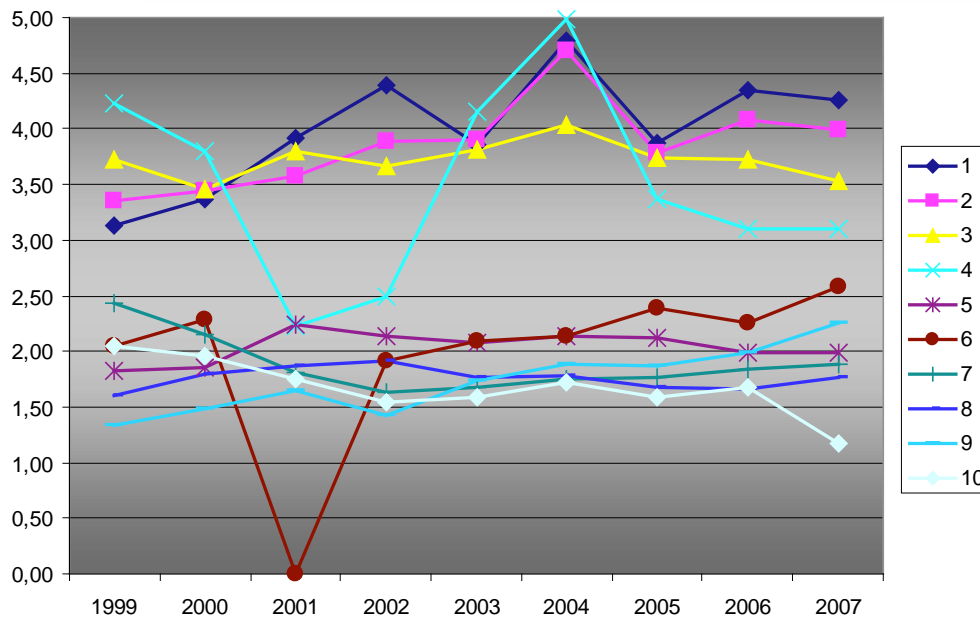
Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 5 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 6 – Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków
- 7 – Budownictwo
- 8 – Przetwórstwo przemysłowe
- 9 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna
- 10 – Działalność gospodarcza pozostała

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	3,14	3,37	3,92	4,39	3,86	4,79	3,87	4,34	4,26
2	3,36	3,44	3,57	3,89	3,90	4,71	3,79	4,08	3,99
3	3,73	3,45	3,81	3,66	3,82	4,03	3,73	3,72	3,54
4	4,23	3,80	2,22	2,49	4,16	4,98	3,37	3,10	3,10
5	1,82	1,85	2,23	2,14	2,07	2,14	2,12	1,99	1,99
6	2,04	2,29	X	1,91	2,09	2,13	2,39	2,25	2,58
7	2,43	2,16	1,81	1,64	1,67	1,75	1,77	1,84	1,88
8	1,60	1,80	1,87	1,91	1,76	1,78	1,67	1,67	1,76
9	1,34	1,48	1,65	1,42	1,73	1,88	1,87	1,99	2,25
10	2,05	1,96	1,75	1,54	1,58	1,73	1,59	1,68	1,17

Wykres 93

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przychodowości majątku w 2007 r. w Powiatach Mazowska w zł na 1 jednostkę wartości majątku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 5 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 6 – Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków
- 7 – Budownictwo
- 8 – Przetwórstwo przemysłowe
- 9 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna, oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
- 10 – Działalność gospodarcza pozostała

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	3,14	3,37	3,92	4,39	3,86	4,79	3,87	4,34	4,26
2	3,36	3,44	3,57	3,89	3,90	4,71	3,79	4,08	3,99
3	3,73	3,45	3,81	3,66	3,82	4,03	3,73	3,72	3,54
4	4,23	3,80	2,22	2,49	4,16	4,98	3,37	3,10	3,10
5	1,82	1,85	2,23	2,14	2,07	2,14	2,12	1,99	1,99
6	2,04	2,29	X	1,91	2,09	2,13	2,39	2,25	2,58
7	2,43	2,16	1,81	1,64	1,67	1,75	1,77	1,84	1,88
8	1,60	1,80	1,87	1,91	1,76	1,78	1,67	1,67	1,76
9	1,34	1,48	1,65	1,42	1,73	1,88	1,87	1,99	2,25
10	2,05	1,96	1,75	1,54	1,58	1,73	1,59	1,68	1,17

10.4.2.

Przychodowość kapitałów własnych

Metropolia Stołeczna

Analiza przychodowości kapitałów własnych w latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej wykazała, że w zestawieniu dziedzin, które odnotowały najwyższe wartości w tym zakresie znalazły się nieco inne działy PKD (po odrzuceniu danych dotyczących sekcji i podsekcji), niż w przypadku liderów przychodowości majątku:

1. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
4. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),

5. budownictwo (F45),
6. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
7. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
8. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
9. włókiennictwo (D17),
10. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33).

Uwzględniając w analizie sekcje i podsekcje, najwyższą przychodowość kapitałów własnych odnotowano w następujących obszarach: sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N), handel hurtowy i detaliczny,

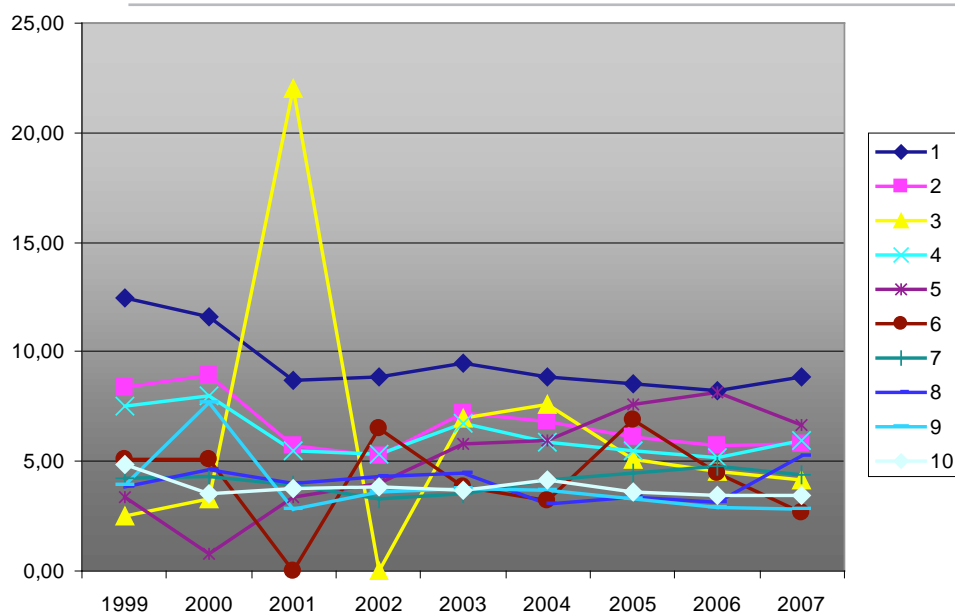
naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21), działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O), budownictwo (F), handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52), produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31), produkcja metali i wyrobów z metali (DJ). Najwyższe wartości kapitałów własnych prezentuje wykres 94.

Z kolei wykres 95 przedstawia dziesięć sekcji, podsekcji i działów PKD o największych wartościach w zakresie przychodowości kapitałów własnych według ostatniego z analizowanych lat – roku 2007. Po pominięciu sekcji i podsekcji, działy, w których zaobserwowano najwyższą przychodowość kapitałów własnych to:

1. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
2. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. budownictwo (F45),
6. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
7. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
8. włókiennictwo (D17),
9. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
10. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18).

Wykres 94

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przychodowości kapitałów własnych w latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej w zł na 1 zł wartości kapitałów własnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

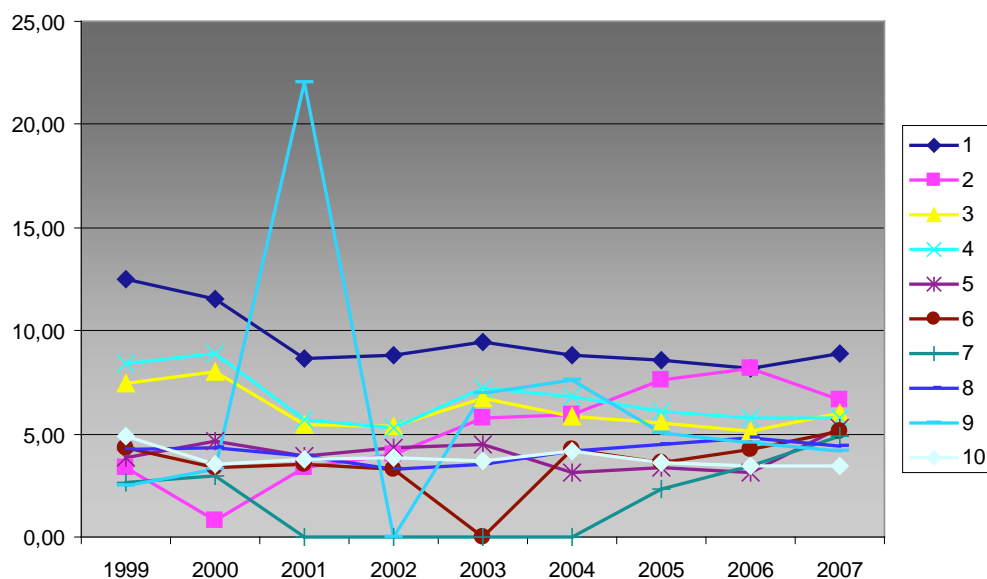
Legenda:

- 1 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 2 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 3 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 4 – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 6 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 7 – Budownictwo
- 8 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 10 – Produkcja metali i wyrobów z metali

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	12,48	11,57	8,66	8,85	9,49	8,85	8,55	8,20	8,87
2	8,40	8,92	5,69	5,29	7,22	6,81	6,11	5,74	5,77
3	2,52	3,29	22,05	x	7,00	7,63	5,07	4,58	4,16
4	7,49	7,99	5,47	5,36	6,74	5,86	5,52	5,15	5,98
5	3,40	0,81	3,38	4,00	5,78	5,93	7,62	8,14	6,65
6	5,09	5,07	x	6,54	3,88	3,19	6,86	4,43	2,68
7	4,25	4,35	3,95	3,26	3,56	4,17	4,45	4,78	4,37
8	3,82	4,64	3,97	4,29	4,48	3,10	3,33	3,10	5,27
9	3,96	7,65	2,79	3,58	3,73	3,72	3,26	2,90	2,84
10	4,85	3,52	3,73	3,84	3,71	4,17	3,57	3,44	3,48

Wykres 95

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przychodowości kapitałów własnych w 2007 r. w Metropolii Stołecznej w zł na 1 jednostkę kapitałów własnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 2 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 5 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 6 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 7 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna
- 8 – Budownictwo
- 9 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 10 – Produkcja metali i wyrobów z metali

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	12,48	11,57	8,66	8,85	9,49	8,85	8,55	8,20	8,87
2	3,40	0,81	3,38	4,00	5,78	5,93	7,62	8,14	6,65
3	7,49	7,99	5,47	5,36	6,74	5,86	5,52	5,15	5,98
4	8,40	8,92	5,69	5,29	7,22	6,81	6,11	5,74	5,77
5	3,82	4,64	3,97	4,29	4,48	3,10	3,33	3,10	5,27
6	4,31	3,33	3,50	3,31	x	4,24	3,60	4,26	5,09
7	2,66	2,93	x	x	x	x	2,36	3,43	4,87
8	4,25	4,35	3,95	3,26	3,56	4,17	4,45	4,78	4,37
9	2,52	3,29	22,05	x	7,00	7,63	5,07	4,58	4,16
10	4,85	3,52	3,73	3,84	3,71	4,17	3,57	3,44	3,48

Powiaty Mazowsza

Analiza przychodowości kapitałów własnych w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza wykazała, że w zestawieniu dziedzin (sekcji, podsekcji i działów PKD), które odnotowały najwyższe wartości w tym zakresie znalazły się:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
5. budownictwo (F),
6. produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD),
7. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),

8. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
9. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
10. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK).

Powyższe zestawienie w 70% pokrywało się z zestawieniem w zakresie przychodowości majątku. Uwzględniając w analizie jedynie działy, najwyższą przychodowość kapitałów własnych odnotowano w następujących obszarach:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
4. budownictwo (F45),

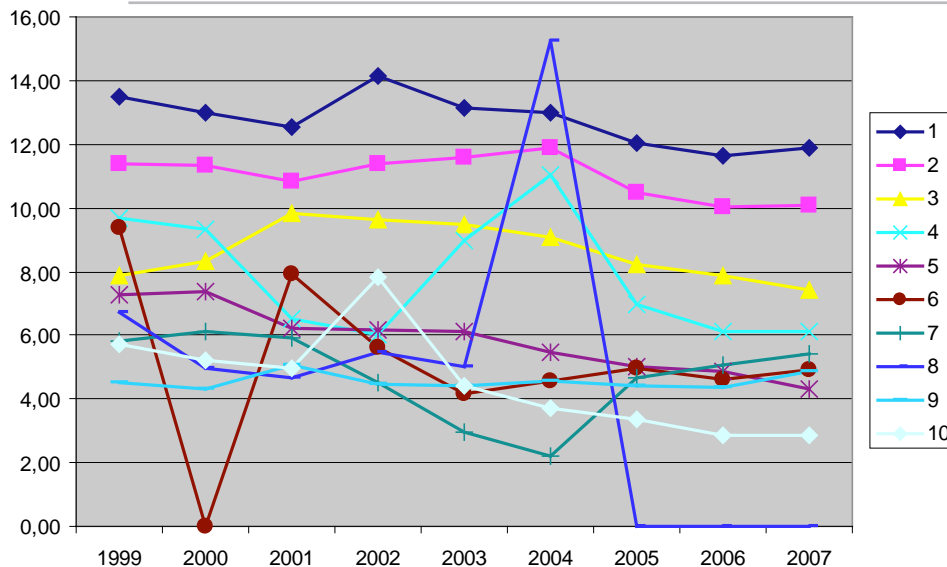
5. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
6. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
7. edukacja (M80),
8. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),

9. działalność gospodarcza pozostała (K74),
10. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej wartości kapitałów własnych prezentuje wykres 96.

Wykres 96

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przychodowości kapitałów własnych w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza w zł na 1 jednostkę kapitałów własnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 2 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 3 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 5 – Budownictwo
- 6 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna
- 7 – Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich
- 8 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 9 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 10 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	13,48	13,00	12,54	14,13	13,13	12,99	12,03	11,66	11,90
2	11,40	11,32	10,84	11,36	11,56	11,88	10,46	10,04	10,09
3	7,89	8,35	9,81	9,65	9,47	9,07	8,24	7,86	7,41
4	9,66	9,33	6,51	6,01	8,99	11,01	6,97	6,12	6,11
5	7,25	7,37	6,24	6,17	6,14	5,45	4,99	4,86	4,29
6	9,38	X	7,94	5,64	4,16	4,55	4,98	4,64	4,90
7	5,84	6,13	5,94	4,50	2,96	2,19	4,67	5,08	5,44
8	6,74	4,99	4,67	5,49	5,04	15,23	X	X	X
9	4,51	4,29	5,08	4,47	4,41	4,57	4,42	4,37	4,86
10	5,72	5,23	4,97	7,82	4,43	3,69	3,36	2,85	2,85

Z kolei wykres 97 przedstawia zestawienie największych z punktu widzenia analizowanej cechy sekcji, podsekcji i działów PKD według ostatniego z analizowanych lat – roku 2007. Dominują jednostki reprezentujące przetwórstwo przemysłowe i handel:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. pośrednictwo finansowe (J),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa

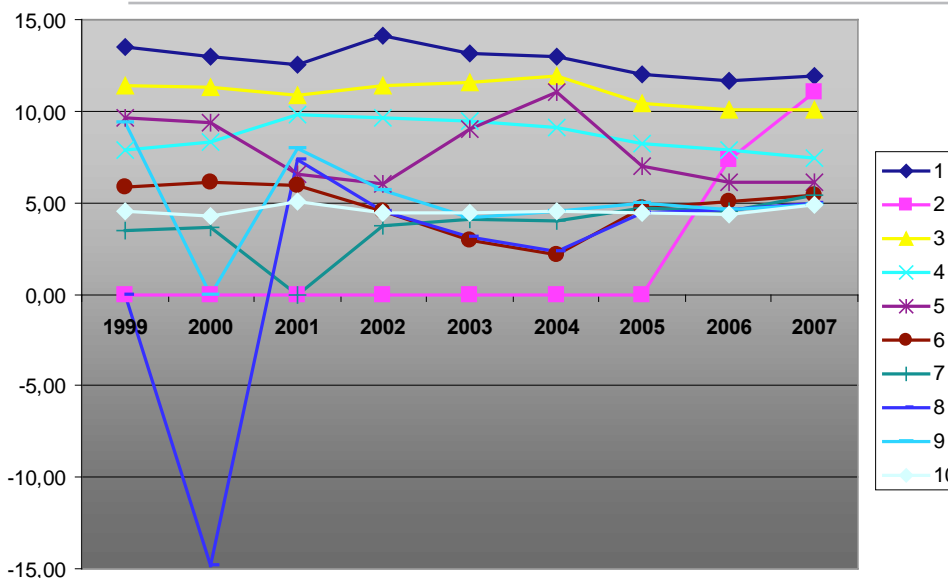
- artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
6. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
7. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
8. produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży (DB),
9. produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD),
10. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA).

Po pominięciu sekcji i podsekcji, działy PKD, w których zaobserwowano najwyższą przychodowość kapitałów własnych w Powiatach Mazowsza w 2007 r. to:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
4. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
5. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
6. budownictwo (F45),
7. hotele i restauracje (H55),
8. działalność usługowa pozostała (O93),
9. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
10. włókiennictwo (D17).

Wykres 97

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przychodowości kapitałów własnych w 2007 r. w Powiatach Mazowsza w zł na jednostkę kapitałów własnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 2 – Pośrednictwo finansowe
- 3 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 6 – Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich
- 7 – Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków
- 8 – Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży
- 9 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna
- 10 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	13,48	13,00	12,54	14,13	13,13	12,99	12,03	11,66	11,90
2	X	X	X	X	X	X	X	7,33	11,05
3	11,40	11,32	10,84	11,36	11,56	11,88	10,46	10,04	10,09
4	7,89	8,35	9,81	9,65	9,47	9,07	8,24	7,86	7,41
5	9,66	9,33	6,51	6,01	8,99	11,01	6,97	6,12	6,11
6	5,84	6,13	5,94	4,50	2,96	2,19	4,67	5,08	5,44
7	3,46	3,66	X	3,78	4,08	4,01	4,70	4,49	5,43
8	X	-14,80	7,35	4,57	3,15	2,35	4,45	4,62	4,93
9	9,38	X	7,94	5,64	4,16	4,55	4,98	4,64	4,90
10	4,51	4,29	5,08	4,47	4,41	4,57	4,42	4,37	4,86

10.4.3.

Przychodowość pracy

Metropolia Stołeczna

Ostatnim wskaźnikiem informującym o wzroście branży, który chcemy omówić jest przychodowość pracy. Wykres 98 przedstawia wyniki obliczeń za lata 1999-2007. Wiodące dziedziny były następujące: sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), produkcja wyrobów chemicznych (DG), produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych (DA), działalność wspomagająca transport, działalność związana z turystyką (I63), handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52), produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nie sklasyfikowanych (DK) i budownictwo (F). Po pominięciu sekcji i podsekcji, liderzy w zakresie przychodowości pracy w Warszawie i powiatach metropolii w analizowanym okresie to podmioty z następujących działów:

1. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa

- artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. budownictwo (F45),
6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
7. informatyka (K72),
8. produkcja metali (D27),
9. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
10. obsługa nieruchomości (K70).

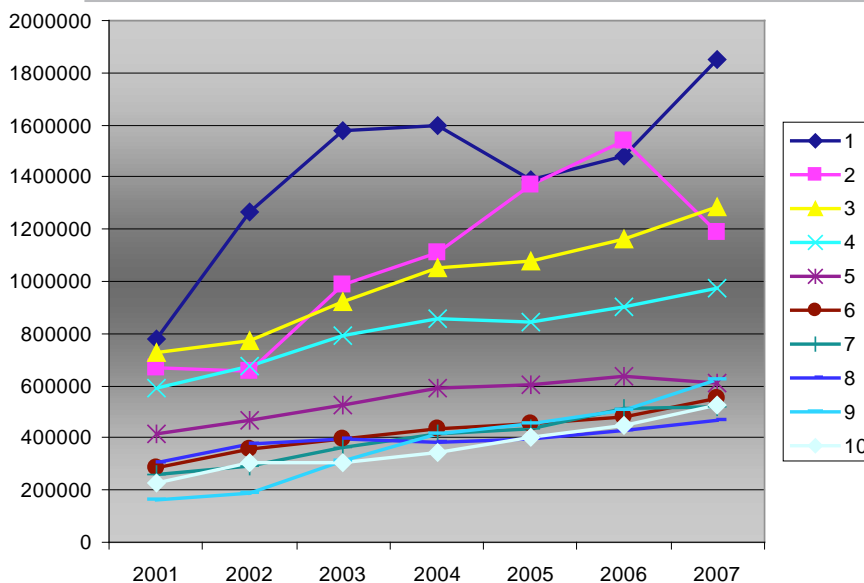
Jak widać ten ranking również różni się nieco od dwóch opisanych powyżej. Biorąc pod uwagę wyliczenia dotyczące jedynie roku 2007, liderzy pochodzili z takich działów, jak:

- sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
 2. produkcja metali (D27),
 3. budownictwo (F45),
 4. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
 5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
 6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
 7. informatyka (K72),
 8. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
 9. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28).

Wykres 99 przedstawia zestawienie uwzględniające nie tylko działy, ale i sekcje oraz podsekcje o najwyższych wskaźnikach przychodowości pracy w 2007 r.

Wykres 98

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przychodowości pracy w latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej, w zł na 1 pracownika

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

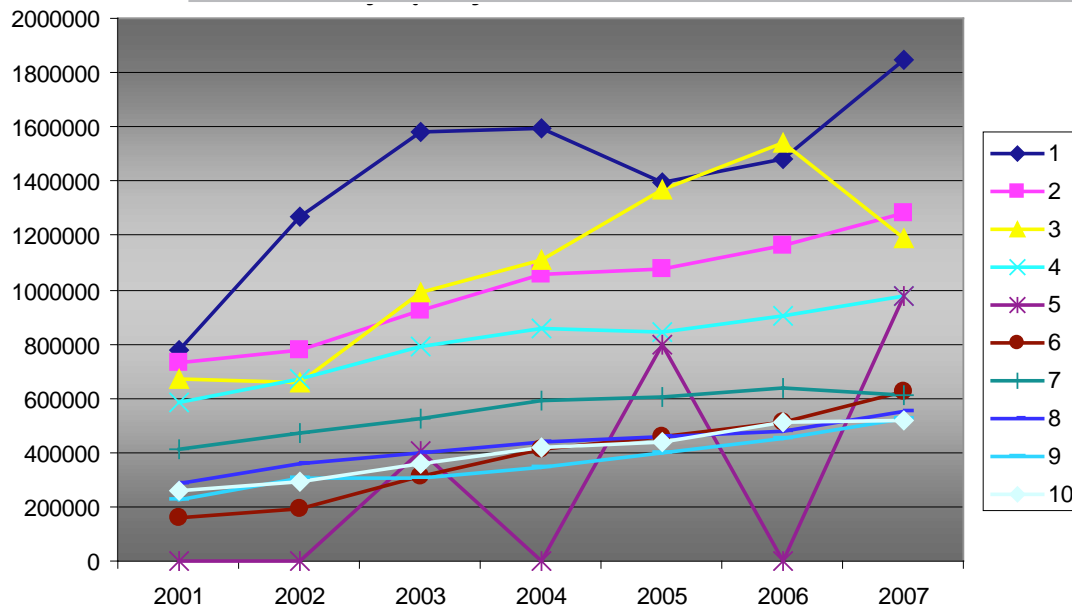
Legenda:

- 1 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 2 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 3 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 4 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 6 – Produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych
- 7 – Działalność wspomagająca transport, działalność związana z turystyką
- 8 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nie sklasyfikowanych
- 10 – Budownictwo

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	777105	1267246	1581015	1596212	1392357	1483524	1850170
2	668204	655478	988930	1109818	1367029	1539367	1189421
3	728248	774827	924392	1053270	1076420	1161054	1284516
4	587801	672343	789427	853923	844750	905679	976383
5	414081	468615	525816	588865	606236	638579	608339
6	284280	357479	395665	435418	456632	477830	549091
7	261034	292569	361507	417668	437935	510719	519556
8	303234	375211	396606	384290	394212	431144	465011
9	160494	190688	313234	413989	455466	509237	623808
10	228391	303538	305497	342864	399728	450763	522919

Wykres 99

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przychodowości pracy w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, w zł na 1 pracownika

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 2 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 3 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 4 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Produkcja metali
- 6 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 7 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 8 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 9 – Budownictwo
- 10 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	777105	1267246	1581015	1596212	1392357	1483524	1850170
2	728248	774827	924392	1053270	1076420	1161054	1284516
3	668204	655478	988930	1109818	1367029	1539367	1189421
4	587801	672343	789427	853923	844750	905679	976383
5	x	x	403868	x	798713	x	976139
6	160494	190688	313234	413989	455466	509237	623808
7	414081	468615	525816	588865	606236	638579	608339
8	284280	357479	395665	435418	456632	477830	549091
9	228391	303538	305497	342864	399728	450763	522919
10	261034	292569	361507	417668	437935	510719	519556

Powiaty Mazowsza

Wykres 100 przedstawia wyniki obliczeń za lata 2001-2007. Wiodące dziedziny w Powiatach Mazowsza pod względem przychodowości pracy to:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. przetwórstwo przemysłowe (D),
3. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
4. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
6. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
7. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
8. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),

9. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
10. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63).

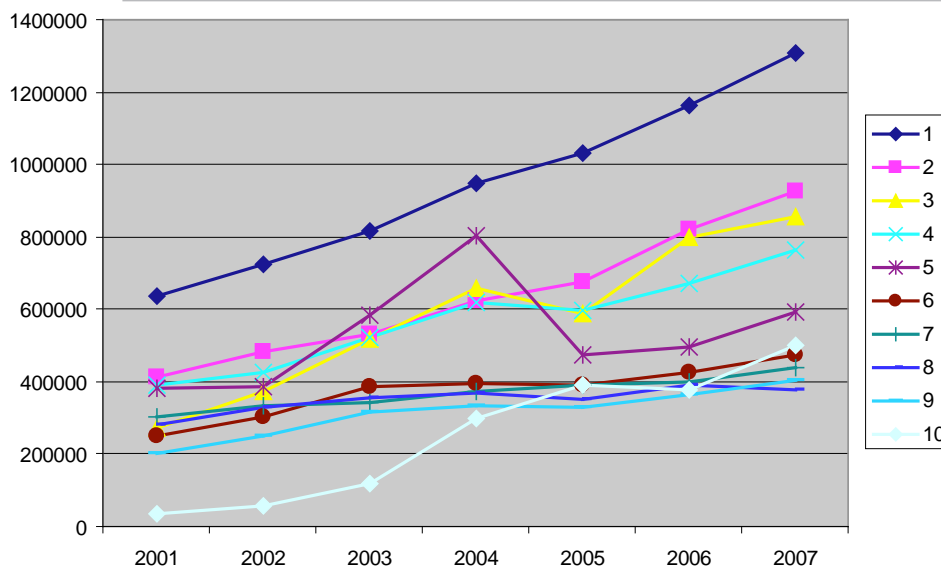
Po pominięciu sekcji i podsekcji, liderzy w zakresie przychodowości pracy w Powiatach Mazowsza w analizowanym okresie to podmioty z następujących działów:

- handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
1. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
 2. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
 3. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63).
 4. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),

5. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
6. obsługa nieruchomości (K70),
7. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
8. informatyka (K72)
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22).

Wykres 100

Sekcje, podsekcje i działy o najwyższych wskaźnikach przychodowości pracy w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza, w zł na 1 pracownika

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 2 – Przetwórstwo przemysłowe
- 3 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 4 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 6 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 7 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 8 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 9 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 10 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	635335	724403	818432	948550	1030194	1161943	1308852
2	411525	482741	529822	624716	674943	822563	925233
3	272994	371973	518833	657565	587113	797406	854719
4	390136	425056	520849	618860	596960	670042	762150
5	380030	384705	582875	802790	472720	496095	591412
6	248149	301414	387510	396887	391662	427736	472675
7	303496	333278	341423	374001	390755	398088	440741
8	280904	327962	354568	368975	349630	389255	378581
9	204048	249433	317887	332471	329550	364373	405107
10	36774	59047	117398	298609	392569	376521	500250

Biorąc pod uwagę wyliczenia dotyczące jedynie roku 2007 (co przedstawiono na wykresie 101), zestawienie dziesięciu jednostek grupowania, które osiągnęły najwyższe wyniki w swoich grupach obejmuje: handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
3. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
4. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
5. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),

6. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
7. produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
8. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE),
9. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E).

Uwzględniając jedynie działy PKD, ranking dotyczący przychodowości pracy w 2007 r.

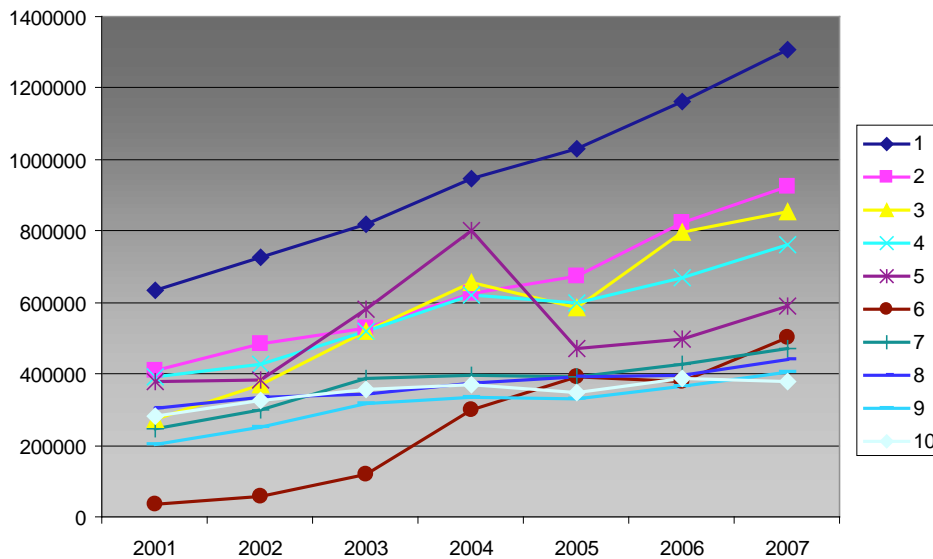
w Powiatach Mazowsza przedstawia się następująco:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
3. działalność wspomagająca transport; działalność

- związana z turystyką (I63),
4. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
 5. produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana (D36),
 6. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa
 7. produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28),
 8. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
 9. budownictwo (F45),
 10. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

Wykres 101

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach przychodowości pracy w 2007 r. w Powiatach Mazowsza, w zł na 1 pracownika

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 2 – Przetwórstwo przemysłowe
- 3 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 4 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 6 – Działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką
- 7 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
- 8 – Produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych
- 9 – Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna
- 10 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	635335	724403	818432	948550	1030194	1161943	1308852
2	411525	482741	529822	624716	674943	822563	925233
3	272994	371973	518833	657565	587113	797406	854719
4	390136	425056	520849	618860	596960	670042	762150
5	380030	384705	582875	802790	472720	496095	591412
6	36774	59047	117398	298609	392569	376521	500250
7	248149	301414	387510	396887	391662	427736	472675
8	303496	333278	341423	374001	390755	398088	440741
9	204048	249433	317887	332471	329550	364373	405107
10	280904	327962	354568	368975	349630	389255	378581

Na podstawie analizy danych statystycznych z lat 1999-2007 wskazujących na wzrost branż, można stwierdzić, że do branż, które mogą zapewniać miejsca pracy wysokiej jakości w Metropolii Stołecznej ze względu na rozwój należą takie działy PKD, jak:

Pierwsza grupa:

1. budownictwo (F45),
2. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),

4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

Druga grupa:

1. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
2. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),

Trzecia grupa:

1. włókiennictwo (D17),
2. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
3. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
4. produkcja metali (D27),
5. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
6. informatyka (K72).

Jeżeli chodzi o Powiaty Mazowsza, można stwierdzić, że do działów PKD, które mogą zapewniać miejsca pracy wysokiej jakości ze względu na rozwój należą takie grupowania, jak:

1. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) oraz handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
2. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31) oraz budownictwo (F45),
3. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22) oraz produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33).

Były to najczęściej pojawiające się działy w poszczególnych rankingach, jednak nie było między nimi zbyt dużych różnic w częstotliwości występowania wśród liderów. Trzeba też pamiętać, że nie wszystkie dane w omawianych przekrojach były dostępne, ich brak mógł wpłynąć na prezentowane tutaj rankingi.

10.5.**Kondycja ekonomiczna branż. Wskaźniki rentowności dziedzin gospodarki Mazowsza**

Kolejna grupa wskaźników odnosi się do kondycji ekonomicznej branż w Metropolii Stołecznej oraz Powiatach Mazowsza. Im lepsza kondycja branż, tym większe szanse na miejsca pracy wysokiej jakości. W tej części prezentujemy analizę następujących wskaźników: rentowność majątku, rentowność kapitałów własnych, rentowność sprzedaży oraz rentowność pracy.

10.5.1.**Rentowność majątku****Metropolia Stołeczna**

Analiza rentowności majątku w latach 1999-2007 w Warszawie i powiatach metropolii wykazała, że w całym analizowanym okresie łącznie najwyższą rentowność odnotowano w następujących sekcjach, podsekcjach i działach PKD: produkcja metali i wyrobów z metali (DJ), produkcja maszyn i aparatury

elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31), działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22), produkcja wyrobów chemicznych (DG), działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O), produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL), a także przetwórstwo przemysłowe (D). Pokazuje to wykres 102. Jak widać, w tym zestawieniu przeważają podsekcje „D” – należące do przetwórstwa przemysłowego. Po wyłączeniu sekcji i podsekcji, najwyższą rentowność majątku w analizowanym okresie obserwujemy w takich działach PKD, jak:

1. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
2. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
6. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
7. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
8. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
9. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
10. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52).

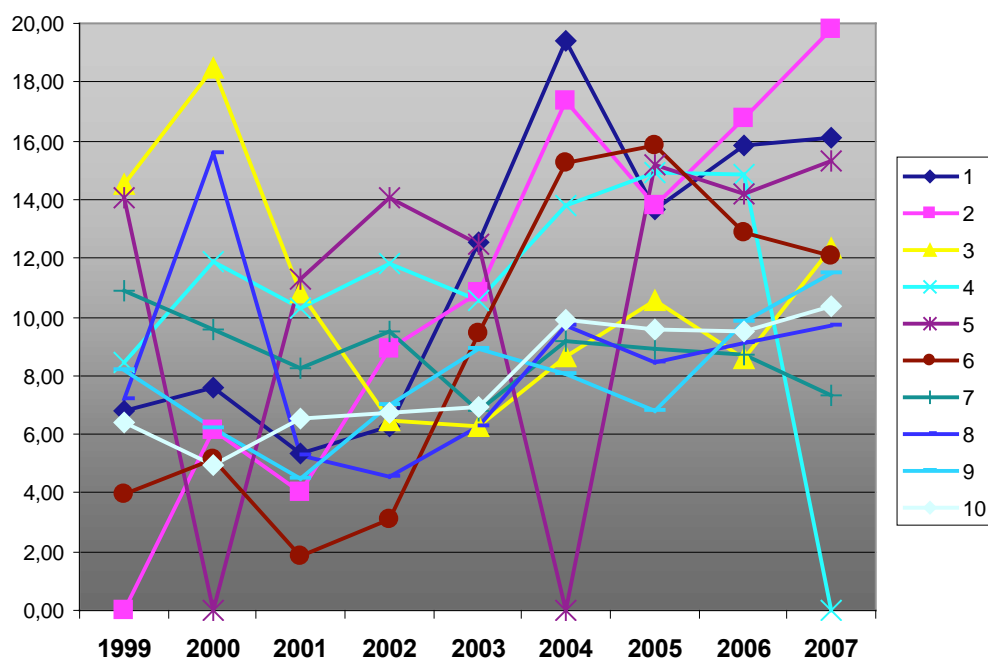
Uwzględniając wskaźniki dotyczące jedynie 2007 r. (przedstawione na wykresie 103) widać, że wśród przodujących jest sześć dziedzin, które znalazły się w zestawieniu obejmującym dziewięć lat, ale też niektóre wypadły z pierwszej dziesiątki, a pojawiły się inne: produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31), produkcja metali i wyrobów z metali (DJ), produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI), produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN), działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N), działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22), produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL) oraz edukacja (M). Jednocześnie widać znaczną różnicę we wskaźnikach rentowności majątku pomiędzy pierwszą i ostatnią dziedziną – różnica jest niemal dwukrotna. Analizując jedynie działy PKD, widzimy, że wśród liderów rentowności majątku w Warszawie i powiatach metropolii w 2007 r. znalazły się nieco inne działy niż w powyższym zestawieniu i były to:

1. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
2. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
3. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
4. edukacja (M80),
5. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
6. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
7. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
8. hotele i restauracje (H55),
9. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),
10. budownictwo (F45).

W powyższym zestawieniu różnica między pierwszym na liście i ostatnim działem, jeżeli chodzi o wskaźnik rentowności majątku w roku 2007 była jeszcze większa, ponieważ produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31) osiągnęła wartość 19,8 podczas, gdy budownictwo (F45) jedynie 7,15.

Wykres 102

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności majątku w latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej (zysk brutto na 100 jednostek majątku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

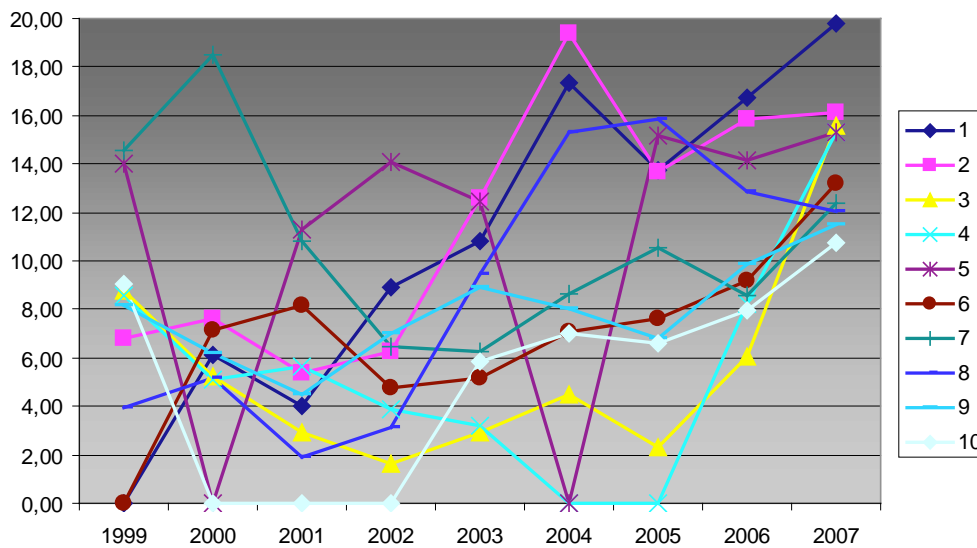
Legenda:

- 1 - Produkcja metali i wyrobów z metali
- 2 - Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 3 - Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 4 - Produkcja wyrobów chemicznych
- 5 - Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 6 - Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 7 - Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych
- 8 - Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 9 - Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 10 - Przetwórstwo przemysłowe

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	6,77	7,61	5,35	6,28	12,57	19,41	13,69	15,87	16,09
2	x	6,12	4,00	8,91	10,85	17,37	13,77	16,75	19,80
3	14,54	18,50	10,81	6,45	6,24	8,62	10,56	8,57	12,35
4	8,45	11,89	10,33	11,84	10,53	13,77	14,91	14,88	x
5	14,03	x	11,31	14,06	12,46	x	15,20	14,16	15,30
6	3,94	5,17	1,87	3,10	9,46	15,28	15,85	12,86	12,07
7	10,91	9,57	8,23	9,47	6,83	9,16	8,89	8,69	7,33
8	7,20	15,58	5,27	4,53	6,28	9,67	8,44	9,14	9,71
9	8,20	6,20	4,51	7,03	8,91	8,06	6,81	9,87	11,46
10	6,43	4,93	6,53	6,70	6,93	9,90	9,57	9,50	10,36

Wykres 103

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności majątku w 2007 r. w Metropolii Stołecznej (zysk brutto na 100 jednostek majątku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 2 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 3 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 4 – Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana
- 5 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 6 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 7 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 8 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 9 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 10 – Edukacja

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	x	6,12	4,00	8,91	10,85	17,37	13,77	16,75	19,80
2	6,77	7,61	5,35	6,28	12,57	19,41	13,69	15,87	16,09
3	8,79	5,27	2,91	1,61	2,91	4,48	2,29	6,03	15,55
4	8,56	5,08	5,63	3,88	3,19	x	x	8,25	15,32
5	14,03	x	11,31	14,06	12,46	x	15,20	14,16	15,30
6	x	7,16	8,15	4,76	5,17	7,09	7,64	9,22	13,21
7	14,54	18,50	10,81	6,45	6,24	8,62	10,56	8,57	12,35
8	3,94	5,17	1,87	3,10	9,46	15,28	15,85	12,86	12,07
9	8,20	6,20	4,51	7,03	8,91	8,06	6,81	9,87	11,46
10	9,07	x	x	x	5,85	7,02	6,58	7,97	10,72

Powiaty Mazowsza

Analiza rentowności majątku w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza wykazała, że w całym analizowanym okresie łącznie najwyższą rentowność odnotowano w następujących sekcjach, podsekcjach i działach PKD:

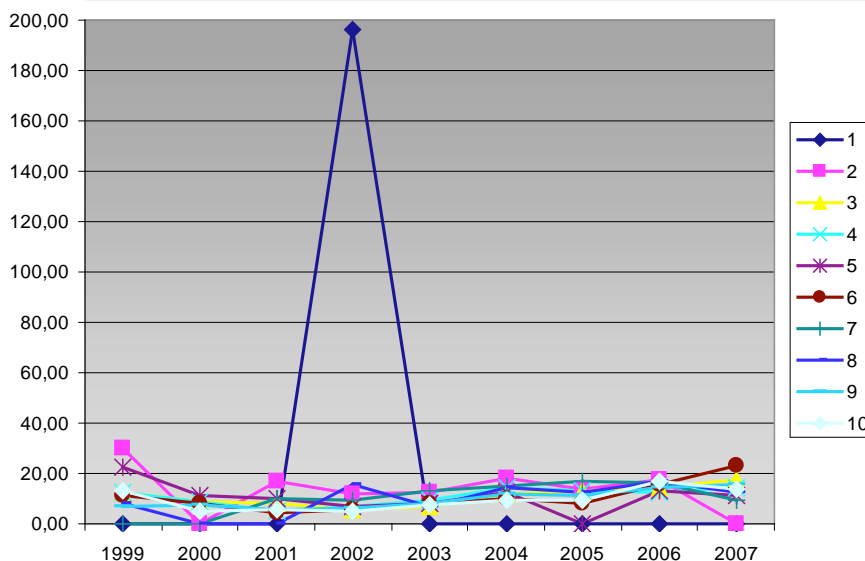
1. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
2. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
3. budownictwo (F),
4. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
5. działalność gospodarcza pozostała (K74),
6. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
7. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
8. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
9. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
10. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50).

Pokazuje to wykres 104. Jak widać, w tym zestawieniu działalność badawczo-rozwojowa (K73) zawdzięcza swoją pozycję rentowności majątku osiągniętej tylko w jednym - 2002 roku. Po wyłączeniu sekcji i podsekcji, najwyższą rentowność majątku w analizowanym okresie obserwujemy w takich działach, jak:

1. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
2. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
3. budownictwo (F45),
4. działalność gospodarcza pozostała (K74),
5. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
6. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
8. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
9. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
10. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31).

Wykres 104

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności majątku w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza (zysk brutto na 100 jednostek majątku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Działalność badawczo-rozwojowa
- 2 – Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków
- 3 – Budownictwo
- 4 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 5 – Działalność gospodarcza pozostała
- 6 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 7 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 8 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 9 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 10 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	X	X	X	196,17	X	X	X	X	X
2	30,14	X	16,95	12,07	12,43	18,39	14,00	17,39	X
3	12,80	8,84	8,18	5,62	6,65	11,98	13,13	14,15	17,34
4	12,22	8,86	5,30	6,60	9,67	14,29	13,20	12,47	14,50
5	22,66	11,55	9,87	7,13	8,05	12,36	X	12,95	11,46
6	10,96	7,87	4,52	5,77	8,02	9,99	8,34	15,39	23,33
7	X	X	10,23	9,66	13,10	15,17	16,93	16,12	9,68
8	8,41	X	X	15,60	7,10	14,14	12,53	16,78	12,45
9	6,82	7,57	5,55	5,97	8,28	11,87	10,96	14,40	15,42
10	12,88	5,18	5,70	4,92	7,61	9,09	9,19	16,83	13,84

Uwzględniając wskaźniki dotyczące jedynie 2007 r. (przedstawione na wykresie 105) widać, że wśród przodujących jest sześć dziedzin, które znalazły się w zestawieniu obejmującym dziewięć lat, ale też niektóre wypadły z pierwszej dziesiątki, a pojawiły się inne:

1. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
2. budownictwo (F),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
5. produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD),
6. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
7. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
8. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego

i domowego (K71),

9. produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN),
10. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22).

Jednocześnie widać znaczną różnicę we wskaźnikach rentowności majątku pomiędzy pierwszą i ostatnią dziedziną – różnica jest niemal dwukrotna. Analizując jedynie działy PKD, widzimy, że wśród liderów rentowności majątku w Powiatach Mazowsza w 2007 r. znalazły się nieco inne działy niż w powyższym zestawieniu i były to:

1. budownictwo (F45),
2. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
3. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

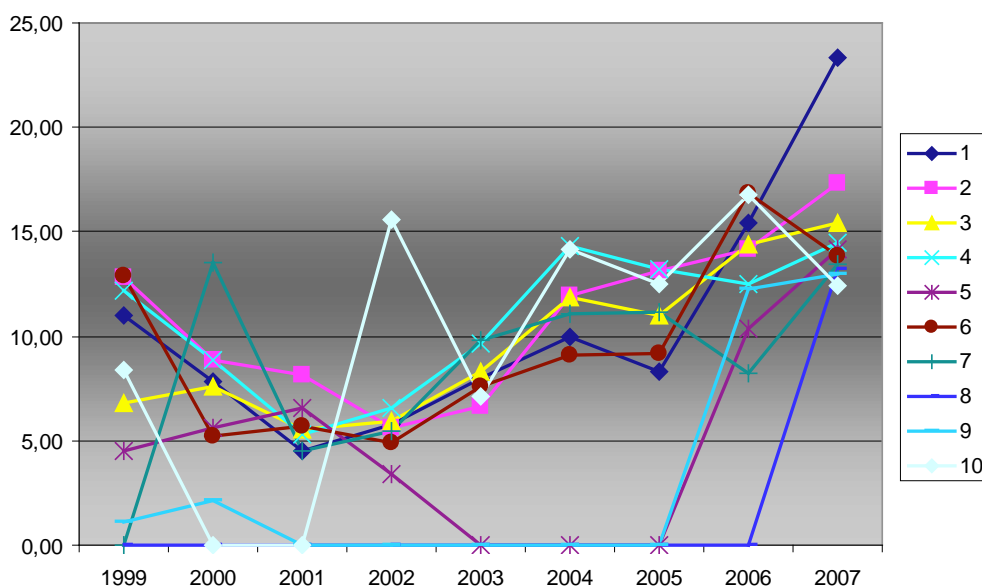
5. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),
6. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
7. edukacja (M80),
8. działalność gospodarcza pozostała (K74),
9. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi

i motocyklami (G51),
10. transport lądowy; transport rurociągowy (I60).

W powyższym zestawieniu różnica między pierwszym na liście i ostatnim działem, jeżeli chodzi o wskaźnik rentowności majątku w roku 2007 była podobna, ponieważ budownictwo (F45), osiągnęło wartość 17,34 podczas, gdy transport lądowy; transport rurociągowy (I60) - jedynie 9,81.

Wykres 105

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności majątku w 2007 r. w Powiatach Mazowsza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 2 – Budownictwo
- 3 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 4 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 5 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna
- 6 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 7 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 8 – Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana
- 10 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	10,96	7,87	4,52	5,77	8,02	9,99	8,34	15,39	23,33
2	12,80	8,84	8,18	5,62	6,65	11,98	13,13	14,15	17,34
3	6,82	7,57	5,55	5,97	8,28	11,87	10,96	14,40	15,42
4	12,22	8,86	5,30	6,60	9,67	14,29	13,20	12,47	14,50
5	4,48	5,64	6,58	3,42	X	X	X	10,39	14,15
6	12,88	5,18	5,70	4,92	7,61	9,09	9,19	16,83	13,84
7	X	13,49	4,52	5,45	9,84	11,06	11,19	8,26	13,48
8	X	X	X	X	X	X	X	X	X
9	1,08	2,14	X	X	X	X	X	12,27	13,00
10	8,41	X	X	15,60	7,10	14,14	12,53	16,78	12,45

10.5.2.

Rentowność kapitałów własnych

Metropolia Stołeczna

Analizując wskaźniki rentowności kapitałów własnych w latach 1999-2007 w Warszawie i powiatach metropolii, widzimy, że niektóre dziedziny wiodące pod względem rentowności majątku pojawiają się i w omawianym zestawieniu. Dziesięć obszarów,

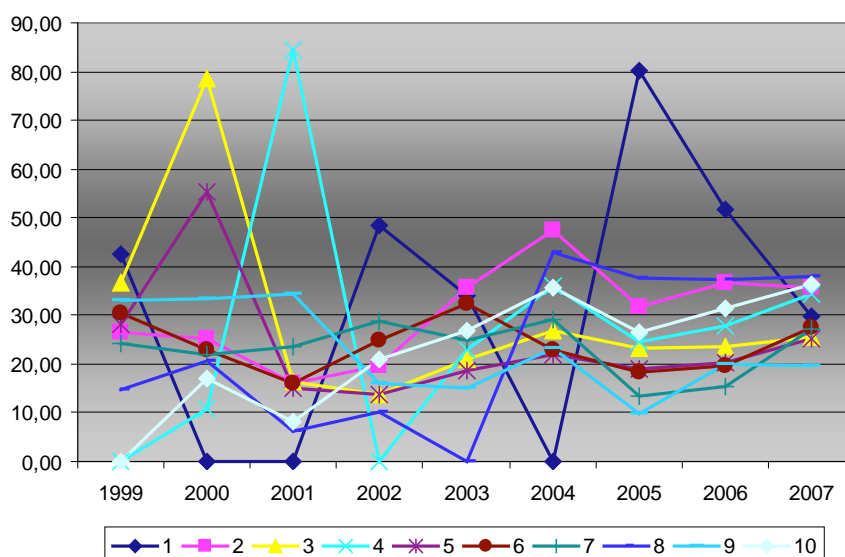
w których odnotowano najwyższą rentowność kapitałów własnych to: działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O), produkcja metali i wyrobów z metali (DJ), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),

produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL), sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50), produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży (DB), a także produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31). Zestawienie przedstawia wykres 106. Po pominięciu sekcji i podsekcji, czołowe działy PKD pod względem rentowności kapitałów własnych były następujące:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
3. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
5. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
6. budownictwo (F45),
7. edukacja (M80),
8. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
9. produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18),
10. działalność gospodarcza pozostała (K74).

Wykres 106

Sekcje, podsekcje i działy o najwyższych wskaźnikach rentowności kapitałów własnych w latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej (zysk brutto na 100 jednostek kapitałów własnych)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 2 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 3 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 4 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 5 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 6 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 7 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 8 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 9 – Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży
- 10 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	42,65	x	x	48,29	34,06	x	80,24	51,80	29,73
2	26,42	25,06	16,18	19,67	35,81	47,44	31,75	36,68	35,51
3	36,55	78,52	16,49	13,87	20,81	26,84	23,32	23,54	25,38
4	x	10,85	84,58	x	22,80	36,14	24,58	27,69	34,51
5	28,23	55,26	14,96	13,87	18,75	21,97	18,92	20,20	25,21
6	30,30	23,06	15,90	24,76	32,42	22,95	18,25	19,66	27,37
7	24,08	21,87	23,42	28,70	24,72	29,23	13,48	15,51	27,25
8	14,71	20,78	6,18	10,01	x	42,96	37,53	37,24	38,08
9	33,06	33,25	34,22	16,04	15,07	23,37	9,78	19,90	19,73
10	x	16,96	8,05	20,79	26,88	35,65	26,38	31,30	36,33

Na wykresie 107 przedstawiono dziedziny, w których odnotowano najwyższą rentowność kapitałów własnych w 2007 r. w Warszawie i powiatach metropolii. Pierwsza z nich - produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK) osiągnęła

wskaźnik 38,8, dziesiąta - włókiennictwo (D17) 25,78, a więc różnica jest znaczna. Pomiędzy tymi dziedzinami uplasowały się jeszcze produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31), produkcja metali i wyrobów z metali

(DJ), produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N), wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71), działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O), produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL) i sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50). Z kolei pierwsze dziesięć działów PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności kapitałów własnych to:

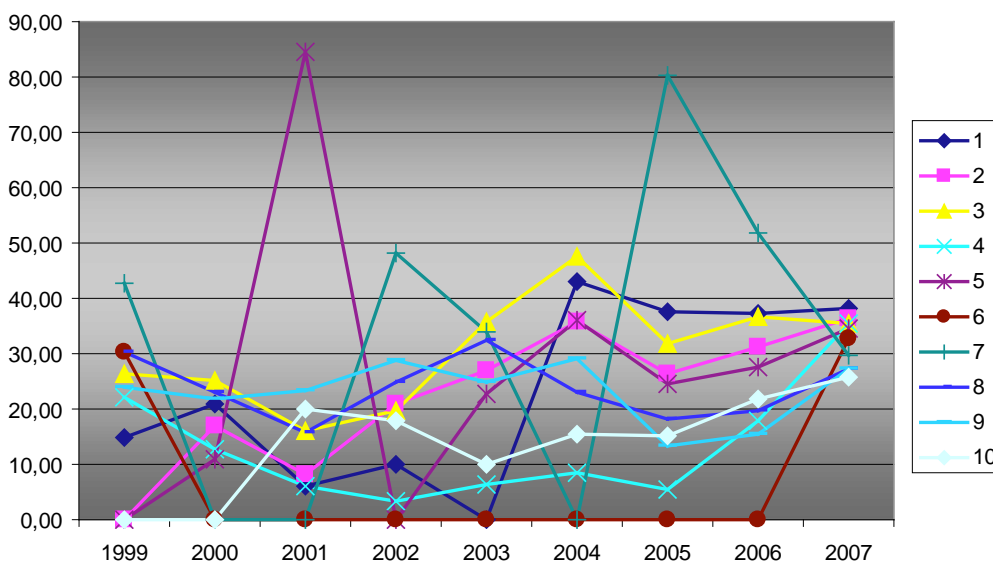
1. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31) ze wskaźnikiem 36,33,
2. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
3. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),

4. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
5. włókiennictwo (D17),
6. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
8. budownictwo (F45),
9. edukacja (M80),
10. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22) ze wskaźnikiem 20,92.

Widać, że różnica pomiędzy pierwszym i ostatnim działem jest jeszcze wyższa, niż w zestawieniu uwzględniających sekcje i podsekcje.

Wykres 107

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności kapitałów własnych w 2007 r. w Metropolii Stołecznej (zysk brutto na 100 jednostek kapitałów własnych)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 2 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 3 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 4 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 5 – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- 6 – Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego
- 7 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 8 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 9 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 10 – Włókiennictwo

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	14,71	20,78	6,18	10,01	x	42,96	37,53	37,24	38,08
2	x	16,96	8,05	20,79	26,88	35,65	26,38	31,30	36,33
3	26,42	25,06	16,18	19,67	35,81	47,44	31,75	36,68	35,51
4	22,16	12,68	5,92	3,29	6,35	8,47	5,42	17,75	35,41
5	x	10,85	84,58	x	22,80	36,14	24,58	27,69	34,51
6	30,32	x	x	x	x	x	x	x	32,67
7	42,65	x	x	48,29	34,06	x	80,24	51,80	29,73
8	30,30	23,06	15,90	24,76	32,42	22,95	18,25	19,66	27,37
9	24,08	21,87	23,42	28,70	24,72	29,23	13,48	15,51	27,25
10	x	x	19,86	17,88	10,14	15,53	15,09	21,93	25,78

Powiaty Mazowsza

Analizując wskaźniki rentowności kapitałów własnych w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza, widzimy, że niektóre dziedziny wiodące pod względem rentowności majątku pojawiają się także w omawianym zestawieniu. Dziesięć obszarów, w których odnotowano najwyższą rentowność kapitałów własnych to:

1. budownictwo (F),
2. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
5. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
6. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
7. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
8. produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
9. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),

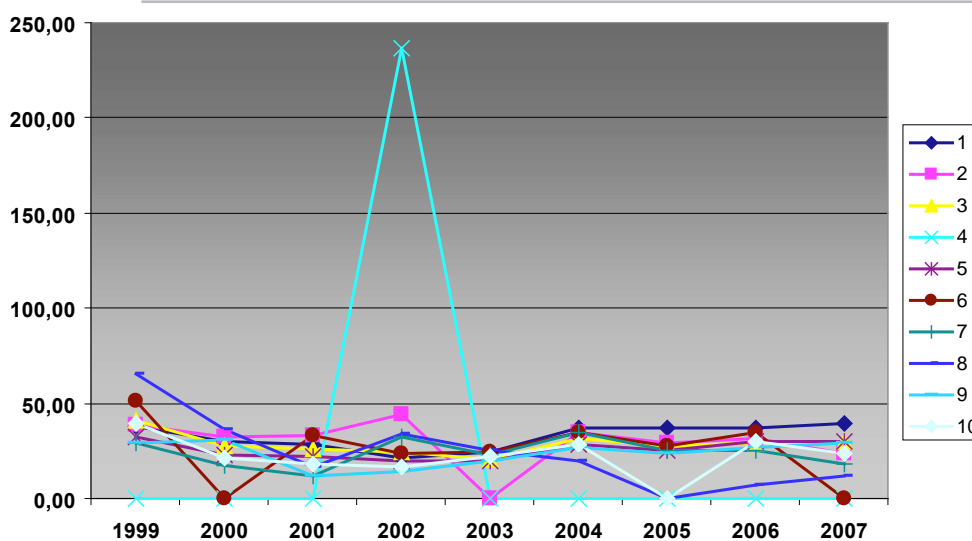
10. działalność gospodarcza pozostała (K74).

Zestawienie przedstawia wykres 108. Po pominięciu sekcji i podsekcji, czołowe działy PKD pod względem rentowności kapitałów własnych były następujące:

1. budownictwo (F45),
2. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. działalność badawczo-rozwojowa (K73),
5. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
6. działalność gospodarcza pozostała (K74),
7. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
8. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
9. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
10. edukacja (M80).

Wykres 108

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności kapitałów własnych w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza (zysk brutto na 100 jednostek kapitałów własnych)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Budownictwo
- 2 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 3 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 4 – Działalność badawczo-rozwojowa
- 5 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 6 – Produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków
- 7 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 8 – Produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych
- 9 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 10 – Działalność gospodarcza pozostała

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	38,22	30,23	28,21	21,19	24,45	37,33	37,13	37,41	39,56
2	38,69	32,14	33,38	44,31	X	35,07	29,34	31,41	23,90
3	41,22	27,24	26,27	24,13	20,76	31,43	27,54	29,15	29,93
4	X	X	X	236,45	X	X	X	X	X
5	32,40	22,81	22,18	19,64	19,80	28,18	25,41	30,08	29,88
6	51,05	X	33,09	23,86	24,28	34,61	27,54	34,72	X
7	28,87	17,13	11,97	32,70	22,96	34,92	25,27	25,61	18,33
8	65,25	35,99	16,67	33,57	24,86	20,00	X	7,34	11,82
9	28,96	31,11	12,15	14,53	19,96	26,67	23,81	26,93	29,53
10	39,70	21,37	18,35	16,78	22,19	28,33	X	29,75	23,42

Na wykresie 109 przedstawiono dziedziny, w których odnotowano najwyższą rentowność kapitałów własnych w 2007 r. w Powiatach Mazowsza. Były to:

1. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),
2. budownictwo (F),
3. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
4. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
5. produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD),
6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
7. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
8. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
9. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
10. włókiennictwo (D17).

Pierwsza z wymienionych dziedzin - wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71), odnotowała rentowność kapitałów własnych w 2007 r. na poziomie 48,37, ostatnia dziedzina - włókiennictwo (D17) - uzyskała wskaźnik 27,77. Z kolei pierwsze

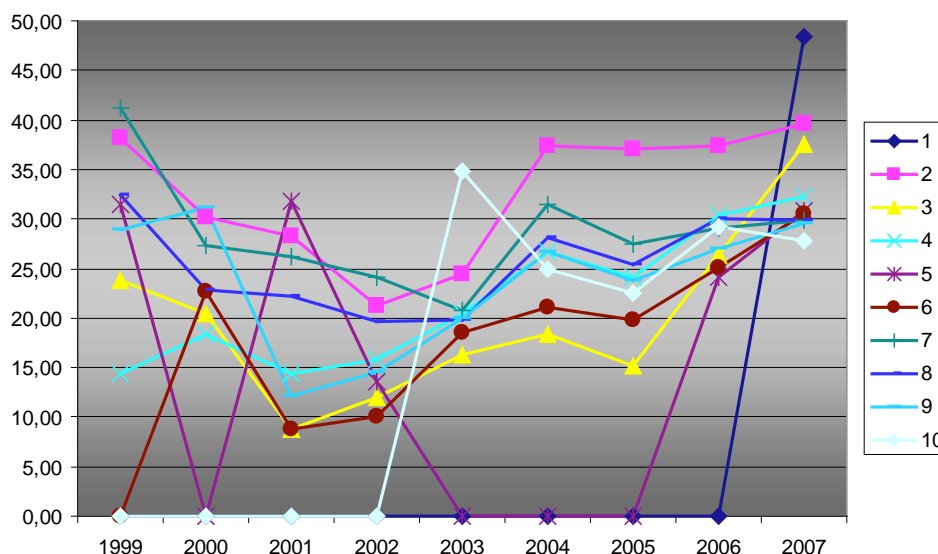
dziesięć działów PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności kapitałów własnych to:

1. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),
2. budownictwo (F45),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
5. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
6. włókiennictwo (D17),
7. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
8. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
9. działalność gospodarcza pozostała (K74),
10. działalność usługowa pozostała (O93).

Różnica pomiędzy pierwszym i ostatnim działem jest jeszcze wyższa, niż w zestawieniu uwzględniających sekcje i podsekcje, ponieważ w działalności usługowej pozostałej (O93) odnotowano wskaźnik rentowności kapitałów własnych w 2007 r. na poziomie 23,07.

Wykres 109

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności kapitałów własnych w 2007 r. w Powiatach Mazowsza (zysk brutto na 100 jednostek kapitałów własnych)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczenie artykułów użytku osobistego i domowego
- 2 – Budownictwo
- 3 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 4 – Handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
- 5 – Produkcja drewna i wyrobów z drewna
- 6 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 7 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 8 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 10 – Włókiennictwo

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	X	X	X	X	X	X	X	X	48,37
2	38,22	30,23	28,21	21,19	24,45	37,33	37,13	37,41	39,56
3	23,83	20,45	8,85	12,02	16,25	18,40	15,18	26,40	37,56
4	14,43	18,30	14,30	15,74	20,52	26,68	24,18	30,38	32,30
5	31,42	X	31,76	13,56	X	X	X	24,17	30,82
6	X	22,73	8,75	10,06	18,48	21,15	19,83	25,03	30,48
7	41,22	27,24	26,27	24,13	20,76	31,43	27,54	29,15	29,93
8	32,40	22,81	22,18	19,64	19,80	28,18	25,41	30,08	29,88
9	28,96	31,11	12,15	14,53	19,96	26,67	23,81	26,93	29,53
10	X	X	X	X	34,81	24,91	22,50	29,18	27,77

10.5.3.

Rentowność sprzedaży

Metropolia Stołeczna

O kondycji ekonomicznej branż świadczy również rentowność sprzedaży. Dziedziny o najwyższej rentowności sprzedaży w Metropolii Stołecznej w latach 1999-2007 przedstawia wykres 110. Jak widać są to: obsługa nieruchomości (K70), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K), działalność gospodarcza pozostała (K74), działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22), poczta i telekomunikacja (I64), edukacja (M), produkcja metali i wyrobów z metali (DJ), produkcja wyrobów chemicznych (DG), działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O), produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży (DB). Dziesięć działów PKD, w których odnotowano

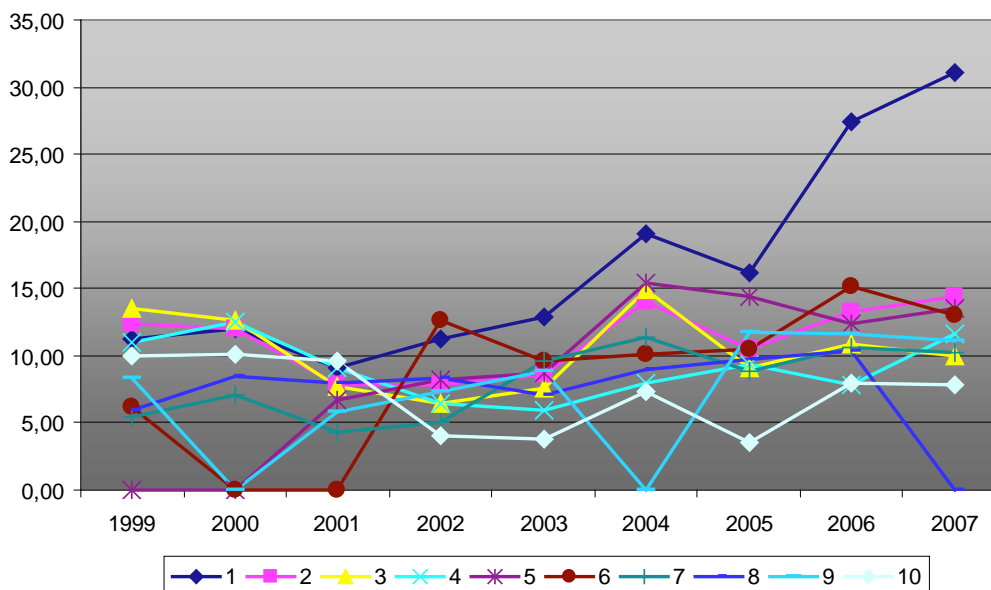
w omawianym okresie najwyższą rentowność sprzedaży to:

1. obsługa nieruchomości (K70),
2. działalność gospodarcza pozostała (K74),
3. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
4. poczta i telekomunikacja (I64),
5. edukacja (M80),
6. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
7. hotele i restauracje (H55),
8. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
9. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
10. informatyka (K72).

Widać, że są to nieco inne działy, niż liderzy rentowności kapitałów własnych.

Wykres 110

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności sprzedaży w latach 1999-2007 w Metropolii Stołecznej (zysk brutto na 100 jednostek przychodów ze sprzedaży)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Obsługa nieruchomości
- 2 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 3 – Działalność gospodarcza pozostała
- 4 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 5 – Poczta i telekomunikacja
- 6 – Edukacja
- 7 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 8 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 9 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 10 – Produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	11,30	12,02	9,12	11,28	12,91	19,10	16,21	27,47	31,11
2	12,33	12,00	7,80	7,88	8,60	14,04	10,52	13,29	14,47
3	13,49	12,58	7,65	6,50	7,56	14,87	9,15	10,89	10,03
4	10,93	12,54	9,07	6,39	5,96	8,00	9,38	7,81	11,58
5	X	X	6,69	8,27	8,77	15,43	14,44	12,33	13,50
6	6,13	X	X	12,66	9,55	10,10	10,45	15,17	13,01
7	5,44	7,13	4,33	5,12	9,65	11,37	8,90	10,67	10,19
8	5,98	8,41	7,92	8,31	7,14	8,91	9,72	10,39	X
9	8,38	X	5,75	7,39	8,79	X	11,69	11,69	11,09
10	9,96	10,08	9,56	4,09	3,83	7,36	3,50	7,91	7,83

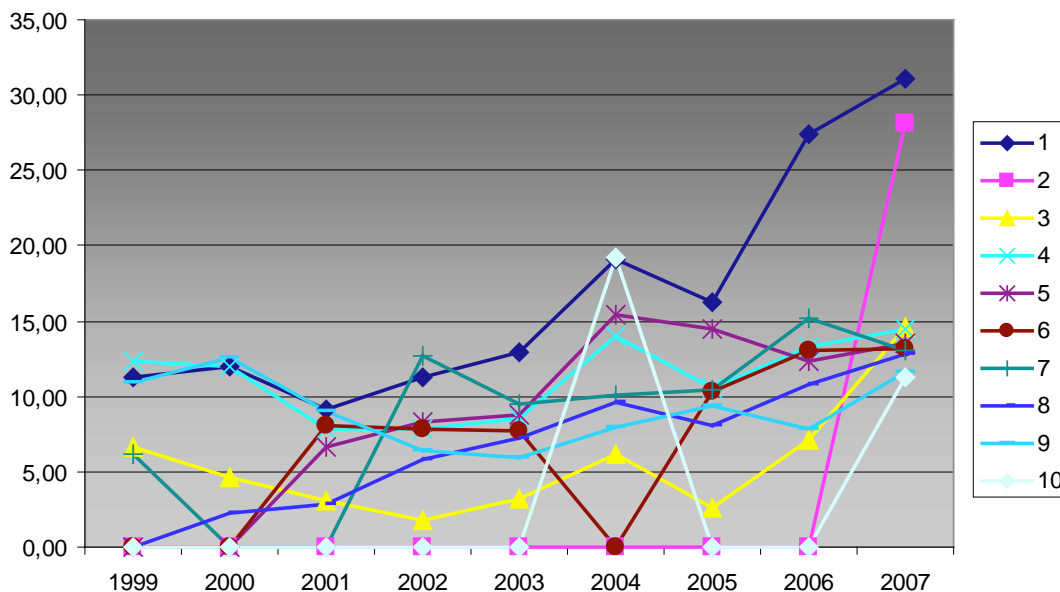
Wykres 111 przedstawia dziedziny o najwyższej rentowności sprzedaży w 2007 r. Najwyższe wskaźniki osiągnęły: obsługa nieruchomości (K70) ze wskaźnikiem 31,11, pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65), produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K), poczta i telekomunikacja (I64), hotele i restauracje (H), edukacja (M), produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31), działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22), a także działalność usługowa pozostała (O93) osiągając wskaźnik niemal trzykrotnie niższy niż pierwsza w rankingu dziedzina (11,32). Jeśli chodzi o działy

PKD, liderami rentowności sprzedaży w Warszawie i powiatach metropolii w 2007 r. były:

1. obsługa nieruchomości (K70) – wskaźnik 31,11,
2. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
3. poczta i telekomunikacja (I64),
4. hotele i restauracje (H55),
5. edukacja (M80),
6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. działalność usługowa pozostała (O93),
9. działalność gospodarcza pozostała (K74),
10. włókiennictwo (D17) – wskaźnik 9,6.

Wykres 111

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności sprzedaży w 2007 r. w Metropolii Stołecznej (zysk brutto na 100 jednostek przychodów ze sprzedaży)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Obsługa nieruchomości
- 2 – Pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych
- 3 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 4 – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- 5 – Poczta i telekomunikacja
- 6 – Hotele i restauracje
- 7 – Edukacja
- 8 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 9 – Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 10 – Działalność usługowa pozostała

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	11,30	12,02	9,12	11,28	12,91	19,10	16,21	27,47	31,11
2	X	X	X	X	X	X	X	X	28,10
3	6,63	4,59	3,06	1,78	3,19	6,14	2,59	7,07	14,55
4	12,33	12,00	7,80	7,88	8,60	14,04	10,52	13,29	14,47
5	X	X	6,69	8,27	8,77	15,43	14,44	12,33	13,50
6	X	X	8,11	7,81	7,68	X	10,34	13,06	13,15
7	6,13	X	X	12,66	9,55	10,10	10,45	15,17	13,01
8	X	2,22	2,88	5,80	7,20	9,59	8,08	10,78	12,80
9	10,93	12,54	9,07	6,39	5,96	8,00	9,38	7,81	11,58
10	X	X	X	X	X	19,28	X	X	11,32

Powiaty Mazowsza

Dziedziny (sekcje, podsekcje i działy PKD) o najwyższej rentowności sprzedaży w Powiatach Mazowsza w latach 1999-2007 przedstawia wykres 112. Jak widać są to:

1. poczta i telekomunikacja (I64),
2. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
3. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
4. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O)
5. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
6. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
7. przetwarzanie odpadów (D37),
8. działalność gospodarcza pozostała (K74),
9. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

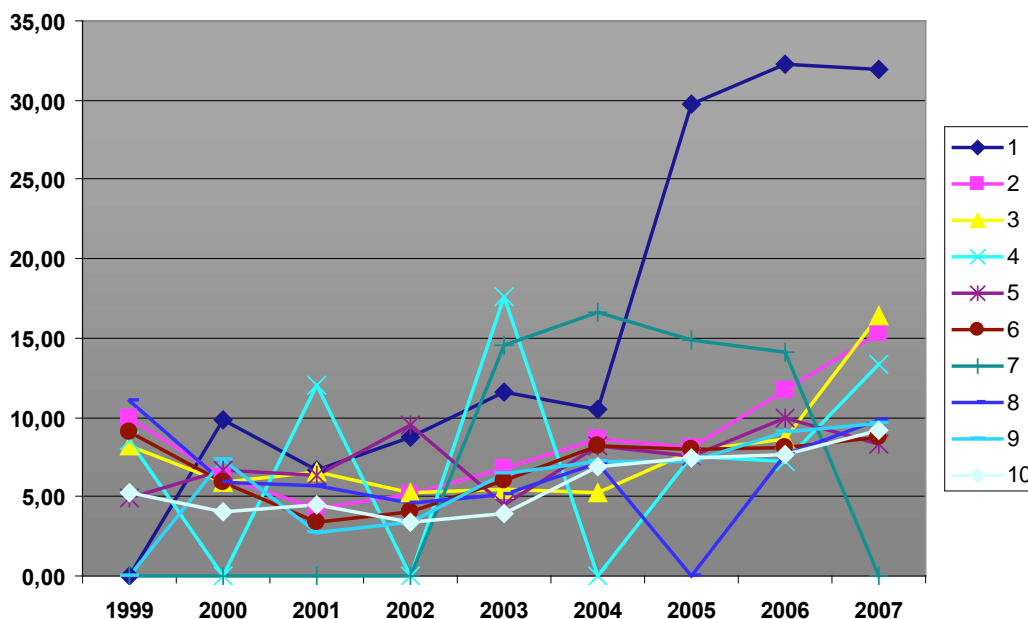
10.budownictwo (F).

Dziesięć działów PKD, w których odnotowano w omawianym okresie najwyższą rentowność sprzedaży to:

1. poczta i telekomunikacja (I64),
2. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
3. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
4. przetwarzanie odpadów (D37),
5. działalność gospodarcza pozostała (K74),
6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
7. budownictwo (F45),
8. ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85),
9. produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków (D33),
10. edukacja (M80).

Wykres 112

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności sprzedaży w latach 1999-2007 w Powiatach Mazowsza (zysk brutto na 100 jednostek przychodów ze sprzedaży)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 - Poczta i telekomunikacja
- 2 - Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 3 - Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne
- 4 - Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 5 - Działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji
- 6 - Produkcja metali i wyrobów z metali
- 7 - Przetwarzanie odpadów
- 8 - Działalność gospodarcza pozostała
- 9 - Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 10 - Budownictwo

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	X	9,82	6,72	8,77	11,59	10,47	29,74	32,29	31,92
2	9,96	6,27	4,24	5,17	6,77	8,63	8,09	11,70	15,31
3	8,23	5,86	6,53	5,23	5,43	5,24	7,91	8,66	16,42
4	8,57	X	12,08	X	17,60	X	7,51	7,22	13,39
5	4,88	6,70	6,39	9,53	4,46	8,19	7,53	9,94	8,32
6	9,04	5,92	3,41	4,04	5,96	8,24	8,03	8,07	8,74
7	X	X	X	X	14,51	16,64	14,87	14,06	X
8	11,05	5,88	5,64	4,62	5,09	7,16	X	7,69	9,80
9	X	7,38	2,76	3,39	6,47	7,27	7,23	9,08	9,67
10	5,27	4,10	4,52	3,44	3,98	6,85	7,44	7,69	9,21

Wykres 113 przedstawia dziedziny (sekcje, podsekcje i działy PKD) o najwyższej rentowności sprzedaży w 2007 r. Najwyższe wskaźniki osiągnęły:

1. poczta i telekomunikacja (I64),
2. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
3. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
4. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
5. działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
6. edukacja (M),
7. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
8. działalność gospodarcza pozostała (K74),
9. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
10. budownictwo (F).

Poczta i telekomunikacja (I64) uzyskała ponad trzykrotnie lepszy wskaźnik, niż budownictwo (F) – odpowiednio: 31,92 oraz 9,21. Ranking dotyczący roku 2007 w znacznym stopniu pokrywa się z zestawieniem najlepszych dziedzin pod względem rentowności sprzedaży w całym badanym okresie, czyli w latach 1999-2007.

Jeśli chodzi o działy PKD, liderami rentowności sprzedaży w powiatach Mazowsza w 2007 r. były:

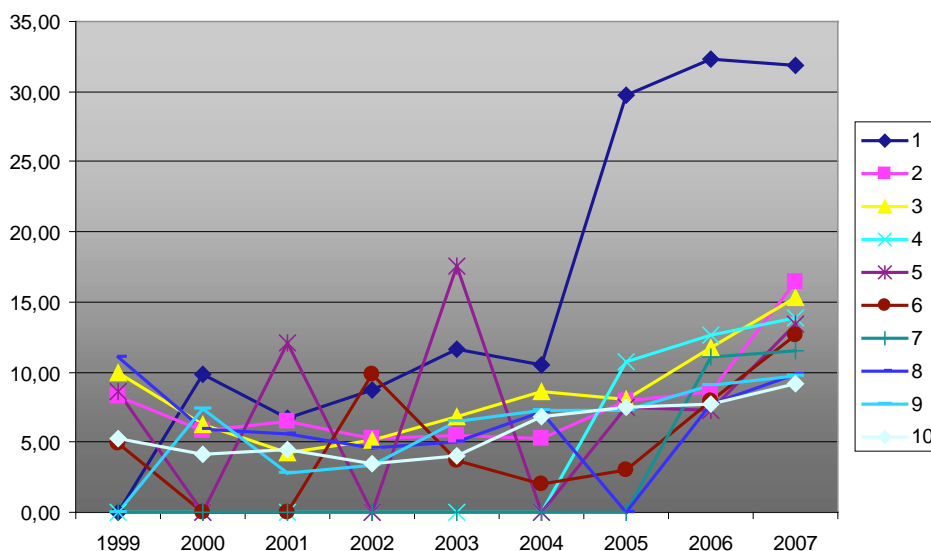
1. poczta i telekomunikacja (I64),
2. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
3. edukacja (M80),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
5. działalność gospodarcza pozostała (K74),
6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

7. budownictwo (F45),
8. włókiennictwo (D17),
9. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
10. działalność usługowa pozostała (O93).

W powyższym zestawieniu różnica pomiędzy wiodącym a ostatnim działem w pierwszej dziesiątce była jeszcze większa, ponieważ działalność usługowa pozostała (O93) odnotowała rentowności sprzedaży w 2007 r. na poziomie 7,08.

Wykres 113

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności sprzedaży w 2007 r. w Powiatach Mazowsza (zysk brutto na 100 jednostek przychodów ze sprzedaży)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Poczta i telekomunikacja
- 2 – Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne
- 3 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 4 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 5 – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
- 6 – Edukacja
- 7 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 8 – Działalność gospodarcza pozostała
- 9 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 10 – Budownictwo

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	X	9,82	6,72	8,77	11,59	10,47	29,74	32,29	31,92
2	8,23	5,86	6,53	5,23	5,43	5,24	7,91	8,66	16,42
3	9,96	6,27	4,24	5,17	6,77	8,63	8,09	11,70	15,31
4	X	X	X	X	X	X	10,77	12,64	13,81
5	8,57	X	12,08	X	17,60	X	7,51	7,22	13,39
6	4,91	X	X	9,86	3,73	2,02	3,03	7,95	12,69
7	X	X	X	X	X	X	X	11,10	11,50
8	11,05	5,88	5,64	4,62	5,09	7,16	X	7,69	9,80
9	X	7,38	2,76	3,39	6,47	7,27	7,23	9,08	9,67
10	5,27	4,10	4,52	3,44	3,98	6,85	7,44	7,69	9,21

10.5.4.

Rentowność pracy

Metropolia Stołeczna

Ostatnim wskaźnikiem informującym o kondycji ekonomicznej branży, jaki prezentujemy jest rentowność pracy. W latach 2001-2007 w Metropolii Stołecznej dziedzinami, które posiadały największe wartości omawianego wskaźnika były: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E), obsługa nieruchomości (K70), produkcja wyrobów chemicznych (DG), sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),

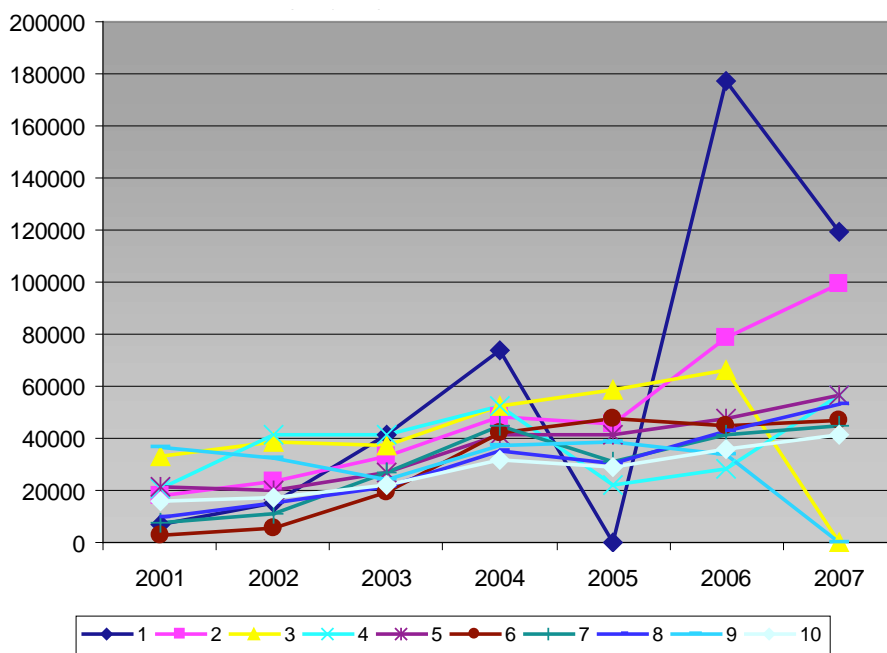
produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), produkcja metali i wyrobów z metali (DJ), produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31), informatyka (K72) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G). Pokazano to na wykresie 114. Wśród działów PKD do liderów rentowności pracy należały dziedziny:

1. obsługa nieruchomości (K70),
2. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

5. informatyka (K72),
6. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63),
9. działalność gospodarcza pozostała (K74),
10. budownictwo (F45).

Wykres 114

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności pracy w latach 2001-2007 w Metropolii Stołecznej, w zł na 1 pracownika

Legenda:

- 1 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną
- 2 – Obsługa nieruchomości
- 3 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 4 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 5 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 6 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nie sklasyfikowanych i gorącą wodę
- 7 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 8 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 9 – Informatyka
- 10 – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	6567	15092	41153	73798	x	177527	119363
2	17657	23365	33349	47993	45369	78528	99641
3	32781	38930	37517	52471	58913	66367	x
4	21015	41110	41178	52698	21945	28064	56841
5	21120	20321	26632	41544	41096	47638	56462
6	2831	5761	19240	41899	47424	44485	46664
7	7448	11115	26821	44957	31151	41510	44734
8	9786	14829	21704	35055	30232	42702	53422
9	36341	32299	24458	37202	38611	33496	x
10	16083	17391	21943	32007	28970	35544	41151

Na wykresie 115 przedstawiono dziedziny, które uzyskały najwyższą rentowność pracy w Metropolii w 2007 r. Były to: wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E), obsługa nieruchomości (K70), produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI), sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31), produkcja maszyn

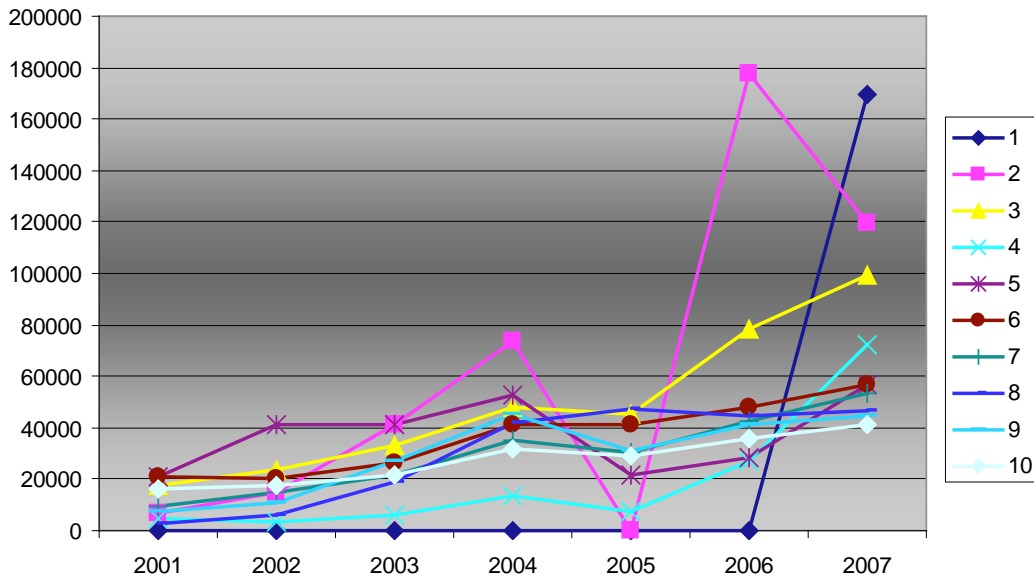
i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), produkcja metali i wyrobów z metali (DJ), a także handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G). Wśród działów PKD, po wyłączeniu sekcji i podsekcji, najlepsze pod względem rentowności pracy okazały się takie działy, jak:

1. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),
2. obsługa nieruchomości (K70),
3. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
4. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu

5. pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
8. pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
9. budownictwo (F45),
10. działalność gospodarcza pozostała (K74),
11. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52).

Wykres 115

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności pracy w 2007 r. w Metropolii Stołecznej, w zł na 1 pracownika

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczenie artykułów użytku osobistego i domowego
- 2 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- 3 – Obsługa nieruchomości
- 4 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 5 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 6 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 7 – Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana
- 8 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 9 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 10 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	x	x	x	x	x	x	169414
2	6567	15092	41153	73798	x	177527	119363
3	17657	23365	33349	47993	45369	78528	99641
4	4607	3069	6172	13765	7538	26777	72011
5	21015	41110	41178	52698	21945	28064	56841
6	21120	20321	26632	41544	41096	47638	56462
7	9786	14829	21704	35055	30232	42702	53422
8	2831	5761	19240	41899	47424	44485	46664
9	7448	11115	26821	44957	31151	41510	44734
10	16083	17391	21943	32007	28970	35544	41151

Powiaty Mazowsza

W latach 2001-2007 w Powiatach Mazowsza do dziedzin, które zanotowały najwyższe wartości wskaźników rentowności pracy zliczyć było można następujące sekcje, podsekcje i działy PKD:

1. przetwórstwo przemysłowe (D),
2. produkcja wyrobów chemicznych (DG),
3. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
4. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
5. produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
6. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
7. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
8. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
9. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
10. produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH).

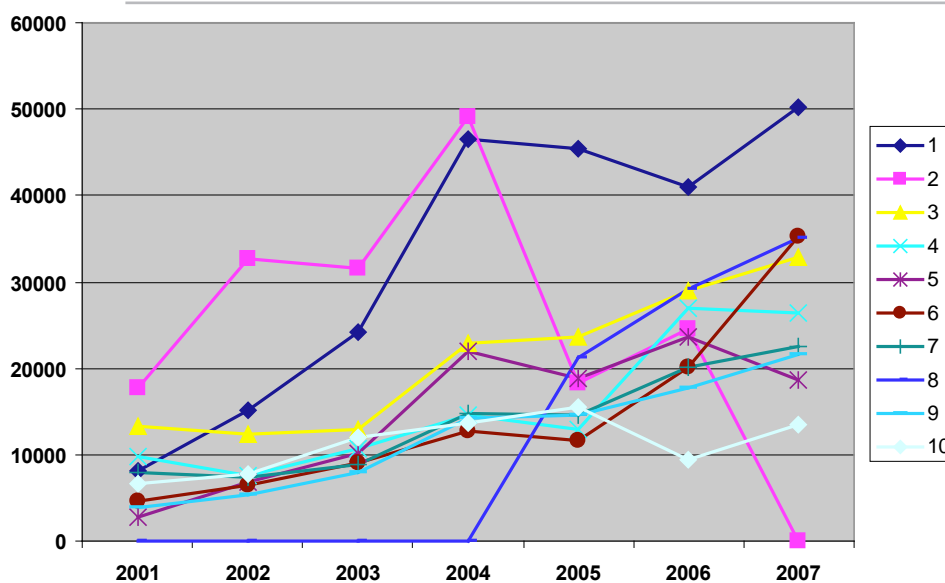
Pokazano to na wykresie 116. Wśród działów PKD, do liderów rentowności pracy należały dziedziny:

1. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
2. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
3. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
4. przetwarzanie odpadów (D37),
5. informatyka (K72),

6. budownictwo (F45),
7. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
8. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),
9. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
10. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52).

Wykres 116

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności pracy w latach 2001-2007 w Powiatach Mazowsza, w zł na 1 pracownika

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Przetwórstwo przemysłowe
- 2 – Produkcja wyrobów chemicznych
- 3 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 4 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 5 – Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
- 6 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 7 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 8 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 9 – Produkcja metali i wyrobów z metali
- 10 – Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych

Na wykresie 117 przedstawiono dziedziny (sekcje, podsekcje i działy PKD), które uzyskały najwyższą rentowność pracy w Powiatach Mazowsza w 2007 r.

Były to:

1. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),
2. przetwórstwo przemysłowe (D),
3. produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),

4. transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
5. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
6. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
7. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
8. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
9. produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN),

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	8154	15126	24143	46581	45399	40973	50294
2	17717	32673	31539	49138	18200	24523	X
3	13312	12369	12944	22955	23580	29049	32917
4	9755	7606	10655	14637	12883	26913	26430
5	2834	6838	10173	21895	18854	23558	18600
6	4543	6486	9071	12778	11652	20163	35263
7	7983	7347	8918	14679	14505	20076	22568
8	X	X	X	X	21181	29149	35011
9	3910	5267	7883	14126	14640	17802	21671
10	6592	7801	12000	13734	15555	9424	13535

10. produkcja metali i wyrobów z metali (DJ).

Rozdźwięk między pierwszą dziedziną z listy a ostatnią jest ponad dwukrotny, tj.: wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71) uzyskał zysk brutto w przeliczeniu na jednego pracownika w wysokości 52.397 zł w 2007 r., natomiast produkcja metali i wyrobów z metali (DJ) – 21.671 zł.

Wśród działów PKD najlepsze pod względem rentowności pracy okazały się takie działy, jak:

1. wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),
2. handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
3. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
4. transport lądowy; transport rurociągowy (I60),

5. budownictwo (F45),

6. produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),

7. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),

8. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),

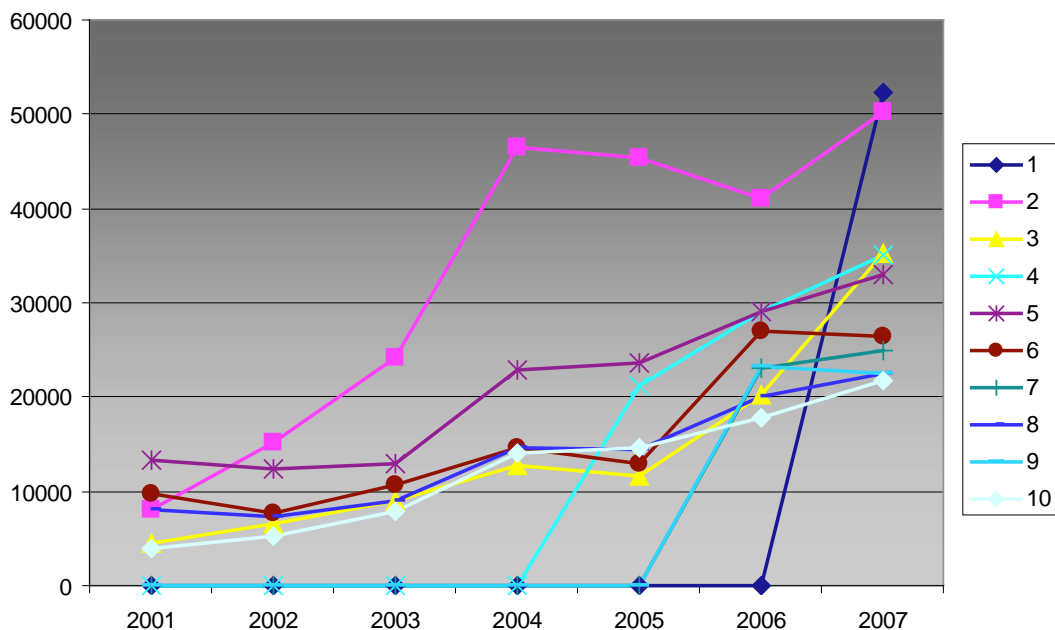
9. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),

10. włókiennictwo (D17).

W powyższym zestawieniu różnica w rentowności pracy osiągniętej przez pierwszy dział i ostatni jest jeszcze większa niż w poprzednim rankingu – w 2007 r. we włókiennictwie odnotowano zysk brutto w przeliczeniu na jednego zatrudnionego w wysokości 7.926 zł.

Wykres 117

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych wskaźnikach rentowności pracy w 2007 r. w Powiatach Mazowsza, w zł na 1 pracownika

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z US w Warszawie.

Legenda:

- 1 – Wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego
- 2 – Przetwórstwo przemysłowe
- 3 – Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 4 – Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- 5 – Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
- 6 – Sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw
- 7 – Transport lądowy; transport rurociągowy
- 8 – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- 9 – Produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana
- 10 – Produkcja metali i wyrobów z metali

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	X	X	X	X	X	X	52397
2	8154	15126	24143	46581	45399	40973	50294
3	4543	6486	9071	12778	11652	20163	35263
4	X	X	X	X	21181	29149	35011
5	13312	12369	12944	22955	23580	29049	32917
6	9755	7606	10655	14637	12883	26913	26430
7	X	X	X	X	X	22969	25018
8	7983	7347	8918	14679	14505	20076	22568
9	X	X	X	X	X	23236	22421
10	3910	5267	7883	14126	14640	17802	21671

Podsumowując kondycję ekonomiczną dziedzin Metropolii Stołecznej i Powiatów Mazowsza określoną na podstawie takich wskaźników, jak: rentowność majątku, rentowność kapitałów własnych, rentowność sprzedaży oraz rentowność pracy, można stwierdzić, że najlepszą kondycję w Metropolii Stołecznej wykazały następujące działy PKD:

1. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22), produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
2. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), działalność gospodarcza pozostała (K74), budownictwo (F45), edukacja (M80),
3. handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52), obsługa nieruchomości (K70), wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N85).

Podsumowując kondycję ekonomiczną dziedzin Powiatów Mazowsza, najlepszą kondycję wykazały następujące działy PKD:

1. działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22), produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31) i budownictwo (F45),
2. sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52), a także działalność gospodarcza pozostała (K74),
3. transport lądowy; transport rurociągowy (I60), wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71), a także edukacja (M80).

Powyższe działy najczęściej pojawiały się w poszczególnych rankingach, warto zwrócić uwagę, że wśród nich są wszystkie działy sekcji G oraz pojawiła się edukacja. Trzeba też mieć na uwadze, że nie wszystkie dane w omawianym przekroju (powiaty Mazowsza z wyłączeniem Warszawy i powiatów metropolii) były dostępne, ich brak mógł wpłynąć na prezentowane tutaj zestawienia.

11

Analiza wybranych danych statystycznych

w podregionach Województwa Mazowieckiego

Mieczysław Bąk

W Województwie Mazowieckim wyróżniono pięć podregionów: ciechanowsko-płocki, ostrołęcko-siedlecki, warszawski, radomski oraz miasto Warszawa. Poniżej przedstawiamy analizę wybranych danych statystycznych i wskaźników w poszczególnych podregionach w następujących zakresach:

1. potencjały zatrudnieniowe:
 - zatrudnienie ogółem,
 - przyjęcia i zwolnienia z pracy,
2. potencjały rozwojowe:
 - majątek trwały,
 - aktywa obrotowe,
 - wartości niematerialne i prawne,
 - kapitały własne,
3. potencjały wynagrodzeniowe i dochodowe:
 - wynagrodzenia brutto,
 - wynagrodzenia na 1 pracownika,
 - ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia socjalne,
 - przychody ze sprzedaży,
 - zysk brutto.

11.1.

Potencjały zatrudnieniowe. Analiza potencjałów zatrudnieniowych głównych działów i sekcji PKD podregionów Mazowsza

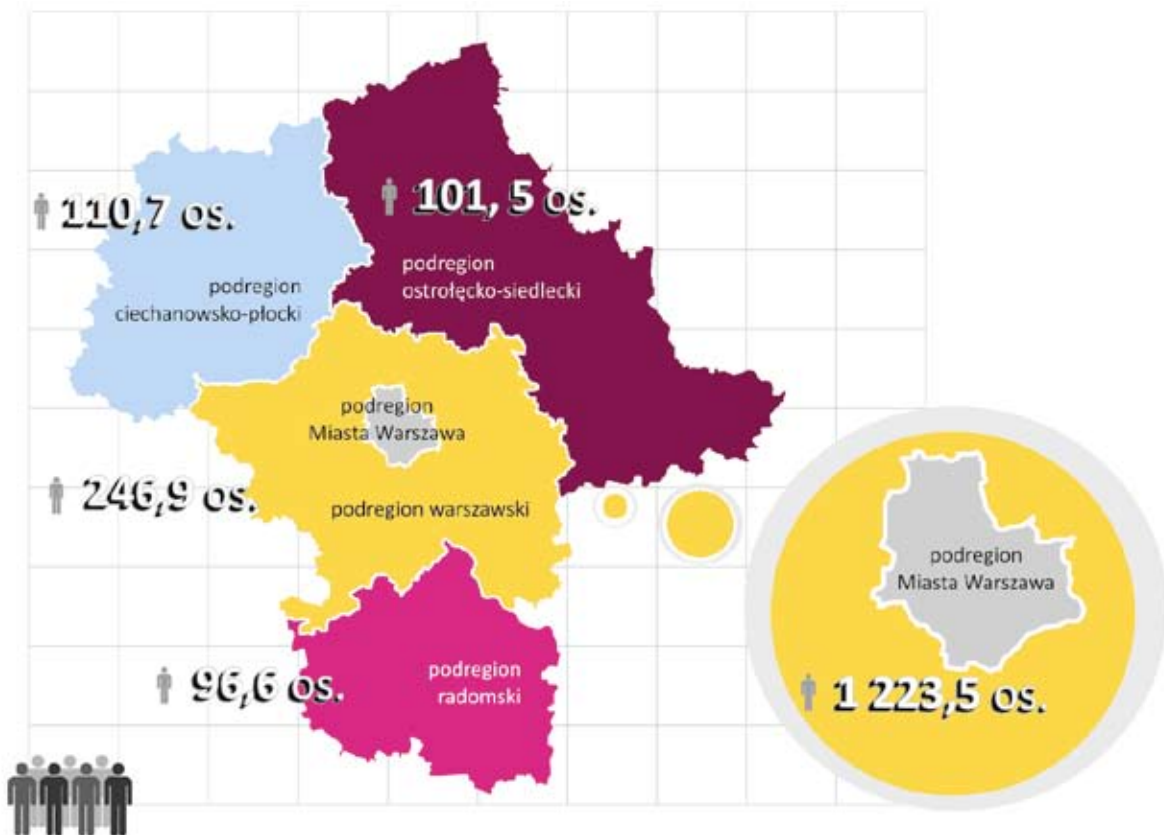
11.1.1.

Zatrudnienie ogółem

Analiza danych statystycznych dotyczących zatrudnienia ogółem w latach 2001-2008 w podregionach Mazowsza pozwala stwierdzić, że do wiodących sekcji PKD w tym zakresie należą: przetwórstwo przemysłowe (D), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N), budownictwo (F), edukacja

(M), obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K) oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność (I). Podmioty działające w tych sekcjach w badanym okresie oferowały najwięcej miejsc pracy, przy czym widać znaczne różnice pomiędzy Warszawą i pozostałymi podregionami. Przetwórstwo przemysłowe wybija się na czołową pozycję w czterech podregionach, jedynie w Warszawie jest na dalszej pozycji, gdzie najwięcej miejsc pracy ogółem w całym okresie było w sekcji I (transport, gospodarka magazynowa i łączność), która w roku 2008 zapewniała blisko 229 tys. miejsc pracy (spośród 1,2 mln wszystkich miejsc pracy). W pozostałych podregionach najwięcej miejsc pracy w tym roku zapewniało przetwórstwo przemysłowe, ale w podregionie ciechanowsko-płockim 34,6 tys. spośród 110,7 tys. wszystkich miejsc pracy, w ostrołęcko-siedleckim 32,4 tys. spośród 101,5 tys., w radomskim 30,9 tys. spośród 96,6 tys., a w warszawskim 77,5 tys. spośród 246,9 tys. wszystkich miejsc pracy w tym podregionie. Przedstawia to rysunek 1 na następnej stronie.

Wysoko w prezentowanej klasyfikacji uplasował się dział K74 (działalność gospodarcza pozostała) należący do czołowych branż we wszystkich podregionach, a ponadto transport lądowy; transport rurociągowy (I60), wszystkie działy sekcji G, a w podregionach ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim i radomskim również dział produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich (D18). Trzeba również zauważyć, że w Warszawie w 2008 r. każdy z działów: transport lądowy; transport rurociągowy (I60), działalność gospodarcza pozostała (K74), handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) oraz handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52) zapewnił więcej miejsc pracy niż przodujące w pozostałych podregionach przetwórstwo przemysłowe.

Rysunek 1**Zatrudnienie ogółem w podregionach Mazowsza w tysiącach osób w roku 2008**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Jeśli chodzi o dynamikę zatrudnienia badaną w okresie od 2001 r. (który był rokiem bazowym = 100) do 2008 r., najwyższą dynamikę wykazała sekcja M (edukacja) w podregionie ciechanowsko-płockim i wynosiła ona 615. Ta sama sekcja była wiodącą pod względem dynamiki także w podregionach ostrołęcko-siedleckim (wzrost liczby miejsc pracy w 2008 w stosunku do 2001 r. 2,4 razy) i radomskim (wzrost niemal dwukrotny), przy czym jedynie w podregionie ostrołęcko-siedleckim odnotowano spadki zatrudnienia w edukacji, podczas, gdy w dwóch pozostałych podregionach w całym okresie obserwowano dodatnią dynamikę. Do dziedzin, które także warto wymienić należą transport lądowy; transport rurociągowy (I60) oraz cała sekcja I (transport, gospodarka magazynowa i łączność), które również w analizowanym okresie wykazywały wyłącznie wzrosty (i to wysokie) w trzech – czterech podregionach.

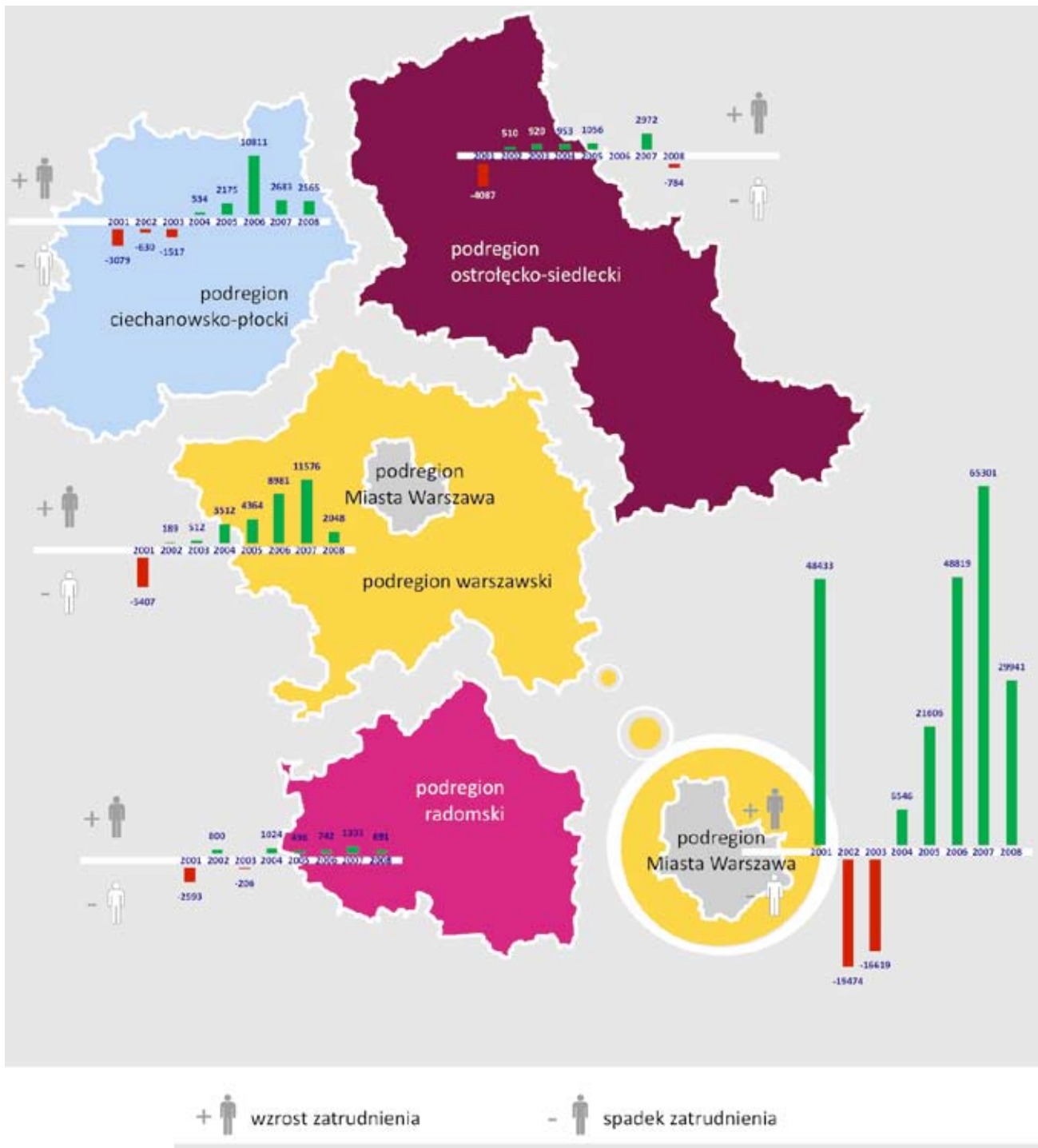
11.1.2.

Przyjęcia i zwolnienia z pracy

Rysunek 2 na następnej stronie przedstawia zmiany w zatrudnieniu w podregionach Mazowsza w latach 2001-2008. Jak wynika z przedstawionych danych, Warszawa jest głównym rynkiem pracy dla mieszkańców Mazowsza, a jednocześnie w latach 2002-2003 tutaj zwolniono najwięcej pracowników. W innych podregionach zarówno liczby osób przyjętych do pracy, jak zwolnionych były nieporównywalne z danymi w tym zakresie odnotowanymi w Warszawie. Podregion warszawski jest najmniej odstającym pod względem osób przyjmowanych do pracy od rynku Warszawy, ale przepaść jest nadal ogromna i wydaje się, że najgorsza sytuacja ma miejsce w podregionie radomskim i ostrołęcko-siedleckim.

Rysunek 2

Zmiany w zatrudnieniu w podregionach Mazowsza w latach 2001-2008 w osobach

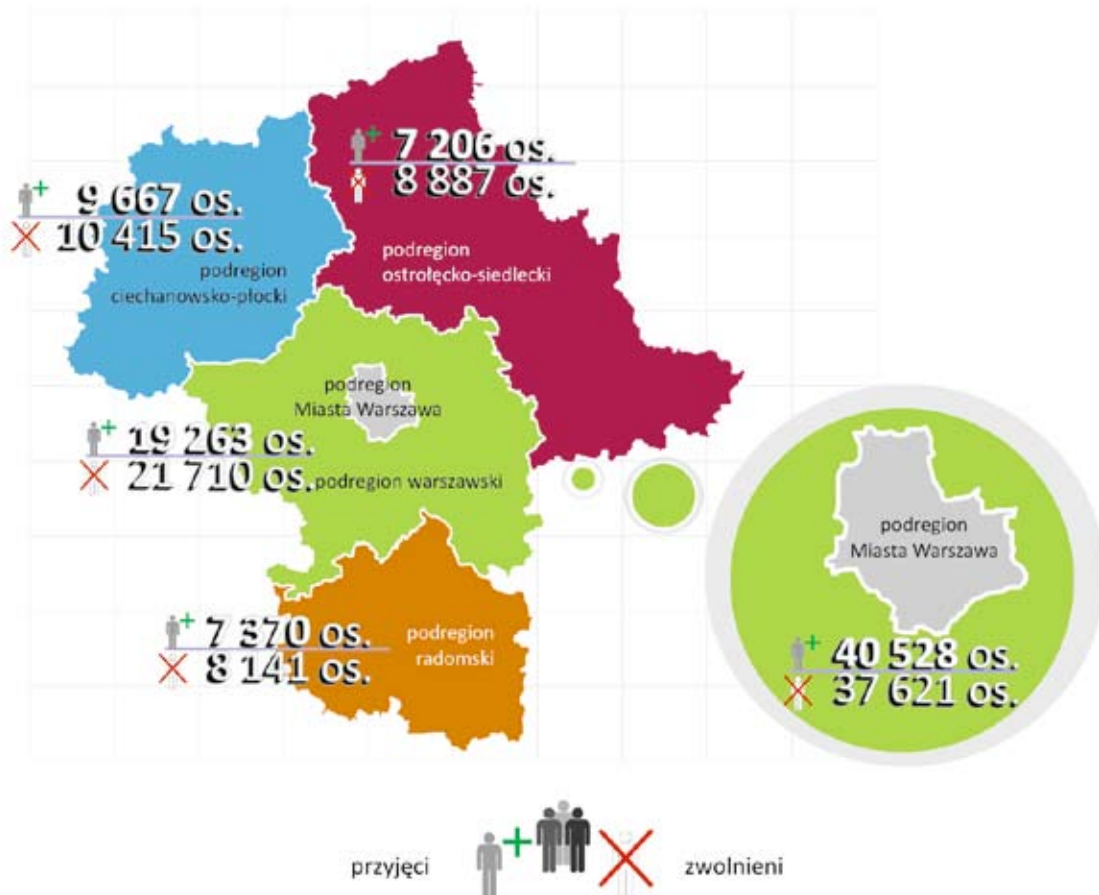
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Na rysunku 3 na następnej stronie przedstawiono saldo przyjęć i zwolnień z pracy w 2008 r. Z zaprezentowanych danych wynika, że poza Warszawą we wszystkich pozostałych podregionach zwolniono więcej osób, niż przyjęto do pracy. Najwyższe ujemne saldo przyjęć i zwolnień odnotowano w podregionie

warszawskim (2.447 osób zwolnionych więcej niż przyjętych do pracy), a najniższe – w podregionie ciechanowsko-płockim (748 osób zwolnionych więcej niż przyjętych do pracy). Niestety dodatnie saldo przyjęć i zwolnień do pracy w Warszawie nie zrekompensowało liczby zwolnień w pozostałych podregionach.

Rysunek 3

Saldo przyjęć i zwolnień z pracy w podregionach Mazowsza w roku 2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

11.2.

Potencjały rozwojowe. Analiza rozwoju potencjałów ekonomicznych dziedzin gospodarki od strony kluczowych aktywów i kapitałów własnych

11.2.1.

Majątek trwały

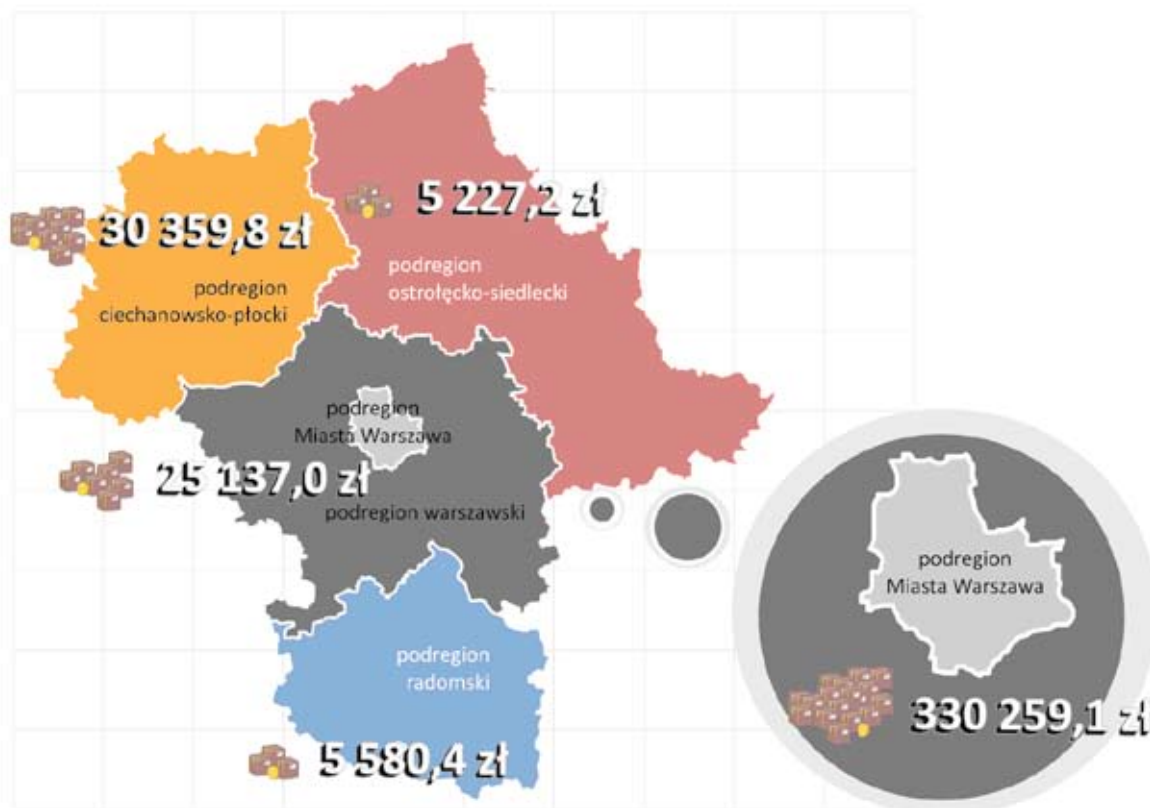
Analiza wartości majątku trwałego w podregionach Mazowsza w latach 1999-2007 pokazuje, że do kluczowych sekcji, podsekcji i działów PKD pod tym względem we wszystkich podregionach należą: obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K) i dział tej sekcji - obsługa nieruchomości (K70), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G), które zajmowały czołowe pozycje, a następnie przetwórstwo przemysłowe (D) - poza podregionem ciechanowsko-płockim, produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych

(DA) - poza Warszawą, transport, gospodarka magazynowa i łączność (I) - poza podregionem warszawskim i handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51), który nie należał do kluczowych działów w podregionie ostrołęcko-siedleckim. Poza podregionami warszawskim i radomskim istotną okazała się również sekcja E - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę pod względem wartości majątku trwałego. Podobne zestawienie w poszczególnych podregionach powstało po analizie ostatniego roku - 2007. Trzeba jednak zwrócić uwagę na istotne różnice w wartości majątku trwałego ogółem w poszczególnych podregionach. W ostatnim badanym roku niekwestionowanym liderem jest Warszawa z majątkiem o wartości ponad 330 mld zł, a następnie, ale z majątkiem o wartości poniżej 10% wymienionej wielkości podregiony ciechanowsko-płocki (nieco ponad 30 mld zł) i warszawski (nieco ponad 25 mld zł), a podregiony radomski i ostrołęcko-siedlecki zgromadziły majątek trwały w granicach 5 mld zł.¹³¹

¹³¹ Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż przedstawione dane liczone metodą przedsiębiorstw, według lokalizacji ich siedzib głównych (central). Oznacza to, że jeżeli przedsiębiorstwo miało charakter wielooddziałowy, to cały majątek trwały przypisywano miejscu lokalizacji centrali. Stąd dane dla Warszawy są w pewnym zakresie zawyżone.

Rysunek 4

Majątek trwały na 1 pracownika w podregionach w roku 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Na rysunku 4 przedstawiono majątek trwały w przeliczeniu na jednego pracownika w 2007 r. – również i w tej analizie widać ogromną przepaść pomiędzy Warszawą a pozostałymi podregionami Mazowsza.

Jeżeli chodzi o dynamikę wartości majątku trwałego w latach 1999-2007, można zaobserwować znaczne zróżnicowanie między poszczególnymi podregionami. Do dziedzin o najwyższej dynamice w 2007 r. w stosunku do roku 1999 w trzech podregionach należały: I60 - transport lądowy; transport rurociągowy (dział nieobecny wśród najdynamiczniejszych w podregionie ciechanowsko-płockim i w Warszawie), sekcja O - działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (sekcja nieobecna wśród najdynamiczniejszych w podregionie radomskim i Warszawie) oraz O90 - działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (dział nieobecny wśród najdynamiczniejszych w podregionie warszawskim i w Warszawie). Ponadto w podregionach ciechanowsko-płockim i radomskim wśród dziedzin o najwyższej dynamice były po cztery podsekcje sekcji D – przetwórstwo przemysłowe i dodatkowo po jednym dziale z tej sekcji: D33 (produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków) i D22 (działalność

wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji). Cztery podsekcje przetwórstwa przemysłowego znalazły się także wśród kluczowych dziedzin pod względem dynamiki wartości majątku trwałego w podregionie ostrołęcko-siedleckim, podczas gdy w warszawskim były wśród wiodących tylko dwie podsekcje z przetwórstwa przemysłowego, a w Warszawie – jedna oraz dział D17 - włókiennictwo. W Warszawie w czołówce pod względem dynamiki majątku trwałego znalazły się sekcje M (edukacja) i N (ochrona zdrowia i pomoc społeczna) – ta ostatnia przodowała także w podregionie radomskim, w pozostałych podregionach obie te sekcje w ogóle nie znalazły się wśród kluczowych dziedzin. Z kolei w podregionie warszawskim – w odróżnieniu od pozostałych podregionów – wysoko w zestawieniu znalazła się sekcja H – hotele i restauracje. W Warszawie przodowały wszystkie działy sekcji K - obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, co było nietypowe dla pozostałych podregionów, jedynie dział K74 - działalność gospodarcza pozostała był wśród wiodących w podregionie ciechanowsko-płockim.

Podobnie, jak w przypadku wartości majątku trwałego, również w odniesieniu do dynamiki w latach 1999-2007 można zaobserwować znaczne

zróznicowanie w podregionach w dynamice majątku trwałego ogółem w ostatnim roku (2007). Przeważa podregion ciechanowsko-płocki z dynamiką o wartości 255, następnie plasuje się podregion warszawski (191), Warszawa (181), ostrołęcko-siedlecki (143) i radomski (125). Wśród wiodących dziedzin w poszczególnych podregionach różnice były dużo większe: w podregionie radomskim najwyższą dynamikę (13099) odnotowano w sekcji N - ochrona zdrowia i pomoc społeczna, w ciechanowsko-płockim - w podsekcji DJ - produkcja metali i wyrobów z metali (2414), w warszawskim - w dziale I63 - działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (1344), w Warszawie - w edukacji M (1248), a w podregionie ostrołęcko-siedleckim - w dziale G50 - sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (367). Można także stwierdzić, że w Warszawie dziedziny o najwyższej dynamice majątku trwałego prawie nie pokrywają się z wiodącymi sekcjami i działami pod tym względem w innych podregionach.

11.2.2.

Aktywa obrotowe

Aktywa obrotowe także pokazują potencjały rozwojowe sektorów. Do dziedzin o najwyższych wartościach aktywów obrotowych w latach 1999-2007 we wszystkich podregionach należy sekcja D (przetwórstwo przemysłowe), która poza Warszawą wyprzedziła wszystkie inne. W roku 2007 w podregionie ciechanowsko-płockim osiągnęła wartość ponad 17 mld zł aktywów obrotowych, w warszawskim - 8,7 mld zł, w radomskim - 3 mld zł i w ostrołęcko-siedleckim - 2,6 mld zł. W Warszawie najsilniejsza pod tym względem okazała się sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, osiągając wartość aktywów obrotowych w kwocie 59,3 mld zł w 2007 r. Ta sekcja należała do najsilniejszych także w pozostałych podregionach. Jak widać rysują się znaczne różnice pomiędzy regionami w wartości aktywów obrotowych. Kolejne sekcje, podsekcje i działy PKD, równie istotne we wszystkich podregionach, to dział G51 - handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami wysoko uplasowany i budownictwo (F), który miał większe znaczenie w podregionach ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim i radomskim, mniejsze w podregionie warszawskim i zdecydowanie mniejsze w Warszawie. Do wiodących sektorów w odniesieniu do wartości aktywów należały także sekcja K - obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (poza podregionem ostrołęcko-siedleckim) i sekcja I - transport, gospodarka magazynowa i łączność. Ponadto podsekcja DA - produkcja artykułów spożywczych; napojów

i wyrobów tytoniowych także należała do czołowych dziedzin w niemal wszystkich podregionach (poza Warszawą), a podsekcja DJ - produkcja metali i wyrobów z metali w trzech (ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim i radomskim). W Warszawie - inaczej niż w pozostałych podregionach do kluczowych pod względem aktywów obrotowych należała również sekcja J - pośrednictwo finansowe i E - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, która jest także istotna w podregionie ciechanowsko-płockim.

Analiza danych dotyczących roku 2007 praktycznie nie zmienia przedstawionej sytuacji w zakresie kluczowych sekcji i działów PKD w poszczególnych podregionach w odniesieniu do aktywów obrotowych. Należy jednak zwrócić uwagę na ich wartości ogółem, ponieważ występują znaczne różnice. Najwyższą wartość aktywów obrotowych ogółem odnotowano w Warszawie (ponad 200 mld zł), następnie w podregionie warszawskim (21,6 mld zł), ciechanowsko-płockim (20,8 mld zł), radomskim (5,5 mld zł), a najmniejszą - w podregionie ostrołęcko-siedleckim (4,4 mld zł).

Inne dziedziny pojawiły się wśród kluczowych pod względem dynamiki aktywów obrotowych analizowanych w latach 1999-2007. W 2007 r. najwyższą dynamikę względem 1999 r. widać w sekcji N - ochrona zdrowia i pomoc społeczna w czterech podregionach: ostrołęcko-siedleckim (1522), radomskim (5872), warszawskim (1261) i w Warszawie (1922). Do równie dynamicznych dziedzin można zaliczyć dział O90 - odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne w podregionach ciechanowsko-płockim, w którym był dziedziną o najwyższej dynamice osiągając wartość 1762, warszawskim, nieco niżej - w podregionie radomskim, a także w Warszawie i w podregionie ostrołęcko-siedleckim. W czterech podregionach wysoką dynamiką charakteryzowała się też sekcja I - transport, gospodarka magazynowa i łączność (poza Warszawą) oraz podsekcja I60 - transport lądowy; transport rurociągowy (poza Warszawą). W Warszawie do sekcji i działów o najwyższej dynamice aktywów obrotowych należały również m.in. działy: K71 - wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego, I65 - pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych i D37 - przetwarzanie odpadów oraz sekcja J - pośrednictwo finansowe. Jeśli chodzi o dynamikę aktywów obrotowych ogółem w roku 2007 w poszczególnych podregionach, różnice nie są tak ogromne, jak w ich wartościach. Najwyższą dynamikę widać w podregionie ciechanowsko-płockim (322), następnie w - ostrołęcko-siedleckim (219), warszawskim (217), w Warszawie (205), a najmniejszą - w podregionie radomskim (187).

11.2.3.

Wartości niematerialne i prawne

Na potencjał rozwojowy, zwłaszcza innowacyjnych dziedzin, mogą wskazywać wartości niematerialne i prawne. Po analizie danych w latach 1999 - 2007 można stwierdzić, że do dziedzin o najwyższych wielkościach wartości niematerialnych i prawnych we wszystkich podregionach Mazowsza należy sekcja D – przetwórstwo przemysłowe, przy czym najwyższą wartość w 2007 r. osiągnęły wartości niematerialne i prawne w podregionie warszawskim (1,3 mln zł, wartość ogółem w 2007 r. w podregionie: 1,95 mln zł), następnie w podregionie ciechanowsko-płockim (883,5 tys. zł, wartość ogółem w podregionie: 1,09 mln zł), w Warszawie (95,7 tys. zł, wartość ogółem w podregionie: 1,2 mln zł), w podregionie ostrołęcko-siedleckim (119,6 tys. zł, wartość ogółem w podregionie: 155,3 tys. zł) i najniższą wartość – w podregionie radomskim (71,7 tys. zł, wartość ogółem w podregionie: 153,9 tys. zł). Kolejne sekcje i działy ważne w omawianym zakresie w czterech podregionach, to DA - produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (poza Warszawą), we wszystkich podregionach G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, K - obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, dział G51 - handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami. Następne istotne dziedziny to podsekcja DJ - produkcja metali i wyrobów z metali w podregionach ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim i radomskim, sekcja I - transport, gospodarka magazynowa i łączność w podregionach ciechanowsko-płockim i mieście Warszawa, gdzie była na pierwszej pozycji z wartością 551,8 tys. zł. Poza tym w podregionach warszawskim i radomskim wyróżniała się też podsekcja DL - produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych, w warszawskim i Warszawie podsekcja DE - produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna, a w ciechanowsko-płockim i radomskim – sekcja F - budownictwo. W Warszawie warto jeszcze przytoczyć sekcję O (działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała), w podregionie radomskim – podsekcję DB - produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży, w warszawskim DK - produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych, a w ostrołęcko-siedleckim DI - produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych, które także należały do istotnych w badanych zakresie.

Analiza danych dotyczących jedynie 2007 r. praktycznie nie zmieniła powyżej opisanego zestawienia, w Warszawie do grupy sekcji o największych wartościach niematerialnych i prawnych można zaliczyć pośrednictwo finansowe (J). Jeżeli popatrzymy na dynamikę wartości niematerialnych i prawnych

w 2007 r. w stosunku do roku 1999, sytuacja wygląda zupełnie inaczej. Zróżnicowanie między podregionami jest znaczne. I tak najwyższą dynamikę ogółem w wysokości 625,3 odnotowano w podregionie ciechanowsko-płockim, w którym wiodące dziedziny to:

- produkcja metali i wyrobów z metali (DJ) – dynamika 4527,78,
- przetwórstwo przemysłowe (D),
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
- produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
- obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K),
- obsługa Nieruchomości (K70),
- handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E),
- produkcja wyrobów włókienniczych i odzieży (DB),
- włókiennictwo (D17).

Podregion warszawski odnotował dynamikę w wysokości 399,5, kluczowe dziedziny to:

- działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką (I63) – dynamika 5268,
- handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
- pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (41),
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
- handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
- działalność badawczo-rozwojowa (K73),
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
- produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
- produkcja wyrobów chemicznych (DG),
- produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna (DE).

Następny podregion to radomski, w którym wartości niematerialne i prawne wzrosły ponad dwukrotnie (dynamika 233,4), a istotne dziedziny były następujące:

- produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD) – dynamika 1333,3,
- handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
- produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
- produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
- produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),

- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
- handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
- sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
- przetwórstwo przemysłowe (D),
- obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K).
Dynamikę 163,9 odnotowano w podregionie ostrołęcko-siedleckim, a kluczowe sekcje i działy to:
- produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL) – dynamika 633,1,
- pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41),
- produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
- przetwórstwo przemysłowe (D),
- produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
- działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
- obsługa Nieruchomości (K70),
- handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
- transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK).

11.2.4.

Kapitały własne

Ostatnią kategorią wpływającą na potencjał rozwojowy, którą omawiamy są kapitały własne. Po przeprowadzeniu analiz danych w latach 1999-2007, widać duże zróżnicowanie w wartości kapitałów własnych ogółem w podregionach. W ostatnim badanym roku najwyższą wartość odnotowano w Warszawie (266 mld zł), gdzie na czołową pozycję wysunęła się sekcja K - obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej - kapitały własne o wartości 59,5 mld zł, następnie w podregionie ciechanowsko-płockim kapitały własne osiągnęły wartość 27,4 mld zł (głównie ze względu na PKN Orlen), a wiodącą okazała się także sekcja K (kapitały własne o wartości 1,6 mld zł). Następny w kolejności pod względem wielkości kapitałów własnych był podregion warszawski (22 mld zł), gdzie najsilniejszą sekcją – podobnie jak w pozostałych, niewymienionych jeszcze podregionach - było przetwórstwo przemysłowe (D) o wartości kapitałów własnych 8,5 mld zł. W podregionie radomskim odnotowano kapitały własne ogółem w wysokości 5,9 mld zł (wiodąca sekcja D osiągnęła wartość 2,4

mld zł), a w podregionie ostrołęcko-siedleckim – 5,7 mld zł, a sekcja D – 2,9 mld zł. Wymieniana sekcja D należała do istotnych dziedzin także w Warszawie, ale wyżej od niej pod względem kapitałów własnych były inne dziedziny (I, K70, G, E, I64). We wszystkich podregionach do czołowych sekcji i działów w omawianym zakresie należał także dział K70 - obsługa nieruchomości, a także sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego. W czterech podregionach (poza Warszawą) istotna była także podsekcja DA - produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych, we wszystkich podregionach dział G51 - handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami, ale uplasowany niżej niż podsekcja DA. Do kluczowych pod względem kapitałów własnych sekcji, także w czterech podregionach (poza warszawskim) można zaliczyć sekcję I - transport, gospodarka magazynowa i łączność, w trzech podregionach (ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim i w Warszawie) sekcję E - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, a także podsekcję DJ - produkcja metali i wyrobów z metali.

Przegląd najważniejszych dziedzin pod względem kapitałów własnych w roku 2007 nie przynosi istotnych zmian w zaprezentowanych powyżej sekcjach, podsekcjach i działach PKD istotnych w tym zakresie w poszczególnych podregionach, inaczej wygląda jedynie kolejność istotnych dziedzin. Widoczne różnice widać w dynamice kapitałów własnych w 2007 r., kiedy rok 1999 potraktowano, jako wyjściowy. Najwyższą dynamikę kapitałów własnych zaobserwowano w podregionie warszawskim i wynosiła ona 277,2, a zestawienie najbardziej dynamicznych sekcji i działów wyglądał następująco:

- odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90) – dynamika 1660,9,
- produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN),
- hotele i restauracje (H),
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
- pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41),
- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
- handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
- budownictwo (F),
- transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
- produkcja wyrobów chemicznych (DG).

Kolejny podregion – ciechanowsko-płocki osiągnął niemal trzykrotny wzrost kapitałów własnych w 2007 r. w stosunku do roku 1999 (dynamika 270), a kluczowe sekcje, podsekcje i działy PKD¹³² to:

- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej

¹³² US Warszawa nie dostarczył danych przemysłu petrochemicznego.

- niesklasyfikowanych (DK) – dynamika 2477,9,
- odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
- działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
- produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
- działalność gospodarcza pozostała (K74),
- hotele i restauracje (H),
- handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
- produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
- produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN),
- produkcja metali i wyrobów z metali (DJ).

Kapitały własne podmiotów w Warszawie wzrosły nieco ponad dwa razy w ciągu ośmiu lat (dynamika 215), przy czym wiodące pod tym względem sekcje i działy były inne niż w pozostałych podregionach i były następujące:

- edukacja (M) – dynamika 1394,9,
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
- pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
- sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
- działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (O),
- Informatyka (K72),
- pośrednictwo finansowe (J),
- produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH).

Dynamikę kapitałów własnych na poziomie 180 w 2007 r. (kiedy rok 1999=100) zaobserwowano w podregionie ostrołęcko-siedleckim, a czołowe dziedziny to:

- produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD) – dynamika 580,7,
- sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
- produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
- transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
- produkcja wyrobów chemicznych (DG),
- budownictwo (F),
- produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (DA),
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów

samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G).

Podregion radomski z dynamiką kapitałów własnych na poziomie 178,9 charakteryzuje się dominacją sekcji G w analizowanym zakresie:

- sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50) – dynamika 846,8,
- produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
- przetwórstwo przemysłowe (D),
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
- odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne (O90),
- handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51)
- pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41),
- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
- handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
- transport lądowy; transport rurociągowy (I60).

11.3.

Potencjały wynagrodzeniowe i dochodowe. Analiza strumieni przychodów ze sprzedaży i kluczowych elementów wartości dodanej

11.3.1.

Wynagrodzenia brutto

O jakości miejsc pracy najdobitniej świadczą wynagrodzenia uzyskiwane przez pracowników. W niniejszej części przedstawiamy dziedziny o najwyższych potencjałach wynagrodzeniowych i dochodowych – dziedziny, które mogą oferować miejsca pracy wysokiej jakości.

Analiza wynagrodzeń brutto w latach 2002-2007 w pięciu podregionach Mazowsza wykazała ogromny rozdźwięk między Warszawą i pozostałymi podregionami, co odzwierciedla nierównomierne rozłożenie miejsc pracy. W Warszawie w 2007 r. na wynagrodzenia brutto przeznaczono niemal 47 mld zł, podczas gdy w podregionie warszawskim 5,33 mld zł, w ciechanowsko-płockim 2,34 mld zł, w ostrołęcko-siedleckim 1,38 mld zł, a w radomskim jedynie 1,27 mld zł. Jeśli chodzi o dziedziny o najwyższych funduszach wynagrodzeń, w czterech podregionach przoduje przetwórstwo przemysłowe (D) – w podregionie warszawskim w 2007 r. na wynagrodzenia brutto przeznaczono 2,45 mld zł, w ciechanowsko-płockim 1,26 mld zł, w ostrołęcko-siedleckim 0,84 mld zł i w radomskim 698 mln zł. W Warszawie, gdzie na czołowym miejscu znalazła się sekcja I - transport, gospodarka magazynowa i łączność na wynagrodzenia brutto

przeznaczono 12,16 mld zł, ta sekcja także należała do istotnych pod względem wynagrodzeń brutto w pozostałych podregionach, ale znalazła się niżej niż inne dziedziny. Co ciekawe pomimo, że w Warszawie sekcja D znalazła się niżej niż sekcje I, G, K i działy I64 i I60, fundusz wynagrodzeń brutto w 2007 r. w sekcji D wyniósł 6,46 mld zł, a więc był wyższy niż w pozostałych podregionach wartość wynagrodzeń brutto ogółem. Inne bardzo istotne z punktu widzenia wynagrodzeń brutto dziedziny to sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, podsekcja DA - produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych i sekcja I - transport, gospodarka magazynowa i łączność, przy czym, sekcja G była wśród kluczowych dziedzin we wszystkich podregionach, podsekcja DA także, poza Warszawą, gdzie zamykała dziesięć kluczowych dziedzin, a sekcja I miała zdecydowanie mniejsze znaczenie w podregionach ostrołęcko-siedleckim i warszawskim, niż w pozostałych.

Ponadto w czterech podregionach (poza ostrołęcko-siedleckim) wysoki fundusz wynagrodzeń brutto odnotowano w sekcji K - obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, w trzech podregionach (ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim i radomskim) - w sekcji F - budownictwo, przy czym w ciechanowsko-płockim była na drugiej pozycji pod względem wynagrodzeń brutto, a także w trzech podregionach (ciechanowsko-płockim, warszawskim i w Warszawie) - ważny był dział I60 - transport lądowy; transport rurociągowy.

Analiza dynamiki wynagrodzeń brutto w latach 2002-2007, pozwoliła stworzyć zestawienie sekcji, podsekcji i działów w poszczególnych podregionach, które osiągnęły najwyższą dynamikę w roku 2007 w stosunku do roku 2002. Pewnym zaskoczeniem jest porównanie dynamiki wynagrodzeń brutto ogółem w podregionach, ponieważ nie zaobserwowano tak drastycznych różnic, jak w przypadku innych danych. Najwyższą dynamikę wynagrodzeń brutto w roku 2007 w stosunku do roku 2002 odnotowano w podregionie warszawskim (162,1), a kluczowe dziedziny pod tym względem to:

- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI) - dynamika 412,6,
- wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),
- produkcja sprzętu transportowego (DM),
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
- budownictwo (F),
- sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
- działalność badawczo-rozwojowa (K73),
- produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
- działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja

- zapisanych nośników informacji (D22),
- handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52).

W podregionie ciechanowsko-płockim dynamika wynagrodzeń brutto wyniosła 144, przy czym wiodąca sekcja charakteryzowała się znacznie wyższą dynamiką niż jej wartość ogółem:

- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N) - dynamika 459,8,
- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
- produkcja sprzętu transportowego (DM),
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
- produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN),
- produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
- działalność gospodarcza pozostała (K74),
- produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
- handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51).

W Warszawie fundusz wynagrodzeń brutto wzrósł w 2007 r. w porównaniu do roku 2002 jedynie o 40,5%, a istotne dziedziny to:

- produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21) - dynamika 280,4,
- produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
- działalność usługowa pozostała (O93),
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
- pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
- produkcja maszyn biurowych i komputerów (D30),
- pośrednictwo finansowe (J),
- handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (G52),
- działalność gospodarcza pozostała (K74).

W podregionie ostrołęcko-siedleckim dynamika wynagrodzeń brutto była niemal taka, jak w Warszawie (140,4), a kluczowe dziedziny były następujące:

- produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH) - dynamika 288,8,
- sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
- produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
- produkcja sprzętu transportowego (DM),
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
- transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
- budownictwo (F).

Najniższą dynamikę funduszu wynagrodzeń brutto widzimy w podregionie radomskim (136,8), jednak nie odbiega ona aż tak rażąco od pozostałych podregionów. Kluczowymi dziedzinami pod względem wynagrodzeń brutto były:

- handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51) – dynamika 240,6,
- produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana (D31),
- produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD),
- produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
- sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G51),
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),

- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
- produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL).

11.3.2.

Wynagrodzenia na 1 pracownika

Przegląd wynagrodzeń brutto w przeliczeniu na jednego pracownika daje lepszy obraz rzeczywistych wynagrodzeń. W tabeli 118 widać różnice w przeciętnych wynagrodzeniach brutto w poszczególnych podregionach w latach 2002-2007, a na rysunku 5 przedstawiono dane dotyczące 2007 r.

Tabela 118

Wynagrodzenia miesięczne brutto na 1 pracownika w latach 2002-2007 w podregionach Mazowsza, w zł

podregion	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	ogółem w zł					
ciechanowsko-płocki	1.366	1.437	1.519	1.497	1.646	1.870
ostrołęcko-siedlecki	928	967	985	1.005	1.088	1.211
warszawski	1.375	1.509	1.537	1.640	1.776	1.957
radomski	868	917	959	994	1.070	1.169
m. Warszawa	2.726	2.870	2.898	2.976	3.148	3.427

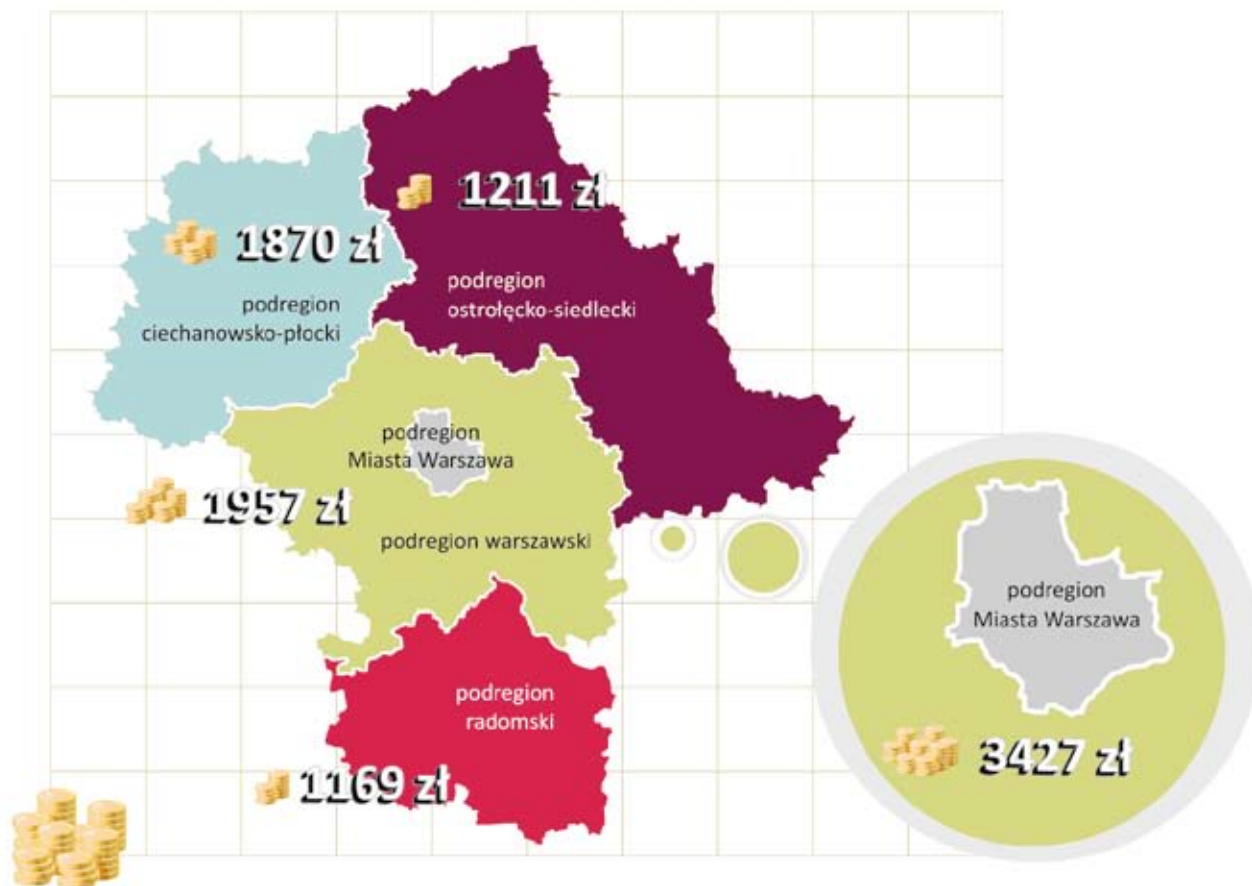
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Tabela 119

Podsekcje i działy PKD o najwyższych ogółem wynagrodzeniach miesięcznych brutto na 1 pracownika w latach 2002-2007 w podregionie miasto Warszawa, w zł

P	D	opis	2002	2003	2004	2005	2006	2007
		ogółem	2726	2870	2898	2976	3148	3427
	D21	produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	2165	2132	83061	2740	2897	3142
	D30	produkcja maszyn biurowych i komputerów	1682	4624	45655	4229	3149	3682
	G50	sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	3213	3368	42003	3228	3339	3586
	K71	wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego	3413	3534	37317	4128	5119	4591
	I64	poczta i telekomunikacja	11828	10609	1496	9950	9910	9967
	O90	odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	2801	2918	23624	2950	3004	3078
	K70	obsługa nieruchomości	2324	2485	22883	2804	3038	3493
	I63	działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	3452	3778	16592	4090	4295	4729
	K72	informatyka	5750	5867	397	6354	6787	7151
DG		produkcja wyrobów chemicznych	3837	4059	6842	4729	4928	4873

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Rysunek 5**Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w podregionach Mazowsza w roku 2007**

Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w 2007 roku w Województwie Mazowieckim wyniosła **1923 zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Jeżeli chodzi o sekcje i działy o najwyższych wynagrodzeniach brutto na jednego pracownika ogółem w analizowanym okresie, zestawienia dziesięciu kluczowych dziedzin przedstawiają kolejne tabele. Najwyższe wynagrodzenia brutto na jednego pracownika oferowały podmioty w Warszawie, średnia dla Warszawy wynosiła od 2.726 zł w 2002 r. do 3.427 zł brutto miesięcznie w 2007 r. Wiodące okazały się działy z sekcji przetwórstwo przemysłowe (D), sekcje: K (obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej), I (transport, gospodarka magazynowa i łączność), G (handel

hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego) oraz O (działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała), szczególności widzimy w tabeli 119 na poprzedniej stronie.

Drugim podregionem z punktu widzenia miesięcznego wynagrodzenia brutto na jednego pracownika był podregion warszawski, ale wynagrodzenia były znacznie niższe niż oferowane w Warszawie. Jeśli chodzi o czołowe podsekcje i działy, były one nieco inne niż w Warszawie, co widać w tabeli 120 na następnej stronie.

Tabela 120

Podsekcje i działy PKD o najwyższych ogółem wynagrodzeniach miesięcznych brutto na 1 pracownika w latach 2002-2007 w podregionie warszawskim, w zł

P	D	opis	2002	2003	2004	2005	2006	2007
		ogółem	1375	1509	1537	1640	1776	1957
	K71	wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego	4642	4938	x	x	6399	6551
	DG	produkcja wyrobów chemicznych	2800	3493	3633	3362	3427	3434
	DL	produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	2952	3102	2981	3239	3162	2941
	D21	produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru	2664	2683	2880	2829	2981	2911
	K70	obsługa nieruchomości	2144	2875	2662	2811	2974	3155
	G51	handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	2356	2460	2494	2641	2787	3113
	DK	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	2178	2549	2482	2670	2859	2948
	G50	sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	1880	2090	2417	2648	2742	3052
	DA	produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	2245	2382	2306	2381	2532	2921
	K73	działalność badawczo-rozwojowa	1386	1947	2170	2733	2931	3328

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Podregion ciechanowsko-płocki charakteryzował się wynagrodzeniami średnimi oscylującymi od 1.366 zł w 2002 r. do 1.870 zł brutto miesięcznie w 2007 r. Wśród sekcji i działów o najwyższych wynagrodzeniach

w całym badanym okresie dominują podsekcje przetwórstwa przemysłowego (D) – szczegóły przedstawia tabela 121.

Tabela 121

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych ogółem wynagrodzeniach miesięcznych brutto na 1 pracownika w latach 2002 – 2007 w podregionie ciechanowsko-płockim w zł

S	P	D	opis	2002	2003	2004	2005	2006	2007
			ogółem	1366	1437	1519	1497	1646	1870
		E40	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (40)	2891	3036	3418	3385	3403	3897
		DK	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	2575	2851	2734	3108	3288	3922
		I	transport, gospodarka magazynowa i łączność	2618	2759	2856	2854	3176	3392
		I60	transport lądowy; transport rurociągowy	2748	2819	2856	2808	2954	3037
		D	przetwórstwo przemysłowe	2430	2671	2843	2735	2797	3157
		E	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	2676	2506	2719	2665	2692	2956
		DL	produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	2457	2139	2304	2620	2026	2340
		DM	produkcja sprzętu transportowego	1496	1782	2142	2193	2605	3257
		K70	obsługa nieruchomości	2109	2096	2101	2246	2403	2477
		DJ	produkcja metali i wyrobów z metali	2261	1976	2070	1985	2380	2575

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Jak widać w tabeli 122, wynagrodzenia oferowane w podregionie ostrołęcko-siedleckim znacznie odbiegały od trzech powyżej przedstawionych podregionów.

Także dziedziny o najwyższych średnich wynagrodzeniach miesięcznych brutto były nieco inne.

Tabela 122

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych ogółem wynagrodzeniach miesięcznych brutto na 1 pracownika w latach 2002-2007 w podregionie ostrołęcko-siedleckim, w zł

S	P	D	opis	2002	2003	2004	2005	2006	2007
			ogółem	928	967	985	1005	1088	1211
	E40		wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	3199	3272	3483	3560	3735	4203
E			wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	2817	2812	2949	2996	3155	3501
	DJ		produkcja metali i wyrobów z metali	2036	2079	1983	2135	2491	2693
	DI		produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	1779	2082	2060	2215	2402	2681
	DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	1839	1918	2100	2191	2295	2445
	D22		działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	x	2028	x	2687	2731	2364
	DA		produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	1974	2140	2286	2155	2266	2342
	K70		obsługa nieruchomości	1769	1799	2097	2105	2246	2296
D			przetwórstwo przemysłowe	1892	1993	2060	2033	2152	2268
F			budownictwo	1471	1454	1578	1661	1891	2180

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Podregion radomski wyraźnie odstaje zwłaszcza od Warszawy i podregionu warszawskiego – tutaj średnie wynagrodzenia miesięczne ogółem wahały się od 868 zł w 2002 r. do 1.169 zł w 2007 r. Podsekcje

przetwórstwa przemysłowego (D) dominowały wśród branż o najwyższych wynagrodzeniach w analizowanym okresie, co pokazuje tabela 123.

Tabela 123

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższych ogółem wynagrodzeniach miesięcznych brutto na 1 pracownika w latach 2002-2007 w podregionie radomskim, w zł

S	P	D	opis	2002	2003	2004	2005	2006	2007
			ogółem	868	917	959	994	1070	1169
	DL		produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	2751	2609	2527	2335	2520	2754
	DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	1927	2125	2219	2360	2524	2639
I			transport, gospodarka magazynowa i łączność	1997	2106	2019	2130	2178	2316
	K70		obsługa nieruchomości	1776	1933	1999	2063	2209	2399
	I60		transport lądowy; transport rurociągowy	1913	2011	1933	2005	2106	2238
	DA		produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	1616	1680	1715	1741	1837	2001
	DI		produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	1496	1602	1789	1693	1751	1932
D			przetwórstwo przemysłowe	1469	1546	1639	1655	1816	1972
	DH		produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	1493	1479	1557	1661	1768	1851
	DN		produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	1700	1950	1615	1496	1246	1719

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Kolejne tabele przedstawiają dziedziny, które przodowały pod względem średnich miesięcznych wynagrodzeń brutto w 2007 r. W tych zestawieniach widać, jak duże różnice były nie tylko pomiędzy poszczególnymi podregionami, ale także pomiędzy sekcjami i działami. Najwyższe średnie wynagrodzenie miesięczne brutto w 2007 r. odnotowano w Warszawie w dziale I64 – poczta i telekomunikacja i wynosiło ono 9.967 zł (co widać w tabeli 124). W podregionie warszawskim najwyższe wynagrodzenie wynosiło 6.551 zł i było oferowane w dziale K71 - wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (szczegóły w tabeli

125). 3.922 zł to najwyższe wynagrodzenie w podregionie ciechanowsko-płockim, dostępne w podsekcji DK - produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (tabela 126), w podregionie ostrołęcko-siedleckim to już kwota 4.203 zł w dziale E40 - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (szczegółowe dane pokazuje tabela 127), natomiast w podregionie radomskim najwyższe średnie wynagrodzenie miesięczne brutto w 2007 r. wynosiło 3.827 zł i oferowały je podmioty działające także w dziale E40. W tabeli 128 widać, jakie dziedziny przodowały w wynagrodzeniach w podregionie radomskim.

Tabela 124
Dziedziny o najwyższych miesięcznych wynagrodzeniach brutto na 1 pracownika w 2007 r. w podregionie miasto Warszawa, w zł

S	P	D	opis	2002	2003	2004	2005	2006	2007
			ogółem	2726	2870	2898	2976	3148	3427
	I64		poczta i telekomunikacja	11828	10609	1496	9950	9910	9967
	O91		działalność organizacji członkowskich gdzie indziej niesklasyfikowana	x	x	x	x	8792	8616
	K72		informatyka	5750	5867	397	6354	6787	7151
	D22		działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	3909	4153	130	4512	4761	4984
	DG		produkcja wyrobów chemicznych	3837	4059	6842	4729	4928	4873
I			transport, gospodarka magazynowa i łączność	4199	4285	264	4424	4578	4865
	DE		produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru; działalność publikacyjna i poligraficzna	3847	4052	57	4410	4630	4859
	G51		handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	3504	4005	484	4145	4470	4853
	J67		działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami	3948	4273	0	4853	4295	4802
	I63		działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	3452	3778	16592	4090	4295	4729

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Tabela 125**Dziedziny o najwyższych miesięcznych wynagrodzeniach brutto na 1 pracownika w 2007 r. w podregionie warszawskim, w zł**

P	D	opis	2002	2003	2004	2005	2006	2007
		ogółem	1375	1509	1537	1640	1776	1957
	K71	wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego	4642	4938	x	x	6399	6551
DG		produkcja wyrobów chemicznych	2800	3493	3633	3362	3427	3434
	73	działalność badawczo-rozwojowa	1386	1947	2170	2733	2931	3328
	D32	produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych	x	x	x	3726	3533	3218
	K70	obsługa nieruchomości	2144	2875	2662	2811	2974	3155
	G51	handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	2356	2460	2494	2641	2787	3113
	G50	sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	1880	2090	2417	2648	2742	3052
DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	2178	2549	2482	2670	2859	2948
DL		produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	2952	3102	2981	3239	3162	2941
DA		produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	2245	2382	2306	2381	2532	2921

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Tabela 126**Dziedziny o najwyższych miesięcznych wynagrodzeniach brutto na 1 pracownika w 2007 r. w podregionie ciechanowsko-płockim, w zł**

S	P	D	opis	2002	2003	2004	2005	2006	2007
			ogółem	1366	1437	1519	1497	1646	1870
	DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	2575	2851	2734	3108	3288	3922
	E40		wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	2891	3036	3418	3385	3403	3897
I			transport, gospodarka magazynowa i łączność	2618	2759	2856	2854	3176	3392
	DM		produkcja sprzętu transportowego	1496	1782	2142	2193	2605	3257
D			przetwórstwo przemysłowe	2430	2671	2843	2735	2797	3157
	I60		transport lądowy; transport rurociągowy	2748	2819	2856	2808	2954	3037
E			wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	2676	2506	2719	2665	2692	2956
F			budownictwo	1576	1678	1653	1777	2177	2740
	DJ		produkcja metali i wyrobów z metali	2261	1976	2070	1985	2380	2575
	D31		produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	2119	1719	1815	1982	1835	2569

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Tabela 127

Dziedziny o najwyższych miesięcznych wynagrodzeniach brutto na 1 pracownika w 2007 r. w podregionie ostrołęcko-siedleckim, w zł

S	P	D	opis	2002	2003	2004	2005	2006	2007
			ogółem	928	967	985	1005	1088	1211
	E40		wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (40)	3199	3272	3483	3560	3735	4203
E			wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	2817	2812	2949	2996	3155	3501
	DJ		produkcja metali i wyrobów z metali	2036	2079	1983	2135	2491	2693
	DI		produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	1779	2082	2060	2215	2402	2681
	DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	1839	1918	2100	2191	2295	2445
	D22		działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	x	2028	x	2687	2731	2364
	DA		produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	1974	2140	2286	2155	2266	2342
	K70		obsługa nieruchomości	1769	1799	2097	2105	2246	2296
D			przetwórstwo przemysłowe	1892	1993	2060	2033	2152	2268
F			budownictwo	1471	1454	1578	1661	1891	2180

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Tabela 128

Dziedziny o najwyższych miesięcznych wynagrodzeniach brutto na 1 pracownika w 2007 r. w podregionie radomskim, w zł

S	P	D	opis	2002	2003	2004	2005	2006	2007
			ogółem	868	917	959	994	1070	1169
E			wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	x	x	x	x	x	3827
	DL		produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	2751	2609	2527	2335	2520	2754
	DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	1927	2125	2219	2360	2524	2639
	K70		obsługa nieruchomości	1776	1933	1999	2063	2209	2399
	D22		działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	x	1356	x	x	2019	2368
K			obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	891	918	737	2122	2302	2358
I			transport, gospodarka magazynowa i łączność	1997	2106	2019	2130	2178	2316
	I60		transport lądowy; transport rurociągowy	1913	2011	1933	2005	2106	2238
	DA		produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	1616	1680	1715	1741	1837	2001
	DJ		produkcja metali i wyrobów z metali	1328	1243	1487	1529	1753	1987

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Jak widać w powyższych zestawieniach, w poszczególnych podregionach nieco inne dziedziny oferowały najwyższe wynagrodzenia, a ich wysokość była bardzo zróżnicowana. Najbardziej niekorzystnie z punktu widzenia pracowników prezentuje się podregion radomski, gdzie zarówno średnie wynagrodzenie miesięczne brutto ogółem, jak i najwyższe w 2007 r. było niemal trzykrotnie niższe od analogicznych kwot w Warszawie.

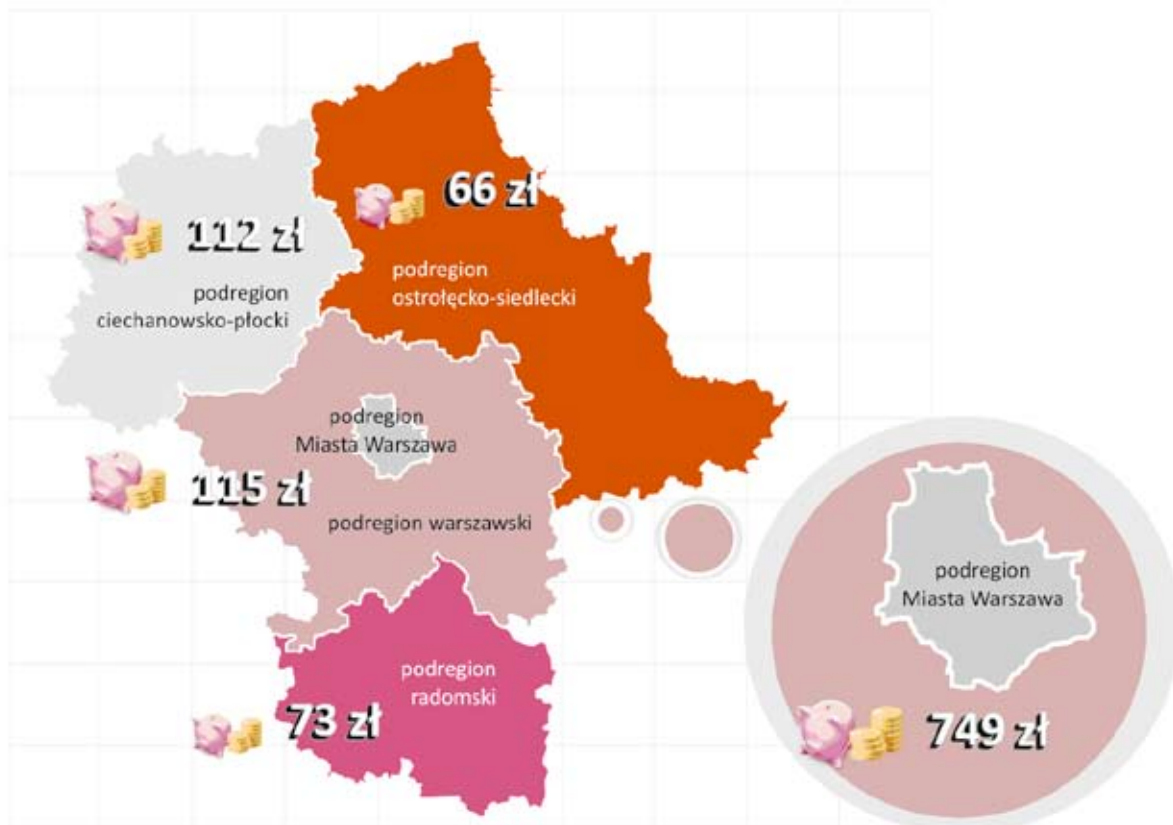
11.3.3.

Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia socjalne

Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia socjalne to kolejne kategorie, które zostały poddane analizie pod kątem zidentyfikowania dziedzin o najwyższych potencjałach w tym zakresie w podregionach Mazowsza. Podobnie, jak w innych kategoriach,

w tej również widać duże zróżnicowanie między podregionami. Najwyższe kwoty na ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia socjalne wydano w Warszawie – niemal 10,5 mld zł w 2007 r., następnie w podregionie warszawskim – 1,18 mld zł, ciechanowsko-płockim – 537,7 mln zł, ostrołęcko-siedleckim

– 330 mln zł i w podregionie radomskim wydano 302,7 mln zł. Na rysunku 6 przedstawiono wysokość świadczeń socjalnych w przeliczeniu na jednego pracownika w poszczególnych podregionach w 2007 r. – w tym zakresie także widać bardzo duże różnice pomiędzy podregionami Mazowsza.

Rysunek 6**Świadczenia socjalne na 1 pracownika w podregionach Mazowsza w roku 2007**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Wśród kluczowych dziedzin pod względem wysokości kwot przeznaczanych na ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia socjalne w czterech podregionach przoduje przetwórstwo przemysłowe (D), w Warszawie na czoło wysunęła się sekcja I - transport, gospodarka magazynowa i łączność, która osiągnęła wartość ponad 3 mld zł, podczas gdy w czołowej w podregionie warszawskim sekcji D w 2007 r. ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia socjalne wynosiły 545,4 mln zł, w ciechanowsko-płockim – 279,7 mln zł, w ostrołęcko-siedleckim – 206,5 mln zł, a w podregionie radomskim – 163,3 mln zł. Sekcja I najważniejsza w omawianym zakresie w Warszawie także należała do wiodących sekcji w innych podregionach, ale miała mniejsze znaczenie, zwłaszcza w ostrołęcko-siedleckim i warszawskim. Wysoko we wszystkich podregionach uplasowała się również sekcja G w tym zestawieniu - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, jak również podsekcja DA - produkcja artykułów

spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych, ale poza Warszawą. Sekcja K - obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej była istotna w trzech podregionach (ciechanowsko-płockim, warszawskim i w Warszawie), sekcja F – budownictwo także w trzech podregionach (w ciechanowsko-płockim na drugiej pozycji, ale ze znacznie mniejszą wartością niż przodująca sekcja D, bo jedynie 61,9 mln zł; w ostrołęcko-siedleckim i radomskim). W podregionach ciechanowsko-płockim, warszawskim i w Warszawie do istotnych dziedzin pod względem ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń socjalnych należał także dział G51 - handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami. Trzeba także zwrócić uwagę, że wartość badanej kategorii w dziedzinach, które znalazły się na drugiej pozycji w omawianym zestawieniu była dużo niższa, niż czołowych, przykładowo w podregionie ciechanowsko-płockim na ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia socjalne

wydano w drugiej z kolei sekcji F 61,9 mln zł, tj. jedynie 22% wartości tych wydatków w sekcji D. Co ciekawe w każdej z dziewięciu spośród dziesięciu kluczowych w Warszawie dziedzin wydano na ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia socjalne w 2007 r. wyższe kwoty, niż w każdym z pozostałych podregionów w sekcji D.

Jeżeli chodzi o dynamikę ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń socjalnych w latach 2002-2007 w poszczególnych podregionach ogółem, przedstawia ją tabela 129.

Jak widać, najwyższą dynamikę (161,3) w omawianej kategorii w roku 2007 osiągnął podregion warszawski, następnie ostrołęcko-siedlecki (142,3), ciechanowsko-płocki (138,7), Warszawa (136,3), najniższą – podregion radomski (130,5). Do dziedzin o najwyższej dynamice w 2007 r. w stosunku do roku 2002 w zakresie ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń socjalnych w podregionie warszawskim należały:

- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
- wynajem maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego (K71),
- produkcja sprzętu transportowego (DM),
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
- budownictwo (F),
- pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody (E41)
- produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH)
- działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji (D22),
- działalność badawczo-rozwojowa (K73),
- działalność gospodarcza pozostała (K74).

W podregionie ostrołęcko-siedleckim wiodące dziedziny w zakresie dynamiki ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń socjalnych w 2007 r. były następujące:

- produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
- produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
- sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),

- produkcja sprzętu transportowego (DM),
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
- produkcja wyrobów chemicznych (DG),
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (I),
- transport lądowy; transport rurociągowy (I60),
- budownictwo (F).

W podregionie ciechanowsko-płockim zestawienie kluczowych sekcji i działów pod względem dynamiki ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń socjalnych w 2007 r. było następujące:

- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (D26),
- działalność gospodarcza pozostała (K74),
- produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
- produkcja sprzętu transportowego (DM),
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
- produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana (DN),
- produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (I).

Do wiodących dziedzin w omawianym zakresie w Warszawie należały:

- przetwarzanie odpadów (D37),
- produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (D21),
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
- pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych (J65),
- produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH),
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (N),
- pośrednictwo finansowe (J),
- produkcja maszyn biurowych i komputerów (D30),
- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
- działalność gospodarcza pozostała (K74).

Tabela 129

Wskaźniki dynamiki ogółem w latach 2002-2007 w podregionach Mazowsza w pozycji ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia socjalne, rok 2002 = 100

podregion	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ciechanowsko-płocki	100,0	97,1	100,2	107,7	119,0	138,7
ostrołęcko-siedlecki	100,0	106,0	102,9	108,8	121,1	142,3
warszawski	100,0	108,5	111,4	124,0	138,9	161,3
radomski	100,0	103,5	108,7	112,4	118,9	130,5
miasto Warszawa	100,0	101,7	104,1	109,6	118,0	136,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

W podregionie radomskim przodujące pod względem dynamiki ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń socjalnych w 2007 r. sekcje i działy to:

- handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami (G51),
- produkcja metali i wyrobów z metali (DJ),
- produkcja drewna i wyrobów z drewna (DD),
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK),
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (G),
- sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw (G50),
- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI),
- produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (D26),
- produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL),
- transport lądowy; transport rurociągowy (I60).

Widać więc, że w czterech podregionach (poza radomskim) wiodąca okazała się sekcja N - ochrona

zdrowia i pomoc społeczna i podsekcja DI - produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (poza ostrołęcko-siedleckim). Poza tym każdy z podregionów ma swoje istotne branże.

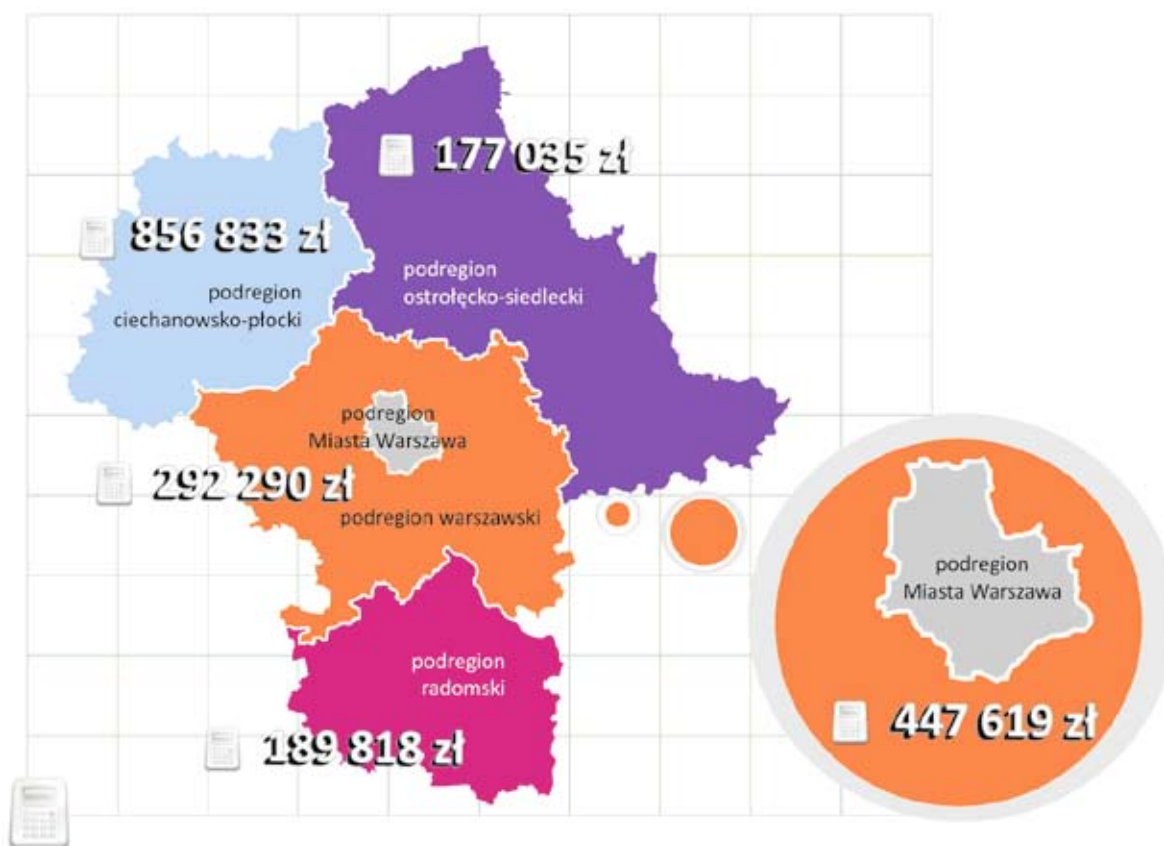
11.3.4.

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży są następną kategorią świadczącą o potencjałach wynagrodzeniowych i dochodowych poszczególnych sektorów. Przeprowadzona analiza obejmuje lata 1999-2007. W tym okresie najwyższe przychody ze sprzedaży – 510,9 mld zł - osiągnęły podmioty w Warszawie, następnie w podregionie ciechanowsko-płockim (89,6 mld zł), warszawskim (66,4 mld zł), radomskim (17,3 mld zł), a najmniejsze – w podregionie ostrołęcko-siedleckim – 16,8 mld zł. Rysunek 7 przedstawia wartość sprzedaży wygenerowaną przez jednego pracownika w poszczególnych podregionach w roku 2007.

Rysunek 7

Przychodowość pracy na 1 pracownika w podregionach Mazowsza w roku 2007

Przeciętna wartość sprzedaży wygenerowana przez jednego pracownika

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Jeżeli chodzi o wiodące w tym zakresie dziedziny, najwyższe przychody w czterech podregionach (poza ostrołęcko-siedleckim) osiągnęły podmioty działające w sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego. I tak w Warszawie sekcja G osiągnęła wartość 211,4 mld zł, w podregionie warszawskim – 31,5 mld zł, w ciechanowsko-płockim wartość 11,3 mld zł, w radomskim 5 mld zł, a w ostrołęcko-siedleckim 4 mld zł, niemal dwukrotnie więcej (9,7 mld zł) osiągnęły podmioty z sekcji D – przetwórstwo przemysłowe, które przodowały w tym podregionie. Sekcja D była istotna z punktu widzenia naszej analizy także w podregionie warszawskim i w Warszawie, gdzie jednak oprócz sekcji G, poprzedził ją także dział G51 i sekcja I. We wszystkich pięciu podregionach Mazowsza do branż o najwyższych przychodach ze sprzedaży zaliczyć należy jeszcze dział G51 - handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami, sekcję I - transport, gospodarka magazynowa i łączność, działy: G50 (sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw) i G52 (handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego), które jednak były mniej istotne niż podsekcja DA - produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych istotna w czterech podregionach (oprócz Warszawy). Sekcja F (budownictwo) należała do sektorów o najwyższych przychodach ze sprzedaży w podregionach ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim i radomskim, a dział I60 (transport lądowy; transport rurociągowy) w podregionach ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim oraz w Warszawie.

Ponadto wśród wiodących sekcji i działów pod względem przychodów ze sprzedaży ogółem w latach 1999-2007 znalazły się jeszcze:

- w podregionie ciechanowsko-płockim: produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (DK), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E);
- w podregionie ostrołęcko-siedleckim: produkcja metali i wyrobów z metali (DJ);
- w podregionie warszawskim: produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL), produkcja wyrobów chemicznych (DG) i produkcja sprzętu i urządzeń radiowych telewizyjnych i telekomunikacyjnych (D32);
- w podregionie radomskim: produkcja metali i wyrobów z metali (DJ), produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28) i produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI);
- w podregionie miasto Warszawa: (I64), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E) i obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (K).

Wypada zauważyć, że każda z dziewięciu dziedzin, które uzyskiwały najwyższe dochody ze sprzedaży w omawianym okresie w Warszawie odnotowała wyższe wartości, niż każdy wiodący sektor w pozostałych podregionach.

Jeżeli chodzi o dynamikę przychodów ze sprzedaży w podregionach Mazowsza, tabela 130 zawiera szczegółowe dane.

Z przedstawionych w tabeli 130 analiz wynika, że w 2007 r. w stosunku do roku 1999 najwyższą dynamikę przychodów ze sprzedaży ogółem (308,9) odnotowano w podregionie ciechanowsko-płockim, a najniższą w Warszawie (201,7), gdzie przychody ze sprzedaży rosły dużo wolniej, niż w przodującym podregionie.

Kolejne tabele przedstawiają wiodące w omawianym zakresie dziedziny w poszczególnych podregionach. Ułożono je według dynamiki ogółem. W tabeli 131, gdzie przedstawiono dane dotyczące podregionu ciechanowsko-płockiego widać znaczne różnice w dynamice najlepszej pod tym względem podsekcji DK i ostatniej – DN, która odnotowała „jedyne” ponad 2,5-krotny wzrost przychodów ze sprzedaży w 2007 r. w porównaniu z rokiem 1999. Widać też, że różne sekcje i działy należą do wiodących w omawianej klasyfikacji.

Tabela 130

Dynamika przychodów ze sprzedaży w latach 1999-2007 w podregionach Mazowsza według roku 2007, rok 1999=100

podregion	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ciechanowsko-płocki	100,0	129,6	123,2	133,6	144,5	175,7	194,5	259,9	308,9
warszawski	100,0	108,7	121,7	133,4	158,4	171,1	180,5	195,4	222,7
ostrołęcko-siedlecki	100,0	112,6	119,1	120,8	136,2	152,4	166,0	185,3	212,7
radomski	100,0	103,7	119,3	135,3	154,4	167,0	178,8	192,9	211,0
miasto Warszawa	100,0	109,4	112,7	119,4	136,6	149,8	161,8	176,6	201,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Tabela 131**Dynamika przychodów ze sprzedaży w podregionie ciechanowsko-płockim w 2007 r., rok 1999=100**

S	P	D	opis	2007
			ogółem	308,9
	DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	835,7
	DJ		produkcja metali i wyrobów z metali	595,6
H			hotele i restauracje	518,0
	O90		odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	462,2
	DH		produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	407,3
	G51		handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	397,8
	K74		działalność gospodarcza pozostała	347,3
G			handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	309,8
	D33		produkcja instrumentów medycznych precyzyjnych i optycznych zegarów i zegarków	307,7
	DN		produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	263,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

W podregionie warszawskim wiodąca dziedzina O90 miała jeszcze wyższą dynamikę (901,3) niż wiodąca podsekcja w wyżej przedstawionym podregionie.

Poza tym widać znaczne zróżnicowanie przodujących sekcji i działów. Szczegóły zawiera tabela 132.

Tabela 132**Dynamika przychodów ze sprzedaży w podregionie warszawski w 2007 r., rok 1999=100**

S	P	D	opis	2007
			ogółem	222,7
	O90		odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	901,3
N			ochrona zdrowia i pomoc społeczna	688,1
	I63		działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	659,9
O			działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	484,0
	DI		produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	428,1
	K70		obsługa nieruchomości	413,4
I			transport, gospodarka magazynowa i łączność	387,0
	G50		sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	355,7
K			obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	348,1
	I60		transport lądowy; transport rurociągowy	337,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

W podregionie ostrołęcko-siedleckim wiodąca sekcja I osiągnęła „tylko” pięciokrotny wzrost w 2007 r. w stosunku do 1999 r. Ponadto przodują także dziedziny z przetwórstwa przemysłowego (D), dział G50 i sekcja O, widać to w tabeli 133.

Tabela 133**Dynamika przychodów ze sprzedaży w podregionie ostrołęcko-siedleckim w 2007 r., rok 1999=100**

S	P	D	opis	2007
			ogółem	212,7
I			transport, gospodarka magazynowa i łączność	502,1
	I60		transport lądowy; transport rurociągowy	461,9
	DD		produkcja drewna i wyrobów z drewna	365,7
	DM		produkcja sprzętu transportowego	359,9
	DL		produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych	329,2
	D22		działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	282,6
	G50		sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	280,6
	DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	280,1
O			działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	276,9
	DA		produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	270,2
D			przetwórstwo przemysłowe	233,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

W regionie radomskim niewiarygodną dynamikę w 2007 r. w porównaniu do roku 1999 odnotowały podmioty działające w sekcji N, co widzimy w tabeli

134. Dominują dziedziny z przetwórstwa przemysłowego (D), są też sekcje G oraz I.

Tabela 134**Dynamika przychodów ze sprzedaży w podregionie radomskim w 2007 r., rok 1999=100**

S	P	D	opis	2007
			ogółem	211,0
N			ochrona zdrowia i pomoc społeczna	4334,9
	DD		produkcja drewna i wyrobów z drewna	758,4
	D28		produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	505,8
	DJ		produkcja metali i wyrobów z metali	379,3
	DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	318,1
	G51		handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	300,7
	G50		sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	289,7
G			handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	271,3
I			transport, gospodarka magazynowa i łączność	268,4
	DI		produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	260,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Sekcja N okazała się wiodąca pod względem dynamiki przychodów ze sprzedaży również w Warszawie, co przedstawia tabela 135. Ponadto przeważają podsekcje przetwórstwa przemysłowego (D).

Tabela 135**Dynamika przychodów ze sprzedaży w podregionie miasto Warszawa w 2007 r., rok 1999=100**

S	P	D	opis	2007
			ogółem	201,7
N			ochrona zdrowia i pomoc społeczna	921,9
	D37		przetwarzanie odpadów	713,2
	DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	510,6
	DH		produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	356,3
	G52		handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	349,1
	DI		produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	321,7
	DA		produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	316,1
	I63		działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	294,8
	G50		sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	268,9
	DJ		produkcja metali i wyrobów z metali	267,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

11.3.5.**Zysk brutto**

Zysk brutto jest ostatnią kategorią, którą pragniemy przedstawić w części dotyczącej potencjałów wynagrodzeniowych i dochodowych. Analiza danych z lat 1999-2007 wykazała, że osiągnięty zysk brutto w poszczególnych podregionach Mazowsza ogółem zmieniał się – w każdym z podregionów podlegał on wahaniom w badanym okresie. Szczegóły przedstawia tabela 136. Jak widać, zysk brutto w poszczególnych podregionach był bardzo zróżnicowany, w 2007 r. zysk brutto ogółem w Warszawie był niemal pięciokrotnie wyższy niż w podregionie radomskim.

Analiza zysku brutto w tabeli 136 pozwoliła na zidentyfikowanie dziedzin o najwyższych zyskach brutto ogółem w badanym okresie. Sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego

i domowego była najbardziej zyskowna w podregionie ciechanowsko-płockim osiągając wartość w 2007 r. 302,4 mln zł, podczas gdy w pozostałych podregionach była mniej ważna. W podregionach warszawskim i radomskim przodowało przetwórstwo przemysłowe (D) z wartościami odpowiednio 1,56 mld zł i 420 mln zł, a Warszawie znalazło się w środku zestawienia kluczowych sekcji i działów. Z kolei w podregionie ostrołęcko-siedleckim wiodącą dziedziną była podsekcja DA - produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych (wartość zysku brutto ogółem w 2007 r. 223,3 mln zł), która była istotna także w podregionach ciechanowsko-płockim, warszawskim i radomskim. W Warszawie na czele zestawienia najzyskowniejszych sekcji oraz działów znalazła się sekcja I - transport, gospodarka magazynowa i łączność z wartością 8,85 mld zł, istotna także w podregionach ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim i radomskim – w tym ostatnim zamykając zestawienie.

Tabela 136**Zysk brutto w podregionach Mazowsza w latach 1999-2007 według 2007 r., mln zł**

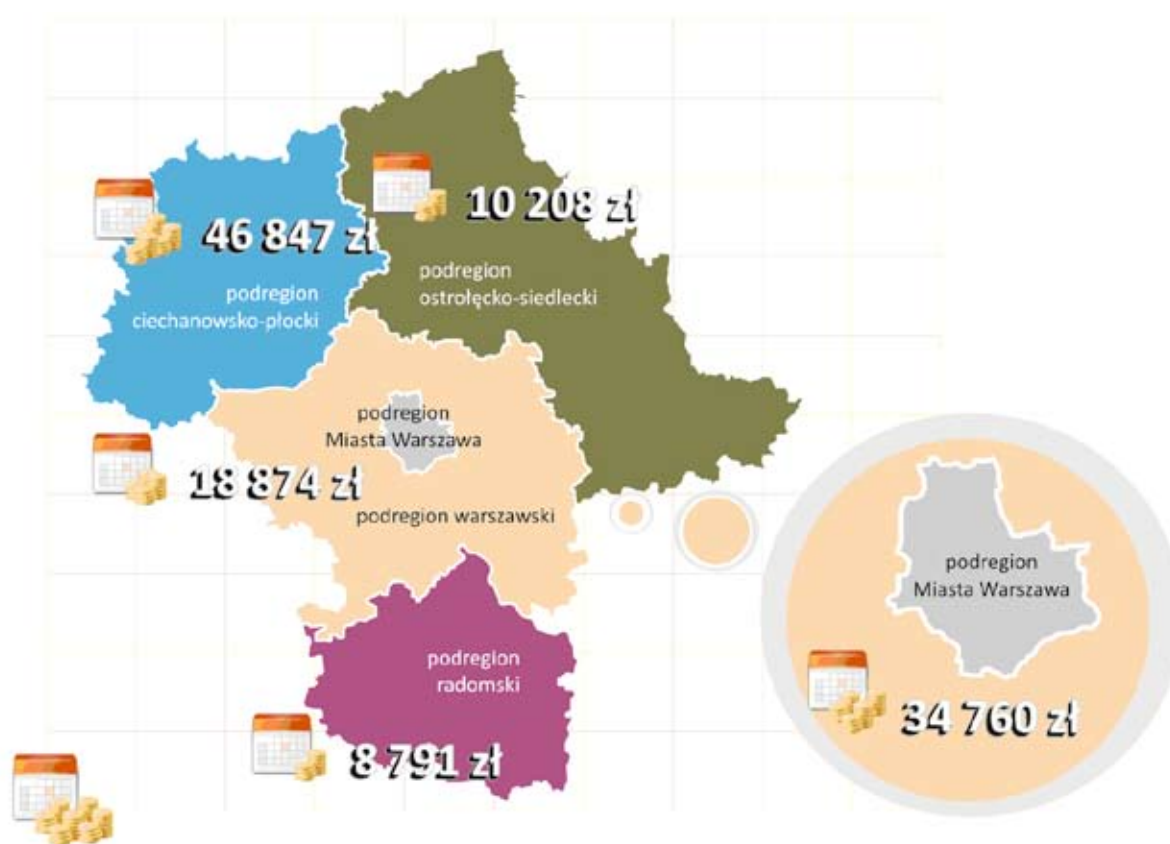
podregion	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
miasto Warszawa	13612,6	20374,2	12096,0	14745,5	18184,9	28620,4	28702,6	33819,2	39674,0
ciechanowsko-płocki	1421,1	1563,6	871,7	1146,5	1731,1	x	x	3730,5	4896,9
warszawski	1146,8	1118,7	1169,8	1438,3	1844,2	2797,0	2616,7	3142,0	4289,7
ostrołęcko-siedlecki	214,1	241,3	204,2	239,5	400,9	x	578,8	716,8	970,6
radomski	287,2	273,0	357,1	431,4	543,5	592,1	535,5	775,1	801,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

We wszystkich podregionach jedną z najbardziej zyskowych dziedzin okazał się dział G51 - handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami, w czterech podregionach (poza Warszawą) również budownictwo (F), w trzech podregionach (ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim i radomskim) była to także podsekcja DJ - w podregionie ostrołęcko-siedleckim: produkcja metali i wyrobów z metali, a sekcja K (obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej) - w podregionach ciechanowsko-płockim, warszawskim i w Warszawie. W podregionach ciechanowsko-płockim i ostrołęcko-siedleckim do działów o najwyższych zyskach brutto w latach 1999-2007 r. należał także dział G52 (handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego), w podregionach ostrołęcko-siedleckim i warszawskim – dział G50 (sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw), a w podregionach ostrołęcko-siedleckim i w Warszawie również dział I60 (transport lądowy; transport rurociągowy).

Ponadto wśród wiodących sekcji, podsekcji i działów pod względem zysków brutto ogółem w latach 1999-2007 znalazły się jeszcze:

- w podregionie ciechanowsko-płockim: produkcja urządzeń elektrycznych i optycznych (DL);
- w podregionie ostrołęcko-siedleckim: produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28);
- w podregionie warszawskim: obsługa nieruchomości (K70) i produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (DH);
- w podregionie radomskim: produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (D28), produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (DI) oraz produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (D26);
- w podregionie miasto Warszawa: poczta i telekomunikacja (I64), pośrednictwo finansowe (J), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (E) i działalność gospodarcza pozostała (K74).

Rysunek 8**Rentowność pracy na 1 pracownika w podregionach Mazowsza roku 2007**

Zysk brutto wygenerowany przez jednego pracownika

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Warto dodać, że każda z wymienionych najzyskowniejszych sekcji i działów w Warszawie oraz działy K70 (obsługa nieruchomości) i G52 (handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego), chociaż na dalszych pozycjach, osiągnęły przykładowo w 2007 r. wyższą wartość niż każda z wiodących dziedzin w pozostałych podregionach (dział G52 – ponad 2 mld zł). Rysunek 8 na poprzedniej stronie przedstawia zysk brutto w przeliczeniu na jednego pracownika w poszczególnych podregionach

Mazowsza w 2007 r. Widać, że w tym zestawieniu przoduje podregion ciechanowsko-płocki.

W kolejnych tabelach zaprezentowano zestawienia dziesięciu dziedzin o najwyższej dynamice zysku brutto w 2007 w stosunku do roku 1999 w poszczególnych podregionach Mazowsza. Najwyższą dynamiką ogółem (453,4) charakteryzuje się podregion ostrołęcko-siedlecki, chociaż pod względem zysku brutto ogółem w 2007 zajmował ostatnie miejsce wśród podregionów województwa. Sekcje i działy o najwyższej dynamice zysku brutto w tym podregionie widzimy w tabeli 138.

Tabela 137
Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice zysku brutto w 2007 r. w podregionie ciechanowsko-płockim

S	P	D	opis	dynamika 1999=100
			ogółem	344,6
		D22	działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	1617,7
	DM		produkcja sprzętu transportowego	507,3
		G51	handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	384,2
		G52	handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	371,3
G			handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	322,6
		DH	produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	293,0
		K70	obsługa nieruchomości	282,1
		DJ	produkcja metali i wyrobów z metali	234,7
		DN	produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	225,5
K			obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	224,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Jak widać w tabeli 137 do sekcji i działów o najwyższej dynamice zysku brutto w 2007 r. (rok 1999=100) należały

przede wszystkim podsekcje i działy przetwórstwa przemysłowego (D), a następnie sekcji G i sekcja K.

Tabela 138
Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice zysku brutto w 2007 r. w podregionie ostrołęcko-siedleckim

S	P	D	opis	dynamika 1999=100
			ogółem	453,4
		DN	produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	1119,8
		I60	transport lądowy; transport rurociągowy	879,1
I			transport, gospodarka magazynowa i łączność	751,6
		DA	produkcja artykułów spożywczych; napojów i wyrobów tytoniowych	712,3
		DD	produkcja drewna i wyrobów z drewna	699,2
		G52	handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	558,8
		K70	obsługa nieruchomości	522,8
		G50	sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	480,1
		D22	działalność wydawnicza; poligraficzna i produkcja zapisanych nośników informacji	459,2
	DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	379,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

W podregionie ostrołęcko-siedleckim oprócz dziedzin z sekcji D (przetwórstwo przemysłowe) i działów z sekcji G i K do najdynamiczniejszych pod względem wzrostu zysku brutto zaliczymy jeszcze sekcję I – szczególnie przedstawia tabela 138 na poprzedniej stronie.

W tabeli 139 widzimy zróżnicowane sekcje i działy

o najwyższej dynamice zysku brutto w 2007 r. w podregionie warszawskim, który osiągnął drugą pozycję w podregionach Mazowsza, jeśli chodzi o dynamikę ogółem (374,1). Wiodące to takie sekcje, jak H (hotele i restauracje), K, O, ale także podsekcje i działy sekcji D, działy sekcji G oraz I.

Tabela 139

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice zysku brutto w 2007 r. w podregionie warszawskim

S	P	D	opis	dynamika 1999=100
			ogółem	374,1
H			hotele i restauracje	1722,0
K			obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	1437,6
	G52		handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	1332,6
O			działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	892,8
	DI		produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	781,1
	D26		produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	781,1
	G50		sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	774,9
	O90		odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne	723,6
DM			produkcja sprzętu transportowego	683,5
	I63		działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką	663,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

W podregionie radomskim odnotowano najniższą dynamikę zysku brutto ogółem (279) spośród podregionów Mazowsza, niemniej podsekcja DN – produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana osiągnęła

w analizowanym okresie ponad dziewięciokrotny wzrost zysku brutto. Inne wiodące pod tym względem sekcje i działy przedstawia tabela 140.

Tabela 140

Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice zysku brutto w 2007 r. w podregionie radomskim

S	P	D	opis	dynamika 1999=100
			ogółem	279,0
	DN		produkcja, gdzie indziej niesklasyfikowana	937,9
I			transport, gospodarka magazynowa i łączność	565,0
F			budownictwo	470,6
	DJ		produkcja metali i wyrobów z metali	456,2
	G50		sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, sprzedaż detaliczna paliw	404,1
	DI		produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	374,2
	D26		produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	374,2
	G52		handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	367,2
	DH		produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	330,6
D			przetwórstwo przemysłowe	295,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Tabela 141**Sekcje, podsekcje i działy PKD o najwyższej dynamice zysku brutto w 2007 r. w podregionie Warszawa**

S	P	D	opis	dynamika 1999=100
			ogółem	291,4
		I60	transport lądowy; transport rurociągowy	5548,8
N			ochrona zdrowia i pomoc społeczna	2544,5
E			wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	2261,6
	DK		produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	1789,1
	DJ		produkcja metali i wyrobów z metali	954,8
	DI		produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	716,3
	G52		handel detaliczny z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli, naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	623,4
	D31		produkcja maszyn i aparatury elektrycznej gdzie indziej niesklasyfikowana	534,3
	O93		działalność usługowa pozostała	528,4
	J65		pośrednictwo finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalno-rentowych	524,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych US w Warszawie.

Podregion miasta Warszawy, chociaż przodował w kategorii zysk brutto ogółem w 2007 r., pod względem dynamiki zysku brutto zajął przedostatnie miejsce osiągając wskaźnik 291,4. Wiodące sektory najczęściej reprezentują sekcję D (przetwórstwo przemysłowe), ale są wśród nich również sekcje N (ochrona zdrowia i pomoc społeczna), E (wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę) oraz działy z sekcji G, O i J, szczegóły zawiera tabela 141.

Z danych zawartych w tabeli 141 wynika również, że transport lądowy; transport rurociągowy (I60) osiągnął dynamikę 5548,8, co świadczy o nieprawdopodobnym wzroście zysku brutto podmiotów działających w tej branży. Podobnie podmioty działające w ochronie zdrowia i pomocy społecznej (N), czy w sekcji E (wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę), chociaż wykazały dużo niższą dynamikę niż przodujący dział I60, i tak była ona imponująca.

Analiza dostępnych danych statystycznych w poszczególnych podregionach w latach 1999-2008 potwierdza znaczne różnice przede wszystkim pomiędzy Warszawą i pozostałymi podregionami

w większości badanych aspektów, ale także pomiędzy czterema podregionami: ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim, warszawskim i radomskim. Ogromny rozdzźwięk między Warszawą i pozostałymi podregionami wykazała zwłaszcza analiza wynagrodzeń brutto w latach 2002-2007. Uzyskane wyniki odzwierciedlają nierównomierne rozłożenie miejsc pracy, co ma swoje odbicie w wartościach zgromadzonego majątku trwałego w poszczególnych podregionach, w wielkości sprzedaży czy osiągniętych zysków brutto przez dane podregiony. W Warszawie widać bardziej nowoczesną strukturę miejsc pracy – więcej w usługach, mniej w przemyśle, te proporcje w pozostałych podregionach są mniej korzystne. Wydaje się, że najbardziej niekorzystnie z punktu widzenia pracowników prezentuje się podregion radomski, gdzie m.in. średnie wynagrodzenie miesięczne brutto ogółem, jak i najwyższe w 2007 r. było niemal trzykrotnie niższe od analogicznych kwot w Warszawie. Z analizy dostępnych danych statystycznych wynika, że jest to podregion wymagający największego wsparcia w zakresie tworzenia i wspierania miejsc pracy wysokiej jakości.

12

12

Synteza wniosków z wybranych analiz statystycznych

Ewa Kulawczuk, Przemysław Kulawczuk

Erozja dziedzin bardzo dobrze płatnej pracy?

Obszar Metropolii Stołecznej jest zaliczany do obszarów Polski o najwyższych przeciętnych wynagrodzeniach. Bardzo często ta supremacja jest również przypisywana całemu Województwu Mazowieckiemu. Jednak rankingi wysokości przeciętnych wynagrodzeń wskazują na duże różnice w tych samych dziedzinach pomiędzy Metropolią Stołeczną a Powiatami Mazowsza. Różnice biorą się w poważnym stopniu z tego, że w Metropolii Stołecznej zlokalizowane są siedziby central i zarządów przedsiębiorstw a na terenie Powiatów Mazowsza - w większości jednostki wykonawcze. Nie zmienia to jednak obserwacji, że również na tych samych stanowiskach w metropolii płaci się zdecydowanie więcej niż w Powiatach Mazowsza. Różnica w wysokościach wynagrodzeń sięgająca w porównywalnych branżach aż 60% wytwarza silny mechanizm motywacyjny zachęcający do dojazdów do metropolii z odległych miejscowości.

Absolutnym liderem w zakresie wysokości przeciętnych wynagrodzeń w województwie są takie dziedziny jak telekomunikacja, informatyka i pośrednictwo finansowe. Wysoka pozycja tych dziedzin w rankingu przeciętnych wynagrodzeń wynika z faktu, iż w Warszawie w ostatnich 6-8 latach skoncentrowano wiele funkcji, które do tej pory były realizowane przez regiony Polski i realizowano koncepcję centralizacji zarządzania (poprzez likwidację struktur regionalnych, wprowadzenie struktur opartych na liniach produktowych czy też według grup klientów). W rezultacie wzrosło zatrudnienie i wynagrodzenia w siedzibach central przedsiębiorstw zlokalizowanych w stolicy. Ponieważ jednak w analizowanych dziedzinach przedsiębiorstwa w zdecydowanej większości są własnością dużych korporacji zagranicznych, kolejny etap rozwoju tych zależności to upraszczanie zarządzania na poziomie nowego regionu (Polska) i centralizowanie funkcji regionalnych w centralach korporacji międzynarodowych. Tego typu

ruchy zapowiedziano w odniesieniu np., do PEKAO S.A. Oznacza to erozję bazy dobrych wynagrodzeń poprzez redukcję zatrudnienia w regionie Polski a zwiększanie w departamentach centrali korporacji międzynarodowych.

Dla przeciwdziałania erozji miejsc pracy i wynagrodzeń konieczne jest maksymalne wsparcie dla konkurencyjnych polskich przedsiębiorstw, które będą kontrolowane z kraju (np. z Warszawy) i które będą wytwarzały silny nacisk konkurencyjny na przedsiębiorstwa kontrolowane przez obce korporacje. W przeciwnym razie obecne centra zarządzania regionalnego ulokowane w Warszawie mogą z czasem stać się tylko biurami sprzedaży. Aby tak się nie stało niezbędny jest stały nacisk konkurencyjny i zmuszanie firm zagranicznych działających w Polsce do bezustannych starań o utrzymanie się na rynku.

Sfera socjalna związana z efektywnością gospodarowania

Nakłady na cele socjalne były uważane przez wiele lat po zmianie ustrojowej jako obciążenie wynikające z funkcjonowania starego systemu społeczno-ekonomicznego. Tymczasem kilkanaście lat po zmianie ustrojowej okazuje się, że najwyższe nakłady na sferę socjalną odnotowują dziedziny, które są uważane za najbardziej efektywne i nowoczesne. Ponieważ nakłady na ubezpieczenia społeczne i świadczenia socjalne są skorelowane z wysokością wynagrodzeń, to dziedziny o najwyższych przeciętnych wynagrodzeniach, mają najlepsze świadczenia socjalne. Tak więc dobra sfera socjalna przestała być serwitutem epoki gospodarki socjalistycznej, ale stała się efektem dobrego gospodarowania i wysokiej produktywności. Sfera socjalna jest ważnym motywatorem do zaangażowania i aktywności pracowników i dane dotyczące Metropolii Stołecznej potwierdzają te tezy.

Specyfika przemysłu Mazowsza. Czego nie podają dane statystyczne?

Dane statystyczne nie pokazują całego obrazu gospodarki. Dane dostarczone przez Urząd Statystyczny w Warszawie ukrywały np. potencjał koncernu PKN Orlen. Można szacować, że przetwórstwo ropy naftowej i produkcja paliw to około 60-70% potencjału przychodowego przemysłu Powiatów Mazowsza. Jednocześnie liczba zatrudnionych Orlenu wynosi około 22 tys. osób, z których około 3/4 w Województwie Mazowieckim. Oznacza to, że Orlen tworząc około 45-50% przychodów ze sprzedaży, tworzy tylko 5% miejsc pracy w Powiatach Mazowsza (na nieco ponad 300 tys. miejsc pracy) i około 15% w całym przemyśle Powiatów Mazowsza. Również Orlen jest „odpowiedzialny” za 70-80% nakładów inwestycyjnych w przemyśle tego obszaru. Jest więc specyficzną enklawą dobrobytu wśród przemysłów płacących pracownikom umiarkowanie czy nisko i zapewniających w większości niski standard socjalny. Wydaje się, że pomimo utajniania danych Orlenu przez US Warszawa (to jest dziwne, ponieważ Orlen to spółka publiczna), jego potencjału nie można nie doceniać. Można również przewidywać, że Orlen mógłby stać się większym animatorem rozwoju gospodarczego Powiatów Mazowsza, poprzez lokalizację na ich terenie swoich nowych inwestycji. Wymaga to jednak większej aktywności samorządów.

Sektor nieruchomości motorem rozwoju stolicy

Jest charakterystycznym, że głównym źródłem inwestycji w nowe obiekty budowlane nie była jakaś specyficzna dziedzina wytwórczości, ale sekcja obsługa nieruchomości, która obejmuje działalność developerską i oferuje obiekty na wynajem czy do sprzedaży. Ten sektor stworzył w Warszawie i całym Województwie Mazowieckim obiekty budowlane o największej wartości i dopiero na drugim i trzecim miejscu są handel hurtowy i handel detaliczny. Sektor nieruchomości jest ważnym motorem napędzającym rozwój Metropolii Stołecznej i tworzącym wysoką kulturę środowiska pracy oraz wysoki komfort pracy. Nowoczesne biurowce, obiekty handlowe czy usługowe to miejsca, w których praca jest lepsza, przyjemniejsza czy zdrowsza niż w starych obiektach z dawnej epoki. Wysoka rola sektora nieruchomości w rankingach stolicy pokazuje, że ta dziedzina posiada bardzo dużą przyszłość, również w zakresie przyczyniania się do tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości.

Czy istnieje znaczący rozwój technologii w Województwie Mazowieckim?

Ważnym czynnikiem tworzenia nowych miejsc pracy są nakłady na maszyny i urządzenia. W tej dziedzinie w Metropolii Stołecznej dominują nakłady na środki transportowe w sekcji transportu, dopiero na

drugim miejscu są nakłady na przetwórstwo przemysłowe i nakłady na handel. W Powiatach Mazowsza dominują w tym zakresie przetwórstwo przemysłowe, nakłady na energetykę i ciepłownictwo oraz nakłady na transport. Struktura nakładów na maszyny i urządzenia w metropolii odzwierciedla rosnącą rolę usług, zwłaszcza transportu. Nakłady na maszyny i urządzenia w Powiatach Mazowsza mają znacznie bardziej tradycyjny charakter. Wśród dziedzin o dużym znaczeniu w zakresie nakładów tego typu nie ma działalności badawczo-rozwojowej czy innych dziedzin przyszłości. W przemyśle nakłady na maszyny i urządzenia lokują się głównie w tradycyjnych przemysłach. Nakłady na nowe obiekty budowlane są w metropolii kilkakrotnie wyższe niż nakłady na nowe maszyny i urządzenia. O ile rynek nieruchomości i handel rzeczywiście napędzają rozwój Metropolii Stołecznej to nakłady na nowe technologie są ograniczone. Mazowsze nie jest liderem w inwestycjach technologicznych. To koniecznie wymaga zmiany.

Wartości przemysłowe czy inżynieria finansowa?

Wartości niematerialne i prawne stanowią część aktywów trwałych i w ich skład wchodzi wartość firmy, koszty zakończonych prac rozwojowych oraz patenty, wynalazki i *know-how*. Pośrednio ten wskaźnik może pokazywać zainteresowanie firm innowacjami, jednak w praktyce wcale tak nie musi być. Lider w tym zakresie w Metropolii Stołecznej branża telekomunikacyjna wykazuje, że w ich skład w największym stopniu wchodzi księgową wartość firmy a relatywnie w bardzo małym stopniu patenty, wynalazki, czy koszty zakończonych a nierozliczonych prac rozwojowych. Jest charakterystyczne, że branża telekomunikacyjna posiada 2/3 wszystkich wartości niematerialnych i prawnych w metropolii. W Powiatach Mazowsza główne dziedziny wykazujące wartości niematerialne i prawne to różne działy przemysłu. Wydaje się, że wskaźnik wartości niematerialnych i prawnych w telekomunikacji charakteryzuje raczej dużą kreatywność niektórych firm tej branży w zmniejszaniu zobowiązań podatkowych (wartości te można amortyzować i zmniejszać podstawę opodatkowania podatkiem CIT), niż reprezentuje istotną wartość technologiczną dla regionu. Tak więc dziedziny gospodarki, które reprezentują największe potencjały w tym zakresie wcale nie muszą być innowacyjne. Analizując odrębnie wartość patentów na 1 pracownika zarówno w Metropolii Stołecznej jak i w Powiatach Mazowsza zdecydowanie dominują różne działy przemysłu.

Paradoksy dziedzin tradycyjnych i przyszłościowych

Jak wykazały badania statystyczne najwięcej dobrych miejsc pracy tworzą dziedziny tradycyjne, z reguły są to dziedziny duże o wysokich poziomach przyjęć i zwolnień z pracy. Obserwacje wskazują, że dziedziny o bardzo wysokich wynagrodzeniach mają często tendencję do redukcji zatrudnienia i często

są bardzo hermetyczne (telekomunikacja, przemysł petrochemiczny), co oznacza bardzo duże bariery wejścia dla nowych pracowników. Z kolei dziedziny przyszłości (np. B+R, informatyka, nowoczesne przemysły) nie reprezentują tak dużych potencjałów, aby tworzyć statystycznie liczące się grupy miejsc pracy wysokiej jakości. Sytuacja ta dotyczy zarówno Metropolii Stołecznej jak i Powiatów Mazowsza. Obserwacje te kierują zainteresowanie rynku pracy na rozwój dziedzin tradycyjnych, które w sposób oczekiwany są w stanie dać rezultaty w postaci nowych miejsc pracy.

Trudniejsza sytuacja jest z dziedzinami przyszłości czy załączkowymi. Co prawda analizy statystyczne nie wskazują na wysokie szanse, aby dziedziny załączkowe szybko stały się dostawcami bardzo dużej liczby dobrych miejsc pracy (poprzez ekstrapolację trendów) to jednak nie wolno ich lekceważyć. Specyfiką analiz statystycznych jest to, że pokazują dane historyczne a próba przeniesienia w przyszłość obecnych tendencji w bardzo wielu przypadkach przynosi błędne rezultaty. Na podstawie analiz statystycznych można sformułować wiarygodne sądy o możliwościach tworzenia miejsc pracy teraz lub w bardzo nieodległej przyszłości (w perspektywie roku, może dwóch lat). Jednak znaczące zmiany mogą silnie wpływać na dziedziny tradycyjne i prowadzić do erozji ich pozycji. Podejście do dziedzin załączkowych musi być jednak inne. Dziedziny załączkowe nie posiadają już istniejących potencjałów w momencie ich zauważenia i to czy rzeczywiście urosną zależy od wielu czynników, w tym od wsparcia rozwoju, przyjętej polityki czy też rozwoju rynku, często w wąskich niszach.

Bez podejmowania ryzyka nie ma postępu w tworzeniu pracy wysokiej jakości

Poziom niepewności i możliwych błędów w rozwijaniu dziedzin załączkowych może być wysoki, jednak jak pokazuje doświadczenie bez podejmowania ryzyka nie można osiągnąć istotnego postępu. Dziedziny załączkowe, rozwijające się początkowo z problemami, wolno i mało perspektywnie, od pewnego momentu mogą się rozwijać w sposób skokowy. Z reguły moment skoku to moment, w którym zgromadzony zostaje istotny potencjał wiedzy, kontaktów i kooperacji i który poprzez sprzężenie korzystnych czynników wewnętrznych ze znaczącym rozwojem rynku doprowadza do szybkiego rozwoju. Wówczas branża załączkowa staje się branżą szybkiego wzrostu, która bardzo szybko staje się kluczowa, również z punktu widzenia tworzenia dużej liczby miejsc pracy wysokiej jakości. Kluczem do uzyskania sukcesu jest umiejętność podjęcia ryzyka zarówno przez przedsiębiorców jak i władze publiczne.

W czym nie może pomóc analiza statystyczna? Behawioralna ekonomia rozwoju

Pomimo przeprowadzenia szeregu analiz statystycznych, pokazujących możliwe kierunki rozwoju polityki wspierania rynku pracy Województwa Mazowieckiego, nie ma gwarancji skuteczności proponowanych rozwiązań modelowych. Polityka wspierania rozwoju rynku pracy powinna być tworzona przy udziale i konsultacji zarówno pracowników jak i pracodawców. Gdyby tak się działo w większym niż dotychczas stopniu, to znacznie więcej środków przeznaczano by na inwestycje w trwałe miejsca pracy, w małych i średnich przedsiębiorstwach oraz finansowanie innowacyjnych projektów rozwojowych. Polityka rozwoju rynku pracy, w tym w szczególności polityka wspierania tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości, musi uwzględniać uwarunkowania behawioralne, nietypowe oczekiwania czy też kwestię różnicowanych skłonności podmiotów gospodarczych do współpracy z władzami państwowym. Nie każdy podmiot gospodarczy chce korzystać z bodźców rozwojowych, zwłaszcza wtedy, gdy obawia się represji za niewłaściwie wykorzystane środki. Jeżeli rozwiązania polityki rynku pracy będą w większym stopniu trafiać w oczekiwania przedsiębiorców, pracowników, rodzin i szerokiej sfery społecznej to polityka ta będzie znacznie szybciej zaadaptowana przez podmioty rynku pracy i okaże się bardziej skuteczna.

Efektywność gospodarowania prawdziwym źródłem pracy wysokiej jakości

Wydaje się, że typowy ekonomiczny konflikt pomiędzy pracownikami a pracodawcami jest w istocie rzeczą konfliktem pozornym. W im większym stopniu obie strony są w stanie dobrze współpracować i ograniczać wzajemne roszczenia: pracownicy w zakresie wyższych płac a pracodawcy w zakresie wyższego transferu zysku, w tym większym stopniu można realizować inwestycje zwiększające produktywność branż i przedsiębiorstw. Wówczas wyższe wynagrodzenia są wynikiem nie roszczeń pracowniczych, ale wyższej produktywności i efektywności gospodarowania. Analizy statystyczne Województwa Mazowieckiego pokazują bardzo duże zbieżności pomiędzy osiąganiem wysokiej efektywności gospodarowania a uzyskaniem poziomem wynagrodzeń i motywujących świadczeń socjalnych. Tak więc to efektywność gospodarowania jest kluczem do powstawania miejsc pracy wysokiej jakości.

Praca wysokiej jakości jest ważną aspiracją życiową. Analizując indywidualne cele życiowe ludzi napotyka się na jasno sformułowane oczekiwania dotyczące zarówno charakteru jak i komfortu pracy. O ile każda osoba może indywidualnie formułować swoje oczekiwania, to jednak wśród dominujących można wymienić: dobre wynagrodzenie, satysfakcję z pracy, dobry klimat zatrudnienia i dobre warunki pracy. Te cechy, oraz szereg innych, stanowią charakterystyki pracy wysokiej jakości: pracy oczekiwanej, pracy dobrej a czasami nawet pracy marzeń. Stymulowanie powstawania nowych miejsc pracy bez względu na ich jakość, jest mało celowe. Pracownicy potrzebują pracy dającej perspektywy rozwoju, odpowiedni poziom zarobków, a także pracy odpowiadającej wyzwaniom przyszłości. Mazowsze jest terenem charakteryzującym się dużą polaryzacją rozwoju gospodarczego. Widoczne są znaczne różnice między warunkami i efektywnością pracy w centralnym rejonie warszawskim a innymi ośrodkami województwa. W związku z tym, Mazowsze potrzebuje wsparcia w zakresie przeprowadzania zmian adaptacyjnych. Wymaga to sformułowania mechanizmów wspierających tworzenie dobrze płatnych miejsc pracy.

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
Nr umowy: UDA-POKL.08.01.02-14-046/08-00